

वीर सेवा मन्दिर
दिल्ली

★

१४२३

क्रम संख्या

२२३

कान नं०

५५५

खण्ड

श्रीआत्मानन्द-जैनग्रन्थरत्नमालाया अशीतितमं रत्नम् (८०)

पूज्यश्रीसङ्घदासगणिवाचकविनिर्मितं

वसुदेवहिण्डिप्रथमखण्डम् ।

तस्याऽयं प्रथमोऽंशः ।

(धम्मिल्लहिण्डिगर्भितः ।)

सम्पादकौ सशोधकौ च—

बृहत्तपागच्छान्तर्गतसंविन्नशाखीय-आद्याचार्य-न्यायाम्भोनिधि-
संविन्नचूडामणि-सिद्धान्तोदधिपारगामि-श्रीमद्विजयानन्दसूरीश-
शिष्यरत्नप्रवर्तकश्रीमत्कान्तिविजयमुनिपुङ्गवानां
शिष्यप्रशिष्यौ चतुरविजय-पुण्यविजयौ ।

प्रकाशयित्री—

भावनगरस्था श्रीजैन-आत्मानन्दसभा ।

मूल्यं सार्द्धरुप्यकत्रयम् ।

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, at the
Nirnaya Sagar Press, 26-28, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Vallabhadas Tribhuvandas Gandhi, Secretary
Shri Jain Atmanand Sabha, Bhavnagar, Kathiawar.

श्रीआत्मानन्द-जैनग्रन्थरत्नमालाया अशीतितमं रत्नम् (८०)

पूज्यश्रीसङ्घदासगणि-वाचकविनिमित्तं

वसुदेवहिण्डिप्रथमखण्डम् ।

तस्याऽयं प्रथमोऽंशः ।

(धम्मिल्लहिण्डिगर्भितः)

सम्पादकौ संशोधकौ च—

वृहत्तपागच्छान्तर्गतसंविन्नशाखाया आद्याचार्य-न्यायाम्भोनिधि-
संविन्नचूडामणि-सिद्धान्तोदधिपारगामि-श्रीमद्विजयानन्दसूरीश-
शिष्यरत्नप्रवर्त्तकश्रीमत्कान्तिविजयमुनिपुङ्गवानां
शिष्यप्रशिष्यौ चतुरविजय-पुण्यविजयौ ।

प्रकाशयित्री—

भावनगरस्था श्रीजैन-आत्मानन्दसभा ।

वीरसंवत्-२४५६.

आत्मसंवत्-३४.

मूल्यम्—

सार्धरूप्यकत्रयम् ।

विक्रमसंवत्-१९८६.

ईस्वीसन्-१९३०.

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, at the
Nirnaya Sagar Press, 26-28, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Vallabhadas Tribhuvandas Gandhi, Secretary
Shri Jain Atmanand Sabha, Bhavnagar, Kathiawar.

પ્રાસ્તાવિક નિવેદન.

પ્રકાશન—પ્રસ્તુત વસુદેવહિંદી ગ્રન્થને “શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રીમાન્ દેવચન્દ્ર લાલભાઈ જૈન પુસ્તકોદ્ધાર ફંડ” તરફથી પ્રસિદ્ધ કરવાના હિરાદાથી તેના કાર્યવાહકોણ ન્યાય-ઘ્યાકરણતીર્થ પં. બેચરદાસ જીવરાજ ભાઈ દોસીને પસંદ કરી તેના સંપાદનને લગતું સર્વ કાર્ય તેમને સોંપ્યું હતું. પરન્તુ પાછળથી અમુક આર્થિક પ્રશ્ને કારણે તે કાર્ય ઉપરોક્ત ફંડ તરફથી પડતું મૂકાતાં સં. ૧૯૮૨ માં અમે તેની તૈયાર થયેલ કૉપી પં. બેચરભાઈ પાસેથી લઈ લીધી, અને તેના સંપાદનનો સર્વ ભાર અમે સ્વીકારી લીધો. આજે ચાર વર્ષને અંતે અમે તેના પ્રથમ સંઘના પ્રથમ અંશને વિદ્વાનોના કરકમલમાં અર્પણ છીએ.

વસુદેવહિંદી ગ્રને તેના કર્તા—પ્રસ્તુત ગ્રંથ બે સંઘ, સો (૧૦૦) લંબક અને તેના અંતમાં ઉલ્લિખિત ગ્રન્થાંગ (શ્લોકસંખ્યા) ને આધારે ૨૮૦૦૦ શ્લોકમાં સમાપ્ત થાય છે. પહેલો સંઘ ૨૯ લંબક અને ૧૧૦૦૦ શ્લોક પ્રમાણ છે તથા બીજો સંઘ ૭૧ લંબક અને ૧૭૦૦૦ શ્લોક પરિમિત છે. બન્ને ય સંઘ એક આચાર્યના રચેલા નથી પરન્તુ જુદા જુદા આચાર્યે રચ્યા છે. પ્રથમ સંઘના કર્તા શ્રીસંઘદાસ ગણિ વાચક છે અને દ્વિતીય સંઘના કર્તા શ્રીધર્મસેનગણિ મહત્તર છે. અત્યાર સુધીના અમારા અવલોકનને આધારે એમ જણાય છે કે—પ્રથમ સંઘ વચમાં તેમ જ અંતમાં સંહિત થઈ ગયો છે. પ્રથમ સંઘના અંતમાં જે ૧૧૦૦૦ શ્લોકસંખ્યા નોંધવામાં આવેલ છે તે અમારી અક્ષર અક્ષર ગણીને કરેલ નવીન ગણતરી પ્રમાણે લગભગ ૧૦૦૦ શ્લોક જેટલી ઓછી થશે. આ ઉપરથી એમ અનુમાન કરી શકાય કે—પ્રથમ સંઘમાં કૂટતો ભાગ તેટલો જ હોવાં જોઈએ જેટલો અમારી નવીન ગણતરીમાં તૂટશે.

અત્યારે પ્રસિદ્ધ કરાતો પ્રથમ અંશ શ્રીસંઘદાસગણિવાચકકૃત પ્રથમ સંઘનો અંશ છે. આ સંઘનો તેમ જ તેના કર્તાનો પરિચય દ્વિતીય અંશમાં આપવાનો અમારો સંકલ્પ છે. અહીં ટુંકમાં ફક્ત એટલું જ નિવેદન કરીએ છીએ કે—પ્રસ્તુત પ્રથમ સંઘના કર્તા આચાર્ય, ભાષ્યકાર પૂજ્ય શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમા-શ્રમણ પહેલાં થઈ ગયા છે. આ વાત આપણે ભાષ્યકાર વિરચિત વિશેષણવતી ગ્રન્થમાં આવતા પ્રસ્તુત ગ્રન્થના ઉલ્લેખને જોઈને જાણી શકીએ છીએ.

પ્રથમ અંશ—અત્યારે પ્રકટ કરાતો પ્રથમ અંશ સાત લંબક સુધીનો છે. અર્થાત્ ગ્રન્થકારે પ્રસ્તુત ગ્રન્થના આરંભમાં (પૃષ્ઠ ૧ પંક્તિ ૧૭) જે મુખ્ય છ વિભાગો પાડ્યા છે તે પૈકી કહુપ્પત્તી પેઠિયા મુહ અને પઠિમુહ આ ચાર વિભાગો પૂરા થઈ પાંચમા સરીર વિભાગના ૨૯ લંબક પૈકી સાત લંબકોનો આ અંશમાં સમાવેશ થાય છે.

ધમ્મિહાહી—પ્રસ્તુત ગ્રન્થનું નામ વસુદેવહિંદી છે છતાં આમાં ધમ્મિહાહી અને વસુદેવહિંદી એમ બે હિંદીઓ વળવાયલી છે. કહુપ્પત્તી પૂર્ણ થયા પછી લાગલી જ ધમ્મિહાહી ચાલુ થાય છે. છતાં ગ્રન્થનો વધારે ભાગ વસુદેવહિંદીએ રોકેલ હોવાથી આ ગ્રન્થનું નામ વસુદેવહિંદી કહેવામાં આવે છે.

પ્રતિઓ—આ ગ્રન્થના સંશોધનમાં અમે નીચેની પ્રતિઓનો ઉપયોગ કરેલ છે—

૧ લીમ્બહીના સંઘના મંદારની લી. સંજ્ઞક. ૨ ત્રિસ્તુતિક ઉપાધ્યાયજી શ્રીમાન્ યતીન્દ્રવિજયજી મહારાજની ય. સંજ્ઞક. ૩ અમદાવાદના ઢેલાના મંદારની ઢે. સંજ્ઞક.

આ ત્રણ પ્રતિઓ પરસ્પર સમાન હાવાથી પાઠાંતર લેતી વેળા ચારંવાર લી. ય. ઢે. લક્ષણું નં પઢે માટે એની ટુંકી સંજ્ઞા અમે લી. ૩ રાખી છે.

૧ પ્રવર્તક પ્રજ્ઞાંશ શ્રીમાન્ લાભવિજયજી મહારાજની ક. સંજ્ઞક. ૨ પાટણના મોદીનાં મંદારની મો. સંજ્ઞક. ૩ પાટણના સંઘના મંદારની સં. સંજ્ઞક. આ ત્રણ પ્રતોની ટુંકી સંજ્ઞા ક. ૩ રાખવામાં આવી છે.

૧ ગોવાના સંઘના મંદારની ગો. સંજ્ઞક. ૨ પાટણના વાહીપાર્શ્વનાથના મંદારની વા. સંજ્ઞક. ૩ અંભાસના શેઠ અમ્બાલાલ પાનાચન્દની ધર્મશાલાના પુસ્તકસંગ્રહની સ્. સંજ્ઞક. આ ત્રણ પ્રતિની ટુંકી સંજ્ઞા ગો. ૩ રાખેલ છે.

१ अमदावादना शैठ उमाभाईना मंडारनी उ० संज्ञक. २ खभातना शांतिनाथना ताडपत्रीय मंडारनी शां० संज्ञक. आ प्रतोनी दुंकी संज्ञा उ २ राखेल छे.

१ लीम्बडी संघाढाना स्थानकवासी मुनि श्रीमेघजीस्वामिनी मे० संज्ञक.

उपर जणावेल बार प्रतो पंकी खभातना शांतिनाथना मंडारनी प्रति ताडपत्रीय छे अने संवत् १३८६ मां लखायेल छे. ते सिवायनी बीजी बधीये प्रतो कागळ उपर लखायेल तेमज उपरोक्त ताडपत्रीय प्रति करतां अर्वाचीन छे. आ सर्व प्रतिओनो परिचय, पाठान्तरोनो क्रम, ग्रंथमां वधती अशुद्धिओ तथा पाठान्तरोना प्रकारो अने कारणो आदि बाबतो अमे प्रथम खंडना द्वितीय अंशमां आपीशुं.

अमारा संकेतो—

१ प्रस्तुत ग्रन्थमां अमने ज्यां ज्यां प्रतोमां अशुद्ध ज पाठो मळया छे त्यां त्यां अमे अमारी मति-कल्पनाथी ते ते पाठोने सुधारीने () आवा गोळ कोष्ठकमां मूक्या छे. जुओ पृष्ठ ९ पंक्ति २-१०-२०-२७, पृ० १५ पं० १३-१४-२० इत्यादि.

२ मूळ प्रतोमां ज्यां ज्यां पाठो खण्डित मळया छे तेवे स्थळे सम्बन्ध जोडवामाटे दाखल करेल पाठो अमे [] आवा कोष्ठकमां आपेल छे. जुओ पृष्ठ १० पंक्ति २२, पृ १३ पं २८, पृ ३४ पं १.

३ लिखित प्रतोमां जे पाठो अमने लेखकना प्रमादथी पेसी गएल जणाया छे ते पाठो अमे प्रारम्भमां [] आवा कोष्ठकमां आपी टिप्पणीमां “कोष्ठान्तर्गतमिदं प्रामादिकम्” एम जणाव्युं छे, जुओ पृष्ठ १६ पं २४, पृ २५ पं ९, परंतु आगळ चालतां आ पद्धतिने जती करी तेवा पाठोने अमे [* *] आवा फूलडी सहित कोष्ठकमां मूक्या छे. जुओ पृ ४२ पं १६, पृ ५० पं २०.

४ जे जे स्थळे अमने पाठो संदेहवाळा जणाया छे त्यां अमे आवुं (?) चिह्न मूकेल छे. अने ज्यां लांबा फकराओ अस्तव्यस्त जणाया छे त्यां तेना आरम्भ अने अंतमां आवुं (??) चिह्न मूकेल छे.

५ पाठान्तरोमां प्रतिओमां नाम साथे ज्यां सं० जोडायेल होय, जेम के—क.सं० संसं० गोसं० आदि, त्यां समजवुं के ते पाठो ते ते प्रतिना विद्वान् वाचके मार्जिनमां अगर अंदर सुधारला छे.

६ प्रस्तुत प्रकाशनमां घणे य स्थळे (.) कोष्ठकमां आपेल मीडारूप पूर्णविराम नजरे पडशे. ते अमे एटलामाटे पसंद करेल छे के—“वसुदेवेण भणियं—” “मए भणियं” इत्यादि स्थळोमां ते ते व्यक्तिनुं कथन क्यां समाप्त थाय छे ए स्पष्ट रीते जाणी शक्या. अर्थात् एक व्यक्तिनुं कथन पांच के दस वाक्यमा पूर्ण थतुं होय ते दरेक वाक्यने अंते । आवु पूर्णविराम करवाथी केटलीक वार जे गोटा-ळानो संभव रहे छे ते आ चिह्नथी दूर थाय छे. ज्यां एक व्यक्तिना कथनमां बीजी बीजी व्यक्तिओनां कथनो घणे ज दूर सुधी चालतां होय त्यां अमे पारिग्राफ पाडी चालु । आ जातनां ज पूर्णविराम मूक्यां छे.

७ दरेक पानाना मार्जिनमां जे इंग्लीश अंको आपवामां आव्या छे ते पंक्तिओनी गणतरीमाटे छे.

८ प्रस्तुत ग्रन्थमां स्थाने स्थाने जे श्लोकसंख्या नोंधवामां आवी छे ते हस्तलिखित प्रतोमां नथी, किन्तु अमारी अक्षर अक्षर गणीने करेल नवीन गणतरीने आधारे नोंधेल छे.

प्रस्तुत ग्रन्थना संशोधनमां तेम ज पाठान्तरो लेवामां अमे गुरु शिष्ये सविशेष सावधानी राखी छे, छतां य अमारा प्रज्ञादोषने कारणे स्वलनाओ थयेली कोइ वाचकोनी नजरे आवे तेओ अमने आवुभावे सूचना करे. तेनो अमे द्वितीय अंशमां योग्य रीते उल्लेख करवा चूकीशुं नहि.

निवेदको—

पूज्यपाद प्रवर्तक श्रीकान्तिविजयजी शिष्य-प्रशिष्य
मुनि चतुरविजय-पुण्यविजय.

प्रास्ताविकं निवेदनम् ।

प्रकाशनम्—प्रकृतोऽयं वसुदेवहिण्डिग्रन्थः “श्रेष्ठिवर्य देवचन्द्र लालभाई जैनपुस्तकालय फण्ड” द्वारा प्रकाशनेच्छया तत्कार्यवाहकैः “स्वायध्याकरणतीर्थ पण्डित बेचरदास जीबराज दोसी” महाशयाय सम्पादनार्थं समर्पित भासीत् । किञ्चाधिकद्रव्यव्ययादिकारणैस्तैरेतत्प्रकाशनं परित्यक्तमित्यस्माभिः पण्डित श्रीबेचरदासपार्श्वत् तत्प्रतिकृतिं (प्रेसकॉपी) गृहीत्वा तत्सम्पादनादिकः समस्तोऽपि कायभारः स्वीकृतः । अद्य वर्षचतुष्टयान्ते वयं तस्य प्रथमखण्डस्य प्रथममंशं विद्वत्करकमलेषु समर्प्य कृतार्थीभवामः ।

वसुदेवहिण्डिस्तत्कर्तारश्च—ग्रन्थोऽयं खण्डद्वयेन लम्भकशतेन तत्प्राम्तोल्लिखितश्लोकसंज्ञानुसारेणाष्टाविंशतिसहस्रप्रमितः श्लोकैश्च पूर्णो भवति । आद्यखण्ड एकोनत्रिंशल्लम्भकात्मक एकादशसहस्रश्लोकप्रमितश्च । द्वितीयः पुनरेकसप्ततिल्लम्भकात्मकः सप्तदशसहस्रश्लोकप्रमाणश्च । ग्रन्थस्यास्य खण्डद्वयं नैकाचार्यविनिर्मितं किन्तु पृथक्पृथगाचार्यसूत्रितम् । आद्यखण्डः श्रीसङ्घदासगणिवाचकसम्बद्धः, द्वितीयः पुनः श्रीधर्मसेनगणिमहत्तर्गविहितः । अद्यावधिकृतास्मदवलोकनाधारेणैतज्ज्ञायते यत्—आद्यखण्डो मध्ये प्रान्ते च त्रुटितः । एतत्खण्डप्रान्ते या एकादशसहस्रमिता श्लोकसङ्ख्याल्लिखिता वरीवृत्त्यने सा प्रत्यक्षरगणनाविहितस्य च्छ्लोकसङ्ख्यानुसारेण सहस्रश्लोकमिता न्यूना भविष्यतीत्येतदनुमीयते यत्—प्रथमखण्डमध्ये त्रुटितोऽश एतावानेव स्याद् यावानस्मद्रणनायां त्रुटिष्यति ।

साम्प्रतं प्रकाश्यमानोऽयं प्रथमोऽशः श्रीसङ्घदासगणिवाचकविनिर्मितस्याद्यखण्डस्यांशः । एतत्खण्डस्यास्य कर्त्तुश्च सविशेषं परिचयं द्वितीयोऽशे कारयिष्यामः । अत्र तावत् संक्षेपेणैतदेवावेदयामः, यत्—प्रथमखण्डविनिर्माताऽऽचार्यो भाष्यकारश्रीजिनभद्रगणक्षमाश्रमणादिरन्तन इति । एतच्च भाष्यकृद्विरचितविशेषणवतिग्रन्थान्तर्गतैर्नैतद्ग्रन्थाभिधानोल्लेखदर्शनेनावबुध्यते ।

प्रथमोऽशः—अधुना प्रसिद्धिं प्राप्यमाणोऽयमंशो लम्भकसप्तकान्तो वर्त्तते । अर्थाद् ग्रन्थारम्भे (पृष्ठं १ पंक्तिः १७) ग्रन्थकृद्भिः प्राधान्येन निर्दिष्टा ये षडर्थाधिकारा दरीदृश्यन्ते तानाश्रित्य ‘कहु-प्यत्ती पेदिया मुहं पडिमुहं’ इत्येते चत्वारोऽर्थाधिकाराः, एकोनत्रिंशल्लम्भकात्मकस्य पञ्चमस्य ‘सरी-रा’ऽऽख्यस्यार्थाधिकारस्य सप्त लम्भका अस्मिन् समावेशिताः सन्ति ।

धम्मिल्लहिण्डिः—यद्यपि ग्रन्थस्यास्याभिधानं वसुदेवहिण्डिरित्यस्ति तथाप्यस्मिन् धम्मिल्लहिण्डिर्वसुदेवहिण्डिरित्येवं हिण्डियुगं व्यावर्णितं दृश्यते । कहुप्यत्तीवर्णनानन्तरं सद्य एव धम्मिल्लहिण्डिर्वर्त्तते । किञ्च महान् ग्रन्थसन्दर्भो वसुदेवहिण्डिसम्बद्ध इति ग्रन्थस्यास्याभिधा वसुदेवहिण्डिरिति ।

सञ्चिताः प्रतयः—ग्रन्थस्यास्य संशोधनकर्मणि निष्कोचताः प्रतयः सञ्चिता वर्त्तन्ते—

१ लीम्बडी-सङ्घभाण्डागारसत्का ली० संज्ञका । २ त्रिस्तुतिकोपाध्यायश्रीयतीन्द्रविजयजित्सत्का य० संज्ञका । ३ राजनगरीयं (भमदावाद) डेलाभाण्डागारसत्का डे० संज्ञका ।

एतास्तिस्रः प्रतयः परस्परमतिसमाना इति पाठान्तरग्रहणावसरे मा मूत् ली० य० डे० इति पुनःपुनःसंज्ञनभ्रम इत्यस्माभिरासां तिसृणां प्रतीनां संक्षिप्ताऽभिधा ली ३ कृतास्ति ।

१ प्रवर्त्तक-अज्ञांशश्रीलाभविजयजित्सत्का कठं संज्ञका । २ पत्तनीय-मोदीसत्कज्ञावकोशगता प्रो० संज्ञका । ३ पत्तनश्रीसङ्घभाण्डागारसत्का सं० संज्ञका । आसां प्रतीनां संक्षिप्ताऽभिधा क. ३ विहित्तास्ति ।

१ गोधा-श्रीसङ्घभाण्डागारसत्का गो० संज्ञका । २ पत्तनस्थवादीपार्श्वनाथभाण्डागारसत्का वा० संज्ञका । ३ सप्तमीतीर्थीय (सन्भात) श्रेष्ठिअम्बालारूपानाचं वसुदेवधर्मशालापुस्तकसंग्रहगता खं० संज्ञका । आसां संक्षिप्ताऽऽख्या लो ३ विहित्ताऽस्ति ।

१ राजनगरीयश्रेष्ठिठभाभाईभाण्डागारसत्का उ० संज्ञका । २ स्तम्भतीर्थीयश्रीशान्तिनाथप्रभुसत्का-
स्ताडपत्रीयभाण्डागारगता शां० संज्ञका । अनयोः संक्षिप्ताऽभिधा उ २ कृतास्ति ।

१ लीम्बडीसहाटकान्तर्गतस्थानकवासिमुनिश्रीमेघजीऋषिसत्का मे० संज्ञका ।

उपरि निर्दिष्टासु प्रतिषु मध्ये स्तम्भतीर्थीयश्रीशान्तिनाथभाण्डागारसत्का प्रतिस्ताडपत्रीया सं०
१३८६ मितेऽब्दे लिखिताऽस्ति । एतदतिरिक्ता अन्याः प्रतयः कदूलोपरि लिखितास्ताडपत्रीयप्रतेरर्वाचीनत-
राश्च वर्तन्ते । आसां विशिष्टः परिचयः, पाठान्तराणां क्रमः, ग्रन्थेषु वर्द्धमानानामशुद्धीनां पाठान्तराणां
ष प्रकाराः कारणानि चेत्यादिकं द्वितीयांशप्रकाशनावसरे सविस्तरं दास्यामः ।

अस्माकं संकेताः—

१ ग्रन्थेऽस्मिन्नस्माभिर्यत्र यत्र लिखितप्रतिष्वशुद्धा एव पाठा उपलब्धास्तत्र तत्र ते पाठाः स्वकल्प-
नया संशोध्य () एतादृक्कोष्ठान्तः स्थापिताः सन्ति—पृष्ठं ९ पंक्तिः २-१०-२०-२७, पृष्ठं
१५ पंक्तिः १३-१४-२० इत्यादि ।

२ हस्तलिखितप्रतिषु यत्र यत्र खण्डिताः पाठा आसादितास्तत्र तत्र सम्बन्धयोजनार्थं निवेशिताः
पाठाः [] एतादृक्कोष्ठान्तर्मुक्ताः सन्ति—पृ० १० पं० २२, पृ० १३ पं० २८, पृ० २४ पं० १५ आदि ।

३ हस्तलिखितप्रतिषु ये पाठा लेखकप्रमादादन्तः प्रविष्टा ज्ञातास्तान् यद्यपि प्रारम्भे []
एतादृक्कोष्ठान्तर्निवेश्य टिप्पण्यां “कोष्ठान्तर्गतमिदं प्रामादिकम्” इत्यस्माभिर्ज्ञापितम्—पृ० १६ पं० २४,
पृ० २५ पं० ९ किन्त्वनन्तरमेवनां पद्धतिं विहाय तादृक्षाः पाठा अस्माभिः [* *] ईदृक्षस-
फुल्लिककोष्ठान्तर्दर्शिताः सन्ति—पृ० ४२ पं० १६ आदि ।

४ ग्रन्थेऽस्मिन् ये सन्दिग्धार्थाः पाठास्तदप्रेऽस्माभिः एतच्चिह्नं (?) विहितम् । यत्र च कियांश्चि-
द्ग्रन्थसम्बद्धं एव सन्दिग्धार्थस्तत्राऽऽदावन्त चापि एतच्चिह्नं (??) विहितमिति ।

५ पाठान्तरेषु प्रतिनामभिः साधं यत्र सं० योजितः स्याद्, यथा—कसं० संसं० गोसं० आदि,
तत्र ज्ञातव्यम्, यत्—ते पाठास्तस्यास्तस्याः प्रतेः केनचिद्विदुषा वाचकेन मार्जनेऽन्तर्वा संशोधिता इति ।

६ मुद्रितेऽस्मिन् ग्रन्थे भूरिस्थलेषु (.) कोष्ठान्तर्दर्शितो बिन्द्वाकारः पूर्णविरामो द्रक्ष्यते,
स चास्माभिरेतदर्थमङ्गीकृतो यत्—“वसुदेवेण भणियं” “मए भणियं” इत्यादिकेषु स्थानेषु तत्तद्वक्तुर्व-
क्तव्यं क समाप्यत इति स्पष्टं ज्ञायेत । अर्थादकस्या व्यक्तेर्वक्तव्यं पञ्चसु दशसु अधिकेषु वा वाक्येषु
यत्र पूर्यते तत्र प्रतिवाक्यं । एतादृक्पूर्णविरामकरणे क्वचित्क्वचित् भ्रान्तिः सम्भवति साऽनेनाऽपाकृतेति ।
यत्र पुनरेकस्या व्यक्तेर्वक्तव्यान्तरपरापरव्यक्तिवक्तव्यं दूरं यावत् स्यात् तत्र भ्रान्तिनिवारणार्थं विभागं
(पारिग्राफ) कृत्वा । एतादृक्प्रसिद्ध एव पूर्णविरामो विहित इति ।

७ प्रतिपत्रं मार्जने ये आङ्गा अङ्गा दृश्यन्ते ते तत्सत्पत्रगतपङ्क्तिसङ्ख्याद्योतनार्थमिति ज्ञेयम् ।

८ ग्रन्थेऽस्मिन् स्थाने स्थाने वा श्लोकसङ्ख्या निर्दिष्टास्ति सा न हस्तलिखितपुस्तकादर्शगता किन्तु
प्रत्यक्षरगणनाविहितास्मरणानुसारिणीति ।

ग्रन्थस्यास्य संशोधनं पाठान्तरसंग्रहणं चाप्यावाभ्यां गुरु-शिष्याभ्यामतिसावधानतया कृतमस्ति
तथाप्यस्मात्प्रज्ञादोषेण सञ्जाताः स्वरूपा यैः कैश्चिदपि वाचकैर्दृश्येरन् ते ज्ञापयन्वस्मान् आतृभावेन ।
द्वितीयेऽंशे तदुल्लेखविधानमात्रं न विस्मरिष्याव इति ।

निवेदकौ—

पूज्यपाद प्रवर्तकश्रीमत्कान्तिविजय शिष्य-प्रशिष्यौ
मुनी चतुरविजय-पुण्यविजयौ ।

आभार प्रदर्शन.

आ वसुदेवहिंडी ग्रंथ जैनोना प्राचीनमां प्राचीन कथासाहित्यमांनुं एक अणमोलुं रत्न छे. तेनुं संपादनकार्य पूज्य प्रवर्तक श्रीमत्कान्तिविजयजी महाराजना विद्वान् शिष्य-प्रशिष्य मुनि श्रीचतुरविजयजी महाराज तथा मुनि श्रीपुण्यविजयजी महाराजे पोताना अमूल्य वखतनो भोग आपी अनेक प्रतिओ मेळवी घणी ज महंनते कर्युं छे.

आ संपूर्ण ग्रंथ छपावतां जे खर्च थवानो छे तेना प्रमाणमां अमोने जे सद्वृहस्थो तरफथी आर्थिक सहाय मळी छे ते ओछी छे. अने आजना समयमां बधारे मदद माटे कोइने कहेवुं घणुं अयोग्य लागवाथी सहायकोनी आझाथी आ ग्रंथना उत्तरोत्तर भागो छपाय एवा उद्देशथी आ प्रथम खंडना प्रथम अंशनी पूरेपूरी किंमत राखवामां आवी छे. जे जे सखी सद्वृहस्थोए आ कार्यमां उदारता बतावी छे तेओनी शुभ नामावली नीचे आपीए छीए—

नामने नहिं इच्छनार एक सद्वृहस्थे कागळोनो खर्च आप्यो छे.

१००० नामने नहिं इच्छनार एक सखी गृहस्थ	५०० शा० जीवणलाल कीशोरदास वडोदरा.
१००० " "	५०० झवेरी मोहनलाल मोतीचंद पाटण.
१२०० पूज्यपाद आचार्य श्री १०८ श्रीविजयकमलसूरीश्वरना शिष्य मुनिवर्य श्रीनेमविजयजी तथा मुनि श्रीउत्तमविजयजीना उपदेशथी कपडवंजना शेठ मीठाभाई कल्याणचंदना उपाश्रय तरफथी. ह० शेठ प्रेमचंद रतनचंद तथा शा० न्यहालचंद केवळचंद.	२५० श्रीज्ञानवर्धक सभा बेरावल. ह० शेठ खुशालचंद करमचंद.
	२५० शा० गोपालजी दयाळ सीहोर.
	२०० संघवी नगीनदास करमचंद पाटण.
	२०० संघवी मणिलाल करमचंद पाटण.
	२०० शा० मोहनलाल चुनीलालनी पत्नी बेन समुबाइ पाटण.
	१०० झवेरी बापुलाल चुनीलाल पाटण.
५०० शा० हिम्मतलाल दलसुख नसवाडी.	१०० सौभाग्यवती बेन पार्वतीबाई जामनगर.

आ प्रथम अंशने उंचा कागळोमां (क्रॉक्स्ली लायन लेजर) अने निर्णयसागर जेवा जगत्प्रसिद्ध मुद्रालयमां छपावी प्रगटकरी विद्वद्वर्गना करकमलमां मूकवा अमो भाग्यशाली थया छीए तेनो बधो जस पूज्य संपादको अने सहायदाता उदार सद्वृहस्थोने ज घटे छे.

ली.

सेक्रेटरी—

श्रीजैन आत्मानंद सभा भावनगर.

प्रथमांशस्यानुक्रमः ।

विषयः	पत्रम्	विषयः	पत्रम्
कहुपत्ती	१	२ सामलीलंभो	१२२
धम्मिल्लहिंडी	२७	३ गंधवदत्तालंभो	१२६
पेढिया	७७	४ नीलजसालंभो	१५६
मुहं	१०५	५ सोमसिरिलंभो	१८१
पडिमुहं	११०	६ मित्तसिरी-धणसिरीलंभो	१९५
सरीरं	११४	७ कविलालंभो	१९८
१ सामाविजयालंभो	११४		

प्रथमांशस्य शुद्धिपत्रम्

पत्रम्	पंक्ति	अशुद्धम्	शुद्धम्
१६	२३-२४	[सोऊण]	०
२४	२९	भजुत्ता	उ जुत्ता
२६	१०	०भविस्सं	०भविस्संति
२७	२६	“धम्मिल्ल” इति	“धम्मिल्ल” इति
३९	२१-२२	चिंतियं—एयं प- सत्थं...को	चिंतियं एयं— एस थक्को
१५६	१६	नीलजलसा०	नीलजसा०
१६०	१९	यैगारु	रुंयग
१८२	३२	एवमग्ने	एवमग्ने

॥ अर्हम् ॥

॥ नमो त्थु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स ॥

सिरिसंघदासगणिवायगविरइआ

वसुदेवहिंडी ।

। पढमं खंडं ।

5

॥ ॐ नमो सुयदेवयाए । नमो वीतरागाय ॥

*जयइ नवनलिणिकुवलय-वियसियसयवत्तपत्तलदलत्थो ।
उसभो गइंदमयगल-सुललियगयविकमो भयवं ॥ १ ॥
नमो विणयपणयसुरिंदिविंदवदियकमारविदाणं अरहंताणं ।
नमो परिसुद्धनाणदंसणसमिद्धाणं सिद्धाणं ।
नमो जिर्णोपणीयायारविहिवियक्खणाणं आयरियाणं ।
नमो सीसगणपरमसुयसंपयऽज्जावयाणं उवज्जायाणं ।
नमो सिद्धिवसहिगमणकारणजोगसाहंगाणं साहूणं ।

10

पत्थावणा

एवं पंचनमोकारपरममंगलविहिविवद्धिउच्छाहो अणुओगधरे सिरसा पणमिऊणं विअ-15
वेमि—अणुजाणंतु मं, गुरुपरंपरागयं वसुदेवचरियं णाम संगहं वन्नइस्सं ।

तत्थ इमे अहिगारा, तं जहा—कहुप्पत्ती १, पेठिया २, मुहं ३, पडिमुहं ४,
सरीरं ५, उघसंहारो ६ ।

१ पत्तलदहच्छो कसं० ॥ २ च्छो कसं० सं० ली० य० ॥ ३ रिंदवदियं क ३ ॥ ४ णप्पं उ० ॥
५ हूणाणं उ० विना ॥ ६ लवक्खविं ली ३ विना ॥

* उ० पुस्तके नास्तीयं मङ्गलगाथा । अस्माकमप्येषा प्रक्षिप्तैवाऽऽभाति, “एवं पंचनमोकारपरममंगल-”
इत्यादिग्रन्थकृदुल्लेखदर्शनात्, ऋषभमङ्गलानन्तरं पञ्चनमस्कारमङ्गलोपन्यासस्यानौचित्यात् । बहुष्वादशेषु दृश्यत
इति मूल आहता । मङ्गलगाथा चेयं “उसभो” इति-स्थाने “वीरो” इति-परावर्तनमात्रा पादलिप्ताचार्य-
विरचितवीरस्तोत्रे मङ्गलरूपा दृश्यते, प्रक्षिप्ता चेयं तत्रापि गीयते बुधैः, उद्गुह्यत इदं स्तोत्रमञ्जलगच्छीयै-
स्तृतीयस्मरणरूपेण । तथा धर्मसेनगणिमहत्तरविनिर्मितवसुदेवहिण्डिद्वितीयखण्डे इत्थंप्रकारा मङ्गलगाथा
वरीवृत्तते—“जयइ नवनलिणिकुवलयवियसियवक्खणमलपत्तलदहच्छो । उसभो समानसुललियसयमत्ताइललिय-
पत्थाणो ॥” इति ॥

[कहुप्पत्ती]

तत्थ ताव 'सुहम्मसामिणा जंबुनामस्स पढमाणुओगे तित्थयर-चक्कवट्टि-दसारवंसप-
रुवणागयं वसुदेवचरियं कहियं' ति तस्सेव पभवो कहेयवो, तप्पभवस्स य पभवस्स ति ।

जंबुसामिचरियं

5 अत्थि मगहाजणवओ धणधम्मसमिद्धदाणसद्धियगहवइकुलबहलगामसतसन्निमहिओ,
छायापुप्फफलभोज्जतरुगणसमग्गवणसंडमंडिओ, कमलकुमुदकुवलयसोहिततलागपुक्खरिणि-
वप्पसाहीणकमलानिलओ ।

तत्थ मगहाजणवए रायगिहं नाम नयरं दूरावगाढवित्थयसलिलखातीवगूढददतर-
तुंगपराणीयभयदपागारपरिगयं, बहुविहनयणाभिरामजलभारगरुयजलहरगमणविघातकरभ-
10 वणभरियं, अणेगेवाहपरिमाणपव्वयं(?), दिव्वाचारपभ्वं, भंडसंगहविणिओगख्वं, सुसील-
माहणसमणसुसयर्णअतिहिपूर्यनिरयवाणियजणोववेयं, र्हतुरयजणोघजणियरेणुगं, मयगल-
मातंगदाणपाणियपसमियवित्थिन्नरायमग्गं ।

तत्थ रायगिहे नयरे सेणिओ नाम राया, 'पयासुहे सुहं' ति ववसिओ, पडिहयपडि-
वक्खपणयसामंतमउडमणिजुइरंजियसुपसत्थचरणकमलो, 'सीह-ममुह-ससि-सूर-धणदाण
15 सत्त-गंभीर-कंति-दित्ति-विहवेहिं तुल्लो' ति लोकेमुहसतविमलविभाईज्जमाणकित्ती । तस्स य
रायणो पट्टमहादेवी चिल्लणा नाम । ताणं पुत्तो कोणिओ नाम ।

तत्थ य *मगहापुरे पुषपुरिससमज्जियधणपगव्वो, विणयविज्जवियक्खणो, दयापरो,
सच्चसंधो, दायव्वेक्खबुद्धी, अरहंतसासणरओ उसभदत्तो नाम इव्वो । तस्स य
निरुवहयफलिहमणिविमलसभावा, सीलालंकारधारिणी धारिणी नाम भारिया । सा
20 कयाइ सयणगया सुत्त-जागरा पंच सुमिणे पासित्ता पडिबुद्धा, तं जहा—विधूमं हुयवहं १,
पउमसरं वियसियकमलकुमुदकुवलयउज्जलं २, फलभारनमियं च सालिवणं ३, गयं च गलित-
जलबलाहकपंडुरं समूसियचउविसाणं ४, जंबूफलाणि य वण्णरसगंधोववेयाणि ५ ति ।
जहा दिट्ठा य णए उसभदत्तस्स निवेइया । तेण वि भणिया—पहाणो ते पुत्तो भवि-

१ ली ३ गो ३ विनाऽन्यत्र—तस्सेसो प० मो० सं० । तस्स सो प० क० । तस्सेसे प० उ० ॥ २ गघाह०
ली० य० ॥ ३ खं० विनाऽन्यत्र—व्वयदिव्वाचार० क० उ० । व्वयदिवावार० ली ३ गो ३ मो० सं० ॥
४ भवमंड० ली ३ क० मो० ॥ ५ खमसुसी० क० मो० ॥ ६ णसुअति० ली ३ । णाति० उ० ॥
७ या० डे० उ० ॥ ८ लोगसुह० उ० विना ॥ ९ इव्वमा० मोसं० विना ॥ १० उ० विनाऽन्यत्र—तस्स
य राइणो चेल्लणा पट्टमहादेवी । ताणं पुत्तो कोणिओ नाम राया क ३ । तस्स य चेल्लणाए देवीए पुत्तो
कोणिओ नाम राया ली ३ गो ३ ॥ ११ इव्वपुत्तो उ० विना ॥ १२ समूसियं चउ० मो० । सत्तसमू-
सियचउ० डे० संसं० ॥

* मगधापुरं राजगृहमित्यर्थः । तथाहि सुत्तनिपाते—“पावं च भोगनगरं वेसालि मागधं पुरं ।” ५-१-३८.
अथ संखित्तपदवण्णना—“मागधं पुरं मगधपुरं-राजगहं ।” इति ॥

स्सति जहा वागरिओ अरहया । तओ तीसे परितोसविसप्पियहिययाए 'एवमेयं जहा भणिहि'—त्ति अहिलसिओ । आहूओ से गब्भो देवो बंभलोगचुओ । समुप्पन्नो य से दोहलो जिणसाहुपूयाए, सो य विभवओ सम्माणिओ ।

पुण्णदोहला य अतीतेसु नवसु मासेसु पयाया पुत्तं, सारयससि-दिणयराणुवत्तिणीहिं कंति-दित्तीहिं समालिंगियं, सुधंतवरकणगकमलकणियारसरसकेसरसवण्णं, अविसेँणपुब्वण्णं, 5 पसत्थलक्खणसणाहकरचरणनयणवयणं । कयजायकम्मस्स य से जंबुफललाभ-जंबुदीवा-धिवतिकयसन्नेज्झनिमित्तं कयं नाम 'जंबु'त्ति । धाइपरिक्खित्तो य सुहेण वट्ठिओ । कलाओ य णेण अणंतरभवपरिचिताओ दंसिअमेत्ताओ गहियाओ । पत्तजोवणो य 'साणु-क्कोसो, पियंवओ, पुष्पाभासी, साहुजणसेवगो' त्ति जणेण परितोसवित्थिन्ननयणेण पसं-सिज्जमाणो, अलंकारभूओ मगहाविसयस्स जहासुहमभिरमइ । 10

तम्मि य समए भयवं सुहम्मो गणहरो गणपरिवुडो जिणो विव भवियजणमणप्पसा-दजणणो रायगिहे नयरे गुणसिलए चेइए समोसरिओ । सोऊण य सुहम्मसामिणो आगमणं, परमहरिसिओ वरहिणो इव जलधरनिनादं, जंबुनामो पवहणाभिरूढो निज्जाओ । नाइदूरे पमुक्कवाहणो परमसंविग्गो भयवंतं तिपयाहिणं काऊण सिरसा नमिऊण आसीणो ।

तओ गणहरो(रेण) जंबुनामस्स परिसाए य पेकहिओ—जीवे अजीवे य; आसवं, बंधं, 15 संवरं, निज्जरं, मोक्खवं च अणेगपज्जवं । तं सोऊण भयवओ वयणवित्थरं जंबुनामो विरा-गमग्गमस्सिओ, समुट्ठिओ परं तुट्ठिमुब्वहंतो, वंदिऊण गुरुं विन्नवेइ—सामि ! तुच्चं अंतिए मया धम्मो सुओ, तं जाव अम्मापियरो आपुच्छामि ताव तुच्चं पायमूले अत्तणो हियमा-यरिस्सं । भयवया भणियं—किञ्चमेयं भवियाणं ।

तओ पणमिऊण पवहणमारूढो, आगयमग्गेण य पट्ठिओ, पत्तो य नयरदुवारं । तं च 20 जाणजुयसंबाधं पासिऊण चित्तेइ—जाव पवेसं पडिवालेमि ताव कालाइक्कमो हवेज्जी, तं सेयं मे अन्नेण नयरदुवारेण सिग्घं पविसिउं । एवं चित्तेऊण सारही पमणिओ—सोम ! परावत्तेहि रहं, अन्नेन दुवारेण पविसिस्सं । तओ सारहिणा चोइया तुरया, संपाविओ रट्ठो जहासंदिट्ठं दुवारं । पस्सइ य जंबुनामो रज्जुपडिवद्धाणि सिला-सतग्घि-कालचक्काणि लंब-माणाणि परबलपहणणनिमित्तं । ताणि य से पम्ममाणस्स चिंता जाया—'कयाइ ण्याइं 25 पेंडेज्ज रहोवरिं, तओ मे विसीलस्स मयस्स दुग्गइगमणं हवेज्ज' त्ति संकप्पिऊण सारहिं भणइ—सारहि ! पडिपहहुत्तं रहं पयट्ठेहिं, गुणसिलयं चेइयं गमिस्सं गुरुसमीवे । 'तह' त्ति तेण पडिवन्नं । गओ गुरुसमीवं, पयओ विन्नवेइ—'भयवं ! जावजीवं बंभयारी विहरिस्सं' त्ति गिहीतवओ रहमारुहिऊण नगरमागतो, पत्तो य नियर्गभवणं ।

१ तीए परितोसवसविसं ३० ॥ २ °कणियां ३० ॥ ३ °सण्णं पसं ३० । °सत्तपुब्ववन्नपसं क० । °सत्तपुब्ववन्नं पसं संसं० ॥ ४ परिकं ली ३ ॥ ५ ली ३ खं० विनाऽन्यत्र—°जुयगसंबाधं गो०वा० । °जुगो-वसंबाधं क०सं० ॥ ६ क ३ ७० विनाऽन्यत्र °ज्ज ली ३ । °ज्जं गो ३ ॥ ७ पाडेज्ज क ३ गो ३ ७० ॥ ८ °गलयणं क ३ ॥

जंबुस्स अम्मा-पिअरेहिं संवादो

उइओ, पसन्नमुहक्खणो अम्मापियरं कयप्पणामो भणइ—अम्मयाओ! मया अज्ज सुहम्मसामिणो समीवे जिणोवएसो सुओ । तं इच्छं, जत्थ जरा-मरण-रोग-सोगा मत्थि तं पदं गंतुमणो पवइस्सं । विसज्जेह मं ।

- 5 तं च तस्स निच्छयवयणं सोऊण बाहसलिलपच्छाइज्जवयणाणि भणंति—सुट्टु ते सुओ धम्मो, अम्ह पुण पुव्वपुरिसा अणेगे अरहंतसासणरया आसी, न य 'पवइय'त्ति सुणामो । अम्हे वि बहुं कालं धम्मं सुणामो, न उण एसो निच्छओ समुप्पन्नपुव्वो । तुमे पुण को विसेसो अज्जेव उवलद्धो जओ भणसि 'पवयामि'त्ति ? । तओ भणइ जंबुनामो—अम्म-ताओ! को वि बहुणा वि कालेण कज्जविणिच्छयं वच्चइ, अवरस्स थेवेणावि कालेण
- 10 विसेसपरिण्णा भवति । पेच्छ, सुणह, साहुसमीवे जहा मया अज्ज अपुव्वमवधारियं—
विसेसपरिण्णाए इब्भपुत्तकहाणयं

- एगम्मि किर नयरे का वि गणिया रूववती गुणवती परिवसइ । तीसे य समीवे भहाधणा राया-ऽमच्च-इब्भपुत्ता उवगया परिभुत्तविभवा वच्चंति । सा य ते गमणनिच्छए पभणइ—जइ अहं परिचत्ता, निग्गुणओ ता किंचि सुमरणहेउं घेप्पउ । एवं भणिआ य ते
- 15 हार-ऽव्वहार-कडग-केऊराणि तीय परिभुत्ताणि गहाय वच्चंति । कयाइं च एगो इब्भपुत्तो गमणकाले तहेव भणितो । सो य पुण रयणपरिक्खाकुसलो । तेण य तीसे कणयमयं पायपीढं पंचरयणमंडियं महामोळं दिट्ठं । तेण भणिया—सुंदरि! जइ मया अवस्स घेत्तव्वं तो इमं पायपीढं तव पादसंसग्गिसुभगं, एण्ण मे कुणह पसायं । सा भणति—किं एण्णं ते अप्पमोलेणं?, अन्नं किंचि गिण्हसु त्ति । सो विदियसारो, तीए वि दिन्नं, तं गहेऊणं
- 20 तओ सविसए रयणविणिओगं काऊण दीहकालं सुहभागी जाओ । एस दिट्ठंतो ।

- अयमुपसंहारो—जहा सा गणिया, तहा धम्मसुई । जहा ते रायसुयाई, तहा सुर-मणुयसु-हभोगिणो पाणिणो । जहा आभरणाणि, तहा देसविरतिसहियाणि तवोवहाणाणि । जहा सो इब्भपुत्तो, तहा मोक्खकंखी पुरिसो । जहा परिच्छाकोसल्लं, तहा सम्मन्नाणं । जहा रयणपायपीढं, तहा सम्महंसणं । जहा रयणाणि, तहा महवयाणि । जहा रयणविणिओगो,
- 25 तहा निव्वाणसुहलाभो त्ति ॥

एवं अवधारेऊणं कुणह मे विसग्गं ति ॥

तओ भणंति—जाय! जया पुणो एहिति सुधम्मसामी विहरंतो तथा पवइस्ससि । तओ भणइ, सुणह—

दुल्लहाए धम्मपत्तीए मित्तार्ण कहा

- 30 इओ अइए काले किर केइ वयंसया उज्जाणं निग्गया । तेहि य णाइदूरे तित्थयरो

१ अणंतो ली ३ ॥ २ 'इब्भ' कसं० मोसं० ॥ ३ 'अं न व' उ० ॥ ४ उ० विनाऽप्यत्र—जहा पायपीढं उ० । जहा इब्भपायपीढं ली० व० क ३ गौ ३ ॥

सुओ समोसरिओ । तओ कोऊहलेण पट्टिया, पस्संति य विम्हियमणसा सीहचक्कज्झए गगणतलमणुलिहंते, धम्मचक्कं च तरुणरविमंडलनिभं, छत्ताइच्छत्तभूसिअं च णभोभागं, चामराउ य हंसधवलाउ आगाससंचारिणीउ, चेइयपादवं च कप्परुक्खं पिव नयण-मणहरं । अइगया य देवा-ऽसुर-मणुयसोहियं समोसरणं, पस्संति य भयवंतं देवविणिम्मिए सिंहा-सणे सुहणिसन्नं । तओ वंदिऊण परमविम्हिया परिसामज्जे उवविट्ठो । सुणंति य भयवओ 5 वयणं हियय-सुइहरं धम्मकहाँसंसिअं । तं च सोऊण परितोसवियसियाणणा वंदिऊण गिहं पट्टिया । तेसिं च अंतरा कहा समुट्टिया ।

तत्थेक्को भणइ—वयंस ! अहो !!! अम्हेहिं मणुस्सजम्मस्स फलं सयलं गिंहीयं जं णे सौयसओ तित्थयरो दिट्ठो, सबभावविभावनं च परमकंतं सुयं भासियं, 'ण एत्तो अइरियं दट्ठवं सोयवं च अत्थि'त्ति मे मयी । जो य संसारो तस्स य मुक्खोवाओ आमलगो विव 10 करतले दंसिओ भयवया सो तहाभूओ, न एत्थ वियारो । तं दुक्खं एरिसी संपत्ती न होहिइ, तो पवयामो अविलंबियं तित्थयरपायमूले त्ति ।

अवरेण भणियं—सच्चमेयं जं तुमं भणसि, तं सुओ^१ ताव णे धम्मो, जओ पुणो एतं अन्नं वा तित्थयरं दच्छामो तथा पवइस्सामो ।

इयरेण भणियं—अम्हेहिं कह वि (मन्थाग्रम्-१००) तित्थयरो दिट्ठो, निरावरणो, 15 विगतिविग्घो, दुग्गएहि व रयणरासी; तं कुणह ववसायं ।

इयरेण भणियं—कओ तुमे संदेहो तित्थयरदंसणं पडुच्च, तं नियत्तामो, सवण्णू अरिहा छिदिहिइ संसयं ।

ते^२ गया, तित्थयरं वंदिऊण पुच्छंति—भयवं ! अतीए काले तित्थयरा आसी, अणागया वा भविस्संति धम्मदेसगा ? । भयवया भणियं—भरहेरवएसु ओसप्पिणि-उस्सप्पिणीणं दसमे 20 दसमे कालभागे चउवीसं तित्थयरा समुप्पज्जंति । विदेहेसु पुण जहन्नपए चत्तारि चत्तारि जुगवं भवंति, उक्कोसपए वत्तीसं । तं एवं ताव तित्थयरदंसणं दुल्लभं, दंसणाउ वि दुल्लभं वयणं, तं पि सोऊण कम्मगरुययाए कोइ न सहइइ, जो य कम्मविसुंदीय सहहेज्जा सो संजमियव्वे निरुच्छाहो भवेज्जा । जो वा सचक्खुओ उदिए सूरिए मूढयाए निमीलियल्लोयणो अँच्छति तस्स निरत्थओ आइच्चोदयो; एवं जो अरहंतवयणं सोउं न इच्छइ, सुयं वा न सहइइ, 25 सहइंतो वा सफलं न करेइ तस्स मोहमरहंतदंसणं । तो एवं भयवया समणुसट्ठा ते तत्थेव समोसरणे पवइया, तो^३ संसारंतकरा संवुत्ता ॥

१ ँ काले गगं ली ३ ॥ २ ँ विसिय सुणंति ली ३ ॥ ३ ँ हाभासिं कं मों ॥ ४ गहीयं ली ० यं ॥ ५ साइसओ कसं ० मोसं ० उं ॥ ६ अइरित्तं कसं ० मोसं ० उं ॥ ७ मई कसं ० मोसं ० । मती उं ॥ ८ ँ ही हों ली ३ गो ० उं ॥ ९ ले ति गो ३ सं ० । लं ति उं ॥ १० ँ ओ भाविण धम्मो कं सं ० सं ० उं ॥ ११ ते तित्थं ली ३ गो ३ सं ॥ १२ ँ वीए सं क ३ उं ॥ १३ अण्डित्ति ली ३ क ३ गो ३ ॥ १४ ते सं उं विना ॥

एवं अम्मतातो ! अहमवि सुधम्मसामिसंदेसं जइ संपइं न करेमि, तओ कालेण विस-
यवक्खित्तहिंययस्स न मे धम्मे पडिवत्ती संभविज्जा, तं विसज्जेह मं ॥

तओ भणइ उसभदत्तो—जाया ! अत्थि ते विउलो अत्थो विसयसंपायणहेउं, तं परि-
भुंजिऊण पगामं पडइस्ससि । तओ भणइ, सुणह—

5 इंदियविसयपसत्तीए निहणोवगयवाणरकहा

एगम्मि किर वणे वानरो जूहवई सच्छंदपयारो परिखसइ । सो कयाइ परिणयवओ
बलवता वानरेण अभिभूओ । तेसिं च युद्धं लया-लिट्टु-कट्ट-पासाण-दंतनिवाएहिं संप-
लग्गं । सो जूहवई पराजिओ पलाइउमाटत्तो । इयरो वि अणुवइऊण दूरं नियत्तो । जूह-
वती पुण चित्तेइ—‘सो मे पच्छओ चेव वत्तइ’ त्ति पदारविधुरो तण्हा-छुहाभिभूओ एक्कं
10 पडयगुहं पत्तो । तत्थ य सिल्लजउं परिस्सवति । सो भयभेलवियदिट्ठी ‘जलं’ति मन्नमाणो
‘पाहं’ति मुहं छुव्वंति । तं वद्धं, ‘तं च मोएयव्वं’ ति हत्थे पसारेइ । ते वि बद्धा, पाए
छुभति । ते वि बद्धा, एवं सो अप्पाणं असत्तो मोएउं तत्थेव निधणमुवगतो । जइ पुण
मुहमेत्तवद्धो पयत्तं सेसेण मरीरेण अवद्धेण करंतो ततो निस्सरंतो दुक्खमरणं ॥

एवं अम्मयाओ ! अहं संपयं वालभावेण भोयणाभिलासी जिट्ठिंभदियपडिवद्धो, सुहमोयगो
15 मे अप्पा । जया पुण पंचिंदियविसयमंपलग्गो भवेज्जा तया जहा सो वानरो दुहमरणं पत्तो,
एवं अणेगाणं जम्म-मरणाणं आभागी भवेज्जं । ता मरणभीइरं विसज्जेह मं, पडइस्सं ॥

एवं भणंता कल्लुणं परुण्णा भणइ णं जणणी—जाय ! तुमे कओ निच्छओ, मम पुण
चिरकालचित्तिओ मणोरहो—कया णुं ते वरमुद्धं पासिज्जं ति । तं जइ तुमं पूरेसि तो संपुण्णम-
णोरहा तुमे चेव अणुपडइज्जा । भणिया य जंबुनामेणं—अम्मो ! जइ तुम्मं एसोऽभिप्पाओ
20 तो एवं भवउ, करिस्सं ते वयणं, ण उण पुणो पडिवंधेयव्वो त्ति कल्लणदिवसेसु अतीतेसु ।
तओ तीए तुट्ठाए भणियं—जाय ! जं भणसि तं तह काहामो । अत्थि णे पुष्वरियाउ इव्व-
कन्नगाउ । अत्थि इह सत्थवाहा जिणसासणरया, तं जहा—समुहपिओ, समुहदत्तो,
सागरदत्तो, कुवेरदत्तो, कुवेरसेणो, वेसमणदत्तो, वसुसेणो, वसुपालउ त्ति । तेसिं
भारियाउ, तं जहा—पउमावती, कणगमाला, विणयसिरी, धणसिरी, कणगवती,
25 सिरिसेणा, हिरिमती, जयसेणा य । तासिं धूयाउ, तं जहा—समुहसिरी, सिंधु-
मती, पउमसिरी, पउमसेणा, कणगसिरी, विणयसिरी, कमलावती, जसमती य ।
ताउ तुहाणुरुवाउ ‘पुष्वरियाउ’त्ति करेमो तेसिं सत्थवाहाणं विदितं । संदिट्ठं च तेसिं—
पडइहिइ जंबुनामो कल्लणे निव्वत्ते, किं भणह ? त्ति । तेसिं च णं वयणं सोऊण सह घरिणीहिं

१ °त्तचित्तस्स उ० ॥ २ सिल्लजउ कसं० ली ३ उ० विना ॥ ३ °भत्ति क० सं० गो ३ । °भत्ति
उ० ॥ ४ से क ३ उ० ॥ ५ °जा कसं० मो० ॥ ६ भणंतो क ३ गो ३ । भणिते उ० ॥ ७ णं ली ३ ॥
८ तुमं ली ३ । तुव्वं उ० ॥ ९ एस अभि० उ० ॥ १० जाय ! जइ भणसि तह तं का० उ० ॥

संलावो जातो विसण्णमाणसाणं 'किं कायव्वं'ति । सा य पवित्ती सुया दारियाहिं । ताओ एक्केक्क(एक)निच्छयाउ अम्मापियरं भणंति—अम्हे तुम्हेहिं तस्स दिन्नाउ, धम्मओ सो ने य भवति, जं सो ववसिहीति सो अम्ह वि मग्गो ति । तं च तारिसं वयणं सोऊणं सत्थवाहेहिं विदिअं कयं उअसभदत्तस्स ।

पसत्ये य दिणे पमक्खिओ जंबुनामो विहिणा, दारियाउ वि सगिहेसु । ताओ महतीए 5 रिद्धीए चंदो विव तारगासमीवं गओ वधूगिहातिं । ताहिं सहिओ सिरि-धिति-कित्ति-लच्छीहि व निअगभवणमागतो । ताओ कोउगसएहिं ण्हविओ सव्वालंकारविभूसिओ य अभिणंदिओ पउरजणेणं । पूजिया समणमाहणा, नागरया सयणो य पओसे वीसत्थो भुंजइ । जंबुनामो य मणि-रयणपईवुज्जोयं वासघरमुवगतो सह अम्मापिऊहिं, ताहि य नववहूहिं ।

पभवसामिसंबंधो

10

एयम्मि देसयाले जयपुरवासिणो विंझरायस्स पुत्तो पभवो नाम कलासु गहिय-सारो, तस्स भाया कणीयसो पहू नामं । तस्स पिउणा 'रज्जं दिन्नं' ति पभवो माणेण निग्गओ, विंझगिरिपायमूले विसमपएसे सन्निवेसं काऊणं चोरियाए जीवइ । सो जंबु-नामविभवमागमेऊण विवाहूसवमिलिअं च जणं, तालुग्घाडणिविहाडियकवाडो चोर-भडपरिवुडो अइगतो भवणं । ओसोवितस्स य जणस्स पवत्ता चोरा वत्थाऽऽभरणाणि 15 गहेउं । भणियां जंबुनामेण असंभंतेण—भो ! भो ! मा छिव निमंतियागयं जणं । तस्स वयणसमं थंभिया ठिया पोत्थकम्मजक्खा विव ते निधिद्धा । पभवेण य बहुसहिओ विट्ठो जंबुनामो सुहासणगतो तारापरिविओ विव सरयपुण्णिमायंदो ।

जंबु-पभवसंवादो

ते य चोरे थंभिए दद्वण भणिओ पभवेणं—भहमुह ! अहं विंझरायसुतो पभवो जइ 20 सुतो ते । मित्तभावमुवगयस्स मे तुमं देहि विज्जं थंभिणिं मोयणिं च, अहं तव दो विज्जाओ देमि—तालुग्घाडणिं ओसोवणिं च । भणिओ जंबुनामेण—पभव ! सुणाहि जो एत्थ सवभावो—अहं सयणं विभवं च इमं वित्थिन्नं चइऊण पभायसमए पवइउकामो, भावओ मया सव्वारंभा परिचत्ता, एवं च मे अप्पमत्तस्स न पभवति विज्जा देवता वा । न य मे सावज्जाहिं विज्जाहिं पओयणं दुग्गइगमणणाइगाहिं । मया सुधम्मस्स गणहरस्स समीवे 25 संसारविमोयेणविज्जा गहिया । तं च सोऊण पभवो परमविम्हिओ उवविट्ठो 'अहो ! अच्छरियं !!! 'जं इमेणं एरिसी विभूई तणपूलिआ इव सव्वहा परिचत्ता, एरिसो महप्पा वंदणीउंत्ति विणयपणओ भणइ—जंबुनाम ! विसया मणुयलोयसारा, ते इत्थिसहिओ परिभुंजाहि । साहीणसुहपरिच्चायं न पंडिया पसंसंति । अक्काले पवइउं कीस ते कया बुद्धी ? ।

१ °या य जं° डे० ॥ २ त्थं° उ० विना ॥ ३ क ३ विनाऽन्यत्र—°व त्ति ते नि° ली ३ । °व त्ति नि° गो ३ । °व नि° उ० ॥ ४ °च्छि° गो० भो० सं० उ० ॥ ५ °यणीवि° उ० ॥ ६ अहो इति डे० उ० विना न ॥ ७ जइ इ° ली ३ ॥ ८ एरिसा उ० विना ॥

परिजयवत्ता कम्ममावरंतो न तरहिया । तओ भणियं जंबुनामेणं—पभव ! तं पारसधि
विसयसुहं तत्थ सुणसु दिट्ठं—

विसयसुहोवमाए महुविंदुदित्तं

कोइ पुरिसो बहुदेस-पट्टणवियारी अडविं सत्थेणं समं पविट्ठो । चोरेहि य सत्थो
5 अडभाहतो । सो पुरिसो सत्थपरिभट्ठो मूढदिसो परिबमंतो दाणदुद्धिणमुहेण वणगणाभि-
भूओ । तेण पलायमाणेण पुराणकूवो तंण-दव्वभपरिच्छन्नो दिट्ठो । तस्स तडे महंतो वड-
पायवो, तस्स पारोहो कूवमणुपविट्ठो । सो पुरिसो भयाभिभूओ पारोहमवलंबिऊण ठिओ
कूवमज्जे, आलोएइ य अहो—तत्थ अयगरो महाकाओ विदारियमुहो गसिउकामो
तं पुरिसमवलोएइ । तिरियं पुण चउदिसिं सप्पा भीसणा डसिउकामा चिट्ठंति । पॅरोह-
10 मुवरिं किण्ह-सुक्किला दो मूसया छिंदंति । हत्थी हत्थेण केसग्गे परामुसति । तम्मि य
पायवे महापरिणाहं महुं ठियं । गयसंचालिए य पायवे वातविधूया महुविंदू तस्स पुरिसस्स
केइ मुहमाविसंति, ते य आसाएइ । महुयरा य डसिउकामा परिवयंति समंतओ ॥

तस्स एवंगयस्स जं सुहं मन्नसि तं भणाहि ॥

चित्तेऊण पभवो भणइ—जंबुनाम ! जे महुविंदू अहिलसइ तत्तियं तस्स सुहं तक्केमि,
15 सेसं दुक्खं ति ।

जंबुनामेण भणिअं—एवमेयं । उवसंहारो पुण दिट्ठंतस्स—

जहा सो पुरिसो, तहा संसारी जीवो । जहा सा अडवी, तहा जम्म-जरा-रोग-
मरणबहुला संसाराडवी । जहा वणहत्थी, तहा मच्चू । जहा कूवो, तहा देवभवो मणुस्सभवो
य । जहा अयगरो, तहा नरगै-तिरिअगईओ । जहा सप्पा, तहा कोध-माण-माया-लोभा
20 चत्तारि कसाया दोग्गइगमर्णनायगा । जहा परोहो, तहा जीवियकालो । जहा मूसगा,
तहा काल-सुक्किला पक्खा राइं-दियदसणेहिं परिक्खिवंति जीविअं । जहा दुमो, तहा
कम्मबंधणहेऊ अन्नाणं अविरति मिच्छत्तं च । जहा महुं, तहा सद-फरिस-रस-रूव-गंधा
इंदियत्था । जहा महुयरा, तहा आगंतुगा सरीरुग्गया य बाही ॥

तस्सेवं भयसंकडे वट्टमाणस्स कओ सुहं ?, महुविंदुरसँमाययओ केवलं सुहकप्पणा ॥

25 जइ पुण पभव ! कोइ रिद्धिमं पभवंतो गगणचारी भणेज्जा—एहि सोम ! गिण्ह मे हत्थे,
जा ते नित्थारेमि । पभव ! सो इच्छेज्जा ? । पभवो भणति—कहं न इच्छिदिति दु-
क्खपंजराड मोइज्जंतो ? । जंबुनामो भणइ—कयाइ सो मूढयाए मधुगाही पभणेज्जा—होइ
ताव मे तित्ती मधुस्स, तो मे नित्थारेहिसि त्ति । कओ पुण तस्स तित्ती ? । परिच्छिन्नाधारो
अवस्स पडिदिति अयगरमुहे । पभव ! अहं उवलद्धसव्भावो न भविस्सं पमादी ॥

१ °णऽ गो ३ मो० खं० ॥ २ तिण° क ३ ॥ ३ अइगरो क ३ गो ३ ॥ ४ पारो° क ३ उ० ॥ ५ °गो
ति° डे० विना ॥ ६ °णदाय° मो० सं० ॥ ७ °सासायओ क ३ उ० ॥ ८ मधुमेही क ३ । मधुमेही ड० ॥
९ °मुहेसु य० डे० ॥

तओ पभणइ पभवो—एवमेयं । को पुण तुब्भं निवेओ ? केण वा दुक्खेणं वाहियत्थ ?
जओ अकंडे बंधुवग्गं परिच्चयह । जंबुनामो भणइ—पभव ! गब्भवासदुक्खं चियाणं(ण)तो
कुसलस्स किं बहुणा निवेयकारणेण ? । एत्थ दिट्ठंतं सुविहिया वण्णयंति—

गब्भवासदुक्खे ललियंगयणायं

वसंतपुरे नयरे सयाउहो राया । तस्स ललिया देवी । सा किरि कयाइ ओलोय-5
णगट्टिया किंचि पुरिसं रूवस्सिं पस्समाणी चिट्ठइ । चेडी य से 'अब्भासर्वत्तिणि' ति तहा-
गइं दट्ठेणं चित्तेइ—किं मत्ते देवी पस्समाणी चित्तकम्मजुवई विव निच्चलच्छी ठिया ? ।
तीर्थं वि अवलोईओ, दिट्ठो य णाए सो पुरिसो चक्खुरमणो । चित्तिबं च णाए—असंसयं
एयम्मि पुरिसे (ग्रंथाग्रं—२००) निवेसिया णाए दिट्ठी । विण्णत्ता य णाए देवी—तुब्भं दिट्ठीए
सविम्हओ(यं) मया विन्नायं, जं आयरेण पुरिसं एयं पस्सह । कस्स व नाम चंदे दिट्ठी 10
न रमेज्जा ? । देवीए भणियं—साधु सधं, को पुण एस हवेज्ज धरणितलपुण्णचंदो देवो
विज्जाहरो व ? ति । सा भणइ—विसज्जेह मं, जाव णं जाणामि ।

विसज्जिया, गहियत्था नियत्ता साहइ—इहेव नयरे समुद्दपियस्स सत्थवाहस्स पुत्तो
ललियंगओ नाम कलाविहण्णू गुणवं च । तओ सा ललिया देवी तं वयणं सोऊण भणइ—
हले ! मंदभागयाए मे चक्खुपहे पडिओ, जओ अनिच्चुयं मे हिययं, एत्थ मे चक्खु अवरज्जति । 15
चेडीए भणिया—देवी ! मा विसायं वच्चह, अहं तुब्भं पियनिमित्तं केणय अविन्नायं आणेमि ।
तीए भणिया—करेहि जत्तं इमस्स सरीरस्स रक्खणनिमित्तं । 'एवं' ति वोत्तूण सा गया लेहं
देविसंदिट्ठं गहेऊण ललियंगयसमीवं । निवेदिओ अ णाए देवीए दंसणुब्भवो चित्तविगारो
तओ सो तं वयणं सोऊण लेहगहियत्थो य चेडिं भणइ—सुयणु ! अईव मे पसाओ, चंदलेहं
पुण को धरणिंतलं गओ छिवेज्जा, अण्णिदिओ वा सवं (सयं) पासेज्जा । ताए भणितो—'अस- 20
हायस्स हत्थगतो वि अत्थो नासेज्ज, सुसहायस्स पुण न किंचि दुल्लहं, अहं एस भारो' ति
वोत्तूण पडिनियत्ता देवीए सधं कहेइ ।

ततो अभिगमणोवायं चित्तिऊण कोमुइयवारे 'देवी सरुय' ति तीसे विणोयहेहं लेप्प-
गपरंपरववदेसेणं पवेसितो देवीए वासधरं चेडीए । तत्थऽसंकिओ सह देवीए परिवसइ
विसंतोवभोगवत्तिवत्तो । इओ य अंतेउरमहत्तरएहिं रायविदियं च कयं । विसोहेहं 25
पयत्ता । आगमितं च चेडीए निउणाए । तओऽनायं दोहि वि जणीहिं अप्परक्खणनिमित्तं
वीसत्थो अमेज्जकूवे छुहा(ढो) मज्जे पविट्ठो(?) ।

१ तुमं ली ३ । तुज्जं गो ३ ॥ २ ण वावाहिं क ३ उ० ॥ ३ किरि ली ३ ॥ ४ वत्तणि उ० विना ॥
५ ण चित्तिंते क ३ ॥ ६ तीए धि क ३ । तीइ वि उ० ॥ ७ इयं उ० ॥ ८ ण्णवित्ता य डे० । ण्णविया
य उ० ॥ ९ वियण्णू उ० विना ॥ १० णिगओ ली ३ गो ३ ॥ ११ आणंदिओ कसं० मोसं० विना ॥
१२ वासुओ पा० ली ३ ॥ १३ नासेज्जा ली ३ क ३ । विणसेज्जा उ० ॥ १४ वीय उ० ॥ १५ सयोव०
क ३ उ० ॥ १६ ली० य० विनाऽन्यत्र—सुहामहामज्जे प० डे० । सुहामज्जप० गो ३ ॥

तं च परमासुहं दद्वृण निदंतो नियगविण्णाणं परमदुक्खिओ चित्तेइ—जइ इत्तो मे निग्गमो होज्जा तो अलं मे एरिसपज्जवसाणेहिं भोगेहिं ति । ताओ य से अणुकंपणट्ठा भुत्तसेसमाहारं पखिवंति । तं च छुहावसेण परिचयवसेण य तब्भाविओ अहिलसति । पाउसकाले मे-
5 होदएण पुण्णो कूवो । निद्वमणोदयखायसंबद्धो उग्घाडिओ पुरिसेहिं । सलिलवेगेण निच्छु-
5 ग्भमाणो निग्गओ खाइतीरे । वाएण समाहओ मुच्छिओ, दिट्ठो य नियगघाईए, पक्खा-
लिऊण संचारिओ य सघरं पवेसिओ । पडियरिओ कमेण जहापोराणसरीरो जातो ॥

एअस्स दिट्ठंतस्स उवसंहारो—जहा सो ललियंगतो, तहा जीवो । जहा देवीदरिसण-
संबंधकालो, तहा मणुस्सजम्मं । जहा सा चेडी, तहा इच्छा । जहा वासघरे पवेसो, तहा
विसयसंपत्ती । जहा रायपुरिसा, तहा रोग-सोग-भय-सी-उण्हपरितावा । जहा कूवो, तहा
10 गग्भवासो । जहा भुत्तसेसाहारपरिक्खेवो, तहा जणणिपरिणामियऽन्न-पाणा परिसवादाणं ।
जहा निग्गमो, तहा पसवसमतो । जहा धाई, तहा देहोपग्गहकारी कम्मविवागसंपत्ती ॥

पभव ! जइ तस्स देवी रूवविम्हिया पुणो पट्टवेज्जा तो पविसेज्जा ? । पभवो भणइ—
कहं पविसिहइ तहाणुभूयदुक्खो ? । जंबुनामेण भणियं—अवि सो अन्नाणयाते विसयसं-
भोगगरुययाए य पुणो पविसेज्जा, जहा अन्नाणिणो सत्ता विसयपडिवद्धा गग्भवासं । अहं
15 पुण गहियबंध-मोक्खसवभावो पुणो राग-दोसवत्तिणिं न पवज्जिस्सं ॥

तओ पभवो भणइ—सोम ! सुणह, जहा तुब्भेहिं कहियं तहा तं । एगं पुण विन्नवेमि—
लोगधम्माणुवत्तिणा भत्तुणा भज्जातो पालणिया लालणिया य । तं कयवि संवच्छराणि एयाहिं
समं वहूहिं सुहमणुहविऊण तओ सोभिहह पवयंतौ । जंबुनामेण भणिओ—पभव ! न एस
नियमो संसारे—जा इह भवे भज्जा माया वा सा भवंतरे वि, किं पुण माया भगिणी भज्जा
20 दुहिया वा हवेज्जा । एवं सेसविवज्जासो—भत्ता वि पुत्तो, पिया वि भाया परो वा, तहा
इत्थि(त्थी) पुरिसो नपुंसगो य कम्मवसगो जीवो । जा पुण माया भगिणी दुहिया वा जम्मं-
तरे आसी सा कहं भज्जायारेण लालणीया भवइ ? । [पभवो भणइ—] भवंतरगओ
भावो दुब्बिन्नेओ, वत्तमाणं पडुच्च भणइ—पुत्तो वि, पिया वि जओ । भणइ जंबुणामो—
एवमादी अन्नाणस्स दोसा, जेण अकज्जे कज्जबुद्धीअ पवत्तइ जणो, अथवा भोगलोलुंयाए
25 संपइसुहमोहिओ अकज्जे पैवत्तिज्ज जाणंतो वि । तं अच्छउ ताव भवंतरगतीसंबंधो, एकभव-
वुत्तंतमन्नार्णमयं सुणाहि—

एगभवम्मि वि संबंधविचित्तयाए कुबेरदत्त-कुबेरदत्ताकहाणयं

महुराए नयरीए कुबेरसेणा गणिआ पढमगग्भदोहलंखेदिया जणणीए तिगिच्छियस्स
दंसिआ । तेण भणिया—जमलगग्भदोसेण एईसे परिवाहा, नत्थि कोइ वाहिदोसो दीसइ ।

१ °षक्खे° उ० ॥ २ भणिओ ली ३ गो ३ ॥ ३ °तो डे० मो० सं० ॥ ४ °लोल° ली ३ ॥ ५ पवसेज्जा
ली ३ ॥ ६ °णगतं सु° क ३ उ० ॥ ७ °लक्खेविया ली ३ ॥ ८ न एत्थ को° उ० ॥

एवमुवलद्धत्थाय जणणीए भणिया—पुत्ति! पसवणकालसमए मा णे सरीरपीडा भवेज्जा, गालणोवायं गवेसामि, तओ निरामया भविस्ससि, परिभोगवाघाओ य न होहिति, गणियाण य किं पुत्तभंडेहिं? । तीए न इच्छियं, भणइ—जायपरिष्वायं करिस्सं । तहाणु-मए ये समए पसूया दारगं दारिगं च । जणणीए भणिया—उज्झिज्जंतु । तीए भणियं—दसरायं ताव पूरिज्जउ । तओ अ णाए दुवे मुदाओ कारियाओ नामंकियाओ— ‘कुबेर-5 दत्तो’ ‘कुबेरदत्ता’ य ।

अतीते दसराइए डहरिकासु नावासु सुवण्णरयणपूरिआसु छोट्टण जउणानेइं पवाहियाणि । वुच्चंताणि य भवियवयाए सोरियनयरे पञ्चूसे दोहिं इब्भदारएहिं दिट्ठाणि । धरियाउ नावाउ । गहिओ एगेण दारगो, इक्केण दारिया । ‘सधणाइं’ ति तुट्टेहिं सयाणि गिहाणि नीयाणि त्ति । कमेण परिवड्डियाणि पत्तजोवणाणि । ‘जुत्त संबंधो’ त्ति कुबेरदत्ता 10 कुबेरदत्तस्स दिन्ना । कल्लाणदिवसेसु य वट्टमाणेसु बहुसहीहिं वरेण सह जूयं पयोजितं । नाममुदा य कुबेरदत्तहत्थाओ गहेऊण कुबेरदत्ताए हत्थे दिन्ना । तीसे पेच्छमाणीए सरिसघडणनामतो चिंता जाया—‘केण कारणेण मन्ने नाम-मुदाकारसमया इमासिं मुदाणं?, ण य मे कुबेरदत्ते भत्तारचित्तं, न य अम्हं कोइ पुव्वजो एयनामो सुणिज्जइ, तं भवियव्वं एत्थ रहस्सेणं’ ति चिंतेऊण वरस्स हत्थे दो वि मुदाँउ ठावियाओ । तस्स 15 वि पस्समाणस्स तहेव चिंता समुप्पन्ना । सो वहूए मुदं अप्पेऊण माउसमीवं गतो । सा य णेण सवहसाविया पुच्छिया । तीए जहासुत्तं कहियं । तेण भणिया—अम्मो! अजुत्तं ते (भे) जाणमाणेहिं कयं ति । सा भणइ—‘मोहिया मो, तं होउ पुत्त! वधूहत्थग्गहणमे-त्तदूसिआ, न एत्थ पावगं । अहं विसज्जेहामि दारिगं सगिहं । तव पुण दिसाजत्तातो पडिनियत्तस्स विसिट्ठं संबंधं करिस्सं ।’ एवं वोत्तूण कुबेरदत्ता सगिहं पेसिया । तीई 20 वि जणणी तहेव पुच्छिया । तीए जहावत्तं कहियं ।

सा तेण निव्वेएण समाणी पव्वइया, पवत्तिणीए सह विहरइ । मुदा य णाए सारक्खिया पवत्तिणिवयणेण । विसुज्झमाणचरित्ताए ओहिनाणं समुप्पन्नं । आभोइओ अ णाए कुबेरदत्तो कुबेरसेणाए गिहे वत्तमाणो । ‘अहो! अन्नाणदोसु’ त्ति चिंतेऊण तेसिं संवोहण-निमित्तं अज्जाहिं समं विहरमाणी महुरं गया, कुबेरसेणाए गिहे वंसहिं मग्गिऊण ठिया । 25 तीए वंदिऊण भणिया—अज्जाओ! अहं नाम गणिया कुलवहूचिट्ठिया, असंकियाउ वस-हित्तिं । तीसे य दारगो वालो, सा तं अभिक्खं साहुणीसमीवे निक्खिवइ । तओ तेसिं खणं जाणिऊण अज्जा पडिबोहनिमित्तं दारगं परियंदेइ—

१ °स्सामि ली ३ ॥ २ य पसवसमए क० मो० उ० ॥ ३ °दत्ते गो ३ उ० ॥ ४ °नईए प० उ० ॥ ५ °दाओ दावि० डे० क० मो० । °दा व(द)वावि० गो ३ ॥ ६ ससवहं साहिया । तीए ली ३ ॥ ७ °सुहं क० गो ३ सं० । सुयं तहा क० उ० ॥ ८ तीए क ३ । तीय गो ३ ॥ ९ वसहियं म० ली ३ ॥ १० °ह स्ति उ० ॥

कलय! भाया सि मे, देवरो सि मे, पुत्तो सि मे, सवत्तिपुत्तो [सि मे,] भत्ति-
ज्जओ सि [मे,] पित्तिज्जो सि [मे;] जस्स आसि पुत्तो सो वि मे भाया, भत्ता,
पिया, पिआमहो, ससुरो, पुत्तो वि; जीसे गम्भजो सि सा वि मे माया, सासू, सवित्ती,
भाउज्जाया, पियामही, वधू ।

5 तं च तहाविहं परियंणयं सोऊण कुबेरदत्तो वंदिऊण पुच्छइ—अज्जे! कह इमं
च कस्स विरुद्धमसंबद्धकित्तणं? उदाहु दारगविणोयणत्थं अजुज्जमाणं भणियं? । एवं पुच्छिँए
अज्जा भणइ—सावग! सच्चं एयं । तओ अ णाए ओहिणा दिट्ठं तेसिं दोण्ह वि जणाणं
सपच्चयं कहियं, मुदा य दंसिया । कुबेरदत्तो य तं सोऊण जायतिवसंवेगो ‘अहो! अन्ना-
णेण अपदं कारिओ’ त्ति विभवं दारगस्स दाऊणं, अज्जाए कयनमोक्कारो ‘तुम्हेहिं मे कओ
10 पडिबोहो, करिस्सं अत्तणो पत्थं’ ति तुरियं निग्गओ, साहुसमीवे गहियलिंगा-ऽऽयारो,
अपरिवडियवेरगो, तवोवहाणेहिं विगिट्ठेहिं खविअदेहो गओ देवलोयं । कुबेरसेणा वि
गहियगिहिवासजोगनियमा साणुक्कोसा ठिया । अज्जा वि पवत्तिणीसमीवं गया ॥

पभव! तेसिं एवंपच्चयं सोऊण विसयरागो होज्जा? । पभवो भणइ—कहं भविस्सइ? ।
जंबुनामो भणति—अवि तेसिं ‘मूढया’ एको तू इदाणी ‘परिहारो’ त्ति पमत्तया होज्जा,
15 न य मम गुरुसयासे सपच्चये विसयदोसे सोऊणं भोगाभिलासो हवेज्जा ॥

१ संसं० विना सर्वेष्वादेशेष्वयं पाठः—°पुत्तो त्ति, भत्तिज्जओ सि; जस्स आसि पुत्तो सो वि मे भाया
भत्ता पिया पुत्तो वि; जीसे गम्भजो सि सा वि मे माया सासू भगिणी भाउज्जाया इति ॥ २ °द्वकित्तं
ली ३ गो ३ क ३ ॥ ३ °च्छिया अ° उ० ॥ ४ एवं सपच्चयं सोऊण पुणो वि° उ० ॥ ५ गो ३ विनाऽन्यत्र—
एकोऽथ इ° कसं० मोसं० । एको व इ° डे० । एको तत्थ इ° उ० ॥

* एतदर्थविकासका इमे हेमचन्द्रीयपरिशिष्टपर्वद्वितीयसर्गगताः श्लोकाः—

पुच्यते यो यथा जन्तुस्तं तथा बोधयेदिति । आर्या तत्प्रतिबोधार्थं तं बालमुदलापयत् ॥ २९३ ॥
भ्राताऽसि तनुजन्माऽसि वरस्यावरजोऽसि च । भ्रातृव्योऽसि पितृव्योऽसि पुत्रपुत्रोऽसि चार्भक ! ॥ २९४ ॥
यश्च ते बालक ! पिता स मे भवति सोदरः । पिता पितामहो भर्ता तनयः श्वशुरोऽपि च ॥ २९५ ॥
या च बालक ! ते माता सा मे माता पितामही । भ्रातृजाया वधूः श्वश्रूः सपत्नी च भवत्यहो ! ॥ २९६ ॥
कुबेरदत्तः तच्छ्रुत्वा जगादाऽऽर्ये ! किमीदृशम् । परस्परविरुद्धार्थं भापसे ? विस्मितोऽस्म्यहम् ॥ २९७ ॥
धार्योऽचे मम बालोऽयं भ्रातैका जननी यतः । वदामि तनुजन्मानममुं मत्पतिसुरिति ॥ २९८ ॥
ममर्तुः सोदर इति देवरोऽपि भवत्यसौ । भ्रातुस्तनय इति च भ्रातृव्यं कीर्तयाम्यमुम् ॥ २९९ ॥
पितृव्यश्चैव भवति भ्राता मातृपतेरिति । पुत्रः सपत्नीपुत्रस्येत्यसौ पौत्रो मयोदितः ॥ ३०० ॥
योऽस्य वसा स मे भ्राता माता ह्येका यदावयोः । अस्य तातश्च मे तातो भर्ता मातुरभूदिति ॥ ३०१ ॥
पितृव्यस्य पितेत्येनमुद्रोषामि पितामहम् । परिणीताऽहममुना ह्यस्मीति पतिरेष मे ॥ ३०२ ॥
ममेष तनुजन्मा च सपत्नीकुक्षिभूरिति । देवस्य पितेत्येष भवति श्वशुरोऽपि हि ॥ ३०३ ॥
याऽस्याऽम्बा सा ममाऽप्यम्बा तथा जाताऽस्म्यहं यतः । पितृव्यकस्य मातेति मम साऽपि पितामही ॥ ३०४ ॥
भ्रातृजायाऽपि भवति मद्भ्रातुर्गृहिणीत्यसौ । सपत्नीतनयस्यैषा गृहिणीति वधूरपि ॥ ३०५ ॥
माता पर्युर्मदीयस्येत्यसौ श्वश्रुरसंशयम् । भर्तुर्भार्या द्वितीयेयमिति जाता सपत्न्यपि ॥ ३०६ ॥

† पौत्रोऽसीत्यर्थः ॥

पुणो पभवो भणइ—देव ! सातिसएहिं ते वयणेहिं कस्स सचेतणस्स पडिबोहो न होज्जा ? तहा वि 'जुत्त' ति भणामि—अत्थो महंतेण जत्तेण संपाविज्जइ, सो तुब्भं विज्जो अत्थि, तस्स परिभोगनिमित्तं संवच्छरं अच्छिज्जउ, छसूडुसु विणिजोए कए सुडु कयं होज्ज ति, पच्छा जुत्तं पवइउं । जंबुनामो भणइ—पभव ! अत्थस्स परिचायं पत्तेसु पंडिया वसंसंति, न कामहेउं । एत्थ सुणह अक्खाणयं—

5

अत्थविणिओगविरुवयाए गोवदारगोदंतं

अंगाजणवए गोवा पभूयगोमहिसा परिवसंति । चोरेहिं गोदं पेळ्ळियं । एगा तरुणी रूवस्सिणी पढमपसूया दारगं छड्ढावियाँ हिया । मा तेहिं विक्कीया नगरे गणियाहट्टे । तीए वमणविरेयणादीहिं परिकम्मेहिं परिचरिया उवयारं च गाहिया लक्खभूया जाया । सो य से दारओ वयवड्ढिओ जोवणत्थो जातो, घयस्स सगडाणि भरेऊण चंपं गतो । विक्कीयं 10 घयं । पस्सइ य तरुणपुरिसे गणियाघरे सच्छंदं कीलमाणे । तेण चिंतियं—मज्झ य धणेण किं जइ एवं न इच्छियजुवइसहिओ विहरामि ? ति । तस्स पस्समाणस्स गणियाउ माया चेव रुइया । तेण इच्छियं सुकं दिन्नं ।

सो संझाकाले ण्हायसमालद्धो पत्थिओ माउगणियासमीवं । देवयाए य अणु(प्रथमं— ३००)कंपियाए सवच्छं गावीरूवं काऊण पुरओ से दंसिओ अप्पा । 'पादो से असुइणा 15 विलित्तो' ति वच्छमुवरिं फुसिउमारद्धो । तेण वच्छेण माणुसीवायाए भणिया गावी—अम्मो ! एस को वि पुरिसो अमेज्जलित्तं मे (से) पायं उवरिं फुसति । तीए भणियं—'पुत्त ! मा ते मन्नू भवउ, एस मंदभागो जणणीए समीवं अकिच्चं सेविउं वच्चइ, न य एयस्स एयं गरुयं गोवदारगस्स' ति अदरिसणं गया । तेण चिंतियं—'मम माया चोरेहिं हिया सुवए, किं ममे सा गणिया होज्ज ? ति नियत्तामि । अहवा पुच्छामि णं गंतूणं' ति पत्तो गणि-20 यागिहं । तीए निमंतण-भोयण-गीय-वाइय-नच्चणेहिं हिययगहणसादराए उवगिज्जमाणो सो कज्जनिच्छयपरो भणइ—चिट्ठउ ताव सव्वं, कहेहिं, तुज्जं कहुमुप्पत्ती ? । सा भणइ—जनिमित्तमागतो सि धणं दाऊणं ममं महिलागुणवित्थरं पुच्छ, किं ते कुलकहाए ? । सो भणइ—तुज्ज उप्पत्तीए पओयणं, तं अगूहमाणी कहेहिं, कुणसु पसायं । तीए चिंतियं—कहेमि ?, से को वि दोसो हवेज्जा ? । ततो तीए सव्वं कहियं अम्मापिउसयणणामकालं साभिन्नाणं ॥ 25

पभव ! देवयापडिबोहो जइ न होंतो तो केरिसो होंतो अत्थस्स उवओगो तस्स गोवदारगस्स ? । पभवो भणइ—नत्थि मे एत्थ किंचि वत्तव्वं, जहा भणह तहा तं चेवेति । [जंबुनामो भणइ—पभव !] एवं नायपरमत्थो भोगाभिलासी भवेज्जा ? । पभवो भणइ—अभावो एस । जंबुणामेण भणिओ—पडिबुद्धाणं एस विसओ, न सुत्ताणं, "सवत्थ नाणं परित्ताणं" ॥

30

१ °ए गोणविभूतए गोवा डे० ॥ २ °ल्लिय एगा ली ३ ॥ ३ °या गहिया क ३ ॥ ४ °या इ° डे० उ० विना ॥ ५ °च्छगा° ली ३ ॥ ६ °सं पायं मम उवरिं संसं० ॥ ७ निमंतण° ली ३ ॥

पुणो कयंजली विन्नवेइ पभवो—सामी ! लोगधम्मो वि ताव पमाणं कीरउ, पिउणो उवयारो कओ होइ, तेसिं पुत्तपञ्चयं तिर्त्ति वण्णंति वियक्खणा—“निरिणो य पुरिसो सग्गामी होइ” । तंतो जंबुनामो भणइ—न एस परमत्थो, पुत्तो पिउणो भवंतरग-यस्स अविजाणओ उवयारवुद्धीए अवगारं करिज्जा । न य पुत्तपञ्चया तिर्त्ती पिउणो, 5 “सयंकयकम्मफलभागिणो जीवा” । जं पुत्तो देइ पियरं उद्दिसिऊण सा भत्ती । जहा जम्मणं परायत्तं, तहा आहारो वि सकम्मनिविट्ठो(ट्ठो) । जे य खीणवंसा ते निराधारा अत्तिता सब्बमणागयकालं कहां वट्ठिहंति ? । पुत्तसंदिट्ठं वा भत्तपाणं अचेयणं कहां पिउसमीवमेहिति ?, तमुद्दिस्स वा जं कयं पुण्णं ? । जो पिता पितामहो वा कम्मजोगेण कुंथु पिपीलिया वा तणु-सरीरो जातो होज्जा, तम्मि य पदेसे जइ पुत्तो उदगं तन्निमित्तं तस्स देज्जा, तस्स कहां 10 पस्ससि उवगारं अवगारं वा ? । अहवा सुणाहि—

लोगधम्मासंगययाए महेसरदत्तक्खाणयं

तामलित्तीनयरीते महेसरदत्तो सत्थवाहो । तस्स पिया समुद्दनामो वित्तसंचय-सा-रक्खण-परिवुद्धिलोभाभिभूओ मओ मायावहुलो महिसो जाओ तम्मि चेव विसए । माया वि से उवहि-नियडिकुसली बहुला नाम चोक्खवाइणी पइसोकेण मैया सुणिया जाया 15 तम्मि चेव नयरे । महेसरदत्तस्स भारिया गंगिला गुरुजणविरहिए घरे सच्छंदा इच्छिण्ण पुरिसेण सह कयसंकेया पओसे तं उदिकखमाणी चिट्ठइ । सो य तं पएसं साउहो उवगतो महेसरदत्तस्स चक्खुभागे पडिओ । तेण पुरिसेण अत्तसंरक्खणनिमित्तं महेसरदत्तो तक्किओ विवाडेउं । तेण लहुहत्थयाए गाढप्पहारीकओ नाइदूरं गंतूण पडिओ चित्तेइ—अहो!!! अणायारस्स फलं पत्तो अहं मंदभागो । एवं च अप्पाणं निंदमाणो जायसंवेगो 20 मतो गंगिलाए उयरे दारगो जाओ । संवच्छरजायओ य महेसरदत्तस्स ‘पिओ पुत्तो मि’ ति ।

तम्मि य समए पिउकिञ्चे सो महिसो णेण किणेऊण मारिओ । सिद्धाणि य वंज-णाणि पिउमंसाणि, दत्ताणि जणस्स । वितियदिवसे तं मंसं मज्जं च आसाएमाणो पुत्तमु-च्छंगे काऊण तीसे माउसुणिगाए मंसखंडाणि खिवइ, सा वि ताणि परितुट्ठा भक्खइ ।

साहू य मासखवणपारणए तं गिहमणुपविट्ठो, पस्सइ य महेसरदत्तं परमपीतिसंपउत्तं । 25 तदवत्थं च ओहिणा आभोएऊण चित्तिअमणेणं—अहो!!! अन्नाणयाए एस सत्तुं उच्छंगेण वहइ, पिउमंसाणि य खायइ, सुणिगाए देइ मंसाणि । ‘अकज्जं’ ति य वोत्तूण निग्गओ ।

महेसरदत्तेण चित्तियं—कीस मन्ने साहू अगहियभिक्षो ‘अकज्जं’ ति य वोत्तूण निग्गओ ? । आगओ य साहुं गवेसंतो, विवित्तपएसे दट्ठूण, वंदिऊण पुच्छइ—भयवं ! किं न गहियं भिक्षं मम गिहे ?, जं वा कारणमुदीरियं तं कहेह । साहुणा भणिओ— 30 सावग ! ण ते मंतुं कायव्वं । पिउरहस्सं कहियं, भज्जारहस्सं सत्तुरहस्सं च साभिण्णाणं

जहावत्तमक्खायं । तं च सोऊण जायसंसारनिवेओ तस्सेव समीवे मुक्कगिहवासो पवइओ ॥

पभव ! एरिसी लोगसुई, तं पमाणं करंतो अन्नाणयाए माणणिज्जं वा पीलेज्जा, अकज्जे कज्जबुद्धी निवेसिज्जा, कज्जं परिहरिज्जा, न पुण नाणी । तम्हा लोगदिट्ठी विसयाणु-कूलवाइणी ॥

ससारं च दुक्खबहुलं चिंततेण कायवो मोक्खत्थमुज्जमो । तत्थ नरगेषु निरुवमनि-5 प्पडिगाराणि निरंतराणि दुक्खाणि, तिरिएसु सी-उण्ह-छुहादीणि सपक्ख-परपक्खज-णियाणि, मणुएसु य दारिह-दोहग-नीअउच्चमज्झिमभाव-परवत्तव-पियविप्पओगादीणि, देवेषु किब्बिसिया-ऽऽभिओग-पररिद्धिदंसण-चयणभयादीणि, तेषिं उच्चिअंतेण जिण-वरमुँदिट्ठो निष्ठाणपहो सेवियवो ।

तओ पभवो भणइ—सामि ! विसयसुहस्स सिद्धिसुहस्स य किं अंतरं होज्जा ? । जंबु-10 नामा भणइ—पभव ! सिद्धिसुहं निरुवमं, देवसुहाओ वि य अणंतगुणं अद्वावाहं ति^१ वुच्चति । जाव य सरीरं ताव य तदस्सिया पीडा हवइ, जाव मणो ताव माणसौपत्तिजो य दुक्खसण्णिवाओ । ‘लक्खे सरा णिवयंति’ त्ति दिट्ठंजा(दिट्ठंता) य भोयण-पाण-विलेवणा-ऽऽसणादी(दि)परिभोए सुहवुद्धी जणो परिकप्पेइ ते दुक्खं पडिकरेंति बोहेयवा ।

एत्थ य दिट्ठंतं सुणाहि—

15

दुक्खे सुहकप्पणाए विलुत्तभंडस्स वाणियगस्स दिट्ठंतं

एक्को किर वाणियओ कोडीभंडसगडाणि भरिऊण सत्थेण समं अडविं पविट्ठो । तस्स य एक्को वेसरो संववहारनिमित्तं पणाण भरिओ । तस्स य उप्पहपडिवन्नस्स फालिओ भरओ, परिगलिआ पणा । तेण दट्ठूण रुद्धाणि नियगसगडाणि, स मणुस्सा य पणा मग्गि-ऊणं पवत्तो(त्ता) । पँत्ता य आइवाहिगा, तेहिं भणिओ—वच्चंतु सगडाणि, किं कागिणिनि-20 मित्तस्स कए कोडीं परिचयउकामो सि ? किं वा चोराण न बीहेसि ? । सो भणइ—लाभो संदिद्धो, संतं कहां परिच्चइस्सं ? । गतो य सेसो सत्थो । तस्स वि चोरेहिं विलुत्तं भंडं ॥

एवं जो विसयलोभेण मोक्खसुहसाहणपमुक्कतत्ती सो संसारमावन्नो बहं कालं सोइ-हिति, जहा सो वाणियगो विणट्ठभंडसारो ॥

तओ पभवो एवमादीणि सोऊण पडिओ जंबुनामस्स पाएसु, ‘अहं तुज्झं सीसो, 25 दंसिओ भे मोक्खमग्गो’ । तेणावि ‘तह’ त्ति पडिवन्नं । विसज्जिओ निग्गओ वेभारगिरिं समस्सिओ ठिओ ।

१ नामो उ० संसं० ॥ २ ति । जाव ली ३ ॥ ३ गो० वा० विनाऽन्यत्र—^०साए त्ति जो खं० क ३ ।
^०सीए त्ति जो ली ३ उ० ॥ ४ ^०वणसिणाणादी क ३ ॥ ५ ^०दीण परिभोए सुहं बुद्धीअ जणो उ० ॥
 ६ ^०क्खपडिकारं ति उ० ॥ ७ पत्ताइयाइवाहि^० ली ३ गो ३ मो० सं० ॥ ८ ^०क्कभत्ती उ० विना ॥ ९ वणि^०
 क ३ गो ३ ॥

बिदितं काऊण पभाताए रयणीए पव्वज्जनिच्छिर्यएहिं अम्मापिउहिं ण्हाविओ विहीए,
अळंकियविभूसिओ जंचुडीवाहिवंतियसकयसत्रिज्झं पुरिससहस्सवाहिणी सीयमभिरूढो ।

तओ कुलविकओ विव जंबुकुमारो विन्धियमणेण जणेण पसंसिज्जमाणो मणि-कणगव-
रिसं वेसमणो विव वरिसमाणो मगहापुराओ महतीए इड्डीए पत्तो गणहरसमीवं । उइण्णो
5 सिबिगाओ, विसज्जियकेसाभरणो य पडिओ पाएसु सुहम्मसामिणो, 'भयवं ! नित्थारेहिं
मं सह सयपेणं' ति । तओ दिक्खियाणि विहिणा । जाओ वि य से भज्जाओ माया य
सुववाए अज्जाए समीवे सिस्सिणीओ । पभवो वि रायाणुन्नाओ दिन्नो सीसो जंबुनामस्स
गुरुणा । सामाइयमाइयं च सुयं सपुव्वगयं नाणावरणखओवसमलद्धीए थोवेण कालेण गहियं
जंबुनामेण । पभवो वि सामण्णमणुपालेइ ॥

- 10 भगवं पि पंचमो गणहरो सगणो विहरमाणो गतो चंपं नयरिं । समोसरिओ पुण्ण-
महे चेइए । कोणिओ राया वंदिओ निज्जातो । कयपणामो य जंबुणामरूवदंसणविन्धिओ
गणहरं पुच्छइ—भयवं ! इमीए परिसाए एस साहु घयपरिसित्तो इव किसानू दित्तो मणो-
हरसरीरो य, तं किं मन्ने एएण सीलं सेधियं ? तवो वा चिण्णो ? केरिसं दाणं वा तब्धिं
दिन्नं ? जाओ से एरिसी तेयसंपयत्ति ति । तओ भयवया भणिओ—सुणाहि रायं !, जह
15 तव पिउणा सेणिएण रण्णा पुच्छिएण महावीरसामिणा कहियं—

पसन्नचंद-वक्कलचीरिसंबंधो

तम्मि समए अरहा गुणसिलए चेइए समोसरिओ । सेणिओ राया तित्थयरदंसण-
समूसुओ वंदिउं निग्गओ । तस्स वि अग्गाणीए दुवे पुरिसा कोडुंबसंबद्धं कहं करेमाणा
पस्संति एयं साहुं एगचलणपयट्ठियं समूसियबाहुजुगलं आयावेतं । तत्थेगेण भणियं—अहो !

- 20 एस महप्पा रिसी सूराम्भिमुहो तप्पइ, एयस्स सग्गो वा मोक्खो वा हत्थगओ ति । बीएण
पव्वभिन्नाओ, तओ भणइ—किं न याणसि ?, एस राया पसन्नचंदो, कओ एयस्स
धम्मो ?, पुत्तो णेण बालो रज्जे ठविओ, सो य मंतीहिं रज्जाओ मोइज्जइ, सो य णेण
वंसो विणासिओ, अंतेउरजणो य न नज्जइ किं पाविहिति ? ति । तं च से वयपं [सो-
ऊण] ज्ञाणवाघायं करेमाणं सुति^३पहमुवगयं । तओ सो चित्तिउं पयत्तो—अहो!!! ते
25 अणज्जा असत्ता, मया सम्माणिमा पिच्चं पुत्तस्स मे विपडिपज्जा । जइ हं होंतो, एवं च
चिहंता, तो णे सुससिए करितो । एवं च से संकप्पयंतस्स तं च कारणं वट्टमाणमिव
जायं । तेहिं समं जुद्धाणि मणसा चेव काउमारद्धो ।

१ °याए° क ३ गो ३ ॥ २ °वतिकय° क ३ विना ॥ ३ °ज्जो क ३ ॥ ४ सिबियमारू° उ० ॥
५ उयण्णो ली ३ विना ॥ ६ °णियराया ली ३ ॥ ७ वंदिउं डे० उ० ॥ ८ °ए एव महतीए परि° उ० ॥
९ °सी रूवसंपत्ति ति ली ३ ॥ १० °इए क ३ ॥ ११ भणे इयं क० मो० गो ३ । भणइ य सं० ॥ १२ मोयज्जइ
क ३ गो ३ ॥ १३ °पद्मवग° ली ३ । °पहमाग° उ० ॥ १४ मि ली ३ ॥ १५ मट्टा चेव ली ३ ॥

काले च सेचिओ राया र्थं वएसं, वंदिओ पेण विणएणं, पिच्छइ णं प्रापमिचलं ।
 'अहो! अच्छरीयं!!! एरिसं तवेञ्जि सामासं रायरिसिणो पसन्नचंदस्स' ति चिंतयंतो
 पसो स्थितवरसमीचं । वंदिऊण विणएणं पुच्छइ—भयवं! पसन्नचंदो अणगाए जम्मि
 समए वया वंदिओ जइ तम्मि समए कालं करेज्जा कं गतिं ववेज्ज? ति । भयवया
 भणियं—सत्तमपुढविगमणजोगो^१ । राया वितेइ—साहुणो कहां वरकणमणं? ति । पुणो^२
 पुच्छइ—भयवं! पसन्नचंदो जइ इयाणिं कालं करेज्ज, का से गइ भवेज्जा? । भयवया
 भणियं—सवट्टसिद्धिगमणजोगो इयाणिं ति । तओ भणइ—कहां इसं हुविहं कागारणं नरका-
 ऽमरेसु (मन्थाग्रं—४००) ववस्सिणो? ति । भयवया भणियं—साणविसेसेणं तम्मि इमम्मि
 च समए एरिसी तस्स असात्त-सातकम्मादाणता । सो भणति—कहां? । भयवया भणियं—तव
 अगाणियपुरिसमुहविणिगयं पुत्तपरिभववयणं सोऊण ज्जिणयपसत्थज्ञाणो तुमे वंदिज्जमाणो^३
 मणसा जुज्जइ भिच्चपराणीएण समं, तओ सो तम्मि समए अहरगइजोगो आसी । तुमम्मि
 च अन्नगए जायकरणसत्ती 'सीसावरणेण पह्रामि परं' ति लोइए सिरे हत्थं निक्खिंतो
 पडिबुद्धो, 'अहो!!! अहं सकळं पयहिऊणं परत्थे जइजणविरुद्धं मग्गमोइणो' विते-
 ऊण निदण-गरिहणं करेत्तो, ममं पणमिऊण तत्थं च्चेव आलोइयपडिक्कंतो, पसत्थज्ञाई संपथं ।
 तं च फेण कम्मं खवियं असुभं, पुत्रं अज्जियं, तेष कालविभागेण दुविहगतिनिदेसो ॥ 15

ततो कूणिओ पुच्छइ—कैह वा भयवं! बालकुमारं रज्जे ठविऊण पसन्नचंदो राया
 पवइओ?, सोयुमिच्छं । तओ भणति—

पोषणपुरे सोमचंदो राया । धारिणी देवी । सा कइयाइ तस्स रण्णो उलयणगयस्स
 केसे रयंती पलियं दट्टूण भणइ—सामि! दूओ आगओ ति । रण्णा दिट्ठी वियारिया, नेय
 पस्सइ अपुषं जणं । तओ भणति—देवि! दिव्वं ते चक्खुं । तीए पलियं दंसियं 'धम्मदूतो^४
 एसो' ति । तं च दट्टूण प्ररुण्णो राया । उत्तरीएण य से अंसूणि धरेमाणी देवी भणति—
 जइ लज्जह वुद्धुत्तणेण, निवारिज्जहिहि जणो । ततो भणइ—देवि! न एवं, 'कुमारो बालो
 असत्थो पयापालणे होज्ज' ति मे मंतुं जायं, 'पुवपुरिसाणुचिन्नेण य मग्गेण न गओ इ' ति
 पे विचारो । तुमं पसन्नचंदं संरक्खमाणी अच्छसु ति । सा निच्छियं गमणा ।

तओ पुत्तस्स रज्जं दाऊण धाइ-देवीसहिओ दिसापोक्खियतावसत्ताए दिक्खिओ चिर-^५
 सुत्ते आसमपए ठिओ । देवीए य पुव्वाहूतो गच्चो परिवव्वइ, पसन्नचंदस्स य चारपुरि-
 सेहिं निवेइओ । पुण्णसमए य पसूया कुमारं, 'वक्कलेसु ठविओ' ति वक्कलचीरी । देवी
 सूइयारोगेण मया, वणमहिसीदुद्धेण य कुमारो वद्धाविज्जइ । धाई वि थोवेण कालेण काल-

१ क्षाणि नि° क ३ गो ३ ॥ २ °वस्सि सा° क ३ गो ३ । °वस्स सा° उ० ॥ ३ गो । ततो धि°
 ली ३ उ० विना ॥ ४ °थगओ च्चे° उ० ॥ ५ कहां क ३ उ० ॥ ६ °रिअहि° ली ३ । °रिज्जहि° उ० ॥

७ °या गमणे कसं० मोसं० उ० ॥

गया । कठिणेण व्हइ रिसी वक्कलचीरी । परिवड्डियो य आलिहिऊण दंसिओ चित्तगारेहिं
 सो पसन्नचंदस्स । तेण सिणेहेण गणियादारियाओ रिसिरूविणीओ 'खंडमयमोयय-
 विविहफलेहिं णं लोभेह' ति पट्टवियाओ । ताओ य णं फेलेहिं महुरेहिं, महुरेहिं य वयणेहिं,
 सुकुमार-पीणुन्नयथणपीलणेहि य लोभेति । सो कयसमवाओ गमणेण जाव उवगतो तावसभं-
 5 ङ्गं संठवेउं, ताव रुक्खाहिरूढेहिं चारपुरिसेहिं सन्ना दिन्ना 'रिसी आगतो' ति । तातो
 दुतमवक्कंताउ । सो तासिं पतिवीहिमणुगच्छमाणो अन्नउ गतो । सो अडवीए परिब्भ-
 मंतो रहगयं पुरिसं दट्टूण 'ताय ! अभिवादयामि' ति भणंतो रहिएण पुच्छिओ—कुमार !
 कथं गंतव्वं ? । सो भणइ—पोयणपुरं नाम आसमपयं । तस्स वि पुरिसस्स तत्थेव गंतव्वं,
 तेण भणियं—समगं वञ्चामो । रहिणो भारियं 'तातं' ति आलवइ । तीए भणियं—को इमो
 10 उवयारो ? । रहिणा भणियं—सुंदरि ! इत्थिविरहिए नूणं एस आसमपए वड्डिओ न
 याणइ विसेसं, न से कुप्पियव्वं । तुरगे य भणइ—किं इमे मिगा वाहिज्जंति ? । सारहिणा
 भणियं—कुमार ! एए एयम्मि चेव कज्जे उवउज्जंति, न इत्थ दोसो । तेण वि से मोदगा
 दिन्ना । सो भणइ—पोयणासमवासीहिं मे रिसिकुमारेहिं एयारिसाणि चेव फलाणि
 दत्तपुष्पाणि ति । वञ्चंताण य से इक्केण चोरेण सह जुज्जं जायं । रहिणा गाढप्पहारो कओ,
 15 सिक्खागुणपरितोसिओ भणइ—अत्थि विउलं धणं, तं गिण्हसु सूर ! ति । तेहिं तिहि
 वि जणेहिं रहो भरिओ ।

कमेण पत्तो पोयणपुरं नयरं, मोहं गहाय (?) विसज्जिओ—'उडयं मग्गसु' ति । सो
 भमंतो गणियाघरे 'तात ! अभिवादेमि, देहि इमेण मोह्णेण उडयं' ति । गणियाए भणि-
 ओ—दिज्जइ, निवेमह ति । तीए य कासवओ सदाविओ । तओ अणिच्छंतस्स कयं नह-
 20 परिकम्मं । अवणीयवक्कलो य वत्था-SSभरणभूसिओ गणियादारियाए पाणिं गिण्हाविओ ।
 'मा इमं रिसिवेसं अवणेहि' ति जंपमाणो ताहिं भणइ—जे उडयत्थी इहमागच्छंति तेसिं
 एरिसो उवयारो कीरति । तओ य गणियाओ उवगायमाणीओ वहु-वरं चिट्ठंति ।

जो य कुमारोवेलोभणनिमित्तं रिसिवेसेण जणो पेसितो सो आगतो कहेइ—कुमारो
 अडविमतिगतो, अम्हेहिं रिसिस्स भण्ण न तिण्णो सदावेउं । ततो राया विसण्णमाणसो
 25 भणति—'अहो ! अकज्जं, न य पिउसमीवे जाओ, न इहं, न नज्जइ किं पत्तो होहिइ ?'
 ति चिंतापरो अच्छइ । मुणइ य मुंयंगसहं, तं च से सुइपहदूमणं जायं । भणइ य—मए
 दुक्खिए को मन्ने सुहिओ गंधवेण रमइ ? ति । गणियाए य हिण्ण जणेण कहियं । सा
 आगया, पायवडिया रायं पसन्नचंदं विन्नवेइ—देव ! निमित्तिसंदेसो मे—'जो तावसरूवी

१ वट्टइ ली ३ ॥ २ फलेहिं महुरेहिं वयं ली ३ उ० ॥ ३ °व अइगतो उ० ॥ ४ ततो क ३ गो ३ ॥
 ५ °णुसज्जमा° ली ३ विना ॥ ६ °वेइ ली ३ ॥ ७ उडवयं उ० विना ॥ ८ ताओ डे० उ० ॥ ९ ली ३ उ०
 विनाऽन्यत्र—°रविलो° क० भो० ॥ १० मयं° ली० य० ॥ ११ °रूवो क ३ गो० उ० ॥

तरुणो गिहमागच्छेज्जा ता तस्स समागमेव दारियं देज्जासि, सो उत्तमपुरिसो, तं संसि-
या विउलसोक्खभाणिणी होहिइ' ति । सो जहा भणिओ नेमिप्पिणा अज्ज मे गिहमागओ ।
तं च संदेसं पमाणं करिंतीए दत्ता से मया दारिया, तन्निमित्तं उस्सवो, न य णायं 'कु-
मारं(रो) पणट्ठं(ट्टो)' । एत्थ मे अवरहं मरिसेह ति । रत्ता संदिट्ठा मणुस्सा जेहिं
आसमे दिट्ठपुब्बो कुमारो, तेहि यं गएहिं पञ्चभिजाणिओ, निवेदितं च पिइं । रत्ता परमपी-5
इमुब्बहंतेण बहुसहिओ सगिहमुवणीओ । सरिसकुल-रूव-जुब्बणगुणाण य रायकन्नगाणं पाणिं
गिण्हाविओ, कयरज्जसंविभागो य जहासुहमभिरमइ ।

रहिओ चोरदत्तं दब्बं विक्किणंतो रायपुरिसेहिं 'चोरो' ति गहिओ । वक्कलचीरिणा
मोइओ पसन्नचंदविदियं ति ।

सोमचंदो वि आसमे कुमारं अपस्समाणो सोगसागरावगाढो, पसन्नचंदपेसिएहिं 10
नगरगयं वक्कलचीरिं निवेदितेहि कंहवि संठविओ, पुत्तमणुसरंतो अंधो जाओ । रिसीहिं
साणुकंपेहिं कयफलसंविभागो तत्थेव आसमे निवसति ।

गणसु य बारससु वासेसु कुमारो अद्धरत्ते पडिबुद्धो पियरं चित्तेउमारद्धो । 'किह मन्ने
त्ताओ मया निग्घिणेण विरहिओ अच्छइ?' ति पियदंमणममूसुगो पसन्नचंदसमीवं गंतूण
पायवडिउ विन्नवेइ—देव! विसंजेहिं मं, उक्कंठिओ हं तायम्म । तेण भणिओ—समगं 15
वच्चाओ, गया य आसमपयं, निवेइयं च रिसिणो 'पसन्नचंदो पणमइ' ति । चलणो-
वगओ अ णेण पाणिणा परामुट्टो 'पुत्त! निरामओ सि?' ति । वक्कलचीरी पुण अव-
यासिय चिरकालधरियं से बाहं मुयंतस्स उम्मिहाणि नयणाणि, पस्सइ य दो वि जणे
परमतुट्टो, पुच्छइ य सब्बकालकुसलं । वक्कलचीरी य कुमारो अइगतो उडयं, 'पस्सामि ताव
तायस्स भंडयं अपेहिज्जमाणं केरिसं जायं?' ति । तं च उत्तरीयतेण पडिलेहिउमारद्धो जई 20
विव पायकेसरियाएँ । 'कत्थ मण्णे मया एरिसं करणं कयपुब्बं?' ति विहमणुसरंतस्स तयाव-
रणखण्ण जायं जाईसरणं । सुमरति तं देव-माणुसभवे य सामन्नं पुराकयं, संभरिऊण
वेरग्गमग्गमोइण्णो, धम्मज्झाणविसयादीओ विसुद्धमाणपरिणामो य वितियसुक्कज्झाण-
भूमिमइक्कंतो निट्टवियमोहावरणविग्घो केवली जाओ, निग्गओ य । पकहिंओ य धम्मं
जिणप्पणीयं पिउणो पसन्नचंदस्स य रण्णो । ते दो वि लद्धसम्मत्ता पणया सिरेहिं केव-25

१ समागमे चैव कसं० मोसं० । समागमेव उ० ॥ २ करिंतीए क ३ ॥ ३ न याणं कु० उ० ॥ ४ य
मणुएहिं प० क ३ ॥ ५ पियं उ० ॥ ६ दत्तदब्बं डे० उ० विना ॥ ७ कसं० मोसं० विनाऽन्यत्र—कट्टे सं०
ली ३ । कंहचि सं० उ० ॥ ८ मूसुगो मोसं० विना ॥ ९ जेह ली ३ विना ॥ १० अणुपे० वं० विना ॥
११ रीयंतो क ३ उ० ॥ १२ ए । 'मया कसं० मोसं० उ० विना ॥ १३ सुज्जमा० ली ३ उ० ॥
१४ हियं घ० डे० उ० विना ॥

* प्रथमान्तमेतद् द्वितीयार्थकमिति "वक्कलचीरिणम्" इत्यर्थः ॥ † श्लिष्टा इत्यर्थः ॥

‡ धर्मध्यानविषयातीत इत्यर्थः ॥

लिणो 'सुहु ते दंसिओ मग्गे' ति । वक्कलचीरी पत्तेयबुद्धो गतो पियरं गहेऊणं महा-
धीरवज्जमाणासामिणो फारसं । पसन्नचंदो नियगपुरं ।

जिणो य भयवं सगणो विहरमाणो^१ पोथणपुरे मणोरमे उज्जाणे समोसरिओ । पस-
न्नचंदो वक्कलचीरिवयणजणियवेरगो परममणहरतित्ययरभासियामयवद्धिउच्छाहो बालं
५ पुत्तं रजे ठविऊण पब्वइओ । अहिगयैसुत्तथो तव-संजमभावियमती मगहापुरमागओ
तव पिउणा सायरं वंदिओ आयावंतो—एवं निक्खंतो ॥

जाव य भगवं नारगामरगतीसु उक्कोसट्ठिईजोगयं ज्ञाणपच्चयं पसन्नचंदस्स वग्गेइ ताव य
वेवा तम्मि पएसे ओवइया । पुच्छितो य अरहा सेणिएण रण्णा—किंनिमित्तं एस देवसंपाउ ?
ति । सामिणा भणियं—पसन्नचंदस्स अणगारस्स णाणुप्पत्तीहरिसिया देवा उर्वयंति ॥

10 ततो पुच्छइ—एतं महाणुभावं केवलणाणं कथं मग्गे वोच्छिज्जिहिति ? ।

तं च समयं वंभिंदसमाणो विज्जुमाली देवो चउहिं देवीहिं सहितो वंदिउं भयवंत-
मुवागतो उज्जोवंतो दसदिसाओ । सो दंसिओ भगवया, 'एयम्मि वोच्छिज्जिहि' ति ॥

राया पुणो वि पुच्छइ—कहं देवो केवली होहिति ?, मणुस्से तवभवचरिमे केवलसं-
भवो तुब्भेहिं वणिणओ विसुद्धचारित्ते । भयवया भणियं—एस देवो सत्तमे दिवसे चउओ
15 मणुस्सविग्गह्लाभी । तओ पुच्छति—चवणसमए देवा परिहीणजुतयो भवंति, एस पुण
अभिभवइ तेयसा सूरे, तं कहमेयं ? । भयवया भणियं—एस संपइ परिहीणजुई, पुवं
पुण अणंतगुणविसिद्धा से तेयलेसा आसी । राया पुच्छति—कहं पुण एएण कयं पुवंभवे
जेण एरिसी से तेयसंपया ? । भयवं कहेइ—

जंबुसामिपुत्रभवकहाए भवदत्त-भवदेवजन्मसंबंधो

20 इहेव जणवए सुग्गामो नाम गामो । अज्जवो नाम रट्टउडो आसि । तस्स रेवती
नाम भारिया । तेसिं पुत्त भवदत्तो भवदेवो य । तत्थ जेट्ठो जोवणंमुदए सुट्ठियस्स
अणमारस्स समीवे पब्वइओ, गुरुसमीवे विहरइ ।

एग्गेण साहुणा आयरिया विन्नविया—णायवसहिं गच्छिउमिच्छे तुब्भेहिं अब्भणुजाओ ।
तत्थ मे कणीर्यसो भाया मयि अईव सिणेहसंबद्धो, दट्ठूण पब्वयहि ति । तेहिं विसज्जिओ
25 वडुसुक्खाहुसहाओ । दट्ठूण नायओ पडिनियत्तो गुरुण अल्लोएइ—तस्स दारसंगहं काउ-
कामा अम्मापियरो, लद्धा य से दारिया, तओ न पब्वइओ । भवदत्तेण भणियं—ते कहं
भाउगो वरकौउगे वि वट्टमाणो भाउगं दट्ठूण विरस्स पच्छओ न लग्गो ? ति । इयरेण
साहुणा भणियं—दच्छामि तुब्भं (ग्रन्थामं—५००) भाउगं पब्वयंतं । भवदत्तेण भणियं—
जइ खमासज्जणा तओ विहरंति तओ भाउगं मे दच्छिइ पब्वयंतं ।

१ °ण वद्ध° दे० उ० विना ॥ २ °णो मणो दे० उ० विना ॥ ३ °यसम्बरथो क ३ गो ई ॥ ४ °वर्गय
ति दे० उ० ॥ ५ °णसुद्धप सी ३ ॥ ६ °णस्सुद्ध कसं० उ० ॥ ७ °वसो मयि दे० उ० कसं० विना ॥

विहरंता आयरिया य मगहाजणर्वयं गया, विन्नविया भवदत्तेण—भयवं! नायओ दहु-
 मिच्छामि ति । ससहाओ तेहिं विसज्जिओ । भवदेवस्स य तं समयं नागदत्तस्स दुहियाए
 वासुगीए अत्तिगाए नाइलाए सह विवाहो^१ वत्तो । भवदत्तो य नायसमीवं गओ ।
 परितुट्ठा नायओ भवदत्तागमेण । तेण य कुसलं पुच्छिया, आपुच्छिया य 'वच्चामि,
 तुब्भे आउल' ति । निबंधे कए पडिलाभिओ विउलेणं भत्तपाणेणं । निवेइयं च भवदे-5
 वस्स जेट्ठस्स भाउणो आगमणं । सो य सहिसहियं वहुं पसाहेइ । गुरुआगमणं सोऊणं
 च ससंभममब्भुट्ठिओ सहीहिं भणिओ—न ते अद्धपसाहियं वधुं मोत्तूण जुत्तं गंतुं ।
 सो भणति—बालिया ! गुरुपणिवायं काऊण आगयमेव ममं दच्छिहह ति । सो निग्गओ
 भवणातो, बंदिओ अ णेण जेट्ठो भाया । तेण से^२ धियभरियं भायणं हत्थे दिन्नं । पत्थिया
 साहवो । सो^३ णे अणुयाइ पत्तहत्थगतो । पढमं इत्थिजणो नियत्तो, पच्छा पुरिसा थोवं-10
 तरं गंतूण, 'साहू सावज्जं वयणं न भणई' ति नियत्तह । भवदेवो उण 'अविसज्जिओ
 कंहं नियत्तामि?' इति उवायपुवं दंसेइ से वप्पिण-पोक्खरणि-वणसंडे नियए पैराए य । सो
 वि भणई 'सुमरामि, जाणामि' ति गतो गामसीमंतं, आसन्नो य गामो । ण भणई णं
 भवदत्तो 'नियत्तसु' ति । एएण कमेण वच्चमाणो पत्तो गुरुसमीवं । दिट्ठो य वरनेव-
 तिओ । खुट्ठेहिं भणियं—जेट्ठजेहिं जहा भणियं तं कयं । आयरिएहिं पुच्छियं—किं इमो^{१५}
 आगओ तरुणो? । भवदत्तेण भणियं—'पवइयुं' ति । गुरुहिं भणिओ—एवं?
 'मा भाउगस्स ओहावणा होउ' ति तेण 'एवं' ति पडिसुयं । पव्वाविओ य साहुसंधाडण
 सह विसज्जिओ । आगतो य सयणो, 'कहिं गतो?' ति पुच्छिएण भवदत्तेण भणियं—
 सो^{१६} पत्तमित्तो चैव नियत्तो । ते एवं कुत्ता 'धुवमन्नेण मग्गेण गओ होहिति' ति सिग्घं
 नियत्त । भवदेवो अकामयो वंतवं (वंभवं) चरइ भज्जं हियाण परिवहंतो । बहुणा य^{२०}
 कालेण भवदत्तो कयमत्तपरिच्चाओ कालगतो समाहीए सक्कसमाणो देवो जाओ ।

इयरो विं 'सा मम भज्जा, अहं पि तीसे भत्ता पिओ, वच्चामि से वट्टमाणि वोदुं'^{१२} ति
 थैरे अणाउच्छिय गओ । सुग्गामबहिया य आययणं संवरियदुवारं, तस्साऽऽसन्ने 'वीसमा-
 मि' ति संठितो । तत्थ य एगा इत्थिया गंध-मलं गहाय एगाए माहणीए सह आगया ।
 तीए 'साहु' ति बंदितो । तेण पुच्छिया—साविए ! तुच्चमवस्सं जाणिहिह इह वसंती-25
 ओ, जीवइ अज्जवरट्टउडो, रेवई वा ? । तीए भणियं—तेसिं^{१४} वहुं कालो कालगयाणं ।
 ततो विमणो जातो पुणो पुच्छइ—भवदेवस्स वहु नाइला जीवई ? ति । तीए चितियं—

१ 'वयंतं गया ली ३ ॥ २ 'हो पारदो ली ३ ॥ ३ 'गमणे डे० । 'ममे उ० ॥ ४ कसं० संसं० विना-
 ऽन्यत्र—सधियभरियं मो० । सभक्खभरियं उ० । से भरियं ली ३ गो ३ ॥ ५ से णे क ३ गो ३ डे० ॥ ६ 'इ
 विमिं गो ३ । 'इ निं ली ३ । 'इ, जह निं उ० ॥ ७ कसं० विनाऽन्यत्र—परायणं य उ० । परा य ली ३
 मो० सं० गो ३ ॥ ८ 'इ इणं भव० क ३ ॥ ९ होइ ति उ० विना ॥ १० सोम ! पत्तमे० ली ३ ॥ ११ 'यं तथं
 उ० ॥ १२ ति ती थैरे ली ३ ॥ १३ 'ठित्तो ली ३ ॥ १४ तीसे व० उ० विना ॥ १५ बहुका० ली ३ उ० ॥
 १६ 'वत्ति ली ३ ॥

होज एसो भवदेवो, पुच्छामि ताव णं । तओ भणति—तुब्भे भवदेवं कओ जाणह ?, किमत्थं वा इहं आगया ? । सो भणइ—अहं अज्जवपुत्तो कणिट्ठो, बंधुमणापुच्छिय जेट्ठस्स चित्ताणुवत्तीए पवइओ । भाउगम्मि उवरए ‘मा अणभिजाओ होहं’ ति तं दट्ठुमागतो । तीए भणियं—अहं सा नाइला, तुब्भेहिं पुण बहुं कालं तवो चिण्णो, तं दट्ठुं जमेत्थ 5 इहमागया, ममं ता केरिसं बहुत्तणं इमेण कालेण । सुणह इदं—तुब्भेसु पवइएसु साहुणो साहुणीओ य गुरुजणेण पूइज्जमाणाइं अयंति, सगिहे वसंति । तेहिं कयाइ कहियं अक्खाणयं—

पमत्तयाए लद्धमहिसजम्मणो माहणदारयस्स कहा

एगो किर माहणो उवरयभज्जो डहरगं दारगं गहेऊणं निग्गओ गेहाओ, सुद्धमोक्खम-ग्गमन्नेसमाणो साहुसमीवे उवलद्धसवभावो पवइओ । सो पुण दारगो सीयभोअण-विरस- 10 पाणग-अणुवाहण(वाणह)-कक्खडसेज्ज-असिणाणाइसु सीयमाणो संतेण जयणाए किंचि कालं वट्ठाविओ । अन्नया भणइ—वच्चामि खंत !, अगारवासं वसामि त्ति । तेण परिचत्तो, ‘अलं मे तुमे निद्धम्मेणं’ । सो गतो सहवासं, तत्थ पच्चभियौणियाओ, उवस्सिओ य एगस्स माहणस्स ठिओ घरे । केणय कालेण य से दारिया दत्ता, कुणइ कम्मं भोगपिवासितो । विवाहकाले य चोरेहिं मिट्ठुणगं चेव वहियं । सो भोगपिवासिओ अट्टज्जाणविसए वट्टमाणो 15 कालगतो महिसो जाओ ।

सो वि पिया से कयदेहंजातो गतो देवलोगं । तेण पलोइओ पुत्तसिणेहेणं महिसो जातो । सोयरियरूवं च काऊण कीओ णेणं गोवहत्थाओ । तओ लउडेणं हणमाणा णिति णं सोयरिया । खंतरूवं च काऊणं देवो दंसेइ से पुरओ अप्पांणं । तं च पस्समाणस्स चिंता जाया ‘कत्थ मन्ने एरिसं रूवं दिट्ठपुवं ?’ ति, तदावरणिज्जखओवसमेण जाइस्सरणं समुप्पन्नं । 20 तओ ‘खंत ! परित्तायसु ममं’ ति रवति । खंतेण भणिया समतिवियप्पिया सोयरिया—एस मे खुइगो, सोयरिका ! मा णं पीडेह । तेहिं भणिओ—एस तुज्झं न सुणइ, अवसरसु । जाहे णेण जाणियं ‘पडिवज्जइ मग्गं’ ति ताहे अट्ठभत्थिण्हिं मुक्को । अणुसासिओ देवेण । दिट्ठभओ पडिवन्नो वयाणि । कयभत्तपच्चक्खाणो सोहम्मे कप्पे देवो जाओ ॥

पिउणा नित्थारिओ तिरियदुग्गईओ । तुब्भं पुण जेट्ठो भाया सुरलोगं गतो, तुब्भं साहुरूवे 25 दट्ठूण न पुण पडिवोहणे चित्तं काहिइ ? । तुब्भे य पमत्ता अणियते जीविए कालं काऊण मा संसारं भमिहह, नियत्तह गुरुसमीवं ॥

एयम्मि देसयाले तीए माहणीए दारगो पायसं भुंजिऊण आगतो भणइ—अम्मो ! आणेह कोलालं जाव पायसं वमामि, ततो पुणो भुंजीहं अईवमिट्ठो, पुणो दक्खिणाहेउं अन्नत्थ भुंजामि । तीए भणियं—पुत्त ! वंतं न भुंजइ, पुणो अलं ते दक्खिणाए, वच्छ ! अच्छ- 30 सु सुहं ति ।

१ से गि° ली ३ ॥ २ °याणिओ ली ३ ॥ ३ °हपरिष्ठा° ली ३ उ० ॥ ४ °डेहिं ह° उ० ॥ ५ णं । संतप्पमा° ली ३ । णं । तस्स पस्समा° उ० ॥ ६ °हणदार° संसं० उ० विना ॥

तं पि से वयणं सोऊण बुद्धी जाया—सुद्धु भणइ माहणी 'वंतासी दुगुंछिओ होइइ' ति । तओ भणइ नायलं—वच्चामि गुरुसयासं अणुसासिओ तुमए, काहं परलोगहियं, पस्सामि ताव सयणं ति । तीए भणिओ—किं सयणेणं भे दिट्ठेणं वाघायकरेणं? , वच्चह, सकज्जे निच्छिओ होइहि । अहं पि साहुणिसमीवे पवइस्सं ति । तं च वयणं पमाणं कुणं- तो वंदिऊण जिणविंवाणि पडिनियत्तो । गुरुसगासे आलोइयपडिक्कंतो निव्वियारो सामण्णम- 5 णुचरेऊण कालगतो सक्कस्स देवरण्णो सामाणिओ जातो ॥

सागरदत्त-सिवकुमारभवसंबंधो

भवदत्तो ठिइक्खण्णं चुओ पोक्खलावइविजए पौंडरगिणीए नयरीए वइरदत्तस्स चक्कवट्ठिणो जसोहराए देवीए गच्चं उववन्नो । तीए य समुद्धमज्जणडोहले समुप्पन्ने । ततो राया महया इट्ठीए सीयं महानइं समुद्धभूयं गतो । तत्थ य जसोहरा देवी मज्जिआ 10 विणीयडोहला तत्थेव पुण्णे पसवणम्मए पसूया कुमारं पसत्थलक्खणोववेयं । तस्स य डोहलगुणसूइयं कयं नामं 'सागरदत्तो' ति । सो सुहेण वट्ठिओ गहियकलाकलावो य पत्तजोवणो तरुणजुवइविंदसहितो वणगओ इव करेणुपरिकिन्नो अभिरमइ ।

पासायगओ य कयाइ पस्सइ मेरुसरिसप्पमाणं बलाहगं नयणमणोहरं । जह् कहिज्जइ रिसीहिं मेरू तारिसो इमो जलहरो । जइ य एरिसो मेरू तो सच्चं देवरमणो । सो य तेण 15 सपरियणेण दीसमाणो जलघुव्वुओ इव खणेणं विलीणो । तं च उवसंतो चिंतेइ—'एरिसी नाम सोहा नयणामयभूया खणेण विणट्ठा, मणुस्साणं पि नूणं एरिसीओ रिद्धीओ विणा- सपज्जवसाणाओ । जो वि इमो सरीरसमुदाओ सो वि न नज्जइ, कम्मिइ समए पडिहिइ । तं जाव देहो निरुवहवो ताव परलोयहिअं कायव्वं' निच्छियमती अम्मा-पियरमापुच्छइ । तेहिं कहिंचि विसज्जिओ अणेगरायमुयसयपरिवारो अमयसागरस्स अणगारस्स समीवे 20 पवइतो, गतो य सुओयहिस्स पारं । विमुज्जमाणचरित्तम्मस य से ओहिनाणं समुप्पण्णं ।

भवदेवो वि देवलोयाओ चइऊण तत्थ विजए वीयसोगाए नयरीए पउमरहस्स रण्णो वणमालाए देवीए पुत्तो जाओ सिवो नाम । कमेण परिवट्ठिओ, जोवणत्थो य राय- मुयाहिं सरिसजोवण-लायन्नाहिं सहिओ पासायगओ अभिरमइ ।

सागरदत्तो य अणगारो गणपरिवुडो विहरमाणो वीयसोगाए नयरीए उज्जाणे समो- 25 सरिओ । मासखवणपारणए य कामसमिद्धेण सत्थवाहेण गिहागओ पडिलाहिओ । तओ तस्स दव्व-भाव-पडिगाहगमुद्धिनिमित्तं वसुहारा पडिया । सुयं च सिवकुमारेण । सो सायरं वंदिउं निग्गओ । सागरदत्तो य चउदसपुष्ठी सिवकुमारस्स सपरिवारस्स केव- लिपणीयं धम्मं आयक्खइ । संसयतिमिराणि य जणस्स जिणो विव विसोहेइ ।

कहंतरे य सिवकुमारो भणइ—भयवं! तुच्चं मे पस्समाणस्स सिणेहो वड्डइ, हिय- 30

१ नाइलं उ० ॥ २ वच्चह ली ३ ॥ ३ गब्भे उ० ॥ ४ °भूइं उ० विना ॥ ५ °कलाविहाणो य उ० ॥ ६ अणगारस्स इति कसं० विना न ॥ ७ सुयउय° क ३ ॥

यस्स परा निवुई, तं किं मन्ने अत्थि कोइ पुबभविथो सयणसंबंधो तुब्भं मम स होजा ? । ततो सामरदत्तेण ओहिणा आभोएऊण भणिओ—सिवा ! इथो तइयभवे जंबुद्वीप-भरहे मगहाजणवए तुमं सि मे भाया कणिटो आसी, प्राणेहि वि पिययरो । सया वि सिणेहेण मंदसद्धो वि होऊण पद्दाविओ । देवलोगे वि णे अणंतरभवे तहेव पीई आसी ।

5 इयाणिं पुण वीयरगयाए न मे विसेसो सयणे परजणे वा ।

तं च सोऊण सिवकुमारो भणइ—‘भयवं ! एयमेयं, जहा भणह तुब्भे अवितहवा-इणो । रोयइ मे जिणवयणं, भीओ म्हि संसरियवस्स, तं जाव ताव अम्मा-पियरो आ-पुच्छामि, तओ तुब्भं पायमूले हियमप्पणो करिस्सं’ ति वंदिऊण सगिहमागतो, अम्मा-पियरो आपुच्छइ—सुतो मे धम्मो सागरदत्तस्स अणगारस्स समीवे । विसज्जेह मं, पद्दाइस्सं ।

10 तेहिं भणिओ—पुत्त ! किह तुमं अम्हे विसज्जेहामो, तुमायत्ता मे (ने) पण्णा, मा मे (ने) परिच्चयसु । तओ सो तेहिं निरुब्भमाणो कयनिच्छयमणो मणसा परिचत्तगिहवासो ‘सीसो हं सागरदत्तस्स अणगारस्स’ त्ति सबसावज्जजोगविरओ मोणेण ठिओ । पसस्थ-ज्जाणो बहुप्पयारं छंदिओ भोयणेण । जाहे न कस्सइ वयणं करेति ताहे संबिग्गेअ पृच्छम-रहेण रण्णा सीलधणो दढधम्मो इब्भपुत्तो समणोवासओ सदाविऊण (ग्रंथाग्रं—६००)

15 भणिओ—पुत्त ! सिवकुमारेण पवजाभिलासिणा अम्हेहिं अविसज्जिएण मोणं पडिबन्नं, संपयं भोत्तुं न इच्छति, तं जहा जाणसि तहा णं भोयावेहि, एवं करेतेण ‘अम्ह जीवियं दिन्नं’ मणे ठविऊण घत्तसुविइन्नभूमिभागो असंकियं उवसप्पसु णं ति ।

ततो सो पणओ ‘सामि ! करिस्सं जत्तं’ ति उवगतो सिवकुमारसमीवं । निसीहियं का-ऊण, इरियापडिक्कतो ‘बारसावत्तं’ ति किइकम्मं काऊण, पमज्जिऊण ‘अणुजाणह मे’ ति 20 आसीणो । सिवकुमारेण चिंतियं—एस इब्भपुत्तो अगारी साहूण विणयं पडंजिऊण ठिओ, पुच्छामि ताव णं । तेण भणिओ—इब्भपुत्त ! जो मया गुरुणो सागरदत्तस्स समीवे साहूहिं विणओ पडज्जमाणो दिट्ठो सो तुमे पडत्तो, तं तुमं कहेह, किह न विरुज्जति ? । दढ-धम्मणेण भणिओ—कुमार ! आरहए पवयणे विणओ समणणं सावयाणं च सामन्नो । ‘ज्जिअ-वयणं सच्चं’ ति जा दिट्ठी सा वि साधारणा । समणा पुण महच्चयधरा । अणुव्वंइणो सावगा, 25 जीवा-ऽजीवाहिगमं बंध-मोक्खविहाणं च आगमे त्ति । सुए वि साहवो सम्मत्तसुयसागर-पारगा । तवे दुवालसविहे के विसेसं ? ति । तं अहं सावगो तुब्भं समीवमागतो, कहेह किंनिमित्तं भोत्तुं न इच्छह ? त्ति । सो भणइ—सावग ! ममं अम्मापियरो न विसज्जंति निक्खमिउमणं, ततो मया परिचत्तो भावओ गिहावासो, जाव जीवामि ताव पद्दाइओ हं । तेण भणिओ—कुमार ! जइ तुब्भे मुक्कगिहावासा ता सुहु, कयकल्लस्स अजुत्ता निराहारया,

१ सिव ली ३ मो० सं० उ० ॥ २ भीओ हि म्हि ली ३ ॥ ३ ०च्छामो कसं० विना ॥ ४ ०यरमा० क ३ उ० विना ॥ ५ ०इब्भपुत्ता० ली० व० खं० ॥ ६ अयं कसं० संसं० उ० ॥ ७ साहुवि० उ० ॥ ८ पडुत्ता० ली ३ विना ॥ ९ ०ज्जते ते ? । दढ० ली ३ ॥ १० ०व्ययधण्ण सा० क ३ ॥ ११ भावओ इति कसं० उ० विना न ॥

साहगस्स पुण सरीरं धम्मस्स साहणहेतुं, तं आहारेण विणा विणसेज्जा, तेण अणवज्जो आहारो जइजणस्स अविरोद्धो, तं तुब्भे फासुएसणिज्जं जवणमेत्तं भुंजमाणा निवाणफल-साहगा भविस्सह । ततो भणति—इब्भपुत्त ! कहमहं इहगए फासुएसणिज्जं आहारिस्सा-मि ? । दढधम्मेण भणिओ—कुमार ! तुब्भे साहुभूया, अहं अज्जप्पभिइ तुब्भं सीसो इह अणवज्जेणं पाण-भोयणेणं वेयावच्चं करिस्सं, कुणह मे विसगं । तओ सिवकुमारेण 5 भणिओ—तुमं सि जिणवयणविसारतो कप्पा-ऽकप्पविहिण्णू, तं जइ ‘मया अवस्सभोत्तव्वं’ मन्नसी तो छट्टस्स भत्तस्स आयंबिलं पारणं होउ । ‘तह’ त्ति दढधम्मेण पडिसुयं । सो य से बंध-मोक्खकहं कहेइ । पारणगकाले य जहाभणियं भत्त-पाणमुवणेति ।

तस्सेवं [सिवकुमारस्स] अंतेउरमज्झगयस्स सारयगगणदेसस्सेव विमलसहावस्स अपरिवडियधम्मियववसायस्स दुवालस वासाणि विर्यकंताणि । तओ समाहीए कयदेहप-10 रिञ्चाओ बंभलोगे^१ कप्पे इंदसमाणो देवो जाओ । जारिसी य बंभस्स देवरण्णो जुई तारिसी तस्स वि आसि । एस दससागरोवर्मंपरिक्खण चओ तो सत्तमे दिवसे उसभ-दत्तस्स इब्भस्स धारणीए^२ पुत्तो भविस्सति । एएण तवतेएण जुईसंपदा एरिसि त्ति ॥

एवं च भयवओ सोऊण वयणं अणाढिओ जंबुहीवाहिर्वई देवो परमपरितोसविय-सियहिययकमलो उट्टिओ, तिवईं वंदिऊण, अप्फोडेऊण, महुरेण सहेण भणति ‘अहो ! 15 मम कुलं उत्तमं’ त्ति ॥

तस्स य कुलपसंसावयणं सोऊण सेणिओ राया पुच्छइ—भयवं ! एस देवो सकुलपसंसणं कुणइ केण कारणेणं ? त्ति । भगवया भणियं, सुणाहि—

अणाढियदेवस्सुप्पत्ती

इहेव नयरे गुत्तिमई नाम इब्भपुत्तो आसि । तस्स दुवे पुत्ता, उसभदत्तो जिण-20 दासो य । तत्थ जेट्ठो सीलवं, कणिट्ठो पुण जिणदासो मज्ज-वेस-जूयप्पसंगी । उसभद-त्तेण सयणविदितं काऊण परिचत्तो ‘अभाया अज्जप्पभिइं मे’ त्ति । सो अन्नया बलवइणा जूयकारेण सह रममाणो आयं विसंवायंतेण आउहेण आहओ । उसभदत्तो सयणेणींऽणु-णीतो—जिणदासं वसणदोसदूसियं परित्तायसु, तओ जसभागी भविस्ससु त्ति । सो गतो तस्स समीवं । तेण य तदवत्थेण भणितो—अविणीर्यस्स मे अज्ज ! खमसु, परलोगपट्टियस्स 25 उवएससहातो होहि त्ति । उसभदत्तेण आसासिओ—जिणदास ! मा विसायं वच्च, अहं तह जत्तं करिस्सं जहा जीवसि । सो भणई—‘न मे जीवियलोभो, भत्तं पच्चक्खाइस्सं’ त्ति कए

१ °म्मस्साह° उ २ ॥ २ गो ३ उ २ विनाऽन्यत्र—°णाहेतुं तं क ३ । °णत्थं तं ली ३ ॥ ३ तुज्जे ली ३ ॥ ४ °सुयं ए° क ३ ॥ ५ उ २ विनाऽन्यत्र—°ज्जमित्तं भुंजह, निव्वा° ली० य० ॥ ६ कुण मे कसं० उ० ॥ ७ °स्सं भोत्तव्वं त्ति मन्नेसी उ २ ॥ ८ विइक्कं उ २ ॥ ९ °गक° ली ३ ॥ १० °मकालपरि° उ २ ॥ ११ °ए भा-रियाए पु° उ २ ॥ १२ एयं उ २ ॥ १३ °वतिं छिंदिऊण कसं० उ २ ॥ १४ °वो कुळ° उ २ ॥ १५ इब्भो आ° उ २ ॥ १६ जायं क ३ ॥ १७ °णऽणु° शां० ॥ १८ °ययं मे ली ३ ॥ १९ °इ अज्जप्पभिइ मे उ २ ॥

* कोष्ठान्तर्गतोऽयं पाठः टिप्पनकमन्तःप्रविष्टमाभाति ॥

मिथये नोसहारंभपरिमाहो विहीए आराहिषपंडनो कालं काऊण जंबुदीवाहिर्बई जावो ।
'जेहूस्स भै भाउगस्स चरमकेवली पुत्तो भविस्सइ'ति बुद्धीए कुलप्पसंसणं काऊण गतो ति ॥

विज्जुमालीदेवे य गते देवीओ पसन्नचंदं केवलं पुच्छंति—भयवं! अम्ह इओ
विज्जुमालिणा देवेण विउत्ताणं होज्ज पुणो समागमो? ति । तेण भणियाओ—'तुंभे
5 इहेव नवरे वेसमण-धणद-कुबेर-सागरदत्ताणं इब्भाणं धूयाओ भविस्सह, तत्थ भै
एतेण य देवेण मणुस्सभूएण सह समागमो भविस्सइ, सह तेण य संजममणुपालेऊण
गेविज्जेसु देवा भविस्सह'ति वागरिए वंदिऊण गयाओ ॥

वसुदेवचरित्रजम्बी

तत्त्वविभूवं च से सेणियो राया सोऊण पुच्छइ—भयवं! केवइया ज्जिवा क्वं इवं
10 काऊण तत्त्व एव फलमणुभविस्सं?, परभवे वा केवइया सुकयफलं? ति । भयवन्ना
भणियाओ—'इहल्लोगफलत्वस्सिणो धम्मिस्सल्लोअणो अणेमेइइकंता, परल्लोगे सुर-मणुयसुइं
तवमोल्लकीयं ओसपिणिकाले वसुदेवाइ' ति भणिए समुप्पन्नकोऊइल्लो पणत्ते पुच्छन्ति—
कहं भयवं! वसुदेवेण सम्मत्तं लब्धं? कहं वा तवो विन्नो? कहं तस्स फलं सुर-नरेसु
पेत्तं? ति कहेइ । ततो भगवया सेणियस्स रण्णो सब्बनुमग्गेण वसुदेवचरियं कवियं ।
15 तं च पयाणुसारीहिं अणगारेहिं अभयाईहि य धारियं । ततो धम्म-अत्थ-काम-सौर्वस्से
उवदंस्संतेहिं कवियं जहाधरियं अज्ज वि धरइ ति ॥

१ भयवतो (यो) कसं० उ २ विना ॥ २ ति तुद्धीए उ २ ॥ ३ °स्सं ति प° शां० विना ॥ ४ °छादी
अणेगा भइ° उ २ ॥ ५ भुत्तं उ २ ॥ ६ °क्खोहिं उवदंस्सिं तेहिं उ २ तिस्स ॥ ७ भिंती वसुदेव उ २ ॥

धम्मिल्लहिंडी ।

ततो भयवं सेणियस्स रन्नो सबण्णुमंग्गेण धम्मिल्लचरियं कहेउमारद्धो । तं ताव तुमं
पि अवहिओ मुहुत्तागं निसामेहि त्ति—

धम्मिल्लचरियं

अत्थि कुसग्गपुरं नाम नयरं बहुदिवसवन्नणिज्जं । तत्थ य जियसत्तू नाम राया । तस्स
य देवी धारिणी नाम । तत्थ य नयरे^१ अन्नकुडंबिज्जणमणोरहपत्थणिज्जंबित्थिण्णविहवसारो, 5
धण-सील-गुण-सुएहि य सकम्मवित्थारियकित्ती, सुरिंदसारसरिसरूवविहवो सुरिंददत्तो नाम
सत्थवाहो । तस्स य भज्जा कुलाणुरूवसरिसी धम्म-सीलसंपण्णा नामओ सुभहा नाम ।
तीसे य किल उउकालविसेसेण गन्भो संभूओ । कमेण य से दोहलो जातो—सबभूतेसु
अभयप्पयाणेणं, धम्मियर्जणेण वच्छल्लया, दीणाणुकंपया बहुतरो य दाणपसंगो ।

ततो सो नवण्हं मासाणं बहुपडिपुण्णाणं अद्धट्ठमाण य राइंदियाणं वितीकंताणं जातो । 10
णामधेयं च से कयं, जं से माऊए धम्मे दोहलो जातो तेण होतु 'धम्मिल्लो' त्ति । ततो
पंचधावीपरिग्गहिओ सुहंसुहेर्ण वद्धिओ । कालेण य लेहाइयासु गणियप्पहाणासु सउणठयप-
ज्जवसाणासु बावत्तरीसु कलासु अभिगमो णेण कतो ।

उवारुहंतनवजोवणस्स य से अम्मापिऊंहिं कुल-सीलसरिसाणुरूवा तम्मि चैव नयरे
धणवसुत्स सत्थवाहस्स भर्जाए धणदत्ताए धूया निर्ययमेहुणया जसमती नाम दारिया 15
सिरी विव पउमरहिया, सिरिसमाणवेसा । तीसे सह कल्लाणं से वत्तं । ततो माणुस्सयभो-
गरइपरम्मुहो सत्थ्यगहणरत्तहियओ कमेणं कालं गमेइ ।

ततो अन्नया कयाइ सस्सू से धूयदंसणत्थं सुयाघरमागया । सम्माणिया य घरसामिणा
विहवाणुरूवेणं संबंधसरिसेणं उवयारेण । अइगया य धूयं दट्टेण, पुच्छिया अ णाए सरी-
राविकुसलं । तीए वि पैंगतविणीयलज्जोणयमुहीए लोगधम्मउवभोगवज्जं सबं जहाभूयं 20
कहियं । तं जहा—

१ °मएण ली ३ ॥ २ °चलियं शां० ॥ ३ °त्तू रा° उ २ विना ॥ ४ °रे इम्मकुहुं° ली ३ ॥ ५ °अविह°
उ २ विना ॥ ६ °ज्जणे व° सं० उ १ ॥ ७ मादूये शां० ॥ ८ °ण संव° उ २ ॥ ९ °कम्मं कुळ° उ १ ॥
१० °जाए धूया उ २ विना ॥ ११ नियकप्पेधुणया शां० ॥ १२ °धाराहण° उ २ विना ॥ १३ °हुं, पु°
उ २ ॥ १४ पगतिवि° उ १ ॥

* सर्वेष्वदादर्शेषु क्वचिद् "धम्मिल्ल" क्वचिच्च "धम्मिल्ल" इति पाठो दृश्यते । अस्माभिस्तु सर्वत्र प्रसिद्धः
"धम्मिल्ल" इत्येव पाठ उपन्यस्तः ॥

पांसि कँप्पि चउरंसियं रेवाय(प)यपुण्णियं, सेडियं च गेण्हेप्पि ससिप्पभवण्णियं ।
मइं सुयं पि एक्कल्लियं सयणि निवण्णियं, सबरत्तिं घोसेइ समाणसवण्णियं ॥

३तो सा एयं सोऊण आसुरुत्ता रुद्धा कुविया चंडिकिया मिसिमिसेमाणी इत्थीसहाव-
वच्छल्लयाए पुत्तिसिणेहेण य माऊए से सगासं गंतूण सबं साहिउं पयत्ता । जहाभूयत्थं तं
5सोऊण से माया आकंपियसरीर-हियया बाहंसुपप्पुयच्छी णिरुत्तरा तुण्हक्का ठिया ।
पच्छा य णाए ससवहं पत्तियाविया । ततो सा तं धूयं आसासिऊण अप्पणा नियघरं गया ।

माया य से पँइणो मूलं गंतूण सबं जहाभूयं परिकहेइ । तेण य भणिया—अजाणुँए !
जाव बालो विज्जासु य अणुरत्तबुद्धी णणु ताव ते हरिसाइयवं, किं विसायं वच्चसि ? ।
अहिणवसिक्खिया विज्जा अगुणिज्जंती गेहरहिओ विव पईवो विणासं वच्चइ, तं मा
10अयाणुगा होही । जाव बालो ताव विज्जाउ गुणेउ । तीए पुत्तवच्छलाए भणियं—किं वा
अइबहुएणं पढिएणं ?, माणुस्सयसुहं अणुभवउ । ‘उवभोगरइवियक्खणो होउ’ त्ति चिंतेऊण
पइणा वारिज्जंतीए वि ललियगोट्टीए पवेसिओ । सो य अम्मा-पिउसंलावो धाईते से सबो
कहिओ । तओ सो गोट्टियजणसहिओ^१ उज्जाण-काणण-सभा-वणंतरेसु विन्नाण-नाणाइसएसु
अण्णोणमत्तिसयंतो बहुं कालं गमेइ ।

15 वसंततिलयागणियापसंगो

इओ य सो सत्तुदमणो राया केणइ कालेण वसंतसेणागणियाधूयाए वसंततिलयाए
पढमं नट्टविहिदंसणं पेच्छिउकामो गोट्टियजणमहत्तरए भणइ—वसंततिलयाए नट्टविहिदं-
सणविणिच्छयं दहुकामो, पासणिए देह त्ति । तेहि य धम्मिल्लो नट्टपासणितो दिन्नो ।
अन्ने यँ रण्णो आयरिया(?) । ततो सहोवविट्टेसु राया उवविट्टो । ततो तम्मि मणोरहदंसणीए
20नट्टपसत्थे भूमिभाए कैयलायण्णसिंगाराभरणविलासावेसमहुरभणियणट्टपसत्थं, सत्थो-
वँदिट्टपयनिकखेवं, वण्णपरियट्टयं हत्थभँमुहामुहं, बिब्बोय-णयणसंचारणजुत्तं, पसत्थनाइ-
अच्चम्भुअं, हत्थकरणसंचारणविहविहत्तं, तंती-सँरँ-ताल-गीयसइसम्मीसं सा पणच्चिया वसंत-
तिलया । तहिं च दिव्वसमाणे णट्टावसाणे णच्चिए सँवपासणिएहिं ‘अहो !!! विम्हउ’ त्ति
सहसा उक्कुट्टं । रण्णा य पुच्छिओ—धम्मिल्लुँ ! केणं पगारेणं णच्चिय ? त्ति । तेण य
25णट्टगुणेण (प्रंथाप्रं—७००) पसंसिऊण विन्नविओ—देव ! सुरवहूणट्टसमाणं णच्चिय त्ति ।

१ कप्प उ २ विना ॥ २ ०सिउ खोययपु० उ २ ॥ ३ ली ३ उ० विनाऽन्यत्र—तो सा एणं सोऊं शां० ।
तं सोऊं वा० ॥ ४ पयणो डे० ॥ ५ अजाणए ली ३ ॥ ६ उ २ विनाऽन्यत्र—०हिये उ० क ३ गो ३ ।
०हिय उ० ली ३ ॥ ७ य रिउआय० शां० ॥ ८ ०णोहरसुहदंस० उ २ ॥ ९ कयरूयला० उ २ ॥ १० ०वादि०
ली ३ ॥ ११ ०भमुहं ली ३ ॥ १२ ०सुर० ली ३ ॥ १३ सब्वपासव्व(त्थ)पासिएहिं ली ३ ॥ १४ ०छो उ० ॥

* पार्श्वे कल्पयित्वा (स्थापयित्वा) चतुरस्रिकां (पट्टिकां) रेवापयःपूर्णिकाम् (?),

सेटिकां च गृहीत्वा शशिप्रभवर्णिकाम् ।

मां सुप्ताम् एकाकिनीं शयने निर्वर्ण्य अपि,

सर्वरात्रिं घोषयति स्वमानसवर्णितम् (समान-सवर्णिकम्) ॥ इति च्छाया ॥

ततो राइणा परितुट्टेण रायाणुरूवेणं पूआभिसक्कारेणं संपूइया वसंततिलया विसज्जिआ
'सयं भवणं वच्चसु' त्ति ।

तीए धम्मिल्लो सविणओवयारं विण्णवेऊणं पवहणे आरुहाविओ, अप्पणा वि य
आरूढा, गतो य तीए घरं । तओ सो तीए हसिय-भणिय-गीय-रैमिय-कलागुणविसेसेसु य
कलागुणे अणुभवमाणो, नवजोवणगुणे य सोवयारे अणुभवमाणो अइक्कंतं पि कालं न याणइ । 5
ततो से अम्मा-पियरो नियगचेडीए हत्थे पैइदिवसं अइसहस्सं वसंततिलयामाऊए विस-
ज्जंति । ततो से अणेगपुव्वपुरिससमज्जियविउलो कुडुंबसारो तस्स भवियवयाए सुक्क-सण्ह-
वालुयामुट्ठी विव धिप्पंतो चेव ओसरिओ ।

सुरिंददत्त-सुभहाणं परितावगब्भो आलावो

ततो सा पुत्तवच्छला अम्मया दीहं निस्ससिऊण 'हा पुत्त! हा पुत्त!' विलवित्ता 10
परुण्णा । सत्थवाहेण भणिया—पुत्तवच्छले! किमिदाणिं रोदसि?, ममं तदा न सुणेसि
भण्णमाणी । ततो सा रुवंती भणइ—मया पुत्तवच्छलअइरित्तहिययाए न नायं, अहो!
मे वंचिओ अप्पा । तओ तेण भणिया—अइ पुत्तवच्छले! उज्जुया सि, तओ तणर्भारयं गहे-
ऊण पलित्तं अभिगम्मइ, मा संतप्पसु । अप्पणा चेव य ते कओ दोसो, जहा तेण कोंक-
णएण बंभणएण कयं । ततो तीए संलत्तं—किं वा कोंकणएण बंभणेण कयं? । ततो तेण 15
लविआ, सुणसु—

सकयकम्मविवागे कोंकणयबंभणकहा

अत्थि मगहा नाम जणवओ । तस्संतिए पलासगामो नाम गामो । तत्थ कोंकणओ
नाम बंभणो परिवसति । तेण य खेत्तब्भासे समिरुक्खो रोविओ । तत्थ य तेण देवया
ठविया । सो य बंभणो वरिसे वरिसे तम्मि देवयाए रुक्खमूले बंभण-किवण-वणीमगाणं 20
पभूयमन्न-पाणं देइ, छगलं च निवेदेति । एवं च सो कालेण बहुएण कालगतो । ततो
गिद्ध-गढित-मुच्छित्त-अज्झोववण्णो तव्वत्तियाए य तिरिक्खजोणियनिव्वत्तियाउओ अप्पणो चेव
घरे छगलियापुत्तो जातो ।

ततो केणइ कालंतरेण तस्स पुत्तेहिं 'अम्हाणं उवरओ ताओ' त्ति काऊणं भोयणं सज्जा-
वियं । ततो ते मित्त-बंधवसहिया उवाइउं जइउं गया । छगलो वि य मंडेउं तत्थेव नीओ । 25
गंध-पुप्फ-मल्ल-पूयाविसेसेण य अच्चिया देवया । घरमहत्तरएहि य भणियं—छगलओ उव-
णिज्जउ । ततो तस्सं पुत्तो देवयदिण्णो णाम छगलयं आणेउं गतो । सो य तं गलए
बंधिऊणं बेवयंतं आणेइ ।

१ परमवुट्ठे° उ २ विना ॥ २ रसिय° ली ३ ॥ ३ पयदि° डे° ॥ ४ अट्टस° डे° उ २ ॥ ५ ञ्जिओ वि°
उ २ ॥ ६ भारं ग° उ २ विना ॥ ७ भणेण ली ३ शां° ॥ ८ विसरुक्खो शां° ॥ ९ जजियं उ २ ॥
१० स्स देव° उ २ विना ॥ ११ ण बुब्बुयंतं शां° विना ॥

तेण य समएणं समणा समियपावा साहुजोर्गदेसभाए रुक्खाभासे बीसमंति । सो य तेण पएसेण आणिज्जइ । ततो अइसयसमावण्णेणं तत्थ साहुणा भणिओ—

सयमेव य रुक्ख रोविए, अप्पणियाए वितट्ठि कारिया ।

उवाइयळद्वया य से, किं छगला ! 'वे वि' त्ति वाससे ? ॥

5 तं च साहुणो वयणं तस्स पुत्तेण सुंयं । सो य छगलओ तुण्हिओ ठितो । ततो से पुत्तो साहुसगासे उवगंतूण भणति—किं भयवं ! तुब्भेहिं एस छगलओ भणितो जेण तुण्हिओ ठितो ? । ततो तेण साहुणा अणलियवयणपरमत्थेण भणिओ—देवाणुप्पिया ! एस छगलओ तुब्भं पिया भवति । एय तुब्भं साहति—अहं ते पिया, मा मं मारेह त्ति । तुब्भे न परियच्छह । ततो तेण बंभणपुत्तेण साहु भण्णति—किहं पुण अम्हेहिं पत्तियवं ?
10 जहा 'एस अम्हं पिया भवति' त्ति । ततो सो साहु पुववुत्तं साहइ, सहेउयं सकारणं साभिण्णाणं से परिकहेइ ।

ततो से पुत्तो तहरिसाविओ पायवडिउट्टिओ य, तेसिं भाउयाण सव्वं जहंभूअत्थं साहइ । ततो से परमविम्हयसमावण्णा साहुणो पायमूलं गंतूण वंदित्ता, मित्त-बंधव-सयण-परियण-सहिवा सव्वे संवेगसमावण्णा सीलवयाइं घेत्तूण छगलयं च सघराइं गया । छगलओ वि
15 साहुपसाएण मुद्धो । ताणं चिय तैप्पभिइं अरहंतदेवया, साहुणो य दक्खिणेया ॥

तं एयं जहा तेणं कौकणयबंभणेणं सयंकयकम्मविवागजणियं दुक्खं संसारो य संपत्तो, एवं तुमए विं अप्पणो पुत्तो सयमेव संसारमहाकडिल्ले छूढो ॥

ततो तीए बाहभरंतनयणाए सगगरकंठाए महयादुक्ख-सोगाभिभूयाए भण्णति—न मए नायं, जहा वसुभूर्इस्स बंभणस्स पज्जंतो भविस्सइ त्ति । ततो गह्वइणा भणिया—
20 को वा वसुभूर्इस्स बंभणस्स पज्जंतो त्ति ? । ततो सा भणइ—सुणसु अज्जउत्त !—

चिंतियत्थविवज्जासे वसुभूर्इबंभणक्खाणयं

ते णं काले णं ते णं समए णं नंदपुरं नाम नयरं । तत्थ वसुभूर्इ नाम बंभणो अज्जावओ परिवसइ । भज्जा य से जन्नदत्ता नाम । तीसे य दो पुत्तभंडाणि—सोमसम्मो पुत्तो, धूया य से सोमसम्मा । रोहिणी य से गावी । सो य बंभणो दरिहो । तस्स य
25 इक्केण धम्ममइणा गिहिणा खेत्तनियत्तणं दिण्णेह्यं । तेण य तहिं साली रुत्तो । रोवेऊण य पुत्तं संदिसइ—पुत्त ! अहं नयरं गच्छामि, चंदग्गहणं भविस्सइ । तत्थ किंचि साहुपुरिसं दबनिमित्तं पत्थेमि । तुमं पुण एयस्स सोहणं परिरक्खणं करेज्जासि । ततो एएणं धण्णेणं, जं च आणेहामि, तेण तुब्भं सोमसंम्माए य विवाहधम्मो कीरिहि त्ति । रोहिणी य वियाइस्सइ त्ति । एवं वदित्ता गतो सो ।

१ °गो दे° उ २ ॥ २ अयस° क ३ गो ३ ॥ ३ सुणियं शां० ॥ ४ °ण्णत्ति ली ३ ॥ ५ °ह भण उ २ विना ॥ ६ °हावुत्तं सा° उ २ ॥ ७ तवप्प° उ २ ॥ ८ °भत्तेणं ली ३ ॥ ९ °रो त सं° शां० ॥ १० वि अइउ-जुयाए अप्प° उ २ ॥ ११ °भूताए ली ३ ॥ १२ °भूइस्स उ २ ॥ १३ गिह° ली ३ ॥ १४ °भूइवं° उ २ ॥ १५ °सम्मयाए गो ३ क ३ ॥ १६ कीरइ त्ति उ २ विना ॥

तस्य व अन्नया कयाइ नडो आगतो । सो य तस्स पुत्तो नडसंसग्गीए नडो जातो ।
 धूया य सै वंठेण पडिवण्णा गुविणी जाया । रोहिणीए वि उकंतगहाए गब्भो पडिओ
 सेत्तसाली वि अकमिऊणं असोहिज्जंता तणा जाया । सो वि यै बंभणो अकयपुन्नयाए
 रित्तओ घेव आणओ सालिखेत्तस्स रोहिणीए य आसाए । बंभणी य दीणवयणा परि-
 त्थंती अच्छइ । बंभणेण घरं वविट्ठेण दिट्ठा । सा अब्भुट्ठिया, दिण्णासण-पायसोएण 5
 पुच्छिया बंभणी—कीस दुम्मण ? ति । ततो ताए नीससिऊण जहाभूयत्थो परिकहिओ ।
 ततो णेण विसण्णहियएण बंभणी भणिया—पिच्छसु कयंतस्स परतत्तीतत्तिल्लस्स, अम्हं च
 भविच्चयाए अण्णहा चित्तिया अत्था अण्णहा परिणामिया ।

‘साली हत्तो तणो जातो, रोहिणी न वियाइया ।

सोमसम्मो नडो जाओ, सोमसम्मा वि गब्भिणी ॥’

10

ततो सो एवं भणिऊण सुवहुयाणि य चित्तेऊण ठितो तुण्हिक्को ॥

एवं मए वि अत्था अण्णहा चित्तिया अण्णहा होर्ये ति—जहा वसुभूइबंभणस्स ॥

ततो सा गहवइणा भणिया—भदे ! पुव्वकयाणं निययाणं कम्माणं सुभा-ऽसुभफलविवागो
 होति । ततो सो गहवती पुत्तविओगसोगसंतत्तहियओ कालगतो । माया वि य पुत्तविओ-
 यदुहट्ठिया पइमरणेण य बलिययरं सोयदुक्खसंतत्तहियया पइमग्गामिणी जाया । 15

जसमई वि घरं विक्केऊण कुलहरं गया । सञ्जाभरणाणि य पडलए काऊण णियदासचे-
 डीए इत्थे सेयवत्थपच्छादिते गणियाघरं विसज्जेइ । दिट्ठा य ते वसंतसेणाए । पुच्छिया
 य णाए दासचेडी—‘ए ! किमेयं ?’ ति । तीए भणियं—धम्मिल्लस्स भज्जाए पेसियं । ततो
 ताए विचित्तियं—एत्तिओ धम्मिल्लस्स घरसारो ति । ‘किं मे आभरणेणं ?’ ति दासचेडी
 भणइ—वच्चं, तदेव धम्मिल्लस्सेव भज्जाते घरं । ततो अंगपडियारेण पल्लवएणं धम्मिल्लस्स 20
 वित्तंपरिक्खयनिमित्तं, पिउमाउविपत्तिकारणं, घरविक्रयं, जसमईए कुलघरगमणं, आभर-
 णपेसणं च वसंततिलयाए सिट्ठं । पंच्छा धम्मिल्लेण सुयं ।

वसंतसेणाए वसंततिलयासणवणं

तस्यो अन्नया कयाइ गणियामाया वसंततिलयं भणइ—पुत्ति ! निष्फलं दुमं पक्खिणो
 वि परिचयंति, परिसुक्के य नइ-दइ-तलायादी इंस-चक्कवायप्पभिर्यओ सउणगणा परिचयंति, 25
 किं पुण अम्हाणं गणियाणं निर्देवेणं पुरिसेणं ? । ता एस धम्मिल्लो खीणविहवो जातो
 परिचइज्जउ ति । ततो तीए लवियं—‘अंबो ! मस अत्थेण न कज्जं, तम्मि गुणाणुगतो

१ ए च उ० क ३ गो ३ उ २ ॥ २ गब्भाए उ २ ॥ ३ य णं बं० डे० ॥ ४ हूय शां० ॥ ५ भविचामा
 होति ति शां० ॥ ६ वसणप० ली ३ ॥ ७ ंडी ‘किं’ ली ३ उ २ ॥ ८ ताहे ताए ली ३ । ततो तीए गो
 ३ ॥ ९ ए णेहि ध० उ २ ॥ १० क ३ डे० विनाऽन्यत्र—चित्तपरिक्खयनि० ली० य० गो ३ । चित्तपरि-
 क्खयनि० उ० ॥ ११ एत्तो ध० ली ३ ॥ १२ भित्तओ उ २ ॥ १३ निट्ठणेणं क ३ ॥ १४ अंब ! क ३ ।
 अम्मो ! उ २ ॥

अधिकतरो य सिणेहो मे । सेल-काणण-वणसंडमंडियाए पुहवीए एयस्स सरिच्छयं अहमन्नं
न पेच्छामि । किं वा अत्थेणं मलसमेणं ? । अज्जउत्तमंतरेण य मा मं किंचि पुणो भणे-
ज्जासि, जइ ते मए जीवँतीए कज्जं । एयस्स विप्पओगेणं हसिय-भणिय-रमिय-चंकमिते य
से सुमरमाणी न जीविज्जा हं । एएण य विरहियाए मम जीविउवायं चिंतेहि त्ति । गणिया
5 भणइ—होउ पुत्ति !, अलाहि, मज्झ वि य परमो मणोरहो, 'जो तुज्झं पियो सो मज्झं
पिययरउ'त्ति वायाए सकलुसा भणिऊण, हियतेण बहुँनियडि-कवड-मायाकुसला छिड्ढोवा-
याइं मग्गमाणी विहरइ ।

ततो य काले वच्चमाणे अण्णया कयाइ वसंततिलया ण्हाया सुइपयाया भवित्ता आदं-
सैणहत्थगया अप्पाणं पसाहेइ । माया य णाए भणिया—अम्मो ! आणेहि ताव अलत्तयं
10 ति । ततो सो तीसे निँव्वुसणलत्तओ पणामिओ । ततो सा भणइ—अम्मो ! किं एस अल-
त्तओ नीरसो ? । ततो सा भणइ—पुत्ति ! किं एएण कज्जं न कीरइ ? । तीए भणिअं—
आमं, अम्मो ! । तओ सौं भणइ—पुत्ति ! जहा एस नीरसो एवमेव धम्मिल्लो वि, नत्थि
तेण कज्जं ति । ततो तीए लवियं—अम्मो ! एएण तुमं न जाणसि किं पि कज्जं कीरइ ?
त्ति । [सा भणइ—] आमं, न याणामि । तीए भणिया—अयाणिए ! एएणं वत्ती वलिज्जइ,
15 ततो दीवओ बोहिज्जइ, मा अयाणिया होइ, किह न कज्जं ? ति । एवं भणिया निरुत्तरवयणा
तुण्हक्का ठिया ।

ततो कइवएसु दिवसेसु गएसु सुहासणवरगयाए वसंततिलयाए पंडुच्छुक्खंडे पीले-
ऊण उवणेइ । ताए य गहिया, खाइउं पयत्ता, नत्थि य सिं कोइ रसो । ततो सा
भणइ—अम्मो ! किं एए नीरसा ? । ततो तीए लवियं—जहा एए नीरसा एवमेव धम्मिल्लो
20 वि । ततो तीए भणिया—अम्मो ! एएहिं ताव कज्जं कीरति । [सा भणति—] किह कीरइ ?
त्ति । ततो णाए भणिया—देवकुल-घराईणं लिप्पणत्थं चिक्खल्लो संखोहिज्जइ, तत्थ
उवओगं वच्चंति त्ति । एवं भणिया निरुत्तरवयणा तुण्हक्का ठिया ।

ततो पुणो वि काले वच्चमाणे तिलपूलयं सुँज्झोडियं काऊणं उवट्टाइ । ततो सा तं गहे-
ऊण उच्छंगे झोर्डइ, नत्थि एक्को वि तिलकणओ । ततो मायरं भणइ—अम्मो ! नत्थि
25 तिला, कीस ते एस तिलपूलओ आणिउ ? त्ति । तीए भणियं—जहा एस पूलओ 'झोडि-
यप्फोडिओ वि, एवमेव धम्मिल्लो वि । नत्थि एएण किंचि कज्जं, ता अलाहि एएणं ।
ततो सा भणइ—मा एवं भण, अम्मो ! एएहि वि कज्जं कीरइ (ग्रन्थाग्रं—८००) ।
तीए भणियं—कहं ? । सा भणइ—अग्गिणा डहित्ता खारो कीरइ, ततो वत्थादीणं
सोहणनिमित्तं उवउज्जइ ।

१ जीवँतीए ली ३ ॥ २ 'हूणि निय' उ २ ॥ ३ 'सयह' कसं० उ २ ॥ ४ निच्छूस' उ २ ॥ ५ सा
पडिम' उ २ ॥ ६ 'त्थि एसिं क ३ ॥ ७ सुज्झाडि' खं० ॥ ८ झाडे' ली ३ उ २ ॥ ९ ततो सा भणति
जहा उ २ ॥ १० झाडि' उ २ विना ॥

ततो एवं भणिए पडिभणइ—किं तव पुरिसा न भविस्सन्ति ? । वसंततिलयाए भणिया—
अहो तुमं सि कयग्घा, जहा वायसा तह ति । ततो तीए लवियं—कहं वायसा कयग्घ ?
ति । ततो वसंततिलयाए भणिए—अम्मो ! सुणसु लोईअसुई—

कयग्घयाए वायसकखाणयं

इओ य किर अतीते^१ काले दुवालसवरिसिओ दुभिकखो आसी । तत्थ वायसा मेलयं 5
काऊण अण्णोण्णं भणंति—किं कायवमम्हेहिं ? , वड्ढो छुहमारो उवट्ठिओ, नत्थि जणवएसु
वायसपिंडियाओ, अण्णं वा तारिसं किंचि न लब्भइ उज्झणधम्मियं, कैहियं वच्चामो ? ति ।
तत्थ वुड्ढुवायसेहिं भणियं—‘समुदतडं वच्चामो. तत्थ कायंजला अम्हं भायणेज्जा भवंति, ते
अम्हं समुदाओ मच्छए उत्तारिऊणं दाहिंति. अण्णहा नत्थि जीवणोवाओ’ संपहारेत्ता गया
समुदतडं । ततो तुट्ठा कायंजला, सागय-उभाणण य सम्माणिया, कयं च तेसिं पाहुण्णयं । 10
एवं ततो तत्थ कायंजला मच्छए उत्तारित्ता देति । वायसा तत्थ सुहेण कालं गमेति ।

ततो वंत्ते बारससंबच्छरिए दुभिकखे जणवएसु सुभिकखं जायं । ततो तेहिं वायसेहिं
संपहारेत्ता वायससंघाडओ ‘जणवयं पलोएह’ ति पेसिओ, ‘जइ सुभिकखं भविस्सइ तो
गमिस्सामो’ । सो य संघाडओ अचिरकालस्स उवलद्धी करेत्ता आगतो । साहति य वायसाणं,
जहा—जणवएसुं वायसपिंडिआओ मुक्कमाणीओ अच्छंति, उट्ठेह, वच्चामो ति । ततो ते संप- 15
हारेति—किह गंतव्वं ? ति । ‘जइ आपुच्छामो नत्थि गमणं’ एवं परिगणेत्ता कायंजले सदा-
घेत्ता एवं वयासी—भागिणेज्जा ! वच्चामो । ततो तेहिं भणियं—किं गम्मइ ? । ततो भणंति—
न सक्केमो पइदिवसं तुम्हं अहोभागं पासित्ता अणुट्ठिए चेव सूरे । एवं भणित्ता गया ॥

एवमेयं तुमं पि वायससरिसीं. जाणामि, धम्मिल्लसन्तिएण अत्थेण उड्डुया समाणी
भणसि ‘छुहेह धम्मिल्लं’ ति । एवं च तीए भणिया लज्जियां तुण्हिक्का ठिया । 20

ततो तीए धुत्तीए अइरागरत्तं वसंततिलयं जाणिऊण ‘न तीरइ मोएउं’ ति परिगणे-
ऊण कैब्बडदेवयानिमित्तं काऊण घरे आणंदो सँहाविओ । वसंततिलयाए य सब्बो सहिजणो
निमंतिओ—गणियाओ दारियाओ य । आमंतियाओ य गणियाओ । ततो गंध-धूव-पुप्फ-भत्तेणं
जट्ठेसुं घरदेवएसुं पच्छा धम्मिल्लो ण्हाओ पयओ, परमसुईभूओ, सब्बालंकारभूसियसरीरो
लट्ठे भोयणमंडवे खज्ज-पेज्ज-भोज्जावसाणे सज्जिए (!) सहियाजणपरिवारिओ वसंततिलयाए 25
सहिओ पाणं अणुभवति ।

धम्मिल्लनिष्वासणं तच्चिंता य

ततो अइपाणपसंगेण अचेयणभूओ जाओ, परिदुब्बलएगवत्थो य नयरवाहिरियाए अ-

१ इयं सुइं शां० ॥ २ ते दुवां कसं० उ २ विना ॥ ३ हामां उ २ ॥ ४ वासपिं ली ३ ॥ ५ ली
१ विनाऽन्यत्र—कहिं वं उ० । कहं वं क ३ गो ३ ॥ ६ वुक्कागेहिं ली ३ विना ॥ ७ उ ति सं० उ २ ॥
८ च सिं ली ३ शां० ॥ ९ वित्ते क ३ ॥ १० सं जाणामि ली ३ ॥ ११ यविलया तुं उ २ ॥
१२ गो० वा० विनाऽन्यत्र—कवडदे० कसं० संसं० खं० उ २ । कवडे० ली ३ मो० ॥ १३ सजाविं उ २ ॥
१४ यादां उ २ ॥

दूरसामंते नेऊण छड्ढिओ । पाभाइयसीयलेणं वाणं आसासिओ समाणो परिबुद्धो अप्पाणं भूमीए पडिअं पेच्छइ । तओ य उट्ठिओ समाणो चिंतिउमारद्धो—अहो ! मुहुत्तंतररमणीयं गणियाहिययं विसमिव विवागफलं. सा नाम तारिसी पीई, सा मधुरया, अणुयत्तणा, पणओवैयारो य सव्वं कैयतवं. अवि य—

- 5 वेसविलयाण एसो, जाणामि कुलकमागओ धम्मो ।
 भवलं खणेण काउं, खणेण मसिकुब्बयं देति ॥
 आसीविसस्सें य भुयं-गमस्स रण्णे य वग्घपोयस्स ।
 मच्चुस्स हुयवहस्स य, वेसाण य को पिओ नाम ? ॥
 चोप्पडघडयं मसिम-क्खिअं पि रामेति अत्थलुद्धाओ ।
 10 सिरिवच्छलंछियंगं, मुहाए विण्हुं पि नेच्छंति ॥
 अत्थस्स कए जाओ, वेसाणं वि नियमुहाइं अप्पंति ।
 अप्पा जाणं वेसो, परो णु किह वल्लहो तासिं ? ॥

एवं चिंतिऊण पच्छा गंतुं पयत्तो । बहुकालेण पुब्वदिट्ठेण मग्गेणं किह वि निययघरं गतो । तत्थ वि अण्णाणयाए दारनिउत्तं पुरिसं पुच्छति—भाय ! कस्स इमं घरं ? । तेण लवियं—
 15 कस्स तुमं जाणसि ? । [सो भणइ—] धम्मिल्लस्स त्ति । ततो सो पडिभणइ—
 माया सोएण मया, पिया य गणियाघरे वसंतस्स ।
 धम्मिल्लसत्थाहसुय-स्स कामिणो अत्थनासो य ॥

ततो सो तं वयणं सोऊणं वज्जाहओ विव गिरिसिहरपायवो 'धस' त्ति धरणियले पडिओ । मोहावसाणे य उट्ठेऊण चिंतिउं पयत्तो—'पिउ-माउविप्पओगदुक्खियस्स विभवर-
 20 हियस्स का मे जीविए आस ?' त्ति हियएणं सामत्थेऊणं नयराओ निग्गओ । जीवपरिच्चा-
 गकयमईओ एकं जिण्णुज्जाणं नाणादुम-लया-गुच्छ-गुम्मगहणं, विविहविहगणादितं, परिस-
 डिय-भग्ग-ओसरियभित्तिपासं मरियवनिच्छियमती तं अइगओ । ततो अयसिकुसुमसन्नि-
 कासेणं तिक्खेण असिणा अप्पाणं विवाडेउं पयत्तो । तं च से आउहं देवयाविसेसेण
 हत्थाओ धरणियले पाडियं । 'न वि सत्थमरणं मे' त्ति चिंतिऊण बहुए दारुए साहरित्ता
 25 अग्गि पविट्ठो । सो वि महानदिहहो विव सीयलीभूतो । तत्थ वि न चेव मओ । ततो
 तेण विसं खइअं । तं पि य सुक्कतिणरासी विव हुयवहेण उदरग्गिणा से दइं । पुणरवि-
 चित्तेउं पयत्तो—'सत्थ-ग्गि-विसभक्खणेण नत्थि मरणं' ति तरुसिहरं विलग्गामि । ततो
 य से अप्पा मुक्को, तूलरासिपडिओ विव उवविट्ठो ठिओ । ततो केण वि अविण्णायरूवेणं
 अंबरवायाए भणिओ 'मा साहसं, मा साहसं' ति । ततो दीहं निस्ससिऊणं 'नत्थि एत्थ
 30 विवाओ' त्ति चिंतापरो म्मियायंतो चिट्ठइ । एवं च ताव एयं ।

वसंततिलयाए पइण्णारुहणं

इयरी वि वसंततिलया पभायकाले उट्टिए दिणयरे तेयसा जलंते मएण विप्पमुक्का स-
माणी मायरं भणति—अम्मो ! कहिं सो धम्मिल्लो ? त्ति । तओ तीए लवियं—को तेसिं
जुण्णवंठाणमंतगमणं करेइ ? त्ति. पुत्ति ! न याणामि ‘कहिं गतो’ त्ति । ततो तीए नायं,
जहा—‘एयनिमित्तं चेवं अउवो ऊसवो कतो, तां एतीए एस दोसो’ त्ति चिंतिऊण विमा-5
णिआ संती पइण्णमारुहइ—

एसो वेणीबंधो, कओ मए धणियसप्पइण्णाए ।

मोत्तवो य पिएणं, मत्तूण य आवयंतेणं ॥

एवं च वदित्ता ववगयगंध-मल्ला-उलंकारगुणा, णवरं सरीरअणुपालणत्थं सुद्धोदयविच्छ-
लिअंगी कालं गमेइ ।

10

धम्मिल्लस्स अगडदत्तमुणिसमागमो

ततो धम्मिल्लो वि उट्टेऊण तहिं जिण्णुज्जाणे हिंडिउं पयत्तो । तत्थ य घणपत्तल-विसा-
ल-गंभीर-तरुणपत्तपल्लवनिबद्धनिउरं वभूयस्स, कुसुमभरोनमंतसंचयस्स, भमरमुहरोवगुंजिय-
सिहरस्स, वायवसपकंपमाणनच्चंतपल्लवगहत्थस्स असोगवरपायवस्स हिट्ठा निविट्ठं, जिणसा-
सणसारदिट्ठपरमत्थसच्चभावं, बहुगुणैमणंतसुमणं, समणवरगंधहत्थि पेच्छति । तेण य मिउ-15
महुरपुष्वाभिंला(भा)सिणा भणिओ—धम्मिल्ल ! अबुहजणो विव किं साहसं करेसि ? ।

तो वंदिऊण देविं-दवंदियं तवगुणागरं साहुं ।

वेइ दुहिओ मि भयवं !, पुब्बिं धम्मं अकाऊणं ॥

ततो साहुणा लवियं—किं ते दुक्खं ति । [तओ धम्मिल्लेण भणियं—]

जो य न दुक्खं पत्तो, जो य न दुक्खस्स निग्गहसमत्थो ।

20

जो य न दुहिए दुहिओ, तस्स न दुक्खं कहेयवं ॥ ति ।

ततो साहुणा अणिओ—

अहयं दुक्खं पत्तो, अहयं दुक्खस्स निग्गहसमत्थो ।

अहयं दुक्खसहावो, मज्झ य दुक्खं कहेयवं ॥

ततो तेण भणियं—किं पुण भयवं ! तुच्चेहिं ममाओ वि अइरित्तं दुक्खं पत्तं ? ति । साहुणा 25
भणियं—आमं । तओ धम्मिल्लेण जहावत्तमप्पणो सबं परिकहियं । ततो साहुणा लवियं—
सुणसु धम्मिल्ल ! अणन्नहियओ सुह-दुक्खं जारिसं मए अणुभूयं तं ते परिकहेमि त्ति—
अगडदत्तमुणिणो अप्पकहा

अत्थि पमुइयजणसव्वसारबहुविहनिप्पज्जमाणसव्वधण्णनिचओ विज्जाविणीअविण्णाणणा-

१ °व एस ऊसवो कओ उ० । °व एस व्वेडुओ कओ शां० ॥ २ तो तीए शां० विना ॥ ३ °रा
णव° शां० ॥ ४ °निकुहं° शां० ॥ ५ °गुणगणं सवणं सम° उ० । °गुणमणसुमणं सम° शां० ॥
६ °मिकासि° ली ३ ॥

णबुद्धी अवन्ती णाम जणवओ । तत्थ य अमरावइसरिसलीलाविलंबिया उज्जेणी नाम नयरी । तत्थ य जणवए पयाणं परिपालणंसमत्थो, संपुण्णकोस-कोट्टागारविभवो, बहुसाहणवाहणो, अणुरत्तमंति-भिच्चवगो राया जियसत्तू नाम । तस्स य सारही ईस-
5 5त्थ-सत्थ-रहजुद्ध-निजुद्ध-तुरगपरिकम्मकुसलो अमोहरहो नाम नामेणं । तस्स य कुलस-
रिसाणुख्वा भञ्जा जसमती नाम । ताण य अहं पुत्तो अगडदत्तो नाम नामेणं ।

ततो ममं भवियव्वयाए गुरुययाए य दुक्खाणं बालभावे चेव पिया उवरओ । भत्तुमरणदुक्खिया ममं च सोयमाणी माया मे सुक्ककोटररुक्खो इव वणद्वेण सोयगिणा अंतो अंतो डज्झइ । तं च तहादुक्खियं सरीरेण परिहायमाणीं अभिक्खणं अभिक्खणं च रोवमाणी पासित्ता पुच्छामि—अम्मो! कीस रोवसि? त्ति । ततो ममं निबंधे कए
10 समाणे कहिउमारद्धा, जहा—एस अमोहप्पहारी नाम रहिओ, एस ते पिउउवरयमेत्तस्स संतियं सिरिं पत्तो. जइ ते पिया जीवंतो, तुमं वा ईस-5त्थ-सत्थकुसलो हंतो तो न एस एरिससिरीए भायणं हंतो, एवं वा सिंघाडग-तिय-चउक्क-चच्चर-रच्छामुहेसु उवललंतो विहरेज्ज त्ति. तं एयं पञ्चक्खकडुयं दट्टुं पिउउवरमं च ते सुमरमाणी अंतो अतीव डज्झामि । ततो मया माया भणिया—अत्थि अम्मो! अम्हं कोइ वयंसओ अण्णो ईस-5त्थ-सत्थ-
15 कुसलो? । ततो ताए कहियं—अत्थि कोसंबीए पिउस्स ते परममित्तो 'दढप्पहारि' त्ति नाम एकलेहसालिओ य, तमहं एकं जाणामि । ततो मया माया भणिता—अम्मो! गच्छामि कोसंबिं दढप्पहारिस्स रहियस्स पायमूलं, ईस-5त्थकलाओ सिक्खिऊणागच्छामि । ततो तीए महया विमहेणं अब्भणुण्णाओ ।

ततो हं गतो, पविट्ठो य कोसंबिं । तत्थ य मया दढप्पहारी 'ईस-5त्थ-सत्थ-रहच-
20 रियसिक्खाकुसलो आयरिउ' त्ति विणउणएण उवगंतूण पणमिओ । पुच्छिओ अहं तेण— पुत्त! कओ आगओ सि? । ततो से मया कुलघरादीतो सब्बो पबंधो, पिउणो य नामधिज्जं, अत्तणो य आगमणं सब्बं परिकहियं । ततो अहं तेण पिउणा पुत्तो विव समासासिओ, भणिओ य—वच्छ! अहं ते जहासिक्खियं सब्बं निरवसेसं सिक्खावेमि त्ति । मया य विण्णविओ—धन्नो मि, अणुगिहिओ मि त्ति । ततो सो भणइ—नवरं धित्तिं करेहि त्ति ।
25 ततो सोहणंसि तिहि-करण-नक्खत्तदिवसमुहुत्ते सउण-कोउएहिं ईसत्थाउवविट्ठो आरंभो कओ । कड्ढिआ सिलागा, गहितो पंचविहो मुट्ठी, जियं पुण्णागं, लद्धो मुट्ठिबंधो, ठिया य जायलक्खसिग्घया, दढप्पहारित्तं च, दुविहे ईस-5त्थे पांडि(ग्रन्थाग्रं-९००)यगे जंतमुक्के य निप्फण्णो, अण्णेषु य तरुपडण-छेज्ज-भेज्ज-जंतफारचरियाविहाणेषु अवधारिउवदिट्ठासु सत्थविहीसु ।

१ °लावलं° शां० ॥ २ °णास° ली ३ ॥ ३ °सासण° शां० विना ॥ ४ °गलद° उ २ विना । एवमग्गेषि ॥
५ °याए कम्मगुरु° शां० विना ॥ ६ मया भणि° ली ३ उ २ ॥ ७ विस्तिं क° शां० विना ॥ ८ °त्थाउ उव° उ २ विना ॥ ९ पुणागं ली ३ ॥ १० पडियगे ली ३ ॥

अगडदत्तस्स सामदत्ताए परिचओ

ततो अहं अण्णया कयाई आयरियगिहरुक्खवाडियाए अइगंतूण जोगं करेमि । तस्स य गुरुभवणस्स सएज्झयभवणे एगा वरतरुणी दिवसे दिवसे फल-पत्त-सुमण-पुप्फदामखि-वण-लेट्टुएहि य मे पहरैइ । ततो तं गुरुसंकाए विज्जागहणलोभेण य इच्छंती वि न तत्थ अणुरागं दंसेमि ।

5

ततो कइवएसु दिवसेसु अइकंतेसु जोगं करेतस्स मे तत्थेव रुक्खवाडियाए पलंबलंबंत-कसण-रत्ततरपलंबस्स, कुसुमभरोणमियअग्गसालस्स, भमर-महुकरिकुलोवैगिजंतमहुलउव-सइकुहरस्स, रत्तासोयवरपायवस्स हेट्टा साहं वामहत्थेण अवलंबिऊण एगुक्खित्ततरुक्खं-धचिट्ठितचलणा णवसारभूयं जोषणयं वहंती दिट्ठा मे तरुणजुवती । सा य नवसिरीससर-सकुसुमोवमाणकंचणकुम्मसरिसएहिं चलणएहिं, अइविब्भर्मचक्खिणं कयलीखंभसमाणणं 10 रुजुयलेणं, महानदीपुलिणंसंघंसाकारणं जंघणं फालियमज्झमज्झंतरत्तंसुयसन्निभं वत्थं नियत्था, हंसायलिसइसन्निभेणं रसणाकलावणं, ईसिसंजायमाणरोमराई, कामरइगुणकरेहिं उरतडसोभाकरेहिं संघंसयपरिवड्डमाणेहिं सज्जणमेत्ति व निरंतरेहि य पओहरेहिं, पसत्थल-क्खणाहिं रोमोवचियाहिं बाहुलंतियाहिं, रत्ततलकोमलेहिं नाइरेहाबहुलेहिं अणुपुंभिसुजातं-गुलीरत्ततंवनहेहिं अग्गहत्थेहिं, नाइपलंब-रत्ताधरा, सुजाय-सुद्धं-चारुदंतपंती, रत्तुप्पलप-15 त्तसन्निगासाए जीहाए, जञ्जुणयतुंगणं नासावंसणं, पसइपमाणैतिरियायतेहिं नीलु-प्पलपत्तसच्छहेहिं नयणएहिं, संगयणं भुमयाजुयलणं, पंचमिचंदसरिसोवमेणं निडालपट्ट-एणं, कज्जल-भमरावलीसन्निभेणं मिउ-विंसंय-सुगंधिनीहारिणा सबकुसुमाहिवासिणं केसह-त्थणं सोभमाणेणं, सवंगोवंगपसत्थ-अवितण्हपेच्छणिज्जरूवा दिट्ठा मए ।

चित्थियं च मै—किं नु एयस्स भवणस्स देवया होज्ज ? उदीहु माणुसि ? त्ति । ततो मए 20 उवरिं होती निज्जाइया, नवरि नयणा से णिमेसुम्मेसं करेत्ति, ततो मए नाया 'न एस देवया, माणुसी एस' त्ति । पुच्छिया य मे—भदे ! कासि तुमं ? कस्स वा ? कुओ वा एसि ? त्ति । ततो तीए ईसीसिहसियेदीसंतरूवलट्टसुद्धदंतपंतीए वामपायंगुट्टणं भूमितलं लिहंतीए अहं भणिओ—अज्जउत्त ! एयस्सै सएज्झयभवणस्स गहवइजक्खदत्तस्स धूया हं सामदत्ता नाम. दिट्ठो य मया सि बहुसो जोगं करेमाणो, सैमं च मे हियए पविट्ठो, 25 तैप्पभिइं च अहं मयणसरपहारदूमियहियथा रइं अविंदमाणी असरणा तुमं सरणं पवन्ना.

१ °एहि हिययं मे क ३ ॥ २ °ल्लवंतस्स उ २ विना ॥ ३ °वपिज्जं° ली ३ । °वरिज्जं° क ३ गो ३ ॥ ४ °मविलक्खणं उ ० । °मचक्खिणं ली ३ क ३ गो ३ ॥ ५ °णसंघसाका° क ३ गो ३ ॥ ६ °भं नियं कसं ० शां ० विना ॥ ७ °सावलि° क ० उ २ ॥ ८ ईसिं उ २ ॥ ९ °लया° उ २ विना ॥ १० °पुव्व° उ २ ॥ ११ °इयारु° मो ० सं ० गो ३ ॥ १२ °णातिरेयाऽऽय° उ २ ॥ १३ °विततसु° शां ० ॥ १४ °दाहो उ २ ॥ १५ °मिऊण य दीसं° ङी ३ । °सियं दीसं° उ २ ॥ १६ °स्स महेब्भयभं° शां ० विना ॥ १७ प्रतिपु कचित् सोमदत्ता कचित् सामदत्ता इति पाठान्तरं दृश्यते । अस्माभिस्तु सर्वत्र सामदत्ता पाठ आदृतः ॥ १८ ममं च से हियं शां ० विना ॥ १९ तयप्पं उ २ ॥

मा य मे समागमं इमं अवमण्णेज्जासि. अवमाणिया तुमे अहं तुह विरहदुक्खिया खणं पि हूँ न समत्था जीवितुं ति । एवं भणमाणी पाएसुं मे पडिया । ततो मए उट्ठावेऊण भणियं—सुयणु ! णणु एस अविणओ अयसो य, गुरुकुलपा(वा)से न खमो विणयातिक्रमो त्ति । सा य मे पुणो भणति—भट्टिदारय ! न किर सो कामी बुच्चइ, जो जा य कुले 5 सीले य पच्चपायं च रक्खति । मया भणिया—एवमेयं ति, किंतु मम सरीरेण जीविण सौविया कइवए ताव दिवसे पडिक्खाहि, जाव उज्जेणीए गमणोवायं चित्तेमि । ततो कहं कहं वि ससवहं पत्तियाविया गया नियगभवणं । अहमवि तं तीइ रूवाइसयं हिय-एणं वहंतो अणंगपरिसोसियसरीरो य तं चेव मणेणं वहंतो तीए समागमोवायं चित्तयंतो कहं वि दिवसे गमेमि, गुरुजणलज्जाए अणायारं गूहंतो अच्छामि ।

10 तओ अण्णया कयाइ गुरुजणाणुन्नाओ सिद्धविज्जो सिक्खादंसणं काउं रायकुलं गतो । तत्थ य असि-खेडयंगहणं, हत्थिखेलावणं, भमंतचक्कं, गत्तंतरगयं, वाउल्लयवेयविज्झयादीयं सिक्खियं सव्वं जहा पंगयं दाइयं । ततो पेच्छयजणो सव्वो विम्हाविओ ह्यहियओ जाओ, मज्झं सिक्खागुणे आयरिए य पसंसंति । राया भणइ—‘नत्थि किंचि अच्छेरयं’ ति णेव विम्हितो । भणइ य—किं ते देमि ? त्ति । ततो मया विण्णविओ—सामि ! तुब्भे मम 15 साहुक्कारं न देह, किं ते अण्णेण दाणेणं ? ति । ततो भणति—

किं सिक्खिण तुज्झं ?, मज्झं सिक्खं तु अवहिओ सुणसु ।

इह चेव अहं नयरे, सिंहलिसुय नंदणो आसी ॥

सिरिओ दूयाणत्ती, आसविवत्ती य कुलघरविणासो ।

निग्गमण खाइयाए, जा दुप्पड्ढत्तप्पणा बोही ॥

20 एवं च वदित्ता साहिंउं पयत्तो ३सो तीतं भवग्गहणं । सुणसु देवाणुप्पिया !—

जियसत्तुरायपुव्वभवसंबंधो

अत्थि इहेव कोसंबीए नयरीए हरिसेणो नाम राया । तस्स य अग्गमहिंसी धारणी देवी । तस्स य रण्णो अमच्चो सुबुद्धी नाम । तस्स य भज्जा सिंहली नाम । तीसे य पुत्तो आणंदो नाम, सो य अहं आसी । तत्थ य मम असुहकम्मोदर्रेणं कुट्टरोगो जातो । ततो 25 तेण रोगेण संतप्पमाणो अप्पाणं च निंदंतो आउं अणुपालेमि ।

ततो अण्णया केणइ कालेणं जवणविसयाहिवेणं संपेसिओ दूओ आगतो इमं नयरं । रायकुलं च पविट्ठो दूयाणुरूवेणं सक्कारेणं महंतेणं सक्कारिओ । ततो अन्नया कयाइ अम्हं पिउणा सभवणं नेऊण नाम-विभवसरिसं संपूइओ, उवविट्ठा य आलाव-संकहाहिं राय-

१. ०वमाणेज्जा० उ० । ०वगणेज्जा० ली ३ ॥ २ हू क ३ गो ३ ॥ ३ ०सु निवडि० उ २ विना ॥ ४ सहिया शां० विना ॥ ५ किह किह शां० ॥ ६ ०पदिसो० क ३ गो ३ ॥ ७ ०यमह० मो० खं० वा० शां० ॥ ८ ०यवेज्झया० उ २ ॥ ९ ०पहागयं उ २ ॥ १० सीह० उ २ । एवमग्गेषि ॥ ११ ०डवेप्प० शां० ॥ १२ ०हियं प० शां० ॥ १३ सो बीयं भ० उ २ विना ॥ १४ ०णं तज्जायरोगो शां० ॥

देस-कुसलवट्टमाणीहिं अच्छंति । अहं च णेण नियघरं पविसंतो दिट्ठो । तेण य पुच्छियं—
कस्सेस दारओ ? । तातेण भण्णिं—ममं ति । ततो तेण लवियं—किं इह विसए ओसही
नत्थि ? वेज्जा वा नत्थि ? ति । तातेण भणिओ—अत्थि ओसहीउ, वेज्जा विं ति । एयस्स पुण
मंदभागया अणोसहं चेव भवइ, नत्थिं य से उवसमो । ततो तेण लवियं—जो नवसंजा-
तजोवणो आसकिसोरो तस्स रुहिरे मुहुत्तं पक्खितो अच्छउ । एवं वदित्ता गतो सो । 5

मम पिउणा पुत्तनेहेणं राउलओ आसो मारेऊणं जहाभणियं सव्वं कयं । ततो पच्छा
रणा सुयं, जहा—सुबुद्धिणा आसो मारिओ । तओ राइणा रुट्ठेणं सारीरो निग्गहो
सव्वकुलस्स आणत्तो । तं च सोऊण अहं खाईए पडिओ पलायमाणो पण्णियवाडं अइ-
गतो । तेण य पण्णवाडसामिणा दिट्ठो, पुच्छिओ य—को तं सि ? कहिं वा वच्चसि
त्ति ? कस्स वा तुमं ? । ततो से मया सव्वं जहावत्तं परिकहियं । ततो हं तेणं साणुकंपेणं घरं 10
नीओ, आवासिओ य अच्छामि पिउ-माउ-सयण-परियणविप्पओगपरितप्पमाणसरीरो ।

तत्थ य इरिया-भासासमिता इह-परलोए य निरवकंखा फासुयं उंछं गवेसमाणा समणा
भगवंतो घरं पविट्ठा, पणमिया य तेण घरसामिणा ! वंदिया ततो मया, धम्मं पुच्छिया ।
कहिओ य तेहिं धम्मो अहिंसालक्खणो । उवगयं च मे जिणवयणं । ततो तेसिं सगा-
साओ सिक्खावया गहिया अणुवया य । गहियाणुवय-सिक्खावओ य कालगतो इह 15
चेव पुरवरीए राया जाओ 'जियसत्तु' ति । साहवो य द्दूण जाई सरिय ति । ततो
अहं एत्तियाए सिक्खाए रायसिरिं पत्तो ॥

अस्सिं च देसकाले सपुर-जणवणं सो राया जियसत्तु विण्णविओ—देवाणुपियस्स
पुरे असुयपुव्वं संधिच्छेयं, संपयं च द्दवहरणं परिमोसो य केणइ कओ. तं अरिहंतु णं
देवाणुपिया ! नयरस्स सारक्खणं काउं ति । ततो आणत्तो राइणा नगरारक्खो—सत्तरत्तस्स 20
अब्भंतरे जहा चोरो घेप्पति तहा कुणसु ति । तं च रणा भासियं सोऊण मया चित्तियं—
'एयं पसत्थं.....को मम गमणस्स' ति परिगणेऊणं पुणो वि रण्णो पायवडिउट्ठिओ
विण्णवेमि—जइ देवाणुपिया आणवेत्ति, पसादेण वा वट्ठंति, ततो अहं सामिस्स पसादेण
सत्तरत्तस्स अब्भंतरे चोरं सामिपादमूलं उवणेमि । तं च वयणं राइणा पडिसुयं, अणुम-
णियं च 'एवं कुणसु' ति ।

25

अगडदत्तस्स चोरगहणववसाओ

ततो हं हट्टमाणसो रण्णो चलणेसु पणमिऊण निग्गओ रायकुलाओ । चित्तियं च मया
सत्थनिदिट्ठेहिं उवाएहिं—पाएण दुट्टपुरिस-तक्करा पाणागार-जूयसालासु कुंहरियावण-पंडंग-

१ कुळं क ३ गो ३ ॥ २ वेत्ति क ३ गो ३ । व ति उ २ ॥ ३ अत्थि आमभोवसं ली ३ ॥
४ पक्खितो कसं० उ० । परिक्हितो शां० ॥ ५ कओ सि ली ३ विना ॥ ६ अत्तो ति कसं० उ २ विना ॥
७ जायं सं कसं० उ २ विना ॥ ८ उच्छेजं सं ली ३ विना ॥ ९ उउ णं ली ३ ॥ १० ली ३ विनाअन्यत्र—
एयं पयं पसत्थको क ३ गो ३ । एसवको उ० । एसव्वको शां० ॥ ११ रायणा डे० उ० ॥ १२ च तथा ली
३ ॥ १३ ली ३ उ० विनाअन्यत्र—कुल्लुरिं क ३ गो ३ । कुल्लुरिं शां० ॥ १४ पडरंगं ली ३ विना ॥

परिवायगावसह-रत्तंबर-वट्ट-कोट्टय-दासीघर-आरामुज्जाण-सभा-पवांसु सुण्णदेउल-विहारेसु संसिया अच्छंति. तत्थ य चोरा उम्मत्तपरिवायगनाणाविहल्लिगिवेसपरिच्छण्णा, बंभणवे-सधारिणो, विविहसिप्पकुसला य विगयविसरूवयाए य भमंति । ततो अहं एयाइं ठाणाइं अप्पणा चारपुरिसेहि य मग्गावेमि^३ चारावेमि । चारावेऊण य उवायकुसलो निग्गओ ।

5 निहाइऊण ईकओ चेव अहं एकस्स नवहरियेपल्लवबहुसाहसीअलच्छायस्स सहयारपायवस्स हेट्ठा निविट्ठो दुब्बल-मइलवत्थो चोरगहणोपायं चिंतयंतो अच्छामि । नवरि य धाउरत्तव-त्थपरिहिओ, एगसाडियाउत्तरासंगो, संखखंडियबद्धपरिकरो, तिदंड-कुंडिओलइयवामहत्थ-खंधपदेसो, गणेत्तियावावडदाहिणकरो, नवरइअकेस-मंसुकम्मो, किं पि मुणमुणायंतो तं चेव सहयारपायवच्छायमुवगतो परिवायओ । विवित्तभूमिभागे तिदंडयं अवलंबेऊण, अंब-

10 पल्लवसाहं भंजिऊण उवविट्ठो । पेच्छामि^४ य णं पदीहरूढणासं, उँकुडुयसिरावेठियचलणं, उँब्बद्धपिंडियादीहजंघं । आसंक्रियं च मे हिययं तं दट्टूण—तक्करजणपावकम्मसूयगाइं च से इमाइं जारिसयाइं लिंगाइं दीसंति, नूणमेस चोरो पावकारि त्ति । भणइ य ममं—बच्छ! को सि तुमं अधितिबलसंतत्तो? किंनिमित्तं हिंडसि? कत्तो वासी? कहिं वा वच्चसि? त्ति । ततो मया तस्स हिययहरणदक्खेण भणिओ—भयवं! उज्जेणीओ हं परि-

15 क्खीणविहवो हिंडामि त्ति । ततो तेण परचित्तहारिणा भणिओ हं—पुत्त! मा वीहेहिं, अहं ते विउलं अत्थसारं दलयामि । मया भणिओ—अणुगिहीओ मि पिउनिव्विसेसेहिं तुब्भेहिं त्ति । जावियं एवं अण्णमण्णं संलवामो ताव य लोयसक्खी अदरिसणं गतो दिणयरो । अइकंता य संझा । तेण य तिदंड (ग्रन्थाग्रं—१०००) गाउसत्थयं कट्ठिऊण बद्धो परियरो । उट्ठिओ य भणइ ममं—अइ! नगरं गच्छामो त्ति । ततो अहमवि ससंकिओ छेयबुद्धीप-

20 यारेण तमणुगच्छामि । चिंतियं च मए—एस सो नयरपरिमोसंओ तक्करो त्ति । पविट्ठा मो य नयरं । तत्थ य उत्ताणणयणपेच्छणिज्जं कस्सइ पुण्णविसेससिरिसूयगं भवणं । तस्स य आरामुहेण नहरणेणं संधिं छिंदिउं पयत्तो सुहच्छेदभूमिभागे निविट्ठो । सिरिवच्छसं-ठाणं च्छेत्तूण अइगतो मज्झ वि य जणियसंको । णीणिआओ य णेणं णाणाविहभंडभरि-याओ पेडाओ । तत्थ य मं ठवेऊण गतो । ततो चिंतियं च मे—अत्तगमणं से करेमि, मा

25 णं विणीसे मं ति । ताव य सो आगतो जक्खदेउलाओ सत्थिल्लए दरिइपुरिसे घेत्तूणं । ते य ताओ पेडाउ गेण्हाविया, निद्धाईया मो नगराओ । भणइ य ममं—पुत्त! एत्थ जिण्णु-ज्जाणे मुहुत्तागं ताव निहाविणोयं करेमि^५, जाव रत्ती गलइ ताव गमिस्सामि त्ति । ततो

१ °गवेसहरत्तवडवट्ट° उ २ विना ॥ २ °वासुण्ण° क ३ उ २ ॥ ३ °मि चारावेऊण° ली० य० विना ॥ ४ इच्चाओ कसं० उ० विना ॥ ५ °वपत्तलपल्ल° उ २ ॥ ६ °मि जाणपदी° उ २ विना ॥ ७ उकुडुय° उ २ विना ॥ ८ ममं भणइ य, पुच्छति, बच्छ! उ २ विना ॥ ९ कत्तो तुमं क ३ । कत्तो तुमं गो ३ उ २ ॥ १० °व य ए° ली ३ ॥ ११ ममं, नगरं अइग° उ २ ॥ १२ °द्धीय प° उ २ विना ॥ १३ °सओ । एवं पवि° उ २ विना ॥ १४ °सेमि णं ति शां० विना ॥ १५ निहाइ° उ २ विना ॥ १६ °रेम शां० । रेमो उ० ॥ १७ तओ ग° उ २ ॥

मया लवियं—तात ! एवं करेमो । ततो णे एक्कपासं अइक्कंता । ततो लेहिं पुरिसेहिं ठवियाउ पेडाउ, निहावसं च उवगया । सो य अहं च सेज्जं अच्छरिऊण अलियसइयं काऊण अच्छामि ।

ततो अहं सइरं उट्टेऊण अवक्कंतो रुक्खसंछण्णो अच्छामि । तेण य निहावसगए जाणिऊण वीसंभघाइणा निग्घिणहियएण ते पुरिसा मारिया । तो पच्छा मज्झ समीवमा-5 गतो, ममं रँत्तच्छयकुसुमपत्तसत्थरे अपेच्छमाणो मग्गिउं पयत्तो । ततो मया तरुगहण-साहपच्छाइअसरीरेण पहाइऊण सिग्घयाए चक्खुं हरिऊण मम अहिवडंतो अंसदेसे असिणा आहतो । ततो सो अट्टच्छिण्णसरीरो दढप्पहारीकओ पडिओ । पञ्चागयसन्नेण य अहं भणितो—वच्छ ! मह इमो असी, एयं च घित्तूण वच्च मसाणस्स पच्छिमभागं. गंतूण संतिज्जघरस्स भित्तिभाए सहं करेज्जासि त्ति. तत्थ भूमिघरे मम भगिणी वसइ ताए 10 एयं असिं दाएज्जासि. सा ते भज्जा भविस्सइ, सब्बद्वस्स य सामी भविस्ससि, अण्णं च तं भूमिघरं. अहं पुण गाढप्पहारो अइक्कंतजीविओ त्ति ।

ततो अहं असिजट्ठिं गहाय मसाणवभासे^१ सण्णिविट्ठं संतिज्जघरं गतो । कतो य मे सहो । निग्गया य ततो भवणातो भवणवासिणी भवणवणदेवया पेच्छणिज्जरूवा । सा भणइ—कतो सि तुमं ? ति । ततो मया से असिलट्ठी दाविओ । विसण्णवयण-हिययाए य 15 सोयं निगूहंतीए ससंभमं अतिनीओ संतिज्जघरं, आसणं च मे दिन्नं । सुहवीसत्थोवार्यं चा-रुकुसलो ससंकियं से चरियं अवलक्खेमि । सा य मम अञ्जादरेण कूरहियया सयणिज्जं रयइ । भणइ य—एत्थ सरीरवीसामं करेसि त्ति । ततो अहं तत्थ निहालक्खमुवगतो । वक्खित्तचित्ताए य अण्णं ठाणं गंतूण ठितो पच्छण्णं । तहिं च सयणिजे पुव्वजंतजोगस-ज्जिया सिला सा तीए पाडिया, चुण्णिया य सा सेज्जा । सा य हट्ट-तुट्टमणसा भण-20 ति—हा ! हा ! हतो भायघायउ त्ति । ततो अहं निहा(द्धा)इऊण तं वालेसु घेत्तूण भणामि—दासि ! को मं घाएइ त्ति ? । ततो सा मम पाएसु पडिया 'सरणागया मि' त्ति भणति । महिलासहावभयविब्भला मए आसासिया 'मा भाहि' त्ति । ततो तं घेत्तूण रायकुलं गतो । सब्बं च रण्णो जहावत्तं परिकहियं । सो य चोरो विवण्णसरीरो रँण्णा आइट्टेण णयरजणेण दिट्ठो । भगिणी से रायकुलं पवेसिया । जहासन्निहिअं च दव्वजायं जणस्स समल्लावियं । ततो 25 रँण्णा जणवणं य पूइतो हं । ततो पूया-सक्कारलद्धविहवो कयजयसहो पुरीए अच्छामि ।

अगडदत्तस्स सामदत्ताए सद्धिं सदेसगमणं

ततो सामदत्ताए अंगसुस्सूसकारिया दारिया संगमकारिया संगमिया नाम । सा य

१ रेमो । ततो णे एक्कपासं णेमो । ततो णे एक्क^० ली० य० शां० विना ॥ २ ^०ज्जं रइऊण ली ३ ॥
३ सत्तच्छदपत्तं^० शां० ॥ ४ ^०ज्जाघं उ २ । एवमग्घेऽपि ॥ ५ भूमिगृहे मम उ २ विना ॥ ६ ^०सेण णिवि^० उ २ विना ॥ ७ ^०णीव भव^० शां० ॥ ८ ^०ण्णहियं ली ३ ॥ ९ अयनी^० शां० ॥ १० ^०ययाहं ली ३ ॥ ११ उवल^० शां० ॥ १२ सब्वादं^० शां० ॥ १३ ^०एत्ति उ २ विना ॥ १४ रण्णो उ २ विना ॥ १५ ^०ण्णा पुरजणं उ २ ॥ १६ ^०रिगा आगया संगमं उ २ ॥

- ममं उवंगंतूण भणइ—अज्जउत्त ! मयणसरपहारदूमियहिययाए सामदत्ताए नवसमागम-
संसग्गीसंभोगसल्लोदण आसासेहि सरीरयं. किं बहुणा ? इच्छामहल्लकल्लोले आसात-
रंगभंगपडरे कामसमुदे निबुडुमाणीए समागमउत्तारणपोतो होहिति असरणयाए सरणं ।
ततो सा मए करतलसंपुडेणं घेत्तूण हियए निबोदणं (?) तीए अग्गहत्थे भणिया—‘सुयणु !
१ सज्जो हं सदेसं गंतुं ति आणेह सामदत्तं’ ति भणिया । ततो सा गया, ‘आगता य
सामदत्ता । तं च अहं दट्टूण नवपाउसकालकुसुमियकलंबरुक्खो विव कंटइयसबरोम-
कूवो जातो । ततो रूवविम्हयमयणसरसंतत्तहियणं धणियं उवगूहिया । सा वि य अणं-
गसंरतावसोसियसरीरा दहमिव अंगमंगेहिं मे अतिगया । ततो सूरायवतत्तमिव वसुहं
आसासेतो तीय विम्हयणीयरूवं पेच्छंतो न तिप्पामि । समासासेऊण सामदत्तं दढ-
१० बंधणेमीयं, पसत्थलक्खणतुरयजुत्तं, तदत्तं, गमणजोगं, सबोवगरण-पहरणसज्जं रहं
घेत्तूण आगओ । आरुहिया य मे सामदत्ता रहवरं । ततो मे नियगबलदप्पमसहमाणेणं
जणस्स कित्तिविवरं मग्गंतेणं नामतं पगडियं—‘जो भे देवाणुप्पिया ! नवियाए माऊए दुद्धं
पाउकामो सो मम पुरओ ठाउ त्ति. एस अहं अगडदत्तो सामं घेत्तूण वच्चामि’ त्ति
भणित्ता पत्थिओ उज्जेणिं विविहदव्वगहियपाहेओ । निर्गया य मो नयरीओ, कतो य मे
१५ दिसादेवयाणं पणामो, चोइया तुरया, तुरयवेअ-रहल्लहुयाए य दूरं गया मो । तत्थ य
तुरगवीसामणनिमित्तं एगंते सीयलजलब्भासे [* आसे *] वीसमंतो सरीरजवणत्थं आहारं
थोवं थोवं च अहिलसंतो सामदत्ताचित्तरक्खणनिमित्तं । सा वि य सामदत्ता बंधववि-
प्पओगदुहियहियया मम अणुरागेणं सोयं निगूहमाणी कह कह वि आहारं आहारेइ । ततो
एवं वच्चामो । पत्ता मो अंतियगामं वच्छाजणवयस्स । तस्स य गामस्स अदूरसामंते पाणि-
२० यसमीवे बंधावेऊण तुरए चारेमाणो अच्छामि ।

पिच्छामो य गामसमीवे महंतं जणसमूहं । तओ दुवे पुरिसा आगंतूण ममं भणंति—
सागयं सामि !, कतो आगमणं ? ति, कतो वा गम्मइ ? ति । ततो मया लवियं—कोसं-
धीओ आगच्छामि, उज्जेणीं वच्चामि त्ति । ते भणंति—अम्हे वि तुब्भेहिं समं वच्चामो
उज्जेणिं जइ पसाओ अत्थि । मया भणियं—वच्चहं त्ति । ततो ते पुणो वि ममं भणंति—
२५ सामि ! सुणह, इत्थ किर पंथे हत्थी मारेति, दिट्ठीविसो सप्पो, दारुणओ वग्घो, अज्जु-
णओ चोरसेणावई पंचहिं निर्अंइसएहिं सद्धिं संपरिवुडो सत्थे घाएमाणो अच्छइ त्ति
किह गंतव्वं ? ति । ततो मया भणियं—नवरि मम छंदेण वच्चह त्ति, नत्थि^१ मे पइभयं
स्ति । एवं भणिया संता ‘जहा आणवेह’ त्ति भणिउं गया । तेहि य तेसिं सत्थेल्लयपु-
रिसाणं जहाभणियं परिकहियं । ‘तह’ त्ति ते भणिऊण सब्भे गमणसज्जा जाया ।

१ अवगं° उ २ विना ॥ २ भवस° मो० गो ३ ॥ ३ °ण हियए निवेदेऊणं तीए शां० । °ण तीए उ० ॥
४ समाग° शां० ॥ ५ कंचुइ° ली ३ ॥ ६ °सरसो° शां० विना ॥ ७ °त्तं दट्टूण गम° उ २ ॥ ८ °माओ
य म° उ २ विना ॥ ९ °हित्ति उ २ विना ॥ १० निगुडस° उ २ ॥ ११ ते (मे) प° शां० विना ॥

इत्थंतरे य तिदंड-कुंडियवग्गहत्थो एगो परिवायगो तेसिं पुरिसाण समीवे आगंतूण भणति—पुत्त! कत्थ मे गंतव्वं? ति । तेहिं भणियं—उज्जेणिं ति । ततो सो भणइ—अहं पि तुब्भेहिं समं उज्जेणीं वच्चेज्जा । तेहिं भणियं—सामि! अणुग्गहो णे, वच्चेइ । ततो से एगं पुरिसं सत्थमहत्तरयं उस्सारेऊण भणति—‘पुत्त! ममं एगेण भिक्खायरेण देवस्स धूवमुल्लं पंचवीसं दीणारा दिन्ना’ एवं भणिऊण धुत्तीए कूडदीनारे तस्स दाइए । ततो सो सत्थमहत्तरओ भणति—भयवं! मा वीहेह, अम्हं बहुतरां दीणारा अत्थि. जं अम्हं होहिति तं तुब्भं पि होहिति । ततो सो परितुट्ठो सत्ताणो आसीसं पउंजिऊणं मम सगासं आगंतूण तं चेव सव्वं परिकहेइ, कैहत्ता य गतो । ततो चित्थियं मया—‘न सोहणं एण समं गमणं. निच्छएण एस तक्करो परिवायगो. जत्तं करेयव्वं, अप्पमाओ य’ एवं परिगणेऊण दिवससेसं खवेमि ।

10

अगडदत्तस्स अडवीए गमणं

ततो सूरत्थमणवेलाए तुरए पाणियं पाणऊणं जोइओ रहवरो । सामदत्ता य कयसरी-रपाणियकज्जा रहं विलग्गा । ततो मे तुरया दुयं विलंबिया । ततो य मे अडविदेवैयाणं पणामो कतो, विलग्गो रहवरं, संगहियां आसरासीओ, चोइया तुरया, पयट्ठिओ रहवरो गंतुं पयत्तो । ततो ते सत्थेल्लयपुरिसा तेण सह परिवायएणं पभूयगहियभत्त-पाहेज्जा रहवरं 15 मे समंल्लंति । समइक्कंता र्य तो जणवयं, पविट्ठा य मो अडविं, अप्पसुहाहिं वसहीहिं वस्समाणा वच्चामो । पत्ता य मो णाणादुम-लयगहणसंछण्णपायवुहेसं एगं गिरिनदिं । तत्थ मे ठविओ रहवरो रहपरिहिंडणसुहे भूमिभागे । सो वि य सत्थेल्लजणवओ अप्पणा जहिच्छियासु रुक्खच्छायासु आवासिओ ।

ततो सो परिवायओ ते भणइ—‘पुत्त! अहं मे अज्ज सब्बेसिं पाहुण्णयं करेमि. एत्थ 20 य अडवीते गोउलं. तत्थ मया पयागं गच्छंतेण उज्जेणीओ आवंतेण वरिसारत्तो कओ. ते य मे गोवा परिचिया, तत्थ वच्चामि. तं तुब्भे अज्ज मा रंधण-पयणं करेज्ज’ ति भंणिऊण गतो । तओ मज्झण्हदेस-काले पायस-दहि-दुद्धभंडए य विससंजुत्ते काऊणं आगतो । ते भणइ—पुत्त! एह, देवसंतियं भत्त-पाणं भुंजह । ततो तेहिं मम समीवं एगो पुरिसो पेसिओ—सामि! एह, भुंजह ति । ततो मया भणियं—सीसं मे दुक्खइ ति. तुब्भे पुण एयं 25 अण्ण-पाणं मा भुंजेहं जइ मे सुणह । ततो सो पडिसेहिओ । कहियं च णेण तेसिं पुरिसाणं, तस्स य परिवायगस्स । ततो परिवायगो आगंतूण भणति—देवाणुप्पिया! गेण्ह देवकियं सेसं ति । मया भणियं—सविसेसं मे ण जीरइ ति । ततो सो ‘महादुट्ठो अयं’

१ एयं भ० क ३ गो ३ ॥ २ दाएइ उ २ ॥ ३ ०रया दी० उ २ ॥ ४ कहेत्ता उ २ ॥ ५ ०वाणं उ २ विना ॥ ६ ०या य मे रस्सीओ शां० ॥ ७ ०ल्लंति क ३ ॥ ८ य मो ज० कसं० उ २ ॥ ९ पस्स० शां० विना ॥ १० ते उ २ विना ॥ ११ ०या गंगं ग० ली ३ ॥ १२ भाणि० उ २ ॥ १३ भत्तपाणं उ० ॥ १४ ०ह ति जइ ली० य० क ३ गो ३ ॥ १५ ०हा इमं चिं० शां० विना ॥

ति चित्तेऊण गतो, तेसिं पुरिसाणं सुहासणवरगयाणं तं भत्तमप्पणा एव परिकरबद्धो परि-
 वेसणं करेइ । ततो ते अण्णाणयाए विससंजुत्तं भत्त-पाणं सुहंसुहेणं उवभुंजंति । ताव य
 सूरुओ अवरदिसिं अहिलसइ । ततो ते विसपरिगयसरीरा अचेयणा ठिया । ततो तिदंडक-
 ङ्काओ असिं कड्डिऊण तेसिं सीसाइं छिंदित्ता असिहत्थो मम मूलं धावमाणौ आगतो ।
 5 मम खंधे असिं निसिरंतो मया खेडणं वंचिऊण खग्गेणं निसिद्धमुट्टिण्ण रोसेणं आहतो,
 जहा से ऊरुजुयलो धरेणिवट्ठे पतितो ।

ततो सो भणइ—पुत्त ! अहं धणपुंजतो (ग्रन्थाग्रम्—११००) नाम चोरो, न केणइ
 छलियपुट्ठो. साहु तुमं सि सुपुरिसो एक्को माऊए जातो त्ति । पुणो य मे संलवइ—‘वच्छ !
 एयस्स पड्वयस्स पुरिच्छमिल्ले कौलंबे दोण्हं नतीणं मज्झदेसभाए अत्थि महइमहालिया
 10 पत्थरसिला. तत्थ भूमिघरं. तत्थ मया सुप्पभूयं धणं विट्ठत्तं. वच्च, गेण्हसु त्ति. मम य
 अगिसक्कारं करेहि’ त्ति भणित्ता कालगतो । ततो अहं दारुते साहरित्ता ज्ञामेमि. ज्ञामेत्ता,
 हत्थे पाए य पक्खालेत्ता, रहवरं जोएत्ता पट्टिओ । चित्तियं च मया—किं मे धणेणं ? त्ति ।

ततो मे पंथं समोयारिया तुरया । सामदत्ताए सद्धिं वच्चामि त्ति । पत्ता य मो णाणा-
 विहरुक्खगहणं, वैल्लि-लयाबद्धगुच्छ-गुम्मं, गिरिकंदरनिज्जरोदरियभूमिभागं, णाणाविहस-
 15 उणरडियसहाणुणाइयं, अईवभीसणकरं, भिंगारविरसरसियपउरं; कत्थइ वग्घ-ऽच्छमल्लघुरु-
 घुरुघुरेंतमुहलं, वानर-साहामिएहिं रवमाणसइं, पुक्कारिय-दुंदुयाइएण य कण्णसहालभी-
 सणकरं; पुलिंदवित्तासिएहि य वर्णहत्थिविंदएहिं गुलगुलेंतवहुलं, कत्थइ मडमडस्सभज्जं-
 तसल्लइवणं, कत्थइ वोच्छडियसमिति-तंदुल-मास-भिण्णघयघडिया कूरऊखलीओ य
 पविद्धतेल्लभायणे य बहुविधपयारे छत्तयउवाहणाउ य छड्डियाउ पासिऊण चित्तियं मया—ह-
 20 त्थिघोरभयवित्तासियस्स सत्थिल्लयजणस्स इह विहवो नूणमासि त्ति । तत्थऽब्भासे पेच्छंता
 अडवीए वच्चामो । पेच्छामि य जूहपरिभट्टं एकल्लमहंतपलंबवाल्पमेयग पुरओ (?) मग्ग-
 ञ्भासे ठियं वणहत्थिं । तं च दट्टूण सामदत्ता भीया । आसासिया य मए सामदत्ता,
 भणिया य—भीरु ! अम्हं रहसइं सोऊण आलइयकण्णो रोसवसाइट्ठो आहाइउकामो अइ-
 उगयाए य भूमिनिसण्णेणं जहणेण बद्धो विव दीसइ । ततो सो संवेल्लियग्गसौंडो, निहा-
 25 रियच्छिजुयलो विरसं आरसिऊण अग्गहत्थेण भूमितलं आहंतूण मम वहाए हवमागतो ।
 ततो मए आहावंतस्स सिग्घयाए अमूढयाए य तिण्णिं सायगा कुंभीभागम्मि लाइया । तेहि
 य सो गाढपहारदूमियसरीरो खरं आरसिऊण तरुसाहाउ भंजंतो विपलातो । ववगयभ-
 याए य भणियं सामदत्ताए—गतो सो गयवरो ? त्ति । मया भणिया—सुयणु ! गतो त्ति ।

१ अहिलस° ली ३ ॥ २ °णियट्ठे क ३ गो ३ । °णियले ली ३ ॥ ३ तो सो ली ३ गो ३ ॥ ४ कालं° उ
 २ विना ॥ ५ वेल्लियाब° शां० ॥ ६ °णत्थह° उ २ विना ॥ ७ वोच्छिदितसमि° शां० ॥ ८ बबूय° शां०
 विना ॥ ९ °ल्लं महंतं उ २ ॥ १० मे आवंत° शां० ॥ ११ °ण्णि बाणा साय° उ० ॥ १२ भंजितो
 उ २ विना ॥

ततो पट्टिया मो, गया य थोवंतरं, सुणामि य लोहाकरधम्ममाणथमधमेतसहं । आसं-
किओ णे हिर्यएणं—सप्पेण य भवियव्वं ति । पेच्छामो य पंथम्मि ठियं पुरतो, अंजणपुं-
जनिगरप्पयासं, निल्लालियजमलजुयलजीहं, उक्कड-फुड-वियड-कुडिल-कक्खड-वियडफडा-
डोवकरणदच्छं, तिभागूसियसरीरं, महाभोगं नागं । भीया य सामदत्ता, परिसंठविया य
मे । तुरग-रहसइसंजणियरोसो आहाइओ भुयंगमो । आधावंतस्स य मया आयतजंतंपमु-5
क्केणं अद्धयंदेणं सभोगं से सिरं धरणियले पाँडियं । तओ तं परलोयपाहुणयं काऊण वच्चामो ।

पेच्छामो य अपरितंतकयंतनिव्वडियदुक्खं, पुरतो पलंबंतकेसरसढं, महल्लविफालियनं-
गूलं, रत्तुप्पलपत्तनियरनिल्लालियग्गजीहं, आभंगुर-कुडिल-तिक्खदाढं, ऊसवियदीहनंगूलं,
अइभीसणकरं वग्घं । अइभीसणं च तं दट्टूण सामदत्ता अदिट्टपुव्वभया भीया थरैहरायमा-
णसव्वंगी उव्विग्गचित्ता वग्घं पलोएइ । भणिया य मे—सुंदरि! मा बीहेह ति । सो वि 10
उच्छरंतो विव आहाइतो वग्घो । तस्स य मे आहावमाणस्स कणवीरपत्तसत्थसफला पंच
बाणा मुहे छूढा । ततो सो तेहिं बाणेहिं गाढप्पहारीकतो विपलाओ ।

ततो पुणो य पिच्छर्माणं णाणाविहपहरणावरणसंकुलं, उक्कट्टिपडिहत्थेह्लियरघुम्मीसं
विविहपहरणावरणगहियसन्नाहं परबलं च पत्तं । चित्तियं च मया—एए चोरा अम्हे परि-
मुसिउकामा इओ आगच्छंति । ते दट्टूण विविहवेसधारिणो पकंपमाणसव्वसरीरा मममवग्गू-15
हिउं पयत्ता सामदत्ता । भणिया य मया—मा विसायं गच्छाहि, पेच्छ, मुहुत्तंतरे एते
पउरचोरे सब्बे जमनिलयं नेमि ति । ततो सा पयइकायरहियया मम वयणेण परिसंठ-
विया । अहमवि तेहिं संमंतओ परिवारिओ । मए वि अत्थ-सत्थनिउणत्तणेण पडुयत्तणेण
य सरप्पहारवित्तासिया भग्गा समंततो विप्पलाया । ततो तेसिं सेणावती वायामकढिणगतो
धणुविकड्डुणपलंबदीहवाहुजुयलो चोरे आसासितो रहप्पहारजोगे भूमिभागे सण्णद्धोव्वट्टिओ 20
अज्जुणओ नाम । अहमवि तुरए आसासेऊण सब्बाउहपरिहत्थं अप्पाणं काऊण वाहिओ मे
रहवरो ततोहुत्तो । तेण वि य मर्महुत्तो पयट्टाविओ तुरओ । तओ सरपहकर-चडगर-परंप-
राहिं अण्णोण्णस्स छिइं मग्गमाणा जुज्झामो । ततो से अंतरं अलभंतेणं चित्तियं मए—
समत्थो एस चोरो. न एस सक्कइ एवं पराजिणित्ता. एस रहजुज्झकुसलो अण्णहा छलेउं
न तीरइ. अत्थसत्थे य भणियं—

25

“विसेसेण मायाए सत्थेण य हंतव्वो अप्पणो विवड्डुमाणो सत्तु” ति ।

‘इमं च एत्थ जुत्तं’ ति एसा सामदत्ता सब्बालंकारविभूसिया रहतुंडे पसिढिलअहो-
वत्था ठायउ. एइए रूवावेसियचक्खू हंतव्वो । ततो मे ठविया सामदत्ता रहतुंडस्स पुरतो ।
ततो सो रूव-जोव्वग-विलासविम्हियहियतो तत्थगयदिट्ठी । ततो से मया विहलं ११ दिट्ठि

१ ०ययो ति सप्पे० शां० विना ॥ २ ०ता पमु० उ २ ॥ ३ ०द्धचंदे० ली ३ ॥ ४ पडि० उ २ विना ॥
५ ०रधरा० उ २ ॥ ६ ०माणो उ २ ॥ ७ च एतं उ २ ॥ ८ समं परि० उ २ विना ॥ ९ ०द्धो चिट्ठि० उ २
विना ॥ १० ०ममाहु० उ २ ॥ ११ दिट्ठं जाणित्तं नी० उ २ विना ॥

आणिऊणं नीलुपलसन्निगासेण आरामुहेण थणपएसे आहतो । ततो सो तुरगाओ
इयरिऊण भणइ—

नाहं बाणेण हओ, हओ मि बाणेण मगरकेउस्स ।

जो भंडणे पयत्तो, महिलाण मुहं पलोएमि ॥

5 एवं च सो वदित्ता कालगओ । ततो तस्स ते चोरपुरिसा सेणावइं मारियं दइणं विव-
ण्णपहरणावरणा पलाया ।

अगडदत्तस्स गिहागमणमाइ

तो हं निज्जियसत्तू अज्जुणयं हंतूण सामदत्तं च समासासेऊण पत्थिओ उज्जेणिं,
पत्तो य कमेणं, पविट्ठो य माऊए घरं । निद्धाइया य मम आगमणं सोऊण पुत्तवच्छला
10 मे माया । रोवमाणीए य रहाओ उइण्णो अवयासिओ अग्घाइओ य सीसे । सा वि य
सामदत्ता उयारिया रहातो, पडिया अम्मोपाएसुं । आणंदियहिययाए य अवयासिया,
अविहवमंगलेहि य अहिनंदिया, घरं च णाए पवेसिया । सयण-मित्त-बंधुवग्गो य पियपु-
च्छतो आगतो जहाविहवं संपूइओ । पेसजणेण य तुरया रहो य जहाठाणं पवेसिया
ओरुभिया य । सब्बदब्बा आउह-पहरणोपकरणाणि य घरं पवेसियाणि ।

15 ततो अवरदिवसे मज्जिय-जिमिय-पसाहिओ रायकुलं रायदरिसणनिमित्तं गतो । तओ
पडिहारसाविओ पविट्ठो । दिट्ठो य मे राया पणमिओ य । कहियं च से 'अमुगपुत्तो' त्ति ।
ततो परितुट्ठेण राइणा सब्बं मे पिउसंतियं कम्ममणुण्णायं, दुगुगो य पूयासक्कारो कओ । ततो
अहं लद्धरायसक्कारो नियगघरं गतो माउसुस्सूसणपरायणो सामदत्ताए समं कालं गमेमि ।

ततो अन्नया कयाइ रत्ता पुरस्स उज्जाणजत्ता आणत्ता । निग्गओ राया । जणवओ य
20 जहाविहव-इड्ढि-सक्कारविसेसेहिं अण्णोण्णं अइसयमाणो नियगविहव-रूयए दायंतो निग्गतो ।
अहमवि निययमित्त-बंधुवग्गपरियरिओ सविभववियाणसूएण इड्ढिविहवेण सामदत्ताए सद्धि
उज्जाणं गओ । तत्थ य विविहखज्ज-पेज्ज-गीय-वाइय-हासरवसइवोमीसेणं उज्जाणे पीइसुहं
जणो अणुहवति, अम्हे वि ।

ततो जहासुहं अणुहविऊण परियणसहिओ अवरणहवेलाए तओ अइगंतुं पयत्तो पुर-
25 जणो । अम्हे वि य सज्जा नयरं पविसिउं, ताव य सामदत्ता अइमुत्तयवल्लिदोलाए खेळंती
काकोदरेण सप्पेण खइया । ततो धुणंती सा अग्गहत्थे आहाविऊण मम उच्छंगे पडिया
'अज्जउत्त! परित्तायह, अवरद्धा मि' त्ति भणति । ततो मया संभंतहियएण 'मा भाहि' त्ति
भणिया, उवगूढा य । विसवेगपुण्णा खणेग य अचेयणा जाया । तं च दइण जीयविप्प-
मुक्कं मोहसुवगतो हं । पच्छाऽऽगतो य बहुं विळ्वामि, ताव य अत्थंगतो दिवसयरो । विस-
30 ज्जिओ मे परिजणो घरं अम्माए मूलं । अइक्कंता य संज्ञा । अहमवि तस्स उज्जाणदेवकु-

लस्स तं घेत्तूण दुवारमूले अच्छामि विलवंतो 'हां सामदत्ते ! बहुदुक्खसहाइए ! कीस मम परिच्चयसि ?' त्ति सोयपुण्णहियतो ।

तत्थ य अद्धरत्तवेलाए अइकमंतविज्जाहरजुयलस्स अम्हं चेव भवियच्चयाए अणुकंपा जाया । उवइयं च मिहुणयं । भणिओ य गेहिं अहं—केण एसा विवण्ण ? त्ति । ततो मया भणियं—अहिणा खइया । ततो तेण साणुकंपेण सहत्थेण छित्ता 'किं सुवसि ?' त्ति भणंतेण । 5 ततो सा उट्टिया । मया वि सो विज्जाहरतरुणो पणमिओ, गतो अहंसणं गयणमग्गेणं ।

अम्हे वि देवउलं उवगया । भणिया य मे सामदत्ता—मा बीहेसि, अच्छ मुहुत्तं जाव मसाणाओ अग्गि आणेमि । ततो हं अग्गि घेत्तूण आगतो, पेच्छामि य तम्मि देवकुले उज्जोवं । पुच्छिया य मे सामदत्ता—किमेस उज्जोवो ? त्ति । ततो तीए लविअं—हत्थग-यस्स ते अग्गिस्स देवउले उज्जोओ संकंतो दीसइ । ततो मया लविअं—असिलट्ठिं ताव 10 गिण्हसु जाव उज्जोवं करेमि त्ति । गहिया य तीए असिलट्ठी । ततो अहमवि अग्गि उज्जालेउं पयत्तो । अग्गओ य मे असिलट्ठी पडिया । ससंभंतेण य पुच्छिया—किमेयं ? ति । ततो तीए लविअं—संभमो मे जातो, जेण मे असिलट्ठी हत्थाओ भट्ट त्ति । ततो अग्गि जालेऊण पविट्ठा मो देवकुलं, वसिया य । गया य सा रयणी । विमलं पभायं जायं । तओ य पभायकाले^१ मित्त-बंधव-सयण-परिजणो य सोऊण 'अणहयसरीरा जाया सामदत्त' त्ति 15 आणंदियाँ । हरिसिया यँ मो देवउलाओ घरमागया । अम्मा य ममं सामदत्तासहियं द्दूण परं परितोसमुवगया । विसयसुहं च अणुहवंतो सामदत्ताए सद्धिं अच्छामि ।

अह अण्णया कयाइ रौइणा आणत्तो—वच्च दसपुरं अमित्तदमणस्स रन्नो दूयत्तणेणं ति । ततो हं तं आणं पडिच्छिऊणं नियगपरिवारसंपरि(प्रन्थाग्रम्—१२००)बुडो गओ दसपुरं, पविट्ठो य, पडिहारसाँविओ य रायसगासं उवगतो । दिट्ठो य मे राया । पणमिऊण य 20 जहासंदेसं विण्णविओ । उवणीयाणि पाहुडाणि । दिण्णावसह-लद्धसक्कारो य अच्छामि ।

तत्थ य मज्झण्हदेस-बाले सुतोवदिट्ठेण विहिणा तस-पाण-बीयरहिणं पंथेणं जुगंतर-दिट्ठी तवतणुइयसरीरो समणसंघाडगो आवासं मे भिक्खानिमित्तं अइगतो, साहुजोगे य पएसभाने ठित्तो । ततो मया पणमिऊण जहोववण्णसाहुजोगेणं फासुयदाणेण पडिलाभित्तो, निग्गतो य । तयणंतरं च पुणरवि विइओ संघाडगो आगतो, दिण्णा य से भिक्खा, ततो 25 ते वि णिगया । मुहुत्तंतरस्स पुणरवि तइओ संघाडगो पविट्ठो । चित्तियं च मया—किं मण्णे मग्गपरिभट्टा, उदाहु मंदभिक्खयाए, घरगंभीरत्तणविवज्जासेण वा पुणो पुणो आगच्छंति इमे साहु ? । ततो मे भिक्खं वाऊण विन्नविया—भयवं ! कहिं परिवसह ? । तेहिं भणियं—उज्जाणे त्ति । एवं भणिऊण पडिगया । अहमवि मुहुत्तंतरेण कयमत्त-पाणा-SSV-

१ हे उ २ विना ॥ २ ०ले मे सव्वबं उ २ विना ॥ ३ ०यह उ २ विना ॥ ४ क० मो० विनाऽन्यत्र—
य माइघरं ली ३ गो० शां० । य मो घरं उ० ॥ ५ रावणा शां० । इण्णा की ३ ॥ ६ ०साहिओ शां० ॥
७ ०वासघरे भिं शां० विना ॥

स्सए जाणिऊण एक्कओ चेव गओ उज्जाणं । पेच्छामि य ते तवसा सूरु इव दिप्पंते । उव-
गंतुं पणमिया मे, उवविट्ठो य तेसिं पायमूले । पुच्छिया य मे—भगवं! भगवंतो को धम्मो? ।
ततो तेहिं अहिंसादिलक्खणो साहुधम्मो सावयधम्मो गुत्तिमूलो य संखेवेण कहिओ । ततो
मे अमयमिव कण्णंजलीहिं पाउं विम्हियहियाण्ण पुच्छिया—कत्तोच्चया भयवं! तुब्भे?
5 किह वा पव्वज्जाभिमुहा जाया?, सरिसरूवधारिणो य पढमजोव्वणे वट्टमाणा दीसह, परमो
य मे विम्हओ तुब्भे दट्टूण जाओ त्ति । ततो ताण जेट्ठेण लवियं । सुण सावय! अवहिओ—

दढधम्माइमुणिछकसंबंधो

अत्थि विंज्झगिरिसन्निविट्ठा अमयसुंदरा नाम चोरपल्ली । तत्थ य चोरसेणावती अणेगप-
ल्लिगयप्पयावो अज्जुणओ णाम । सो य बहुसमरलद्धलक्खो पल्लीजणमणुपालेंतो परिवसइ ।

10 अहऽण्णया कयाइ कोइ रहेण तरुणीसमग्गो तरुणो अडवीए अइक्कमति । ततो तेण
सेणावइणा अभिभूओ । तेण य रहचरियाकुसलेण विवाडिओ, सो य अम्ह जेट्ठो भाया ।
ततो अम्हे छ ज्जणा भाउसोयसंतत्तहियया, विसेसओ य इत्थिजणेण नेव्वच्छियंता तं रहम-
ग्गेण अणुसरंता उज्जेणिं गया भाउघाययं मारेउं । ‘एसो से’ त्ति तस्स य छिदाइं मग्गंता
अणुगच्छामो ।

15 ततो अण्णया कयाइ उज्जाणजत्तं गतो । चिंतियं च अम्हेहिं— एत्थ वीसत्थो
हंतवो त्ति । उज्जाणं गया मो, तत्थ य कणिट्ठो मे भाया अहिमरो पउत्तो,
अम्हे वि एगंते अच्छामो । ततो सब्बजणे नियत्ते तस्स भज्जा सप्पेण खइया,
उवरया य सा । तेण य सब्बो नियगजणो विसज्जिओ । एक्कओ चेव देवउल्लंढुवारमूले
घेत्तूण विलवंतो अच्छइ । अम्ह य भाया दीवसमुग्गयहत्थो पुव्वपविट्ठो तम्मि देवउले तं

20 मारेउं कयववसातो । ततो तहिं विज्जाहरेण अइक्कमंतेण जायाणुकंपेण सा जीवाविया,
उट्ठिया य । ततो य से तरुणो तं तरुणिं देवउले ठवेऊण अग्गिकारणा गतो । ताव य
अम्ह भायणा अग्गिसमुग्गो उग्घाडितो । सा य भणिया—अहं ते भत्तारं विवाडेऊण तुमं
घेच्छामि. जइ य रहस्सैभेयं करेसि ता तुमं पि नत्थि त्ति । तीए भणियं—अहं चेव णं
मारयामि । ततो तेण अम्ह भाउणा लवियं—किह तुमं मारेहिसि? । तीए भणियं—एस

25 अग्गिं घेत्तूण एहिति, मम य हत्थे असिलट्ठिं दाहिइ, ततो अहं तस्स अग्गिं जालितस्स
सीसं छिंदामि त्ति । तओ अम्ह भाउणा अब्भुवगयं । आगओ य सो अग्गिं घेत्तूण ।
भणइ य—किं देवउले उज्जोउ? त्ति । ततो तीए लवियं—तुह हत्थगयस्स अग्गिस्स एस
उज्जोउ त्ति । ततो तेण लविया—एयं ताव असिलट्ठी गिण्हसु त्ति, जाव अग्गिं जालेमि
त्ति । गहिया य ताए असिलट्ठी । सो य अग्गिं जालेउं पयत्तो । सा य असिलट्ठिं कट्ठिऊण

30 आहंतुं पयत्ता । ततो अम्ह भाउणा चिंतियं—‘अहो!!! साहसं महिलाणं’ ति हियए चिंति-

१ सूरु उ २ ॥ २ पीओ ली ३ विना ॥ ३ ओसो सु त्ति उ० ॥ ४ ओले बार° ली ३ क ३ गो ३ । ओले
दुवार° उ० ॥ ५ स्सभंगं क° शां० ॥

ऊण हत्थे आहया । पडिया य सा भूमीए असिलट्टी । संभंतो सो तरुणो पुच्छइ—किमेयं ? ति । ततो तीए लवियं—मोहो मे जाओ, तेण असिलट्टी हत्थाओ भट्ट ति । ततो ते रत्तिं खवेऊण णाइप्पभाए घरं गया ।

सो य मे भाया पडिमापडिच्छादितसरीरो रत्तिं गमेऊण आगतो अम्ह पासं सबं जहावत्तं साहइ । ततो अम्हे छ वि जणा इत्थिजणसाहसं दट्टूण विरत्तघरवासा, इत्थिजणं 5 च निंदंता, निबिन्नकामभोगा पबइया जिणसासणधम्मं सोऊण दढं चित्तस्स पायमूले । तेणं य गुरुणा संवेगं जाणिऊण नामाणि कयातिं, तं जहा—दढधम्मो, धम्मरुई, धम्मदासो, सुवओ, दढवओ, धम्मपिउ ति ॥

ततो तेहिं साहूहिं एवं कहिए धम्मिल्ल ! मया पणमिऊणं विण्णविया—‘भयवं ! अहं सो तुब्भं भायघायओ म्हि. जहाकहियं च तुब्भेहिं सबं मए अणुभूयं. जं तीए साहसं 10 तुज्झ समीवाओ उवलद्धं, इत्थीजणसद्धा य मे नट्टा. तं मम पसीयह, संसाराडवीकडिल्ले पणस्संतस्स जिणमग्गदंसणेणं अणुघेतुं सहत्थनित्थारणं करेह’ ति वोत्तूण चलणेसु निवडितो । ततो तेहिं अहं धम्मे ठविओ । दिण्णा य^३ मे महवया, धम्मोवगरणं च ॥

एवं मया संसारवाससुलहं सुह-दुक्खमणुभूयं. तं मा अबुहजणपत्थणिज्जासु बुहजण-परिवज्जियासु महिलासु अतीव रइपसत्तो होहि. अवि य—

15

गंगाए वालुंयं सा-यरे जलं हिमवतो य परिमाणं ।

जाणंति बुद्धिमंता, महिलाहिययं न याणंति ॥

तं एवंगुणजाइयासु वेसविलासिणिमहिलियासु को ते एत्तिओ अणुराओ ? जं अप्पाणं परिच्चयसि. विरमसु महिलाजणवग्गाओ ‘इह-परलोए वि दुहावहाउ’ ति परिगणेऊणं ॥

ततो धम्मिल्लेण अगडदत्तो विण्णविओ—भयवं ! न सबो इत्थिजणो एवंगुणजाइओ 20 ति. सोहंणाओ वि अत्थि, जहा सा धणसिरी परपुरिसविद्देसिणी अप्पाणं सारक्खमाणी बारस वरिसाणि अच्छिया. तारुण्णाए वि वट्टमाणीए न चेव सीलवयाणि खंडियाणि । ततो भयवया अगडदत्तेण भणितो—का सा धणसिरी ? किह वा बारस संवच्छराणि अप्पाणं सारक्खमाणी अच्छिय ? ति । तेण भणियं—सुणह भयवं !—

दढसीलयाए धणसिरीणायं

25

अत्थि अवंती नाम जणवओ । तत्थ उज्जेणी नाम नयरी रिद्धित्थिमियसमिद्धा । तत्थ राया जिथसत्तू नाम । तस्स रण्णो धारिणी नाम देवी । तत्थ य उज्जेणीए नयरीए दसदिसिपयासो इब्भो सागरचंदो नाम । भज्जा य से चंदसिरी । तस्स पुत्तो चंदसिरीए अत्तओ समुद्दत्तो नाम सुरूवो । सो य सागरचंदो परमभागवउदिक्खासं-

१ °ढवित्तिस्स डे० गो ३ । °ढधित्तिस्स शां० ॥ २ °णेय णे गुरु० उ २ ॥ ३ से उ २ विना ॥
४ °लुयाण य सायरजलहिमव० क ३ ॥ ५ °ए य भहितावहाउ शां० ॥ ६ °हणो वि क ३ ॥
व० हिं० ७

पत्तो भगवयगीयासु सुत्तओ अत्थओ य विदितपरमत्थो । सो य तं समुद्दत्तं दारगं
गिहे परिब्रायगस्स कलागहणत्थे' ठवइ, 'अन्नसालासु सिक्खंतो अण्णपासंडियदिट्ठी हवेज्जा' ।

ततो सो समुद्दत्तो दारगो तस्स परिब्रायगस्स समीवे कलागहणं करेमाणो अण्णया
कयाइ 'फलं ठवेमि' त्ति गिहं अणुपविट्ठो । नवरिं च पासइ नियगजणणीं तेण परिब्राय-
5 गेण सद्धि असब्भमायरमाणीं । ततो सो निग्गतो इत्थीसु विरागसमावण्णो 'न एयाओ
कुलं सीलं वा रक्खंति' त्ति चिंतिऊण हियएण निब्बंधं करेइ, जहा—न मे वीवाहेयवं ति ।
ततो से समत्तकलस्स जोबणत्थस्स पिया सरिसकुल-रूव-विहवाओ दारियाओ वरेइ । सो
य ता पडिसेहेइ । एवं तस्स कालो वच्चइ ।

अण्णया तस्स सम्मएणं पिया सुरट्टुमागतो ववहारेणं । गिरिनगरे धणसत्थवाहस्स
10 धूयं धणसिरिं पडिरूवेणं सुंकेणं समुद्दत्तस्स वरेइ । तस्स य अन्नायमेव तिहिगहणं
काऊण नियनगरमागओ । ततो तेण भणितो समुद्दत्तो—'पुत्त! मम गिरिनयरे भंडं
अच्छइ, तत्थ तुमं सवयंसो वच्च. ततो तस्स भंडस्स विणिओगं काहामो' त्ति वोत्तूण वयं-
साण य से दारियासंबंधं संविदितं कयं । तओ ते सविभवाणुरूवेणं निग्गया, कहावि-
सेसेण य पत्ता गिरिनयरं । बाहिरओ य ठाइऊणं धणस्स सत्थवाहस्स मणुस्सो पेसिओ,
15 जहा 'ते आगओ वरो' त्ति । ततो तेण सविभवाणुरूवा आवासा कया, तत्थ य आवा-
सिया । रत्तीए आगया भोयणववएसेणं धणसत्थवाहगिहे, धणसिरीए पाणिगहणं का-
रिओ । ततो सो धणसिरीए वासगिहं पविट्ठो । ततो णेणं पइरिक्कं जाणिऊण तीसे
धणसिरीते चम्महिं दाऊण निग्गओ, वयंसाण य मज्जे सुत्तो । ततो पभायाए रयणीए
सरीरावस्सकहेउं सवयंसो चेव निग्गतो वहिया गिरिनयरस्स । तेसिं वयंसाणं
20 अदिट्ठतो चेव नट्ठो । ततो से वयंसेहिं आगंतूणं [*सागरचंदस्स*] धणसत्थवाहस्स य
परिकहियं 'गतो सो' । तेहिं समंततो मग्गिओ, न दिट्ठो । ततो ते दीणवयणा
कइवयाणि दिवसाणि अच्छिऊण धणसत्थवाहमापुच्छिऊणं गता नियगनयरं ।

इयरो वि समुद्दत्तो देसंतराणि हिंदिऊण केणइ कालेण आगंतो गिरिनयरं कप्पडियवेस-
छण्णो परूढनह-केस-मंसु-रोमो । दिट्ठो णेण धणसत्थवाहो आरामगतो । ततो तेणं पणमिऊणं
25 भणिओ—अहं तुब्भं आरामकम्मकरो होमि । तेण य भणिओ—भणसु, का ते' भती दिज्जउ ?
त्ति । ततो तेण भणियं—न मे भईए कज्जं. अहं तुज्जं पसादाभिकंखी. मम तुट्ठीदाणं देज्जह त्ति ।
एवं पडिस्सुए आरामे कम्ममारद्धो काउं । ततो सो रुक्खाउव्वेयकुसलो तं आरामं कइवएहिं
दिवसेहिं सब्बोउयपुप्फ-फलसमिद्धं करेइ । ततो सो धणसत्थवाहो तं आरामसिरिं पासिऊणं

१ ली ३ विनाऽन्यत्र—०त्थे उवणइ अन्नं क ३ गो ३ । ०त्थे उवणीओ अन्नं उ २ ॥ २ ०त्थिप्पेसु
ली ३ ॥ ३ निययघरमां उ २ ॥ ४ ०णसत्थं उ २ ॥ ५ चम्महिं दां शां ॥ ६ ०ण सागरचंदो गतो
नियं कसं० विना ॥ ७ ०तो नियगनयरं शां० विना ॥ ८ ०मकरो उ २ विना ॥ ९ ते वित्ति दिं शां०
विना ॥ १० छवियं उ २ ॥

परं हरिसमुवगतो । चिंतियं च णेणं—किंमेणं गुणाइसयभूएण पुरिसेण आरामे अच्छंतेण ?
 वरं मे औ(अ)वारीए अच्छउ त्ति । ततो ण्हविय-पसाहिओ दिण्णवत्थजुयलो ठबितो
 आवणे । ततो तेण आय-वयकुसलेणं गंधजुत्तिनिउणत्तणेणं पुरजणो उम्मत्तिं गाहितो । ततो
 पुच्छितो जणेणं—किं ते नामधेयं ? । पभणइ य—‘विणीयओ’ त्ति मे नामधेयं । एवं सो
 विणीयओ विणयसंपन्नो सबनयरस्स वीससणिज्जो जातो । ततो तेण सत्थवाहेण चिंतियं—
 5 न खमं मे एस आवणे य अच्छंतो. मा एस रायसंविदितो (ग्रंथाग्रम्—१३००) हवेज्ज, ततो
 रायणा हीरइ त्ति. वरमेस गिहे भंडारसालाए अच्छंतो । ततो तेण सगिहं नेऊण परियणं
 च सहावेऊण भणियं—एस वो विणीयओ जं देइ तं मे पडिच्छियव्वं, न य से आणा
 कोवेयव्व त्ति । ततो सो विणीयओ घरे अच्छइ, विसेसओ य धणसिरीए जं चेडीकम्मं
 तं सयमेव करेइ । ततो धणसिरीए विणीयको सबवीसंभट्टाणितो जातो । 10

तत्थ य नयरे रायसेवी एक्को य डिंडी परिवसइ । इओ य सा धणसिरी पुषावरण्ह-
 समए सत्ततले पासाए अट्टालगवरगया सह विणीयणेणं तंबोलं समाणयंती अच्छइ । सो य
 डिंडी ण्हाय-समालद्धो तस्स भवणस्स आसण्णेण गच्छति । धणसिरीए तंबोलं निच्छूढं
 पडियं डिंडिस्सुवरिं । डिंडिणा निज्झाइया य, दिट्ठा य णेणं देवयभूया । ततो सो अणं-
 गवाणसोसियसरीरो तीए समागंमुस्सुओ संवुत्तो । चिंतियं च णेणं—एस विणीयओ एसिं 15
 सबप्पवेसी, एयं उर्वतप्पामि. एयस्स पसातेणं एतीए सह समागमो भविस्सइ त्ति ।

ततो अण्णया तेण विणीयगो नियगभवनं नीओ । पूया-सक्कारं च काउं पायपडिण्ण
 विण्णविओ—तहा चेट्टसु, जेण मे धणसिरीए सह संजोगं करेसि त्ति । ततो सो ‘एवं
 होउ’ त्ति वोत्तूण धणसिरीते सगासं गतो । पत्थावं च जाणिऊण भणिया णेणं धणसिरी
 डिंडियवयणं । ततो तीए रोसवसगयाए भणिओ—केवलं तुमे चेव एयं संलत्तं, अण्णो 20
 ममं न जीवंतो त्ति । ततो सो विइयदिवसे निग्गतो, दिट्ठो य डिंडिणा । भणितो णेणं—किं
 भो वयंस ! कयं कज्जं ? त्ति । ततो तेण तव्वयणं गूहमाणेणं भणियं—घत्तीहं त्ति । तओ
 पुणरवि तेण दाण-माणेणं संगहियं करेत्ता विसज्जिओ । ततो सो आगंतूण धणसिरीए पुरतो
 विमणो तुण्हक्को ट्टितो अच्छति । ततो तीए धणसिरीए तस्स मणोगयं जाणिऊण भणि-
 ओ—किं ते पुणो डिंडी किंचि भणइ ? । तेण भणियं—आमं त्ति । तीए निवारितो—न ते 25
 पुणो तस्स दरिसणं दायव्वं । पुणो य पुच्छिज्जमाणो तहेव तुण्हक्को अच्छइ । ततो तीए तस्स
 चित्तरक्खं करेतीए भणिओ—वच्च, देहि से संदेसं, जहा—असोगवणियाए तुमे अज्ज

१ °मेवंगुणा° उ २ विना ॥ २ आवणे अच्छ° ली ३ ॥ ३ °यं सच्चो विणी° उ २ विना ॥ ४ °मोसुओ
 शां० ॥ ५ °णिय° उ २ विना । एवमग्नेऽपि क्वचित् क्वचित् ॥ ६ ली ३ विनाऽन्यत्र—°वसप्पा° उ २ वरं०
 मोसं० ॥ ७ °सिरीए उ २ विना । एवमग्नेऽपि क्वचित् क्वचित् ॥ ८ °यमंतरेण । ततो ली ३ उ २ ॥ ९ °णो
 तु° उ २ विना ॥

* अवारीए आपणे इत्यर्थः । तथाहि—“आवणे अवारो अवारी अ” देशीनाममाला १-१२ ॥

पओसे आगंतव्वं ति । तेण तहा कयं । ततो सा असोगवणियाए सेज्जं पत्थरेऊण जोग-
मज्जं च गिण्हिऊण विणीयगसहिया अच्छइ । सो आगतो । ततो तीए सोवयारं मज्जं से
दिण्णं । सो य तं पाऊण अचेअणसरीरो जाओ । ताते तस्सेव य संतियं असिं कड्ढिऊण सीसं
छिण्णं । पच्छा विणीयगो भणिओ—तुमे अणत्थं कारिया, तुज्ज वि सीसं छिंदामि ति ।

5 तेण पायवडिण्ण मरिसाविया । विणीयगेणं धणसिरिसंदिट्ठेणं कूयं खणित्ता निहिओ ।

ततो अन्नया सुहासणवरगया धणसिरी विणीयगेण पुच्छिया—सुंदरि! तुमं
कस्स दिन्ना? । तीए भणियं—उज्जेणिगस्स समुद्दत्तस्स दिण्णा । तेण भणियं—‘वच्चामि,
अहं तं गवेसित्ता आपेमि’ ति भणिउं निग्गओ । संपत्तो य नियगभवणं पविट्ठो, दिट्ठो
य अम्मापिउहिं, तेहि य कयंसुपाएहिं उवगूहिओ । ततो तेहिं धणसत्थवाहस्स लेहो
10 पेसिओ ‘आगतो भे जामाउओ’ ति । ततो सो वयंसपरिगहिओ माता-पितीहि य सद्धिं
ससुरकुलं गतो । तत्थ य पुणरवि वीवाहो कओ । ततो सो अप्पाणं गूहेतो धणसिरीए
विणीयगवेसेणं अप्पाणं दरिसेइ । रयणीए य वासघरं गतो दीवं विज्जवेऊण तीते सह
भोगे भुंजइ । ततो तीए तस्स^३ रूवदंसणनिमित्तं पच्छण्णदीवं ठवेऊण तस्स रूवोवलद्धी
कया । दिट्ठो य णाए विणीयओ । ततो तेण सब्बं संवादितं ॥

15 तं भयवं! अणेगंतो एस महिलाणं ति ॥

धम्मिल्लस्स तवासेवणं तवफलपत्ती य

मम पुण माउ-पिउ-विभवविओगविहुंरियस्स दुक्खियस्स उवायं साहिउं पसीयह, जेण
अहं विभवं पावेमि. अवितिण्हकामभोगो इहलोइयसुहाइं इच्छामि ति । ततो तेण
लवियं—‘अत्थि जिणसासणे बहवे उवाया दिट्ठा विज्जाफल-देवयप्पसाया य. तत्थ देव-
20 याओ उववासेहिं भिक्कीए य आराहियाओ जहाचितियं फलं देति. विज्जाओ य पुरचर-
ण-वलिविहाणेहिं सिज्जंति. उववासविहीओ य बहुविहंप्पयाराओ, जा इहलोए परलोए
य फलं देति. तत्थ पुण अमोहं उववासं साहुणो भणंति. जो छम्मासे आयंबिलं करेइ
तस्स इहलोइया इच्छियफलसंपत्ती होइ’ ति भणिए. तेण भणियं—भयवं! अहमायंबिलं
करेमि ति । ततो सो तेण दव्वलिंगं गिण्हाविओ, अणुरूवं च उवगरणं दत्तं । ततो उव-
25 वासं (आयंबिलं) काउं पयत्तो । फामुण्णं भिक्खा-पाणणं अइक्कंता य से छम्मासा ।

ततो तेणं तवचरणेणं किलामियसरीरो परिचत्तोवगरणो अगडदत्तस्स पाए पणमिऊण
निग्गओ । वच्चंतेण य एगं भूर्यघरं दिट्ठं, तत्थ य पविट्ठो अच्छइ, ताव य सूरु अत्थ-
मिओ । तवकिलामियसरीरो पसुत्तो । देवयाए य लवियं—

आसस वीसस धम्मिल्ल!, लंत्थिभसि माणुस्सए तुमं भोए ।

30 बत्तीसं कण्णाओ, विज्जाहर-राय-इन्भाणं ॥

१ कहियं शां० ॥ २ सो अप्पाणं न दरिसेइ । रयणी^० उ २ विना ॥ ३ ^०स्स रूवस्सरूवदं^० उ २
विना ॥ ४ ^०विरहियं^० शां० विना ॥ ५ पावामि उ २ ॥ ६ भत्तीय य शां० ॥ ७ ^०विधप्पं^० उ २ ॥
८ ^०बिले शां० ॥ ९ ^०यगघरं उ २ विना ॥ १० लहिज्जसि क ३ ॥

ततो सो तं अमयमिव आसासकरं देवयाए वयणं सोऊण पडिबुद्धो विगयसोग-परिस्समो जाओ । परिमुहुत्तंतरस्स य ततो पासइ रहवरं अवगुंठियपहरणं, तत्थ आगयं, धवलतुरग-सुसंपउत्तं । ततो रहवराओ एगा इत्थिया ओयरिऊण पुच्छइ—एत्थ धम्मिल्लो? त्ति । ततो तेण लवियं—इमो त्ति । ततो तीए भणियं—एहि एहि त्ति । ततो सो निग्गओ । दिट्ठा य णेणं रहतुंडनिविट्ठा कुप्पासयपिहियकाया तोत्तयगहियवावडग्गहत्था । तो तीए 5 भणितो—आरूह रहवरं, पयट्टेहि य । ततो सो विलग्गो, पेच्छइ य एगं तत्थ वरतरुणि सियदुगूलसंवरियदेहं । ततो तेण पयट्टाविओ रहवरो, वच्चति य सुहेणं चंपापुरिमग्गमो-इण्णो । ततो सा तरुणी धम्मिल्लस्स रूवदंसणकोऊह्लुस्सुयहियया रयणीए खयं उवेहमाणी वच्चइ । पभायं च खणदाए । एगत्थ पदेसे दगसमीवे तुरगवीसामणनिमित्तं परिसंठियाइं, मोइया तुरया धम्मिल्लेण, वीसामिऊण पयत्तो । दिट्ठो य तीए तरुणीए 10 तवसोसियसरीरो, दट्टूण य तं विरागमावन्ना । अवि य—

तवसा सुसियसरीरं, पागडसिरजाल-ण्हारुपरिणद्धं ।

दट्टूण किलामिययं, लुक्कविलुक्कं च लोणं ॥

भणइ य—किं ते अम्मो! पिसाओ विलइओ ग्हं?, दट्टूणं पि मे अणिट्ठो, किं पुण एणण परिभोगो? । ततो सा भणइ—हा हा! कुलदूसणी! न जुज्जइ ते नियत्तणं ति. 'जाव-15 जीवं च ते पिउ-माउ-बंधवजणाओ परिभवो भविस्सइ' त्ति वरं ते अन्नदेसगमणं, न य ते पिउघरगमणं. किं अन्नत्थ पुरिसा नत्थि तो नियत्तेसि?. वच्चामो एणण समं अप्पणो कज्जनिमित्तं चिंतयंता. अइक्कंतकंताराए य जइ न रुच्चिहिइ ततो अप्पणो जं इच्छियं तं करेहिसि त्ति । तं च धम्मिल्लेण सुणंतेणं तुण्हिक्केण जोइया तुरया । ततो ताओ आरूढाओ, पयट्टाविओ रहवरो, पत्ता य अंतिमगामं । र्हवरं च वाहिं ठवेउं वसहिमग्गणहेउं धम्मिल्लो गंतुं पयत्तो । 20

तस्स य गामस्स अट्भासे पुरिसपरिवाणिओ गामसामी आसं गहाय अच्छइ । ततो तस्स सयासे गंतूणं कओ णेण अंजली, पुच्छिओ य—किमेस आसो अच्छइ? त्ति । ततो सो भणइ—मम कूवं गयस्स एस आसो कंडेण विट्ठो, अंतस्सल्लो न य से दीसइ त्ति । तेण लवियं—किं इहं विज्जा नत्थि? । 'नत्थि' त्ति भणिते तेण भणियं—पेच्छामो ताव णं । गामसामिणा भणियं—पेच्छ, पसायं मे करेह जहा जीवइ त्ति । तओ तेण निज्झाइओ, 25 दिट्ठो य गूढसल्लो । तओ खेत्तमट्टियं आणावेऊणं सब्बो आलित्तो । मुहुत्तंतरस्स य सो सल्ल-पएसो सुक्को । तओ तं पएसं फालेऊणं कट्ठिओ सल्लो । घयमहुणा तस्स मुहं भरेत्ताणं कयं से वणरोहणं । सत्थो जाओ । परितुट्ठो गामसामी भणइ—कहिं गंतव्वं? त्ति । तेण भणियं—

१ एहि णीहि त्ति शां० विना ॥ २ °रूह र° शां० विना ॥ ३ °हलुस्सुया रय° उ० । °हलसहिया रय° ली ३ क ३ गो ३ ॥ ४ °हं च उ २ ॥ ५ आसइ उ २ ॥ ६ उ २ विनाऽन्यत्र—कूबियागय° कसं० । कवियागय° ली ३ गो ३ ॥ ७ क ३ विनाऽन्यत्र—°सायं च तह करे° शां० ॥ ८ °हुत्तमंतर° उ २ ॥ ९ °हुस्स भरे° क ३ विना ॥

अहं समाणुसओ वंपं वञ्चामि ति । ततो तेण परितुट्ठेण द्वाविया वसही, पवेसिओ य रहवरो, ओइआओ य ताओ, मोइया य तुरया जवसजोग्गासणे य लंभिया । ततो गाम-
सामिणा तेसिं सामिसरिसो उवयारो कओ^१ । तओ सा तरुणी इच्छियजणस्स अलंभेण
पच्छाताव-परिस्समेण य चिरं जग्गिऊण निदावसमुवगया । सो वि य ताए महत्तरियाए
5 समं उल्लावेउं पयत्तो । सा भणइ, सुणह अज्जउत्त!—

विमलसेणापरिचओ

अत्थि इहेव नयरे अमित्तदमणो नाम राया । तस्स य धूया विमला नाम । सा य
पुरिससंसाग्गिं परिहरइ, कहाए य रोसं गच्छइ । ततो राइणा परिचित्तिऊण रायमग्गस्स
अब्भासे पासाओ कारिओ । तत्थ य बहूहिं वयणकारियाहिं मए य सद्धिं अच्छइ बहुरू-
10 ववेससंछन्ने पुरिसे पिच्छंती । चेडीहि य उल्लावियतं सुयं, जहा—इह मगहापुरे बहुरूव-
गुणसंपन्नो धम्मिल्लो नाम सत्थवाहदारओ परिवसइ । सो य तीए अन्नया कयाई राय-
मग्गेण वञ्चतो अवलोइओ, पुच्छिओ य ‘को एसो?’ ति । ताहिं कहियं—सामिणि! एस
सो धम्मिल्लो । ततो^२ एयं सोऊण पेसिया दासचेडी, पडिनियत्ता य गयसंदेसा भणइ—
सामिणि! मया जहावत्तं सव्वं भणिओ. सो इहं नयरे विच्छिन्नविहवस्स समुद्दत्तस्स
15 सत्थवाहस्स पुत्तो धम्मिल्लो. तेण य भूयघरे संकेओ कओ ति । एसा य ममं भणति—
कमलसेणे! किं एत्थ जुत्तं? ति । मया चित्तियं—एस अच्छेरयं, जं एयाए पुरिसो
वरिओ । ‘पावउ ताव इच्छियपुरिससमागमं’ ति परिगणेऊणं मया भणिया—सुंदरि!
एवं भवउ. वञ्चामो, जत्थ तेण संगारो कओ । ततो अम्हे दो वि जणीओ रहवरमारूढाँओ
भूयर्घरमागयाओ । मैयहरओ य णे वक्खेवपुव्वं विसज्जिओ, नियत्तो य । तत्थ य अम्हेहिं
20 तुमं दिट्ठो । ततो एसा पुव्वगयनेहाणुरागेणं ‘सो एस’ ति पभाए दट्ठूण विरागमुवगया ॥

तं अज्जउत्त ! एस जियसत्तुस्स रण्णो धूया विमला नाम तह ते अणुणएयव्वा जह
मए समं आणत्तिकारिया होहि ति । ततो धम्मिल्लेण करयलसंपुडं रएऊण भणिया—
कमलसेणे ! तुज्झायत्तो मणोरहो. तहा कुणसु जहा से ममोवरिं चित्तोवसमो समारुहइ. अहं
पि से आराहणापरो ति । ततो तेसिं उल्लाव-(ग्रंथाग्रम्-१४००)समुल्लावेण गया सा रयणी ।

25 कमेण य विमलं पभायं । तओ पभाए पुच्छिओ गामसामी । कयपाणीयकज्जेण य चोइओ
रहवरो, आरूढो य गंतुं पयत्तो । अवक्कंता गामाओ अडविं संपत्ता अणेगभीम-अज्जुणरु-
क्खगहणं, बहुसावय-सउणगणसेवियं, बहुसरजलाउलं । ततो थोवंतरागया य पेच्छंति पंथ-
ब्भासे महाभोगं, गुंजद्वारागरत्तनयणं, वायपुंजमिव गुमगुमायंतं, निल्लालियजमलजुयलजीहं

१ ओ । तरुणी य इच्छि^० उ २ विना ॥ २ ल्लवियं प^० शां० ॥ ३ विमलसेणा नाम क ३ ॥ ४ पुरि-
सकहाए उ २ ॥ ५ रायणा शां० ॥ ६ ओ तो ताएयं ली ३ विना ॥ ७ ँढा य भू^० उ २ विना ॥ ८ ँघरं ग^०
उ २ ॥ ९ महत्तर^० उ २ ॥ १० ल्लसेणा ली ३ गो ३ ॥

भुयंगमं । ददूण य कमला विमलसेणा य भीयाओ । धम्मिल्लेण य आसासिऊण साहुजणपरंपरागयाहिं उस्सारणीहिं मग्गाओ दूरमुस्सारिओ ।

अयकंता पेच्छंति नर-मियसोणियमंसरसलुद्धं, जिब्भाए उट्टं पलिहंतं, विफालियवयणं, तिक्खदाढं वग्घं । पुणो वि ताओ भीयाओ महिलासहावहिययाओ । तओ पुणरवि समासासेऊण मंतप्पभावेण वग्घो उसारिओ । गंतुं पयत्तो । 5

पुरओ य पेच्छंति—कालमेघमिव गुलगुलायंतं(तो), नवपाउसदुहिणेण विय पच्छाप-उरदाणसलिलेणं भूमिं आसासेंतो, आलइयदंतमुसलगाहत्थो हत्थी पंथं रुंभिऊण अच्छति । ददूण य तं गयवरं भणिया णेणं कमला—सुंदरि ! पेच्छह मुहुत्तंतरं जाव णं खेलावेमि त्ति । एवं च भाणिऊण उइण्णो रहवराओ । तओ य विमलाए चित्तहरणं करेंतो पोत्तवे-टलियं काऊण हक्कारिओ णेण हत्थी । तओ सो ऊसवियवालो पलाइऊण पाएण भूमिं 10 अग्गहत्थेण य ओहंतूणं सुरियत्तग्गहत्थो तस्स वहाए हव्वमागतो । ततो तेण तस्स पुरओ उत्तरिज्जं अवक्खडियं, तत्थ सो निवडिओ । तओ य से लहुयत्तणसिग्घयाए य दंतमुसले पाए काऊण खंधे आरूढो । ततो सो परिकुविओ आरडइ, धावइ, विधुणइ, निवडइ, अग्गहत्थेण उसुंभिउं इच्छइ । सो य णं सिक्खालाधवेणं खेलावेइ । तओ पाय-दंतमुसल-अग्गहत्थ-वालेहिं पहंतुं इच्छंतो न चाएइ तं घाएउं । ततो सच्छंदवणविचरणसुकुमा- 15 लियसरीरो पमुक्को गयवरो खरं उरसिऊणं तरुगहणं भंजंतो पलाओ । सो वि हसिऊण रहवरं समारूढो । कमलसेणा-विमलसेणाओ वि य परं विम्हयं गयाओ ।

तओ पयट्टिओ रहवरो । पेच्छंति य पुरओ महंतमासरासिसंकासं, विसमतडवम्मीयं-घायतिक्खग्गसिंगं, पुरओ अवक्खुरायंतं, महंतकायं, पासिल्लियदिट्ठीयं महिसं । तओ चिंतियमणेण—तुरयपहरणत्थं जाव एस इमं भूमिभागं न पावइ ताव उयरिऊण एयस्स 20 पलायणोवायं चित्तेमि । उइन्नो य रहाओ । गंतूण रुक्खंतरेहिं तस्स पच्छिमभाए विसम-भूमितरुगहणेगदेसभाए संठिएणं महंतो सीहनाओ मुक्को । तओ सो सीहसहसंजायभओ गुम्म-वलि-लयागहणेहिं लग्गंतअग्गसिंगो पलाओ । सो वि रहवरब्भासमागओ ।

पेच्छइ य बहुपहरण-खग्ग-सत्ति-फलए, णाणाविहदेसभासाविसारए, दवदवस्स इंते, ददूण य कमला विमला य तक्करे वेविउं पयत्ताओ । ततो तेण आसासियाओ 'मा 25 बीहेह'त्ति भणिऊण मग्गब्भासे ठितो । लउडं च णेण गहाय फलय-सत्तिहत्थो धाविऊण एक्को तक्करो एक्केणं लउडपहारेण पाडिओ । तंफलय-सत्ती अणेण गहिया । तं च गंहियाउहं च ददूण सहसा सूरभडा भडवायं वहंता आबडिया । तेण वि य फरचरियसिक्खागुणेणं मज्झमभि-

१ °सनिद्धं क ३ ॥ २ भागंतू° क ३ गो ३ ॥ ३ °ण तुरिय...च्छह° ली ३ । °ण तुरियग्गच्छजह° क ३ । °ण तुरियग्गत्थह° गो ३ ॥ ४ °णाइ उ २ विना ॥ ५ °ण वणगह° ली ३ शां० विना ॥ ६ °तम-सिरा° ली ३ ॥ ७ °यपायं तिक्खसिंगं उ २ विना ॥ ८ सो संजायसीहसहभओ उ २ विना ॥ ९ ली ३ विनाऽन्यत्र—गहियं हयं च क ३ शां० । गहियाहयं च गो ३ ॥

गंतूणं पहया दिसोदिसिं विकिण्णा, फलह-सत्ति-तोमर-आउहाइं छुड्डेऊण पलाया तक्करा । तेसु य पलायंतेसु चोरसेणावती गज्जंतो आगओ 'पहर पहर' त्ति नाम सार्धंतो । सो वि तेण जियकरणेणं मायाए जंतमिव भमिऊण, छिहं च लहिऊण, एक्काए चेव सत्तिपहाराए घाइओ । तं च दट्टूण पडियं पलाया हयसेणावइया चोरा ।

5 ततो सो पडिनियत्तो रहब्भासमागतो, आरूढो य रहवरं । सुणइ य पुलयायमाणसरीरं कमलसेणा(णं) गुणपरिकित्तणं करेमाणी । ततो विमलसेणाए लवियं—

मा मे दमगस्स कहं, कहेसि मा गेण्ह नाममेयस्स ।

जाणामि अहं अम्मो !, तुमं पि अच्छीहिं मा पेच्छ ॥

एवं वोत्तूण तुण्हक्का ठिया । तेण वि य पर्यट्टिओ रहवरो । पुरओ य पडह-भंभारव-संख-
10 सहवोमीस्सं, विजयवेजयंतीय सोहियं, भडकिलिकिलरवोमीसं उक्कट्टिसइं सुणेइ । चितियं च णेणं—नणु हएल्लियाणं चोराणं अणुबलं आगयं ति । ततो तं च दट्टूण दुगुणतरागं भीया रायधूया विमलसेणा कमलसेणा य । तेण य समासासियाओ—'न मए जीवतेणं परस्स परभवणिया होहि' त्ति जाव ताउ परिसंठवेति ताव ताउ परबलाउ वद्धपरिकरो, एक्को पडिमल्लो, पडिभणियवयणउत्तरकुसलो, विणीयवेसगहणो, विक्खित्तपहरणो पुरिसो
15 तस्स सयासमागओ । तओ तेण चितियं—नूण एस दूओ होहिइ त्ति । तेण य दूरट्टिण्ण विणयरइयंजलिणा विण्णविओ—अज्जउत्त ! अम्ह सेणावती अजियसेणो णाम अंजण-गिरिदरिसन्निविट्टाए असणिपल्लीए अहिवई विण्णवेति । जहा, सुयं मए—तुमए किर अज्जुणओ नाम चोरसेणावती मारिओ, बहुभयजणणो य इमो मग्गो खेमीकओ । अहो ! परितुट्टो मि । सो य अज्जुणओ मम वेरिओ होइ । तओ अहं अच्छेरयं मन्नंतो तुज्ज
20 दंसणंसद्धाकंखिरो इहमागतो । कोऊहल्लेण मे जाओ, तं अभयं ते, मा वीहेहि, वीसत्थो होहि इत्ति । ततो सो तं वयणं सोऊणं हट्टतुट्टमाणसो गतो ततोहुत्तो । तेण वि य पच्चो-इओ तुरओ, उइण्णो आसाओ । ततो सो वि रहवराओ उयरंतो चेव अवयासिओ । मत्थए अग्घाइऊण भणिओ—वच्छ ! अहो ! ते साहसं कयं, जं एस अम्हेहिं अवाहिय-पुब्बो, अण्णेहि य बहूहिं, मग्गो ते वाहिओ । खेमो य कओ अज्जुणयमारणेणं ति । ततो
25 तेण भणियं—तुब्भं पादपभावेणेति । अभिनंदिओ य तं घेत्तूण पल्लिं पविट्टो । दिण्णाव-सहं-भत्तयाविसेसो य तत्थ सुहं परिवसइ । सा य तओ कमलसेणा विमलसेणं गमेइ तस्स गुणकित्तण-पसंसणाहिं । तओ सा लवइ—

मा मे दमगस्स कहं, कहेहि मा गेण्ह नाम एयस्स ।

अच्छीहिं वि तेहिं अलं, जेहि उ दमगं पलोएमि ॥

१ सार्धंतो शां० ॥ २ °यसेसिया शां० ॥ ३ पलोए य शां० ॥ ४ °यट्टो रह° उ २ विमा ॥ ५ °वोम्मी° उ २ विमा ॥ ६ धयविज° उ २ ॥ ७ °ओ भणिआओ न उ० ॥ ८ °हिइ त्ति उ २ ॥ ९ °णसब्बाए कं° क ३ गो ३ । °णसब्बाए कं° ली ३ ॥ १० लवियं उ २ ॥ ११ °प्पसादेणं ति उ २ ॥ १२ °इभत्त-भूयावि° शां० । °हपूयावि° उ० ॥

तओ कइसु वि दिवसेसु गएसु तेण पल्लिसामी विण्णविओ—वच्चामि चंपं नयरिं, विसज्जेह मं ति । ततो तेण पूया-सक्कारिओ विमज्जिओ विमल-कमलसेणासहिओ पत्थिओ चंपापुरिं । ततो सुहंसुहेणं गामंतरवसहीसुं वसंता संपत्ता चंपानयरीए अब्भासं । तत्थ य नाइजणाइण्णे उज्जाणब्भासे रहं ठवेऊण भणिया णेण कमलसेणा—अच्छह तुब्भे ईहं, जाव अहं चंपं गंतूणं आवसहं गवेसित्ता आगच्छामि । ततो कमलसेणाए 5 भणिओ—अज्जउत्त ! पाएणं पुर-नयर-जणवएसुं अइसंधओ जणो परिवसइ, तं कय-विक्क-यलुद्धो विव सागडिओ जहा न छलेज्जासि तथा अपमत्तो होज्जासि त्ति । ततो तेण भणिया कमलसेणा—कहं कय-विक्कयलुद्धो सागडिओ ? । तओ सा भणइ—सुणह अज्जउत्त !—

नागरियछलिअस्स सागडिअस्स उदंतं

अत्थि कोइ कम्हिइ गामेल्लओ गहवती परिवसइ । सो य अण्णया कयाइं सगडं 10 धण्णभरियं काऊणं, सगडे य तित्तिरिं पंजरगयं बंधेत्ता पट्ठिओ नयरं । नयरगतो य गंधि-यपुत्तेहिं दीसइ । सो य तेहिं पुच्छिओ—किं एयं ने पंजरए ? त्ति । तेण लवियं—तित्तिरि त्ति । तओ तेहिं लवियं—किं इमा सगडित्तिरी विक्कायइ ? । तेण लवियं—आमं, विक्का-यइ । तेहिं भणिओ—किं लवभइ ? । सागडिण्ण भणियं—काहावणेणं ति । ततो तेहिं काहावणो दिण्णो, सगडं तित्तिरं चं घेत्तुं पयत्ता । ततो तेणं सागडिण्णं भण्णति—15 कीस एयं सगडं नेहि ?-त्ति । तेहिं भणियं—मोह्णेण लइययं ति । ततो ताणं ववहारो जाओ, जितो सो सागडिओ, हिओ य सो सगडो तित्तिरीए समं ॥

तं अज्जउत्त ! एवं जाणिऊण अवहितो होज्जासि त्ति ।

सागडिअस्स कुलपुत्तदंसियपगारेण नागराणं छलणं

ततो णेण कमलसेणा भण्णइ—कमलसेणे ! सो सागडिओ हियसगडोवगरणो जोग-खेम-20 निमित्तं आणिएल्लियं बइल्लं घेत्तूणं विक्कोसमाणो गंतुं पयत्तो, अण्णेण य कुलपुत्तएणं दीसइ, पुच्छिओ य—कीस विक्कोससि ? । तेण लवियं—सामि ! एवं च एवं च अइसंधिओ हं । ततो तेण साणुकंपेण भणिओ—वच्च ताणं चेव गेहं, एवं च एवं च भणाहि त्ति । ततो सो तं वयणं सोऊण गओ, गंतूण य तेण भणिआ—सामि ! तुब्भेहिं मम भंडभरिओ सगडो हिओ ता इमं पि बइल्लं गेण्हह. मम पुण तप्पणादुया(पा?)लियं देह, जं घेत्तूण वच्चामि 25 त्ति. न य अहं जस्स व तस्स व हत्थेणं सत्तुयादुया(पा?)लियं गेण्हामि, जा तुज्ज घरिणी पाणेहि वि पिययरी सवालंकारभूसिया तीए दायवा, ततो मे परा तुट्ठी भविस्सइ. जीवलो-गब्भंतरं व अप्पाणं मन्निस्सामि । ततो तेहिं सक्खी आहूया, भणियं च—एवं होउ त्ति । ततो तीणं पुत्तमाया सत्तुयादुया(पा?)लियं घेत्तूण निग्गया, तेण सा हत्थे गहिया, घेत्तूण य तं

१ पल्लियासा° शां० ॥ २ णाए स° ली ३ गो ३ ॥ ३ णीअ° उ २ विना ॥ ४ ण्णिण शां० ॥ ५ इहेव उ २ ॥ ६ छलिज्जासि शां० ॥ ७ लविया उ २ ॥ ८ णइ त्ति उ २ विना ॥ ९ णिओ शां० ॥ १० किह ल° ली ३ । कित्तिएण ल° उ० ॥ ११ चाऽऽयाडं प° उ २ विना ॥ १२ णो एणं रुबयं बइल्लए य घेत्तू° ली १॥ १३ णियल्लियं वयल्लं° उ २ विना ॥ १४ ताणं तुज्ज मया सत्तु° उ २ कसं० विना ॥

पट्टिओ । तेहिं वि भणिओ—किमेयं करेसि ? । तेण भणियं—सत्तुं दुया(पा!)लियं नेमि । ततो ताणं सदेण महाजणो संगहिओ, पुच्छिया—किमेयं ? ति । ततो तेहिं जहावत्तं सव्वं परिकहियं । समागयजणेण य मज्झत्थेणं होऊण ववहारनिच्छओ सुओ, पराजिया य ते गंधियपुत्ता । सो य किलेसेण य तं महिलियं मोयाविओ, सगडो अत्थेण सुबहुएण सह परिदिण्णो ॥

5 तं कमलसेणे ! एरिसओ अवरो जो होहिइ सो किहं वंचिज्जिहिइ ? ति । ततो कमलसेणा तं सोऊण पहसिया । भणिओ य णाए—वच्चह पुणरागमणाए विजएणं ति । ततो कमलसेणा विमलसेणं भणइ—विमले ! पेच्छसु इमस्स पुरिसस्स विण्णाणं ति । ततो विमलाए संलविया—

वेसा मे पेसकहा, पेसस्स य जंपियं च मे वेस्सं ।

10 जत्थ वि य ठिओ पेसो, सा भूमी होइ मे वेसा ॥

ततो सो तं वयणं सोऊणं गंतुं पयत्तो ।

चंपाए नयरीए अब्भासे चंदा नाम नदी, तहिं जलब्भासे मुहुत्तंतरं निविट्ठो, ततो य नलि-
णिपत्ताइं घेत्तूण अणेगविहिप्पयारं पत्तच्छेज्जं च काऊण सुक्करुक्खल्लिणावियाए नदीए छूढा,
वुज्झमाणा (ग्रंथाग्रम्—१५००)य गंगं संपत्ता । तं च छोदूण नाणाविहाइं छेज्जाइं करेत्तो अच्छइ,
15 ताव य नदीतडेणं तुरियं तुरियं दोन्नि जणे इज्जंते पिच्छइ । ते य तस्स समीवमागंतूण
पुच्छंति—सामि ! केण एयं पत्तच्छेज्जं कयं ? । ततो तेण भणियं—मए ति । ततो तेहिं
लबियं—सामि ! अत्थि इह नयरीए कविलो नाम राया. तस्स पुत्तो जुवराया रविसेणो णाम.
सो वि ललियागोटीए समं गंगाए खेळइ. तेण य खेळंतेण पत्तच्छेज्जं दिट्ठं. तं च दट्टूण अम्हे
पेसिया—जाणह, केण इमं पत्तच्छेज्जं निउणेण कयं ? ति. तं अम्हेहिं दिट्ठो सि, पसीयह
20 रायपुत्तसयासं गंतुं । ततो सो गतो, पुद्वाभासिणा य ससंभमं आभासिओ । तेण वि सवि-
र्णयंजलिउडेण संपूइओ । ततो तेण पुच्छिओ—कत्तो वच्चंति अज्जमिस्स ? ति । धम्मिल्लेण
विण्णवितो—कुसगपुराओ सपरियणो अहं ति । तओ तेहिं गोट्टिएहिं आणत्तो सिग्घं
भावसहो से सज्जिओ ति । तओ गोट्टियमहत्तरएहिं 'सज्जो आवसहो' ति निवेइओ । तओ
परितुट्ठेण य सो भणिओ—उट्टेह, वच्चामो माणुसगाणं सगासं, पच्चुगच्छामो ति । तओ
25 सो सब्बगुट्टिसंपरिवुडो धम्मिल्लेण सद्धिं हत्थिखंधमारूढो गतो माणुसगाणं सगासं ।
आणियाओ य कमल-विमलसेणाओ, पविट्ठा आवसहं । ततो सो जुवराया गोट्टियमह-
त्तरए संदिसिऊण 'सव्वं से कज्जं करेह, जहा य एस दारगो दुक्खिओ न होइ' ति भणि-
ऊण नियगभवणं गओ । गोट्टियमहत्तरएहिं जं जं कायव्वं तं तं सव्वं कज्जं काऊण सए सए
आवासए गया । सो वि य तत्थ सुहंसुहेण अच्छइ । भणिओ य कमलसेणाए—अज्जउत्त !

हिज्जो तुम्हे एज्जते द्दुण विमला भणइ—के एते आगच्छंति ? ति. मया भणिया—धम्मिल्लो एस आगच्छइ. ततो भणइ—

मा मे दमगस्स कहं, कहेहि मा गेण्ह नाम दमगस्स ।

अच्छीणि ताणि मा हो-ज्ज जेहिं दमगं पलोएमि ॥

ततो मए उवालद्धा. एवं च तीए पसादिज्जंतीए दिवसा वषंति ।

5

अह अन्नया कयाइ रायपुत्तेण गोट्टियसहिण्ण तस्स परिवक्खणनिमित्तं 'ईसालुओ' ति उज्जाणजत्ता समाणत्ता, जहा—सवेहिं गोट्टिएहिं सकलत्तेहिं निग्गच्छियव्वं ति । ततो तेण कमलसेणा भणिया—कमलसेणे ! किं कायव्वं ? ति. एए मम निमित्तं उज्जाणं वषंति, 'किं एसा एयस्स भज्जा होइ ? उयाहु न होइ ?' ति. तं जाणह 'किं कायव्वं ?' ति ।

ततो सा कमलसेणा एवं भणिया तस्स सयासाओ उट्टिया तीए सगासं गंतूणं अणु 10 मुहुत्तस्स आगया भणइ—सुणह अज्जउत्त !, मए भणिया—विमले ! हिज्जो किर रायउत्तो ललियगोटीए समग्गो उज्जाणजत्तं णीहिइ. वच्चामो अम्हे वि तत्थ उज्जाणं. मा अयाणुगा होहि अणुणिज्जंती तं. जइ ते एसो न रोयइ ततो तत्थ उज्जाणे अप्पणो हियइच्छियं वरं वरेहिसि. अवि य—

अप्पच्छंदमईया, पुत्तय ! मा होह मा विणस्सिहिहं ।

15

जह नट्टा वसुदत्ता, असुणंतो वा वि रिंउदमणो ॥

ततो सा ऐयं सुणिऊण भणइ—अम्मो ! का सा वसुदत्ता ? किह वा नट्ट ? ति. तओ सा मए भणिया—सुण सुयणु !—

सच्छंदयाए वसुदत्ताआहरणं

अत्थि उज्जेणी नाम नैयरी । तत्थ य वसुमित्तो नाम गहवई परिवसति, भज्जा से 20 धणसिरी नाम, पुत्तो से धणवसू, धूया से वसुदत्ता । तेण य वसुमित्तसत्थवाहेण कोसंबीवत्थवस्स धणदेवसत्थवाहस्स वाणिज्जपसंगेण आगयस्स धूया वसुदत्ता दिण्णा । सो य वत्तकल्लाणो तं घेत्तण कोसंबिमागओ, पिउ-माउसहिओ सुहं परिवसइ ।

तस्स य कालेणं धणदेवस्स वसुदत्ताए दोन्नि पुत्ता जाया । तइएण य गट्ठमेणं आस- 25 णप्पसवा । भत्ता य से पवसिओ । सुयं च णाए—उज्जेणिं सत्थो वषइ । सा य पिउ-माउ-बंधवाणं उक्कंठिया गंतुमणा सस्सू-ससुरमापुच्छइ—उज्जेणिं वच्चामि ति । ततो तेहिं भणिया—पुंत्ति ! एकल्लिया कैहिं वच्चिहिसि ?, भत्ता य ते पवसियओ, पडिच्छ जाव आगच्छइ, ततो गच्छसि । सा भणइ—वच्चामि, किं मम भत्ता 'कहेहि ?' ति । तेहिं पुणो वि वोरिज्जंती निच्छइ सोउं । सच्छंदा गुरुजणाइक्कमकारिया पुत्ते घेत्तूर्णे पत्थिया । ते वि य

१ अध शां० ॥ २ पुत्त उ २ ॥ ३ ०हह उ २ विना ॥ ४ रिउद० उ २ ॥ ५ एवं सोज्ज्य शां० । एयं सोऊण उ० ॥ ६ ण्णरी उ २ ॥ ७ ०बीए व० उ २ विना ॥ ८ ०देववसु० उ २ विना ॥ ९ पुच्छ अं० ॥ १० कहं शां० ॥ ११ करिहिति शां० ॥ १२ धारि० शां० ॥ १३ जेच्छसि उ २ ॥ १४ ०व णय्य उ २ ॥

परिहीणकुटुंब-विहवा 'अम्हं न करेइ वयणं' ति तुण्हिका ठिया । सा वि य मंदभग्गा गया, ताव सत्थो दूरमतिकंतो । सा वि सत्थपरिब्भट्ठा अन्नेण मग्गेण गया । भत्ता य से तद्विसं चेव आगओ । पुच्छिया तेण माया—अम्मो ! कहिं वसुदत्ता गय ? ति । ताए य भणिओ—पुत्त ! उज्जेणीसत्थेण समं अम्हेहिं बारिज्जमाणी वि गय ति । ततो सो 5 'अहो ! अकज्जं कयं' ति भणेऊण पुत्त-कलत्तवद्धनेहाणुरागो गहियपत्थयणो मग्गंतो अन्ने-संतो गतो । अणुसरंतेण य सा अडवीं अंइती दिट्ठा भममाणी । तोसिया अणेणं पुणरवि अणुणेउं, पत्थिया पविट्ठा य अडविं महल्लं, अत्थमिए दिणयरे आवासिओ ।

तम्मि य समए वसुदत्ताए पोटे वेयणा जाया । ततो धणदेवसत्थवाहेण रुक्खसाहा-पल्लवे भंजिऊण मंडवो से कओ । तत्थ य वसुदत्ता पसूया दारयं पयाया । तत्थ य अंध- 10 कारे रत्तिं रुहिरगंधेणं मिगमंसाहारो अडवीसावयखयंकरो महापइभओ वग्घो आगतो । तेण य सो धणदेवो वीसत्थो चेव गलए घेत्तूण नीओ । सा वि य पइवियोगजणियदुक्खा भय-कलुण-सोगसंतत्तहियया रोयमाणी 'तं जायमेत्तयं अभवो' ति भणंती मोहं गया । ते वि य कलुणा असरणा भयवेवियसवंग्गा बाला मोहं गया । सो वि य तद्विसं जायओ दारओ थण्णं अलभमाणो उवरओ । सा वि य चिरेण पच्चागयचेयणा समाणी परिदेवंती 15 पभाए पुत्ते घेत्तूण पत्थिया । अकालवरिसेण गिरिनदी पुत्रा । सा य तं दट्टूण एगं पुत्तं उत्तारेऊण ०बितियं उत्तारंती विसमसिलातले निसिरियचलणा पडिया । दारओ य से हत्थाओ पब्भट्ठो । सो य अवरो दारओ उदगब्भासे ट्ठिओ तं मातं पाणिए पडियं दट्टूण तेण वि य जले अप्पओ छूढो ।

सा वि य तवस्सिणी चंडवेगवाहिणीए गिरिनदीए दूरं वूढा, तत्थ य नदीकूले पडि- 20 यस्स पायवस्स साहाए लग्गा, मुहुत्तंतरस्स य आसत्था सैइरं उट्ठिया । तत्थ य सा अच्छंती नदीतडे वणगोयरेहिं तक्करपुरिसेहिं गहिया, पुच्छिया य आणीया सीहगुहं नाम पल्लिं, अल्लिया य चोरसेणावइस्स कालदंडस्स । तेण य सा 'रूवस्सिणि' ति काऊण भज्जा कया, अंइनीया य अंतेउरं । सा य सव्वाणं सेणावइमहिलाणं अग्गमहिसी जाया ।

तओ ताओ तक्करमहिलाओ पइणो सरीरपरिभोगमलभमाणीओ उवायं चिंतिति—किह- 25 मेयं परिषएज्ज ? ति । तस्स य तीसे कालेण पुत्तो जातो, सो य माउंसरिसओ । तओ ताहिं सेणावई विण्णविओ—सामि ! तुमं अइवइंभाए इमाए चरियं न याणसि. एसा परपुरिसासत्तहियया. एस य से पुत्तो अन्नेण जायओ ति. जइ ते विपच्चओ, अप्पाणं एयं च पेच्छह ति । तेण कलुसहियएण खग्गं कट्ठिऊण अप्पा जोइओ, दिट्ठं च^१ णेण मुहं ।

१ ०या य णेण शां० ॥ २ ताए उ भ० उ २ विना ॥ ३ ०णिं स० शां० ॥ ४ ०ग्गंतो उ २ ॥ ५ ०डविं उ २ ॥ ६ अयंती शां० ॥ ७ वीयं उ २ विना ॥ ८ छूढा ली० व० शां० विना ॥ ९ सयरं उ २ विना ॥ १० अयणीया शां० ॥ ११ ०ऊए स० उ २ विना ॥ १२ क ३ विनाऽन्यत्र—०ल्लमेणं इमा० ली ३ । ०ल्लमेणं इमा गो ३ उ २ ॥ १३ चाणे० क ३ ॥

विच्छिन्नं, महंतविहत्तगंडलेहं, रत्तायंबबिसालनयणं, ^१विगित-दुग्गम-वक्कनासं, वि^२फालिय-
धूल-लंबोदं अप्पणो मुहं ददूण तं च दारयं 'एवमेयं' ति भणति । ततो तेण य अपरिच्छिय-
बुद्धिणा पावेण तेण य खग्गेणं दारओ मारिओ । सा वि य वेत्त-कसप्पहाराभिहया मुंडेऊण
तक्करे स^३मादिसइ—वच्चह, भो ! एयं रुक्खे बंधह ति । ततो ते तक्करपुरिसा तं गहाय दूरं
गया । तत्थ य ते पंथब्भासे एगस्स सालरुक्खस्स मूले रज्जे^४ए वेढिऊण कंटयसाहा समं-5
ततो परिकिखविऊण नियत्ता । सा वि बराई पुव्वकम्मनिवत्तियं दुक्खमणुभवन्ती बहूणि य
हियएणं चिंतयन्ती अणाहा असरणा य अच्छति ।

तत्थ य तीए भागधेज्जेहिं उज्जेणिगमणीओ सत्थो तत्थेव तम्मि चेव दिवसे पाणि-
यसुलभे पएसे आवासिओ । ततो सत्थाओ तण-कट्ट-पत्तहारया केइ दूरं गया । तेहि य
सा कंटकसाहाहिं रुद्धा रज्जुपरिवेढियसरीरा रुक्खमूले एकलिया दिट्ठा, पुच्छिया य । 10
तीए य सकलुणं रोयन्तीए सखा अण्णहदुक्खपरंपरा परिकहिया । ततो सा तेहिं जायाणु-
कंपेहिं मुक्का, तं च घेत्तूण सत्थं गया, सत्थवाहस्स जहावत्तं परिकहियं । ततो सत्थवाहेण
समासासेऊण दिण्णऽच्छायण-भोयणा भणिया—पुँत्त ! सत्थेण समं वच्चसु वीसत्था,
मा बीहेह ति । ततो सा आसासिया वीसत्था तेण सत्थेणं समं उज्जेणिं वच्चइ । तेण
य सत्थेण समं बहुसिस्सिणिपरिवारा जिणवयणसारदिट्टपरमत्था सुव्वया नाम गणिणी 15
जीवंतसामिवंदिया वच्चइ । सा य तीसे पायमूले धम्मं सोऊण सत्थवाहेणाणुआया
पव्वइया, नामं च से 'कंटियज्जय' ति । ततो सा ताहिं अज्जाहिं समं उज्जेणिं पत्ता, पिउ-
माउ-बंधुवग्गेण य सहमल्लीणा । कहेऊण य अप्पणो दुक्खं दुगुणजायसंवेगा सज्जाए तवे
य उज्जुत्ता धम्मं करेइ ॥

ततो हं सुंदरि ! तुमं भणामि—एयाणि अण्णाणि य अप्पच्छंदमइया बहूणि दुक्खाणि 20
पावेंति. ता मा तुमं अयाणिया होहि. ममं सुणसु—मा ते वसुदत्तापज्जंतो भविस्सइ ति.

ततो सा भणइ—एवं ताव वसुदत्ता नट्टा, रिउदमणो उण कंहं नट्टो ? . ततो सा
मए भणिया—सुण सुयणु !—

सच्छंदयाए रिबुदमणनरवइणायं

अत्थि तामलित्ती नाम नयरी । तत्थ रिबुदमणो नाम राया, भज्जा य से पियमती 25
नाम । तस्स य रत्तो सहपंसुकीलियओ महाधणो धणवती नाम सत्थवाहो । तत्थ य
नयरीए धणओ नाम कोट्टाओ परिवसइ । तस्सऽण्णया कयाइ पुत्तो जातो । ततो सो
धणओ परिदरिहो, भज्जा य से परिखीणविभवा, चिंताए दो वि कालगया । सो वि य

१ °त्तायतवि° शां० ॥ २ विमिंदवुग्गमंडुक्कनासं ली ३ गो ३ । विसिद्धवुग्गमंडुक्कनासं क ३ ॥
३ विसालि° उ २ विना ॥ ४ संदि° शां० ॥ ५ °ज्जुणा बंधिऊण ली ३ ॥ ६ °ज्जाहिं उ २ विना ॥ ७ पुत्ति
शां० विना ॥ ८ जीवसा° संसं० शां० विना ॥

से पुत्तो धणवइस्स घरे संबद्धिओ कंडियसाल्हाए कुकुसे खायमाणो अच्छति, नामं च से कयं 'कोक्कासो' त्ति । एवं च सो संबद्धिओ ।

अण्णया य धणवतिसत्थवाहस्स पुत्तो धणवसू नाम । तस्स य जाणवत्तं ज्वणविस-
यगमणजोग्गं सज्जियं । तेण य पिया विन्नविओ—एस मे कोक्कासो दिज्जउ, मए समयं
5 ज्वणविसयं वच्चउ त्ति । ततो तेण विसज्जिओ । संपत्थिओ बहणो समुहवायाणुघायणेणं
इच्छियं पट्टणं संपत्तो । लंबियाउ नंगराओ दिसासुं, ओसारिएसु सियवडेसु उइन्ना संज-
त्तयवाणि(ग्रंथाग्रम्—१६००)यया । अंतेवासिणो य भंडयं उयारियं, दिण्णा य रायदाणा ।
तत्थ य संजत्तयवाणियया ववहरिउं पयत्ता ।

अह सो कोक्कासो सएज्जयस्स सत्थ-संजत्तयकुलस्स कोट्टागस्स घरं गंतूण दिवसं खवेइ ।
10 तस्स य पुत्ता नाणाविहाइं कम्माइं सिक्खंति । तेण य पिउणा सिक्खाविज्जंता न गेण्हंति ।
ततो तेण कोक्कासेण भणिया—एवं करेह, एवं होउ त्ति । ततो तेण आयरिएण विम्भिंयहि-
यएण भणिओ—पुत्त! सिक्ख उवएसं त्ति. अहं ते कहेहामि । तओ तेण भणिओ—सामि!
जहाऽऽणवेह त्ति । ततो सिक्खिउं पयत्तो । आयरियंसिक्खागुणेणं सब्बं कट्टकम्मं सिक्खिओ ।
निप्फण्णो य गुरुजणाणुण्णाओ पुणरवि सो बहणमारुहिउण तामलिच्चिं गतो ।

15 तत्थ य खामो कालो वट्टइ । ततो तेण अप्पणो जीवणोवायनिमित्तं रण्णो जाणावणत्थं
सज्जियं कपोतजुवलयं । ते य कपोइया गंतूण पइदिवसं आयासतले सुक्कमाणं रायसंतियं
कलमसालिं घित्तूण पंति । ततो रक्खर्वालेहिं धण्णं हीरमाणं दट्टूणं रण्णो सत्तुदमणस्स
निवेदितं । तेण य अमच्चा आणत्ता—जाणह त्ति । ततो तेहिं नीइकुसलेहिं आगमियं,
निवेदितं च रण्णो—देव! कोक्कासघरस्स जंतकवोयमिहुणयं घेत्तूणं णेइ । राइणा आण-
20 त्ता—आणेह त्ति । आणीओ य सो पुच्छिओ । कहियं च णेणं सब्बं रण्णो अपरिसेसं ।
तओ राइणा परितुट्टेण संपूइओ कोक्कासो, भणिओ य—आगासगमं जंतं संज्जेहि त्ति.
तेण दो वि जणा इच्छियं देसं गंतुं पमो त्ति । ततो तेण रण्णो आप्पासमकालं जंतं
सज्जियं । तहिं च राया सो य आरूढो इच्छियं देसं गंतूण इंति । एवं च कालो वच्चइ ।

तं च दट्टूणं राया अगमहिंसीए विन्नविओ—अहं पि तुब्भेहिं समं आयासेण देसंतरं
25 काउमिच्छामि । ततो राइणा कोक्कासो वाहरिउणं भण्णइ—महादेवी अम्हेहिं समं वच्चउ
त्ति । ततो तेण लवियं—सामि! न जुज्जइ तइयस्स आरोहुं, दोमि जणे इमं जाणवत्तं वहइ
त्ति । ततो सा निब्बंधं करेइ वारिज्जंती वि अप्पच्छंदिया, राया य अबुहो तीए सह
समारूढो । ततो कोक्कासेण लवियं—'पच्छायावो भे, खलियमवस्सं भविस्सइ' त्ति भणि-

१ कुकुसे ली ३ उ २ ॥ २ सर्वेषु लिखितपुस्तकादर्शेषु कचित् कुकुसो कचित् कुक्कासो कचित् कुक्कासो
कचित् कोक्कासो कचित् कोक्कासो कचित् कोक्कासो कचित् कोक्कासो इत्यभिधानपाठान्तराणि
दृश्यन्ते, अस्माभिस्तु कोक्कास इत्येव पाठ आदृतः ॥ ३-४ जाणवत्तं ली ३ गो ३ ॥ ५ णिहएण भं क ३ विना ॥
६ चमहागुणे उ २ ॥ ७ जुयल उ २ ॥ ८ बालपुहि उ २ विना ॥ ९ सज्जिहि क्कां ॥

ऊण आरूढेण कङ्कियाओ तंतीओ, आहया जंतकीलिया गगणगमणकारिया, तो उप्पइया आयासं । वच्चंताण य बहुएसुं जोयणेसुं समइकंतेसु अइभरकंताउ छिन्नाओ तंतीओ, भैहं जंतं, पडिया कीलिया, सणियं च जाणं भूमीए द्वियं । सो य राया देवीसहिओ असुणंतो पच्छायावेण संतप्पिउं पयत्तो । ततो सो कोक्कासो रायं भणइ—‘मुहुत्तंतरं एत्थ अच्छइ, जाव अहं तोसल्लिं नगरिं अइगंतूणं जंतसंघाउभगरणं मग्गामि’ त्ति भणिऊणं गतो । राया ४ देवीए सहिओ अच्छइ ।

सो य बहुइघरं गंतूण वासिं मग्गति । णाओ य णेण ‘सिप्पियपुत्तो’ त्ति । तेण य सो भणिओ—सुतुरिएण रण्णो र्हो सज्जेयवो, तेण वासी नत्थि त्ति । कोक्कासेण य भणिओ—आणेहिं, सैज्जामि त्ति । ततो तेण तस्स वासी अप्पिया । गहिया य णेण वासी । जाव य सो वक्खित्तचित्तो ताव य मुहुत्तंतरेण संजोइया दो वि चक्का । ततो सो बिम्हिओ जाओ, 10 नाओ य णेण ‘कोक्कासो’ त्ति । तेण य सो भणिओ—मुहुत्तंतरं ताव पडिक्खइ जाव घराओ आगच्छामि अन्नं वासीं गहेऊण. तओ वासिं घेतूणं वच्चिहइ ।

ततो सो काकजंघस्स रण्णो समीवं गंतूण सब्बं परिकहेइ । गहितो कोक्कासो रमा, पूइओ य विउलाए पूयाए । पुच्छिओ य रण्णा—कहिं तुमं एहि? त्ति । तेण सब्बं रमो परिकहियं । आणिओ य राया अमित्तदमणो सह देवीए । ततो रायं बंधेऊण देवी 15 अंतेउरे पवेसिया । कोक्कासो वि भणिओ—कुमारे सिक्खावेहि त्ति । ततो तेण लवियं—किं कुमाराणं एयाए सिक्खाए? त्ति । तओ राइणा वारिज्जंतेण वि बलाकरणिं काराविओ । सो य ते सिक्खाविउं पयत्तो । घडिया णेण दो घोडगजंता, सज्जिया य आगासगमा । ततो तस्स काकजंघस्स रण्णो दो पुत्ता जाव आयरिओ सुत्तओ ताव जंतघोडए आरूढा, ते य उप्पीलियजंततुरया आगासं उप्पइया । आगएण कोक्कासेण पुच्छिया—कहिं अच्छंति 20 कुमारा? । ततो तेहिं लवियं—कुमारा आरुहिऊणं गया । ततो तेण भणियं—अकज्जं कयं, विणट्ठा कुमारा, पैरायत्तणकीलियं न याणंति त्ति । राइणा सुयं, पुच्छियं च—कहिं ते कुमारे? त्ति । ततो तेण भणियं—गया सह घोडएहिं त्ति । रुढेण रण्णा कोक्कासस्स बहो आणत्तो । तं च तस्स एणेण कुमारेण परिकहियं ।

ततो तेण तं वयणं सोऊण चक्कजंतं सज्जियं । भणिया य णेण कुमारा—सबे तुब्भे 25 आरूढा अच्छइ. जाहे अहं संखसइं करेमि ततो तुब्भे समगं मज्झिमखील्यस्स पहारं देज्जइ. ततो आगासं उप्पिहिइ जाणं ति । ततो ते ‘एवं’ भणित्ता चक्कजंतमारूढा अच्छंति । कोक्कासो मारेउं नीओ । मारिज्जंतेण य संखो आपूरिओ । ततो तेहिं संखसइं सोऊण आहओ मज्झिमखीलओ । भिण्णा ते य सबे सूलेसु । कोक्कासो य मारिओ । पुच्छिबं च रमा—कहिं ते कुमार? त्ति । किंकरपुरिसेहिं से परिकहियं—सबे चक्कजंते सूले 30

१ ‘कीलि’ उ २ । इवमयेऽपि ॥ २ मिक्का° की ३ ॥ ३ भग्गं जंतं की ३ ॥ ४ रघो शा० ॥
५ सज्जेयि उ ३ ॥ ६ वासिं उ २ ॥ ७ ‘उरं’ की ३ उ २ ॥ ८ ‘उण्णो वा’ ० ॥ ९ परिब° उ २ ॥ १० ‘मार’ उ २ ॥

भिण्णा । ततो सो राया कागवन्नो सुन्नो 'हा हा!!! अकज्जं' ति भाणिऊण सोयसंतत्तहि-
यओ विलवंतो चेव कालगओ ॥

सो य सत्तुदमणो राया कुमारा य अप्पच्छंदेण विणट्ठा. ता तुमं पि विमले! अप्प-
च्छंदिया मा होहि, मा एवं विणस्सिहिसि. एस य सब्बकलापत्तट्ठो नवजोषणो तरुणो,
५ अन्नो को एत्तो लट्ठयरो धम्मिल्लो? ति. सबं च णाए पडिवण्णं ।

ततो धम्मिल्लो हट्ठ-तुट्ठमणसो सबं जहावत्तं सोऊण । अइक्कंते य तम्मि दिवसे, सम-
इच्छियाए रयणीए, पभाए विमले, सब्बलोयसंक्खिम्मि उग्गोए दिवसयरे जुवराया ललिय-
गोटीए समग्गो निग्गतो सकलत्तो उज्जाणं । ततो सोऊणं धम्मिल्लो वि णाणाविहमणि-
रयणपच्चोविर्याभरणो, विविहरागवत्थवेसधारी अप्पाणं काऊण कमल-विमलसेणाए समं
१० रहवरं समारूढो उज्जाणं गतो, पविट्ठो य उववणं । ताव य किंकरजणेण ऊसवियाओ
दूसकुडीओ, विरइयाऽतुला मंडवा, परिवेठिया य अप्पणो पच्छायणानिमित्तं पडिसरा,
पडिवोक्खिया य कुलवधूसयणिज्जा । जुवरणो य आणत्तीए विरइओ भोयणमंडवो सुभू-
मिभाए, कुंभग्गसो विइन्नो कुसुमोवयारो, रइया य जहारिहं आसणा, गहियगंध-वत्थ-मल्ला-
ऽऽभरणा गोटीए अप्पणो अप्पणो सविभवेणं जहाणुण्णायं जुयरणा णिविट्ठा मणिभूमि-
१५ याविट्ठरेसु, कणग-रयण-मणिनिम्मियाणि दिण्णाणि य भायणाणि । ततो धम्मिल्लो वि पियाए
विमलाए समं निविट्ठो, पासे य से कमलसेणा । तओ पकए हत्थसोए णाणाविहं खज्ज-
भोज्ज-पेज्जं दिज्जउमाढत्ता । एवं च ते अण्णोण्णेणं समं पीइविसेसं अणुभवन्ति । जुवराया
समं गोट्टिएहिं धम्मिल्लं विमलाए समं पेच्छंतो न तिप्पति, परं च विम्हयमुवगओ ।
तओ य तत्थ मदभिंभलस्स जुवईजणस्स नच्चिय-गीय-वाइयावसाणं पंस्सिऊण धम्मिल्लं च
२० अभिनंदंतो गोटीए सहिओ उट्ठितो जुवराया, जाण-वाहणारूढो य पत्थिओ सभवणं ।

ततो सो विमल-कमलसेणाए समं रहवरारूढो सभवणं गतो । पढमसमागमसमुस्सु-
एण य हियएण विमलसेणाए सह दिवसावसेसं गमेइ । ततो अइच्छिए दिवसयरे, सम-
इक्कंताए संझाए पज्जालिएसुं पईवेसुं, रइए य सयणिज्जे, गहिए रइजोग्गे कुसुम-गंध-मल्ला-
ऽलंकारे, तओ कमलाए विमलसेणाए नववहूवेसाऽलंकारो कओ । तओ सा लज्जोणयमुहिं
२५ गहाय धम्मिल्लसगासमइगया । भणिओ य णाए—अज्जउत्त ! रायधूया ते पालेणिज्ज ति ।
एवं भाणिऊणमवक्कंता । ततो तेणं देवाधिदेवाणं पणामं काऊण दाहिणेणं हत्थेणं हत्थं से
दाहिणं घेत्तूण अंके निवेसिया, उवगूढा य धणियं । सा वि सबंगेण कर्णतितरोमकूवा नव-
पाउसमेघधाराहिहया इव धरणी सहावमउयंगी अंगेहिं से समं हिययमइगया । तओ तेण

१ °वन्नो हा हा कसं० उ २ ॥ २ रायकु° उ २ विना ॥ ३ °तुट्ठो सब्बं उ २ विना ॥ ४ °सक्खिम्मि क ३
गो ३ ॥ ५ °ग्गए सुरे शां० विना ॥ ६ °यभूसणो ली ३ ॥ ७ °रण्णा य आणत्तो विर° उ २ विना ॥
८ °रयत्तम° शां० ॥ ९ °साणे क ३ गो ३ ॥ १० पसिऊ° उ २ कसं० विना ॥ ११ उ २ विनाअन्यत्र—
कमलविमलाए ली ३ गो ३ । कमलाविमलाए क ३ ॥ १२ °लणेज्ज ली ३ गो ३ ॥ १३ णयत्त° उ २ ॥

रइरसायणतण्हाइएणं पाविया रइसुहं रायकभा । एवं च तेसिं रइपसत्ताणं अइकंता सा रयणी ।
अन्नोन्ननेहाणुरागरत्ताण य सुहेण अइकमइ कालो ।

अह अन्नया कयाइ रइरसायणपणयसंधिविग्गहकुवियं विमलं पसायंतेण भणिया—पिए
वसंततिलए ! मा अइरूसणा होई, भत्ते जणे अणुग्गहं पसायं च करेहि त्ति । ततो सा
अपुव्ववयणा ईसारोससंजायवेविरेसवंगी 'अणज्जव ! कहिं सा ते वसंततिलय ?' त्ति । बाहा-5
गयलोयणाए य पुन्नसगगरहिययाए, ईसिंदंतगदट्टाहराए, तिवलितरंगभंगुरं निडाले भिडडिं
रण्ण अच्चत्तक्खरं भणंतीए, आकंपिउत्तमंगाए, विर्यण्णकेसहत्थाए, पडंतउंकायंतकुसुमाए,
समोसरंतरत्तंसुयविलग्गंतमेहलादामकलावाए; विविहमणिविचित्तमुत्तियाउत्तजालोवसोहिणं,
ससदरुदंतनेउररवेणं, अणुपुव्वसुजायअंगुलीदंलेणं, कमलदलकोमलेणं, रत्तासोर्यथवयसन्निभेणं,
चंगालत्तयरसोल्लकोववससंजायसेणं चलणेणं आहओ । रोसपरायत्तहिययाए य भणिओ—10
यच्चह ता, सा चेव वसंततिलया ते परित्तायउ त्ति ।

ततो सो तीसे ईसारोसवक्खेवजणियतुट्ठी अर्ब्भितरासुहेणं हियएण हसिउण निग्गओ
घराओ, उवट्ठिओ रायमगं, अपच्छिमजामवेलाए य पेच्छइ रायपहन्भासे अद्धपिहिय-
कवाडदुवारं दीवलंबंत-सुरहिडज्जंतकालागुरुपवरधूयं नागघरं । तओ सो तहिं पविट्ठो पण-
मिउण नागदेवयाणं निविट्ठो अच्छति हियएण बहुविहाइं चितयंतो । पेच्छइ य गहियप-15
डलग्गहत्थं पडियारियाए समं इतिं तरुणिं सरसुब्भिज्जंतनवजोषणं दारियं । सा य देवउले
अच्चेउमागया, धोयहत्थ-पाया य पविट्ठा नागघरयं, अच्चिओ य णाए नागिंदो, पणमिउण य
भणिओ—भयवं ! सुपसन्नो होहि त्ति । ततो तेण भणिया—सुंदरि ! हियइच्छिया ते मणोरहा
पूरंतु त्ति । उट्ठिया य ससंभंता, पेच्छइ य धम्मिल्लं । तेण वि य दिट्ठा (प्रंथाप्रम्—१७००) नव-
जोषणसालिणी, समुब्भिज्जंतरोमराई, आपूरंतपरिवट्ठमाणपओधरा, तुंगायतेणं नासावंसएणं, 20
अभिनवनीलुप्पलपत्तसच्छहेहिं नयणेहिं, विंबफलसुजायरत्ताधरेणं, सुद्धदंतपंतिएणं, समत्तपु-
न्निमायंदसरिसेणं वयणेणं । तं च दट्ठूण परं विम्हयमुवगतो । तीए य भणिओ—कत्तो अज्ज-
मिस्सा एंति ? । ततो तेण लविया—सुंदरि ! कुसग्गपुराउ त्ति । ततो सा सविम्हयं तं पेच्छि-
उण हरिणवधुसरिसनयणा नीससिउण अहोमुही वामंगुट्टएणं भूमिं विलिहमाणी संठिया ।
भणिया णेण—सुंदरि ! कस्स तुमं ? ति । ततो तीए महुरंभासिणीए भणियं—'अज्जउत्त ! 25
अत्थि इह नगरीए सत्थवाहो नागवसू नाम, भज्जा य से नागदिण्णा, तीए धूया हं
नागदत्ता नाम, भाया य मे नागदत्तो. अहं च नागेंदाओ हियइच्छियं वरं पत्थेमि,
इहइं च अच्चणं काउं पइदिवसमागच्छामि. ततो मम भागधेजेहिं तुब्भे इहमागया, विट्ठ-

१ होहि उ २ ॥ २ णई° ली ३ उ २ ॥ ३ वियस° उ २ ॥ ४ शां° विनाज्जयत्र—विहण्ण° उ ० ।
विवण्ण° ली ३ क ३ गो ३ ॥ ५ उकुयंत° क ३ गो ३ ॥ ६ समइरुइदत्तनेउर° उ २ विना ॥ ७ लीएण
उ २ ॥ ८ यपलवचयस° ली ३ ॥ ९ उव्वट्ठिय रा° शां° विना ॥ १० पूरउ त्ति उ २ विना ॥ ११ पदि-
वद्धमा° उ २ विना ॥ १२ रेणं अधरेणं सुद्ध° उ २ ॥ १३ रवयणभासिणीए लवियं उ २ ॥ १४ तीसे
य अहं सुया नाग° उ २ विना ॥ १५ अहं च ली ३ । इहं च क ३ गो ३ ॥

मेत्त वेय मे हियर्य पविट्ठा. पुण्णो य मे मणोरहो' त्ति भाणिऊण नियघरं गया । तत्थ य
णाए माऊए सव्वं परिकहियं । परितुट्ठा य से माया पिति-सयण-परियणो य । वित्तं से
कल्लाणं णगरीए पगासं ।

तत्थ य नयरीए कविलस्स रत्तो धूया कविला नाम, सा य नागदत्ताए वयंसिया ।
६ ताए य सुयं, जहा—नागदत्ताए वरो लद्धो, कल्लाणं च से वत्तं ति, सो य किर पुरिस-
गुणनिहाणभूओ नवजोवणो य । ततो ताए मयणसरसोसियहिययाए माया भणिया—अम्मो!
पसायं करेह, सिग्घं मे सयंवरं पयच्छह त्ति । ततो तीए वि धूयवच्छलाए राया विण्ण-
विओ—कविलाए सयंवरो दिज्जउ त्ति । ततो तेण लवियं—एवं कीरउ । तओ रण्णा
सोहणदिणे आणत्तो सयंवरो कविलाए । ठाविया य सविभववेसालंकिया ईसर-कुडुंबियपुत्ता,
१० अण्णे य जहाविभववेसधारिणो इच्चपुत्ता, धम्मिल्लो वि य विणीयवेसाहरणो तहिं गतो ।
ततो सा रायकन्ना पउमसंडवत्थवा विव लच्छी जणस्स रूव-कंतीहिं दिट्ठिं सारुंधमाणी व
आगया सयंवरामंडवं । दिट्ठा य धम्मिल्लेणं रूवाइसयसंपन्ना रायकण्णा । तीय वि य
देवकुमारोवमसिरीओ धम्मिल्लो निद्ध-महुराए दिट्ठीए अवलोइओ । ततो सा मदणसराहय-
हियया तस्स सगासं गया । ततो से सुरभिपुप्फदाम 'सेवासं(?) उरे उलएइ, अक्खए य
१५ से सीसे छुहइ । तओ तं दट्ठूण परं विम्हयं जणो उवगओ । वत्तो य सयंवरो, रण्णो य
आणत्तीय अइणीओ भवणं । तओ रायकुलाणुरूवं वत्तं से कल्लाणं । एवं च ताव एवं(यं) ।

तओ विमलसेणा तस्स विओगेण पैरिदुच्चलखामकवोला सोगसागरसंपविट्ठा अच्छइ ।

तओ सो बिंतियदिवसे रण्णो सम्मएणं सह कविलाए परियणेहिं हिंडाविओ । सो य
सबिद्धि-सविभवेण हिंडमाणो विमलसेणाए घरस्स अग्गदारं संपत्तो । ततो भिच्च-परियणो
२० 'से रण्णो धूया केण परिणीय?' त्ति सोऊण निग्गओ, नवरि य धम्मिल्लं पेच्छंति, ससं-
भमं तेण य गंतूण विमलाए कहियं—सामिणि! धम्मिल्लो रण्णो जामाउओ जाओ । तओ
सा तं वयणं सोऊण ईसार्वसवेविरंसरीरा सुपरिगणियं हियए काउं 'किं मम इह अच्छि-
यवेणं?' ति हत्थे पाए य पक्खालेऊण सुद्धवासाभोगा सोवण्णेणं गयमुहेणं भिगारेणं अग्घं
घेत्तूण निग्गया । पयक्खिणं जाणयं काऊण ततो णाए तस्स दाहिणो हत्थो ऊसवेऊण
२५ भणिओ—भट्टिदारग! दिट्ठा ते' विहि त्ति । ततो तेण सा तम्मि चेव हत्थे घेत्तूण जाणयं
विलईया, पत्तो य रायघरं, उईण्णो जाणाओ, कयकोऊयमंगलो य कमलाए विमलाए य
समं सुहं सुहेणं अणुभवंतो चिट्ठइ ।

अह अण्णया कयाई रण्णो आसो उवणीओ । सो य तं दमेउं पयत्तो । ततो य आस-
पडिचारगेहिं दिण्णे मुहंमंडणे, समारोविए खलिणे, सँवसज्जत्तयवद्धे पडताणे, उप्पीलिए

१ °मित्ता य तुमे शां० विना ॥ २-३ °रीये शां० ॥ ४ सवारं उरे शां० ॥ ५ पडिदु° उ २ विना ॥
६ वित्तइयदि° शां० विना ॥ ७ रायधूया ली ३ ॥ ८ °वेस° ली ३ ॥ ९ °वियस° उ २ ॥ १० ते चिट्ठि त्ति
शां० ॥ ११ पत्ता क ३ विना ॥ १२ °इण्णा क ३ विना ॥ १३ °इमहणे उ २ विना ॥ १४ सत्तसंजुत्त° शां० ॥

उरपट्टए, लंबियासु कणयासु, बद्धासु मुहसोहियासु चामरासु, कए पंचत्थासकमंडणामंडिए; तओ सो कुप्पासयसंवुयसरीरो, अद्धोहयकयबाहिचलणो, सुरहिकुसुमबद्धसंहरो, विचित्त-सोभंतसवंगो, कयवायामलघुसरीरो विहगो विव लीलाए आरूढो । गहिओ य णेणं वाम-हत्थेणं वग्ग रज्जुमंडियं (?), विसदमउय(?)दाहिणेणं कसा, उप्पीलिय आसणं, संगहिओ-रुजुयलेणं संवाहिओ थोवंतरं । कुलिणैयाए य सारहिचित्तरक्खीए णायं च से तेण चित्तं । 5 ततो अक्खित्तो तालिओ य कमेणं पयट्टो य महुरसंदाइऊणं(?) अइकंतो य पंचमधारं अप्पडि-यारो आसायणो जाओ । ततो तेण चित्तिऊणं तस्स वसाणुवत्तणं कयं । सो वि दूरं गंतूण विसम-सम्मभूमिभाए अइकमेऊण कणगवालुयाए नदीए अदूरसामंते अप्पणो छंदेणं परि-संठिओ । ततो सो सइरमोइण्णो, छोडियं च से पडताणं, ऊसासिया से जहाजंतिया पएसा, विसज्जिओ सो तुरओ, आलइयं रुक्खसाहाए सव्वं तुरयभंडयं । 10

ततो सो अणवयक्खंतो य पट्टिओ दक्खिणं दिसाभायं । अइकमिऊण य कणगवालुया-नदीप्पएसं, पेच्छइ रुक्खसाहालंबियं सुवद्धमणिविचित्तलट्टमुट्ठिं गेवेज्जविचित्तितं पक्कबदरस-च्छविं कमलोगुंडियं असिं । चित्तियं च णेणं—कस्स इमो होहि? त्ति । दिसावलयं च काऊण गहिओ णेण असी, घेत्तूणं विकोसीकओ । दिट्ठा य तिलतिलधारासच्छमा, अय-सिकुसुमअच्छिनीलसप्पभा, अच्छेरयपेच्छणिज्जा, भमति व पसण्णयाए, उप्पयति च लहु-15 ययाए, विज्जुमिव दुप्पेच्छा दरिसणिज्जा य । दट्टूण य असिरयणं विम्हिओ जाओ । चित्तियं च णेणं—तिकखयं च से परिकखामि त्ति । आसण्णो य कट्ठिण-परूढ-निरंतरमूलबद्धअइकु-डिलजालपउरो दिट्टो वंसगुम्मो, अन्नोन्नसंवट्टियघणवंसो, पलंबसाह-पत्तोछाइयपेरंतो । तस्स अब्भासं गंतूणं वइसाहट्टाणट्टिणं बद्धघणमुट्टिणा वाहिओ असी । कयलिगंडिया इव सट्ठिं वंसा असिलट्टिणा अइप्पमाणप्पएसा, ते य छिण्णा दट्टूणं विम्हिओ जाओ । ‘अहो!!! 20 एयस्स असिस्स तिकखया, अवि भंगे वि अपडिहय’ त्ति चित्तेऊण पयाहिणं च वंसीकुडंगं करंतो गंतुं पयत्तो । पिच्छइ य कस्सइ पुरिसस्स सकुंडलं सरुहिरं सीसं छिण्णं, तस्स वंसीकुंड-गस्स मज्झदेसभाए धूमकुंडं । ततो तेण चित्तियं—‘अहो ! अकज्जं कयं’ ति हत्थे धुणिऊण, असिलट्टिं च पबंधिऊण ‘अहो ! असिजंतस्स बहुदोसकारग’ त्ति भाणिऊण अइकंतो ।

पेच्छति य पुरओ हरियपत्त-पल्लव-साहं बहुरुक्खोवसोहियं वणप्पएसं, नाणाविहविहग-25 मुहलसदालं कमल-कुमुदोप्पलोवसोहियं पंसण्ण-सच्छ-सीर्यलजलपाणियं वावीं, तस्स य तीरे अच्छेरयपेच्छणिज्जरूवं दारियं । ततो चित्तियमणेणं—किं इमस्स वणसंडस्स देवया होज्ज ? त्ति । एवं चित्तयंतो उवागतो तीए सगासं । दिट्टो य तीए । पुच्छिया य णेणं—सुयणु ! का सि तुमं ? कत्थ वा अच्छसि ? कओ वा एसि ? । ततो तीए महुर-मिउभासिणीए भणिओ—सुण अज्जउत्त !— 30

१ °पट्टए उ २ विना ॥ २ °सदं मउयवाहणेणं क ३ उ २ ॥ ३ °णाए उ २ विना ॥ ४ °रमंदा° गो ३ उ २ ॥ ५ असायणो उ २ ॥ ६ °मभाए उ २ विना ॥ ७ °केट्टि° उ २ ॥ ८ सव्वं आसमंड° उ २ ॥ ९ °वयक्खं° ली ३ ॥ १० पसत्थस° शां० ॥ ११ °यलपाणियं उ २ ॥ १२ दिट्ठा य णेणं, पुच्छिया य—सुंदरि ! का सि उ २ विना ॥

अत्थि इह वाहिणल्लाए विज्जाहरसेठीए संखउरं नाम विज्जाहरनयरं । तत्थ य राया पुरिसाणंदो नाम, तस्स भज्जा सामलया, तीसे पुत्तो कामुम्मत्तो नाम, तस्स य दो धूयाओ—विज्जुमती विज्जुलया य । ततो किर अण्णया कयाइ विज्जाहरसेठीए कणग-गिरिसिहरे समोसढो धम्मघोसो नाम चारणसमणो, सो य अइसयनाणोवगतो । ततो 5 तस्स आगमणं सोऊण सव्वे विज्जाहरा वंदेया निग्गया । तत्थ य धम्मवच्छल्लयाए कोऊहलेण य विज्जाहरी सामलया गया । तं च भयवंतं दमियराग-दोस-मोहं वंदिऊणं धम्मं सोउं पयत्ता । कहावसाणे य पुणरवि वंदिऊण चारणसमणं पुच्छइ—भयवं! धूर्योते मे भत्ता को भविस्सई ? त्ति । ततो तेण अइसयनाणविसेसेण आभोएऊण लवियं—जो ते कामुम्मत्तविज्जा-हरं घाएहिति तस्स भारियाओ भविस्संति । ततो सा साहुवयणं सोऊण हरिस-विसायब-10 यणा वंदिऊण नियगभवणं पडिगया । सो य विज्जाहरो भगिणीहिं समं विज्जाउवचरणत्थं इहागतो वणसंडे । कणगवालुयापडिवेसेणं एत्थ य तेण विज्जाए भवणं विउव्वियं । ततो खेड-नयर-पट्टणे हिंडंतो राय-सिट्ठि-इब्भ-सत्थवाहंसुयाओ सोलस जणीओ आणेइ । ‘सिद्ध-विज्जो य एयासिं पाणिग्गहणं काहामि’ त्ति अम्हे इहं ठवियाओ । अण्णया य इहं अम्हं सुहोवइट्ठाणं भगिणीय से विज्जुमतीय सव्वं निरवसेसं परिकहियं, जं ते अज्जउत्त ! मए सिट्ठं । 15 अम्हाणं च सव्वाणं पढमा सिरी विव रूवेणं सिरिचंदा नाम १ सव्वंगसुंदरी वियक्खणा २ सिरीसेणा [य] ३ गंधवगीयकुसला सिरी ४ नट्ट-गीय-वाइयवियाणिया सेणा नाम ५ गंधवरयणकुसला विजयसेणा ६ मल्लसंजोयणकुसला सिरीसोमा ७ देवसुत्सूसणरया सिरि-देवा ८ सेज्जारयणवियाणिया सुमंगला ९ अक्खाइयापोत्थयवायणकुसला सोमंमिक्खा १० कहाविण्णाणअइसयनट्टवित्तवियाणिया मित्तवई ११ सयणोवयारनिउणा जसमती १२ 20 विविहवक्खाणयवियाणिया गंधारी १३ पत्तच्छेज्जरयणवियक्खणा सिरीमई १४ उदग-परिकम्मकुसला सुमिक्खा १५ अहं च मित्तसेणा १६ । तओ अज्जउत्त ! अम्हे इह भवणे अच्छामो । ‘जया किर तेण विज्जाओ साधियाओ होहिति तथा अम्ह पाणिग्गहणं काहिति’ त्ति भगिणीओ से एवं भणंति । अम्हे वि य सव्वाओ नवजोव्वणाओ, ईसीसिसमुभिज्जमाण-

१ °गिरिं समो° उ २ विना ॥ २ वंदेया आगया ली ३ गो ३ । वंदिउं आगया क ३ ॥ ३ °उहलेण उ ३ । °ऊहलेण ली ३ ॥ ४ °घाय मे उ० ॥ ५ °स्सत्ति त्ति शां० ॥ ६ °हधूया° उ २ ॥ ७ °मदत्ता उ २ विना ॥

* आसां षोडशकन्यकानामभिधानान्याऽऽञ्चलिकजयशेखरसूरिविहिते धम्मिल्लचरित्रे एवम्—

मन्त्रीभ्यखेचरहमापवंश्याः कन्याः स षोडश । मेलयित्वाऽत्र सश्रीका विद्यादेवीरिवामुचत् ॥

श्रीचन्द्रा श्रीश्च गान्धारी श्रीसोमा च विचक्षणा । सेना विजयसेना च श्रीदेवी च सुमङ्गला ॥

सोममित्रा मित्रवती श्रीमती च यशोमती । सुमित्रा वसुमित्राऽहं मित्रसेनाऽस्मि षोडशी ॥

तथाऽन्यथीयलघुधम्मिल्लचरित्रे एवम्—

एकदैकत्र गोष्ठ्यां नो विद्युन्मत्प्रवीदिति । अस्मन्नामानि चैतानि समस्तानि विदांकुरु ॥

श्रीचन्द्राऽऽद्या सुनन्दाऽथ श्रीसेना च सुमङ्गला । सेना विजयसेना च श्रीः सोमा च यशोमती ॥

श्रीदेवी च सुमित्रा च श्रीमती मित्रवत्यपि । सोमदत्ता च गान्धारी मित्रसेनाऽहमन्तिमा ॥

रोमराईओ, समुण्णमंतथणजुयलाओ, कामरइरसायणकंखियाओ तस्स विज्जाहरस्स सिद्धिं कंखमाणीओ अच्छामो । सो य एत्थ वंसीकुडंगे अच्छइ ।

तओ धम्मिल्लेण चितियं—सो चेव विज्जाहरो जो मए मारिओ त्ति । ततो (ग्रन्थाप्रम्- १८००) तेणं सा लविया—सुयणु ! मए सो छिज्जकोऊह्लेण छिण्णो मारिओ य । ततो सा तं सोऊण विसण्ण-दीणमणसा मुहुत्तागं विसायमुवगया । लवियं च णए—नत्थि पुब्वविहियाणं 5 कम्माणमइक्कमो त्ति । ततो तेण लवियं—सुंदरि ! मा विसायं गच्छाहि । तीए लवियं— ‘अहो !!! अपडिक्कमणिज्जं साहुवयणं, न अण्णहा होहिति त्ति; तं अज्जउत्त ! अहं वच्चामि, इमं वुत्तंतं तस्स भगिणीणं निवेदेमि. तओ जइ तुज्झ अणुरत्ताओ होहिंति ततो अहं भवणस्स उवरिं रत्तं पडागं उस्सवेहामि, अह किंचि विरागं वच्चिहिंति ततो सेयं पडागं उस्सवेहामि, ततो तुमं अवक्कमिज्जासि’ त्ति भाणिऊणं गया । ततो सो तीइ पडागपरियत्तिपरायणो भव-10 णाभिमुहो अच्छति । मुहुत्तंतरस्स य दिट्ठा सेता पडागा ।

ततो सो ‘तातो ममोवरिं विरत्तभावाउ’ त्ति जाणिऊणमवक्कंतो कणगवालुयनदिमणु- सैरंतो संपत्तो संवाहणाम अडविकब्बडं । तत्थ य सुदत्तो नाम राया चंपेज्जयस्स रओ भाया कविलाए अत्तओ परिवसति, भज्जा य से वसुमती, धूया य से पडमावई नाम । तं च सो कब्बडं पविसइ, पेच्छइ य—एगा इत्थिया सूलरोगेण परिवेवंती अच्छति । तं च 15 दट्ठुणं जायाणुकंपेणं वार्यं-पित्ताणुलोमियं जाणिऊणमणुकुलमोसहं दिण्णं । तेण य सा परि- निवुया जाया । ततो पविट्ठो तं नयरिं । सुयं च रण्णा पुब्वतरागं तस्स कम्मावदायं । ततो राइणा भवणं नीओ, नेऊण य अप्पणो धूया पडमावती तज्जायरोगेण विरूवियसरीरा तस्स समप्पिया, लविओ य—अज्जउत्त ! एयं तुमे चोक्खीकरेहं त्ति । ततो तेण सुंदरतिहि- करण-मुहुत्ते समाढत्ता किरिया । अप्पणो कम्माणमुवसमेणं दव्वजणिणं च पोरणयसरीरा 20 सिरी विव रूवस्सिणी जाया । ततो तेण राइणा तुट्ठेणं तस्स चेव दिण्णा । सोहंणे दिवसे पाणिग्गहणं कयं । ततो तीए समं इट्ठे सइ-फरिस-रस-रूव-गंधे पंचविहे माणुस्सए कामभोगे पच्चणुभवमाणो अच्छइ ।

तओ अन्नया कयाइ सो राया भणइ—को मे भाउणा सद्धिं संधिं करेज्जं ? त्ति । ततो तेण विण्णविओ—सामि ! अहं करेमि साम-भेदोवप्पयाणेहिं उवाएहिं. वीसत्थो होहि त्ति । 25 ततो राइणा परितुट्ठेण मत्थए अग्घाइऊण विसज्जिओ, पियजणदंसैणुसुओ पत्थिओ । तओ गामंतरवसहीहिं वसंतो संपत्तो चंपं नयरिं । ततो सुसउणपूइज्जमाणहियओ अइगतो नगरिं, रायमग्गमोगाढो वच्चइ ।

१ भणियं ली ३ ॥ २ °च्छ त्ति ली ३ ॥ ३ °जा साहुवयणा ण अण्णहा होति त्ति उ २ ॥ ४ सेवपडा° शां° विना ॥ ५ °सरित्तो क ३ गो ३ ॥ ६ °वासं नाम शां° विना ॥ ७ वायुपि° उ २ विना ॥ ८ विउरू° उ २ विना ॥ ९ °हित्ति शां° ॥ १० °हणदि° उ २ विना ॥ ११ °ज्जं ति उ २ विना ॥ १२ °सणसमु- स्सुओ क ३ गो ३ ॥

तत्थ य जणकोऊहल्लउकुट्टिसीहनादियं च पुरओ निसामेति । पुच्छियो य णेण एगो नयरजुवाणो—वयंस ! किं एस सहो ? त्ति । ततो तेण लवियं—एस रण्णो मत्तकरी इह अच्छति, आलाणखंभं भंजिऊणं च पत्तो । ततो सो तं सोऊण वीसत्थो पयाओ, पेच्छइ य तत्थ एगस्स नायरजुवाणयस्स इब्भपुत्तस्स अट्ठहिं इब्भकुलवालियाहिं समं मंगलेहिं 5 कोऊयसयविंसिट्ठेहिं ण्हाणयं कीरइ । पुच्छियं च णेणं—कस्स इमो वीवाहो ? त्ति । ततो एकेणं वियाणएणं भणिओ—इंददमसत्थवाहपुत्तस्स सागरदत्तस्स पिउणो मणोरहेहिं^३ इब्भकुलकन्नगाहिं समं वीवाहो कीरइ, तं जहा—देवईए १ धणसिरीए २ कुमुदाए ३ कुमुदाणंदाए ४ कमलसिरीए ५ पउमसिरीए ६ विमलाए ७ वसुमतीति ८ त्ति । जाव य सो परिकहेइ ताव य वाइयकोलाहलरवेणं जुगंतकालपुरिसो विव संपत्तो मत्तहत्थी तं पएसं । 10 विपलाओ य समंतओ सो वेवाहियजणो । सो वि य वरो ताओ दारियाओ छड्डेऊण पलाओ । ताओ वि य रूवस्सिणीओ वागुरपविट्ठाओ विव हरिणीओ समंतओ उव्विग्गमाणसीओ, जीवियस्स निरासाओ, पलोएमाणीओ, भयभीयसमुप्पिल्लियहिययाओ, गंतुं अचायमाणीओ तत्थेव ट्ठाणे ट्ठियातो । हत्थी य ताण अच्चासमागतो । ततो तेण लवियाओ—मा बीहेह त्ति । हेत्थे य घेत्तूण सयं घरमुवणीयाओ । ठविऊण य ताओ पुणरवि निग्गओ, 15 दिट्ठो य णेण गयवरो, तं च हत्थिसिक्खाकुसलो खेलावेऊण उवरिमारूढो गतो खंधपएसं । ततो हत्थी धुणियं पयत्तो, तेण य आसणथिरयाए कंठम्मि से रज्जु छूढा, गहिओ अंकुसो, आणियो य वसं । उवगर्यां य गणिया य गणियारीउ च हत्थिग्गहणनिमित्तं । तओ सो वाइयकणेरुगंधो(धओ) परिसंठिओ, आरूढो सिरारोहो । ततो धम्मिल्लो उइण्णो । राइणा य सुयं—सामि ! गहिओ मत्तहत्थी अकालवहो धम्मिल्लेणं ति । ततो विम्हयं गतो राया नायरजणो य 20 'अहो !!! अच्छेरयं'-भणंतो पुणो पुणो अहिनंदंति । ततो राइणा पूइय-सम्माणितो विसज्जितो सभवणं गतो विमल-कमलदंसणुस्सुओ । समागमणेणं परो आणंदो घरजणस्स जातो । ततो तेण पच्छा सुयं—तेहिं किर वैरइत्तएहिं पुणो परिणेऊण आढत्ताओ पुब्बवरस्स ताओ बहूओ । ताहिं किर भणियं—अम्हे परिचत्तातो एएणं, छड्डेऊण णं पलाओ. तं अलाहि अम्ह एएण नाममेत्तपदिणा. जेण मे(ने) जीवियं दिन्नं सो णे भत्ता होउ त्ति । ततो किल ताणं 25 ववहारो रायकुले जातो, जित्तं च ताहिं । ततो राइणा धम्मिल्लगिहे विसज्जियातो, सब्बो य तासिं सयण-परियणो आगतो, वत्तं च ताहिं समं कल्लणं । जुवराया गोट्टियमित्तजणो य सब्बो आणंदिओ ।

तओ धम्मिल्लेण संवाहिंपइणो रत्ता सह संधी काराविया । ततो तेण पउमावती पेसिया, तीए य सह समागमो जाओ । ततो धम्मिल्लेण विमलाए पायतालणीं-णिग्ग-

१ उक्किट्टिसीहनायं उ २ विना ॥ २ ०विसेसेहिं उ० ॥ ३ ०हिं अड्डकुल^० शां० ॥ ४ ०गाण समं उ २ विना ॥ ५ ०त्थेण घे^० उ २ विना ॥ ६ ०याउ गणियारीओ हत्थि^० शां० विना ॥ ७ वारत्तएहिं उ २ विना ॥ ८ सो अम्हाणं भत्ता क ३ ॥ ९ जित्तं ली ३ उ० ॥ १० ०हणप^० उ २ विना ॥ ११ शां० विनाअन्यत्र— ०णात्तणिग्ग^० क ३ गो ३ उ० । ०णत्तणिग्ग^० ली ३ ॥

मणप्पभिइं सव्वं निरवसेसं पुणरागमणं च वयंसयाणं परिकहियं । एवं च सो चंपापुरीए राइणा कविलेण सुपरिगहिओ सुहं भोए अणुभवंतो अच्छइ ।

अण्णया कयाइ आगासतलेण सुहनिविट्टस्स एक्का आगासतलेण विज्जाहरदारिया आगया । सा य से पुरतो ठिया विज्जुलया विव दुप्पेच्छणिज्जा तेय-रूवसंपयाए । ताते य भणियं— अज्जउत्त ! उवलद्धं तत्थ मे—किर अम्हं भाया विज्जाहरो नियमत्थो अणवराहो चेव विणि-5 वाइओ, तं जुत्तं नाम तुज्झं साणुक्कोसस्स पयइवच्छल्लहिययस्स अणवराहं हंतुं ? । ततो तेण लविया—सुंदरि ! अकामकारणेणं अयाणयाए य वंसगोच्छो छिण्णो, तत्थ य सो तुम्हं भाया मारिओ. तत्थ ममं नत्थि दोसो, भवियवयाए कम्माणं सो विवन्नो । ततो तीए लवियं— ‘अज्जउत्त ! एवमेयं. मम वि य दारियाए सव्वं निवेदितं. ततो सा अम्हेहिं भणिया—सुंदरि ! धाणेहि णं ति. ताए य तुज्झं पुव्वदिण्णसण्णाए हरिसंतुरियाए सेया पडाग्गा ऊसविया. ततो 10 तुमं दट्टूण तमपक्कंतो. तओ ‘अइचिरायसि’ त्ति काऊण अम्हाहिं सव्वाहिं ससंभंताहिं मग्गिओ, न चेव दिट्ठो. ततो ताहिं अहं पट्टविया—वच्च तस्स पुरिसस्स मग्गण-गवेसणं करेहि त्ति. ततो हं तुव्वं गामा-ऽऽगर-नगर-खेड-कच्चड-मडंवेसु उत्थाय त्थाणमग्गण-गवेसणं करेमाणी इमं चंपाउरिं संपत्ता. दिट्ठो सि मया पुव्वसुकयावसेसेणं. आणत्तिकारिगा य ते अहं सह भगिणीए, ताओ य सोलस कन्नयाउ’ त्ति भाणिऊण नीलुप्पलदलसन्निगासं आगासं उप्प-15 इया । गंतूण य मुहुत्तंतरेण पडिनियत्ता तस्स सगासमागया । ताहि य सव्वाहिं समं वत्तो वीवाहो । वत्तकल्लाणो य ताहिं समं पीइसुहमणुइवंतो अच्छइ ।

ततो अन्नया कयाइ विज्जुमतीए परिहासपुव्वं विमला लविया—जुत्तं नाम विमले ! तुमे अज्जउत्तो ईसारोसमुवगयाते पाण्णं आहंतुं ? । ततो तीए लवियं—हला विज्जुमती ! किं व न जुत्तं अण्णमहिलाकित्तणं करेमाणस्स ? । ततो विज्जुमतीए लवियं—जुत्तं वल्ल-20 भस्स सुहयस्स जणस्स नामं घेतुं. तुज्झं पुण पायतालणाणुरूवो दंडो कीरउ त्ति । ततो विमलाए हसिऊणं भण्णइ—हला विज्जुमति ! जइ मे अज्जउत्तो पाण्ण न तालिओ होंतो तओ तुम्हे अज्जउत्तरइरसायणपाण्णयं कत्तो पांविताओ ? त्ति. तं तुव्वमे सव्वाओ वि ममं पाय-स्स पूया-सक्कारं करेह त्ति । ततो ताओ सव्वाओ हसिऊण तुण्हिकाओ द्वियातो । ततो वित्ते^१ परिहासे विज्जुमतीए लवियं—अज्जउत्त ! का सा वसंततिलया नाम ? । ततो तेण लवियं — 25 विज्जुमइ ! बीहेमि तीए नामं गेण्हमाणो. रूसणो इहं जणो परिवसति । ततो हसिऊण विमलाए भणियं—अइभीरुओ इयाणिं, सुहयजणो कयावराही होहिइ ता मा बीहेह. अभयं ते. वीसत्थो साहेहि । ततो तेण विज्जुमइ लविया—सुण सुयणु !—

१ ष्णेण वि० उ २॥ २ ०रिसियतु० शां०॥ ३ ०मइक्कं० उ २ विना ॥ ४ ०राइयसि शां० । ०राणसि उ० ॥ ५ करेह त्ति उ २ विना ॥ ६ शां० विनाऽन्यत्र—उत्थाय मग्ग० क ३ गो ३ । उट्ठाणमग्ग० ली ३ । उत्थाय उत्थाय मग्ग० उ० ॥ ७ आहतो क ३ ॥ ८ ०णमयं शां० ॥ ९ पावतीओ उ २ ॥ १० वत्तो उ २ ॥ ११ ०या क ३ ॥ १२ ०रू इ० उ २ ॥

अत्थि कुसग्गपुरे नयरे अमित्तदमणस्स रत्तो गणिया वसंतसेणा नाम । तीए धूया वसंततिलया नाम रूय-लायण्ण-विण्णाणोर्वयारेहिं समंति (समत्ते) चेव कामभोग-रइवि-सेसे जाणइ । ततो विज्जुमतीए लवियं—वच्चामि तीसे अज्जाए वट्टमाणीं वोढुं, जइ अज्जउत्तस्स सा रोयइ । ततो तेण भणिया—रोसणो जणो पुच्छियव्वो त्ति । ततो तीए लवियं—
5 किं पभायं सुप्पेण छाइज्जइ ? त्ति । ततो गया आगया ये आगासपरिकम्मेण ।

अज्जणुवइओ य राया अहयं जोवण्णदरिसणीयं जुवाणरूवं संसट्ठवित्थरोववण्णं गणि-यासु जोगं काऊण अइगया ताए भवणं । दिट्ठा य वसंततिलया उम्मुक्कसव्वाभरणा, पिय-विरहदुब्बलंगी, मइल-परिजुण्णवसणा, तंबोलपरिवज्जिएण, बाहभरंतनयणा, खामकवोला, परिपंडुरेणं वयणेणं, एगवेणिबद्धेणं केसहत्थेणं जुण्णभुयंगेमायमाणेणं, केवलं मंगलनिमित्तं
10 दाहिणहत्थेणं खुड्डणं । संभासिया य मे 'सुहं ति ?' त्ति । चित्तकम्मलिहिया विव जक्ख-पडिमा एकचित्ता अच्छइ । चिंतियं च मे—'अज्जउत्तगयहियया एस तवस्सिणि त्ति पुरि-ससंकित्तणं पि न सम्मण्णइ' त्ति भावं से जाणिऊण पुरिसवेसं विप्पजहाय परिणतमहि-लारूववेसधारिणीए पुणो वि से संभासिया—वसंततिलए !, सुंदरि !, धम्मिल्लो ते खेम-कुसले वट्टमाणीं पुच्छइ त्ति । ततो सा संजायहरिसरोमकूवा, पवेयमाणगायलट्ठी, हरिसाग-
15 यबाहंपप्पुतच्छी, तुज्जे चेव चिंतयंती सहसा अब्भुट्ठिया; सगग्गरं 'पिययमे!'—त्ति भणंती धाविऊण धणियं मं अवगूहिऊण एवं परुण्णा जहा णाए मम वि आकंपियं (ग्रंथाग्रम्—१९००) हिययं । सुचिरं च रोयइतूणं पुच्छति मं सा हरिसिया—सामिणि ! कहिं सो जणहिययहरो अइसोहग्गमतो अज्जउत्तो अच्छइ ? त्ति । ततो से मया परिकहियं—चंपापुुरीए अच्छइ त्ति । ततो तीए ममं अज्जउत्तगयं विप्पजोगजणियं दुक्खं परिकहियं ।

20 ततो सो विज्जुमईए तं वयणं सोऊण दंसणसमुस्सुओ जाओ । ततो विज्जुमतीए ऊसु-यहिययं जाणिऊणं भणिओ—'अज्जउत्त ! कुसग्गपुरं गमणुस्सुओ दीससि ?' त्ति । ततो तेण लवियं—सुंदरि ! एवं मे मणो परिसंठिओ जइ तुमं पसन्ना । ततो विज्जुमतीए सबपिया-जण-परिजणसहिओ आमंतियसव्वजणो अप्पणो विज्जारिद्विविसेसेण विउव्विएण जाणविमा-णेणं मुहुत्तंतरेण कुसग्गपुरं नीओ, पवेसिओ य वसंतसेणाए भवणं । राइणा य अमि-
25 त्तदमणेण सव्वं सुयं । ततो रत्ता परितुट्ठेण तिभाओ रज्जस्स दिण्णो, भवणं च सव्वविभवसं-पन्नं कारियं, जाणवाहणं परियणो य जहाविभवाणुरूवो दिण्णो । ततो सबपियासहिओ य पविट्ठो भवणं । धणवसुसत्थवाहो पहट्ठो धम्मिल्लस्स आगमणेणं ति, तेण वि सा जस-मती आणिया । ततो सो सबपियाजणसहिओ आयंबिलतवफलविसेसे इहलोए चेव अणु-हवंतो अच्छइ अमरजुवाणो विव अमरभवणेसु ।

१ वरारोहिं ली ३ क ३ गो ३ । वरारोहिं शां० ॥ २ य से परिकम्मेण ली ३ गो ३ शां० । य से परिकहियं कम्मेण उ० ॥ ३ विमुक्कं उ २ विना ॥ ४ लपरिं उ २ ॥ ५ गायमां शां० ॥ ६ माणं शां० । माणि उ० ॥ ७ हुपप्पुं उ २ विना ॥ ८ रदंसणुसुओ उ २ विना ॥ ९ से णं इइं शां० विना ॥

अन्नया कयाइ पियजणसहिओ अब्भितरिल्ले चाउसाले अच्छइ । वसंततिलयाए भ-
णिओ—अज्जउत्त ! अपुवो हु ने हिंजो वेसालंकारो इह अइतेण कामभोगरमणीओ कओ त्ति ।
ततो तेण चिंतिऊण आसंक्रियहियएण भणिया—सुंदरि ! तुम्हं विम्हावणनिमित्तं ति । एयं
च भणंतो निग्गओ । ततो तेण चिंतियं—नूणं खु अण्णपवेसो इहं भवणे नत्थि. तओ मेज्झ
पडिरूववेसधारी विज्जाहरो भविस्सति । तस्स य वहणोवायं चित्तेउं सब्भभवणप्पएसेसुं सिंदूरो 5
विकिन्नो, गहियपहरणो य तस्सागमणं पडिच्छमाणो अच्छति । ततो मुहुत्तंतरस्स दिट्ठो य
णेणं तस्स पयसंचारो । ततो य पयमग्गमणुसरंतेण वाहिया असिलट्ठी । ततो छिण्णो दुहा-
कओ पडिओ धरणियले, दिट्ठो य विज्जाहरो विसज्जाविओ, सक्कारिओ य सो भूमिप्पएसो ।

तओ धम्मिल्लो पुरिसवधासंक्रियहियओ रइं अविंदंतो अण्णदिवसे अप्पणो उववणं
पविट्ठो, उवविट्ठो य सदल्लसच्छमे असोयसमलीणे पुढविसिलापट्टए पच्छातावसंतत्तहियओ 10
तं चेव चिंतयंतो अच्छइ । ताव य असोयमंजरीहिं सॉपच्छाइयसरीरा, नवजोषणसालिणी,
थणभरोनमियगायलट्ठी, पीवरजहणभरं समुवहमाणी, सणियं चलणे समुक्खिवमाणी,
रत्तंसुयएक्कवसणा, अच्छेरयपेच्छणिज्जरूवा, थेव-न्नहग्घाभरणा उवागया तस्स सैमीवं ।
दिट्ठा य णेण अविइण्हपिच्छणिज्जरूवा-ऽतीवग्गरत्तबिंबाहर-सुद्धचारुदंतपंती पसन्नदंसणा ।
सा पुण—‘अज्जउत्त ! अवहियो सुण—अत्थि इहं चेव वेयड्ढुपव्वयस्स दाहिणिह्लाए सेढीए 15
सन्निविट्ठं विज्जाहरनयरं असोगपुरं । तत्थ य विज्जाहरराया मेहसेणो नाम, भज्जा से
ससिप्पभा नाम, ताण य दुवे पुत्तभंडाणि—मेहजवो पुत्तो, अहं च मेहमाला । तओ
विज्जाहरराया अम्ह माऊए सह संपहारेइ—को मम इह अवसाणे राया भविस्सइ ? ।
आभोएऊणं विज्जाए दट्ठूण भणिया णेण अम्मा—‘एस अविणीओ मेहजवो मेहमालाए
भत्तारेण विणासिज्जिहि त्ति अण्णो य इहं राया भविस्सइ’ त्ति भणिए अम्मा विसण्णा । 20
सो वि मेहजवो मज्झं नेहाणुराएण उज्जाण-काणण-नदि-गिरिवरे रमणीयाणि खेहणयाणि
पइदिवसमाणेइ, मुहुत्तं पि मम विरहं नेच्छइ । अहमवि भाउणो नेहाणुरत्तहियया तस्स
विरहे सुदंसणूसुया होमि । एवं च णे वच्चइ कालो । ततो अज्ज सो ततिए दिवसे निग्गतो
ममं पुच्छिऊण ‘मेहमाले ! कुसग्गपुरं वच्चामि’ त्ति । ततो अहं तस्स अणागमणलोभेण
इहमागता । सुयं च मे, जहा—विज्जाहरो धम्मिल्लेणं मारिओ त्ति । ततो अहं संजायरोसा 25
इहं असोयवणियमुवगया । ततो तुमं मए दिट्ठो, दिट्ठे य समाणे णट्ठो मे रोसो, लज्जा य मे
संजाया, तं पसीयह, ममं असरणाए सरणं होहि’ त्ति भाणिऊण चलणेषु से निवडिया ।
सा य णेणं वरहत्थीहत्थसण्णिभाहिं बाहाहिं छित्ता गंधव्वेणं विवाहधम्मणेण विवाहिया,
रतिविणोएण य धणियं उवगूढा । तो सा ववगयभाउसोगा जाया, पाविया य मणुस्सयसो-
क्खसारं । ततो तं गहाय नियगभवणं पविट्ठो ।

१ ने दिव्वो वे० ली ३ ॥ २ मम प० शां० ॥ ३ ंव्वेसु भ० क ३ ॥ ४ ंल्लच्छलस० शां० विना ॥
५ सगासं उ २ ॥ ६ एवं ताण व० ली ३ ॥ ७ ंण य विवाहेण विवाहधम्मे० उ २ विना ॥

ततो तत्थ सव्वमियाजणसहिओ अविर्तण्हमोइयवो कालं गमेइ । बहुए वि काले सम्मइकंते विमलसेणाए राखधूयाए पुत्तो जाओ, नामं च से कयं 'पउमनाहो' ति । सो य कमेण संव्रद्धिओ, गहियविज्जो य पिउणा पुव्वकम्मपुण्णोदयनिविट्ठं(ट्ठं) अप्पणो य सुकयकम्मविसेसो-
क्यं अणुहवंतो अच्छइ । एवं च से मित्त-बंधु-पुत्त-पियाजणसहियस्स सुहेण कालो बोलेइ ।

5 अह अन्नया कयाई बहुजणवएसु विहरमाणो जिणोवइट्ठेण विहिणा, सब्बजगजीवसार-
णीओ, सुओवइट्ठेणं विहिणा धम्मं उवदिसंतो, बहुसीसपरिवारो, समणगणगामणी धम्म-
रुई नाम अणगारो कुसग्गपुरं नाम नगरं आगओ, वेभारसेलसिहरे समोसढो, साहु-
जोग्गे फासुए देसभागे अहापडिरुव्वं उग्गहं ओगेण्हत्ता संजमेणं तवसा अप्पाणं भावेमाणो
विहरइ । सुयं च रण्णा अमित्तदमणेणं—अज्ज किर चउनाणोवगओ भयवं मेघदुंदुभि-

10 समनिग्घोसो धम्मरुइमणो धम्मरुई नाम अणगारो इहं समोसढो ति । ततो हरिसवस-
समुल्लसियरोमकूबो धम्मरागमती कोऊहल्लेण गतो राया णगरजणो य । धम्मिहल्लस्स वि
य तस्स भयवओ आगमणं कोडुंबियपुरिसेहिं निवेइयं । तओ सो हट्टमणसो संभंतो निय-
गपरिवारसंपरिवुढो पत्तो वेभारगिरिसमीवं, पेच्छइ य तव-चरण-करणोवसोसियसरीरेहिं
उवसोहियं गिरिसिहरपायमूलकंदरं समणगणेहिं, ते य भयवंतो पणमंतो पणमंतो अइक-

15 मत्ति; पेच्छइ य पुरओ समणगणगंधहत्थिं मिउ-विसद-महुर-मणहरेहिं वयणेहिं धम्मं परि-
कहेत्तं, उवगंतूण य णेणं पणमिओ । ततो तेहिं भयवंतेहिं समग्गसग्गसोवाणभूएहिं धम्मणेणं
बद्धावित्तो, कहिओ य णेहिं सब्बजगसुहावहो धम्मो । कहावसाणे य धम्मिल्लेणं वंदिअण
तवविहिं पुच्छिओ भयवं तीय-पडुप्पन्नम-ऽणागयजाणओ—किं मया पुव्वभवे कयं जेण अहं
सुह-वुक्खपरंपरं पत्तो मि ? । ततो साहुणा भणियं—

20 धम्मिहल्लपुव्वजम्मकहाए सुनंदभवो

धम्मिहल्ल ! तुमं इओ य तईयभवे—इहेव जंबुद्दीवे दीवे भारहे वासे भरुयच्छं नाम
नयरं । तत्थ य राया जिबसत्तू नाम, भज्जा से धारिणी नाम । तत्थ य नगरे गहवई
कुल-रूवाणुविहवो महाधणो नाम जिणसासणसुइपरिवज्जियमईओ, तस्स य भज्जा सुनंदा
नाम, तीए पुत्तो—सुनंदो नाम नामत्तो आसी । कमेण य परिवद्धिओ सातिरेगमट्ठवास-

25 जायओ अम्मा-पिऊहिं कलायरियस्स उवणीओ । तत्थ य जहाणुरूवो कलासु अब्भासो कओ ।

तओ केणइ कालंतरेण तस्स दारयस्स अम्मा-पिऊणं पुव्वसंगैया पियपाहुणया आगया ।
ततो तेहिं ससंभमं उवगूढा, आभासिया य निद्ध-महुरेहिं वयणेहिं, कुलघराइणायस्वेम-कुस-
लेणं संपूइया, विदिण्णाऽऽसणा य उवविट्ठा, दिण्णपायसोया य सुहंसुहेण वीसत्था अच्छंति ।
ततो सो दारओ पिउणा भणिओ—पुत्त ! सोयरियपाडयं गंतूणमामिसं आणेहि ति । ततो

30 सो पाहुणयपुरिससहिओ मोलं गहाय गतो सोयरियपाडयं । तत्थ य तदिवससंपत्तीए

१ °विहल्लो° उ १ विना ॥ २ °लेइ अप्पज्जणमणोरहपत्थणाहो असयुदवसुहो । अह अन्नया सां०
ली ३ ॥ ३ °पुणं ध° उ २ ॥ ४ °कयो ति° उ ३ ॥ ५ °ववसोहिय मि° हां० ॥

आमिसं न जायं । ततो सो पाहुणयमणुस्सो तं दारगं भणइ—सामि ! केवट्टाडयं वचामो
 त्ति । तेण य पडिस्सुयं । तत्थ पंच मच्छया जीवंता चेव लद्धा । ततो तेण पाहुणगमणुस्सेणं
 वारिज्जंतेण वि गहिया । घेत्तूण य मच्छए पडिनियत्ता जहाणयमग्गेणं । ततो सो जल-
 ब्भासे तं दारगं भणइ—एए मच्छए घेत्तूण वच्च, ममं अग्गओ पडिवालेज्जासि, जाव अहं
 सरीरोवरोहे वचामि । ततो सो दारओ ते मच्छए जलब्भासे फडफडायंते दहूणं जायाणु- 5
 कंपो भवियवयाए कम्मोवसमस्स पाणिए विसज्जेति । ते वि य मच्छए निव्वाणं पिव स्त्रीण-
 कम्मंसा लहुयाए गया । सो य पुरिसो आगतो तं दारगं पुच्छइ—कहिं ते मच्छय ? त्ति ।
 ततो तेण पडिभणिओ—पाणिए छूढ त्ति । तओ तेण भणियं—सामि ! ‘अकज्जं कयं’ ति पिया
 ते रूसिहि त्ति । ततो ते दो वि जणा घरं गया । ततो सो पिउणा पुच्छिओ—आणीयं
 आमिसं ? त्ति । ततो तेण कम्मगरपुरिसेण भणिओ—आमिसस्स अभावे जीवंतया मच्छा 10
 आणीया, ते य एएणं आणंतेणं पाणिए छूढ त्ति । ततो सो दारगो भणिओ—किं तुमे म-
 च्छया मुक्क ? त्ति । ततो तेण भणियं—अणुकंपा मे जाया मच्छएस्सु फडफडायंतेसु, तो
 पाणियम्मि मुक्का. करेह जं इदाणिं कायव्वं ति । ततो सो एवं भणिओ मिच्छत्तोवहयबुद्धी
 आसुरुत्त-कुविय-चंडिकिओ तिवलितं भिउडिं मिडाले काऊण निराणुकंपो तं दारगं लयाए
 हंतुं पयत्तो, वारिज्जंतो वि मित्त-बंधव-परियणवग्गेणं नेव विरओ, नवरि अप्पओ कम्मेषं 15
 विरओ हंतंवाओ । ततो सो दारगो सारीर-माणसदुक्खवसंतत्तो, तेण बहूहिं तज्जण-निब्भ-
 च्छणा-ऽवमाणणाहिं निब्भच्छिज्जंतो, परिहायमाणसरीरो कालगओ ।

धम्मिल्लपुव्वजम्मकहाए सरहभवो

ततो सकम्मनिव्वत्तियाउओ विसमगिरिकडयनिविट्ठा[इ]महल्लदुग्गकंदरापरिखित्ते, कक्ख-
 लया-बंधगुम्मगहणे, पावजणावासकम्मनिलए, एगस्स वि य दुग्गमो होइ संपवेसो, तत्थ 20
 संनिविट्ठा अत्थि विसमकंदरा नाम चोरपल्ली । तत्थ य पल्लिगणगामकूडो चोरसेणवती
 सकम्मवित्थारियपयावो मंदरो नाम नामेणं, तस्स य भज्जा वणमाला नाम, तीसे उदरे
 आयाओ । कालेण य पुण्णेण जातो, णामं च से कयं पिउणा ‘सरहो’ त्ति । ततो सो सुहं-
 सुहेण परिवट्ठिओ बाहपुत्त(ग्रंथाग्रम्—२०००)परिवारिओ य सकम्मनिरओ अच्छइ । ततो
 सो अण्णया कयाइ तस्स पिया आसुक्कारमरणरोगेणं कालधम्मणा संजुत्तो । पुत्तेण य मित्त- 25
 बंधवसहिएणं सक्कारिओ, लोइयाणि य किच्च-करणिज्जाणि कयाणि । ततो सो दारओ पल्लि-
 महत्तरएहिं पल्लिसेणावई अहिसित्तो, परिवारिओ य सयण-परियणेणं पल्लिजणमणुपाल-
 यंतो सुहंसुहेण कालं गमेइ ।

अह अण्णया कयाई तस्स सुहोवविट्ठस्स चिंवा समुप्पन्ना—बाहिं ता निग्गाच्छामि ।
 ततो सो एगवत्थो धणुं गहाय पल्लीए नाइदूरं गतो, घेच्छइ य परिदुब्बलसरीरे केणावि 30
 वावडग्गाहत्थे मग्गपरिब्भट्टे पुरिसे परिभमंते । चित्तियं च णेणं—के एते भविस्संति ?

त्ति । ते अणाउहहत्थे परिकलिऊण अणायरो से जाओ, अब्भासं च गओ । ततो तेहिं भगवंतेहिं सग्गमग्गसोवाणभूएहिं हिय-सिव-सुह-नीसेसकरेहिं महु-र-पुवभासीहिं धम्मला-भिओ । ततो पणमिऊण पुच्छिया अणेणं—के तुब्भे ? कओ वा ? कहिं वा वच्चहं ? त्ति । तेहिं भणियं—सव्वारंभविरया धम्मट्टिया ‘समण’ त्ति वुच्चामो । तेण य भणिया—को धम्मो ? 5 त्ति । तेहिं भणियं—परस्स अदुक्खकरणं । ततो तेण ते समणा पहं समोयारिया गया य । सो वि य पल्लिं पविट्ठो ।

ततो कयवएहिं दिवसेहिं वइक्कंतेहिं चोरवंद्रपरिवारितो गामघायं काउं णिग्गओ, गओ जणवयं । तत्थ य गामब्भासे दिवसावसेसवंचणनिमित्तं एगम्मि विसम-दुग्गमग्गगहणे अच्छति । चितियं च णेणं—‘अहम्मो परदुक्खस्स करणेणं, धम्मो य परस्स सुहप्पया- 10 णेणं’ त्ति समणा एवं भणंति. ततो ‘किं मम परस्स दुक्खकरणेणं दिण्णेणं ?, तं मे होउ जं परस्स सुहप्पयाणेणं’ त्ति चिंतिऊण सव्वप्पहरणाणि परिच्चइऊण जणवयं सो उवगतो ।

ततो सुहसीलसमुदायारो साणुक्कोसो अमच्छरी सबसत्तेसु साणुकंपो कालगतो समाणो इह कुसग्गपुरे नयरे सुरिंददत्तस्स सत्थवाहस्स सुभद्दाए कुच्छिसि पुत्तत्ताए पच्चायाओ । ततो तुज्झं गब्भगयस्स समाणस्स धम्मकरणे माऊए दोहलो जातो । ततो तुमं विणीयदोहलाए माऊ- 15 याए णवण्हं मासाणं अद्धट्टमाणं यं राइंदियाणं सुरूवो दारओ जातो । ततो तुज्झं अम्मा-पिऊहिं निवत्तवारसाहस्स इमेयारूवं गोणं गुणनिप्फन्नं णामधेयं कयं—जम्हा णं अम्हं इमम्मि दारए गब्भगए धम्मदोहलो आसी, तं होउ णं एयस्स दारगस्स नामधेयं ‘धम्मिल्लो’ त्ति । तमेवं तुमे धम्मिल्ल ! पुवभवे जीवस्स रक्खणवीणं इमा एरिसी मणुयरिद्धी लद्ध त्ति ॥

ततो तस्स धम्मिल्लस्स साहुसगासाओ तं वयणं सोउं ईहा-ऽपूह-मग्गण-गवेसणं 20 करेमाणस्स सण्णिस्स पुवजाईसरणे समुप्पण्णे । ततो सो संभारियपुवजाईसरणो दुग्गुणाणि-यतिवसंवेगजायसद्धो आणंदंसुपुण्णनयणो अणिच्चयं बहुदुक्खयं च माणुस्सं संजोगविप्पओगे य चिंतिऊणं निव्विण्णकामभोगो तस्सेव पायमूले पवइओ, सामाइयमाइयाणि एक्कारस अंगाणि अहिज्जिओ । ततो बहूणि वासाणि सामण्णपरियागं पाउणित्ता मासियाए संलेहणाए अ-प्पाणं झोसेत्ता सट्ठिं भत्ताइं अणसणाए छेदित्ता अच्चुए कप्पे देविंदसमाणो बावीससागरो- 25 वमट्टिइओ देवो जाओ । ताओ य देवलोयाओ चइत्ता महाविदेहे वासे सिज्जिहिति ॥

एवं खलु धम्मिल्लेणं तवोकम्मेणं सा इड्डी लद्धा ॥

॥ धम्मिल्लहिंडी सम्मत्ता ॥

धम्मिल्लहिंडीग्रन्थाग्रम्—

श्लो० १३७७ अ० २०.

सर्वग्रन्थाग्रम्—

श्लो० २०३४ अ० ५.

[पेठिया ।]

* इयाणि 'वसुदेवेणं कंहं परलोगे फलं पत्तं' ति पुच्छिओ रण्णा भगवं परिकहेइ । *
इयाणि पेठिया, एवमहांतो(महतो) इतिहासपासाईस्स पेठभूया ॥

पञ्जुणसंबकुमारकहासंबंधो

अत्थि पच्छिमसमुद्दसंसिया निउणजणवन्नियगुणा चत्तारि जणवया । तं जहा—^३आणट्टा 5
कुसट्टा सुरट्टा सुक्करट्ट ति । तेसिं च जणवयाणं अलंकारभूया, सुट्टियलवणाहिवदे-
वदत्तमग्गा, धणवइमइनिंम्माया, चामीयरपायारा, नवजोयणवित्थिण्णा, बारसजोयणीयता,
रयणवरिसंयाय दुरुज्झियदारिहदोसा, रयणप्पहापडिह्यतिमिर्गा, सुरभवणपडिरूवचक्कबहु-
भोमपासायसहस्समंडिया, विणीय-विण्णाणबहुल-महुराभिहाण-दाण-दय-सुवेसभूत-सीलसा-
लिसज्जणसमाउला नयरी बारवती नाम । तीसे य बहिया रेवओ नाम पवओ रयणकं-10
तिदित्तसिहरकरविलिहियगगणदेसो । सो य नंदणवणगुणगणावहासिणा जायवजणमणाSS-
णंदणेणं नंदणवणेण उज्जाणेणं मंदरो इव सुरनंदणेणं परिकिखत्तो । बारवईणं नयरीए धम्म-
भेया इव लोगहिया दस दसारा परिवसंति । तं जहा—

समुद्दविजयो अक्खोभो, थिमिओ सागरो हिमवं ।

अयलो धरणो पूरणो, अभिचंदो वसुदेवो ति ॥

15

तेसिं च सम्मओ उग्गसेणो राया सुराण विवं सक्को अणइक्कमणीओ । तत्थ समुद्द-
विजयस्स रण्णो नेमि-दढनेभिप्पमुहा पुत्ता, सेसाणं उद्धयाई । वसुदेवस्स य
अकूर-सारणग-सुहदारगादिणो । तेसिं च पहाणा राम-कण्हा निज्जल-सजलजलद-
च्छविहरा, दिवसयरकिरणसंगमावबुद्धपुंडरीयनयणा, गहवइसंपुण्णसोम्मतरवैयणचंदा,
भुयंगभोगोवमाणसुसिलिट्ठसंधी, दीहधणु-रहजुग्गबाहू, पसत्थलक्खणंकिय-पल्लवसुकुमा-20
लपाणिकमला, सिरिवच्छुत्थइय-विउलसिरिणिलयवच्छदेसा, सुरेसरायुधसरिच्छमज्झा,
पयाहिणावत्तनाहिकोसा, मयपत्थिवत्थिमिय-संठियकडी, करिकरसरिसथिर-वट्टितोरू,
सामुग्गणिभुग्गजाणुदेसा, गूढसिर-हरिणजंघा, समाहिय-सम-सुपइट्टिय-तणु-तंबनखचलणा,
ससलिलजलदरवगहिर-सवणसुहरिभितवाणी ।

१ शां० विनाऽन्यत्र—एवं महतोत्तो इति० ली ३ मो० गो ३ । एवं महत्तो इति० कसं० संसं० । एवं
महंतोत्तो इति० उ० ॥ २ ०सायस्स शां० ॥ ३ अणट्टा कुणट्टा शां० ॥ ४ निम्मविया ली ३ ॥ ५ साय-
रपा० ली ३ ॥ ६ ०णायामा ली ३ ॥ ७ ०सय(ए)ण दुरु० शां० विना ॥ ८ ०रसु० उ २ ॥ ९ ०ण देउजा-
णेण परि० गो ३ उ० ॥ १० विय शां० । विअ उ० ॥ ११ निजल० क ३ गो ३ । विजल० शां० ॥
१२ ०रचंदवय० उ २ विना ॥ १३ ०च्छोच्छइ० शां० ॥ १४ ०णिमुग्ग० शां० विना ॥

* फुल्लयन्तर्गतोऽयं पाठः सर्वेष्वपि लिखितपुस्तकेषु “धम्मिल्लहिंडी सम्मत्ता” इत्यस्यार्वागू वर्तते ॥

राम-कण्हाणं अगमहिंसीणं परिचओ

तत्थ रामस्स बलदेवस्स रेवई अगमहिंसी । सा उण रेवयस्स माउलस्स दुहिया रती विव रूवस्सिणी ।

कण्हस्स उगसेणस्स दुहिया सच्चभामा णाम सची विव सक्कस्स बहुमया १ ।

- 5 रिट्टपुरे य रुहिरस्स रण्णो देवी सिरी, तीसे दुहिया पउमावती । तीसे य पिउणा सयंबरो दिण्णो त्ति । वासुदेवस्स चारपुरिसेहिं निवेइओ सयंबरदिवसो । देवदिण्णेणं रहेणं दारुगसहाओ गओ सयंबरभूमिप्पएसं । निगगाया य कुमारी सहिजणकयपरिवारा । संचा-रूढा य रायणो तीसे दंसणूसुया द्विया । उइण्णो य कण्हो रहाओ । दिट्ठा य णेण पउमावती पउमवणनिगगाया इव पउमनिलया, पउमवरमणहरमुही, कण्णालकखणविण्ण-
- 10 पूजितकोमलबलणारविंद-जंघोरु-सोणिमंडला-नाभि-मज्झ-थणजुयल-बाहुलतिका-करतलकि-सलय-सिरोधरा-दसणंबसण-उच्छि-कण्ण-नासा-कबोल-सिरकेस-गमण-भासित-हसिया, कय-ली-लबंगकंती । रुइया य से दिट्ठीए नवजलदावली विय मयूरस्स । तीसे वि सो चक्खु-विसयमागतो । चित्तियं च णाए—कयरो मण्णे एस देवो सयंबरकोऊहल्लेण इहमागतो ? । जाव सा एवं संकप्पेइ ताव कण्हेण रूवाइसयविम्हियहियएणं भणिया पउमावती—
- 15 अहं वासुदेवसुतो हरामि त्ति न ते भाइयवं त्ति । वणलया इव वणगएण उक्खित्ता दुयं विलइया रहं । ततो दारुगसारहिणा घोसियं—सुणंतु सयंबरसमागया खत्तिया !, दसार-कुलकेऊ वासुदेवो हरइ कुमारिं. जो न सहइ सो पच्छओ लग्गउ त्ति । तयणंतरेण दा-मोयरेण कुसुमकलावधवलो पंचयण्णो संखो उद्धंतो । तं च सदं सुणंती पउमावती सहसा भीया कण्हस्स वच्छत्थलमल्लीणा, तेणं य समासासिया । अपुवसइसम्मोहिया य
- 20 खत्तियसेणा । पउरा य मण्णंति—किण्णु परियत्तइ भूमी ? जोइसचकं व निवडइ धर-णिवट्टे ? समुहो वा वेलमइक्कमइ ? त्ति । जाव ते सत्था न भवंति ताव बहूणि ज्ञेयणाणि वइक्कंतो, निवाघाएण पत्तो बारवतिं । रोहिणी-देवईहि य परितुट्टमाणसाहिं बहुस-क्कारेण य सक्कारिया पउमावती । दत्तो से पासाओ देवनिम्मिओ परिचरियाओ य । पिउणा वि पेसिओ अत्थो विउलो किंकरीओ य २ ।

- 25 सिंधुविसए वीइभयं नगरं । तत्थ य मेरू राया, चंदमती देवी, तीसे दुहिया गोरी । तेण य रण्णा पेसियं कुलगराणं—कण्हस्स कुमारिं देसि, संबंधाणुगहेण सं अणुगेण्हह त्ति । तेहिं अभिचंदो पेसिओ । सो विउलकोस-पेसवग्गं गहेऊण आगतो । वासुदेवो य तीसे णाणि गाहिओ सुद्धेहिं कुल्लारेहिं । तीय वि दिण्णो रयणपासाओ ३ ।

- गंधारजणवए पौकखलावईनगरीए नगई नाम राया, देवी य मरुमती, तीसे वीस-
- 30 सेणो पुत्तो जुवराया, तस्स भगिणी गंधारी रूववती रूवगए गंधवे य परिणिट्ठिया । वीस-

१ णसवणं शां० विना ॥ २ राकुल्लेण इहागउ ? त्ति शां० ॥ ३ सयहिएणं शां० विना ॥ ४ वीसं शां० विना ॥ ५ णस्स व डे० ॥ ६ चारको व शां० विना ॥ ७ वीस क ३ ॥

सेवाणुबईए सामसहिओ कण्हो गंधारिं सपरिवारं गहाय कारवतिमुक्कतो । सा वि बहुसकारेण पूइया जऊहिं । दिण्णो से पासाओ विमाणोवमो ४ ।

सिंहलदीवे राया हिरण्णलोमो, तस्स देवी सुकुमाला नाम, तेसिं दुहिया लक्खणलया लक्खणा णमं, पुत्तो य तस्स रण्णो जुयराया दुमसेणो । दूओ य पेसिओ कण्हेण सिंहलदीवं, सो आगतो कहेइ—देव ! हिरण्णलोमस्स रण्णो दुहिया देवया विव रूव-5 स्सिणी, सा तुम्ह जोग्गा. सा य किं दाहिणवेयालीए समुद्धमज्जणं सेवमाणी देववणक्कखेवेण मासं गमेहिइ दुमसेणेण सारक्खिया. ता कीरउ आयरो रयणसंगहस्स । तस्स वयणेण राम-केसवा गया समुद्धतीरं, दुमसेणं हंतुं सपरिवारं लक्खणकुमारिं गहाय सपुरिमागया । हिरण्णलोमेण य रण्णा विउलो अत्थो पेसिओ, 'पुव्वच्चित्तिओ मे मणो-रहो संपुण्णो त्ति पणओ हं आणाविधेउ' त्ति ५ ।

10

अरक्खुरीए नयरीए रट्टवद्धणो राया, तस्स देवी विणयवती, पुत्तो णमुई नाम जुवराया, तस्स भगिणी सुसीमा सुसीमा इव वसुमती मणोहरसरीरा । सा सुरट्टाविसए पभासत्तित्थं मज्जिउं गया णमुइसहिया । सा कहिण चारपुरिसेहिं माधवस्स । गतो राम-सहिओ, नमुइं हंतूण सपरिवारं सुसीमं वेत्तूण लच्छिं पिव चित्तिं जायवपुरीमागतो । सा वि सक्कारिया कुलगरेहिं, दिण्णो य पासाओ ६ ।

15

गगणनंदणे (ग्रंथाग्रम्—२१००) नयरे जंबवंतो राया विजाहरो, तस्स य भज्जा सिरि-मई, पुत्तो जुवराया दुप्पसहो नामा, धूया य से जंबवती । सा चंदा-उरविंदाणि मुहसो-हाए अइसयति, णयणजुयलेण य सभमरकुवलयजुगलं, थणजुयलेण य पीणुण्णय-निरंतरेण बालत्ताल्फलसिंरिं, लताओ य सपहवाओ बाहाजुयलेण, मज्जेण य तिबलिविभंगुरेण वज्ज-मज्जं, जहणविस्थारेण भागीरहिपुलिणदेसं, ऊरुजुयलेण गयकलभनासाभोगं, जंधाजुयलेण 20 कुरुविंदावत्तसंठितिं, कमजुयलेणं कुम्मदेहागितिं, सुकुमालयाए सिरीसकुसुमसंचयं, वयण-महुरयाए वसंतपरहुर्यवायं । सा चारणसमणेण 'अद्धभरहाहिवभज्जा भविस्सइ' त्ति आदिट्टा । ततो सो जंबवंत्तविजाहरराया 'तं गवेसिंस्सामि' त्ति गंगातीरे सन्निवेसे सन्निविट्टो । सा य कुमाणी अभिक्खं गंगानदिं मज्जिउं एइ सपरिवारा । विजाहरेण य इक्केण सेवानिमित्तं कण्हस्स निवेदिता । सो अणाहिट्टिसहिओ तं पएसं मतो, दिट्टा अणेण गंगापुलिणे कीलमाणी, 25 रूवमुच्छिण्ण य हिया । निवेइया रण्णो, सो रूसिउ आगतो सयं, जुज्जिउं च अणाहि-ट्टिणा सह संपलग्गो । भणिओ य णेण राया—अयाणुगो सि तुमं, कण्हस्स वासुदेवस्स नेऊण कुमाणी देया, तं जइ तेण सयमेव हिया णणु सोहणं. किं न थाणसि से पहावं ? देव-प्पसायं च ? त्ति । ततो सो उवसंतो, भणितं [च]—सुट्टु कुमार ! भणसि. मम वि चार-णसमणाक्खेसं पमाणं करेत्तस्स एसेव अहिप्पाओ आसी. तं अहं तवोक्कणं गमिस्सं, दुप्पसहो 30

१ ०वा लक्खणा शां० विना ॥ २ मज्जइं शां० ॥ ३ ०सिंरी शां० विना ॥ ४ ०वणिष्ठावं. ली ३ ॥
५ ०सिस्सं ति चि शां० ॥ ६ याणासि शां० ॥

ते. य परिपालणीओ, खमह मे अयाणओ अतिक्रमं । तओ ते जंबवतीं धितिं पिव
धितियं गहेऊण बारवतिमुवगया । पूइओ य जायवेहिं सभारिओ । दुप्पसहो य कुमारो
जंबवईपरिचारियाओ विउलं च वित्तं गहाय उवगतो, पणओ राम-केसवाणं । तेहि वि
बंधुववहारेण पूइओ गतो सपुरं । जंबवतीए दत्तो पासादो कणहेण ७ ।

- 5 वियब्भाजणवए कुंडिणिपुरं नाम नयरं । तत्थ भेसगो राया, विज्जुमती देवी, तेसिं
पुत्तो रूप्पी कुमारो, रूप्पिणी य दुहिया । सा य वासुदेवस्स नारएण निवेदिता, भणइ—
कण्ह ! सुणाहि—मया रायंतेउराणि बहुयाणि दिट्ठाणि. जारिसी पुण कुंडिणिपुरे रूप्पिणी
नाम कण्णया तारिसी बीया न होज्ज त्ति तक्केमि । सा सहस्सरस्सिरंजियसयवत्तकंतवयणा,
वयणकमलनालभूयचउरंगुलप्पमाणकंधरा, मउय-सुवट्ठित-सिलिट्ठ-संठिय-तणुय-सुकुमाल-
10 सुभलक्खणसणाह-किसल्लंयुज्जलबाहलतिका, करपरिमिय-वट्ठहारपहसिय-पीणथणजुयलभार-
सीदमाणवलिभंगवलयिमज्झा, ईसिमउलायमाणवरकमलवियडणाभी, कण्णालक्खणवियक्ख-
णपसंसियमदणसरनिवारणमणुज्जसोणिफलका, खंभणिभ-परमसुकुमाल-थिर-वरोरू, सुली-
णजाणुप्पएसा, गूढसिर-रोमगोपुच्छसरिसजंधा, नवनलिणिकोमलतल-कमलरागसप्पभन-
हमणिभासियपसत्थचलणा, सवण-मणगाहिरिभितवयणवियक्खणा, आलओ गुणाणं ।
15 एवं च नारदो रूप्पिणिं कण्हस्स हिययसाहीणं काऊण उप्पइओ । रूप्पिणीए अणेण
वासुदेवगुणा कहिया ।

- एयम्मि य देसयाले रूप्पिणी सिसुपालस्स दमघोससुयस्स दत्ता । रूप्पिणिपिउच्छाए
य एयं पवित्तिं सोऊण विरहे भणिया—पुत्ति रूप्पिणि ! सुमरसि जं सि बालभावे दो वि
अइमुत्तएण कुमारसमणेण णभचारिणा भणिया ‘वासुदेवस्स अग्गमहिसी भविस्संति’ त्ति ? ।
20 तीए भणियं—समरामि । सा तं भणइ—पुत्त ! जह वागरियं तेण मुणिणा तहा तं, न एत्थ
संसओ. बलदेव-वासुदेवा अवरंते सुव्वंति, समुदेण किर से मग्गो दिण्णो, धणदेण णयरी
णिम्मिया बारवती, रयणवरिसं च बुट्ठं. ‘वासुदेवो य किर सिसुपाल-जरासंधे वहे-
हि’ त्ति वाओ पवत्तइ त्ति. चेइर्पण्णो य तुमं सि दत्ता रूप्पिणा. सिसुपालं हंतूण वि
तुमं कण्हो गेण्हंतगो, तं मा ते वयणीययं होहिति. जइ तवाणुमयं दामोयरस्स पेसेमि
25 अहं ति । रूप्पिणीए भणिया—पिउच्छा ! तुब्भे ममं पभवहा पिउणो अणंतरं, जं च मे
हियं तत्थ तुब्भे मे पमाणं ।

ततो तीए पच्छण्णं पुरिसो पेसिओ बारवती लेहे गहेऊण, ते विवाहदिवसनिरुत्तंपट्ठिओ
वित्थिजत्ता कुमारीदाणस्सफला, सिसुपालवंचणनिगूढवयणा य लेहा उवणीया कण्हस्स ।
‘वरदानदीतीरे य नागघरञ्चणववदेसेण कुमारिनिग्गमो, तत्थ मिलियव्वं’ ति कहियं तेहिं

१ ०वती डे० शां० विना ॥ २ कुंडिणपु० शां० विना ॥ ३ न दिट्ठ त्ति ली ३ ॥ ४ ०लउज्ज० उ २ ॥
५ ०गकलि० शां० ॥ ६ ०ण भवारिणा उ २ ली ३ ॥ ७ ०स्ससि त्ति शां० विना ॥ ८ पुत्ति क ३ ॥
९ उ० विनाऽन्यत्र—०हि त्ति वाओ, चेइ० शां० । ०हिति चेइ० ली ३ क ३ गो ३ ॥ १० ०पयणो शां० ॥
११ ०सपवत्तिपुत्ता कु० उ २ ॥ १२ वरगाण० उ २ ॥

पुरिसेहिं । आगया य कुंडिणिपुरं, बण्ण-विंधपभावा य कहिया णेहिं कुमारीए सपिउच्छाए,
निच्छियाऽऽगमणं कण्हस्स । बहुमाणं सिसुपालो आगतो द्विओ वरदानदीपुवतीरे । पस-
क्खिया रुप्पिणी सवालंकारभूसिया नीणीया नागघरं भद्दगमहंतरगपरिवुडा । सा अ-
णच्छलेण पुणो पुणो नीइ । दिट्ठा य णाए ताल-गरुडज्झया जहा कहिया दूरहिं । तुट्ठाए य
भणिया रुप्पिणी पिउच्छाए—एहि पुत्त ! पसण्णाणि ते देवयाणि. एहि, कुणसु पइक्खिणं 5
देवउलस्स मंदं मंदं परीति । वासुदेवेण य कुमारिं दट्ठूण भणिओ दारुगो—तूरह तुरगे ।
तेण य चोइया नागघरंतेण । कण्हेण य तीए पमाणं करंतेण आरोविया रहं । ठिया य भद्द-
गेण विज्जुलया इव नवजलदल्लीणा दिट्ठा । आफालियं च णेण धणुं । ‘कहिं वच्चसि सूर !
कुमारिं गहेऊणं ?’ ति भणंतो भणिओ कण्हेण—मा मर, वच्च, रुप्पिस्स पविसिं नेहिं.
किं ते उज्जमेण ?, भण—‘राम-गोविंदा रुप्पिणिकुमारिं हरिति’ ति । सो भीओ रवंतो 10
गओ रुप्पिसमीवं । दो वि सपरियणा निग्गया । रुप्पिंरण्णा पइण्णा कया—भणिणिं अमो-
एउं न पविसिस्सं नयरिं । पत्थिओ महता बलसमुदणं रहमग्गेण । रुप्पिणी य विमणा
पुच्छिया कण्हेणं—किं देवि ! नाभिरुइयं तेमया सह गमणं ? । सा भणइ—देव ! सुणह, मम
भावा धणुबेयनिही, सबलो य आगतो. तुब्भे पुण दुबे जणा, तत्थ भे पीलं आसंकामि ।
कण्हेण भणिया—देवि ! न जुत्तं इत्थिसमीवे अप्पा विकत्थेउं, तह वि पुण तवाऽऽसासण- 15
निमित्तं भणामि—पस्स मे बलं । तत्थ नाइदूरे महापरिणाहा पायवा पंतीए ठिया, ततो
णेण एकसरेण विणिभिण्णा । अणंतरिया य जे जे तीए संदिट्ठा ते ते विदारिया । वहरं
च से अंगुलिमुद्दाए चूरियं अंगुटुंगुलिसन्निवाणं । पत्तं च अग्गाणीयं । भणिओ य बलो
कण्हेणं—भाउग ! तुम्हे सुण्हं गहाय वच्चह, अहमेते णिवारेमि । रामेण भणिओ—कण्ह !
तुमं बहुसहिओ वच्च वीसत्थो. अहं एयं कागबलं पोएमि । ततो रुप्पिणीए जायभयाए 20
विण्णविओ कण्हो—देव ! जहा मे वयणीयं न होइ—‘भाउगं मारावेऊण गय’ ति, तहा
कुणसु पसायं. सत्ता तुज्जे सकं पि जेउं । एवं विण्णविण्ण दामोदरेण रामो भणिओ—
भाउग ! सुण्हा ते भाउगस्स अभयं मग्गति. कीरउ से पसाओ । रामेण य से ‘तह’ ति
पडिवन्नं । रुप्पिमूपबलं च बलदेवमभिभवित्तमारद्धं । तेण य देवदिण्णो संखो समुद्धंतो ।
तस्स सहेण निट्ठुरगज्जिय-खुभियमगरागरसरिच्छेण बलतिभाओ निराणंदो उज्जिवाडहो 25
ठितो । रुप्पी य अणुयाति अमरिसिओ, दूरं गंतूण य सरजालं पवुट्ठो रोहिणिसुयरह-
वरोवरि । तेण य लहुहत्थयाए छिण्णा सरेहिं सरा, तुरगा सारही य पडिविद्धा । विणा-
सियरहो वि जाहे न मुयइ धिट्ठयाए ताहे से धणुं विणासियं, अंगुटो य दाहिणो विद्धो ।
वतो सुहीहिं कहिं कहिं वि निवारिओ—‘सामि ! एस रामो पभवंतो’ वि ते न विणासेइ, अलं
जुज्जेणं’ ति नियत्तिओ । पइण्णापूरणत्थं भोजकडं नयरं निवेसेइ । इयरे वि सिद्धकजा 30

१ वरगानं उ २ ॥ २ °हच्छरपरि° शां० ॥ ३-४ एहिं उ २ विना ॥ ५ दारुगो शां० एवमग्गेऽपि ॥ ६ पणामं
करंतीए आरो° क ३ ॥ ७ °प्पिणा प° क ३ विना ॥ ८ °यं सिद्धं । भ° क ३ ॥ ९ °तो विणा° शां० विना ॥
व० हिं० ११

परं पीइमुवहंता अणुविग्गा वचंति, कहियं च रुपिणीए—अणहसरीरो ते भाया नियत्तो सयं जणवयं । दंसिता पुर-पवय-देसे य रुपिणीए पत्ता एगं सन्निवेसं । तत्थ कण्हो जेइं भणति—रमणीयमुववणमिणं, वसामु इहं ति । तेण 'तह' ति पडिस्सुयं, संदिट्ठो यं सिद्धत्थो सारही—वैच्छ ! भणसु पउरवगं, सिग्घं विवाहगभंडगं उवणेह ति । सो गतो । जाव 5 नागरा सज्जेति ताव य जकखेहिं वधू-वरं वेवाहिगेण सक्कारेण पूइयं । पत्ता नागरया, दट्टुण विन्धिया । तं च देवतानयरं जायं । पउर-जकखपरिगयाण य अतिच्छिया रयणी । कमेण य पत्ता बारगं । दत्तो य रुपिणीए सभवणस्स उत्तर-पुरच्छिमो पासाओ ८ ।

रोहिणी-देवगीहिं वत्था-SSभरण-पडिचारिकाजणेण पूइया । देविपरियणस्स य पडि-सिद्धो पवेसो । भणिओ य सच्चभामाए वासुदेवो—देव ! दरिसिज्जउ कुमारी जा तुब्भेहिं 10 आणीया । सो भणइ—का कुमारी ? कओ वाँ ? जओ पहस्सह । जाहे निब्बंधं करेइ ताहे णेण भणिया—रेवयपवयसमीवे णंदणवणे दच्छिह ति । संदिट्ठो अणेण लेप्पे-कारो—उज्जाणे सिरिघरे सिरिपडिमं अवणेऊण पेडिगं लहुं सज्जिता आणं पच्चपिणाहि ति । तेण जहाणत्तं अणुट्टियं । दिण्णा य आणत्ती अंतेउराणं उज्जाणनिग्गमणे । पच्चूसे रहे करे-ऊण रुपिणिं दारुगसहिओ गतो नंदणवणं केसवो । सिरिघरे य णेण ठविया रुपिणी, 15 भणिया—'देवि ! देवीणं आगमणसमए पेडियाए निच्चला अच्छसु जाव निग्गयाउ' ति वोत्तू-णमवक्कंतो^१ रहसमीवे चिट्ठति । पत्ताणि य अंतेउराणि, सच्चभामा पुच्छइ—देव ! कहिं सा कुमारी ? । भणिया—गया सिरिघरं, वच्चह, तत्थ णं दच्छिह । ताओ गयाओ 'अहो ! भयवतीए रूवं णिम्मवियं सिप्पिण' ति भणंतीओ पणयाओ । उवाइया य सच्चभामाए—'भयवइ ! कुमारी आगंतुगा हिरि-सिरिपरिवज्जिया होउ, ततो पूयं करिस्सं' ति निग्गया, 20 मग्गिया य समंततो । चेडीओ भणंति—सामिणीउ ! सा कस्स[इ] अडविराइणो धूया हो-हिति । का सत्ती तीए तुज्झं पुरओ ठाइउं ? . गुम्मे कम्मि वि लीणा ठिया होहिति । गयाओ य कण्हसमीवं भणंति—देव ! न दीसए सा तुब्भं वल्लहा । तेण भणियाओ—अवस्सं तत्थेव होहिति, वच्चामो, दच्छिह णं । गओ य केसवो देवी(ग्रंथाग्रम्—२२००)सहिओ सिरिघरं । सा उट्टिया, 'देव ! संदिसह, काओ पणमामि ?' ति । तेण सच्चभामा दंसिया । रुपिणी 25 य तीसे पणया । सा भणति—तुमं सि अम्हेहिं पुवं वंदिया । वासुदेवेण भणिया—कह कह ? ति । सच्चभामा भणति—'जइ अम्हेहिं भणिणी वंदिया तुज्झं किं इत्थ वत्तव्वं ?' ति । सकलुसाए वि वत्था-SSहरणेहिं पूइया ।

पञ्जुणकुमारजम्भो तदवहारो गवेसणा य

रुपिणी कयाइं च सीहं मुहे अइगच्छमाणं सिमिणे पासित्ता कहेइ । केसवेण पहाण-

१ य सा^० शां^० विना ॥ २ वच्च, भ^० शां^० ॥ ३ णीए देवगीए य वत्था^० शां^० ॥ ४ वा कुमारिं जओ शां^० विना ॥ ५ लिप्पारो क ३ गो ३ ॥ ६ उरीणं ली ३ ॥ ७ त्तो रेवयसमी^० शां^० विना ॥ ८ सुमि^० शां^० विना ॥

पुत्तलंभेण अभिणंदिया । पुणरवि य उज्जाणं गतो सउरोहो माहवो । विर्यरमाणीए य रुप्पिणीए दिट्ठो णहचारी समणो^१ ज्ञाणनिच्चलणयणो, पुच्छिओ य णाए वंदिऊण—भयवं ! उदरे मे साहह किं होहिइ ? ति । सच्चभामाए वि तयणंतरे पुच्छिओ तहेव । सो ज्ञाणवाघायभीरू 'कुमारो होहिति' ति भणंतो अदरिसणं गतो । ततो तासिं विवाओ समुप्पणो—अहं पुत्तलंभेण मुणिणा आदिट्ठा, अहं आदिट्ठ ति । रुप्पिणी भणइ—मया पढमं^५ पुच्छिओ । इयरी भणइ—सच्चं, तुमे पढमं पुच्छिओ, न पुण तेण किंचि भणियं । मया पुट्ठेण वागरियं ति, तेण ममं पढमं पुत्तो होहिति, ण तुहं ति । एवं तासिं विवदंतीणं सच्चभामा भणति—जीसे पढमो पुत्तो जायइ तीसे वरकोउए इयरीए केसेहिं दब्भकज्जं कायव्वयं ति । रुप्पिणी य पच्छण्णगब्भा, ततो णं सच्चभामा बाहइ । निबंधे य कए पडिवन्नं—एवं नाम भविस्सइ ति । ततो दो वि जणीओ गयाओ वासुदेवसमीवं । कहिओ अणाहिं चार-^{१०} णादेसो पणयं च । वासुदेवेण भणियाओ—तुज्झं दुण्ह वि जणीणं कुमारा होहिति, अलं विवाणं ति । ताओ निग्गयाओ । तासुं च निग्गयासुं दुज्जोहणो उन्नरावहराया सेविउमइगतो दामोयरं । कहियं च अत्थाणीगयाण राईणं कण्हेण देविविवायवत्थु । दुज्जोहणेण भणियं—देव ! जीसे पढमं पुत्तो जायइ तस्स मया धूया दिण्णा । एवं परिहासे कए अइगओ बारवतिं सपरिवारो जउणाहो ।

15

रुप्पिणी य पुण्णे पसवणसमए पसूया पुत्तं । कयजायकम्मस्स य से बद्धा मुहा वासुदेवनामंकिया, निवेदितं च परिचारियाहिं कुमारजम्मं कण्हस्स । सो रयणदीविकादेसियमगो अइगतो रुप्पिणिभवणं । चक्खुविसयपडिओ य से कुमारो देवेण अक्खित्तो । कओ य अक्कंदो चेडीहिं—कुमारो केण वि^१ हिओ ति । रुप्पिणी य कण्हं दट्ठूण मुच्छिया, सत्था पुत्तसोगदुहिया विलविउमाढत्ता—देव ! निही मे दिट्ठ-नट्ठो जातो. मे मंदभागाए अज्ज^{२०} नवुग्गतो बालचंदो राहुणा घत्थो. निरालोयासु दिसासु कत्थ णं मग्गामि ? परित्तायसु मं सामि !. देवताण मे को कओ अवरारो जेण मे पुत्तको^१ अवहिओ ?, न याणं, मरिसिंतु । तो एवं च रोवमाणी देवी आसासिया जउपइणा—'देवी मा विसायं वच्च, गवेषामि ते पुत्तगं. जेण ममं परिभविऊण हिओ तस्स दिट्ठमेत्तस्स अणप्पिणंतस्स मारं विणयं करिस्सं' ति वोत्तूण सभवणमुवगतो ।

25

तत्थ सकुलगरो चिंतापरो अच्छइ । नारओ य पत्तो तं पएसं । वक्खित्तचित्तेण य धिरस्स दिट्ठो, भणिओ य णेण—सागयं रिसिणो ?, चिंतापरेण ण मए त्थ दिट्ठा । सो भणइ हसमाणो—कण्ह ! महती ते चिंता—कस्स मण्णे राइणो कण्णा रूवस्सिणी होज्जा ? रयणं वा ? को वा न सेवइ ? को वा जरासंधपक्खिओ ति ? । सो भणइ—न एयं, सुणह कारणं—रुप्पिणीए जायमेत्तओ केणावि हिओ कुमारो, तस्स परिमग्गणनिमित्तं मे महती^{३०}

१ विहर^० क ३ ॥ २ णो निच्चलज्ज्ञाणय^० शां० विना ॥ ३ होतगा, अलं शां० ॥ ४ वि हरिओ क ३ ॥
५ णो हिओ उ २ ॥

चिंता । नारओ दंतप्पभापरिभिन्नक्खरं भणइ—कणह ! सोहणो संधी जाओ, जओ सच्च-
भाम्मए आसण्णो पसवणकालो. तीसे य चारणोवदिट्ठो धुवं कुमारो होहिति, ततो रुप्पि-
णीए केसमुंडणं दूरओ परिहरियं । ततो वासुदेवेण भणिओ—अलं परिहासेण, वच्चह,
देवी धीरवेह ति । ततो सो तत्थेव परिहसंतो गओ, रुप्पिणीए भणिओ^१—अज्ज ! आसि
5 मे आसा 'तुब्भे मे पुत्तगस्स पवत्तिं आणेहि' ति. तं जइ तुब्भे एवं आणवेह, निरापंदा
मि संवुत्ता । ततो जायाणुकंपेण नारएण भणिया—रुप्पिणि ! मुय सोगं. अहं तव पुत्तस्स
गबेसणं अकाऊण न ते पुणो दच्छामो. एस निच्छओ ति । उप्पइओ कसिणकुवलय-
पलासरासिसामं गगणदेसं ।

सीमंधरजिणं पइ पञ्जुणवहारविसया नारयस्स पुच्छा

- 10 चिंतियं च णेण—'अण्णया अइमुत्तो कुमारसमणो इहं अइसयनाणी संसयर्पाडिपुच्छा-
दायगो आसी, संपयं पुण अवरविदेहे सीमंधरो नाम तित्थयरो विहरति, तं गच्छामि
तस्स पायमूलं. सो मे^२ एयमहं वागरेहिइ' ति संकप्पेऊण गतो खणेण अरहओ समीवं । ति-
गुणपयाहिणपुबं च वंदिऊण पुच्छति—भयवं ! बारवतीए कणहस्स वासुदेवस्स रुप्पिणीए
अगमहिंसीए पुत्तो जायमेत्तओ हिओ केण ? ति ।
- 15 भयवया भणियं—धूमकेउणा जोइसियदेवेण पडिणीययाए अवहरिऊर्ण भूयरमणाड-
वीए सिलायले उज्झिओ 'एत्थ एसो सूरायवेण सोसं गमिस्सइ' ति । विज्जाहरमिहुणं च
पबूसे तस्सोवरिएण समइच्छइ—कालसंवरो कणगमाला य । तस्स य दारगस्स चरि-
मसरीरनिप्फत्तिभवियइयाए तेसिं गती पडिहया । ताणि संकियाणि 'किं मण्णे एत्थ कोइ
अणगारो तबरओ संठिओ होज्ज ?' ति उवइयाणि, पस्संति बालं सतेयसा मुदारयणमरी-
20 इयरेण य दिप्पमाणं परमदंसणीयं । 'अहो ! अच्छेरं एरिसेण रूवेण तेयसा य न होइ एसो
पार्थयावच्चो' ति पसंसमाणो भणइ कालसंवरो—देवि ! वच्चामो ति । सा न चलइ । तो
विज्जाहरेण भणिया—किं देवि ! एण्ण ते अट्ठो देवकुमारसप्पभेणं दारगेणं ? ति । सा भणइ—
अज्जउत्त ! तुम्हेहिं दिज्जंतेणं ति । ततो तेण तुट्ठेण से अंके निक्खित्तो 'एस ते पुत्तो मया वत्तो'
ति । ताणि तं गहेऊण निहिमिव दरिहाणि गयाणि । वेयइहुदाहिणसेठीए पच्छिमदिसंतेणं
25 मेहकूडं नाम नयरं अमरावतीदेसो, कओ य ऊसवो, पयासियं च—कणगमालाए देवीए
तिरिक्खरणीविज्जाए पुबं पच्छाइओ गब्भो, संपयं जातो कुमारो वित्तो, 'पञ्जुनओ'
ति य से नामं कयं । सो तत्थं परिवड्ढइ । सोलसवरिसो अम्मा-पिऊहिं सईं समेहि ति ।

पञ्जुणपुव्वभवपुच्छा

पुणो पुच्छइ—भयवं ! कहं तस्स जायमेत्तगस्स पडिणीओ उप्पन्नो ? ति । भयवया भणिओ

१ 'हयव्वं ति । त^० शा० ॥ २ 'ओ अत्थि मे शा० ॥ ३ आणेह शा० विना ॥ ४ उ २ विनाऽन्यत्र—
'सणं काऊण ते ली ३ ॥ ५ अयमु^० शा० ॥ ६ 'पडि' उ २ ॥ ७ मे पयडमहं क ३ ॥ ८ 'ण भीसणाड'
ली ३ ॥ ९ 'ययो बालो ति ली ३ ॥ १० 'त्थ घरे वड्ढ' क ३ उ० ॥ ११ समं स^० क ३ ॥

नारओ—अणाइसंसारवत्तिणो जीवस्स तासु तासु जोणीसु कारणवसेण सवे सत्ता बंधवा
आसी सत्तू य. पुण तस्स दारगस्स सम्मत्तलंभकाले जो पिता तम्मि समए आसी, सो से
जहा जम्मंतरे पच्छा सत्तू जातो तं सुण—

पज्जुण्ण-संबपुव्वभवकहाए अग्गिभूइ-वाउभूइभवो

भरहे मगहाजणवए सालिग्गामे मणोरमुज्जाणं । तत्थ सुमणो नाम जक्खो, तस्स 5
असोगपायवसंसिया सिळा सुमणा, तत्थ णं जणा पूयंति । तत्थ य गामे सोमदेवस्स
माहणस्स अग्गिलाए भारियाए दुवे पुत्ता अग्गिभूइ-वाउभूइ अणेगसत्थऽप्पहयम-
त्तिणो, तम्मि मंडले लद्धपंडितसहा, बहुजणसम्मया परिवसंति ।

तम्मि य काले णंदिवद्धणो अणगारो चोहसपुष्ठी समुप्पण्णोहिनाणी समणो विहर-
माणो मणोरमुज्जाणे समोसरिओ । तस्स य समीवे समंततो जणो आगम्म केवल्लिपन्नत्तं 10
धम्मं सुणइ, संसए य पुच्छइ । सो य भयवं जिणो विव अवितहं वायरेइ । तं च तहा
जणमुवसेवमाणं उवलद्धूण सोमदेवपुत्ता भणंति—अयाणओ एस लोगो अम्हे बइक्कमि-
ऊण समणसमीवमुवंगम्मति. कयरं तं नाणं जं अम्हं अविदितं ? ति । तेहिं पिया आपु-
च्छिओ—ताय ! मणोरमे उज्जाणे मुणी किल कोई द्वितो, तत्थ लोगो वच्चइ. तं तेण सह वायं
करेमु, अणुजाणह त्ति । तेण भणिया—तुब्भे मया उवज्झाए अत्थदाणतोसिए क्काऊण सिक्खा-15
विया, कीस परिभवं सहह ? पराएह समणं । ते गया जणपरिवुडा णाइदूरट्टिया भणिया—
भो समण ! तुमे समं वादत्थी आगया अम्हे. भण, किं जाणसि ? जा ते पडिवयणं देमो
त्ति । तेसिं च आयरियाणं सीसो सच्चो नाम ओहिनाणी वादलद्धिसंपण्णो सुमणसिलास-
मीवे पसण्णचित्तो अच्छइ । तेण सहाविया—भो माहणा ! मा होह महिससमाणा. जं भे
वत्तव्वं तं भणह । इओ ते गया तस्स समीवं भणंति—भो समण ! किं भणियं होइ 'महि-20
ससमाण' त्ति ? । सच्चेण भणिया—सुणह—

महिसाहरणं

एकम्मि रण्णे पाणीयं एकमेव, तं चउप्पयाणि आरणाणि तण्हाभिभूयाणि आगम्म
आगम्म तहेसट्टियाणि पीयपाणियाणि निवुयाणि जहागतं वच्चंति । महिसो पुण तत्थाव-
गाहिऊण सिंगेहि आहणइ ताव जाव कलुसितं । ततो ण वि तस्स, ण वि अन्नेसिं पाणजोग्गं 25
होइ । एस दिट्ठंतो । जहा सा अडवी तहा संसाराडवी, उदगसरिसा आयरिया, मिग-
सरिसा धम्मसवणाभिलासिणो पाणिणो ॥

तुब्भे वाघायं धम्मकहाए करेमाणा महिससरिसा मा होहि-त्ति मए एत्थ सहाविया ॥

तओ भणंति—एएण मुणिणा सह वायत्थी आगया. जइ तुमे पराजिए एस ते गुरू परा-
जिओ होइ, तो तुमे सह जुत्तो आलावो. इहरहा हि महिससरिसा अम्हे तुमे कया सीह-30

१ °बहम्म° शां० ॥ २ कोयि द्वितो शां० । कोइ पत्तो ली ३ ॥ ३ °राजण° ली ३ ॥ ४ °ब्भे धम्मक-
हावाघायं करे° ली ३ ॥

सरिसा कयाइ भवेज्जामो । सच्चेण भणियं—एवमेयं जइइ मं । ते भणंति—जियस्स को निग्गहो ? । साहुणा भणियं—जो तुम्हं रुइओ । ते भणंति—जइ अम्हे जिणसि तो ते वयं सीसा. तुमे पराजिए तुब्भेहिं सब्भेहिं निग्गंतब्बं इओ । एवं ठिए समाणे पासणिगसमीवे सच्चेण भणिया—पुच्छह ममं जं ते अहिप्पेयं । ते भणंति—अम्हं न कोइ संसओ विदित-
 5 वेदाणं. तुमं पुच्छ जं ते पुच्छियब्बं । साहुणा भणियं—जइ मया पुच्छियत्वा, कहेह—कओ त्थ इहमागया ? । ते भणंति—अम्हे इहेव संवुत्था. जो चंदा-ऽऽइच्चे ण याणइ सो अम्हे न याणिज्जा । साहुणा भणिया—जाणामि, जहा तुब्भे सोमदेवस्स माहणस्स पुत्ता अग्गिलागब्भजाय त्ति. एयं कहेह—तं गब्भं कओ त्थमागया ? । ते भणंति—एयं पि किं कोइ जाणइ ? । साहुणा भणियं—बाढं । ते भणंति—जइ तुमं जाणसि एयं तो जिया णाम
 10 अम्हे. सुणामु । सच्चो भणइ—तुब्भे दो वि जणा अणंतरभवे सियालपिल्लका आसी । ते भणंति—को पच्चओ ? । भणइ सच्चवादी सच्चो—अत्थि पच्चओ—

अग्गिभूइ-वाउभूइपुषभवसंबंधो

इह नाइलो नाम गहवती । तस्स कम्मकरेहिं छेत्ते हलनाडो पम्हुट्टो नग्गोहपायवस्स हेट्ठा, सत्ताहिगा य (ग्रंथाग्रम्—२३००) वहला जाया । तुब्भे सीयवायहया तं निग्गोहम-
 15 स्सिया । छुहावसेण य भे सो नाडो खइओ । तस्स अपरिणामेण विसूइया जाया । तेण परितावेण दो वि मया अग्गिलागब्भे दो वि जमला जाय त्थ । न एत्थ संदेहो ॥

तं सोऊण संक्रिया । भणियं च पासणिगेहिं—पुच्छिज्जउ नाइलो । गया य पुच्छगा । कहियं गहवइणा—अत्थि वत्तपुषं, नाडो अद्धभक्खिओ य, सियालजुयलं च दिट्ठपुषं मयं दुद्धिणंते । ततो ते माणुस्सा आगच्छमाणा भणंति—जिया माहणदारगा अइसयणाणिणा ।
 20 आगएहिं कहियं जहाभूयं । साहुणा भणिया—वितियं पच्चयं सुणह—

राहुगबलामूगकहासंबंधो

उज्जेणीओ पंच पुरिसा इहमागच्छंति । तेसिं च तिन्नि इब्भदारगा, दुवे जत्ताभयगा । इब्भेसुओ एगो अवदायसामो राहुगो नाम बलामूको सेयंबरो, दुवे अवदाया चीणपिट्ठ-
 रंजितवसणा । कम्मगरा य काल-सामा, तत्थेगो कंबलेण पाहेयं वत्थाइं पोट्टलबद्धाइं च
 25 वहइ इयरो अ दसिपूरवत्थेणं । जो सो मूओ सो मया अणुसट्टो इहं उल्लवेहिइ पच्चयस्सइ य । जेण पुण कारणेणं इमं देसमागतो तं अहं कहेमि जाव इहं न पावेइ—

राहुगपुषभवकहा

उज्जेणीए तावसो नाम सेट्ठी आसी । तस्स तिगिच्छिंए अत्थि कोसल्लं । सो आय-
 वयपरियट्ठी करिसणारंभवक्खित्तचित्तो अट्टञ्जाणी कालगतो सूयरो जाओ । सरए य
 30 सो जूहेण सह सालिभक्खणनिमित्तं खेत्तं पुषभुत्तमागतो । तावसकालसुएण य सहो कओ, पलायं तं जूहं, सो य सूयरपिल्लओ अवलोइंतो पुत्तं दट्टूण समुप्पन्नजाईसरो तस्सेव

समीवमागतो । तेण अणुकंपाए ण धाडिओ, दिण्णो य से खीरोदणो, पुबसिणेहाणुराणेण य पुत्तमणुसरंतो^१ नयरमागतो परिवद्धिओ । अण्णया बद्धो पसुत्ते जणे साणेहिं मारिओ, रंसंतो रोससंपलित्तो तत्थेव नयरे सप्पो जाओ । परिभमंतो य तं घरं जणं च दिट्ठपुबं पस्समाणो जाईसरो जाओ । न मुयइ य तं पएसं ममत्तेण । संचरंतो दिट्ठो लउडेहिं घाइओ पुरिसेहिं । तदवत्थो जीवियत्थी, अवसरिओ, ^३ तं वेदणं सारीरं वेपंतो चिंतेइ—को एएसिं 5 दोसो ?, अहिजाई भयजणणी. अहवा सयं कयं नूण कम्मं परपीडानिमित्तगं, तं अणुभवामि । एवं मद्वमुवगतो कालगतो पुत्तस्स पुत्तो जातो । सुमरियपुबभवो य तं जणं पस्समाणो चिंतेइ—कहं पुत्तं 'ताओ'त्ति भणिस्सं, सुण्हं वा 'अम्मो' त्ति, तं सेयं मे मूयत्तणं । परिवद्धिओ य सयणस्स आउरस्स तेइच्छं लिहिऊण उवदिसति, सम्मओ पूयणिज्जो य जातो ।

एयम्मि देसयाले एगो देवो सोहम्मकप्पवासी णंदीसरमहिमाए अवइण्णो विदेहे केवलिं 10 पुच्छइ—भयवं ! अहं किं भविओ ? सुलहबोही ? दुल्लभबोहिओ वा ? । केवलिणा भणिओ—तुमं सि भविओ, किं पुण तुमे गुरू अच्चासादिओ तेण दंसणमोहणिज्जं अज्जियं ते दुल्लहबोहिगतणहेऊ । सो भणति—कहं पुण बुज्झिज्ज ? त्ति । अरहया भणिओ—तुमं इओ चइऊण उज्जेणीए जंबुदीवे भरहवत्तणीए बलामूगस्स राहुकस्स इब्भपुत्तस्स भाउपुत्तो होहिसि. सो ते अव्वत्थिओ बोहेहि त्ति । एवं सोऊण गतो देवो राहुगसमीवं । तस्स णेण 15 अत्थो दिण्णो । भणिओ य—अहं त्वं भाउगस्स पुत्तो भविस्सं. मम माउए अकाले अंबफलदोहलो होहिति, तीसे तुमे इमेहिं ओसहेहिं फलपागं काऊण तेइच्छं करिज्जासि. 'समाए जो इत्थ दारगो जायइ सो मम दायवो' त्ति पडिवण्णेसु पडियारं करेज्जासि. जायं च ममं साहुसमीवं अभिक्खं अभिक्खं नेज्जासि । 'जइ न बुज्झेज्जा तो इमाणि कुंडलाणि मे नियगनामंक्रियाणि दंसेज्जासि' त्ति वेयड्ढुपब्वयसिद्धाययणसमीवे पोक्खरिणीए पक्खित्ताणि नेऊण 20 तं पएसं 'पुणो सुमरेज्जासि' त्ति; पुणो स नयरे साहरिओ ।

जहासंदिट्ठो य डोहलविणोओ कओ दारगलंभस्सफलो । जायं च तं साहुसमीवं नेइ कीलावंतो । सो दट्ठूण साहबो महया सदेण रसति । ते भणंति णं—सावग ! सज्जाय-ज्जाणवाघायं करेइ एस बालो । ततो सो तस्स बोहणत्थं इहं एइ । अन्नया तन्निव्वेएण तवं चरिस्सति । पब्वइओ य थोवं कालं साहुधम्ममणुपालेऊण देवो भविस्सइ । संगारं च सुमरिऊण 25 उज्जेणिमागंतूण साइरेगट्ठवासजायस्स रोगं उदीरेहिति । वेज्जपडियाइक्खियं सयं तिगिच्छगरूवं काऊण भणिहिति—जइ णं मम देह सीसगं तो णं नीरोगं करेमि त्ति । तेहि य पडिवन्ने हट्ठस्स सत्थकोसं वोज्झगं देइ । सो य सिलागुरुगो, सो णं ण तरति वोढुं, 'उवज्जाय ! ण मे सत्ती एरिसं भारं पदमवि संचारंउं' त्ति । ताहे भणिहिति—जइ समणो पब्वयाहिसि तो ते विसज्जेमि त्ति । बहुप्पयारं भण्णमाणो न पडिवज्जिस्सइ । एवं कयपयत्ते 30

१ °तओ न° शां० ॥ २ सं० विनाऽन्यत्र—सरंतो ली ३ । सरंतो क० मो० गो ३ उ २ ॥ ३ तं चोववे° क ३ ॥ ४ नूणं ली ३ ॥ ५ भासिओ शां० ॥ ६ ते भा° क ३ ॥ ७ णिज्जा° शां० ॥ ८ °णस्स य समी° शां० ॥

अंतो वेयहुं नेऊण कुंडलाणि दंसिहिति । ततो सो सुमरियपुत्रभवो जायतिवसंवेगो दारओ
सामण्णमणुचरिहिति ।

एयम्मि य कहाववच्छेदे आलोइया पुरिसा कोऊहलिका य गया तेसिं समीवं । जह-
कहिया य साहुणा दिट्ठा, पुच्छिया मूयं दंसेंति जहाभणियं । 'पराइया माहण' ति भणंता
5 पुरओ षरिसमुवगया जहादिट्ठं-सुयं कहिति । ते वि पुरिसा कमेण पत्ता, वंदिऊण
आसीणा । भणिओ य मूओ साहुणा—राहुग ! पुवभवतावस ! मरिऊण सूयरो सि जाओ.
तत्थ वि साणेहिं रसमाणो वहिओ उरगो सि जाओ. तओ लउडेहिं हम्ममाणो नट्टो मओ,
तओ पुत्तस्स पुत्तो माणेणं अम्मा-पियरो नालवसि. एवं ते कालो गओ. ततो 'देववयणं
10 कायवं' ति इहागओ सि. संसरमाणस्स य ऐगमेगस्स जंतुणो तिरिय-मणुयभवेसु अम्मा-
पियरो सब्बे जीवा आसी, देव-नारैएसु नत्थि, एत्थ सेट्ठी वि. जहाणुभूया य से (ते)
जातीतो [*साहुणा*] सपच्चयं कहियाओ. तावसकाले जा ते माया आसि ति तं कहां
जाणासि जहा एसा जम्मंतरेसु वि आसि ? ति. संसरमाणेण जंतुणा सब्बसंबंधा अणुभूय-
पुवा. एस सच्चभावो । सोऊण उद्धुसियअंसुपुण्णणयणो पडिओ साहुणो पाएसु—भयवं !
विदिया तुज्झं सब्बसंसारगय ति । तस्स य वयणं सोऊण सहायपुरिसा परमविम्बिया
15 भणंति—अहो !!! अच्छेरियं, एस अम्हं सह वड्ढिओ जम्मप्पभिइ मूओ इयाणिं साहुवयणं
सोऊण उल्लवेउं पयत्तो ति ॥

भणिया य ते अग्गिभूय-वाउभूर्इ सच्चवाइणा सच्चेणं—एस बितिओ पच्चओ, जहा
तुब्बे सियाला आसि ति । पासिणिगेहि वि 'तह' ति पडिवन्नं । विमणा य ते माहणा भणं-
ति—निव्वयणा वयं, छिण्णो संसओ, जियं समणेणं भवंतरवियाणएण । पसंसंती सब्बा
20 गया परिसा । तेहिं सोमदेवस्स अग्गिलाए य कहियं । ताणि रोसपलित्ताणि भणंति—
पुत्ता ! जेणं वो समणेणं महाजणमज्झे ओहामिया तं पच्छन्नं जीवियाओ ववरोवेह । तेहिं
भणियं—किह एरिसो महप्पा तवस्सी वहिज्जइ ? । ताणि भणंति—अम्हं वज्झा, मा पडि-
कूला होहि-त्ति । ते तं पमाणं कुणंता निसीहे गया तं पएसं । सच्चो य सुमणसिलापएसे
सव्वराइयं पडिमं वोसट्ठकाओ ठिओ । वहपरिणया य जक्खेण भासिया—'दुराचारा ! रिसि-
25 घायगा ! विणट्ठ' ति भणंतेण थंभिया लेप्पकम्मनरा इव । पभाए जणेण दिट्ठा तदवत्था,
बंधवजणेण य । सच्चो जाइओ—महरिसि ! खमह, से कुणह य जीविण पसायं ति ।
सारयसरसलिलविमलहियएण य साहुणा भणियं—णाहं कुज्झामि एएसिं, सुमणो जक्खो
कुविओ, तेण थंभिया । पसाइजमाणो य जक्खो भणइ—एएहिं एत्थ सुसियवं पावकम्मेहिं,
नत्थि से जीवियं^१ ति । भणिओ अदिट्ठो भासमाणो ओहिदंसणिणा सच्चेण—एए जिणव-
30 यणवाहिरा अण्णाणिणो, खमसु से, मुयसु कोवं ति । ततो उवसंतो । जाया य साभाविया ।

१ ०हुं सु० शां० विना ॥ २ एगेग० शां० विना ॥ ३ ०रओ न० शां० विना ॥ ४ सेट्ठा शां० । सेट्ठी कं
३ ॥ ५ शां० विनाऽन्यत्र—कुब्बंति, ते निसी० ली ३ क ३ ॥ ६ ०वब्बं ति शां० ॥

चित्तियं चाणेहिं—अहो ! साधवो क्यासारा. अम्हारिसेसु वि निग्घिणेषु साणुकंपा वत्तंति. एस सिद्धिमगो जं एते दंसेंति ति । पडिया सच्चस्स पाएसुं, भणंति य सुद्धि-यया—भयवं ! तुज्झ संतिया पाणा. अज्जप्पभिइं च तुज्झ सीसा मो. साहुम्मं पुण न सत्ता पालेउं, गिद्धिम्मं पुण गिण्हामो । ततो अणुवयधरा सावया जाया, अहिगया य जिणवयणममयभूयं । गया साहुणो विहरमाणा । 5

ते वि सीलरया जिणपूयारया अम्मा-पियरो पण्णवेति—पडिवज्जह व्वगं अरहंतदेसियं ति । ताणि भणंति—पुत्ता ! गया य ते समणा, जाणं ते भएण पडिवज्जो धम्मो, अलं भे तेणं ति । तेहिं भणियं—निगुणेषु अम्म-ताय ! पडिनिवेशो मूढया. सच्चो अविसंवादी नेव्वणसं-पावओ य जिणवरदेसिओ धम्मो. मा होह अयाणुयाइं. पडिवज्जह सप्पहं. मा दुग्गतिं वच्चि-हह ति । ताणि भणंति—तुब्भे ताण समणाणं सोऊण अम्हे कुलधम्माओ वेउत्ताओ फेडेउं 10 इच्छह. जइ एवं पडिवज्जा कुगइं वच्चामो, गया णाम ति । ताणि ण पडिवज्जंति तेहिं पुत्तेहिं उवइस्समाणं । ते पुण द्ढधम्मा कालगया सोहम्मे पंचपलिओवमट्ठितीया देवा जाया ।

पज्जुण-संबपुव्वभवकहाए पुण्णभद्-माणिभद्भवो

ततो चुया गयपुरे जियसत्तू राया, धारिणी देवी, अजियसेणो जुवराया । सेट्ठी पुण अरहदासो, तस्स भज्जा पुंप्फसिरी, तीसे गब्भे जाया जिट्ठ-कणिट्ठगा पुण्णभद्-15 माणिभद् ति । क्याइ महिंदो नाम अणगारो सगणो हत्थिणाउरे समोसरिओ । तस्सं-तिए धम्मकहं सोऊण राया सेट्ठी य पव्वइया । अजियसेणो य राया जाओ, पुण्णभद्दो सेट्ठी । साहवो विहरिऊण बहुणा कालेण पुणरवि गयपुरमागया । पुण्णभद्-मा-णिभद्दा य वंदिउं पत्थिया, अंतरा य पस्संति सोवागं सउणपंजरं खंधे काऊण पिंवालाए सुणिगाए अणुगम्ममाणं । तेसिं च ताणि द्ढूण असीव सिणेहो जाओ । ततो से चिंता 20 जाया—किं मण्णे एस द्ढूण सिणेहो वड्डइ ?, पुच्छीहामो गुरुवो ति । सो य णेहिं सोवागो भणिओ—जाव अम्हे साहुसमीवं वच्चामो नियत्तामो य ताव य पडिवालेहिं, तो ते किंचि दाहामो । सो 'जहाऽऽणवेह'त्ति ट्ठितो । ते गया महिंदं अणगारं वंदिऊण विण-एण पुच्छंति—भयवं ! सोवाए सुणियाए य परो सिणेहो, कहेह कारणं ? । ओहिणा सुदिट्ठं च साहुणा कहियं, जहा—तुब्भं पुव्वभवे अम्मा-पियरो आसी. बहुं पावं समज्जिणित्ता काल-25 (ग्रन्थाग्रम्—२४००) गयाणि सप्पावत्ते नरए पंचपलिओवमाणि तुक्खमणुभविऊण उव्वट्ठाणि इहाऽऽगयाणि । सपच्चयमेयं सोऊण समुप्पण्णजाईसरणा वंदिऊण सोवागसमीवमागया । णीओ अणेहिं सगिहं, कहियं च पुत्रभवचरियं । सोवागेण सुणिगाए य सुमरियं । भ-णिओ य णेहिं सोवागो—अम्हे ते वित्तिं देसु जेण जीवसि, अलं ते पावजीविएणं, मा पुणो नरगे वच्चिहिसि । ततो सो अंसूणि मुयमाणो भणइ—णाऽहं सत्तो इयाणिं गरहियाए जातीए 30 कालं गमेउं. कयभत्तपरिखाओ मरिस्सं । कए निब्बंधे तेहिं दिज्जपच्चक्खाणो ट्ठिओ । पिंग-लाए उवणीयं भोयणं, सा णाऽभिलसइ । ततो भणिया सेट्ठिणा—पिंगले ! तुमे वि भत्तं

१ साहवो वि० शां० ॥ २ ०याणि—गुणेषु अम्मतात् ! पडिवेसो शां० ॥ ३ पोम्मसिरी शां० ॥

पञ्चक्खायं जओ न भुंजसि ? । ततो णाए सीसं कंपियं । सा सत्तरत्तस्स कालगया । सोवागो
अट्टारसण्हं दिवसाणं नंदीसरे दीवे देवो जाओ । सुणिया अजियसेणस्स रण्णो दुहिया
जाया सुदरिसणा णामं । तेहिं पुण्णभद्द-माणिभद्देहि सिणेहेण सूइया । कालेण य
'अग्गिले ! पिंगले !' त्ति आलवंतेहिं बोहिया । सेट्ठी य रण्णो सरीरभूओ, तओ तेण चो-
5 इया पवइया पियदंसणागणिणीसमीवे, काऊण सामन्नं गया देवलयं । ते य पुण्णभद्द-
माणिभद्दा सावयधम्ममणुपालेऊण समाहीए कालगया गया सोहम्मं ।

पञ्जुण-संबपुवभवकहाए महु-केढवभवो

तत्थ दो सागरोवमाइं दिव्वे भोए भुंजिऊण चुया गयउरे विस्ससेणस्स रण्णो सुरू-
वाए देवीए पुत्ता जाया जेढ-कणिट्ठा महु केढवो य । कमेण य महु राया जातो । नंदी-
10 सरदेवो वि संसारं भमिऊण वडपुरे कणगरहो नाम राया जाओ । सुदंसणा वि संस-
रिऊण तस्सेव भारिया चंदाभा नाम जाया । महु अहिराया, तस्स आमलकप्पाहिवो
भीमो नाम राया आणं न सम्ममणुपालेइ । तेण जत्ता गहिया, वडपुरं च पत्तो । कण-
गरहेण य बहुमाणेण सगिहमाणीओ । कणगभिंगारेण य उदगमावज्जिउं चंदाभा देवी
पादे धोवइ । ततो महु तीसे रूवे पाणिपल्लवफासे य रज्जमाणो वम्महवत्तव्वयमुवगतो,
15 संवरंतो आगारं किह वि अच्छिओ, जह व तह व भुत्तभोयणो निग्गतो गतो आवासं ।
निउणेण य मंतिणा पुच्छिओ—सामि ! अण्णारिसी भे मुहच्छाया लक्खिज्जइ. अइवीसं-
भमाणा मा छलिया होज्जह. कहेह, भे सरीरे वियारो । सो भणइ—साधु तक्कितं, कारणं
साहेमि ते—कणगरहस्स देवी चंदाभा, सा मे हिययमइगया. 'जइ सा नत्थि अह-
मवि नत्थि' त्ति णिच्छओ. एतीए चिंताए विवण्णया वयणस्स तुमे दिट्ठा । तेण भणिओ—
20 सामि ! बलक्कारेण कणगरहस्स भारिया जइ हीरइ तो अम्हे एकल्लगा वज्झा होहामो. तं
विण्णवेमि—उवाएण चंदाभा घेप्पहिति. पणओ वड्ढाविज्जउ कणगरहेण समं, अंतेउरा
पेसिज्जंतु, अकल्लगं च दरिसिज्जउ. ततो गइरार्गईए वीसंभेय संजोगो निरवाओ भविस्सइ ।
तहा य कयं । अकल्लं तं सोऊण कणगरहो सह चंदाभाए अभिक्खणं एइ । भीमो य
कणगरहसम्माणं सोऊण उवइओ । नियत्तो महु गयउरं गओ । कणगरहो भणिओ—
25 किंचि कालं समयं अच्छिऊण सनयरं मे (से) नेहिसि त्ति । तेण 'तह' त्ति पडिवन्नं । केसु
वि दिवसेसु गएसु गयपुरं गया रायाणो कयपूया सभारिया विसज्जिया । अंते कणगरहो
पूइओ, चंदाभा आभरणसज्जणववएसेण रुद्धा । सुयं च णाए, जहा—नत्थि मे निग्गमो त्ति ।
ततो णाए पञ्चइया दासी पेसिया कणगरहसमीवं । सो य णायपरमत्थो भीओ अवक्कंतो पु-
त्तस्स रज्जं दाऊण तावसो पवइओ । चंदाभा चंदप्पभा इव चंदस्स महुस्स बहुमया जाया ।
30 बहुणा य कालेण कणगरहो तावसरूवधारी गयउररायमग्गे दिट्ठो चंदाभासंतिगाए
चेडीए, निवेइयं च णाए—सामिणीओ ! मया राया अज्जं दिट्ठो त्ति । तीए भणिया—कया

१ पूइया गो ३ विना ॥ २ मधू शां० । एवमग्गसि ॥ ३ °जियं चं° शां० विना ॥ ४ ते शां० ॥ ५ °ओ
वधारिज्जउ शां० विना ॥ ६ °गईय पीइवी° शां० ॥ ७ °ट्ठो दासीए चंदाभासंतिगाए, निवे° शां० ॥

पुण तुमं रायं न पेच्छसि ? । सा भणइ—सामिणि ! कणगरहो नाम तावसो । तीए भ-
 णिया—कहिं ? , दंसेहि मे । तीय वि तहिं ठियाए दाविओ । सा चिंतावरा अप्पाणं निंदंती
 अच्छइ—अहो ! एस राया मम मंदभागाए दोसेण एरिसीं अवत्थं पत्तो त्ति । महु य पत्तो तं
 पएसं, पुच्छिया य णेण—देवि ! किं आयेण निज्जायसि ? त्ति । तीए तत्थुप्पणं भणिओ—
 देव ! एते नगरस्स बहिया सुत्तविभत्ता इव के दीसंति त्ति चित्तेमि । राया भणइ—देवि ! 5
 एयाणि जणस्स नयरवासिणो खेत्ताणि आजीविओसहिसंपाण्णनिमित्तं । सा भणति—देव ! एत्थ
 अम्हं कयरं खेत्तं ? । सो भणति—जाणि पस्ससि सुत्ताणि विभयमाणाणि ताणि अम्हं खेत्ताणि ।
 सा भणइ—एएसु एवंतणुएसु किं होहिति जेण जीवीहामो ? । राया भणइ—एस मज्जा-
 या 'मेर' त्ति वुच्चति. जो एयं भिंदति सो अवराही. ततो से विणयत्थं दंडो दोसाणुरूवो,
 सो अम्हं कोसं पविसइ. रायाणो मज्जायारक्खगा । ततो तीए हिंसग-मिच्छावादि-तेण-पार- 10
 दारिगाण निग्गहो पुच्छितो । कहिए य णं भणइ—देव ! तुब्भेहिं जाणमाणेहिं कणगर-
 हस्स दारहरणं करेतेहिं अजुत्तं कयं । ततो णाए दाइओ तावसो संचरंतो—एस अम्ह कए
 एरिसं दुक्खमणुभवइ । महुणा य पडिवन्नं—आमं देवि !, अजुत्तं मया कयं । चंदाभा
 भणइ—मम दोसो, न तुज्झं, जां णं जीवं तथा न परिच्चयामि, ता विसज्जेह मं, करिस्सं
 परलोगहियं । तेण भणियं—अहं पि परिच्चयामि रज्जसिरिं त्ति । केढवो सदाविउं निमं- 15
 तिओ रज्जेण भणइ—तुमं अणुपवइस्सं । ततो पुत्तसंकामियरिद्धी महु सह केढवेण चंदा-
 भाए य विमलवाहणस्स अणगारस्स समीवे पवइओ; गहियसुत्तऽत्थो संविग्गो, दुवा-
 लसविहतवजुत्तो बहुं कालं संजमिऊण कालगतो महासुक्के इंदो जातो । सो पुण केढवो
 तस्सेव सामाणो जातो । देवी सोहम्मे उववण्णा । कणगरहतावसो कालगतो धूमकेउ-
 विमाणे देवो जाओ । वेरमणुसरंतो महुं अवलोएइ, न य णं पस्सइ अप्पिड्ढिगत्तणेण । 20
 इंदो महु सत्तरससागरोवमक्खएण चुओ रुपिणीए कणहऽग्गमहिसीए कुच्छिसि पुत्तत्ताए
 उववन्नो । कणगरहदेवो विपुलसंसारं भमिऊण पुणरवि तम्मि काले धूमकेऊ देवो
 जाओ । सुमरियपुत्रवेरेण अणेण महु आहोइओ जायमेत्तो । तओ णेण जायरोसेण
 अक्खित्तो उज्झितो सिलायले, विज्जाहरमिहुणेण णीओ सपुरं । एस पडिणीयया ॥

ततो नारतो छिण्णसंसओ आगतो रुपिणिसमीवं । तीए य णेण कहिओ—पुत्तो ते 25
 देवि ! जीवति, विज्जाहरपरिग्गहिओ वड्ढइ । समागमकालो य णेण सिट्ठो भयवया जहा
 भणिओ । ततो नारदो उप्पइओ ।

पज्जुन्नो विज्जाहरपुरे वड्ढइ, कला य णेण उदीरियमेत्ताओ पुत्रभवपरिचियाओ गहि-
 याओ । आपूरमाणजोषण-लायणं पज्जुणमायवत्तसमसिरं, अबभासियपुंडरीयनयणं, जण-
 नयणवीसामभूयं, दिवायरकिरणालिं गियणलिणमणहरमुहं, सिरिदुमछणवच्छयलं, आयत- 30
 पसत्थबाहुजुयलं, दससतणयणकरकमलसंगमसुभगवज्जमज्झं, मिगवइसरिसकडिदेसं, करि-

१ एए उ पुरस्स शां० विना ॥ २ °पायण° ली ३ शां० ॥ ३ जीविस्सामो शां० ॥ ४ जा अहं जीवं-
 तथा तं परि° ली ३ । जा इ (य) अहं जीवं तथा न परि° क ३ गो ३ ॥ ५ °वित्तु नि° ली ३ ॥ ६ तुज्जे
 अ° शां० ॥ ७ जायारो° क ३ गो ३ उ० ॥

कलभससणसमऊरुजुयलं, महुरसिर-तणुकपरूढरोमाणुगतैवट्टजंघं, सोभगलकखणसमुचि-
 तसुकुमालपायपउमं, सुइसुह-गंभीरभासणं, हंससमगमणं च पस्समाणी कणगमाला विते-
 इ—पञ्जुणसामिणो रूवसरिसो विजाहरलोए वितिओ पुरिसो न हु होजा. जय णं
 कामिज्ज ततो मे सफलं जीवियं होजा. सो पुण विणीओ वियकखणो य पावगभीरू, ण
 5 इमं इच्छेजा. कहेमि से सब्भावं, तं पि पत्तिइज्ज वा न वा । एवं मयणपरब्रह्मा संकप्पे-
 माणी अगल्लिगा जाया । पुच्छिया य पञ्जुणणेण—अम्मो ! का भे सरीरपीडा जेण असत्थाओ
 दीसह ? । सा भणइ—सामि ! मा मं 'अम्मो'त्ति भणाहि. जीय सि पुत्तो सा ते अम्मा ।
 सो भणइ—कीस विवरीयाणि जंपेसि ? कीस वा अहं न पुत्तो जमेवं ववदिससि ? । सा
 भणइ—सुणाहि, अम्हेहिं तुमं दोहि वि जणेहिं सिलातलुज्जिओ वासुदेवनामंकमुइसहिओ
 10 दिट्ठो, आणीओ य गिहं. सुणामि पुण 'कण्हऽग्गमहिसीए रुपिणीए पुत्तो जायमेत्तो चेव
 कैण वि हिओ' तं कालो संवयति. मुहा य कण्हसंतिगा, तेण जाणामि तीसे पुत्तो ति.
 इमा य पुण मे अवत्था तुमं अहिलसमाणीए । ततो पञ्जुणणेण भणिया—अम्मो ! न मया
 सुयमेयं जं तुब्भे भणह. धुवं ते धातुविसंवादो जं तुज्जे अजुत्तं जंपह । ततो भणइ—हरि-
 दिण्णग ! मरामि जइ मं अवमण्णसि । तेण भणिया—तुब्भं किं मरियध्वं ?, ममं मारावेउं
 15 इच्छहा ? जओ एवं संलवह । ततो भणइ—किं रण्णो बीहेसि ? । तेण भणिया—बीहेमि ।
 कणगमालाए भणिओ—किह बीहेसि ?, सुणाहि—अत्थि णल्लिणसहं नयरं, तत्थ राया
 कणगरहो नाम, मालवई देवी, पुत्तो कणगकेऊ, अहं च कणगमाला दुहिया. सो
 राया पुत्तस्स रज्जं दाऊण तवोवर्णं गतो. मज्झं च वड्डियाए दिण्णा णेण विजा सिद्धा
 चेव पण्णत्ती. तं ते कुलपरंपरागयं देमि जहा दुद्धरिसो भवसि । पञ्जुणणेण भणिया—एवं,
 20 कुणसु मे पसायं । सा पहट्टा ण्हाया कयबलिकम्मा । दिण्णा य से तीए सिद्धा पण्णत्ती ।
 तओ सा भणइ—इच्छसु मं इदाणिं ति । तेण भणिया—अम्मो ! दुब्भासियं ते, पढमं ताव त्थ
 तुब्भे मम मायाओ. अहवा जा जीवियं देइ सा किह ण माया ? जइ वि तुज्झं उदरे ण
 वुच्छो मि. विसियं विजापयाणेण गुरू त्थ. मुयइ एयं विगारं ।

तओ सा रुद्धा 'इयौ मि रागेणं' ति कंचुइज्जं भणति—कहेहि रण्णो, एस पञ्जुणो दुट्ठो
 25 इच्छइ ममं लंघेउं, कीरउ से गिगहो ति । राया तं सोऊण वयणं पञ्जुणस्स विणयप-
 षण न कुविओ । तओ णाए कालसंवरसुयाणं कहियं—एस राया विवरीओ जो दिण्णगं
 न निगेण्हइ. अपत्थियपत्थगं तुब्भे णं लहुं विणासेह ति । तेहिं दौहिं कवडुज्जएहिं पडिवण्णं
 'तह' ति । भणिओ च गेहिं पञ्जुणो कलंबुवाए बावीए सूळं गिहतूण—एहि, मज्जामो
 समगं ति । तेण भणिया—तुब्भे सुहिया, वचह, मज्जह. ममं किं जणणीए दूसियस्स मज्जि-
 30 षणं ? ति । तेहिं भणिओ—रोसेण जं देवी भणइ को तं पत्तियत्ति ? . एहि, वचामो (प्रंथा-

१ 'तवडुज्जं' शा० कसं० विना ॥ २ कस्स वा अहं पुत्तो शा० विना ॥ ३ 'लिणीसहन' शा० ॥ ४ ली
 ३ विनाऽन्यत्र—'ओ णं भं' शा० गो ३ । 'ओ तं भं' उ० ॥ ५ 'वा निरा' गो ३ ॥ ६ 'सुयस्स
 क' कसं० गो ३ उ० विना ॥ ७ दाहिक्कवडुज्जए' ली ३ विना ॥

मम्-२५००) ति । णीओ य तेहिं । सा य बावी अंतो विसाला, मुहे संकुचिया, मज्जे य णेहिं पञ्जुणो ठविओ, 'समगं पवायं देमो' ति दिण्णो । पञ्जुणो [*पण्णत्ती*] सूललीणो ठिओ । चिंतियं च णेण—सूला मारेउकामेहिं ममं ठविया होज्ज ति । पण्णत्तिं चिंतिय भणिया य—भगवइ ! होउं पिहं जाव से चेद्धियं पस्सामो ति । तहा कयं पण्णत्तीए । इयरे उत्ति-
ण्णा, 'धुवं सो सूले लग्गो' ति पासाणवरिसं मोत्तूण 'हओ सि वल्लभ !' इति पेढिया । 5
पञ्जुणोण पच्छओ द्विएण भणिया—सूरा होह, इयाणिं विणट्ठ त्थ । पहरह जो भे पाणो ।
परावत्ता, 'एस अबिज्जो' ति वीसत्था सब्बे जुज्झंता वहिया । कालसंवरो सुयवहपरिकु-
विओ पेढिओ, भणिओ य देवीए—कुणसु पयत्तं । सो भणइ—सो धरणिगोयरो किं करि-
स्सइ मे ? ति । तीए पण्णत्तिदाणं कहियं । निवारिओ य मंतीहिं—देव ! सुयमारणं ण
जुज्झइ राईणं कुलतंतुरक्खणनिमित्तं । सो य पञ्जुणो चिंतावरो अच्छति—कयावराहस्स मे 10
पिउसमीवं गंतुं जुज्झइ ? न जुज्झइ व ? ति ।

पञ्जुणस्स अम्मापिउहिं सह समागमो

इओ य बारवतीए सच्चभामा देवी दुज्जोहणरायदुहियाए सह सुयस्स विवाहारंभं
काउमारद्धा । रुप्पिणीए नारओ भणिओ—अज्ज ! इमो^१ सो तुब्भेहिं मम पुत्तस्स
समागमकालो निदिट्ठो । सच्चभामासुयस्स वीवाहो, तं जइ सब्बं तुब्भेहिं भासियं तं कुणह 15
पसायं । दंसेहि मे पञ्जुणं पुत्तगं । एवंभणिओ नारदो भणति—देवि ! अज्जेव पुत्तं
आणीय दच्छिहं ति । उप्पइउ गगणपहेण विज्जाहरगईय पत्तो य मेहकूडं । दिट्ठो णेण
पञ्जुणो एगागी, आभट्ठो य—कुमार ! किं विमणो दीससि ? ति । तेण से कयप्पणामेण
भाउमरणं कहियं, 'महंतो अवराहो कओ' ति वाउलचित्तया मे । नारएण भणिओ—
जे तुमं मारेउं चिद्धिया ते सत्तू, ण भायरो । किंच सुणाहि—तुमं सि कणहस्स वासुदेवस्स 20
पुत्तो रुप्पिणीए देवीए पुत्तगो जायमेत्तओ अवहिउ धूमकेउणा सिलाए उज्झियओ सि,
एण कालसंवरेण सभारिएण गहिओ 'पुत्तो' ति । तव पुण गब्भत्थस्स मायाए सह
सच्चभामाए सवत्तीए पणीयं आसि—'जा पढमं पुत्तं पयाइ सा इयरीए तस्स कल्लाणदि-
वसे केसमुंडणं कारइ' ति । तुमं च जायमेत्तो हिओ । सच्चभामा न सहइइ । तीसे पुत्तो
जाओ । तं अज्ज दिवसो जणणीय ते जसो वड्ढेयओ । वच्चासु सिग्घं कणगमालापुवकहि-25
यकारणो । सो भणइ—नारदसामि ! एवं एयं जहा भणइ तुब्भे । किह पुण अम्मा-पियरो
ममं जाणिहिंति ? । नारएण भणिओ—मया तेसिं पुंवं कुमार ! कहियं जिणोवदेसेण ।
अविलंबियं गम्मउ ति । नारएणं विमाणं विउबियं, पत्थिया थोळोयंता भरहं, दंसेइ य
से नारओ नगर-SSगर-SSसम-जणवए । पस्संति^२ च खइराउवीए खंधावारं । पुच्छियं
च पञ्जुणोण—कहिं मण्णे एस खंधावारो वच्चइ ? ति । तेण भणिओ—दुज्जोहणेण रण्ण 30

१ दिण्णा य पण्णत्तीए पञ्जुणो सूळ^० कसं० उ० ॥ २ उं ति अहं की ३ ॥ ३ उं ति क ३
उ २ ॥ ४ ओ मासो तुं क ३ ॥ ५ पुंवं कहिं शां० ॥ ६ ०ति अक्खइ उ २ विना ॥

पुत्तनिमित्तं विवायं वासुदेवकहियं सोऊण तव एसा दत्ता गब्भत्थस्स य. एसा पुण संपयं सच्चभामासुयस्स भाणुस्स णिज्जए तव माउकेसहारिणी । ततो कुद्धो भणइ—पस्सह करेमि से पूयं ति । विउब्बियं णेण णिव्वहणं पडिलोमं । तत्थ माहणो सूकरजाणविलग्गो विगयरूवो खरकुक्कुडजाणसहिओ । कुमारीसंतगेहिं भणिओ—वेयालरूव ! मा अभिमुहं एहि, 5 अवसर अप्पसत्थ ति । सो भणइ—जइ अहं अमंगलो को हु कल्लाणो ? ति. जस्सेसा समीवं निज्जइ भाणुस्स सो किं ममाओ पइविसिट्ठो ? । ततो ते पुरिसा निब्भच्छंति णं—बडुक ! अवसर, मा पलवसु बहुयं ति । ततो णेण पुलिंदा विउब्बिया । तेसिं भण्ण दिसो-दिसिं नीओ खंधावारो । नारओ अणेण भणिओ—तुब्भे ममं माउसमीवमुवगंतूण मे-लाहिह. अहं ता पस्सामि परिजणं, कुमारे य भाणुसहाए । ‘एवं होउ’ ति सो अइकंतो ।

10 पञ्जुण्णेण य बारवतिवाहिं एगत्थ वणसंडे वाणरओ दंसिओ रक्खापुरिसाणं । भणिया अणेण—एस वानरो च्छाओ अहिलसउ एत्थ फलं पुप्फं वा । ते ण सम्मण्णंति—निव्वहणगं इह, ण वीसमियव्वं ति । तेण से सुवण्णखंडं दिण्णं । कयविसग्गेण वाणरेण खणेण णिपुप्फ-फलो कओ । तओ रक्खपुरिसा चिंतंति—अइरा अम्हे विगासिय ति । पञ्जुण्णेण भणिया—ण जायइ तित्ती कविस्स, किं भणइ ? ति । ते वि विण्णविति विमणा—देव ! जारिसी 15 एयस्स सत्ती दीसति एस बारवतीए वि ण तित्तो होज्जा. अम्हं पुण रायकुलाओ विणाओ मक्कडरूवी उवट्ठितो. अलं णे सुवण्णेण, पलामो ति । भीए जाणिऊण ते भणिया—अच्छह वीसत्था, जहापुराणो वणसंडो भविस्सइ ति । तदवत्थो य जाओ । थोवंतरेण घोडगो बीयवालाण दंसिओ—चरउ थोवं छाओ आसो । णिव्वहणववएसेण ण देंति, ते वि तहेव लोभिया, मुहुत्तेण णित्तणं कयं करणं, पण्णत्तिमायाए पणयाण कयं साभावियं । वाविमु- 20 वगतो—पिबउ पाणीयं आसो ति । न देंति, सुवण्णलोहीए पडिवन्ना, मुहुत्तेण कया णिरो-दया, भीया उ, जाया साभाविया । थोवंतरे भाणुकुमारो बहुजणपरिवारिओ बारवति-वाहिं कीलति । पण्णत्तीए कहिओ य दिट्ठो पञ्जुण्णेण । भाणुणा य सपरियणेण पञ्जु-ण्णो दिट्ठो उत्तमतुरयारूढो मंदरूवो परिणयवओ । पुच्छिओ कुमारेहिं—अज्ज ! विक्का-यइ आसो ?, घडासु मोल्लं । पञ्जुण्णेण भणिया—वोज्झं आसस्स मोल्लं करेइ, परिच्छह 25 ताव । ते आरूढा कमेण, इच्छियं वहइ आसो । भाणू विलग्गो, भणिया य पन्नत्ती पञ्जु-ण्णेण—जह न विणस्सइ तहा होउं भयवति ! । समकडकीमाणं कडिल्लं (?) तहा अक्खित्तो जहा जातो सोइयव्वो परियणस्स । पच्छागए य मुक्का तुरगतत्ती । पञ्जुण्णो बारवतिमुव-गतो, पविट्ठो य वसुदेवघरं मेंडुल्लगं गहेऊण । कयपणिवाओ य पुच्छिओ वसुदेवेणं—दारग ! किमागमणं ? । भणति—देव ! तुम्हे मिंढगलक्खणं जाणह. जइ पसत्थो एस उरब्भो 30 तो णं गेण्हस्सं । तेण णिज्जाइओ, भणइ—दारग ! लक्खणजुत्तो । ‘सत्तं से परिच्छामि’ ति अंगुलीए आगारिओ णेण । पञ्जुण्णमएण य आसणाओ पाडिउ, दूमाविओ जाणु-

१ °रूवो मा शां० कसं० विना ॥ २ °ण भाणुकुमारो । भाणुणा क ३ ॥ ३ ता णं । ते शां० ॥

४ °उ विसमकंड° शां० । °उ भयवति ! समकंड° कसं० ॥

देसे । भणिओ तेण—देव ! पुणो विण्णाणं अक्खह त्ति । हसिऊण अइगतो गिहं । पज्जुणो
 माहणदारगरूवं काऊण सच्चभामागिहमुहे मालागारेण दिण्णपुप्फापीलो खुज्जाए विखुज्जी-
 कयाए विलत्तो, भत्तं मग्गमाणो णिवेदितो चेडीहिं सच्चभामाए—को वि माहणदारगो
 रूवस्सी तेयरासी भोयणं मग्गइ त्ति । तीए भणियं—भुंजउ अइनेहेणं । वद्धावेऊण य भणति
 देविं—जइ मे तित्तीए भोर्यणं अइभुक्खियस्स दिज्जइ तो भुंजिस्सं । तीए भणियं—5
 कामओ जिमेहिं । निविट्ठो आसणे, उवणीया कंचणपत्ती, भिक्खा दिण्णा दिण्णा पंखइतो
 भणइ य—देवि ! एयाँओ चेडीओ सयं खायंति, मज्झं ण देंति । तीए संदिट्ठाओ—देह से
 जाव इच्छइ । ताओ भणंति—सामिणि ! वलवामुहं माहणरूवं एयं भवणं पि ते गसेज्ज त्ति
 तक्केमो । एयम्मि अंतरे सुयं देवीए सच्चभामाए—निब्वहणं पुलिंदेहिं विद्धंसियं ति । भणिया
 य पज्जुणोण—देवि ! जइ मे न दिज्जइ तित्तीय भोयणं तो वच्चामि रुपिणीए भवणं । 10
 तीए भणिओ—अण्णेण कज्जेण अहं आदण्णा. ‘तुमं रुपिणियाए वाँ सुवण्णियाए वा गिहं
 वच्चहि’ त्ति दत्तायमणो णिग्गतो, खुड्डगरूवी अइगतो रुपिणीए समीवं । तीए वंदिओ^०
 आमंतिओ य—किं दिज्जइ खुड्ड !? त्ति । सो भणइ—साविण ! मया महंतो उववासो कय-
 हओ. चिंसेमि, माउए वि मे थणो न पीयपुषो त्ति. पारणगनिमित्तं देहि मे पायसं दुयं ति ।
 तीए भणियं—एवं होउ, वीसमसु मुहुत्तंगं जाव, नत्थि, सह त्ति । सो वासुदेवसीहासणे 15
 उवविट्ठो । भणिओ य रुपिणीए—खुड्डग ! एयमासणं देवयापरिग्गहियं, मा ते को वि
 उवघातो भविस्सति, अण्णम्मि आसणे णिसीयं त्ति । सो भणइ—अम्हं तवस्सीणं ण
 पभवति देवता । आणत्ता य चेडीओ देवीए—सिग्घं पायसं साहेह, मा किलम्मउ तवस्सी ।
 पज्जुणोण य अग्गी थंभिओ, न तप्पती खीरं । कासवगो य सच्चभामाए पेसिओ विण्ण-
 वेइ—देवि ! देह किरि केसे त्ति । पज्जुणोण भणिओ—कासव ! जाणसि मुंडं काउं ? । सो 20
 भणइ—आमं । तेण भणिओ—बदरमुंडं जाणासि ? । सो भणइ—न याणामि । कुमारेण
 भणिओ—एहि, जा ते दाइज्जउ । ततो से अणेण सचम्मगा बाला अवणेऊण सिराओ हत्थे
 दिण्णा, ‘एरिसं बदरमुंडं वच्चति’ । सो रुहिरंकिण्णसरीरो गतो । देवी य खुड्डेण सह आलावं
 करंती तूरावेंती य चेडीओ आगयपण्हया पफुल्लोयणा संवुत्ता, खुड्डगो य मायं पस्समाणो
 पफुल्लमुहो । जायववुड्डा य कासवगसहिया उवागया, दत्तासणा पभणंति—देवेण पट्टविया मो, 25
 देह किर देवि ! केसि त्ति । रुपिणीए भणियं—जाव खणिगा होमि ताव दिज्जंति केसा.
 अतीह तुव्भे त्ति । पज्जुणोण भणिया—भो ! पुच्छामि ताव, जायवाणं एस किं कुलायारो
 केसेहिं विवाहे कोउगाणि कीरंति ? । ते भणंति—खुड्डय ! ण एस आयारो, पणियं किर
 देवीणं आसी । ततो लग्गाणि से आसणाणि किर वत्थेसु । खुड्डेण भणिया—किं लेसियाणि

१ णं दुक्खियस्स क ३ गो ३ उ० । णं अइदुक्खियस्स ली ३ ॥ २ परिक्खित्ता भ० शां० ॥ ३ ०या चे०
 क ३ विना ॥ ४ ०केसु शां० ॥ ५ ०वासुदेवपत्तियाए गिहं शां० ॥ ६ ०त्तावमाणो ली ३ ॥ ७ ०ओ य
 अइगतो य—किं उ २ विना ॥ ८ ०त्तं निविस त्ति । सो शां० ॥ ९ ०यह । सो शां० विना ॥ १० देविं
 ली ३ विना ॥ ११ ०रखीणस० कसं० विना ॥

भे वत्थाणि आसवहरणनिमित्तं ? । ततो ते विलक्खा विणिग्गया । ण्हाविया णेण वुत्ता—
अरे ! जं स्थ देवीए आणत्ता मुंडणं तं करेइ सिग्घं । ततो ते मोहिया अण्णोण्णं मुंडेउमारद्धा,
चीरिकामुंडा अद्धमुंडिया खंडदाढिगा केसहत्थगया निग्गया ओहसिज्जंता चेडीहिं ।

- तयणंतरं णारओ उवट्ठिओ । भणिओ य रुप्पिणीए—अज्ज ! अलिगभाणग त्थ संवुत्ता ।
5 नारएण भणिया—देवि ! किं कीरउ ? जइ पासगयं पुत्तं न याणसि । ततो पञ्जुण्णेण सकं
रूवं दंसियं, पणओ य अंसुपुण्णयणो । माऊए चिरकालरुद्धं च बाहं मुयंतीए अवतासिउ,
'सागयं पुत्त, जीवसु बहूणि वाससहस्साणि' त्ति अभिणंदिउ, उच्छंगे निवेसाविऊण दिण्णो
मुहे थणो । देविपरियणो य पायपडिओ परुण्णो । णारएण य भणिओ—मा कुणइ कोळा-
हलं. सुण कुमार !—न जुज्जइ तुब्भं पागइयपुरिसस्सेव पिउसमीवं गंतुं । पञ्जुण्णेण भणियं—
10 किइ उण गंतव्वं ? । भणइ—देविं हरासु, ततो जायवचंदं पराजेऊण (ग्रन्थाग्रम्—२६००)
पगासो कुलगरवंदणं करिस्ससि । रुप्पिणीए भणियं—अज्ज ! बलवंतो जायवा. मा कुमारस्स
सरीरपीला भविस्सइ. अलमेएण मम पवाएणं ति । नारएणं भणिया—देवि ! न याणसि कुमा-
रस्स पभावं. एस पण्णत्तिपरिग्गहिओ सएण वीरिण मया य सहाएण समत्थो सव्वे
पत्थिवे जोहेउं, किमंग पुण जायवे ? . मा भाहि, एवंकए उज्जलओ मेलओ होहिति पिया-पु-
15 त्ताणं । णारयमयाणुवत्तीए य पडिवन्नं देवीए । विउरूविओ रहो नारदेण, विलग्गा रुप्पिणी
सह परिचारिगाहिं । आघोसियं नारएणं महया सद्देण—रुप्पिणी हीरइ, दंसेइउ बलं रुहि-
त्ति । गय-तुरय-रहेहि य निज्जाया जायवजोहा । पण्णत्तीपभावेण य से पञ्जुण्णो कुणइ
इयहिए कुंजर-तुरंगमे, आउहाणि अमोहाणि । ततो ते अभिभविउं अचएंता विरहा पेच्छगा
विब ट्ठिया । वासुदेवो य पत्तो, गहिओ णेण संखो । पण्णत्ती संदिट्ठा पञ्जुण्णेणं—वालु-
20 काए भरेहिं संखं ति । असदो य पविट्ठो [*णेण*,] । ततो सो सरेहिं छाएउं पवत्तो । कुमारो
य से खुरप्प-उद्धचंदेहिं खंडाखंडिं करेइ । रुसिएण य कण्हेण चक्कं मुक्कं । भीया देवी नारएण
भणिया—मुय विसादं, चक्कं कुमारसरीरे णावरज्जइ त्ति । सुदरिसणं पञ्जुण्णरहं पयक्खि-
णीकाऊण नियत्तं । वासुदेवेण भणियं—अकयकज्जं कीस मम समीवे एसि ? त्ति । चक्का-
हिट्ठिणा जक्खेण भणिओ—देव ! मा कुप्प, आउहरयणाणं एस धम्मो—'सत्तू विवाडेयव्वो,
25 बंधू रक्खियव्वो सामिणो'त्ति. एस य तुब्भं पुत्तो रुप्पिणीए देवीए अत्तओ नारयरिसिणा
अज्ज आणीओ. तस्स य मएण देवी अवहिआ । उवसंतो कण्हो 'करिस्सं ते पूयं पियनि-
वेद्दगस्स' त्ति वोत्तूण संठिओ पीईय पिबंधतो विव पञ्जुण्णं । नारएण भणिओ—पञ्जुण्ण !
भिण्णं रहस्सं चक्करयणेण, उवसप्पसु पियरं ति । ततो नारयसहिओ उवगतो त्ति । पणमंतो
य आणंदंसुपुण्णयणेण पिउणा अंकमारोविउ अग्घाओ य सिरे, अभिनंदिओ य महाफ-
30 लाहिं आसीसाहिं, महया इड्डीए पवेसिओ नयरं । कुलगर-जायवपत्थिव-जणनयणमालावि-
लुप्पमाणरूवो रुप्पिणिमवणं च आइच्चजसो विव भरहगिहमणुपविट्ठो । ठविओ जुव-
राया । दुज्जोहणडुहिया अणेण भाणुस्स विसज्जिया । सच्चभामाए बिलयाए पूइओ ।

ततो 'रूवस्सी विउसो विणीओ पियाभासी सत्तजुत्तो सरण्णो दाया पञ्जुण्णो' त्ति वारवतीजणेण पसंसिज्जमाणो जहासुहमभिरमति । कण्हेण वि अणिच्छंतो वि परं पीइ-मुब्वहंतेण विज्जाहर-धरणिगोयरपत्थिवकण्णाणं सरिसजोव्वणगुणाणं पाणिं गाहिओ पासाय-गतो दोगुंदुगदेवो इव भोए भुंजमाणो निरुव्विग्गो विहरइ ।

कयाइं च सच्चभामा कण्हं सगिहगयं विन्नवेइ—देव ! जा किर इत्थिया भत्तुणो ण 5 बहुमया तीसे अवच्चाणि मंदरूवाणि णित्तेयाणि भवंति. जा पुण वल्लभा तीसे भत्तारसरि-सरूव-गुणाणि. तं अहं तुव्वं वेसा, रुप्पिणी भे गोरविया, तेण से तिसमुहपरिगयाए मे-इणीए तिलयभूओ पुत्तो दत्तो । वासुदेवेण भणिया—देवि ! मा एवं जंपसु. तुमं सि सव्वं-तेउरजेट्ठा, कीस एवं संलवसि ? । तो भणइ—जइ एवं तो पञ्जुण्णसरिसं पुत्तं देह । कण्हेण भणियं—देवि ! जइ तुव्वं एरिसो अभिप्पाओ तो आराहेमि देवं हरिणेगमेसिं, 10 जहा तुमं सफलमणोरहा होहिसि त्ति । कुलगरविदितं काऊण द्वितो पोसहसालाए अट्टमेण भत्तेण । आकंपिओ देवो भणइ—वरेह वरं, जम्मि ते सुमरिओ । सो भणइ—देवी पञ्जु-ण्णसरिसं पुत्तं इच्छेइ, कुणसु पसायं । णेगमेसी भणइ—जीए देवीए सह पढमसमागमो ते तीए पञ्जुण्णसरिसो पुत्तो होहिति. इमो य हारो से दायवो त्ति । गतो देवो ।

विदितं च एयं कारणं कयं पण्णत्तीए पञ्जुण्णस्स । पारियतवो य कण्हो वासधर-15 मुवगतो । पञ्जुण्णस्स चिंता जाया—सच्चभामा अम्मयाए सह समच्छरा. जइ तीसे मम सरिसो पुत्तो होइ ततो तेण सह मम पीई न होज्ज. किह कायव्वं ? । चिंतियं चाणेण—जंब-वती देवी अम्माय माउसंबंधेण भगिणी, तं वच्चामि तीसे समीवे । गंतुं जंबवइभवणं प-णओ, दत्तासणो भणति—अम्मो ! तुव्वं मम सरिसो पुत्तो रोयइ ? त्ति । तीए भणियं—किं तुमं मम पुत्तो न होसि ? . सच्चभामानिमित्ते देवो नियमेण द्वितो, किह मम तव सरिसो 20 पुत्तो होइहि ? त्ति । सो णं विण्णवेइ—तुज्झं अहं ताव पुत्तो, बित्तिओ जइ होई णणु सो-हण्येरं । सा भणइ—केण उवाएण ? । पञ्जुण्णेण भणिया—'तुव्वं सच्चभामासरिसं रूवं हो-हित्ति संज्झाविरामसमए. जाव पसाहण-देवयच्चणविकिखत्ता ताव अविलंबियं देवसमीवं वच्चे-ज्जाहि'—त्ति वोत्तूण गतो नियगभवणं पञ्जुण्णो । पण्णत्तीए य जंबवती सच्चभामासरिसी कया । चेडीए भणिया—देवि ! तुव्वे सच्चभामासरिसी संवुत्ता । ततो तुट्ठा छत्त-चामर-भिगा-25 रधरीहिं चेडीहिं सह गया पतिसमीवं, पवियारसुहमणुभविऊण य हारसोहिया दुत्तमवक्कंता ।

सच्चभामा य अलंकिय-विभूसिया कयकोउय-मंगला उवगया कण्हसमीवं । भणिया य णेणं—देवि ! किं इमं परियट्ठियनेवत्था सि पुणो आगया ? । सा कुविया—नूणं का वि ते कय-संकेया हिययसाहीणा आगया, जओ मं उवालभत्ति । तेण भणिया—देवि ! परिहासो कओ, मा कुप्प, का सत्ती अण्णाए अज्ज इहागंतुं ? । ततो पसण्णमुट्ठी संवुत्ता, वसिऊण य गया भवणं । 30

वासुदेवेण विचिंतियं—वंचिया कीय वि तवस्सिणी, उवलभामि ताव त्ति । अंतेउरमवलो-इउमारद्धो । पत्तो य कमेण जंबवत्तिसमीवं, पस्सति सरयकालतिपहगं विव हंसावलिसो-

हियं हारेण विरायमाणं । पणया य णं विण्णवेइ—देव ! सुणह, मे अज्ज जारिसो सुमिणो दिट्ठो । तेण भणिया—कहेहि । सा भणइ—अहं किर तुज्झ समीवमुवगया, तुब्भेहि य मे हारो दिण्णो, पडिबुद्धा य जाव हारं उरम्मि पस्सामि. साहह सुमिणफलं । तेण चित्तियं—पञ्जुणचिट्ठियमिणं । ततो तेण भणिया जंबवई—देवि ! जायवकुलस्स अलंकारभूतो ते भवि-
5 स्सइ पुत्तो । सा कयंजली भणइ—देव ! अवितहमेयं जं जंपह त्ति । केढवदेवो य तीसे गब्भे उववण्णो । पुण्णेसु य मासेसु पयाया पुत्तं पसत्थलक्खणं कियपाणि-पायं, विबुद्धपोंडरीयलोयणं, णवचंदमणोहरवयणचंदं । तं समयमेव मइसायर-अजियसेण-दारुगाणं पुत्तजम्मं निवेदितं च कण्हस्स । जंबवइसुयाणंतरं भणिया य ते—एते वयंसमणुस्सा जंबवइदेविनंदणस्स त्ति । कयजायकम्माणं कयाणि नामाणि संबो बुद्धिसेणो जयसेणो सुदारगो त्ति । ततो
10 संबो देवकि-रुप्पिणि-जंबवतीहिं पञ्जुन्नसिरिणा य लालिज्जमाणो सुहेण परिवड्ढइ ।

कयाइ वासुदेवपायवंदओ णीओ, खेलावेइ णं कण्हो । कालिंदसेणा सुहिरण्णं दारियं पाएसु पाडेइ । पुच्छिया य वासुदेवेणं—कालिंदसेणे ! इमा तव दारिया ? । तीए ‘जहा-
55 णवेह’ त्ति पडिवन्नं । भणिया य—निक्खिव ता णं कुमारसमीवे । तीए पायपीढसमीवे ठविया । कीलंतेहि य एकमेक्को अवतासिओ । कण्हेण मंती पलोइओ । तेण भणिओ—
15 जुत्तं त्ति । कालिंदसेणाए य लद्धपसराए विण्णवियं—देव ! एसा दारिया हेमंगयस्स कंच-
णपुराहिवस्स दुहिया. जइ मम पसाओ अत्थि तो कुमारस्स सुस्सूसिगा होउ । कण्हेण ‘एवं’ त्ति पडिस्सुयं, कोडुंबिया य संदिट्ठा—सुहिरण्णा दारिया मम सुण्हा, कुमारसरि-
सीए पडिवत्तीए णं उवक्खेयवा । विसज्जिया वड्ढइ । संबो तेहिं वयंसएहिं समेओ सुमुहस्स कलायरियस्स उवणीओ सिक्खइ कलाओ ।

20 पञ्जुणो य माउपायवंदओ गतो पस्सइ अंसूहिं रोवतीं रुप्पिणीं । पुच्छिया अ-
णेणं—अम्मो ! साहह देवं मोत्तूण जेण भे मंतुं कयं, जेण तं सासेमि । तीए भणिओ—
पुत्त ! मया ते रुप्पिस्स माउलस्सं पेसियं. तस्स दुहिया वेयब्भी नाम सुया मया रूव-
वती. सो भणइ—‘अवि य णं अहं पाणाणं देमि, न य रुप्पिणीसुयस्स’ त्ति. तो मे मण्णुं जायं । पञ्जुण्णेण भणिया—अम्मो ! मा अधिइं करेह, दाहिति णं पाणाणं । गतो य संबं
25 गहाय भोजकडं नगरं, पाणणेवत्थिया ट्ठिया उँदट्ठाणवभासे, गायंतेहिं णं विम्हयं नीओ लोओ । हत्थी य मत्तो तेणेव मग्गेण पाणियं पाउकामो आगतो, आरोहेण य भणिया—
हरे पाणा ! अवसरह सिग्घं, मा हत्थिणां चमट्ठिज्जिहि-त्ति । तेहिं भणिओ—मा छुब्भं इओ एतं भेडहत्थिं, मा कुक्कुरेहिं खज्जिहिति । ततो रुट्ठो, छूढो णेण हत्थी । पाणत्तीवसेण य कुक्कुरा से समंतओ विलग्गा, तेहिं कवोल-मुह-नासापएसेसु खज्जमाणो सहारोहेण परा-
30 भग्गो । तेण य अण्णे हत्थी भीया, तेण परोप्परं भमंता, सूरत्थमणवेलाए य घर-कडग-

१ हारं हियए प° शां० ॥ २ णावि अ° क ३ ॥ ३ °स्संते पे° शां० ॥ ४ इंद° शांसं० विना ॥ ५ अरे शां० विना ॥ ६ णाऽवमहिज्जिहिह-त्ति उ २ विना ॥ ७ °ब्भउ एतं भिंडह° शां० विना ॥ ८ हत्थी । संबेण य कुक्कुरा समंतओ विलइया, तेहिं ली ३ ॥

पडलाणि भंजमाणा, पाउसकालबलाहगा इव गुलगुलेमाणा, नयरजणं खलिय-पडिय-बिसं-
 ठुलं हय-विहलवयणं वीसरसरोरसियं 'सामि!, भाय!, मातुल! परित्तायसु' त्ति पलार्यण-
 परं कुणमाणा समंततो परिभमिया । रुप्पिणा ससंभमं पुच्छियं—को इमो नयरस्स खोभो? ।
 ततो से कहियं उवलद्धकारणेहिं पुरिसेहिं—देव! चंडालकुक्कुरेहिं हत्थी खइओ, तेण भीएण
 पलायमाणेण हत्थिणो भीया. तेहिं भीएहिं परिभमंतेहिं परियत्तियमिव नयरं । तओ 5
 चिरेण पसंतं । मूसएहिं खइयाओ वरत्ताओ हत्थीणं, तओ ते उहामा भमिउमाढत्ता । कुमा-
 रपाणेहिं य वरत्ताओ दंसियाओ, ताओ महग्घाओ पणेत्ता पकासा जाया । संबस्स य बुद्धिगा-
 रूवं कयं, पविट्ठा य रुप्पिसमीवं । पणत्ती य संबस्स निस्सिया भणइ—देव! सुणह,
 सुयमन्हेहिं—तुब्भे किर वेदब्भिं कुमारिं पाणाण देह त्ति. ण य खत्तिया मिच्छवाई. जइ
 य अवस्सं पाणाणं दायवा कण्णा, मज्झ दारयसरिसं वरं न लब्धिहिह अण्णं. जंपह जं पत्तं । 10
 ततो रोसरत्तनयणो भणइ—वच्चह, अतीव, चिंतेमि ताव त्ति । अवगएसु य पडिहारो सदा-
 विओ, भणिओ य—कीस ते पाणा पवेसिया? । सो भणइ—देव! न पासामि णं पविसंते,
 केवलं अइगया(ग्रन्थाग्रम्—२७००)दिट्ठा । सभागया मणुस्सा भणिया—पाणा इह कण्णा-
 निमित्तं पलवंति, ण कोइ णे ते निब्भच्छेइ? । ते भणंति—सामि! तीसे पाणथेरीए अच्छी-
 हिंतो मसगवट्ठीओ निग्गच्छंति, तेहिं मसगेहिं णे नयणाणि छाइयाणि, तेहिं खज्जमाणा 15
 मूगा इव संवुत्ता मो. मायंगवुट्ठीए सह गया मसगा । ततो तस्स रण्णो मंतीहिं सह सम-
 वाओ जातो—पाणरूवी को होज्ज सो तरुणो ओयंसी?. हत्थी कुक्कुरेहिं तस्स संतिएहिं
 भग्गो । तत्थ केइ भणंति—देव! कोइ देवो विज्जाहरो वा एएण वेसेण कुमारिं वरेइ. अइतो
 निग्गच्छंतो वा न दीसति, नत्थि एत्थ संसओ. न फरुसेयवो सो पाणो, किंचि उवघायं
 करेज्ज त्ति । 'को पुण उवाओ तेसिं निवारणे?' त्ति राया पुच्छइ । मंतीहिं भणियं—20
 'कुमारी दिण्णसयंवरा अम्ह' त्ति वत्तब्बं । बितियदिवसे रयणहत्था बुट्ठा पुरतो ट्टिया राइणो,
 गिहीयाणि रयणाणि अहिगतेहिं । मायंगवुट्ठा भणति—देव! किं चिंतियं ते?, भणह, तो
 सकाले अण्णत्थं चिंतियं काहामो । रण्णा णिज्जाइया सभा, मुण्णयधरी दिट्ठा । ततो णेणं
 भणिया मातंगी—विदिण्णसयंवरा कण्णा वेदब्भी, तीए ण पभवामि अहं । मायंगवुट्ठाए
 भणियं—जइ एवं पस्सउ मे दारगं, सा णाम पमाणं । रण्णा भणियं—एवं होउं त्ति, अतीह 25
 त्ति । अदिट्ठाणि णिग्गयाणि पाणाणि । पुच्छिया सभागया रण्णा—कीस ये किंचि न
 भणह? । ते भणंति—देव! किं भणामो?, इदाणि अम्हे सचेयणा संवुत्ता. देव! एएण रूवेण
 छलिउकामो न फरुसेयवो । पज्जुण्णेण य वेयव्भीए दंसिओ अप्पा । तीए दिट्ठा दो वि
 जणा । पुच्छिया अणाए—के तुब्भे देवरूविणो इहमइगया? किमट्ठं वा? । ते भणंति—
 अम्हे पज्जुण्ण-संवा जइ ते सुया. मातुलेण भणिया—'पाणाणं देमि वेयब्भिं, न य पज्जु-30

१ °यमाणं नयरं कु° शां० विना ॥ २ शां० विनाऽन्यत्र—हत्थी खोभिया, तेहिं पुरं परिययंतेहिं परि-
 यत्तियमेवं । तओ क ३ उ० ॥ ३ °मारद्धा शां० विना ॥ ४ पसंता प° शां० विना ॥ ५ °त्थ चिसं का°
 शां० ॥ ६ तेण शां० ॥ ७ होहि त्ति शां० ॥ ८ °दाणी म्ह स° शां० ॥

णस्स' त्ति. ततो अम्हेहिं पाणवेसेहिं जाइओ भणति—दिण्णसयंवरा कण्णा. तं जइ ते रुइयं अम्हेहिं सह गंतुं, भण णं, हरामु अम्हे । ततो पञ्जुणरूवमोहिया भणति—पिउणा विसज्जियाए तुब्भे मे पभवह त्ति । ते निग्गया, पुणो रायं चोएंति—पुच्छिज्जउ कुमारी, किं चिरेणं ति ? । सद्दाविया वेयब्भी, पाणे पस्सइ साभाविए, एवं पुच्छिया—पुत्त ! एतं पाणं 5 वरेहि जय ते रोयइ । सा भणइ – तुब्भेहिं अहं पुव्वमेव दत्ता पाणाणं, इयाणिं किं पुच्छिज्जामि ? . धुवं मण्णे—पाणीए होयबं, जओ तुव्वं एरिसी वाया निग्गया । ततो रुसिएण रुप्पिणा भणिया—जइ ते एरिसं चित्तं, वच्च, मा मे पुरओ चिट्ठसु त्ति । ततो सा एवंभणिया रुप्पिणो भवणाओ निग्गया पउमसंडाओ विव सिरी पणमिय पिउणो, पञ्जुण-संबसहिया गया पाणकुंडं । दीसंताणि य जणेण रूव-गुणहयहियएण तिन्नि वि जणाणि भोयकडाओ निग्गंतूण 10 विंज्जगिरिसमीवे पण्णत्तीए उवणीयभोयणाच्छायणाणि वुत्थाणि । पञ्जुण्णेण य पाणिग्गहणत्थं विउच्चियं दिव्वभूतिजुयं रयणंमंडियं पासायं । पट्टविया य आभरण-वसणपहाणभूसिया पुरिसा । ते रायाणं सपरिवारं माहण-णागरे य निमंतंति—कल्लं तुब्भेहिं आगंतव्वं वहूए अक्खए छोटुं, जइ अम्हेहिं सह संबंधो इच्छिज्जइ पीई वा । ते गया । छूटा य चारपुरिसा । तेहिं दिट्ठो पण्णत्तीपरिवारो, विम्हिएहि य कहियं रण्णो जहादिट्ठं । माहणाणं णागराण य सम- 15 वाओ—रण्णो जामाया अवजाणिओ मा रुसिंहिति अम्हे, कुद्धो विणासेज्ज, वच्चामो त्ति । रण्णो विदितं माहणा णागरा ईसरा य गया, संपूइया वत्था-SSभरणेहिं, भुत्तभोयणा नियत्ता पाणगुणगणविम्हिया । इयराणि गयाणि बारवतिं खणेण । संबेण य भणिओ पञ्जुणो—देव ! पाणीवेसेण वेदब्भी अइणिज्जउ बारवतिं ततो मे पीई भविस्सइ, जहा वयं भोयकडे चंडाला आसी । वेदब्भी भणइ—संबसामि ! किं मया चंडालो कओ जओ 20 एवं जंपसि ? . पसिय, मा मं विडंबेहि इहमाणेऊण । ततो भणति—अम्मासमीवे मुहुत्तमेत्तं कीरउ से चंडालवेसो, विक्किणउ तंतीओ । पञ्जुण्णेण भणियं—एवं होउ त्ति । दंसिया वेदब्भी रुप्पिणिभवणदुवारे । संबो अइगतो कयप्पणामो भणइ—अम्मो ! एस चंडाली दुवारे ट्टिया तंतीउ विक्किणइ । तीए भणिओ—पुत्त ! केण एसा एत्थ अइणीया ? । चेडीहिं दिट्ठा, निवेइया य देवीए—सामिणिओ ! जइ एरिसी सिरीभयवतीओ तो अच्छेरं, पेच्छह 25 ताव मायंगि त्ति । तीए अवलोइया, पञ्जुणो य पडिओ माउपाएसु भणइ—अम्मो ! दिण्णा मामेण वेयब्भी पाणाणं ति । पुच्छिओ 'किहं ?' त्ति जहावत्तं कहेति । विदितं कयं केसवस्स, तुट्ठा य रुप्पिणी, तेण वि 'पियपुत्तओ' त्ति बहुमंओ, कओ सक्कारो वहूए ।

संबो कलाओ आगमेइ सवयंसो । कमेण य पत्तो जोवणं वितियवासुदेवोवमो । बुद्धि-

१ °ब्भे णेह त्ति शां० ॥ २ °रायं जंपंति ली ३ । राइं चोएंति शां० ॥ ३ °कुंडी शां० विना ॥ ४ °णाणि पञ्जुण्णेण य पाणिग्गहं क ३ गो ३ । णादिग्गहं ली ३ ॥ ५ °मंडवं पट्टं शां० ॥ ६ °हिति शां० विना ॥ ७ पाणवे° शां० विना ॥ ८ °सी भयवती सिरीओ तो शां० ॥ ९ °हिति क ३ गो ३ ॥ १० °मयं शां० ॥

सेणो य परिवसियं पुफसेहरगं कुमारसंतियं मग्गिऊण णेइ कहिं पि, तहा वत्थपरियट्ठं, मोदके य भुत्तसेसे एगते^१ खाइस्सं ति । एवं वच्चइ कालो ।

कंचुकीओ य आगतो रहं गहाय विण्णवेइ—कुमार ! संदिट्ठं देवेण—रयणकरंडए उ-
ज्जाणे गणियादारिगाओ सुहिरण्ण-हिरण्णाओ नट्ठं उवदंसेहिन्ति, तत्थ भे पासणिएहिं गं-
तवं । तुट्ठो संबो सवयंसो आरूढो रहं, सुदारओ सारही, मग्गे जाणस्स अक्खो सज्जिज्जइ ।^५
तत्थेगा पडिरूवा कण्णा, तीए संबकुमारस्स कओ पणामो । बुद्धिसेणेण य कुमारो सणि-
यं भणिओ—अज्जउत्त ! मउडस्स पयरगाणि ललंति, दोहि वि हत्थेहिं णं उण्णामेहि ति ।
तेण तहा कयं । जाणे हयसदो जातो, पडिच्छिओ संबेण, पुच्छिओ य बुद्धिसेणो—का
मण्णे एसा जा णे पगासा चिट्ठति ? । तेण भणिया—कुलकण्णा होहिति ति । गया उज्जाणं,
सभाए उवविट्ठा पासणिया । तहिं नालियागलएहिं सवा नट्ठविही उवदंसियवा । हिरण्णाए^{१०}
दंसिया । उदयपरिक्खए सम्मत्ते सुहिरण्णा दंसेउं पयत्ता । बुद्धिसेणो ट्ठितो संबस्स
पुरओ, जयसेणेण भणिओ—अवसर एकपासं । सो भणइ—एए ममं पेच्छगा पेहंति ।
विहीए दंसिया सुहिरण्णाए बत्तीसतिनट्ठभेया । नालिगासेसेण उदएण उवज्जाएण
पहविया । अवसरिओ बुद्धिसेणो । दिट्ठा य कुमारेण सिरी विव कयाभिसेगा, तीय वि
सायरं दिट्ठो रईए विव कामो । पत्थिओ य पुरिं रहारूढो सवयंसो संबो ।

15

पुरिसभेया

जयसेणो भणइ—अज्जउत्त ! बुद्धिसेणो तवस्सी अप्पपाणो वयणसारो, जो पेहणं
न सहइ कुपुरिसो ति । तेण भणिओ—तुमं पुरिसविसेसं न याणसि अंधो इव रूव-
विसेसं । जयसेणेण भणिओ—तुमं जाणसि, निउणो सि, कइ पुरिसा ? भणसु, ततो
विण्णाणं पगासं होहिति ? । सो भणइ—अत्थ-धम्म-कामेसु^३ पुरिसविभत्ती चिंतिज्जइ, उत्तमं^{२०}
मज्झिमा-ऽधमा. तत्थ अत्थे उत्तमो जो पिउ-पियामहऽज्जियं अत्थं परिभुंजंतो वट्ठवेइ, जो
ण परिहावेइ सो मज्झिमो, जो खवेइ सो अधमो. धम्मे दुवे पुरिसा—उत्तमो मज्झिमो य,
सयंबुद्धो बुद्धवोहिओ य. कामे वि तिन्नि—जो कामेइ कामिज्जइ सो उत्तमो, जो कामेज्जइ
ण कामेइ सो मज्झिमो, जो कामेइ न कामिज्जइ सो अधमो । जयसेणेण भणिओ—एएसु
अज्जउत्तो कयरो ? । सो भणइ—अत्थ-धम्मेसु न ताव पारं वच्चइ, कामे पुण मज्झिमो ।^{२५}
सो भणइ—तुमं कयरो ? । सो भणइ—अहं उत्तमो । सो रुट्ठो—अरे पंडितमाणि ! अप्प-
संभाविओ सि. सामिं भणसि ‘मज्झिमो’ ति, कायवो ते विणओ । बुद्धिसेणो भणइ—तुमं
अयाणओ सि, जो कामेज्जमाणो न कामेइ सो मज्झिमो होइ । सो भणइ—साहु, को
कामेय णं ? । सो भणइ—न कहेमि, जदि मं सयं पुच्छिति तो साहामि । कुमारेण भणिओ—
कहेहि । सो भणइ—

30

१ °ते खाइ क्खाइ° उ २ विना ॥ २ °यं भ° शां° विना ॥ ३ °सु चिंति° शां° उंसं° संसं° विना ॥
४ ली ३ विनाऽन्यत्र—°मो सि काय° क ३ गो ३ उ० ॥ ५ °इ क° उ० विना ॥

अहं कयाइ देवं सेविऊण निग्गतो पस्सामि पत्तलिवासणहत्थे पुरिसे । ते भणंति—संदिट्ठा
 मो देवेण 'बारवतीए पंडिए मुक्खे य लिहिऊण साहेह मे' त्ति । तं एसो बुद्धिसेणो एयं रहं
 जइ दुरुहति तो णं पंडियाण अग्गलेहे लिहामि, जइ णारोहति तो मुक्खाणं ति । मया
 चिंतियं—एयं लेहं देवसमीवे वाइजंतगं जइ मुक्खपुरओ लिहंति मं तो मे उहावणा उ होज्जा,
 5 'को वा दोसो रहाऽऽरोहणे?' त्ति विचारेमि । रहसारहिणा भणियं—अज्जउत्त ! विलग्गह
 रहं ति । आरूढो मि पस्समाणो णयणाभिरामाणि रूवाणि । पुरतो मत्तगयारूढो आधोरणो
 भणति—अज्ज ! उसरह, अविहेओ मे गओ त्ति । सारहिणा तवयणं सोऊण परावत्तिओ
 रहो गणियाऽऽवासगमज्जेण पत्थिओ, ईसित-खिज्जित-पसाइताणि सुणमाणो तरुणवग्गस्स
 पत्तो य एगं भवणं सतोरणं कयबलिकम्मं, भणिओ—ओयरह. अईह भवणं ति । अइगओ
 10 भि, दिट्ठा मया कण्णगा चेडीहिं परिवारिया सरस्सती चिव विज्जाहिं । तीय वि कयप्पणामो
 आभट्ठो—बुद्धिसेण ! सागयं ? ति । कयपायसोयं च आसणगयं पुच्छति—बुद्धिसेण !
 कओ आगच्छसि ? । मया भणियं—देवपायमूलाओ । तओ णाए ततोमुही अंजली कया ।
 ततो पुच्छति—बुद्धिसेण ! केण विणोएण दिवसे र्गमेह ? । मया भणियं—कलापरिचएणं
 ति । तत्थ चेडीओ पासवत्तिणीओ, तासु मे दिट्ठी न पसज्जइ । ततो अण्णा आगया, 'सा
 15 पडिरूव' त्ति तीए मे दिट्ठी निवेसिया । ततो णाए भणिओ मि—बुद्धिसेण ! गुरुजणसमीवं
 न गंतव्वं, वीसमसु, एसा भोगमालिणी ते चिंतेइ त्ति । अइगयाय भणिओ य भोगमालि-
 णीए—अज्जउत्त ! रहजाणेणं त्थ परिस्संतो, गब्भगिहे सयणीयं, एत्थ वीसमह त्ति । पविट्ठो
 मि, सयणगयस्स मे पाए संवाहिऊण भणइ—अज्जउत्त ! वच्छत्थलं मे संवाहामि । मया
 चिंतियं—निउणा चेडी, जा पाए संवाहिऊण उरं इच्छति छिविडं । तो भणइ—'थणेहिं वो
 20 उरं संवाहिस्सं' ति पीडेइ थणेहिं । अत्थि महंतो विसेसो करयलसंवाहणाओ वि पओहर-
 फरिसे । एवं उवाएणिंमिणा य कणेरुयाए विव वणगतो रइं कारिओ मि । कमेण य
 निम्मतो, पणयपडिबंधेण य अभिक्खणं वच्चामि तं भवणं । अण्णया भणइ मं भोगमा-
 लिणी मणोणुकूल-महुरभासिणी—अज्जउत्त ! जाणह कारणं जेणेत्थं माणीया ? । भणिया
 मया—ण यणं, कहेहि सुंदरि ! त्ति । भणइ—सुणह,

25 अहं सामिणी सुहिरण्णा बाला चैव कुमारस्स दिण्णा संबसिरिणो । देवं च पस्सइ
 पम्ममं, पवट्ठिषा कमेण, देवेण य आणत्तं—कालिंदसेणे ! दारिया ममं अब्भंतरो(ग्रन्था-
 यम्—२८००)वत्थाणे पस्सउ इयाणिं ति । कयाइं च पत्थिया अम्माए समं, तीए निवा-
 रिया 'न ते गंतव्वं' ति । ततो णाए गयाए अम्माए विरहिए गब्भगिहे वेहासीकओ अप्पा ।
 मया य देवनिओएण दिट्ठा उवउक्खत्ता, रज्जुपासं उज्झिऊण सयणीए निक्खत्ता आस-
 30 त्था । णाए पुच्छियं—कहि म्हि भोगमालिणि ! । मया भणिया—सयणीए सयणहिदएसु य ।

१ गमेसि ली ३ ॥ २ शां० विनाऽन्यत्र—णी एवं ते इत्ति क ३ गो ३ ॥ ३ ण तुब्भे परि० ली ३ ॥
 ४ ण्ता रइगिहे ली ३ ॥ ५ णिसेण य ली ३ ॥ ६ एत्थ इहमा० शां० ॥ ७ देवं च पहाइ पणा० शां० ॥

पुणो पुच्छति—केण त्ति इहमाणीया ? । मया भणिया—देवतेहिं मया य । ततो मया भणिया—सामिणि ! मरियबे किं कया बुद्धि ?, कहेह मे । [सा भणइ—] सुण सहि !, अहं किर बाला चेव कुमारस्स दत्ता. वड्डिया य देवोपत्थाणे कयाइ कुमारं गया पस्सामि. 'इयाणिं मे दट्ठं पि ण लब्भइ' त्ति निच्छओ कओ । मया भणिया—सामिणि ! अळं विसाएण. सुणह—तुब्भेहिंतो अण्णा कण्णा कयरी विसिट्ठरूवा जा से हिययसाहीणा 5 भविस्सइ ? . अचिरेण से हियइच्छियमणोरहसंपत्ती भविस्सइ । एवं आसासेऊणं णं अम्माए कहेमि । तीए य मित्तेहिं सह हत्थारोह-लेहएहिं समवाओ कओ । ते भणंति—अम्हे देवस्स वीहामो. बुद्धिसेणो कुमारस्स पच्चयभूओ, सो कण्णागुणे निवेदंतो सोभइ. अम्हे णं एएणं उवाएणं इमं आणेम, तुब्भे णं उवाएणं गेण्हह, सो कज्जं काहति त्ति । ततो त्थ रहिणा लेहएहिं महामत्तेण य उवायपुव्वं पवेसिओ । मा य भे चित्तं ठाउ 'एसा 10 गणिगादारिय' त्ति । सुणह—

गणियाणं उप्पत्ती

आसि किर पुवं भरहो नाम राया मंडलवती, सो एगाए इत्थीए अणुरत्तो । सामंतेहि य से कण्णाओ पेसियाओ, ताओ समगं पेसियाओ । दिट्ठाओ य पासायगयाए देवीए सह राइणा । पुच्छिओ अणाए राया—कस्स एसो खंधावारो ? । तेण य से कहियं—कुमारीओ 15 मम सामंतेहिं पेसियाओ । तीए चिंतियं—'अणागयं से करेमि तिगिच्छियं, एत्तियमि-त्तीसु कयाइ एगा बहुगा वा वल्लभाओ होज्ज'त्ति चिंतिऊण भणइ—सामि ! मुयामि पासाउ अप्पाणं । तेण भणिया—कीस देवि ! एवं भणसि ? । सा भणति—एयाहिं इहमेतिग-याहिं सोयग्गिणा डज्जमाणी दुक्खं मरिस्सं । राया भणइ—जइ तुज्ज एस निच्छओ तो न पविसिहंति गिहं । सा भणइ—जइ एतं सच्चयं तो बाहिरोवत्थाणे सेवंतु । तेण 'एवं' ति 20 पडिवण्णं । तो छत्त-चामरधारीहिं सहियाउ सेवंति । कमेण गणाण विदिण्णाओ । एसा गणियाजणस्स उप्पत्ती ॥

इमा पुण अमियजसाए पसूइबहूसु य अईयासु कालिंदसेणाए दुहिया हेमंगयस्स रण्णो. जहा कुमारो से जाणइ तत्ति तहा करेह ।

मया पडिवण्णं—पुप्फ-गंध-वत्थ-तंबोलाणि णेमि तासिं पत्तियावणहेउं. जा उज्जाणे 25 दिट्ठा सा वि सा चेव. जं पि अज्जउत्तपुरओ ठिओ मि नच्चमाणीए तं कारणं सुणह—सामिणि(णी) अज्जउत्तनिवेसियदिट्ठी मा नट्टविहिकम्मं चुक्केज्ज त्ति । तीए य कहाए पत्ता आवासं ।

पओसे य संबो बुद्धिसेणं भणइ—वच्च, आणेहि णं तं सुहिरण्णं. अहं पि उत्तमो होमि, कामेमि णं ति । तेण भणिओ—महं ताओ न पत्तिज्जिहन्ति, जयसेणो मे 30 सहायो दिज्जउ त्ति । गया दुवग्गा वि । बुद्धिसेणेण भणियाओ चेडीओ—पट्टविओ मि

कुमारेणं, गंतव्वं सामिणीए । तातो भणंति—को तुज्झं पत्तियइ ? त्ति । तेण से जयसेणो
 दंसिओ । तेण वि कहिओ कुमारसंदेसो । विदितं च कयं कालिंदसेणाए । तीए भणियं—
 वीसमह मुहुत्तं जा पसाहिज्जति दारिया । सा गया जंबवइसमीवं, निवेदितं च तीए । देवी
 परिचितेऊण गया कण्हसमीवं, कहिओ संबाहिप्पाओ । तेण भणिया—पच्छा रायदारि-
 5 गार्हि सह सक्कारो कीरहि त्ति, सेवतु णं सुहिरण्णा । विसज्जिया कालिंदसेणा जंबव-
 तीय । कयविसग्गाय पेसिया दारिया पवहणेण । बुद्धिसेणेण कुमारस्स निवेदितं, भणिओ य
 णेण—अज्जउत्त ! निउणा होज्जह । तेण भणिओ—कहमणुवत्तीलक्खणा पीई ? । सा अइगया
 वासगिहं, उवविट्ठा सयणीए । निगतो बुद्धिसेणो संवरियदुवारं काऊण गब्भगिहं । सा
 य केस-वसण-भूसणं संवस्स जं जं पउंजइ तं तं संबो वि अणुकरेइ । ततो तीए सुय
 10 इव सारियाए सेहविओ । गया से रयणी परमपीइमुव्वहंताणं । उवगतो बुद्धिसेणो, भणिओ
 संबेण—निज्जउ एसा मे गिहं अविण्णाया गुरुजणेणं ति । पत्ता य पइकम्मयारीओ देवीए
 पट्टवियाओ पसाहण-सुवण्णवत्थाणि गहेऊणं दोण्ह वि जणाणं । ततो 'विदियमागमणं
 तीसे अम्माए' त्ति वीसत्थो संबो । तीए य सह मणाणुकुलवत्तिणीए पंचलक्खणविसय-
 सुहमोहियस्स वच्चइ कालो ॥

15

॥ एसा पेढिगा ॥

पेढिगाग्रन्थाग्रम्—

श्लो० ८१० अ० १२.

सर्वग्रन्थाग्रम्—

श्लो० २८४४ अ० १७.

[मुहं]

एतो मुहं—

संब-सुभाणूणं कीडाओ

संब-भाणूणं कयाइ सभाए कीलंताणं पणी(णि)यं समुप्पणं—जस्स सउणो विचित्तं वासति सो जिणति कौडिं ति । ठविया पासणिगा । वितियदिवसे भाणुणा सुओ आणीओ, 5 संबेण सारिगा पँज्जुण्णगिहलालिया कंतसंजोइयसुहुमविविहवण्णपिच्छच्छयणा एगदेसु-द्वियरोमखयस्वारसेगा । सुगो पकड्ढिओ सिलोगजुयलं—

सतेसु जायते सूरु, सहस्सेसु य पंडिओ ।

वत्ता सयसहस्सेसु, दाया जायति वा ण वा ॥

इंदियाण जए सूरु, धम्मं चरति पंडिओ ।

10

वत्ता सच्चवओ होइ, दाया भूयहिए रओ ॥

त्ति पभणिउ सुओ ठिओ । सारिया संबेणं चोइया—मयणे ! भणसु तुमं किंचि सुभा-सियं । सा भणइ—

सव्वं गीयं विलवियं, सव्वं नट्टं विडंबियं ।

सव्वे आभरणा भारा, सव्वे कामा दुहावहा ॥

15

ततो खारसित्ते पएसे छित्ता रसिउमारद्धा, भणइ य रसियावसाणे—देव ! को वि मं पीलेइ, परित्तायसु, मरामि, मा मं उवेक्ख. तिगिच्छगा सद्दविज्जंतु लहुं ति, ते मे परि-बाधापडिगारं करेति. नेहि मे देविसमीवं । एवमाइ कलुणं विलंबंती पुणो वि चोइया—सुंदरि ! अलं विसाएण, भणसु किंचि, ततो जं वोच्छिसि तं सव्वं कीरइ । ततो भणइ—

उक्कामिव जोइमालिणिं, सुभुयंगाभिव पुप्फियं लतं ।

20

विबुधो जो कामवत्तिणिं, सुयई सो सुहिओ भविस्सइ ॥

खारे छिक्का पुणो रसइ विलवइ य । पुणो भणिया—पढसु ताव किंचि । ततो भणति—

न सुयणवयणं हि निट्ठरं, न दुरहिगंधवहं महुप्पलं ।

न जुवइहिययम्मि धीरया, न य निवतीसु य सोहियं थिरं ॥

‘एवं सा विचित्तं वासइ’ त्ति जियं संबेण । ‘सुओ सिलोगजुयलमेव लवइ’ त्ति परा-25 जिओ, भोयणवेलाए य सहाविओ सुभाणू रुद्धो ‘पणिए कौडिं देहि’त्ति । सुयं सच्चभा-माए, कयं च कणहस्स विदियं । पेसिओ कंचुकीओ संबं भणइ—कुमार ! सुवउ, ‘भाणू भुत्तभोयणो दाहिति’त्ति देवो आणवेइ । संबो भणति—जो सिणेहिओ सो दाऊण णं नेउ,

१ एतो शां० विना ॥ २ ०भासु की० ली ३ ॥ ३ कौडि त्ति उ २ विना ॥ ४ पच्छण्ण उ २ विना ॥ ५ ०डंबणा शां० ॥ ६ ०द्वि० गो ३ शां० ॥ ७ ०कवति शां० ॥ ८ उ० मे० विनाऽन्यत्र—०धपदं म० ली ३ ॥

अधवा एस जाणइ जं कायवं । सुभाणू भणण ण वच्चइ, णिवेइयं कणहस्स, दिण्णे विस-
ज्जिओ । दुहंता पूइया संबेण, पियपुच्छगाण य दीणाणाहाण य दत्तं वित्तं ।

केसु वि दिवसेसु गतेसु पुणो भाणू भणइ—संब ! होउ पणीयं, जस्स उक्कडा गंधा सो
जिणइ दोन्नि कोडीउ । संबो भणइ—अलं तुमे सह पणिण्ण. तुमं जिओ देवस्स कहेसि ।
5 सो भणइ—अंबाए कहियं देवस्स, न मया । ततो 'एवं होउ'त्ति कया सकखी । संबेण
चितियं—गंधजुत्तीसु भाणू न जिणिज्जा, देवसंतएहिं गंधेहिं सो विलिंपिज्जा. करेमि घाण-
पडिलोमदवसंजोगं ति । ततो णेण पलंडु-लसुण-वेकड-हिंंगूणि छगलमुत्तेण सह रुइयाणि
सरावसंपुडेण आणीयाणि । सुभाणू य पुव्वपविट्ठो सभं सुरहिविलेवणो । पसंसिओ गंध-
विहाणकुसलेहिं । संबो य सभादुवारे विलित्तो घाणपडिकूलेणं लसुणादिजोएण । तेण य
10 गंधेण परच्चाहतो सभागओ कुमारलोओ संवरियनक्कदुवारो समंतओ विपलाओ—संब-
सामि ! अइउक्कडा गंधा, पसीय, विसज्जिज्जंतु, कुणह पसायं । तेण भणिया—भणह निव-
यणं । ते भणंति—जियं तुमे । भाणू भणइ—दुरहिगंधा एयस्स । संबेण भणियं—उक्कडस्स
पणियं, न य विसेसो सुभा-ऽसुभेसु कओ । पासणिएहिं संबपक्खो उक्खित्तो । जिओ
भाणू रुद्धो । देवीए रडंतीए वासुदेवस्स कहियं । तेण पेसिए ण मुक्को, दिण्णे विस-
15 ज्जिओ । संबेण परियणस्स दिण्णो विभत्तो अत्थो, दिण्णं दुहंताण य ।

पुणो केसु वि दिण्णेषु गणेषु भाणू संबं भणइ—होउ पणियं चउसु कोडीसु, जस्स
जुतीए अइसयंति विभूसणाणि सो जिणइ । संबेण भणिओ—अलं तुमे समं पणिण्ण,
देवंसि उवट्ठायंतओ जिओ वि । निबंधे कए पडिवन्नो संबो । निरुविया सकखी । गतो य
संबो पज्जुणसमीवं, कहिओ य णेण पणियालावो । तेण भणिओ—होउ कुमार ! जिओ
20 तुमे सुभाणू. जइ तुमं जिंपिहिसि इयाणिं तो दिज्जिहिति से जहाभणियं । संबो भणइ—
देव ! भाणुकेण जियस्स किं मे जीविण्ण ? , कुणह पसायं जहा मे जओ होइ । पज्जु-
ण्णेण पडिवन्नं—एवं कीरहिति, अच्छह जहासुहं ति । गतो य पज्जुन्नो सिवाए महा-
देवीए पायमूलं, कहियं च से संब-सुभाणुपणियं, विण्णविया य णेण—अज्जिए ! देह
जाइतगाणि आभरणाणि, जाणि अम्ह चुल्लपिउणो सामिणोऽरिट्ठनेमिस्स देवेहिं दत्ताणि ।
25 तीए भणिओ—पुत्त पज्जुण ! न तव किंचि अदेयं, ताणि भूसणाणि चुल्लपिउणो ते ण
खत्तिए पिणज्जंति, तेण जाइयगाणि णेहि, इहरहा दत्ताणि णाम तव त्ति । पणओ घेतूण
गतो, संबस्स य णेण दत्ताणि, तेहिं विभूसियदेहो गतो सभं । पुव्वपविट्ठो य सुभाणू
महग्घाभरणमंडिओ पसंसिओ पासणिएहिं—धुवं तुमं इदाणिं जिणिसि ति । संबकुमारो
य नक्खत्तमालाविराइयवच्छत्थलो सोभिओ विज्जुलयालंकिओ इव बलाहगो, तस्स य
30 भूसणजुईय सूरप्पभाए इव खज्जोयजुती पडिहया सुभाणू(णु)भूसणच्छाया । 'जियं संबेणं'
ति विक्कोसियं पासणिएहिं । सुयं च सच्चभामाए, विण्णविओ कण्हो रोवंतीए—संबो

तुज्जञ्चएण वल्लभवाएण ण देह मे दारयस्स जीविउं. निवारिज्जउ जइ तीरइ । एवं विण्णविए पेसविओ कंचुगी । तेण संबो भणिओ—कुमार ! 'मुयह सुभाणूं(णुं), मा णं बाहह' एवं देवो आणवेइ । संबेण भणियं—पणिए जिओ, एत्थ किं देवस्स वा दाणवस्स वा वत्तव्वं. अवरधी विणेयवो पभुणा, णायकारी पालेयवो । कंचुकी गओ, कहियं तेण संबवयणं । देवी भणइ कण्हं—देव ! सबस्सेण वि मे मोइ(प्रंथाग्रम्—२९००)ज्जउ दारगो जइ अत्थि पसादो । 5 तीए चोइओ गओ कण्हो सभं । पुच्छिया य तेण सभासया । तेहिं संबजओ कहिओ । दिट्ठो य णेणं संबो सुरवई इव पसाहियसरीरो । भणिओ तेण—विसज्जेहिं सुभाणुं, अम्हे दाहामो पणियं । संबेण भणियं—सीहस्स दंता केण गणेयवा ?, जइ 'वल्लहो' त्ति निज्जेइ णीओ णाम. जया मज्जाया भविस्सति तदा दाहिति । कण्हेण भणिओ—मज्जाया तुमम्मि इयाणिं, णऽण्णत्थ. ण देसि एयस्स दारयस्स जीविउं, एसो तुमे खलीकओ वि न विरज्जइ त्ति—10 निग्गओ सहाओ फरिसेऊण णं । दिण्णे कोडिचउक्के विसज्जिओ भाणू ।

बितियदिवसे संबो गतो सच्चभामाभरणं केसवसिरिमुवहंतो नक्खत्तमालाविभू-
सिओ य, तीए आलोए ठिओ खुज्जं अंगुलीए सदावेइ । सो य 'कण्हस्स वेस-भासा-
वण्णा-ऽऽगितीहिं बहुसरिसो' त्ति न निवडिओ तीए । भणिया अणेण खुज्जा—मया सु-
मिणो दिट्ठो तस्स पडिवाओ कायवो. देविं भण—'पंचगव्वेणं मं अत्तितयं वारेंतं पि ण्हाणेह' 15
त्ति—अवक्कंतो । तीए तुरियं संपाइओ संदेसो । अइंतो य कण्हो 'व(ध)डउ' त्ति चेडीए च्छा-
दिओ 'किं इमं करेह ?, अवसरह' त्ति भणंतो । ततो पच्छा मंगलेहिं ण्हाविओ । परिसं-
ठिए य परियणे भणिया सच्चभामा कण्हेण—मया तुमं सब्वंतेउरपुज्जा ठविया, अइसिरिओ
उल्लदंतीमिच्छसि तो मया खेळसि । तीए भणिअं—देव ! कीस मं एवमुवालभह सयं आण-
वेऊण ? । कण्हेण भणिया—कया मया भणिअं ? अलिअं भणसि । सा भणइ—खुज्जा मे 20
सदाविऊण संदिट्ठा. मया पुण दिट्ठ त्थ नक्खत्तमालाविभूसिओरत्थला. सो मे फेडिया(यो)
एत्तिओ वि संवाओ । ततो कण्हो पहसिउ भणइ—संवसिरी होहित्ति 'सो कल्लं मया फरु-
सिओ' त्ति । तं च सोऊण रुट्ठा देवी भणइ—'अहं पुत्तभंडाण खेळावणिया संवुत्ता, किं
मे जीविएणं ?' त्ति जीहं पकड्डिया । कहिंचि निवारिया य, भणिया य कण्हेण—देवि !
अविणीयस्स कल्लं काहं निग्गहं, वीसत्था भवसु त्ति । 25

जंबवती सदाविया, भणिया य—तुज्ज पुत्तेण वि अहं ओहामिओ । सा भणइ—तुमं
जाणसि अत्तणो पुत्तस्स चरियं । देवेण भणिया—तुमं पि जाणावइस्सं । अण्णदियहे गोउ-
लियवेसं काऊण जंबवइसहिण दिट्ठा(ट्ठो) । रूवस्सिणी संबेण पुच्छिया—तक्कं लब्भेइ ? ।
सा भणइ—आमं । 'गेण्हामि णं' हत्थे गहिया । देवो रूवं दंसेइ, संबो पलाणो, न एइ
य देवसमीवं । बितियदिवसे कुलगरसमक्खं संबो सदाविओ । सो खादिरसंकुं नखरणेण 30

१ °वियं शां० मे० विना ॥ २ °भाणू ली ३ विना ॥ ३ °भागया शां० मे० ॥ ४ °ज्जओ णी° शां० मे०
विना ॥ ५ °सिरिओ उल्लदंती° ली ३ । °सिरिं उल्लदंती° शां० ॥ ६ °ट्ठाइं रू° शां० विना ॥ ७ गि-
हामि शां० मे० विना ॥ ८ खायरं सं° शां० ॥

तच्छित्तो अतिगतो सभं । वासुदेवेण पुच्छिओ—संबसामि ! किं इमं ? । सो भणइ—जो
 षज्जोसियं आलाबं करेइ तस्सेसो मुहे संकू आहम्मइ ति । वासुदेवेण भणिया कुलगरा—
 सुर्यं भे, अहं एण्ण हिज्जो पंचगबेण षहाणाविओ. तं किर अहं तुज्झं जइ कहेमि तो मे
 संकू मुहे आहम्मइ. तो निग्गतो जं काहिसि तं काहिसि, मा वस बारवतीए । वसुदेवेण
 5 भणियं—कण्ह ! खमाहि, सो एस केलीकिलो अम्हाणं कुलस्स अलंकारभूओ, जह
 रिसीणं णारदो । ततो कण्हो भणइ—एस तुब्भेहिं उविकिखओ, जेण मया वि खे-
 लेइ. न इहं वसियव्वं । कुलगरेहिं भणिओ—संब ! निग्गमउ नयरीओ । सो भणइ—
 कालो ठविज्जउ, जच्चिरं मया बाहिं अच्छियव्वं । कण्हेण भणियं—निच्छुभंतस्स को काल-
 परिच्छेदो ? । सो भणइ—‘तुब्भे इहं सव्वे वसह, मया पुण अपरिमियं कालं बाहिं अच्छे-
 10 वव्वं’ ति अणवट्टिए काले ण णीमि ति । कण्हेण भणियं—जया ते सच्चभामा अहं च
 अब्भत्थेऊण अइणेमु तदा बारवइं अइहिसि ।

ततो ‘एव’ ति वोत्तूणं पियामहाण कयपणिपातो निग्गतो गतो पज्जुण्णसमीवं । कहियं
 ष णेण निव्विसयकारणं सावराहं । तेण भणिओ—पियरं अच्चासायंतेण ते महंतो अव-
 राहो कओ. वच्चसु ताव. उवसंतं देवं विण्णवेहामि ति । ततो संबो भणइ—देव ! जइ
 15 तुब्भेहिं पि विसज्जिओ ता मे पण्णत्तिं जाइयं देह । पज्जुण्णेण भणिओ—पण्णत्तिपरि-
 गहिओ किंचि काहिसि दुण्णयं, ततो मज्झ वि उवालंभं होहिति ति । ततो संबो भणइ—
 न करेहामि अविणयं, कुण्ह मे पसायं । दिण्णा य से पण्णत्ती—भयवइ ! बहिवसं-
 तस्स संबस्स होहि सहायिगा । ततो तस्स कयप्पणामो विसज्जियदुहंतो निग्गतो एगागी
 सुरट्ठाविसए विहरइ ।

20 कहेइ से बारवइवट्टमाणि पण्णत्ती, जहा—देवीए सच्चभामाए वासुदेवो विण्णविओ—
 जाव संबो निग्गतो ताव सुभाणुस्स एगदिवसे अट्टसयाणं रायकण्णाणं समयं वीवाहो
 होउ निव्विग्घं ति । ताण य सत्तुत्तरसयं कुल-रूव-विण्णाणसालिणीणं मेलावियं ति । सत्थो य
 बारवतिं वच्चइ, पण्णत्तीसंगहिओ कण्णारूवधारी सत्थवाहमल्लीणो धाइसहिओ । सो धाईए
 भणिओ—एसा गणियादारिया इच्छइ तुज्जे संसिया बारवतिं पविसिउं. तत्थ एगस्स इच्छि-
 25 यस्स भत्तुणो भारिया होहिति ति । सत्थवाहेण परिगहीया पत्ता बारवतिं । दिट्ठा सु-
 भाणुमणुस्सेहिं, निवेइया णेहिं कुमारस्स । सो रूवाइसयसवणविम्हिओ आगओ, तस्स
 दंसिओ अप्पा ईसि ति सो उम्माइओ, पुणो तं पवदति । सा वि संदेसेइ अप्पाणं
 ‘गणियादारिग’ ति, पविलोभावेऊणं विभवेणं मरिउं ववसति । न इच्छइ य जाहे ताहे
 सभबणे पडिसिद्धभोयणो ठितो । उवलद्धं च देवीए, तीय वि महत्तरगा पेसिया । तेहिं
 30 बहुप्पयारमणुणीया न पडिवज्जइ । ततो उगसेणो सच्चभामाए पायवडियाए विण्णविओ

१ णीम ति शां० मे० विना ॥ २ इनेहामो तदा शां० विना ॥ ३ इतिओ क ३ ॥ ४ सो अम्मा^०
 शां० मे० विना ॥ ५ से दंसे^० शां० विना ॥ ६ वेति णं शां० ॥

गओ संबदारिगासमीवं । तेण वि कुल-रूव-विभवे सुभाणुस्स वण्णंतेण विलोभिया तहेव मरणं ववइसइ, भणइ य—अज्जय! तुम्हं देवतब्भूयाणं जइ वि य वयणं करेज्ज तो ताहिं रायधूयादासीहिं 'खोद्वीहिं तुल्ला एस'त्ति परिभविज्जिस्सं, तुब्भे कत्थगए उवट्ठावेज्जा? . तं अंतीत, मा मं धम्मं जाणंता अग्गिम्मि छुहह । ततो सो गतो । सच्चभामाए य कण्हो अब्भत्थिओ—दारगस्स जीवियहेउं भण्णउ सा दारिगा । कहं वि कण्हेण पडिवन्नं । गएहि 5 य अब्भत्थिया सच्चभामाए—पुत्ति! पुत्तभिक्खं मे देहि । सा भणइ—मया तुब्भं वयणेण छूढो अप्पा बंधणे. 'अहं पुण कुमारेण सब्बवाहिं ठविज्ज' ति जातं मे सल्लं को अवणेहिति? । तेहिं भणिया—तुमं पुत्त! दारयसमीवे, सेसा तुब्भं अवसाणे । 'एवं नामं' ति अइणीया कुमारेमज्झं, लद्धपसरा य भणइ—अहं ताव गणियादारिया बला वि आणिज्जामि. तुब्भे णाम रायधूया होइऊण अण्णेसु जायवकुमारेसु देवरूवीसु विज्जमा-10 णेसु सुभाणुगस्स दिज्जियेवा । अईयमज्जाया ताओ णं भणंति—तुमं सच्छंदा, अम्हे अम्मा-पिउवसाओ, किं करेमु? । ततो सा संबगुणे वण्णेइ । तओ तीए कहाए रज्जमाणीए जाणिऊण काहिंवि सयं रूवं दरिसेइ । पाणिग्गहणदिवसे भाणुसमीवे ठविया, सेसा पंतीए । सो रूवविम्हिओ निज्जायि णं, संबं पस्सइ, अवसरइ य 'एस संबो'त्ति जंपमाणो, पुणो कण्णं पासइ । सा रोवइ—अहं किर संबो परिजणेण भण्णइ. संबं कत्थ 15 वि गयं उप्पस्सय त्ति । पुणो पुणो एवं दंसेइ से, परिजणस्स अंतरियस्स दंसेइ रूवं अप्पाणं च । निवेदितं कण्हस्स । सो भणइ—रुप्पिणिं जंबवइं च सदावेह. जदि संबो होहिति दंसेहिति से अप्पाणं । कहियं च, ताओ इत्थियाओ आगंतुं जायववुट्ठा य आगया । दंसिओ णेण अप्पा । पुच्छिओ तेहिं—संब ! कीस इहं अइगतो? । [सो भणइ—] देवेण अम्माए य बला अइणीओ मि, तो पत्थिओ सगिहं । भाणू भणिओ—पट्टए ठिओ ण्हायसु 20 बहुसहिओ त्ति । सो भणइ—अलं मम एयाहिं, संबेण एयाओ उहालियल्लियाउ त्ति । तो सप्पहासेहिं कुलगरेहिं संबो सुहिरणयासहिण अट्टसएण कण्णाणं ण्हविओ । दिण्णा य से कण्हेण पण्णासं कोडीओ सुवण्णस्स, वत्था-SSभरण-सयणा-SSसण-जाण-वाहण-भायण-विही-परिचारियाओ । ततो सो पासायगतो ताहिं रायतणयाहिं सहिओ निरुस्सुओ नाडएहिं उवगिज्जमाणो दोगुंदुगदेवो विव निरुविग्गो माणुस्सए भोए भुंजमाणो विहरइ त्ति ॥ 25

॥ मुहं कहाए ॥

मुहप्रंथाग्रम्—

श्लो० १३४ अ० १२.

सर्वप्रंथाग्रम्—

श्लो० २९७८ अ० २९.

१ खुट्ठुं ली ३ । खुट्ठुहिं तुं क ३ गो ३ मे० । खुट्ठाहिं तुं उ० ॥ २ अतीव ली ३ मे० विना ॥ ३ मारी, लद्धमज्जपसं शां० ॥ ४ संबं ली ३ विना ॥ ५ अइमं शां० ॥ ६ एहिं कं शां० मे० विना ॥

[पडिमुहं]

पडिमुहमओ—

केसु वि दिवसेसु गएसु पज्जुणो गतो वसुदेववरं, अब्भंतरोवत्थाणे य वसुदेवरूवं
काऊण उवविट्ठो आसणे । देवीहिं कयप्पणामाहिं परियंचिओ पुच्छिओ य—देव ! कत्थ अ-
5 च्छिय त्थ ? । भणइ—गओ मि जेद्वस्स राइणो गिहं । ताओ भणंति—का तत्थ कहा आ-
सी ? । भणइ—तत्थ चारणसमणो णभंगणाओ उव्वेइओ, वंदिओ संभंतेहिं, कट्ठासणे आसीणो ।
पुच्छिओ राइणा—कओ भयन्नं आगओऽत्थ ? । सो भणइ—राय ! धायइसंडदीवभरहा-
ओ । ‘तं केरिसं ?’ ति पुच्छिओ साहइ—जो चक्खुणा पस्सेज्ज त्ति किंचि खेत्तं पव्वयं वा सो
ण जाणइ विक्खंभा-ऽऽयामपरिमाणं पि. जहा सबन्नू वण्णंति तहा साहामि—लवणसमु-
10 द्द-कालोद-उसुक्कार-चुल्लहिमवंतपरिक्खित्ताणि दुवे भरहाणि चत्तारि चत्तारि जोयणसय-
सहस्साणि आयामेणं, लवणसमुद्दंतेण छ जोयणसहस्साणि छ च्च सयाणि चोदसुत्तराणि जो-
यणाणं सयं च एगूणवीसं दुसत्तवारसुत्तरभागाणं, कालोदसमुद्दंतेणं एगूणवीसं जोयण-
सहस्साणि तिन्नि य सथाणि एगाणउयाणि एगूणसत्तरिं च भागे । एवं च कहेइ ।

वसुदेवो य अतिगतो निवारिओ अब्भंतरपडिहारेहिं—अम्हं राया अंतेउरगतो, तुब्भे-
15 के तस्स सरिसरूवा ?, ण भे पविसियवं ति । ततो सो भणइ—किं पलवह ? ति—ब्रला
अइगतो, सुणइ य गंभीरसदं । दिट्ठो य पज्जुण्णेण, साभावियरूवी य पडिओ अज्जगस्स
पाएसु । कयासीसो भणिओ—नत्तुय ! अज्जियाहिं सह को कओ आलावो ? । भणइ—तुब्भं
परिवालेंतेणं तुज्ज रूवेणं मोहियाओ मुहुत्तं । तओ पहसियाओ भणंति—णत्तुय ! देवो
विव इच्छियरूवधरो सि, जीव चिरं बहूणि वाससहस्साणि । ततो भणति—अज्जय ! तुब्भे-
20 [हिं] वाससयं परिभमंतेहिं अम्हं अज्जियाओ लद्धाओ. पस्सह संबस्स परिभोगे, सुभा-
णुस्स पिंडियाओ कण्णाओ ताओ संबस्स उवट्ठियाओ । वसुदेवेण भणिओ पज्जुणो—
संबो कूवददुरो इव सुहागयभोगसंतुट्ठो. ‘मया पुण परिब्भमंतेण जाणि सुहाणि दुक्खाणि
वा अणुभूयाणि ताणि अण्णेण पुरिसेण (ग्रन्थाग्रम्—३०००) दुक्करं होज्ज’त्ति चिंतेमि । ततो
पणओ पज्जुणो विण्णवेइ—अज्जय ! कुणह मे पसायं, कहेहं जहा हिंडिय त्थ । भणइ—
25 कस्स वा कहंयवं ? को वा मे तुमांए विसिट्ठो नत्तुओ ?, किं पुण तुमं सि अण्णेसिं साहिं-
तओ, तो मे पुणो बाहिहिंति ते ; तो जस्स जस्स अत्थि इच्छा सोउं तं तं मेलावेहि. ततो
तुमं पुरओ काऊण कहेहं । ततो तेण तुट्ठेण कुलगरा अकूरा-ऽणाहिट्ठि-सारणगणा य
राम-केसवादी य निमंतिया । ते समेया सहाए पहट्ठमणसा । तेसिं च मज्झगओ वसुदेवो
बहस्सती विव कोविदाणं पज्जुणपमुहाणं धम्म-ऽत्थ-काम-लोग-वेद-सभंयदिट्ठ-सुता-ऽणुभूयं
30 पकहिओ सुयणसवणणंदिणा सरेणं । सुणह—

१ गदेसु शां० ॥ २ °वदिओ शां० ॥ ३ दुवे हिमवयग्गाणि भर° ली ३ ॥ ४ °हेहि शां० विना ॥
५ °माओ वि° शां० विना ॥ ६ कहेमि शां० ॥ ७ °मए दिट्ठं सुता° शां० विना ॥

अंधगवण्हपरिचओ

इहं आसी हरिवंसगगणचंदा-SSदिच्चा दुवे भायरो—सोरी वीरो य । तत्थ सोरिणा रण्णा सोरियपुरं निवेसियं, वीरेण पुण सोवीरं । ते य अण्णोण्णाणुरत्ता अविभत्तरज्ज-कोस-कोट्टागारा बुहाहंकारा णिरुवदुयं रज्जसिरीमणुभवमाणा विहरंति । तत्थ सोरिस्स राइणो पुत्तो अंधगवण्ही पहाणो, भद्दा देवी य, दस पुत्ता समुहविजयाइणो; दुवे य 5 दुहियाओ—कोंती मही य । वीरस्स भोयवण्ही पुत्तो, तस्स उगसेणो, उगसेणस्स बंधू-सुबंधू-कंसमादीया ।

सुपइट्ठो य अणगारो गणपरिवुडो विहरमाणो सोरियपुरस्स णाइदूरे सिरिवणे उज्जाणे समोसरिओ । सोरी वीरो य दो भायरो तस्सागमणहरिसिया निग्गया वंदिउं, पणया य सुणंति साहुमुहनिग्गयं नमिजिणमयं, जहा—जीवा राग-दोसवसगया बहुं पावं 10 समज्जिणित्ता नरग-तिरिय-कुमाणुस-देवदुग्गतीसु सारीर-माणसाणि दुक्खसहस्साणि अणु-भवमाणा बहुं कालं किलिस्संति. कम्मलाघवेण य अरहंतवयणं भवसयसहस्सदुल्लहं सु-णित्ता सहहंति. सहहमाणा य संवरियासवदुवारा बज्ज-उच्चंभंतरतवविधिविसोधितमला सिद्धिवसधिसाहीणा भवंति, सावसेसकम्मा वा केइ विउलं सुरसुहमणुभविउण परि-त्तेण कालेण दुक्खसमुहपरतीरगामिणो भविस्संति । ततो ते एवंविहं सुपइट्ठमुणिवयणं 15 सोउण जायतिबसंवेगा पुत्तेसु संकामियरज्जसिरी पवइया, अप्परिपडियवेरग्गा जहोवइहं गुरुसंदेसं संपाडेमाणा विहरंति । बहुणा य कालेण गुरुसहिया सोरियपुरमागया । वंदिया य परमपीइसंपउत्तेण अंधगवण्हणा, उवासिउण य गतो सपुरं ।

साहुसमीवे अट्ठरत्तसमए देवोवयणनिमित्तं उप्पिजलओ आसि । ततो अंधगवण्ही जायकोऊहलो निज्जाओ, विणयपणओ पुच्छइ सुपइट्ठमणगारं—भयवं ! किंनिमित्तो देवु- 20 ज्जोतो आसी ? । साहुणा भणियं—एगस्स साहुस्स पडिमागयस्स सत्तरत्तंतराओ देवो पडिणीओ उवसग्गं कासी य. ततो तस्स विसुज्जमाणलेसस्स अज्ज ओहिणाणं समुप्पन्नं, तन्निमित्तं परितुट्ठेहिं देवेहिं महिउ पराजिओ पडिणीओ. एयं उज्जोवकारणं । ताहे पु-च्छति—किंनिमित्तं कहां वा तेसिं वेरं आसी ? । सुपइट्ठेण मुणिणा भणिओ—वच्चसु, सो चेव साहु सयमणुभूयं णाणेण य उवइहं साहेति त्ति । ततो गया सब्बे वि तस्स भमीवं, 25 वंदिउण य विणएण राया पुच्छइ वेरकारणं । साहु भणइ—सुणाहि राय !—

उप्पन्नोहिणाणिणो मुणिणो अप्पकहा

कंचणपुराओ दुवे सामवाइगा वाणियगा लंकादीवे रयणोपादाणं काउणं पच्छण्णाणि य आणेउण संज्ञाकाले कंचणपुरं संपत्ता । ततो तेहिं 'अवेलाए मा पमाओ होहित्ति' त्ति रिट्ठवाइंगणिमूले णिक्खित्ताणि, अइगया य ते रत्तिं सगिहाणि । ताणि पुण मूला वाणिय- 30

१ °रा य होहंका° शां० मे० विना ॥ २ आवाप्पिउण अतिगतो शां० ॥ ३ °मये दे° शां० ॥

गेण पहाए गहियाणि । ते आगया रयणाणि अप्पस्समाणा अण्णोण्णं संकिउं पवत्ता । तेसिं फरुसवयणावसाणे कर-चरण-दंत-पत्थरनिवाएहिं तिबरोसपरिगयाणं जुद्धं संपलगं । ते रोहज्जाणा मया समाणा रयणप्पभपुठवीनेरइया जाया । तत्थ दुक्खबहुला उवट्टिया समाणा वणमहिसा जाया; कमपरिवट्टिया अण्णोण्णदंसणरूसिया सिंगगोवसग्गियदेहा तिबवे-
5 यणाभिभूया मया समाणा गंगातीरे जोयणंतरिएसु गोट्टेसु वसहा जाया; परोप्परदंसणजा-
यतिबकोवा सिंगनिवायजजरियसरीरा कालगया कालंजरवत्तिणीए वाणरजूहवयिणो जाया; वियरंता य जम्मंतराणुसारेण अमरिसेण णह-दसण-कट्ट-पासाणेहिं अभिहणमाणा अण्णोण्णसंभिन्नमत्थगा रुहिरपरिसित्तगत्ता पडिया महीयले ।

विज्जुसंपाउ व चारणसमणो तम्मि पएसे उवइओ, दिट्ठा य णेण तदवत्था, भणिया
10 य—भो वाणरा ! किं भे कयं कोववसट्टेहिं ?, सच्छंदपयारस्स तिरियविसयाण य अणाभागी जात त्थ, तं मुयह वेराणुबंधं, मा णरय-तिरिय-कुमाणुसेसु दुक्खसंकलापडिबद्धा चिरं किलिस्सिहिह, उवसमह, जिणवयणं पवज्जह, उवसंता य पाणाइवाय-मुसावाया-ऽदिण्णादा-
णाओ नियत्तह, तो सुगइगामिणो होहेह । एवंभणिए एगो उवसंतो पडिवण्णो जिणमयं, 'साहु भणइ एस मुणि' ति कयंजली ठितो वेयणाभिभूओ वि । ततो से दिण्णाणि वयाणि,
15 भणिओ य—परिच्चयसु आहारं सरीरं जूहं भावओ ति । सो पडिवण्णो । गओ चारणो । सो वाणरो पसन्नचित्तो कालं काऊण सोहम्मो देवो जातो । इयरो सामरिसो बहूणि तिरियभवग्गहणाणि संसरिओ । सोहम्मदेवो चुओ माणुसं विग्गहं लहिऊणं गुरुसमीवे जिणवयणं सोऊणं समणो जातो, सो अहं । जो सो तिरियगतिवत्तिवाणरो सो अकामनिज्जराबलेण आहुणिओ जोइसियदेवो जातो, सो मे सामरिसो भयजणणेहिं सरीरपीडाकरेहि य
20 रूवेहिं पीडेइ । अहं अविचलियपसत्थसंकप्पो अहियासेमि । तओ मे अज्ज ओहिणाणं समुप्पण्णं, सो पराजिओ, देवाऽऽगमणं च तन्निमित्तं । एयं पडणीयकारणं ॥

पुणो राया पुच्छइ—किं मण्णे मया सम्मत्तं लद्धपुवं ? को वा अहं आसी ? । ततो साहुणा आभोएऊण भणिओ—सुणाहि—

अंधगवण्डिपुत्रभवसंबंधो

25 उसहस्स अरहओ तित्थे साकेए नयरे धणदत्तो सत्थवाहो सावगो, तस्स णंदा भारिया, तेसिं पुत्तो सुरिंददत्तो । तत्थेव नगरे बहस्सई नाम माहणो, तस्स सोमिला भज्जा, तेसिं पुत्तो रुहदत्तो । सुरिंददत्त-रुहदत्ता बालवयंसा । सुरिंददत्तो वहणेण समुहमवतरिउकामो 'बहुपञ्चवाओ पवासो' ति चित्तेऊण रुहदत्तस्स हत्थे तिन्नि कोडीओ 'जिणाययणे पूयाउवओगं नेयवाओ' ति दाऊण गओ संववहारेणं दीवंतराणि । रुहद-
30 त्तेण तं धणं जूय-वेसपसंगेण णासियं । तओ चोरियं पकओ जणविदिट्ठो उक्कामुहचोर-
पल्लिं पविट्ठो, कालेण तेसिं अहिवती जातो निग्घिणो निस्संसो । परिवारेण य तेण साकेयं

पिच्छियं निसीहे, आदीवियाणि घराणि । दिट्टो संचरंतो नागरेहिं, 'इमो रुद्धत्तो अम्हं विणासाय उवट्ठितो, न एस पमादियवो' त्ति निच्छियं जुञ्जंतेहिं मारिओ । तेण य जं सुरिंदत्तनिसिट्ठं चेइयट्ठाए दवं तं विणासितेणं जे जिणविंपूयादंसणाऽऽणंदितहिय-याणं भवसिद्धियाणं सम्मदंसण-सुय-ओहि-मणपज्जव-केवलनाण-निवाणलंभा ते पडिसिद्धा; जा य तप्पभवा सुर-माणुसरिद्धी, जो य महिमात्तमागयस्स जणस्स साहुजणाओ धम्मो-5 वएसो तित्थाणुसज्जणा य सा वि पडिसिद्धा । ततो णेण दीहकालठितीयं दंसणमोहणिज्जं कम्मं निवद्धं असातवेयणिज्जं च । रोद्धज्जाणमस्सिओ य संगिहीयनिरयाऊ अपत्तिट्ठाणे नरण उववण्णो । तत्थ दुक्खमविस्सामं अणुभविऊण मच्छो जातो । ततो नरग-तिरियभवे फासितो बहुणा कालेण मगहाजणवए सुगामे गोयमस्स माहणस्स अणुहरीणं भज्जाए पुत्तो जातो । गच्चमत्थस्स य पिया मतो । ततो 'निसिरीयगोयमो'त्ति वड्डुइ । छम्मात्तजायस्स य 10 माया मया । माउच्छियापइणा य सगिहमइणीओ । तीए भणिअं—मा मेतं अलक्खणं गिहं पवेसेहि, अच्छउ बाहिं ति । एवं सो अगाढिओ कह वि जीविओ, कमेण य जोवणं पत्तो, साहुसमीवे सुयधम्मो पवइओ, अलाभारीसहं सहति । विमुद्धमाणलेसस्स य से-अपरिवडियवेरगस्स चत्तारि लद्धीओ समुप्पण्णाओ—कोट्टवुद्धित्तं खीरामवत्तं अक्खी णमहाणसियत्तं पयाणुसारित्तं ति । ततो पण्णरत्त वाससहस्साणि कयसाण्णो महासुक्के 15' कप्पे देवो इंदसामाणिओ जाओ ॥

तं राय ! एवं जाण—जो य रुद्धत्तो जो य निसिरीयगोयमो जो य महासु-क्कसामाणो सो तुमं ॥

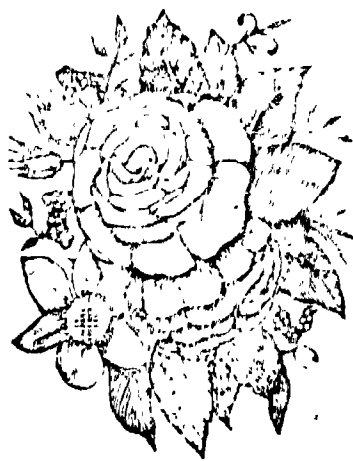
वसुदेवपुत्रभवपुच्छा

ततो वंदिऊण पुणो पुच्छति—भयवं ! जो मे एमो दसमो पुत्तो वसुदेवो, एस सय-20' णस्स परियणस्स य अइव वल्लहो, किं अणेण सुकयं कयं पुत्रभवे ? साहह त्ति ।

॥ एयं पडिमुहं ॥

पडिमुहग्रन्थाग्रम्—

श्लो० १०७ अ० १२.

सर्वग्रन्थाग्रम्—

श्लो० ३०८६ अ० ९.

१ मा ले पमा० शां० मे० विना ॥ २ उच्छिउं जु० ली ३ ॥ ३ णलाभा उ २ विना ॥ ४ जा य आं० विना ॥ ५ स्सामो अ० ली ३ विना ॥ ६ णुदरी० ली ३ । णुंधरी० शां० । णुद्धरी० मे० ॥ ७ उस्सि-यापयणा य स० उ० । उस्सियाए य णायं स० क ३ गो ३ । उलियाए य णायं स० ली ३ ॥ ८ हमाणी० शां० मे० विना ॥

व० हिं० १५

[सरीरं]

पढमो सामा-विजयालंभो.

अओ सरीरं—साहुणा भणिओ—सुणाहिं—

समुहविजयाईणं नवणहं वसुदेवस्स य पुवभवचरियं

- 5 विंझगिरिपायमूले सीहगुहा नाम चोरपल्ली आसि । तत्थ अपराजिओ सेणाहिवो आसी, तस्स वणमाला भारिया, तीसे दस पुत्ता—सुरूवो विरूवो मंदरूवो सञ्जो अवण्णो दाहो विदाहो कुसीलो विसीलो करंको त्ति । पत्तेयं कयसन्निवेसा बहुं पावं समज्जिणित्ता सत्तमाए पुढवीए नेरइया जाया । ततो उवट्टिया तिरियभवंतरिया सब-पुढवीओ फासेऊण जल-थल-खहयरतिरिएसु चउरिंदिय-तेंदिय-बेंदिएसु य तवभवजोग्गाणि
- 10 बुहाणि भोत्तूण साहारणवादरवणस्सतीसु उववण्णा; तत्थ बहुं कालं वसिऊण पतणुकय-कम्मसंचया भदिलपुरे मेघरहो^१ राया, तस्स सुभदा देवी, दहरहो पुत्तो । तत्थेव नयरे धणमित्तो नाम सेट्ठी समणोवासगो, तस्स भज्जा विजयनंदा, तीसे गब्भे ते साधारणवणस्सतिजीवा एगरहिया कमेण णव पुत्ता जाया, तेसिं नामाणि—जिणदासो जिणगुत्तो जिणदेवो जिणदत्तो जिणपालिओ अरहदत्तो अरहदासो अरहदेवो
- 15 धम्मरुइ य त्ति, पियदंसण-सुदंसणाओ दुवे दुहियाओ ।

तम्मि य समए मंदरो नाम अणगारो सगणो भदिलपुरे सीअलजिणस्स जम्मभूमी-ए समोसरिओ । ते य नव भायरो सह पिउणा तस्स समीवे पवइया । राया सपुत्ते कय-रज्जनिकखेवो (प्रंथाप्रम्—३१००) निक्खंतो । विजयनंदा अंतरवत्ती धणदेवं पुत्तं जणेऊणं, बारस वासाणि पालेऊणं, लद्धसेट्ठिट्ठाणं च निक्खिविऊण सह धूयाहिं पवइया । सेट्ठी

20 राया य धुयकम्मा निब्बुया । सेसाणि अञ्चुए कप्पे उववण्णाणि । विजयनंदा 'होज्ज मण्णे एएहिं मे पुत्तेहिं धूयाहि य पुणो वि संबंधो' त्ति सिणेहाणुरायपडिबद्धा तस्स ठाणस्स अणा-लोइअ-ऽपडिक्कंता कयसरीरपरिच्चागा अञ्चुए कप्पे सह धूयाहिं देवत्ताए उववण्णा । ततो चुया पुवं महुराए नयरीए अइबलस्स रण्णो सुणेत्ताए देवीए भदा नाम दारिया जाया, परिवट्टिया तव दत्ता; तीसे गब्भे अञ्चुया देवा चुया कमेण य पुत्ता जाया समुहविजयाई;

25 दुवे य धूयाओ—कोंती मही य, पंडु-दमघोसाणं दत्ताओ ।

वसुदेवपुवभवकहाए नंदिसेणभवो

जे पुण ते पुवकहिया दस साधारणवादरवणस्सइजीवा तत्थेगो उवट्टिओ मगधाजणवए पलासपुरगामे दरिदस्स क्खंदिलस्स माहणस्स सोमिलाए भारियाए पुत्तो जातो नंदि-सेणो नाम । बालस्स चव य से अम्मा-पियरो कालगया, 'सो अप्पसत्थो' त्ति परिहरिओ

30 जणेण । विंडोलगत्तणेण य से कम्मिं वि काले गए माउलणेण अल्लियाविओ; तस्स य तिच्चि

१ ँकु त्ति शां० ॥ २ ०हो त्ति रा० ली ३ ॥ ३ दढरोधो पु० शां० । दढरहो भे० ॥ ४ ०णो पुणो सं० क ३ गो ३ उ० ॥ ५ ०म्मिय का० शां० विना ॥

धूयाओ अणुमग्गजायाओ । माउलगेण भणिओ—नंदिसेण ! अच्छ वीसत्थो, अहं तव धूयं दाहामि, गावीण वित्तिं वहसु त्ति । सा य दारिया पत्तजोबणा 'दमगस्स दिज्जामि'त्ति सोऊण भणइ—जइ एयस्स एवंगयस्स दिज्जामि त्ति तो मारेमि अप्पाणं । सुयं च नंदिसेणेण । भणिओ य माउलगेण—पुत्त ! मा अधितिं करेहिं. जा तुमं निच्छइ किं च तीए तुज्झं ? अहं ते वित्तिं दाहामि त्ति । पत्तसमए वीयाए वि नेच्छओ । एवं ततियाए वि 5 निच्छओ । माउलेण पुणो भणिओ—जइ वि सि तुमं तिहिं वि निच्छओ, तं मा बाहिरभावो होहि. अहं तव अण्णत्तो वि विसिट्ठतरं संबंधं काहं. निव्वुओ होहि । ततो नंदिसेणेण चित्तिं—जो हं एयाहिं वडूहिं निच्छओ, पराओ ममं किह इच्छिहिंति ? । परमेण मणसंतावेण निग्गओ गामाओ रयणपुरमागतो, वसंतो य वट्टए, पस्सए य तरुणे इच्छियजुवइसहाए उववणेसु रममाणे । ततो निंदमाणो अप्पाणं 'अहो ! अहं दूभगसेणा- 10 वती, किं च मे एयारिसेणं जीविणं ?' ति संपहारेऊण जायनिच्छओ एगं उववणं नगरस्साऽदूरे असंपायं रुक्ख-गुच्छ-गुम्म-लयागुविलमइगओ ।

तत्थ य एगम्मि लयाहरे सुट्ठिओ नाम अणगारो साइसयो पसत्थज्झाणोवगतो चिट्ठत्ति । नंदिसेणो य तं अपस्समाणो मरिउकामो तस्साऽऽसण्णे लयापासं बंधति । साहुणा य साणुकंपेण निवारिओ—नंदिसेण ! मा साहसं ववससु त्ति । तेण समंतओ अवलोइयं 15 जायाऽऽसंकेण—गामाओ मे कोइ पच्छओ आगओ होजा जो मं पडिसेहति । अपस्समाणो य कंचि पुणरवि बंधेऊण पवत्तो, पुणो वि वारिओ, सहदिसाभाएण तं पएसं गतो, अभिवायणं काऊण आसीणो । भणिओ नियमसुट्ठिणं सुट्ठिणं—सावय ! अकयधम्मो गतो परलोयं दुक्खनिव्विण्णो किह सुही भविस्ससि ? त्ति । ततो भणइ—को पच्चओ जहा अत्थि परलोगो ? धम्मेण वा कएण सुहं लब्भइ ? त्ति । ततो साहू ओहिणाणपगासियभावो 20 भणइ—अत्थि पच्चओ, सुणाहि—

परलोगपच्चए धम्मफलपच्चए य सुमित्ताकहा

वाणारसीए हयसत्तू राया । तस्स दुहिया सुमित्ता बालभावे गिम्हे पुवावरण्हकाले भुत्तभोयणा पसुत्ता, पाणियपडिफोसियतालविंटेण वीइज्जमाणी सीयलजलकणगसित्ता 'णमो अरहंताणं'ति भणंती पडिबुद्धा, पडिचारिगाहिं पुच्छिया—सामिणि ! के अरहंता ? जेसि 25 भे नमोक्कारो कओ । सा भणइ—न याणं, अवस्सं पुण नमोक्कारमरिहंति । ततो णाए धाई सहाविया, भणिया य—अम्मो ! गवेसेसु ताव 'के अरहंत ?'त्ति । तीए पुच्छंतीए समणीओ दिट्ठाओ अरहंतसासणरयाओ, आणियाओ य कुमारिसमीवं । पुच्छियाहिं अणाहिं कहिया—भरहेरवयवासे विदेहवासे य संभवो धम्मादिकरणं, इमं च विमलस्स अरहओ तित्थं । ततो सा भणइ—अज्ज मया पडिबुज्झंतीए कओ नमोक्कारो । ततो ताहिं भणिया—तुमे अ- 30 रहंतनमोक्कारपभावेण इमा रिद्धी पत्ता णूणं, जओ ते पुबभावणाए कओ नमोक्कारो । 'एवं'त्ति

पडिसुणित्ता पडिवन्ना जिणदेसियं मग्गं, पवयणकुसला य जाया । वड्डियाए य से सयंवरो दिण्णो पिउणा । ततो णाए उभयलोगसुहोवलंभिणी इमा गीइगा पिउणो निवेदिया—

किं नाम होज्ज तं कम्मयं, बहुनिवेसणिज्जं अलज्जणिज्जं च ।

पच्छा य होइ पच्छ(त्थ)यं, न य नासइ नट्टे सरीरयम्मि ? ॥

5 ताय ! जो मे एईए गीइगाए अत्थं सुणावेज्ज तस्स भे अहं दायवा । तओ पगासियाए गीइयाए णाणाविहाणि वत्थूणि सुणाविति विउसा, तीए अहिप्पायं न लहंति । एगेण य पुरिसेण सुणाविया—

कम्मैयाण तवोकम्मयं, बहुनिवेसणीयं अलज्जणीयं च ।

पच्छा य होइ पच्छ(त्थ)यं, ण य णासइ नट्टए सरीरयम्मि ॥

10 पुच्छिओ भणइ—तुब्भे जाणह जो भावत्थो. मया पुण त्थ सुणाविया । भोया-विओ मज्जाविओ य पुच्छिओ भणति—रयणउरे पुरिसपंडिएण एवं भणियं. मे का सत्ती वुत्तुं ? । ततो पूइओ 'दूओ सि तुमं' । तीए विसज्जिओ । सुभित्ताए य पिया विण्णविओ—तात ! पुरिसपंडिएण लक्खिओ ममाऽहिप्पाओ. जइ मं अत्थेण पत्तियावेइ ता अहं भज्जा नाम तस्स, न सेसकाणं । गया य रयणउरं बहुपरिवारा, आवासे पुत्रसज्जिए ठियाँ ।

15 सदाविओ गओ य पुरिसपंडिओ सुप्पभो, पुच्छिओ य—कहं तवो बहुणिबेसो सलाह-णिज्जो ? पच्छाकाले य पच्छो(त्थो) ? सरीरविणासे य फलं पइ(य)च्छइ ? ति । तेण भणिया— सुणाहि—

इब्भदारयदुगकहासंबंधो

इहं दुवे इब्भदारया—एक्को सवयंसो उज्जाणाओ नयरमतीति, अण्णो रहेणं निग्ग-
20 च्छइ । तेसिं नयरदुवारे मिलियाणं गव्हेण ओसरिउमणिच्छंताणं आलावो वड्डिओ^१ । तत्थेगो भणति—तुमं पितिसमज्जिएण अत्थेण गव्विओ, जो सयं समत्थो अज्जेउं तस्स सोहइ अहंकारो । वितिओ तहेव । तेसिं च अत्तुक्करिसनिमित्तं जाया पइन्ना—'जो अपरिच्छओ निग्गओ बहुधणो एइ वारसण्हं वासाणं आरओ, तस्स इयरो सवयंसो दासो होहिति' ति वयणं पँत्ते लिहिउणं णेगमहत्थे निक्खिउणं एक्को तहेव निग्गओ; विसयंते
25 फलाणि पत्तपुडे^२ गहेउण पट्टणमुवगतो, कयविक्रयं करंतो जायपक्खेवो संजत्तगमस्सिओ, पोएण ववहरंतो पँत्ते विउले धणसंचए मित्ताणं पेसेइ । वीओ पुण वयंसेहिं चोइज्जमाणो न नीइ 'सो तपस्सी जं बहुणा कालेणं विठवेइ तमहं अप्पेणं' ति । बारसमे संवच्छरे तस्सा-ऽऽगमणं सोऊण दुक्खेण निग्गओ घराओ चित्तेइ—'मया किलेसभीरुणा विसयलोलुएण य बहुकालो गमिओ. इयाणि संवच्छरव्वंतरओ केत्तियं समज्जेहं ? ति, तं सेयं मे सरीर-

१ °सिए गीयए शां० मे० ॥ २ °म्माण तवो° शां० विना ॥ ३ °ज्जणिज्जं च ली ३ ॥ ४ अहं दत्ता ना° शां० विना ॥ ५ °या निवेइए सदा° शां० विना ॥ ६ °ओ ति । त° शां० मे० विना ॥ ७ °पत्तलिहियं नेग° शां० ॥ ८ °डे भरेऊ° शां० विना ॥ ९ पत्तविउलधणसंचओ मि° शां० ॥ १० वितिओ शां० ॥ ११ °जेहिइ ?, तं शां० ॥

परिञ्चायं काउं' ति कयसंकेओ साहुसमीवमुवगतो सुयधम्मो पव्वइओ । विकिट्टवोकम्म-
परिक्खवियसरीरो कयभत्तपरिञ्चागो नवमासपरियाओ कालं काऊण सोहम्मे देवो
जाओ । ओहिविसया उवलद्धकारणो य विसयंते सत्थं विउरुव्विऊणं पेसइ मित्ताणं । ते
असइहंता चारपुरिसं पेसेंति । तेणोवलद्धकहियवित्तवित्थारा गया तस्स समीवं । पूइया वत्था-
ऽऽभरणेहिं पत्ता सन्नगरं । इयरेण पुव्वागएण राया दिट्ठो, धणं च सभंडमाकलियं । देव-5
द्वं पुण बहुगुणं इयराओ, तेण राया रयणोवणएणं तोसिओ । जो वारस वासाणि किलिड्ठो
सो जिओ समित्तो । ऊसवे समत्ते देवसत्थवाहेण मित्ता भणिया—जाणह जह मया विढत्तं
द्वं ? । ते भणंति—न याणामु । तेण कहियं—तवेणं ति । दासभावपडिया वि तमत्थं
बोहिया दिव्वं पभावं दंसेऊण, भणिया—जइ पव्वयह विसज्जामि । तो तेहिं समित्तेहिं तव-
पभावविम्हिण्हिं पणएहिं देवो भणिओ—अइ भे कओ पसाओ सपच्चक्खं तवविभूतिं 10
दंसंतेहिं. जइ सचेयणा भविस्सामो काहामो हियं ति । बोहेऊण गतो देवो । ते सुट्ठियस्स
अणगारस्स समीवे पव्वयंति संपयं । एण कारणेण तवो बहुनिव्वेसो पूयणिज्जो य तवस्सीणं,
सरीरविणासे य तवफलं सुरलोए; इयरस्स अप्पनिव्वेसं कम्मं, सरीरणासे य णासइ ति ॥

एवं तेण नंदिसेण ! स्स (से) कहियं । कुमारी य ताणि सर्वाणि वि इहं दट्ठूण पत्तियति—
अत्थि परलोगो, अत्थि य धम्मफलं ॥

15

एवं कहिए पत्ता इन्द्रभसुया साहुसमीवं पव्वइया य । कुमारी वि साहुं वंदिऊणं सुप्पभं
विण्णवेइ—तुब्भे मम पभवह, धम्मकामाए मे विग्घो न कायवो ति । तेण 'तह'त्ति
पडिवन्नं । गतो नयरं रायसुओ सह कुमारीए ॥

नंदिसेणो दिट्ठपच्चओ पव्वइओ परमसंविग्गो अहिगयसुत्तत्थो पंचसमिओ तिगुत्तो^२
तपुज्जओ विवड्ढमाणसद्धो^३ अपरिवट्टियवेरगो विहरति । लाभंतरायखओवसमेण य जं 20
इच्छति जहा य जत्तियं च तं लभति । गहिओ य णेण अभिग्गहो—वेयावच्चं च मया
कायवं सबसत्तीए ति । एवं सो महातवस्सी खाओ भरहे ।

सक्को य देवराया सभागतो तस्स कयंजली गुणकित्तणं पकओ—नंदिसेणो वेयावच्चु-
ज्जओ न सक्को देवेहिं वि खोभेउं दढव्वसायो । तं च वयणमसइहंता दो देवा कयसाहुरूवा
उवागया । एगो सन्निवेसवाहिं गिलाणत्तणविलंबगो, बित्तिओ गतो नंदिसेणवसहिं । तेण 25
य खर-फरुस-निट्ठुरेहिं वयणेहिं निव्वच्चिओ, भणिओ अणेण—वाहिं गिलाणो^४ अच्छइ,
तुमं वेयावच्चअभिग्गहं गहेऊण सुवंतो अच्छसि । तओ उट्ठिओ संभंतो—संदिसह जेण
कज्जं । तओ देवखमणो भणइ—अइसारगहिओ तिसाभिभूओ वाहिं गिलाणो अच्छइ, जं
जाणसि तं करेहि ति । ततो अकयपारणो 'पाणगं गवेसामि'त्ति निग्गतो । अणुकंपाऽऽकं-
पियहिययो देवो अणेसणं करेइ । तं च जिणेऊण गहियपाणगो गओ गिलाणसमीवं । तेण 30

१ °व्वाणऽवि शां० मे० विना ॥ २ °त्तो य उज्जुओ शां० विना ॥ ३ °द्धो पडिचरितवेर° शां० ॥
४ °दुरवय° शां० ॥ ५ °णो चिट्ठति, तुमं शां० ॥ ६ °वसम° क ३ गो ३ उ० मे० ॥

अकुट्टो—अहमेरिसीए अवत्थाए तुमं उदिसिऊण आगतो. तुमं भुंजियवल्लो न मं अवलो-
 एसि, 'वेयावच्चकर'सदेणं तूससि मंदभांग ! ति । ततो पसण्णचित्तेण पणएण विण्णविओ—
 खमह (ग्रन्थाग्रम—३२००) अवरहं, कुणह मे विसगं, करेमि परिकम्मं ति । धोओ णेण मल-
 मलिणो, भणिओ णेण—णेमि भे उवस्सयं, तहा करिस्सं जहा नीरोगा भविस्सह । ततो तेण
 5 उक्खित्तो पए पए अक्कोसइ—दुक्खावेसि मं, धुणसि, विसमं गेणहसि ति । सो जंतिओ
 जयं रीयति । देवेण य तस्सुवरिं परमदुब्धिगंधी उच्चारो कओ, 'वेगविघाओ ते कओ,
 दुट्ट ! मारेसि मं'ति । सो पसण्णमुहवण्णो 'कहं गिलाणस्स सुहं होज्ज?'ति मणसा चित्तेइ,
 न गणेइ कडुयवयणाणि, न वा तद्धिं गंधं, भणइ य—कहं भे ठवेमि ?, संदिसह, किं वा
 कीरउ ? ति, धोवामि वा ? । ततो देवेण साणुसएण सो असुभपोग्गलोपचओ खणेण अव-
 10 हिओ, घाण-मणसुहा य पुप्फवुट्ठी मुक्का । विसज्जियसाहुरूवा य देवा दिव्वरूवी भवित्ता
 तिगुणं पयाहिणं काऊण पायवडिया पुणो पुणो खमावेति, बेति य—भयवं ! तुज्झं सक्को
 देवराया गुणकित्तणं करेइ तं असहंतां वयमागया परिकखनिमित्तं, तं सच्चं भणियं मघ-
 वता. वरेह वरं, किं पयच्छामो ? ति । तेण भणिया—जो परमदुल्लहो मग्गो जिणपण्णत्तो
 मोक्खस्स य सो मया लद्धो. न मे केण वि पओयणं ति । ततो वंदिऊण देवा गया ।

15 इयरो वि नंदिसेणो लाभंतरायखओवसमेणं वेयावच्चं करेमाणो जो जं साहू (जो
 साहू जं) इच्छइ तस्स तं लद्धूण देइ । एवं तस्स संजम-तव-भावणाए गयाणि पणपण्णं
 वाससहस्साणि सामण्णमणुपालेमाणस्स । सुभग-सुस्सर-सुभा-ऽऽदेय-जसनामकम्मोवचिओ
 भत्तपरिण्णाकाले चित्तेइ—'अहं तिहि वि दारिगाहिं दोहग्गदोसेण न इच्छिओ'ति सुमरि-
 ऊण नियाणं करेइ—'जइ अत्थि इमस्स तव-नियम-वंभचेरवासस्स फलं ततो आगमिस्से
 20 मणुस्सभवे रूवस्सी इत्थीजणवल्लहो य होमि'ति वुत्तूणं कालगतो महासुक्के कप्पे इंदसामाणो
 देवो जातो । ततो चुओ तुब्भं पुत्तो जातो दसमो ति ॥

एवं सोऊण संसारगतिं राया अंधगण्णी जेट्टपुत्ते संकामिय रायलच्छिं पवइओ,
 विमुज्जमाणचारित्तो अपरिवडितवेरग्गो खवियर्घाइकम्मो समुप्पण्णकेवलनाणविधुतरय-
 मलो परिनिव्वुओ ॥

25 ततो अहं अट्टवासो जातो कलायरियस्स उवणीओ, विसिद्धमेहा-मतिगुणेण य तोसेमि
 गुरवो । रसवाणियणेण य मे दारगो उवणीओ 'कुमार ! एस कंसो सेवउ तुब्भे'ति । मया
 पडिवन्नो सह मया कलासंगहं करेइ ।

जरासंधेण य दूओ पेसिओ अम्हं गुरुणो जेट्टस्स—सीहपुराहिवं सीहरहं जइ गेणहसि
 तो ते जीवजसं दुहियं नगरं च पहाणं पयच्छामि ति । तं च पवत्तिं सोऊण मया कंस-
 30 सहिएण राया विण्णविओ—देव ! विसज्जेह मं, सीहरहं बंधिऊण उवणेमि तुब्भं ति । रण्णा

१ °भागो ति शां० विना ॥ २ °णुणएण उ २ विना ॥ ३ °ता इहमाग° शां० विना ॥ ४ °णो जं
 क ३ गो ३ ॥ ५ °गयं रा° शां० मे० विना ॥ ६ °वायक° उ २ ॥ ७ °सजा° शां० ॥ ८ °हियमईव
 पहा° ली ३ ॥

भणियं—कुमार ! अदिट्टसंजओ सि, अलं ते गणं । निच्छए कए विसज्जिओ मि बहुपरिवारो । सीहरहेण वि अम्हं आगमणं सोऊण मेलावियं नियगवलं । संपळगे य जुञ्जे वारंति ममं रायसंदिट्ठा महत्तरा । सीहरहो सीहो विव गयजूहं विगाहमाणो मदीयं बलं विक्खोभेइ । तदवत्थं च सीयमाणं नियगवाहिणिं दहूण कंससारहिपरिग्गहिओ रहो मया सीहरहाभिमुहो पयट्ठिओ । जुञ्जेउं पयत्तो मि सह तेणं । सो य 5 कयकरणो विसेसिओ मया लहुहत्थयाए । विट्ठा य से तुरगा ससारहिया । कंसेण य से फलिहप्पहारेण रहधुरातुंडं भग्गं । सो य उक्खिविऊण णियगरहमाणीओ । ततो भग्गं से बलं । लद्धजओ य तं घेत्तूण कमेण सपुरमागतो मि । पूइओ रण्णा तुट्ठेणं, कहेइ य मे विरहिए—कुमार ! सुणाहि—कोट्टुकिनेमिती पुच्छिओ जीवजसाकुमारीए लक्खणविणिच्छयं. तेण मे कहियं—सा उभयकुलविणासिणी, तो अलं ते कुमारीए त्ति । मया विण्ण-10 विओ—कंसेण देव ! सीहरहो गहेऊण मम उवणीओ, तं कहं तस्स पुरिसयारो नासिज्जइ ? । ततो राइणा भणियं—जइ वि एवं, कहं रायसुया वाणियगदारगस्स दिज्जिहिति ? । ‘एयस्स य परक्कमो खत्तियस्सेव दीसइ, ता भवियञ्च एत्थ कारणेणं’ ति सदाविओ रसवाणियओ—कहेहि दारयउप्पत्ती । ततो पणओ विण्णवेइ—सामि ! एस मया वुञ्जंतो जउणाए कंसमंजूसगतो दिट्ठो, एसा य मुहा उगसेणणामंक्रिया, एत्थ सामिणो पमाणं । ततो 15 कुलगरेहिं वियारेऊण नीओ रायगिहं । जरासंधस्स य मया कंसपरक्कमो कहिओ । ‘एस उगसेणरायसुओ’ त्ति सपच्चए कहिए तुट्ठेण दिण्णा जीवजसा कुमारी । सोऊण ‘उज्जिओ अहं जायमेत्तो’ त्ति रूसिउं वरेइ वरं महुरानयरिं । पओसेणं य तेण पियरं बंधेऊण रज्जं पसासति ।

वसुदेवस्स गिह्वाओ

20.

अहमवि जोवणस्स उदये नवनवेहिं तुरग-झय-णेवत्थेहिं विसामि निज्जामि उज्जाणसिरिमणुभविऊण नागरजणेण विम्हयवियसियणयणेण पसंसिज्जमाणो रूवमोहियजुवइयणदिट्ठिपहकराणुबज्जमाणो ।

अण्णता य मं जेट्ठो गुरू सदावेऊणं भणइ—मा कुमार ! दिवसं भमाहि बाहिरओ, धूसरमुहच्छायो दीससि, अच्छसु गिहे. मा ते कलाओ अहुणागहियाओ सिट्ठिलियाओ 25 होहिति । ततो मया ‘एवं करिस्सं’ ति पडिस्सुयं ।

कयाइं च रण्णो धाईए य भगिणी खुज्जा गंधाहिगारणिउत्ता वण्णगं पीसंती मया पुच्छिया—कस्स इमं विलेवणं सज्जिज्जइ ? त्ति । सा भणइ—रण्णो । मया भणियं—अम्हं किं न होइ ? त्ति । सा भणइ—कयावराहस्स राया तुब्भं ण देइ विसिट्ठं पि वत्थमाभरणं विलेवणं व त्ति । गहिओ से^१ बला वण्णओ वारंतीए । सा रुट्ठा भणइ—एएहिं चेव 30

१ °ग्हागम° उ २ विना ॥ २ °हुकिं निमित्तं पु° शां० विना ॥ ३ °ण तो पिय° शां० ॥ ४ से विलेवणओ वारं° ली ३ ॥

आयारेहिं रुद्धो, तहावि न विरमसि अविगयाओ । मया पुच्छिया—साह, केण अवरारहेण रुद्धो मि ? । सां न साहइ 'रण्णो वीहेमि' त्ति । अंगुलियगदा[णे]णं अब्भत्थियाऽणुगमिया साहइ—राया विरहे णेगमेहिं विण्णविओ—देव ! सुणह, कुमारो सारयचंदो विव जणणयणसुहओ सुद्धचारित्तो जाए जाए दिसाए निज्जाइ ततो ततो तरुणिवग्गो तेण समं 5 तक्कम्मो भमति. जा य तरुणीओ ताओ वायायण-गवक्खजालंतर-दुवारदेसेसु 'नियत्त-माणं पस्सिस्सामो' त्ति पोत्थकम्मजक्खीओ विव दिवसं गमेत्ति. सिमिणायंतीओ वि भणंति— 'एस वसुदेवो, इमो वि वसुदेवो' त्ति. जातो पत्त-साग-फलाणि गेण्हंति ताओ भणंति 'कइ वसुदेवो देसि ?' त्ति. दारगरूवाणि कंदमाणानि वि कुमारदिण्णदिट्ठीओ विवज्जत्थं गेण्हंति—'बुट्टे(छुट्टे) वच्छो' त्ति दामेहिं बंधंति. एवं देव ! उम्मत्तओ जणो जातो घरकज्जमुक्क- 10 वावारो देवा-ऽतिहिपूयासु मंदायरो, तं कुणह पसायं, मा अभिक्खं णीउ उज्जाणानि त्ति । रण्णा भणिया—वच्चह वीसत्था, णिवारेमि णं ति । भणिओ य जो तत्थाऽऽसि परियणो, जहा—कोइ कुमारस्स न कहेइ एयं परमत्थं । तं निहुओ होहि त्ति, ततो रण्णो उवा- लंभो न भविस्सइ । मया भणिया—एवं करिस्सं ति ।

चित्तियं च मे पुणो—'अहं जइ पमाण्ण णिग्गतो होंतो तो मि बंधं पावेत्तो. अहवा 15 एस वंधो चेव, तण्ण मे सेयं इहमच्छिउं' ति संपहारेऊण सर-वण्णभेयगुलियाओ काऊण वल्लहेण दारगेण सह निग्गतो संझाकाले नयरवाहिं । सुसाणासण्णं च अणाहमयगं दट्टूण भणिओ मया वल्लहओ—गेण्हसु दारुगाणि, सरीरपरिच्चायं करिस्सं । तेण आणावियाणि कट्ठाणि, रइया चिया, भणिओ य वल्लहओ—वच्च सिग्घं, रयणकरंडगं मम सयणिज्जाओ आणेहिं. दाणं दाऊण अग्गि पविसिस्सं । सो भणइ—जइ एस निच्छओ भे तो देव ! अहं 20 पि अणुपविसिस्सं । मया भणिओ—जं ते रोयइ तं करिस्ससि, मा य रहस्सं भिंदसु, सिग्घं च एहि त्ति । सो गतो 'जहा आणवेह' त्ति वोत्तूण । मया वि अणाहमयगं पक्खिविऊण आदीविया चियगा, सुसाणोज्झियमलत्तगं गहेऊण खमावणलेहो लिहिओ गुरूणं देवीण य— 'सुद्धसहावो होऊण णागरेहिं मइलिओ' त्ति निवेदणं काऊण 'वसुदेवो अग्गि अइगतो' । मसाणखंभे पत्तं बंधिऊण दुयमवक्कंतो, उम्मग्गेण य दूरं गंतूण वेगेण मग्गमोइण्णो ।

25 जाणेण य एगा तरुणजुवई ससुरकुलाओ कुलवरं निज्जइ, सा ममं दट्टूण वुट्ठं वित्तिज्जियं भणइ—अम्मो ! एस माहणदारगो परमसुकुमारो परिस्संतो आरुभउ जाणं. अम्हं गिहे वीसत्थो अज्ज सुहं जाहिइ त्ति । भणिओ य मि बुद्धाए—आरुहह सामि ! जाणं, परिस्संत त्थ । मया चित्तियं—'जाणट्ठितो पच्छण्णं गमिस्सं' ति—आरूढो मि । पत्ता सुगामं सूर- त्थमणवेलाए । तत्थ मज्जिय-जिमिओ अच्छामि । तस्स य गिहस्स नाइदूरे जक्खाययणं, तत्थ 30 लोगो संठिओ । आगया य नयराओ पुरिसा, ते कहंति—सुणह जमज्ज वत्तं नयरे—वसु- देवो कुमारो अग्गि पविट्ठो. तस्स वल्लभगो नाम चेडो वल्लभगो. सो किर चितं जलंति

इदृण अर्कदमाणो पुच्छिओ जणेण भणइ—वसुदेवो कुमारो अग्गिमइगओ जणवायभीओ. तस्स च वधणं सुणमाणो समंतओ जणो कंदिउमारद्धो. 'तं च रुण्णसहं सोऊण रायाणो णव वि भायरो निग्गया. दिट्ठं च णेहिं कुमारस्स हत्थलिहियं खमावणपत्तं. तं च वाएऊणं ह्वता ष्य-महुणा परिसिचित्ता चित्तं, चंदणा-ऽगुरु-देवदारुकट्टेहिं छाएऊणं पुणो पज्जालिउ कयपेयकज्जा सगिहमणुपविट्ठ त्ति । तं च मे सोऊण चिंता समुप्पण्णा—गूढो संधी, निबि-5 संका मे सुरवो 'मओ' त्ति परिमग्गणायरं न काहिति. ततो सच्छंदं निबिग्घं जायं वियरियवं त्ति । रत्तिमतिवाहयित्ता अबरेण पट्ठिओ, कमेण पत्तो विजयखेडं नयरं । नातिदूरे य नय-रस्स समासण्णे एगम्मि पायवे दुवे पुरिसा चिट्ठंति, ते मं भणंति—सामि ! वीसमह त्ति । अहं संठिओ । ते पुच्छंति—के तुब्भे ? कओ वा एह ? । मया भणिया—अहं माहणो गोयमो, कुस-ग्गपुराओ विज्जागमं काउं निग्गओ. तुब्भे पुण किंनिमित्तं पुच्छह ? । ते भणंति—सुणह— 10

सामा-विजयापरिचओ

इह राइणो जियसत्तुस्स दुवे धूयाओ—सामा विजया य, रूवस्सिणीओ गंधवे नट्टे य परिणिट्ठियाओ विदिण्णसयंवराओ. तासिं पइण्णा—जो णे आगमेण विसेसिज्जा सो णे भत्त त्ति. तओ रण्णा चउसु वि दिसासु मणुस्सा संदिट्ठा—जो जुवाणो रूवस्सी सविज्जो माहणो खत्तिओ (ग्रन्थाग्रम्-३३००)वा सो भे आणेयवो त्ति. तं अम्हे रायनिओएण इह 15 अच्छामो. तुज्झं पुण जइ अत्थि समो गंधवे णट्टे वा ततो णे सफलो परिस्समो होज्जा । मया भणिया—अवस्सं समयमित्तं जाणिस्साम ।

ततो तेहिं तुट्टेहिं नीओ मि नयरं, दंसिओ रण्णो । तेण वि परिओसपुण्णहियएण पूइओ मि । पत्ते य अणि(णु)ओगदिवसे दिट्ठाओ मया कण्णगाओ सामा-विजयाओ मिउ-सुहुम-कसि-ण-निद्धसिरयाओ, सरसतोयरुहरमणिज्जमुहीओ, विच्छिण्णणयणजुयलाओ, णातितुंगसंगय-20 नासावंसाओ, पवालदलदालिमप्पसूयसण्णिहोटीओ, कोमल-तणुक-णभिरवाहियाओ, सुकु-माल-सतंबकरजुयलाओ, निरंतरूसिय-पीण-पिंजरपओहराओ, कालसुत्तसरिसरोमराइरं-जियकरसंगिज्झमज्झाओ, पिहुलसोणिमंडलाओ, गयकलभनासाकारसुकुमारोरूओ, गोपुच्छ-संठियगूढसिररोमजंघाओ, सूरमिरीइपरिलीढकमलकोमलचलणकमलाओ, कलहंसललि-अगमणाओ, फलरसपुट्टपरपुट्टमहुरभासिणीओ । ताओ य मया गंधव-नट्टसमयनिउणाओ 25 वि नट्टे गीए अ विसेसिआओ । ततो तुट्टेण रण्णा सोहणे दिणे तासिं पाणिं गाहिओ मि विहिणा, अद्धं च रज्जस्स निसिट्ठं । ततो अहं ताहिं सहिओ वणगओ विव कणेरूहिं सच्छंदं विइरामिं । परिच्चयं च कुणमाणं संगामिआसु विज्जासु भणंति मं—अज्जउत्त ! जइ तुब्भे माहणा कीस संगामिआओ भे कलाओ गहिआओ ? । मया भणिया—सव्वे वि आगमा बु-द्धिमओ न विरुद्धा । रूढपणयाण य तासिं 'अरहस्सं'ति छलनिग्गमो कहिओ । तओ 30 तुट्टीय वसंतमासचूअलयाओ विव अहिअं सोहिआओ । कमेण य विजया आवन्नसत्ता जाया,

अविमाणितडोहला काले पसूआ कुमारं । तस्स कयजायकम्मस्स कयं नाम 'अकूरो'त्ति ।

तत्थ य मे वसंतस्स समतिकंतं वरिसं । समतिच्छिअं उजाणं च निगच्छमाणो ममं
देसिको पुरिसो दट्ठूण वितिअस्स साहति—अहो अच्छरियं!!! एरिसी नाम सारिक्खया
भवति । तेण भणिओ—कस्स ? त्ति । सो भणइ—वसुदेवस्स कुमारस्स त्ति । तं च
5 सोऊण मे चिंता जाया—न मे सोभइ इहं अच्छिअं, अवक्कमामो त्ति ।

॥ इति श्री(सिरि)संघदासगणिविरचिते(रहए) वसुदेवहिंडौ(डीए)

सामा-विजयालंभो षष्ठो सम्मत्तो ॥

सामा० ग्रं०—२३६-२४. सर्वग्रं०—३३२३-१.

बीओ सामलीलंभो

- 10 ततो अहं ताओ वीसंभेऊण एगागी निग्गओ, मग्गं मोत्तूण दूरमइवइओ उत्तरदिसिं ।
हिमवंतपव्वयं पस्समाणो य पुव्वदेसं गंतुमणो कुंजरावत्तं अडविं पविट्ठो । महंतमद्धा-
णमइवाहेऊण परिस्संतो तिसिओ य एगं सरं पत्तो विगयपंकं पंकयसंछण्णतोयं वारिच-
रविहगमणहरभणियं । चिंतियं मया—अहं परिस्संतो जइ तण्हावसेण उदगं पाहामि तो मे
अपरिट्ठिओ मारुओ सरीरे दोसं उप्पाएज्जा. वीसमामि ताव मुट्ठत्तं, सिणाओ पाणियं पाहिं(हं)
15 ति । एयम्मि अंतरे हत्थिजूहं कालमेहवंद्रमिव पाणियं पाउकामं सरमवइण्णं, कमेण
पीओदगं उत्तिण्णं । अहमवि मज्जिअं पवत्तो । जूहवई य कणेरुपट्ठिओ ईसिमदजलदीस-
माणसुरभिकपोलदेसो सरमवइण्णो । निव्वण्णिओ य मया उत्तमभहलक्खणोववेओ । सो
गंधहत्थी गंधमणुसरंतो ममं अणुवइउमारद्धो । चिंतिअं च मे—जलेण तीरिहिति गओ
जोहेअं. एस उत्तमो आसण्णे पत्तो विहेओ होहिति । तओ उत्तिण्णो मि । सो वि मे
20 पच्छओ लग्गो । मया य करमग्गं वंचेऊणं गत्ते अफालिओ, सिग्घयाए य णं वंचामि ।
सो मं सुकुमालयाए कायगरुयाए य ण संचाएइ गहेअं । तहिं तहिं चेव मया छगलो
विव भामिओ । परिस्संतं च जाणिऊण उत्तरीयं से पुरओ खित्तं, तम्मि निसण्णो । अह-
मवि अभीओ म्हागयस्स दंते पायं काऊण आरूढो तुरियं । पत्तासणस्स य सुसीसो इव
विधेओ जाओ, उत्तरीयं च गिण्हाविओ, वाहेमि णं जहिच्छं ति । गहिओ य मि आका-
25 सत्थिएहिं दोहिं वि पुरिसेहिं बाहासु समगं उक्खित्तो, णिंति णं गगणपहेण कहिं पि ।
चिंतियं च मया—एए ममाओ किं मण्णे अहिया ऊण ? त्ति । दिट्ठा य दिट्ठिं साहरंति, ततो
'ऊण' त्ति मे ठियं । सद्यं च वट्ठंति 'साणुकंप'त्ति संभाविया । उप्पण्णा मे बुद्धी—जइ मंगुलं
काहिंति तो णे विवाडिस्सं, अलं चावहेण । आरुहिओ मि तेहिं पव्वयं, उजाणे णिक्खित्तो,
पणया य नामाणि साधेऊण—पवणवेग-उच्चिमालिणो अम्हे त्ति । तओ दुत्तमवक्कंता ।

१ णं ममं गच्छमाणं समं देसि० ली ३ क ३ गो ३ उ० । ०णविनिगच्छमाणं ममं मे० ॥ २ सामा-
विजयालंभो सम्मत्तो इत्येतावन्मात्रैव पुष्पिका शां० ॥ ३ ०कं विकसियपंकं मे० ॥ ४ ०ट्ठिए मारुए सरी०
शां० ॥ ५ सो हत्थी शां० ॥ ६ तहागं शां० ॥ ७ ०त्ति निच्छियं । स० ली ३ ॥

सामलीपरिचओ

मुहुत्तंतरेण य इत्थिगा मज्झिमे वए पवत्तमाणी सित-सुहुमदुगुल्लपरिधाणुत्तरीया आगया, पणया य नामं साहिऊण—अहं मत्तकोकिला रण्णो असणिवेगस्स दुहियाए सामलियाए विज्जाहरकण्णाए बाहिरिया पडिहारी. सुणह देव !—राइणो संदेसेणं सचिवेहिं पवणवेग-ऽच्चिमालीहिं आणित त्थ. रण्णो दुहिया सामली नाम माहवमाससंझाकुवलर्यं-5 सामा, लक्खणपाढगपसंसियसुपइद्वियसभावरत्ततला, तलाऽणुपुव्ववट्टियंगुलीतंबनहपायजु-यला, दुब्बिभावणीय-पिंडिय-वट्ट-सुकुमाल-गूढरोमजंघा, पीणसँनाहितकतलीखंभसन्निभोरू, पीवर-थिरनितंबदेसपिहुलसोणी, दाहिणावत्तनाही, मंडलगयतणु-कसिणरोमराईपरिमंडिय-करमितमज्झा, पीणुण्णयँहारहसिरहितयहरसंहितपओहरा, गूढसंधिदेसँसण्णिभूसणमाणसं-गयबाहुलतिका, चामर-मीणा-ऽऽयपत्तसुविभत्तपाणिलेहा, रयणावलिसमुच्चितकंबुकंधरा, पयो-10 धरपडलविणिगयपुण्णचंदसोमवँदणचंदा, रत्तंतधवलकसिणमज्झनयणा, बिंबफलोवमरमणि-जाऽधररूवगा, कुंडलोवभोगजोगसंगयसवणा, उण्णयपसत्थनासावंसा, सँवणमणसुभगमहु-रभणिया, परिजणनयणभमरपिज्जमाणलायण्णरस त्ति. तुम्हं राया दाउकामो, मा ऊसुगा होह ।

तत्थ य वावी आसण्णा, खारका य आकासेणं तं वाविं उयरंति । मया चितियं—किं मण्णे सिरीसिवा विज्जाहरी होज्जा, जओ इमा खारका आकासेणं वच्चंति । मत्तकोकिला 15 य मम आकूयं जाणिऊण भणइ—देव ! न एस खारका विज्जाहरी. सुणध कारणं—एसा वावी झरिम-मिट्ट-पत्थपाणिया 'मा चउप्पयगम्मा होहिति' त्ति फलिहसोमाणा कया. जइ य पाणियं पाडं अहिलसह तो उयारेमि ते । मया 'आमं'ति भणियं । ततो हं तीए समगं तं सोमाणवीहिं उइण्णो वाविं । पीयं मया पियवयणामयमिव मधुरं गुहवयणमिव पत्थं तिसिएणं पाणियं । उत्तिण्णो मि । आगओ परियणो रायसंदेसेणं ण्हाणविहि-वत्था-ऽऽभ-20 रणाणि य गहेऊणं । णयरदुवारे य कलहंसी नाम अब्भंतरपडिहारी, तीए ण्हविओ सपरियणाए, अलंकिओ पविट्टो नयरं जणेण य पसंसिज्जमाणो । दिट्टो मया राया अस-णिवेगो, कओ य से पणिवाओ । तेणं अब्भुट्टेऊणं 'सुसागयं'ति भणंतेणं अँद्धासणे निवे-साविओ । सोहणे मुहुत्ते दिट्टा मया सामली रायकण्णा जहाकहिया मत्तकोकिलाए । तीए वि तुट्टेण राइणा पाणिं गाहिओ विहीए, पविट्टो गम्भागारं । 25

वत्तेसु य कोउगेसु विरहे मं सामली विण्णवेइ—अज्जउत्त ! विण्णवेमि, देहि मे वरं । मया भणिया—पिये ! विण्णवेयद्धा, जं तुमं विण्णवेसि सो ममं पसाओ । सा भणइ—अविप्पओगं तुब्भेहिं समं इच्छामि त्ति । मया भणिया—एस मज्झं वरो न तुज्झं ति । सा भणइ—कारणं सुणह—

१ °यनालसामा शां० ॥ २ °वट्टियं० गो ३ ॥ ३ °समाहि० ली ३ ॥ ४ °यहारहरिसिरहितयहरिसि-त्तपओ० शां० । °यतिसरइहारसहितपओ० उ० ॥ ५ °देसामणिभू० ली ३ ॥ ६ °वयणयंदा शां० ॥ ७ स-उणगणसु० शां० विना ॥ ८ त्ति शां० विना ॥ ९ अँद्धासण्णे ली ३ ॥

अंगारकपरिचयो

इहं वेयडूपवयस्स दाहिणल्लाए सेढीए नयरं किण्णरगीयं नाम, तत्थ राया अच्चिमाली
 विव पावगो तेयस्सी अच्चिमाली णाम, तस्स देवी पभावती नमं, तीए दुवे पुत्ता—
 जलणवेगो असणिवेगो य । जलणवेगस्स विमलाभा नाम महादेवी, तीए अंगारको
 5 कुमारो । असणिवेगस्स सुप्पभा देवी, तीए अहं दुहिया । कयाइं च अच्चिमाली राया
 सह देवीए वेयडूसिहरितले विहरिऊण नियगपुरुज्जाणे उवइओ, एगएसे सुहासीणो
 मिहो कहाहिं अच्छति । नाइदूरे यं से हरिणो ठितो अच्छति । रण्णा सायग्गे खित्तो
 मिगस्स, पडिनियत्तो य, न य चलिओ मिओ । ततो अमरिसेणं बितियं संघेमाणो अदि-
 ट्ठाए देवयाए बोहिओ अच्चिमाली—नंद-सुनंदा भयवंतो चारणा एत्थ पसत्थज्झाणो-
 10 वगया लयाघरे चिट्ठंति, तेसिं आसण्णो तुमे मिओ तक्किओ. रिद्धिमंतो अणगारा जंतुसयं
 रक्खंति. तत्थगए य जो सत्ते विवाडेज्जा तस्स जइ कुप्पंति णं य णं देवा वि परित्ता-
 यंति. जाहि, खामेहि चारणे, मा विणस्सिहिसि—त्ति भणिओ भीओ गओ चारणसमीवं ।
 वंदिऊण भणइ—भयवं! मरिसेह, मया मिओ तुब्भं पायसमीवं ठिओ विवाडेउं तक्किओ ।
 तओ णंदेण साहुणा भणिओ—राय! कीलमाणा पाणिणो अट्ठाए अणट्ठाए य पाणिवहं
 15 काऊण अहरगइं गया बहुं कालं विवसा दुक्खसहस्साणि पावंति, तं विरमह पाणिवहाओ.
 विगयवेरो भविस्ससि. अवराही(हि)जीवं जो वहिज्ज सो वि ताव पावसंचयफलं भवसएहिं
 न नित्थरइ, किं पुण जो अणवरद्धकुट्टंवायगो ? । ततो सो एवंविहोपदेससंजणिअवे-
 रगो जेट्टसुयस्स जलणवेगस्स पण्णत्तिं रज्जं च दाऊण पवइओ संविग्गो विहरति ।
 बहुणा य कालेण विहरंता पुणो वि भयवंतो णंद-सुणंदा किन्नरगीयमुवगया । जलण-
 20 वेगो निग्गओ वंदिउं । तओ चारणेहिं अणुसट्ठो अणिच्चयं विभूतिं उवदंसंतेहिं, निच्चिण्ण-
 कामभोगो य इहरगं च भाउयं सदावेऊण भणति—अहं विरागमग्गमोइण्णो पवइउक्कामो,
 तुमं पण्णत्तिं रज्जं वा वरेहि त्ति । ततो णेण भणियं—कुमारो बालो, न जुत्तं ममं वरक्कहं
 गहेउं. सो ताव गिण्हउ जं से अहिप्पेयं । सो सदाविओ, पुच्छिओ च भणइ—वं अण्णा
 निदिसिहित्ति तं गिण्हस्सं । तीए भणिओ—पण्णत्तिं गिण्हज्जहि, जो विजाहिं सो
 25 रज्जसामी । तेण माउउवएसेण पण्णत्ती गहिया । असणिवेगो राया ज्ञात्ते । विमलाभा
 य जहा पुरा पगतीओ करं गिण्हति । ततो रायाणमुवट्टियाओ—देव! अण्णे सुप्पभाए देवीए
 संपदं उवायं करेमु, विमलाभा वि मग्गइ करं, दो पुण अत्तत्ता अहं संदिसइ त्ति । सा
 सदाविया—(प्रन्थाप्रम्—३४००)मा पगतीओ बाहसु त्ति । भणइ—अहं पुत्तमाया अदि-
 हामि उवायस्स त्ति । वारिज्जमाणी पीलेइ, पुत्तं च से दीवेइ । सो बलक्कायेणं जं छे
 30 रोचइ तं भुज्जइ । एवं विरोधे वड्डुमाणे विजावलेण असणिवेगं मम पियरं पराजेऊण
 णिवत्तो । कयाभिसेओ ममं सदावेऊण भणति—सामलि ! अच्छसु तुमं वीसत्था, भाउमसिहिं

१ य सिहरिणो ठितो मिगो अच्छ° शां० विना ॥ २ ण तं दे° शां० ॥ ३ ण्णो घा° शां० मे० विजा ॥
 ४ गेण्ह, जो शां० ॥ ५ णित्तो सो शां० मे० विना ॥ ६ अयेप्प° शां० मे० ॥

अणुअवाहि, न ते किंचि परिहाहिति । मया भणियं—देव ! पावासंकीणि बंधुहियवाणि-
तुम्हे त्थ मया संगमाओ पडिनियत्ता अक्खयसरीरा दिट्ठा. तुम्हेहिं विसज्जिया तातं
पस्सेज्जं ति । अंगारओ भणति—वच्चसु, जदा रोयति तदा एज्जासि । सपरिजणा य म्हि
अट्ठावयपवयसंनिविट्ठं तातं मिलिया । कतिवासरेण य जिणायतणे अंगीरसो नाम चारणे
वंदिऊण तातेण पुच्छिओ—भयवं ! अत्थि मे पुणो रज्जसिरी होज्जा ? संजमं वा अणुपाले-5
ऊणं जोग्गो होज्जासि ? ति । एवं पुच्छिएण चारणेण भणिओ राया—अच्चिमाली रथ-
रिसी मच्च धम्मभाया ततो ते क्हेमि—न ताव ते पवज्जाकालो, रज्जं पुण ते होहिति ।
रण्णा पुच्छिओ—भयवं ! क्कहं होहिति रज्जसंपय ? ति । साहुणा अहं दंसिया—एतीए
सामलीए कण्णाए जो भत्ता तओ ते पुणो रायसिरी होहिति, सो अद्धभरहाहिवपिया ।
पुणो राया पुच्छति—भयवं ! क्कहं सो मया वियाणियवो ? । साहुणा भणिओ—जो कुंज-10
रावत्ताडवीए सरसमीवे सह बणगण जुज्झिहिति सो जाणियवो । तं च वंदिऊण कुंज-
रावत्ते ठिया मु । पइदिवसं च दुवे दुवे पुरिसा तम्मि पदेसे संवरंति रायसंदेसेणं ।
तहिं च भे दिट्ठा जहादिट्ठा साहुणा, आणीया य । एसो य आएसो अंगारगस्स मम
भाउगस्स कण्णपहमागतो । ततो सो पटुट्ठो तुम्हे पमत्ते विवाडेज्ज । अम्हं च विज्जाहरणं
समओ नागराइणा ठविओ—जो किर अणगारसमीवे जिणघरे भज्जासहियं वा सुत्तं विवा-15
डेज्जा सो भट्टविज्जो होहिति । एएणं कारणेणं विण्णवेमि ‘मया सहिए तुब्भे सो न लंघेइ’ ।

तथा व भणिया—अंगारको न किंचि मम करेइ, वायाए बाहेज्ज. जं पुण तुम्भं रोयइ
तं मच्चा काख्खं ति । एवं तीए सहिअस्स मे सुरपइणो विव इच्छियविसयसुहनंदणोवग-
यस्स वच्चइ कालो । गंधव्वं च सविसेसं सिक्खिओ मि सामलियाए अहं, दुवे विज्जाओ
सिक्खिओ, बंधपविमोक्खणिं पत्तलहुइयं, च । ताओ य मए दुवे वि सरवणे साहिआओ ।20
वीसत्थो होमि हितगारिणीए सामलीए सह पसुत्तो हीरमाणो विवुत्तो, पस्सामि च
पुरिसं, सामलिसुहाकारसारीक्खयाए य तक्किओ. मया ‘अंगारको होज्ज’ति । तओ यया
चिंविं—जो सत्तुं विवज्जेइ सो उत्तमो, जो तेण सह विवज्जेइ सो मज्झिमो, जो सत्तुण्ण
विवाडिज्जेइ सो अधमो; तं ताव मज्झिमो होमि, सह णेण विवज्जामि. मा य इणो—चि
पइरिक्खणो अंभियगत्तो अहं न संचाएमि । चिट्ठिंउं भणइ मं अंगारगो—कुमार ! कुपंमं 25
को अविज्जो गेण्हेइ ? , अंभिओ सि मय चि ।

इयम्मि हेसकाले सामली उवामया भणति—देव ! नारिहसि मे भत्तारं विण्णोए,
तुम्हं एख पुज्जी ति । हुंकारेण निब्भच्छिया पुणो अणुणेइ—मुयह मे भत्तारं, जइ न मुयह
अहं सवणधम्मं छुंमि । ततो रुट्ठेण अहं पविट्ठो पडिओ मि पलालपरिपूरिए जिण्णकूवे,
पस्सामि जुज्झमाणानि भाउअंडाणि । तओ असिणा सामली दुवे खंडाणि कया अंगार-30

एण । मया चितियं—अहनिग्घणो भगिणीघायगो त्ति । तओ दुवे सामलीओ जायाओ । तीय वि आहतो खग्गेण, सो वि दुवे अंगारगा जाया । मया चितियं—माया एसा एएसिं, न विणट्टा सामलि त्ति । गयाणि य अदरिसणं जुञ्जमाणाणि । अहं पि दवओ निसण्णं भावूसियं काउस्सगं ठिओ निरुवसग्गनिमित्तं । ततो विज्जादेवया हसिऊण अदरि-
5 सणं गया । अहमवि जालंतरगयं दीवुज्जोवं पासमाणो चितेमि—एस वग्घो त्ति । ततो मे पुणो चितियं—जइ एस वग्घो होंतो तो पडियं ममं लंघेंतो, न एस वग्घो त्ति । निस्संसयं नाइदूरे पासाएण होयधं त्ति, जओ एस दीवुज्जोतो निब्बुडिउ त्ति । पभाए उत्तिण्णो मि त्ति ॥

॥ इति संघदासगणिविरेइए सामलिलंभो ^३विइओ ॥

सामलीलंभग्रं०—११८-४. सर्वग्रं०—३४४१-५.

10

तइओ गंधव्वदत्तालंभो

उत्तिण्णो मि कूवाओ, दिट्ठो मया मणुस्सो मज्झिमे वयसि वट्टमाणो, सो मे पुच्छिओ—
सोम ! किं नामो जणवओ ? नयरं वा इहं किं नामधेयं ? । सो भणइ—भदमुह ! कमेण जणो
जणवयाओ जणवयं संकमइ, तुमं पुण किं आगासाओ पडिओ ? जओ पुच्छसि जणवयं
नयरं च त्ति । मया भणिओ—सुणाहि, अहं मागहो गोयमसगोत्तो खंदिलो नाम माहणो.
15 जक्खिणीहिं समं मे पणओ, ततो एगाए निज्जमाणो इच्छियं पएसं विइयाएँ ईसायमा-
णीए अणुपइऊण सा गहिया. तासिं कलहंतीणं अहं पडिओ, तेण ण जाणामि भूमीप-
एसं । सो भणइ ममं अवलोएऊण—होज्ज, न अच्छरियं, जं तुमं जक्खिणीओ कामेंति
त्ति । तेण मे कहिओ—अंगा जणवओ, चंपा नयरी । ततो दिट्ठं मया आययणं, तत्थ
भयवओ वासुपुज्जस्स अरहओ पयकित्तिं पायपीढे नामंकियं पस्सामि । ^१तं च बहुमाणप-
20 णओ पच्चक्खमिव तित्थयरं वंदिऊण कयत्थमिव अप्पाणं मण्णामि ।

निग्गओ य म्हि आययणाओ । पस्सामि य वीणाहत्थगयं तरुणजणं किंचि सपरिवारं,
वीणासगडं च बहुजणपरिवारियं विक्रयनिमित्तं । ततो मे पुच्छिओ एक्को मणुस्सो—किं एस
विसयाथारो ? उदाहु कारणं ? जेण वीणासद्धावारो दीसति लोगो । सो भणइ—इहं चारु-
दत्तसिद्धिणो धूया गंधव्वदत्ता परमरूववती गंधव्ववेदपारंगया. सो य इब्भो वेसमणस-
25 माणो. तं तीसे रूवमोहिया माहण-खत्तिय-वइसा गंधव्वे रत्ता. तं च जो जिणइ
सिक्खिउं तस्स भज्जा होहिति पुण्णभागिणो. मासे मासे गए य अणुओगं देइ विउसाणं
पुरओ. कलं च समुदओ आसी, पुणो मासेण भविस्सइ त्ति । मया चितियं—बहुदिवसा
गमेयव्वा, पुच्छामि ताव णं—भो ! अत्थि इहं उवज्झाया गंधव्वपारगा ? । सो भणइ—
अत्थि, तेसिं पुण पहाणो सुग्गीवो जयग्गीवो य ।

१ ँहुस्सिं ली ३ ॥ २ ँरचिते सां क ३ गो ३ ली ३ मे० । ँरचिते वसुदेवहिंडी सां उ० ॥ ३ बीओ सम्भत्तो उ० ॥ ४ ँए संविइयाए ईं उ २ विना ॥ ५ ँणिए शां० विना ॥ ६ पइकिं शां० ॥ ७ तं हिययवहुं ली ३ ॥

ततो मे बुद्धी जाया—तेसिं गिहे अविरुद्धा दिवसा गमेमि । आभरणाणि पच्छण्णे भूमि-
भाए णिहिएऊणं अइगओ मि नयरं । पत्तो उवज्झायगिहं मुक्खत्तं विलवंतो । कयपणि-
वाओ भणिओ तेण 'सागयं' ति, पुच्छिओ य—कओ एसि ? किंनिमित्तं वा इहागओ सि ?
त्ति । कहियं च से मया—णामं खंदिलो त्ति, गोयमो पुण गोत्तेणं, गंधब्बं सिक्खेज्जा ।
तेण 'जड्ढो' ति अवण्णा कया । मया माहणीए कडयं दिन्नं पहाणरयणदीवियं । सा तं 5
दट्ठण भणइ—पुत्त ! धित्तिं करेहि, अक्खाहिं अ जं ते अभिप्पेअं भोयण-उच्छायण-सय-
णेसु, न काइ चिंता । तेण कहिअं । भणिओ अणाए सुग्गीवो—सामि ! सिक्खा-
वेहि खंदिलं, मा अच्छउ रिक्को । सो भणइ—एस जड्ढो, किं एस सिक्खिहि ? त्ति ।
तीए भणियं—मेहावीहिं न मे पओअणं, एयस्स करेहिं पयत्तं—ति कडगं से दंसेइ । ततो
पडिबन्नो, तुंबुरु-नारयाणं कया पूया । ततो अप्पिया मे वीणां चंदणकोणं च, भणिओ 10
य—छिवसु तंतिउ त्ति । मया तहा आहयाओ जहा छिण्णाओ । उवज्झाओ माहणिं भण-
ति—पस्स ते पुत्तस्स खंदिलस्स विण्णाणं । सा भणति—एयाओ जुण्णाओ दुब्बलाओ, कीरंतु
थूराओ सिं अण्णाओ थिराओ, से कमेण णाहिति त्ति । ततो सज्जियाओ से सीसेहिं थु-
ह्लाओ तंतीओ । भणिओ य उवज्झाएण—सणियं छिवेसु तंतीओ । तओ दिण्णं च गीययं—
अट्ठ णियंठा सुरट्ठं पविट्ठा, कविट्ठस्स हेट्ठा अह सन्निविट्ठा । 15

पडियं कविट्ठं भिण्णं च सीसं, अब्बो ! अब्बो ! त्ति वाहरंति हसंति सीसा ॥

ते मया पुच्छिया—सा इब्भकण्णा गीययं एयं जाणति ? न जाणइ ? त्ति । ते भणंति—
न जाणति । मया भणियं—जिणामि एएण गीयएणं ति । ततो एरिसेहिं वयणेहिं हसा-
वेमि । वच्चंति दिवसा । पत्तो अणुओगसमओ । ससीसो उवज्झाओ वच्चति, ममं भणति—
तुमं अण्णम्मि काले वच्चिहिसि । मया भणियं—जइ सा अण्णेण जिप्पइ अहं कीस 20
सिक्खामि ? त्ति, वच्चामि त्ति । ते न दित्ति गंतुं । मया वितियं कडगमाणेऊण माहणीए
दत्तं । सा तुट्ठा भणति—जइ ते निवारंति किं तुहं तेहिं ?, वच्चसु, जिणसु तयं ति । दिण्णं
च णाए पंडरं महग्घं च वत्थजुयलं समालभणं पुप्फ-तंबोलाइ ।

ततो नियत्थ-पाउओ गओ सभं चारुदत्तसंतियं । आसणेसु रइएसु सभाए आसीणा
विउसा, इयरो जणो भूमीए । उवज्झाओ ससीसो णिज्झाइ मं ससंक्रिओ—मा ममं पास- 25
मुवेहि त्ति । अहं सभमुवगतो । तत्थ य चारुदत्तो नयरपहाणमणुस्ससहिओ अच्छति ।
दट्ठण य सभासन्निवेसं मया भणियं—विज्जाहरलोए एरिसो सभागारो, न इहं ति । ततो
निज्झाइऊणं तुट्ठेण मे दिण्णमासणं । आसीणो मि । पस्सति मं जणो विम्हयविकसमाण-
णयणो । दिट्ठं च मया भित्तीए हत्थिजुयलं लिहियं । भणिओ य मे सेट्ठी—कीस मन्ने
एस हत्थी चित्तकम्मकरेहिं अप्पाऊ लिहिओ ? । सो भणइ—सामि ! किं चित्तकम्मे वि 30

१ णीय क° शां० ॥ २ रेधि शां० ॥ ३ अप्पाहि शां० ॥ ४ शां० विनाऽन्यत्र णा चंदणाकोयणयं च
क ३ । णा चंदणाकोयणयं च गो ३ उ० मे० । णा वादणकोयणयं च ली ३ ॥

आउपरिक्खा अत्थि ? । 'आमं' ति मया भणियं—जइ संदेहो आणिज्जउ पाणीयं बालरू-
वाणि य । ठवियं पाणियभायणं भित्तिसंसियं । कीलंतेहिं बालेहिं उदगं गहेऊण ह्मथी
कुसिओ । उकुट्टं सभागएहिं पुरिसेहिं—अहो ! अच्छेरियं ति । उवज्झाओ विम्हिओ ।

आगया य गंधवदत्ता जवणिअंतरिया ठिआ । न वि को वि उच्छहति वीणं छिविडं ति ।
5 चारुदत्तेण च सेट्ठिणा वागरियं—अईति हु दारिगा, जइ न कोइ उवट्टाइ गाइउं ति । तो
चिरं अच्छिऊण विदुसेहिं भणियं—अईउ त्ति । तम्मि समए मया भणियं—कीस अईइ ?
पासासु से सिक्खियविसेसं । ततो पेच्छगेहिं दिट्ठीहिं अणुबद्धो मि 'न एस धरणिगोयरो,
एस देवो विज्जाहरो वा अइपगब्भो तेयस्सी रूववंतो' त्ति । ततो सेट्ठीवयणेण उवणीया
वीणा, अप्पिया य पुरिसेहिं, सा मया पडिसिद्धा 'एसा सगब्भा, ण य जायइ छिविडं' ति,
10 तीमिया तंती, दंसिआ वाला । अण्णा उवट्टविआ, 'दवग्गिदद्धाओ दारुओ निम्मविआ
फरुससहा एसा' । सिप्पिणा पुच्छिण्ण क्हियं 'सच्चं' ति । अण्णा उवट्टविया, सा जलनि-
बुद्धुदारुनिम्मविआ 'गंभीरसहा न होइ' त्ति पडिसिद्धा । विम्हिया परिसा । ततो आणीया
वीणा कयचंदणचच्चा (ग्रन्थाग्रम्—३५००) सुरभिकुसुमदामालंकिया सत्तंसरतंती । तं वट्ठूणं
मया भणियं—उत्तमा वीणा, आसणमिणं अण्णुरूवं । तओ उवणीयं महरिहमासणं ।
15 ततो भणति सेट्ठी—सामि ! जइ जाणह विण्हुगीयगं तो गिज्जउ । मया भणियं—
आणामि । ततो सभागया पुच्छंति—किं विण्हुगीयगं ? । मया पुण साहूणं रिद्धीसु गिज्ज-
मणीसु पुवं सुयं विण्हुमाहप्यं गीयगं च । ततो पकहिओ मि—सुणह—
विण्हुकुमारचरियं विण्हुगीइगाए उप्पत्ती य

आसि हत्थिणापुरे नयरे पउमरहो राया, तस्स लच्छिमती देवी, विण्हु महा-
20 पउमो य दो कुमारा । धम्मस्स अरहओ पओप्पए सुव्वओ नाम अणगारो, तस्स समीवे
राया सह विण्हुकुमारेण पव्वइओ । महापउमो राया रज्जं पसासति । पउमरहो परम-
संविग्गो विधुतरयमलो परिणिव्वुओ । विण्हुकुमारो वि अणगारो अपरिवडियधम्मसद्धो
सट्ठिं वाससहस्साँइं परमं दुच्चरं तवमणुचरति । ततो से लद्धीओ समुप्पण्णाओ—विउव्व-
णिट्ठी सुहुम-बादर-विविहरूवकारिणी अंतद्धाणी गगणगामिणी ।

25 महापउमस्स रण्णो णमुई पुरोहिओ । सो साहूहिं महायणमज्जे वादत्थी सत्थेण
पराजिओ, षडुट्ठो सयं तोसेऊण लद्धवरो रायत्तं वरेइ । वासारत्ते ठिया साहू गयपुरे ।
सो कयाभिसेओ पगतीहिं माणिओ समणे सदावेऊण भणइ—अहं तुम्हं असम्मओ, जओ
मं न जयावेह ? । साहूहिं भणिओ—किं अम्हं वयणेण तुम्ह जओ होहिति ण वा ? ।
सज्झाय-ज्झाणवक्खित्तेहि य न याणिओ तुम्हं अहिसेउ त्ति सव्वभावो । सो भणति—किं
30 बहुणा ? मम रज्जे ण वसियव्वं तुम्हेहिं । ते भणंति—रायं ! वासासु विरुद्धं संकमिडं,

१. सीमि° उ २ कसं० विना ॥ २ °यं 'एवं' ति शां० ॥ ३ °त्तरसतं° मे० विना ॥ ४ °इं अणुहवमाणो पर° शां० विना ॥

अम्हे सरदे गमिस्सामो । सो भणइ—सत्तरत्तस्स परओ जो अच्छति सो मे वज्जो ।
तेहिं भणियं—समवाएऊणं तुम्हं कहेहामु त्ति ।

तेहिं मिलिएहिं थेरेहिं संदिट्ठं—अज्जो ! जस्स भे रिद्धी अत्थि सो कहेउ, संघकज्जं
गुरुकमुप्पण्णं । तत्थेगेण साहुणा भणियं—मम आगासगमणसत्ती अत्थि, आणवेह जं
करणिज्जं । संघथेरेहिं भणियं—वच्च तुमं अज्जो !, विण्हुं अंगमंदराओ कलं आणेहि । सो 5
'तह'त्ति पडिसुणेऊणं खणेणं गतो । निवेदिया णेण संघाणत्ती । विण्हुणा भणियं—वीस-
मह भंते !, हिज्जो जाइस्सामो । पसुत्तं च तं गहेऊण गतो गयपुरं । कहिओ य से नमुइ-
पुरोहियनिच्छओ 'निव्विसया होहि'-त्ति । विण्हुणा विण्णविओ—संघो सुनिव्वुओ होउ,
मज्झ भारो इयाणिं त्ति । गतो य णमुइसमीवं । अब्भुट्ठिओ नमुइणा । ततो भणइ विण्हू—
अच्छंतु साहू वासाकालं । ततो नमुई भणति—तुम्हे सामी महापउमस्स रण्णो, किमंग 10
पुण ममं ? . तुम्हे ण भणामि, 'समणा मया निव्विसया कायव्वा' निच्छओ । विण्हुणा
भणिओ—पाणबहुला मेइणी इमम्मि समए, विरुद्धं जइजणस्स संचरिउं. जइ तवाणुमए
उज्जाणगिहेसु वासाकालं गमेऊणं पुरमपविसमाणा परदेसं वच्चिहित्ति तो वि ते मम
वयणं कयं होहिइ । नमुई भणति—जे मम घाएयव्वा ते उज्जाणेसु मे कहिं वसिहित्ति ?
त्ति । विण्हुणा भणिओ नमुई—भरहादीहिं राईहिं साहवो पालिया, विसेसेण पूइया य. 15
तं जइ न पूएसि णाम, जं पुण भणसि 'वहेयव'त्ति तं ण रायचरियं. दस्सूणं पि एयं न
दीसए. उवसम, गए वाससमए विहरिस्संति अण्णपत्थिवरज्जाणि त्ति । ततो भणति—जं
भणह 'न एयं रायचरियं, पुव्वपुरिसा य साहुपूअगा आसि'त्ति तं जो रायसुओ पिउ-
पियामहपरंपरागयं रायसिरिं अणुभवति तस्सेसा धम्मया होज्ज. अहं पुण पढमराया निय-
गवंसे, किं मम परचरिणं ? . न मे कज्जं समणेहिं. सत्तरत्तपरओ जं पस्सामि संचरंतं न 20,
सो जीविहित्ति. अतीह, तुब्भे न भणामि किंचि, सेसाणं नत्थि जीवियं इओ वि परउ त्ति ।

तओ अणगारो विण्हू चिंतेइ—अहो ! नमुई दुरप्पा साहू वहेउमिच्छति, न मे जुत्तं
एसा संघपीडा उवेक्खिउं त्ति । ततो णेण णमुई भणिओ—नमुइ ! जइ सि एवं ववसिओ
तो मे एक्कं वयणं करेहिं—देहि मे विवित्ते पएसे तिन्नि विक्कमे, तत्थ तवोहणा ठिया
पएसे पाणपरिच्चायं काहित्ति. न से कप्पइ इमम्मि काले विहरिउं. एवंपमाणे भूमिपदेसे 25
दिण्णे मम वयणं कयं होइ, तव य वहपइण्णा णाम । ततो परितोसवियसियच्छो
भणति—जइ सच्चमेयं, ततो भूमिपमाणाओ जीवंता जइ न निग्गच्छंति तो देमि ।
विण्हुणा सामरिसेणं 'तह' त्ति पडिस्सुयं । निग्गया य नयरवाहिं । नमुइणा 'दत्तं
मया, मिण्णासु' त्ति उदाहरियं । विण्हुणा वि पडिच्छियं त्ति । ततो रोसवसपज्जलिओ
मिणिउकामो विउवियसरीरी पवड्ढिओ, उक्खित्तो य चलणो । नमुई भयमोहिओ 30

१ ण्हुं अणगारं मंदं उ० ॥ २ भरो ली ३ विना ॥ ३ णा भणियं दत्तं शां० विना ॥ ४ मिण्णसु
उ २ विना ॥

पायवडिओ लग्गो पाए—खमह मे भयवं! अवरहं ति । तेण घुओ पँट्टिओ, खणेण
य दिव्वरुवो संवुत्तो—मउडेण मणिमऊहरंजितदिसामुहेण गिम्हे मज्झण्हदिवसो विव
दुँप्पिक्खो, कुंडलजुयलेण दोलायमाणेण उभयपासगतो इव गहभोइओ सम्मत्त-
मंडलो, हारेण धवलमहाभोगिभोगसच्छंमेण विच्छिण्णवच्छयलविलसिरेण सारइय-
5 बलाहगसणाहसाणुदेसो इव मंदरो, कडग-केयूरभूसियभुयाजुयलो य इंदायुधचिंधित इव
गगणदेसो, पालंबोचूलरइयमुत्ताविहाणो य जोइसमालाधरो इव तिरियलोओ । वड्डुमाणं तं
पस्सिऊण भयविसंतुल्लो अंतरा सिलाजालाणि पव्वयसिहराणि महंते पायवे पहरणाणि य
खिवंति । ताणि य हुंकाराणिलसमुद्धयाणि समंतओ पणिवयंति । तं च अदिट्टपुव्वं महाबोँदिं
पस्समाणा किण्णर-किंपुरिस-भूय-जक्ख-रक्खस-जोइसालया महोरगा भीय-हित्थ-प-
10 थिया विलोलनयणा गलियाभरणा अच्छरासहाया 'को पुमो ? कत्थ पत्थिओ ? किं च का-
उकामो ?' ति कायरा विरसमालवंता परोप्परं तुरियमुब्वहंता; तेहि य वेवंतसव्वगत्तेहिं संचा-
रिमो मंदरो व विम्हियमुहेहिं खहचरेहिं दिस्समाणो खणेण जोयणसयसहस्ससमूसिततणू
जातो । केहिय रिद्धिबहुलयाए जलियजलणसंघायभूओ दिट्ठो, केहिं पि सारदसमत्तमंडल-
मियंकमणहरतरसोमवयणचंदो । विवड्डुमाणस्स य जोइसपहो उरदेसे णाभिदेसे कडिभाए जा-
15 णुदेसे य आसी । तओ चलिया भूमी । कओ य णेण मंदरसिहरोवरि दाहिणो चलणो । परावित्तेण
य समुदजलं उल्लियं । समाहया दो वि करतला, तेण सहेण वितत्था आयरक्खा ।

एयम्मि देसयाले चलियासणेण विपुलावधिविसयविण्णायकारणेण मघवया देवसमक्खं
भणिया गंधव्व-नट्टाऽणीयाहिवइणो—भो ! सुणह—एस भयवं विण्हुअणगारो नमुइ-
पुरोहियाऽणायारपरक्कमकुविओ समत्थो तेलोक्कमवि गिलिउं, ता णं साणुणएण उवसमेह
20 गीय-नट्टोपहारेण तुरितं । ततो सोहम्मवइणा समाणत्ता पणच्चिया तिलोत्तिमा-रंभाँ-
मेणोव्वसीओ चक्खुविसए मुणिणो, पवादिआणि य वादित्ताणि, पगीया तुंबुरु-णारद-
हाहा-हूह-विस्सावसू य सुतिमहुरं सवणासण्णं थुणमाणा 'उवसम भयवं!' ति जिणणा-
माणि खमागुणे य वण्णंता । महिद्धिया य वेयड्डुसेठीनिवासिणो विज्जाहरा देवसमूहं सुरव-
तिसहियं भयवतो विण्हुकुमारस्स पसायणनिमित्तं समागयं दिव्वमइचोइया विजाणिऊण
25 दुयं सुरसमितिमुवगया । ते वि तहेव थुणंति, आगमाणुरूवाणि गीयगाणि य गायंता चल-
णसुक्खित्तं कमलदलसंचयच्छविधरं कमलमिव रसमुच्छिया महुयरा समुल्लियंता । तुडेहि
य तुंबुरु-णारएहिं भणिया—अहो ! अच्छरियं, अहो ! माणुसमित्तेहिं नाम होइऊण देवेहिं
सइ कओ संथवो दच्छया य दंसिय ति । विज्जाहरा भणिया—करिस्सं भे पसादं गंधवे
तो परा रती भविस्सत्ति. सर्त्तसरतंतिनिस्सियं गंधारगामं मणुस्सलोगदुल्लहमिदाणि विण्हु-
30 गीयकोवनिवद्धं उवहारेह—

१ पट्टिओ शां० विना ॥ २ दुण्णिरिक्खो ली ३ ॥ ३ भोगभोगिसं शां० ॥ ४ च्छहेण ली ३ मे० ॥
५ एला वि अं शां० मे० ॥ ६ राहत्ते उ २ मे० विना ॥ ७ भासोमोव्वं शां० । भासोमोव्वं क ३
गो ३ ली ३ ॥ ८ उत्तरसतं उ २ मे० ॥

उवसम साहुवरिट्टया !, न हु कोवो वणिओ जिणिदेहिं ।

हुंति हु कोवणसीलया, पावंति बहूणि जाइयवाइं ॥ गीतिका ॥

तेहिं पणएहिं 'परो णे अणुग्गहो' त्ति गहियं गीयगं ।

राया य महापउमो भयवओ विणहुस्स तहागयचिट्ठियं नमुईपुरोहिअदुण्णयनिमित्तं सोऊण, दट्टूण य दिव्वविउव्वियमहासरीरेण गगणतलमफ्फुण्णं, भीओ सपुरजणवओ कंठ- 5 गयप्पाणो गतो सरणं संघं, भयगगिरं गिरो भणइ—मम सरणं संघो. अहं कयाणुवओ समणोवासयो सुव्वयस्स भयवओ अणगारस्स सीसो. परित्तायह मं । तओ संघेण भणिओ— 'अपत्तं रज्जे ठवेसि, न य वुत्तंतं वहसि, पमत्तो सिंत्ति भणंतो विमलसहावो समण- संघो—खमियं अम्हेहिं रायं !. अवसाणं अम्हं एयं, तव विसयपमत्तस्स अणुपेक्खओ वि- ससं जायं कारणं, जेण तेलोकं पि संसइयं. उवसमेसुं विणहुकुमारसमणं । संठिया य कर- 10 यलंजलिपुडा—उवसम विणहु !, खमियं संघेण महापउमस्स, साहर रूवं, मा य चलणं फंदेहि, चलइ महियलं तव तेयप्पभावेण पविसइ रसायलं, अइपुरट्ठिओ ते चलणभासे समणसंघो । तं च साहुजणोदीरियं वयणं न सुणइ अइकंतसोयविसयरूवो भयवं कुमा- रसमणो विण्हू । ततो मँहंतेहिं सुयधरेहिं भणियं—न सुणइ सदं नूणं दुवालसजोयणप- रओ. कम्हिय गगणंभाए सोत्तिदियं से वट्टति, जओ न सुणइ. परं च जोयणसयसहस्स- 15 मूसिया विउव्वणा, जओ तत्तियं अइगतो ततो रूवविसयो वट्टइ. अफ्फालेह से पायं, ततो अवस्स अवलोएहिति. दट्टूण य समणसंघं पज्जुवासेंतं उवसमिहिति । ततो जमगसमगं अफ्फालिओ चलणो साहूहिं । फासिंदियलद्धसण्णेण विणहुणा महरिसिणा अवलोइयं धर- णियले । दिट्ठो य णेण महापउमो राया सओरोहो सपरिवग्गो सरणमुवगतो संघस्स, साहुणो य कयंजलिपुडा पवाहरंता 'उवसमेह' त्ति । ततो णेण चित्तियं—णवणीयमिव 20 मिदुसहावा, चंदणमिव सीयलहियया, महापउमस्स रण्णो सपरिवारस्स पीडं परि- (ग्रन्थाग्रम्—३६००)हरंतेहिं खमियं णेहिं असंसयं. न जुज्जइ संघं वइक्कमिउं ति । देवव- यणेहि य मउईकयहियओ संघगुरुयाए उवसंहरिउ साहरिउं रूवं वसुहातले संठिओ सारइयचंदो इव सुहदंसणो । देव-दाणवगणा य सविज्जाहरा पणया भयवओ विणहुस्स, कुसुमवरिसं मुइऊणं गया य सयाणि ठाणाणि ।

25

ततो सहावट्ठिओ खिज्जिओ, महापउमो राया भणिओ य—णाऽरिहसि रज्जसिरिं । पुत्तो य से णेण संदिट्ठो—पियरं बंधिऊण नाएण पयापालणं कुणसु त्ति, धम्मे य सायरो होहि त्ति । सो पयाहिं परिग्गहिओ कयपसाओ भयवया । नमुई मारिज्जमाणो निवारिओ साहुसंघेण निव्विसओ कओ । विण्हू वि अणगारो वाससयसहस्सं तवमणुचरेऊण धूयरओ समुप्पण्णकेवलनाण-दंसणधरो परिनिव्वुतो ॥

30

१ °व्वयाइं शां० मे० विना ॥ २ ली ३ विनाऽन्यत्र—°रसरो शां० संसं० ॥ ३ °सवं जा° गो १ उ० ॥ ४ °तेण सुयधरेण भ° शां० ॥ ५ °णाभोए उ २ विना ॥

जं च गीयं विण्हुकुमारनिरिसयं देव-गंधवमुहुगयमवधारियं विजाहरेहिं, तं पहा-
णेसु रायकुलेसु धरेइ. तं च मया सामलीए समीवे वट्टमाणेण पुवसिक्खियं गीइयं सत्त-
सरतंतीयं वीणापरिचियाए. तं भे^३ परिकहियं विण्हुगीइयं ॥

तओ तं विण्हुगीइयं गंधवदत्ता अहं च वीणं छिवित्ता गंधारगाममुच्छणाए पगीया
5 मो रत्तं तिट्ठाणकरणसुद्धं ताल-लयगहसमं । अवसाणे गीयस्स घुट्टं नागरेहिं—अहो!
समं सुकुमालं च वाइयं गीयं च त्ति । ततो पुच्छिया परिओसविसप्पियमुहेण सेट्ठिणा
तम्मि अहिगारे निउत्ता आयरिया—केरिसं गीयं वाइयं च ? त्ति । ततो तेहिं भणियं—जं
अज्ज दुहियाए गीयं तं वाइयं पडुजाइणा, जं गीयं पडुजाइणा तं वाइयं अज्ज दुहियाए
त्ति । ततो उसारिया अब्भितरजवणिया । भणियं नायरएहिं—ठिओ दाणिं संघंसो, खीणो
10 ऊसवो नयरस्स, नियत्तो वीणावावारो, पत्ता भत्तारं गंधवदत्ता । ततो णायरा सेट्ठिणा
परेण सक्कारेण पूइत्ता विसज्जिया ।

अहं चारुदत्तेणं भणिओ—तुव्भेहिं दिवेहिं पुरिसक्कारेणं लद्धा दारिया गंधवदत्ता.
एईसे दाणिं अविग्घेणं पाणिं गेण्हह. एसा लोगसुई—माहणस्स किल चत्तारि भारियाओ—
माहणी खत्तिणी वइसी सुहि त्ति. ‘एसा पुण भे अणुरूवा भारिया, कारणओ पुण विसिट्ठतरी
15 व होज्ज’ तक्केमि । ततो मे चिंता समुप्पण्णा—केण मण्णे कारणेण भणियं सेट्ठिणा ‘इमा
विसिट्ठा दारिय’ त्ति ? । पवेसिओ य म्हि अब्भित्तैरि, उवट्ठियाओ पडिकम्मकारिगाओ,
ताहिं मे कयं रायाणुरूवं पडिकम्मं, दिण्णाणि अहयाणि वत्थाणि, तओ म्हि परिहिओ,
कयाणि य वरकोउगाणि, आगओ मि वुड्ढुजणपरिवारो चाउरंतगं आकुलं बंधुवग्गेण सेट्ठि-
स्स । पसंसइ मं इत्थियाजणो—जइ वि चिरस्स लद्धो वरो गंधवदत्ताए तो वि अणुरूवो,
20 अहवा निरुवमरूवो कामदेवो एसो त्ति । ततो मे आणीया गंधवदत्ता सरस्सती विव
रूववती, तरुणरविमंडलप्पहासा, कुंडलजुयलप्पभाणुलित्तनयणलोभणवयणकमला, महा-
निवेसनिरंतरहारपरिणद्धतालफलाणुकारिपओहरा, पओहरभरविलसमाणवलिसोहियतणुय-
मज्झा, पउमिणिपलासपिहुल-मंसलसोणिफलगा, पउमपत्तसुकुमाल-सहिय-पीवरोरू, पउम-
तंतुकलावमउयभूसणुज्जलमणहरतरहत्थकिसलयबाहुलइया, पासत्तसणाहगूढसिरजंघदेसा,
25 सरससररुहकोमलपसत्थचलणा, समदललितकलहंसगमणा । अण्णिज्जमाणी इव लज्जाए पासे
य मे कया अम्मगाहिं लच्छी इव कुवेरस्स । भणियं च सेट्ठिणा—सामी ! किं तुब्भं कुल-
गोत्तेण ? हुवउ हुयवहो उदाहो दारिगा य त्ति । ततो मया चिंतियं—एसा इब्भदुहिया,
केण मण्णे कारणेण सेट्ठी एवं भासइ ? त्ति । मया विम्हयं काऊण भणिओ—एत्थ कारणे
तुमे पमाणं । ततो सो गहियाकारो ममं भणइ—सामि ! कहिस्सं भे कारणं, जेणेत्थ मया
30 विण्णविया. आभरणथाणमपत्तं रयणं विणासियं होइ । तओ विहिणा हुओ हुयवहो । गा-

१ गीययं शां० । एवमप्रेऽपि ॥ २ उत्तरसतं० शां० ॥ ३ भो ली ३ विना ॥ ४ ओसा० शां० ॥
५ उत्तरं शां० ॥ ६ मज्झं भं शां० ॥

हिओ मि पाणिं गंधव्वदत्ताए सेट्टिणा । मंगलेहिं अइणीओ मि गव्वभगिहं सह पियाए ।
मुंदितमणस्स य मे पवियारसुहफला अइच्छिया राई ।

गएसु य वरकोउयदिवसेसु सुग्गीव-जसग्गीवा उवट्टिया चारुदत्तसमीवं, तेहिं
भणियं—गहवति! सामा विजया य दारियाओ गंधव्वदत्ताए सहीओ, तीसे अणुमए
भयंतु ते जामाउयं । ततो तेण मम निवेदितं कारणं, मया च पिया कया पमाणं । तीसे 5
अणुमए ता वि बहुसक्कारं पाविया दो वि । रमामि य तिहिं वि सहिओ भारियाहिं, विसे-
सओ पुण गंधव्वदत्ताए वड्डुइ मे पीती, गुणा मं रमाविति न किंचि परिहायइ परिभोगस्स ।

गएसु बहूसु दिवसेसु कयाइ भुत्तभोयणो अच्छामि आसण्णगिहे सावस्सयासणनिसण्णो ।
ततो उवगतो सेट्टी चारुदत्तो, सो मं अंजलिकम्मणेण पूंत्तो लवति—जयंतु सामिपाया!,
वाससहस्साणि वो पया आणं पालंतु सह पियाहिं । ततो मया पूइओ गुरुभावेण, विदिण्णे 10
आसणे णिसन्नो । ततो मं भणइ—सामि! जं मया पुवं वुत्तं 'एसा दारिया तुम्हं अणुसरिसी
विसिट्ठा वा होज्ज' ति तं कारणं कहइस्सं, संदिसह । मया भणितं—^३सउवग्घायं कहसु
त्ति । ततो पभणिओ—सुणह सामि!—

चारुदत्तस्स अप्पकहा गंधव्वदत्तापरिचओ य

आसी य इह पुरीए चिररूढपरंपरागओ उभयजोणिविसुद्धे कुले जातो सेट्टी भाणू 15
णाम समणोवासओ अहिगयजीवाजीवो साणुक्कोसो । तस्स तुल्लकुलसंभवा भद्दा नाम भा-
रिया, साँ उच्चपसवा पुत्तमलभमानी देवयणमंसण-तवस्सिजणपूयणरया पुत्तत्थिणी विहरइ ।

कयाइं च सेट्टी सह घरिणीए पोसहिओ जिणपूअं काऊण पज्जालिएसु दीवेषु दव्वभसं-
थारगओ थुइमंगलपरायणो चिट्ठइ । भयवं च गगणचारी अणगारो चारुनाम उवइओ ।
सो कयजिणसंथवो कयकायविउस्सग्गो आसीणो, सेट्टिणा पच्चभिण्णाओ । ततो ससंभममु-20
ट्टिण्ण सादरं वंदिओ 'चारुमुंणिणो' ति भणंतेण । तेण वि महुरभणिण्ण भणिओ—सा-
वग! निरामओ सि? अविग्घं च ते तव-वयर्विहिंसु? ति । सेट्टिणा भणिओ—भयवं तुम्ह
चलणप्पसाएणं । *तित्थयरस्स नमिसामिणो चरियसंबद्धं कहं कहिउमारद्धो ।

कहंतरे य घरिणीए कयंजलिवुडाए विण्णविओ—भयवं! अत्थि णे विउलो अत्थो. जो
तस्स भोत्ता कुलसंताणहेऊ लोगदिट्ठीए सो णे पुत्तो होज्ज?. संदिसह तुव्वे अमोहदंसी । 25
ततो भयवया चारुमुणिणा भणिया—'भदे! भविस्सइ ते पुत्तो अप्पेणं कालेणं' ति वोत्तूण
'सावय! अप्पमादी होज्जासि सीलव्वएसु' ति गतो अदरिसणं ।

ततो केणइ कालेण घरिणीए आहूओ गव्वभो । तिगिच्छगोपदिट्ठेण भोयणविहिणा वड्डि-
ओ गव्वभो । अविमाणियडोहला य पसवणसमए पयाया दारयं । कयजायकम्मस्स य नाम-
करणदिवसे कयं च से नामं 'गुरुणा चारुमुणिणा वागरिओ दारओ भवउ चारुदत्तो' 30

१ सुहित° क ३ गो ३ ॥ २ °त्ताय स° शां० ॥ ३ सोवग्घायं कहह ति शां० ॥ ४ सा हुव्व° शां० ॥
५ °मुणि ति शां० विना ॥ ६ °विधेसु शां० ॥

* अत्र कियंश्चित् पाठबुद्धित इति सम्भाव्यते ॥

त्ति । ततो धाइपरिक्खित्तो परियणेण लालिजंतो मंदरकंदरुगओ विव संताणकंपायवो निरुवसगं वड्ढिओ । तस्स य सिद्धिस्स वयंसा सरीरस्सेव पंच भूया निरंतरसोहिया पंच रूबाइगुणा इव संबद्धा । तेसिं पुत्ता मम सहवड्ढिया परूढसिणेहा, तं जहा—हरिसीहो वराहो गोमुहो तमंतगो मरुभूइगो । तेहिं सह कीलमाणो रमए चारुदत्तो, तं ताव 5मं जाणह चारुदत्तो त्ति । ततो सामि ! कलारियस्स उवणीओ, गहिया य मे कलाओ । गहियविज्जो य पिउणा सावयधम्मं गाहिओ वयंससहिओ अच्छामि त्ति ।

कयाइं च कोमुइयाचाउमासिणीए कोऊहल्लेण जिणपुप्फारुहणनिमित्तं निग्गओ मि सव-
यंसो अंगमंदिरं उज्जाणं । तत्थ चेइयमहिमा वट्टए । आणाकरदारय-पुप्फचयकुमारसहिओ
य पादचारेण पस्सामि उववणीणि रमणीयाणि पस्सवणाणि य, वणराईओ मेहनिउरुंबभू-
10याओ सउणगणमहुरभासिणीओ । दंसणलोलुयाए य दूरम्मि गया रुक्ख-गुच्छ-लयागहणं
पसन्नसलिलवाहिणीं सहिण-धवलवालुयं रयंतवालुयं नाम नदीतीरं पत्ता मो । गहि-
याणि पुप्फाणि इच्छियाणि । विसज्जिया दासचेडाँ—वच्चह, अंगमंदिरे उज्जाणे आयतण-
समीवे पडिवालेह त्ति । ते गया ।

अहमवि सवयंसो नदीतीरे ठितो । मरुभूई उइण्णो भणइ—उयरह, कीस विलंबह ?
15त्ति । गोमुहेण भणिओ—तुमं न जाणसि कारणं । सो भणति—किं ति णं ? । गोमुहेण
भणियं—तिगिच्छगा वण्णंति—अद्धाणं परिक्कमिर्य ण सहसा जलमवयरियवं. दुवे किर
पायतलसंसियाओ सिराओ उड्डुगामिणीओ गीवं पाउणिय भिज्जंते. तत्थ दुवे नेत्तगामि-
णीओ, तासिं रक्खणट्टा उसिणाभित्तसरीरेण नावयरियवं जलं. अवतरंतो वा विरुद्ध-
याए खुज्जत्तं बधिरत्तं अंधत्तं वा पाविज्ज त्ति, एएण कारणेण वीसमंतेण उयरियवं त्ति ।
20ततो भणइ मरुभूई—बहुकुडुंबिओ गोमुहो, उयरह, धावह पाए त्ति । ततो अम्हे
पक्खालियचलणा कीलिउं पवत्ता एगदेसहरितसंसियाणि पउमाणि गहेऊण पत्ताण य सच्छं-
दमईवियप्पियपत्तच्छिजेहिं रमिमो । ततो अण्णं नदीसोत्तं अइगया मो । गिहीयं गोमु-
हेण पउमपत्तमब्भंतरयं पाणिपुडाभोगसंठियं निक्खित्तं सोए, दिण्णा एत्थं जुत्तपमाणा
सिकया, वच्चइ य नावा विव सिग्घं । मरुभूइएण वि पउमपत्तं गहियं, छूढा बहुसिकया,
25भारेण य निब्बुडा तस्स कमलपत्तनावा, हसिओ वयंसेहिं । ततो लद्धोवाएण अन्नं कमल-
पत्तं निक्खित्तं, सोत्तंसिग्घयाए य जिओ गोमुहो । न पावइ मरुभूई पउमपत्तणावं,
अइवयंतीं दूरं गतो पहरिसेण वाहरति सो णे—

एह एह सिग्घं, दच्छह अच्छरियं त्ति । ततो मया भणियं—सुंदर ! साहसु केरिसयं ?

१ °कप्पपा° शां० विना ॥ २ °लायरि° शां० ॥ ३ °प्फाभरण° शां० ॥ ४ °च्चय° शां० विना ॥ ५ °णा-
भिर° उ २ विना ॥ ६ °यणवा° शां० ॥ ७ °चेडी° शां० विना ॥ ८ °मिउ ण शां० विना ॥ ९ °त्ताणि स°
शां० विना ॥ १० °मयवि° शां० ॥ ११ °दीसुत्तं शां० विना ॥ १२ °त्थ पत्त° शां० मे० ॥ १३ °ते सि°
शां० ॥ १४ वेच्छ° ली ३ ॥

ति । ततो भणइ—चारुसामि ! एरिसं मे न दिट्ठपुबं, जइ त्थ दट्टुकामा इहमागया दच्छि-
हि-त्ति । ततो भणिओ गोमुहेण—चारुसामि ! न एत्थ अच्छरियं, धुवं एएण उवलंतरवि-
णिग्गयं पायवमूलं दिट्ठं होहिति, ततो से बुद्धी उप्पण्णा—(ग्रन्थाग्रम्—३७००) एवंकोमलेण
कहं भिण्णो पासाणो ? ति. अधवा मराली पिल्लकाणि चारिंती दिट्ठा होज्ज, ततो बहुत्तयाए
विम्हिओ. अहवा झिल्लिगारवं निसुय 'डहरियाए एवंमहंतो सद्दो' ति अच्छेरं मण्णए । ततो 5
पुच्छिओ मया—एत्तो अन्नतरं होज्ज ? ति । सो भणइ—जं अच्छेराणं पि अच्छेरं, एवं किं भे
विचारेणं ? दच्छिहिह ति । तस्स य बहुमाणेण गया मो तं पएसं । दाएइ य मरुभूतीओ
सोयसलिलपरिक्खत्तं अञ्चंतसुहुमसिकयापुलिणं पावरणंतरविणिग्गयमिव जावयरसपंडुरं
जुवतिपओहरं । ततो गोमुहेण भणिओ—पुलिणखंडे किं अच्छरियं ? संति एरिसाणि उद-
गपरिणद्धाणि ति । ततो भणति—जमेत्थ अच्छेरं तं पस्सह—त्ति पयाणि दंसेइ दुवे । ततो 10
भणिओ—जइ एयाणि अच्छेरयं ततो अम्हं जाओ पयवीहीओ ताओ अच्छेरगसयाणि
त्ति । ततो भणति—एयाणि साणुबंधाणि बहूणि पयाणि, इमाणि पुण वोच्छिण्णमग्गाणि
त्ति. ततो ताणि आयरेण पस्सिमो । ततो हरिसीहो भणति—का एत्थ चिंता ? , जइ पुण
कोइ पुरिसो एयं तीरजायं रुक्खमारुहिय साहाओ साहं संकमंतो लयामउयाए पुलिणं
अवइण्णो, पुणो पायवं चेव आरूढो ति । ततो गोमुहेण भणियं वियारेऊण—न एयं 15
जुज्जइ. जइ पायवाओ अवइण्णो होतो ततो हत्थ-पायसंघट्टणापरिसडिण्ण तरुण-जरढ-
परिणएण पत्त-पुप्फ-फलेण पुलिणं सलिलं च अफुण्णं होतं । ततो भणिओ हरिसीहेण—
कस्स उ इमाणि पयाणि ? ति । ततो भणियं गोमुहेण—आगासगामिस्स पयाणि ति । ततो
भणियं हरिसीहेण—किं देवस्स ? रक्खसस्स ? चारणसमणस्स ? रिद्धिमतो रिसिस्स ? ।
भणियं गोमुहेण—देवा किर चउरंगुलभूमिं न छिवंति. रक्खसा महाबोदी, तेसिं महप्प-20
माणानि पदाणि. पिसायाणि जलबहुलपदेसभीरूणि, ण वियरंति इमम्मि पदेसे. रिसी तव-
सोसितसरीरा, तेसिं किसयाए मज्झदेसुण्णयाणि होति. चारणा दगतीरे जलचरसत्तपरि-
त्तासं परिहरंता न संचरंति । भणियं हरिसीहेण—जइ न एएसिं पदाणि, कस्स णं इमाणि
पयाणि ? ति । गोमुहेण भणियं—विज्जाहरस्स ति । हरिसीहेण भणियं—जइ पुण विज्जा-
हरी होज्ज । ततो भणियं गोमुहेण—पुरिसा सत्तवंतो उच्छाहगामिणो, तेसिं हिययगरु-25
याए पुरओ पयाणि पीलियाणि भवंति. इत्थीणं पुण कलत्तगुरुयताए पणिहयासु उविद्धाणि
भवंति, तेण कारणेण ण इमाणि विज्जाहरीए । पुणो भणति गोमुहो—चारुसामि ! तस्स
विज्जाहरस्स भारो अत्थि । पुच्छिओ हरिसीहेण—किं पवओ सो भारो होज्ज ? उदाहु
सज्जनुबणो पादवो ? आउ पुवावराही छिदे आसाइओ अरी होज्ज ? । भणियं गोमुहेण—
जइ गिरिसिहरं होज्ज तओ गुरुययाए णिमग्गाणि पदाणि होज्ज. जइ पायवो होज्जा ततो 30

१ °वको° शां० विना ॥ २ धारंती शां० ॥ ३ °सुतं ढ° शां० विना ॥ ४ °ओ सलिलसोयप° शां० ॥
५ अञ्चत्तं सु° शां० विना ॥ ६ °रिद्धाणं ति ली ३ क ३ । °रिद्धाणि ति शां० ॥ ७ °कम्मं° क ३ गो ३
मे० ॥ ८ णु शां० ॥

महियलपत्ताहिं साहाहिं बहुनिकखेवो होज्जा. न य अरी रम्मं अवकासमाणिज्जति । ततो भणियं हरिसीहेण—जइ वि हु एत्तो एकतरं पि कारणं ण होइ, को हु से भारो अत्थि ? त्ति । भणियं गोमुहेण—अम्मय त्ति । हरिसीहेण भणियं—न जुज्जइ एस भारो त्ति, विज्जाहरीओ वि आगासगामिणीउ त्ति । भणियं गोमुहेण—सा धरणिगोयरी पिया 5 तस्स त्ति, ततो तीए सह रमणीयाणि थाणाणि संचरति । भणियं हरिसीहेण—जइ से पिया, कीस णं विज्जाओ न गाहेइ ? त्ति । भणियं च गोमुहेण—मच्छरी सबाहिसंकि- यकामो ‘मा साहीणविज्जा सच्छंदगमणा होहिति’ त्ति न गाहेइ णं विज्जाओ । भणियं हरिसीहेण—एयं पुण कहां जाणसि—अम्मगा से अत्थि अविज्जाहरी य ? त्ति । भणइ गोमुहो—इत्थीओ अधोकायगुरुईओ, पणयग्गहणदच्छो य वामहत्थो, ततो एयं किंचि 10 उविद्धं वामपादं । हरिसीहेण भणियं—जइ इत्थीसहिओ, कीस णेण इमं उवइऊण मु- क्कमपरिभुत्ता ? । गोमुहो भणइ—इमं पुलिणं आलोकरमणीयं सलिलपरिकखेवं पायबंधका- रेण य हरियमणिवेइयालंबणपरिकखेवमिव पत्तेणं चितियं अजोग्गं रतीए. अविक्किणमप्प- याए अवस्सं तेण आसण्णेण होयव्वं. रमणीओ अयं पएसो दुक्खं परिचइउं. मग्गेज्जइ से वीहि त्ति । दिट्ठाणि य अण्णत्थ अवगासे चत्तारि पदाणि, दंसियाणि से । विभत्ताणि 15 गोमुहेण—इमाणि इत्थिपयाणि खिंखिणिमुहनिवडियाणि पण्हत्थणूपुरंकिंचिबिंबाणि य दीसंति. इमाणि विभत्ताणि पुरिसस्स त्ति । ततो तं मिहुणपयपंतिं अणुसज्जमाणा गोमुह- वयणविम्बिया वच्चामो । दिट्ठो य णेहिं कुमुमिओ सत्तिवण्णो पायवो भमरभरिओ अंजण- धाउकुम्मासो इव रययपव्वओ सरयकालसस्सिरीओ । भणियं च गोमुहेण—चारुसामि ! इमं पत्ताए सत्तिवन्नं तीए इत्थीए इमीए साहाए गुलुको पिच्छिओ. अपावंतीए पिओ 20 पणइओ । मया भणिओ—किह एयं ? त्ति । भणति—इमाणि से पयाणि मुक्कपण्हियाणि गुलुकं कंखंतीए त्ति. विज्जाहरो य वरारोही, गहिओ णेण अयत्तेण गुलुको, जम्हा से अभिण्णलेहाणि पदाणि पुलिणे दीसंति. सो य दाणिं अणेण भत्तुणा ण दिन्नो तीसे. न य चिरकालवइक्कंतो लक्खिज्जइ, जेणेत्थ पर्यंरभंजणपवत्ता अज्ज वि खीरं मुयंति पुप्फविट्ति त्ति । ततो भणिओ हरिसीहेण—गोमुह ! जुज्जइ कारणं अचिरभग्गस्स थवगस्स. ण उ तीसे 25 अम्मगाए ण दिण्णो त्ति, कहां पियाए पणइओ न दाहिति ? । भणियं गोमुहेण—कामो पणय- लोलो, तीए य मण्णे ण किंचि पणइयपुव्वो, ततो णं रमते जायणालोलं पस्समाणो. सा वि णं सव्वओ परीइ ‘देहि मे पिय !’ त्ति जायमाणी. एयाणि तस्स पयाणि तीसे पयपरिक्खि- त्ताणि दीसंति. चारुसामि ! सा तस्स विज्जाहरस्स अविज्जाहरी कुविया पडिहयपणय त्ति । हरिसीहेण भणिओ—एयं किह जाणसि ? त्ति । भणइ गोमुहो—एयाणि तीसे पदाणि 30 कोहसमुत्थाणि विणिक्खित्ताणि, इमाणि य विज्जाहरस्स अणुधावमाणस्स, तं एसा विक्किट्ठ- यरपयसंचारा पयपद्धती तीसे य पंथं रुद्धंतस्स. ओसक्कियवीसमणपीलिण य पंथो रुद्धो.

इमं च सा अइगर्यां सहासनिरुद्धं गयपञ्चागया वाणी. अण्णं च मया चारुसामि ! सुहु
 भणियं 'सा अम्मगा अविज्जाहरि' त्ति. एयाणि से पदाणि गय-पञ्चागयाणि. जइ विज्जाहरी
 होंति(ती) कुविया आगासेण वच्चंती. दिण्णो य से तेण कोहसमुत्थाणे सत्तिवण्णगुलुक्को. सो
 अणाए गहेऊण तस्सेव उरे^१ पुप्फोकओ (पुप्फोडिओ), समं च कोहेण अवकिण्णो, प-
 डिओ य से पाएसु. एस से दीसए तीसे पदसमीवे मउडगंठिनिपीलिओ सिकयासंचओ. सा 5
 य सुकुमालकोपता जं च लहुं से पसण्ण त्ति लक्खिज्जति, जओ से अडंताणं पुलिणे^२ अहि-
 लिहियाणि विय पयाणि दीसंति पदपजाय. चारुसामि ! तीसे सक्कराय पाओ परिक्खित्तो
 विज्जाहरं पस्समाणीय. सा य 'वेयणापरिगेय' त्ति तेण संभमेण से उक्खित्तो चरणो. तीय
 वि य वेयणागुरुययाए अंसेऽवलंबिओ. एवं दीसए—अम्मगाय एगं पदं, दुवे विज्जाहरस्स
 त्ति. ततो णेण अवणीया सा सरुहिरा सक्करा । भणिओ हरिसीहेण—जइ पुण केणइ 10
 अलत्तगरससम्मोइया अवलूढ त्ति । गोमुहो भणति—कडुओ अलत्तगरसो, न तत्थ मच्छि-
 याओ नीलित्ति. विस्सं मधुरं मंसनिस्संदसज्जक्खयसोणियं, ततो महुरकवलयमिव एसा सक्करा
 गहिया मच्छिगाहिं. चारुसामि ! तेण विज्जाहरेण मा उक्खित्ता अम्मगा बाहूहिं । हरिसी-
 हेण भणियं—किह जाणसि ? त्ति । भणियं च गोमुहेण—वोच्छिण्णाणि एयाणि पदाणि इ-
 त्थीए, पुरिसपयाणि दीसंति त्ति. किंच चारुसामि ! एस मम बुद्धी—जो एसो अम्मं पुरओ 15
 भमरगुंजमाणकुसुमलयापरिक्खित्तो समभूमिभागत्थिओ आवासो विव सिरीए लयाघरओ,
 एत्थ तेण विज्जाहरेण सजुवइएण भवियवं. इहेव ट्ठिया भवामु । 'न जुज्जे रहोगतो द्दुं' ति
 ठियामो^३ त्ति । तओ य कस्सइ कालस्स लयाघराओ बहुवण्णपिंछच्छादितो मयूरो निग्गतो सह
 सहचा(च)रीए वणपरिचयनिस्संको । ततो भणियं गोमुहेण—चारुसामि ! न इत्थ लयाहरए
 विज्जाहरो । भणिओ हरिसीहेण—एत्तियं वेळं 'सदुत्तिउ' त्ति वोत्तूण भणसि 'नत्थि' त्ति । 20
 ततो भणति—एस मोरो निव्वियारो निक्खंतो. जइ मणुस्सो एत्थ होंतो ततो भयत्थयाए सवि-
 यारो णंतो । तओ हं गोमुहवयणं पमाणं करंतो [गतो] लयाहरं सवयंसो, पस्सामि यऽत्थ
 मंदरंमणीयं कुसुमसत्थरं अचिरकालभुत्तत्तयाए अब्भुससत्तमिव । ततो भणियं गोमुहेण—
 अचिरकालनिक्खंतो इओ विज्जाहरो, एयाणि से दीसंति तस्स पत्थियस्स पदाणि. अवस्सं
 खु तेण इहाऽऽगंतवं. इमं से पादवखंधलगं दीविचम्मकोसरयणं खग्गं, एएसिं कज्जे अव-25
 स्स निवत्तियवं । तं च पदपद्धतिं निज्जायंतो गोमुहो भणइ—चारुसामि ! महंते^४ हु संसए
 वत्तएसो विज्जाहरो, अवि णाम न जीवेज्ज त्ति । पुच्छिओ मया गोमुहो—कहं ? ति । भ-
 णति—एयाणि किण्ण पस्सह अदीसमाणनिग्गमाणि आगासउप्पयणेण ऊसियसिकयाणि
 अवरानि दुवे पयाणि ? सो नूणं विज्जाहरो इह पाडिओ, एस से अक्खित्तपाडियस्स सरी-

१ °या मो हासं नि° क ३ ली ३ गो ३ । °या साहसं नि° मे० ॥ २ °रे णिपु° उ २ ॥ ३ °ज्जत्ति
 शां० ॥ ४ °णे आलियाणि शां० विना ॥ ५ °गहिय उ २ विना ॥ ६ ली ३ विनाऽन्यत्र—°मो तत्तिए । त°
 शां० । °मो त्ति । एत्त° क ३ गो ३ उ० मे० ॥ ७ °रमाणी° उ २ मे० विना ॥ ८ °ब्भुसंतमि° शां० ॥ ९ °ते
 उवसग्गे वत्तए उ० मे० ॥

रथिबदंसणकओ अबगासो. दोण्ह वि मग्गसूयगो य सिकयाविक्खेवो दीसए इओ पक-
 ष्ठिओ. इमाणि इत्थिपदाणि उवयंताणि दीसंति, ततो साणुकंपा अणुवयामु कट्टणिमग्गं ।
 दिट्ठाणि य पक्किण्णाणि भूसणाणि, मारुयाकंपिओयंसब्भावोच्छेओ य इव पीयकं खोमं ।
 ततो भणति गोमुहो—अहो चारुसामि ! सो विज्जाहरो पच्छा अवरेण अरिणा समासाइओ
 5 वीसत्थो. सा य भारिया से अविज्जाहरी असमत्था पइकारे धरणिगोयरएणं भावेणं ति ।
 भणिओ य मया मरुभूइओ—गेण्हसु एयाणि खोम-भूसणाणि, एयं च चम्मरयणं खग्गं.
 जहिं दच्छीहामो तहिं से अप्पिस्सामो ति । पत्थिया मो कट्टणिं अणुसज्जंता, अण्णत्थ
 सल्लइकोट्टरे दिट्ठा लग्गा मुद्धजा । भणिओ गोमुहेण हरिसीहो—अग्घायसु ति । ततो तेण
 अग्घाइया, थिरगंधा य ते, आयवत्तत्ता य णीहारि ति । गोमुहेण भणियं—चारुसामि !
 10 इमे केस-वत्थत्थाइणो गंधा दीहाउणो समुप्पण्णस्स. इमे य मुद्धया सुगंधा (ग्रन्थाग्रम्—
 ३८००) सिणिद्धा अणुक्खयमूला य, तेण कारणेण सो विज्जाहरो दीहाऊ उत्तमो य. अणेण
 रायाहिसेओ पावियव्वो, तं अणुमग्गामु णं । ततो अम्हे पत्थिया । दिट्ठो य विज्जाहरो
 कयंबपायवसंसिओ पंचहिं आयसेहिं खीलेहिं विद्धो पंचहिं व इंदियत्थेहिं अंतराया—एक्को
 मउडसंधिम्मि, दो दोसु हत्थेसु, दो दोसु पाएसु । तस्स य मे दुक्खं दट्टूण अत्तणो मे
 15 दुक्खं जायं । ततो मया तस्स वेयणापरिगयस्सावि णिज्झाइया अविवण्णा मुहच्छाया,
 सोम्मा गत्तच्छवी, आयसकीलुप्पालिएसु वि हत्थपाएसु लोहियं न निग्गच्छति, तिब्वे-
 यणापरिगयस्स वि अमंदो ऊसासो । ततो हं एगंते निसण्णो पायवच्छायाए, भणिया य
 मया वयंसा—सुयपुबं मया साहुसमीवे विज्जाहरकहासु पवत्तासुं—विज्जाहराणं किल चम्म-
 रयणमंडुक्कीसु ओसहीओ चत्तारि अत्ताणं रक्खिउं. ततो चम्मरयणमंडुक्कीं निज्झायह ।
 20 ततो सा वयंसेहिं विघाडिया, दिट्ठा ओसहीओ, न उण जाणामि विसेसं, ततो मया
 भणिया वयंसा—ओसहीओ सिलासु घसिऊणं खीररुक्खे सल्लं निवेसेह. तत्थ परिच्छिऊण
 विज्जाहरं जीवावेह । ततो तेहिं परिच्छियाओ सण्णायाओ य—इमा विसल्लकरणी, इमा
 संजीवणी, एसा संरोहिणी । ततो ते गया उवट्ठिया विज्जाहरं ओसहीओ पत्तपुडेसु
 काऊण, तस्स य जो पाणहरो कीलो उत्तमंगे सो मक्खिओ विसल्लीकरणीए, ततो पडिओ
 25 महीतले आयवत्तं पिब कमलं, अणोयत्तं च से वयणकमलं, ततो तं अवलंबियं मरुभू-
 इएण । ततो लद्धबुद्धिविसेसेहिं दो वि बाम-दाहिणा हत्था मोइया, ते अवलंबिया हरि-
 सीह-तमंतएहिं । सो य अरिणा मम्मत्थाणाणि परिहरंतेण बद्धो परिक्खेसबुद्धीए, तेण सो
 न विवण्णो । ततो पाएहिंतो विमोत्तिओ, कयलिपत्तसत्थरे य सन्निवेसिओ पीयंबरुत्तरीओ ।
 अहं पुण गोमुहसहिओ पुरत्थिमेण ष्ण्णदूरे अवक्कमिऊण ठिओ पायबंतरिओ, दत्ता य
 30 संरोहिणी वणेसु । भणिया य वयंसा—कयलिपत्तेहिं णं सलिलकणेहिं वीएऊण लद्धसण्णं
 नाऊण मम समीवं एज्जह ति । तेहिं जहा भणियं तं कयं । पच्चागयसण्णो य सहसा

उद्धाहओ, भणियं च णेण गंभीरेण सरेण—ठाहि ठाहि धूमसिह !, दुरायार ! कहिं ते गओ मुचिहिसि ? । ततो तं न पस्सति जस्स कुद्धो, अपडिसूरं च गज्जिऊण विलिओ । अम्हे पुण णीसदा ठिया । ततो दिसावलोयं काऊण कं वि अपस्समाणो कमलसंडमंडियं तदासण्णं सरमवतिण्णो, उत्तिण्णो य ण्हायसरीरो तहेव पीयंबरो कणगाभरणभूसिओ अब्भुज्जलिओ विय कोमुइसमओ । कओ य णेण उत्तरदिसिमभिमुहेणं कस्स वि नमोक्कारो । 5

गोमुहेण भणियं—चारुसामि ! इदाणिं जाणति मित्ता-ऽरिविसेसं ति । कओ अम्हेहिं आलाओ अण्णोण्णसद्धिं । ततो सो उवगतो अम्ह समीवं, भणियं च णेणं—भो ! अहं अरिणा बद्धो केण मोइओ ? ति । भणिओ गोमुहेण—अम्हं इब्भपुत्तेण चारुसामिणा साहुसमीवाओ विण्णायओसहिपभावेणं ति । ततो तेण कओ मम पणामो, भणियं च णेण—अहं तव जीबियकयक्कीओ दासो ति । भणिओ मया—मा एवं भणसु, भाया सि 10 ममं । अहिनंदिओ य निसण्णो धरणियले, पुच्छिओ हरिसीहेण—केण इमं सि आवतिं पाविओ ? केण वा कज्जेणं ? ति । ततो पवत्तो कहेउं—

अमियगतिविज्जाहरपरिचयो

अत्थि दाहिणाए सेठीए सिवमंदिरं नाम नयरं, तत्थे विज्जाहरराया लोयबहुमओ महिंदविक्कमो नाम, तस्स देवी सुजसा नामा, तीसे पुत्तो गहियविज्जो आगासगमण-15 वच्छो अमियगती नाम, तं ताव जाणह ममं 'अमियगतिं'ति । सो हं सच्छंदगमण-लाळसो अण्णया कयाइ वेयडूपायमूले सुमुहं नाम आसमपयं धूमसिह-गोरिपुंडेहिं वयं-सेहिं सह गतो । तत्थ मम मायाए जेट्ठो भाया खत्तियरिसी हिरण्णलोमो नाम तावसो, सो य मया वंदिओ । सो भणइ—'पुत्त ! अमियगति ! सागयं'ति ति भणंतेण रूवसं-पण्णा सहावसिणिद्धगत्ता सिरिसमुदए वत्तमाणा उवणीया कण्णगा । भणियं च णेण—20 अमियगइ ! एसा मम दुहिया सुकुमालिया नाम दारिया. जइ ते रोयइ एसा तो मए वत्त ति । तं च रूवस्सिणिं दट्टूण मया अम्मा-पिऊहिं अणुण्णाए रागेण भणियं—पडि-च्छिवा मया गुरुवयणं पमाणं करंतेणं ति । ततो विहिणा गहिओ से मया पाणी । कुल-धम्मेण रम्मामहे सह तीए, आणीया य नयरं, पूइया य राइणा । ण तं विज्जाओ गाहेमि 'मा सच्छंदगमणा होहिति'ति । धूमसिहो य मम विरहे समयणो बुग्गाहेइ सुकुमालियं । 25 सा वि कहेइ तस्स विकारा-ऽऽकार-भासियाणि, अहं न सहहामि, अत्थि पुणो मे संका ।

कयाइं च कयपडिकम्मस्स मे केसे संठवेइ पिया धूमसिहो य, अहं पुण सयं आयं-सकं धरेमि । पिट्टओ य ठितो धूमसिहो अंजलिं करेइ से पत्थणापुवं । सो मया आयं-सयच्छायाए दिट्ठो । ततो मया रूसिएण भणिओ—अणर्जसरिसो ते मित्तभावो, अवक्कम, मा ते विवाडे हं ति । सो पडिभिण्णो संकिओ निग्गओ, न मे दंसणमुवेइ । सह पियाए 30

१ जाहि जाहि ली ३ । थाहि थाहि शां० भे० ॥ २ ०त्थ राया विज्जाहरलोयं शां० ॥ ३ ०मामि य सह ली ३ ॥ ४ ०ज ! एरिं ली ३ ॥

उदुसुहाणि य अणुभवमाणस्स अप्पमत्तस्स वच्चए कालो । अज्ज म्हि सदारो इहमागतो,
 ओर्वइओ दट्टूण आलोयरमणीयं इमीए नदीए पयोधरभूयमिव पुलिणखंडं । ओवतियस्स
 अपज्जत्तीखमं रईय त्ति परिचत्तं । ततो गोमुहपरिकहियं सबं परिकहियं—पय-कुविय-
 पसादित-रमणीयाणि जाव लयाघराओ निग्गतो. समासादिओ मि विज्जाविरहिओ सत्तुणा
 5 धूमसिहेण बद्धो. नीया य सुकुमालिया विक्रोसमाणी. तुब्भेहिं अम्हे सयाए बुद्धीए ओ-
 सहिबलेण जीवाविया. तं तुम्हे त्थ मे चारुसामी परमबंधू. आणवेह किं पियं उप्पाएमि?
 लहुं च मे विसज्जेह. सा (मा) तवस्सिणी सुकुमालिया मम जीवियनिरासा मायामयं
 तेण उवणीयं ममं कलेवरभूयं पस्समाणी पाणे परिच्चएज्ज, तं परित्ताएमि णं, तस्स य
 धूमसिहस्स पडियरेज्ज त्ति । ततो मया भणिओ—‘वच्च, समेहि भारियाए सह, सुहय-
 10 सोहणेसु कज्जेसु सुमरिज्जासु’ त्ति विसज्जिओ ममं पणमिऊण उप्पइओ ॥

अम्हे वि उट्टिया उज्जाणविभूतिं पिच्छमाणा णिग्गया वणाओ, उवगया अंगमंदिरं,
 पविट्ठा जिणाययणं, ^१चेडेहिं उवणीयाणि पुप्फाणि, कयमच्चणं पडिमाणं, थुतीहिं वंदणं
 कयं, निग्गया मो जिणभवणाओ, पत्थिया मो नयरं । ततो हरिसीहो लवइ—चारुसामि-
 णा अमियगतिं मोयंतेण धम्मो पत्तो जीवियदाणेण । गोमुहो भणइ—सच्चं धम्मो पत्तो,
 15 अधम्मो वि पुणेत्थ दीसए—अमियगती गतो धूमसिहं साणुबंधं विणासिज्जति । तमं-
 तगो भणइ—अत्थो हु पत्तो चारुसामिणा मित्तमूलो । गोमुहो भणइ—सच्चं एयं,
 अणत्थो य दीसति धूमसिहपक्खाओ । हरिसीहो भणति—तो किं खु पत्तं ? । गोमुहो
 भणति—कामो त्ति । तेणं भणियं—कहं ? । भणइ—कामो नाम इच्छा, अमियगतिजीवि-
 यमिच्छियं चारुसामिणा, तं णूणं पत्तं जीवावितेण । एरिसीए कहाए पत्ता मो भवणं,
 20 अवगयपरिस्समा ण्हाया कयबलिकम्मा, भुत्तभोयणाणं गतो दिवसो, वच्चइ य उऊ सुहेणं ।

अण्णया कयाइ अम्मा गया भाउयस्स सबट्टस्स गिहं, तस्स य दुहिया मित्तवती
 नाम रूववती, भोयणकाले य अम्मा रूव्वंती य सगिहं पत्थिया ‘बहुं मे कायव्वं’ति भणंती ।
 माउलेण भणिया—कीस एवं निसिणेहा सि ?, जइ वि भाउज्जायाए सह न ते समाही
 ममं पसायं करेहि त्ति । सा भणइ—जइ मे दारियं देसि तो संठिया पीई, इहरहा
 25 वोच्छिण्णा इहं पीई संपयं । तेण पणएण भणिआ—को अण्णो पभवति तुमं मोत्तूण दारि-
 याए ? जओ एवं भणसि. जइ पुण मम पसण्णा सि तो दिण्णा मय त्ति । एवं भणिए
 परितुट्ठा भुत्तभोयणा सभवणमागता । संदिट्ठा य णाए घरमयहरया ठियपडियानिमित्तं ।
 ताओ पुण तं समयं रायकुले अच्छति । ततो पियपुच्छयजणस्स दिज्जए गंधपुप्फं ।
 तातो गिहागओ वद्धाविओ जणेण दारियासंपयाणेण य पसंसावयणेहिं । पुच्छियाए य
 30 अम्मयाए से कहियं—मित्तवती सबट्टेण दत्त त्ति । तातेण भणियं—दुट्टु ते कयं दारियं
 पडिच्छंतीए, चारुसामिणा अहुणा गहियाओ कलाओ, विसयपसत्तस्स य से सिढिलाओ

होज्जा । अम्माए भणियं—कहं कण्णं लद्धं अवमण्णेसि ? त्ति । तं च मे कहियं चेडीहिं । ततो सोहणे दिवसे संवच्छराणुमए य मुहुत्ते पाणिं गाहिओ मि विहिणा तातेण । मित्तवतीय कयाणि कोऊयाणि कुलसरिसाणि । रमामि हं गंधवे नट्टे आलेक्खे य ।

कयाइं च मित्तवती सगिहं गया, तत्थ माउलाणीए य नियगाणि भूसणाणि दाऊण मज्जिय-पसाहिया-जिमिया विसज्जिया, अम्ह संतगाणि आभरणाणि तत्थेव ठवियाणि, 5 गिहागयस्स माउलगस्स दंसियाणि विकाले—इमाणि मित्तवतीए ससुरकुलसंतगाणि भूसणाणि, मया से अत्तयाणि दत्ताणि त्ति । तेण भणिया—कीस न पेसियाणि वीवाहिणीते ? भणिंही ‘परियट्टण दिण्णाणि आभरणाणि’ त्ति । तीए भणियं—पञ्चूसे सयमेव पञ्चप्पिणिस्सं ति । तस्स य वयणेण माउलाणीया पभायसमए अम्ह घरमागया । अहं उवज्झायसमीवं गतो । पडिबुद्धा य मित्तवती उवगया माउयाए समीवं । पञ्चप्पियभूसणाए य माउलाणीए 10 दिट्ठा अपरिमलियविलेवणा, ततो णाए पुच्छिया—पुत्ति ! चारुसामी किमिह अज्ज न वुच्छो ? अथवा कुविओ ते ? कीस एगागिणी वुच्छा ? । ततो तुण्हक्का चिरमच्छिऊणं भणइ—पिसायस्स दाऊणं बाहसि मं । तं च अम्माए सोऊणं सरोसं भणियं—हला ! बावत्तरिकलापंडिओ वि चारुसामी तव पिसाओ ? । सा भणइ—पिउच्छा ! मा कुप्पह, जो विरत्ते वि एगागी नच्चइ, गायइ, साहुक्कारे कस्स वि देइ, हसइ य, सो किह साभा- 15 विओ ? । अहं छिण्णि कज्जे विं पस्समाणी पिसाएण कह वि न चेप्पामि त्ति । तं च वयणं सोऊण अम्मका से रुदंती अम्मं भणइ—तुम्हेहिं जाणंतीहिं मम वेरनिज्जायणं कयं, जं पुवं न कहिओ दारगस्स दोसो । अम्माए य भणिया—होउ, सह धूयाए अवत्तवाणि वदसि, न ते (ग्रंथाग्रं—३९००) सोहणं भवति. जह चिरं सोचिहिसि तह करेमि. वच्च, मा मे दंसणपहे ठाह त्ति । ततो सा विमणा सभवणं गया । तीसे य मएण माउलो सब्वट्टो 20 आगंतूण अम्मं किर भणति—कीस दारगस्स चारुसामिणो ताणे किरिया ण कीरति ? कीस उवेक्खह ? त्ति । ततो अम्माए फरुसिओ—धूयं भज्जं च रक्खसु त्ति जहा पिसाए ण चेप्पंति. घरिणीए सोऊण ममं पलीवेसि. वच्च, अवेहिं, मा छलिओ सि नामं ति । सो गतो । एयं पि मे सेज्जापालीए कहियं सपरिहासं ।

ततो अम्माए कुवियाए मम वयंसा गोमुहादी सदावेऊण भणिया—कुणह मे पियं, 25 चारुसामी गणियाघरे पवेसह त्ति । गोमुहेण भणियं—अम्मो ! ताओ णेण रूसि- हिति, वसणपडिओ य दुम्मोयओ य होहिति, अलं गणियाघरपवेसेणं ति । ततो भणति—जइ सेट्टी रूसिहिति मज्झं रूसिहिति. तुम्हे अपडिकूला मम वयणं करेह. किंच वो वसणदोसकहाए ? । “वसणी अत्थं विणासेज्ज” त्ति सो मण्णे मम चिरचित्तिओ मणो- रहो ‘पुत्तो मे अत्थपरिभोत्ता कहं होज्ज ?’ त्ति. सो जातो. जति वित्तं विणासेइ वेसवसं 30

१ णिधेति प० शां० ॥ २ उल्लासमी० शां० ॥ ३ अधवा उ० मे० ॥ ४ विसप्पमा० शां० ॥

पत्तो ततो पुण्णो मे मणोरहो । ततो तेहिं पडिवण्णं । मम य कहिओ एस संलावो चे-
डीए—अज्जउत्त ! इदाणिं किर तुब्भे गणियाघरे वसिहिह ततो अम्हं दुल्लहदंसणा होहिह त्ति ।

गएसु य कइसु वि दिवसेसु विण्णवित्ति मं वयंसा—चारुसामि ! वच्चामो उज्जाणं,
तत्थ मुत्तभोयणा कीलिऊण एहामो त्ति । मया भणिया—जइ भोज्जं कीस ममं पढमं
5 न कहियं ? । ते भणंति—अण्णवक्खेवेणं, तं वा तुह किण्ण होइ जओ विहत्तं करेसि ? ।
ततो हं तेहिं सह पत्थिओ, पत्ता य मो उज्जाणं, ‘आयवदोसेण तिसिओ मि’ त्ति
भणंतो ठितो मि पायवसंसिए पएसे वीसामकयबुद्धी । ततो हरिसीहो समीवपोक्ख-
रणिमवतिण्णो, मुहुत्तमेत्तं अच्छिऊण बाहरति मं—एह, अच्छेरयं पेच्छह त्ति । गओ
मि तस्स वयणेण, अवइण्णो पोक्खरिणिं, भणिओ य—साह, किं ते अच्छेरं दिट्ठं ? त्ति ।

10 ततो तरुणिजुवतिवयणलावण्णचोराणि पडमाणि दंसेइ—पस्सह, पडमेसु कमलरागच्छवी
रसो अदिट्ठपुवो मया, को होज्ज ? त्ति । गोमुहेण णिज्झाइऊण चिरं भणियं—एयं
पोक्खरमधुं देवोपभोग्गं इह किह वि संभूयं. गिण्हह णं अविळंबियं पडमिणिपत्त-
पुडेहिं त्ति । तओ गहियं, जाओ य से समवाओ—एयं मणुस्सलोयदुल्लहं, किं
कायवं ? त्ति । हरिसीहेण भणियं—रण्णो उवट्टवेमु, ततो काहिति तुट्ठो वित्तिविसग्गं

15 त्ति । वराहो भणति—रायाणो दुक्खं दीसंति, दिट्ठा वि लहुं न पसीअंति. अमच्चस्स
देसु, सो णे कज्जकरो भविस्सति । तमंतगेण भणियं—किमम्ह अमच्चेणं ?, अमच्चा
राइणो कोसबुद्धिसमुज्जया वित्तेण सक्का तोसेउं, न दुल्लहदवेणं त्ति । मरुभोईतो
भणति—नयरगुत्तियस्स देसु, सो विकालचरियाए कज्जकरो मित्तत्तं उवेहिति त्ति । ततो
गोमुहेण भणिया—अयाणगा तुम्हे. अम्हं राया अमच्चो आरक्खिओ य चारुसामी

20 अक्खकज्जसाहगो. एयस्स एस दुल्लहदवस्स भायणं, एयस्स चेव पसाएणं अम्हेहिं^१ वट्ठंति ।
ततो णेहिं सब्बेहिं भणिओ मि—पियसु कल्लाणेहिं त्ति । मया भणिया—किन्न जाणह ममं
मधु-मंस-मज्जाणं अविण्णायरसे कुले पसूयं ? तो मं महुं पज्जेउं इच्छह त्ति । गोमुहेण
भणिअं—चारुसामि ! जाणामु एयं, किह व अकिच्चे तुम्हे निओएमु ?, न एयं मज्जं, अमयं
त्ति सुवति देवंपाओगं. मा ते अण्णहा बुद्धी भवउ. अपडिकूलंतो मंगलबुद्धीए पियसु,

25 ण ते आयारात्तिकमो । ततो हं सामिपाया ! तेसिं अत्तसमाणं वयणेणं पडिवण्णो पाउं ।
पक्खालियपाणि-पाओ य आयंतो य पाईणमुहो पीओ य पडमिणिपत्तपुडएणं ‘अमयं’ त्ति
मण्णमाणो । तं च सब्बगत्तपल्हायणं पीयस्स तुट्ठी जाया । आयंतो य भणिओ वयंसेहिं—
वच्चह ताव पुरओ वीसमंता, अम्हे पुप्फाणि गेण्हिस्सामो त्ति । ततो पत्थिओ मि ।
अपुट्ठयाए य पाणस्स मयसमारंभंते भमंते इव पायवे पस्सामि, चित्तेमि य—किं मण्णे
30 अमियस्स एरिसो परिणामो ? उदाहु उवायपुवं महुं पाइओ मि ? त्ति । एवं च चित्तेमि
ताव असोयपायवसंसिया दिट्ठा य मया अम्मया महग्घभूसणालंकियसरीरा, सुद्धाणि

खोमाणि परिहिया, पढमे वए वत्तमाणा । सा मं वाहरइ अगंगुलीहिं, गतो मि से
पासे, 'रूववती का एस ?' ति चिंतेमि । सा 'सागयं' ति भणति । पुच्छिया मया—
भदे ! का तुमं ? ति । सा भणइ—इब्भपुत्त ! अहं अच्छरा देवरण्णा तुह सैमीवं पेसिया
सेविउं । मया भणिया—ममं देवराया कहं जाणइ ? जओ तुमं पेसेइ ति । सा भणइ—
सेट्ठी महागुणो तव पिया पयासो, तस्स पीइनिमित्तं पेसियं जाणसु. मा य ते संभेमो 5
होउ, अम्हे सब्बस्स ण दंसणं देमो, ण वा अकयपसाओ अम्हे मणुस्सो पस्सिउं समत्थो
त्ति. जइ न पत्तियसि एए तव वयंसा ममं न पस्संति, तुमं पि मम पभावेणं ण दच्छंति,
केवलं तुण्हिक्को होहि ति । तो ते पासगयं पि ममं अपस्समाणा पुणो पुणो वाहरमाणा अइ-
च्छिया, थोवंतरगया पडिनियत्ता 'नत्थि पुरओ', उवत्तो मण्णे होहिति' ति 'चारुसामि !
कत्थ सि' ति जंपमाणा । ततो सा भणइ—पेच्छ मे^१ पहावं, इयाणिं तुमं पस्संतु 10
त्ति । ततो दिट्ठो^२ मि णेहिं । भणंति—कत्थ सि अच्छिओ ? अम्हेहिं इओ वोळंतेहिं न
दिट्ठो ति । मया भणिया—इहेव द्विओ मि ति । ततो भणंति—वच्चामो ति । पत्थिओ मि,
खलइ मे गती मयदोसेण । सा मं भणति—वयंसा ते ममं न पस्संति, वीसत्थो होहि ।
अवलंबिओ मि णाए दाहिणेण हत्थेण बाहू, सीसं । मया वि य खलंतगतिणा कंठे अव-
लंबिया । गत्तफरिसेण य 'वासवअच्छरा एसा धुव'त्ति संजायमयणो कटयियसवंगो तीए 15
परिगहिओ पत्तो मि सवयंसो कम्मगरपुरिससज्जियं भोयणत्थाणं । निसण्णाण य दिण्णं भत्तं
पत्तेयं सब्बेसिं, सा मया सह निसण्णा आसणे, भुंजामि, निहाए बाहेज्जामि, मयदोसेण सि-
मिणायमाणो इव सुणामि तेसिं वयणं—एसो ते अप्पिओ अम्हेहिं । ततो य [✽चिंतेमि✽]
पवहणमारुहिय नीओ सह तीए, पत्तो भवणं, अवयारिओ य तीए पवहणाओ,
सरिवयाहिं तरुणीहिं परिवितो मि । सा मं भणइ—इब्भपुत्त ! आणीओ सि मे विमाणं, 20
अणुभवसु मया सह विसए निरुस्सुओ । ततो ताहिं समेतो गतो इव कणेरूहिं महुर-
वाइणीहिं ताहिं^३ मि पाणिं गाहिओ । अइणीओ गब्भगिहं गायमाणीहिं । 'अच्छर' ति
निच्छिओ रइपरायणो पसुत्तो, विबुद्धो मयपरिणामे, पस्सामि य वसंततिलयाभुवणं ।
सा मया पुच्छिआ—कस्स इमं गिहं ? । सा भणइ—इमं विमाणं मम । मया भणिया—
माणुसगिहसरिसं, न एयं देवभवणं ति । सा भणइ—'जइ हु एवं तो सुणाहि जो इत्थ 25
सब्भावो—इब्भपुत्त ! अहं वसंततिलया गणियादारिया कण्णयाभावे वत्तमाणी कलासु
पसत्ता गमेमि कालं. न मे धणे लोभो, गुणा मे वल्लहा, तुमं च मे हियएण वरिओ, ततो
अम्माणुमएण गोमुहादीहिं तव वयंसेहिं उज्जाणे उवायपुवं मम समप्पिओ सि' ति भणंती
उट्ठिया, कओ य वत्थपरियट्ठो, उवगया य ममं कतंजली विण्णवेइ—इब्भपुत्त ! अहं वो

१ परिहाणि पढ^० उ २ मे० ॥ २ समीवे ली ३ ॥ ३ संसओ उ० मे० ॥ ४ ओ अज्जउत्तो म^० ली ३
संसं० ॥ ५ मे इमं प^० ली ३ । मे इ प^० क ३ गो ३ शां० ॥ ६ ट्ठो मण्णेहिं ली ३ क ३ गो ३ ॥
७ रूहिओ मि णी^० उ० मे० । रूहिण य णी^० क ३ ॥ ८ हिं वि पा^० शां० विना ॥ ९ रत्तनि^० शां० ॥

सुस्सूसिया, पडिच्छह मं भारियाधम्मेण, एयाणि वो खोमाणि कण्णाभावदंसियाणि, अहं ते जावज्जीविया उवायकारिणि त्ति । ततो मया संबंधरागेण भणिया—भहे ! तुमं सि मे सवसस्स अवसस्स वा मे भज्जा । ततो तीए सहिओ सच्छंदं विहरामि, परिभोगं च अम्माविसज्जियं जोग्गं दंसेइ मे वसंततिलया, दक्खिणं पि सहस्सं अट्टहियं, ऊसवेसु पुण सयसहस्सं अट्ट-
5 संहस्साहियं । एमेव ताए सह रममाणस्स विसयसुहमोहियस्स गयाणि दुवालस वरिसाणि ।

अण्णया पाणं पाऊण सह पियाए पसुत्तो, विबुद्धो य सीयमारुयवीइओ न पस्सामि वसंततिलयं । उट्टिओ मि 'कत्थ मण्णे वत्तामहे' त्ति चिंतयंतो पस्सामि भूयघरगं रच्छामुहकयं । पच्चभिणायं च पुबदिट्ठं, 'उज्झिओ हं गणियाए, जाव न कोइ पस्सति ताव सगिहं वच्चामि' त्ति । पच्चूसो य वट्टए, पत्थिओ मि, पविसंतो य नियगभवणं
10 निवारिओ दारट्टिण्ण—मा पविस, को तुमं ? । मया भणिओ—सोम ! कस्सेयं भवणं ? त्ति । सो भणइ—इब्भस्स रामदेवस्स त्ति । मया भणिओ—न सेट्टिणो भाणुस्स ? । सो भणइ—तस्स सेट्टिस्स दुपुत्तो जाओ चारुदत्तो, सो गणियाघरं पविट्ठो, तस्स सोएण सेट्टी परिचत्तगिहो पवइओ. खीणे य धणे घरणीए घरं आडत्तं, गया य भाउगस्स गिहं सवट्टस्स त्ति । सो य आलावो सुओ रामदेवेण अब्भंतरगएण । पुच्छिओ अणेण
15 दारिट्ठो—को एसो ? त्ति । तेण कहियं—कोइ भाणुसेट्टिस्स भवणं पुच्छइ, होज्ज से पुत्तो त्ति । सो भणइ—अलच्छीओ मा मे घरं पविसउ त्ति । ततो हं लज्जिओ दुयमइक्कंतो सोगभरसमुच्छओ गतो भवणं सवट्टस्स त्ति । पविट्ठो य, दिट्ठा य मे अम्मा दरिद्वेसा दीण-विमणवयणा । ततो से चलणेसु अहं पडिओ, तीए पुच्छिओ—को तुमं ? त्ति । मया भणियं—अहं चारुदत्तो त्ति । ततो तीए अवलंबिओ, परुण्णां मो । रुदितसहेण
20 उवगतो सवट्टो, सो वि य परुण्णो । ततो संठविया मो परियणेणं । दिट्ठो मि मित्तव-तीए तक्खणमलिणवसणाए, भट्टचित्तभिन्ती इव गयसिरीया पायपडिया मे रुयइ । सा वि मया भणिया—अलं रुदितेण, सचेट्टिण्ण सि किलिट्ठा । भणिया य संठिया । वीहीओ निप्फावे आणेऊण सज्जियं भोयणं । भुत्तभोयणेण य पुच्छिया मया अम्मा—अम्मो ! किं सेसं धणस्स ? त्ति । सा भणइ—पुत्त ! अहं न य्थाणं निहाणपउत्तं वा वट्ठिपउत्तं वा परि-
25 जणपवित्थरपउत्तं वा. सेट्टिम्मि गए पवइउं विणट्ठं दासी-दासगयं, तुज्झ परिभोगे सोलस हिरण्णकोडीओ भुत्ताओ, अम्हे जहा तहा वट्टामो त्ति । ततो मया भणिया—अम्मो ! इहं 'अपत्तं' ति दाइज्जमाणो जणेण न सत्तो परिवसिउं. वच्चामि दूरं, अज्जेऊण विभवं आगमिस्सं, तुज्झं पादप्पसादेण अवस्सं उवजेहं ति । सा भणइ—पुत्त ! तुमं अखे-
30 हामि-त्ति । मया भणियं—अम्मो ! मा एवं (ग्रंथाग्रं—४०००) संलवह, अहं भाणुसे-ट्टिस्स पुत्तो एवं वट्टीहामि ? त्ति. मा तुम्हं एयं मणसी होउ, विसज्जेह मं । तओ भणइ—पुत्त ! एवं होउ, संपहारेमि ताव सवट्टेण समं ति ।

कयनिच्छओ य सह माउलेण निग्गओ नयराओ पायचारेणं बहुं चित्तयंतो वेसवास-
 दोससंबद्धं । पत्ता मो उसीरावत्तमंतिमासणं गामं । तस्स बहिं ठविओ मि माउलेण ।
 अतिगतो य सो गामं, कस्सय कालस्स निग्गतो पुरिसेण अब्भंगणा-ऽऽच्छादणा-लंकार-
 वत्थहत्थेणाणुगम्ममाणो । ततो ण्हायो मि नदीये, कयपणामो लोगुत्तमाणं जिणाणं ।
 अइगया मो गामं, पस्सामि य कम्मंतवावारे गामे पउट्टिए य देस-कालनिवेसे विपणीए 5
 उववणेण नयरमिव सो गामो लक्खिज्जति । पविट्ठा य मो एगं विभत्तरच्छंतरं गेहं । विस-
 मावकासे कयपायसोया भोयणत्थाणे गामवाससुलभं भोयणं गोरसबहुलं भुत्ता मो । रत्तिं
 च चिंतापरो तत्थ वुत्थो, खयं गया य सब्बरी । भणिओ मि माउलेण—चारुसामि ! इमो
 दिसासंवाहो गामो ककुहभूओ जणवयस्स. विसिट्ठो य ववहारो इहं ववहरिज्जउ. इहं च
 ते तायस्स कम्मंतसम्बद्धा अत्थि कुडुम्बिणो, जेहिंतो सक्का हिरण्णं घेतुं ति । मया पडि-10
 वन्नं—एवं होउ त्ति । ततो अंगुलेयगकीएण भंडेण तत्थ ववहरंतो बहुमओ मि जाओ
 जणस्स गामवासिणो । उववुभति भंडं माउलो सब्बविदेससंठियं सुत्तं रूओ य । अण्णया
 य विगाढे पओसे मूसगेण वत्ती हरंतेण रूओ पलीविओ । कहंचि निग्गओ मि आव-
 णाओ । बहूदड्ढा य आवणा परित्ताइयं जणेण जं सावसेसं । पभाए समासासिओ मि गामे-
 यगेहिं । पुणो ववहरंतेण संपिंडियं सुत्तं रूओ य, भरियाणि सगडाणि, गया मो सत्थेण 15
 समं उक्कलविसयं, तत्थ गहिओ कप्पासो, भरियाणि सगडाणि, पत्थिया मो तामलित्तिं,
 कमेण पविट्ठा मो अडविं, संठिओ य सत्थो गहणासण्णपएसे, अइवाहियबलेण वीसत्थो
 जणो । सूरत्थमणे य ओवइया तक्करा, उद्धंताणि अणेहिं सिंगाणि, आहया पडहा, मुहुत्तं
 धरिया अइवाहिएहिं, विहग्गा य सह सत्थिएहिं, पुणो य विकाले पलीवियाणि सगडाणि,
 विलुंपंति भंडाणि चोरा । तम्मि य संभमे अहं गहणमतिगओ सब्बदुं न पस्सामि । वंसलयाए 20
 अंधकारस्स धूमेण पच्छाइयासु य दिसासु वग्घगुंजियसइपरिभूओ य अवक्कंतो ततो पदे-
 साओ । दवग्गिणा परिवड्ढमाणेण य भयदुयकप्पडियसहायो य किच्छेण अइच्छिओ अड-
 विं । न जाणं पुण 'कहिं गतो सब्बट्ठो ?' ति । चित्तियं च मया—न सक्का अपरिच्चणं गिहं
 ददुं, उच्छाहे सिरी वसति, दरिदो य मयसमो, सयणपरिभूओ य धी जीवियं जीवइ, सेयं
 चिट्ठिउं ति । जणवयाओ जणवयं संकम्मंतो कमेण पत्तो पियंगुपट्टणं । ण्हाओ य अतीओ 25
 वीहिं पस्समाणो आभट्टो वणिणं मज्झिमे वए वट्टमाणेणं सोमदंसणेणं—भो इब्भपुत्त ! चारु-
 दत्तो भवसि तुमं ? ति । मया भणिओ—आमं, होमि त्ति । ततो परितुट्टेण भणिओ—आरु-
 हसु आवणं ति । आरूढो मि आवणं, अवतासिओ णेण अंसूणि मुयमाणेण । निसण्णो
 आवणे । भणइ य ममं वणिओ—अहं चारुसामि ! सुरिंदत्तो नाम नावासंजत्तओ तुम्हं

१ °व्वरिया । भ° शां० विना ॥ २ पदेसे शां० विना ॥ ३ रूवो प° शां० विना ॥ ४ उक्कल° शां०
 विना ॥ ५ समए अ° शां० ॥ ६ °रिभीओ शां० ॥ ७ °क्का प° शां० ॥ ८ सेउं चि° शां० विना ॥
 ९ °रुदत्तसामि ! रुदत्तो उ २ भे० विना ॥

- अंतेवासी. सुयं च मया 'सेट्टी किल पवइओ, तुमं गणियाघरे वट्टसि' त्ति, तं कहेहि इह-
 मागमणकारणं ति । ततो से मया कहिओ सबो पबंधो । ततो तेण अम्हि भणिओ—मा
 वच्च विसायं, इमो विहवो तव, अहं च ते विधेयो त्ति । नीओ य अणेण गिहं, ण्हाय-
 जिमिएण य मया भणिओ—ता देहि मे सतसहस्सं पक्खेवं, सेसं तुम्हं ति । तेण दिण्णं
 5 तुट्टेण । ततो नियगघरे इव वसंतेणं सज्जियं जाणवत्तं, भरियं भंडस्स, गहिया किंकरा सह
 संजत्तएहिं, पेसिया य खेमवट्टमाणी सव्वट्टस्स, गहिओ य रायसासणेण पट्टओ, अणुकू-
 लेसु वात-सउणेसु आरूढो मि जाणवत्तं, उक्खित्तो धूवो, चीणथाणस्स मुक्कं जाणवत्तं,
 जलपहेण जलमओ विव पइभाइ लोगो, पत्ता मु चीणत्थाणं । तत्थं वणिज्जेऊण गओ
 मि सुवण्णभूमिं । पुवदाहिणाणि पट्टणाणि हिंडिऊण कमलपुरं जवणदीवं सिंहले य
 10 वलंजेतूण, पच्छिमे ये बब्बर-जवणे य अज्जियाओ अट्ट कोडीओ । भंडलग्गाओ ताओ
 जलपहगयाओ दुगुणाओ हवंति, ततो जाणवत्तेण सोरट्टकूलेण वच्चमाणो आलोइयकू-
 लस्स य मे उप्पाइयमारुयाहओ विणट्टो सो पोतो, मया चिरेण पत्तं आसादियं, अवलं-
 बमाणो वीइपरंपरेण विच्छुब्भमाणो सत्तरत्तस्स उंबरावइवेलाए विच्छूढो म्हि समु-
 द्दाओ उत्तिण्णो, खारसलिलपंडरसरीरो, संठिओ कुडंगस्स हेट्टा, निसण्णो वीसमामि ।
- 15 उवगतो य तिदंडी, तेण उवणीओ गामं अवलंबंतेण, नियगावसहे य दिण्णो अच्चंभंगो,
 पुच्छियं इमं—कहं इच्चपुत्त! इमं आवत्तिं पत्तो सि? । मया निग्गमो विणिवाओ य
 संखेवेण कहिओ । ततो रुट्टो भणइ—हुं, मे णीहि आवसहाओ अलच्छीउ त्ति ।
 निग्गतो य तम्मि वि वणे, थोवंतरं च गतो नियत्तिओ त्ति—पुत्त! मया विणयणत्थं निच्च-
 च्छओ. अजाणओ सि जो मच्चुत्थाणे ह्नुमसि अप्पाणं. जइ घणत्थिओ सि अम्ह विहे-
 20 ओ होह. उवासतो ते अकिलेसेण होहिति वित्तं ति । तओ ण्हविओ मि तस्स किंकरेण
 मणुस्सेण, पीओ जवागुं, एवं मे गया कइवइदिवसा । संधुक्कियमग्गिं काऊण ममं भणइ
 परिव्वायगो—पेच्छ । तओ णेण काललोहं मक्खियं रसेण, छूढं अंगारेसु, धंतं भच्छएण
 य जायं पहाणं सुवण्णं । ततो भणइ—पुत्त! दिट्ठं ते? । मया भणियं—दिट्ठं अच्चभुयं ।
 ततो भणति—अहं जइ अहिरण्णो सुवण्णिओ य महंतो. तुमं पुण मे दट्टूण पुत्तसिणेहो
 25 जातो. तुमं च अत्थनिमित्ते किलिस्ससि, तं गच्छामि तव निमित्तं. रसं आणेमु सयस-
 हस्सवेहिं. ततो तुमं कयकज्जो सगिहं गमिस्ससि त्ति. एस पुव्वगहिओ रसो आसी ईसि
 त्ति । ततो हं परितुट्टो लुट्टो—तात! एवं कीरउ त्ति । तेण य सज्जिया उवक्खरा पाहेयं
 च । ततो कालरत्तिं निग्गया गामाओ पत्ता अडविं सावयबहुलं, रत्तिं गच्छामो, दिवा
 पच्छण्णा अच्छामो पुलिदाणं भएणं । कमेण य पब्वयकंदरं विणिग्गया पत्ता मो एकं तण-
 30 पच्छण्णं कूवपदेसं । तत्थ चिट्ठितो परिव्वायगो, अहं वि णेण भणिओ—वीसमह त्ति ।

१ ०थ वलंबेऊण शां० विना ॥ २ थ पच्चबब्ब० शां० ॥ ३ ०ठं? । तो म० शां० ॥ ४ पवण्णा
 अ० शां० ॥

ततो सो चम्मकुप्पासयं परिहिऊण पविसिउमारद्धो । मया भणिओ—किं इमं ताय ! ?
 त्ति । सो भणइ—पुत्त ! कूवो तणच्छण्णो अहोमुहमल्लगसंठिओ. एयस्स मज्जे बइरकुंडं,
 तत्थ सो रसो निस्संदति. अहं उयरामि, तुमं ममं लंबेही आसंदगोपलग्गं, पच्छा तुंबं
 अहं भरेमि रसस्स त्ति । मया भणियं—अहं उयरामि, मा तुब्भे । तेण भणिओ—मा
 पुत्त ! बीहेज्जासि त्ति । मया भणिओ—न बीहेमि । पविट्ठो मि चम्मकुप्पासयं । तेण य 5
 जोगवत्तिं पलीवेउ उलंबिओ मि, पत्तो मि तलं कूवस्स, दिट्ठं रसकुंडं, लंबिओ तेण
 तुंबो, मया कडुच्छण्ण भरिओ, छूढो आसंदए, उक्खित्तो परिवायगेण चालिए रज्जुम्मि । अहं
 पडिच्छामि—पुणो आसंदयं ओलंबिहिति मम निमित्तं ति । अहं वाहरामि—तात ! अवलंबेहि
 रज्जुं ति । दूरमोगाढो कूवो, गओ य परिवायगो ममं महापसुं पक्खिविऊण कूवस्स ।

मया वि तओ चित्तिं—मओ मि अहं लुद्धो, जो न मओ सागराओ । विज्झायाओ 10
 जोगवत्तीओ दीवियाओ । ततो विभाए ण दीसति रवी, मज्झण्हे य पगासिओ कूवो ।
 पस्सामि य हेट्ठा अईव वित्थयं संकुचितमुहपएसं । चिरस्स य निज्झायंतेण दिट्ठो नाइदूरे
 कुंडस्स पुरिसो किंचिसेसप्पाणो । सो मया पुच्छिओ—किंहि सि इहागतो सि ? त्ति । तेण
 महया दुक्खेण भणिओ—अज्ज ! परिवायगेण । मया भणियं—अहमवि तेणेव । तओ
 पुच्छिओ मया—वयंस ! होज्ज कोइ उवायो निग्गंतुं ? ति । सो भणइ—इहं रविरस्सिप-15
 गसिए कूवे महती गोहा आगच्छति ऐतंसि विवरए उदयं पाउं, तेणेव चिय मग्गेण
 णीइ. अहं भीरू असाहसिओ य खीणपायपाणयाए न निग्गतो. जइ साहसं भयसि
 तीए पुच्छे लग्गसु, तो होज्ज निग्गमो त्ति । ततो अहं उदयसमीवे पडिच्छामहे गोहं, आ-
 गया य महंती^१ विकिट्ठवट्ठा गोधा सुरंगादारणेण, पीयं जलं, निग्गच्छंती य मया पुच्छे अव-
 लंबिया । ततो सुरंगाविलेण कंडकगतीए सा ममं कट्ठंती दूरं गंतूण निग्गया । चम्मकु-20
 प्पासगुणेण म्हि निच्छोडिओ । ततो मुक्कगोहापुच्छो विमग्गामि कूवं, न पस्सामि, रत्तिं
 आणीओ न याणामि पएसं ति । ततो हं विमग्गमाणो लोभाभिभूओ वणमहिसेण
 लंघिओ, सो मं पंधावेइ, तस्स पलायमाणो आरूढो महंतं सिलासंचयं अगम्मं महिसस्स ।
 सो कुद्धो, अमरिसेण महंतेण आहया णेण सिला, तस्स पहाराभिघाएण णिग्गतो महंतो
 अयगरो, तेण गहिओ महिसो पच्छिमभाए, ठितो निर्द्धुरो । अहमवि भीओ महिसस्स 25
 सिरे पायं दाऊण लीणो एगंते ।

तओ पलाओ वणे कंटकेसु परीमि तण्हा-छुहाभिभूओ, दट्ठूण चउप्पहं संठिओ, 'अवस्सं
 एत्थ मग्गेण कोइ एहि' त्ति । दिट्ठो य मया रुद्धत्तो, सो मं पाएसु पडिऊण परुण्णो
 भणइ—तुब्भं अहं अंतेवासी, कओ सि इहमागतो चारुसामि ! त्ति । ततो से मया सबो

१ ति । सो गतो, अहं शां० विना ॥ २ मुओ शां० ॥ ३ रे । वि० शां० ॥ ४ किहमिहा० शां० ॥
 ५ एत्तम्मि शां० ॥ ६ ती कविट्ठवण्णा गो० शां० विना ॥ ७ परिधाडेइ शां० विना ॥ ८ क ३ विनाज्ज्यत्र—
 निप्फरो शां० ॥ ९ ण दीणो शां० विना ॥

बुत्ततो कहिओ अइक्कंतो । ततो दिण्णं करगोदगं तेण, पाहेयं च णेण । सत्थं च ममं
 भणइ—अहं भे इदाणि पडियारंगो, कीरउ वाणिज्जं, वच्चासु रायपुरं ति । ततो गया राय-
 पुरं रुद्धदत्तमित्तघरे वीसमामु । गहियं भंडं रुद्धदत्तेण—पडिसिराओ, मंडणगं, अल-
 त्तगा, रत्तेल्लगाणि पोत्ताणि, कंकणाणि त्ति । भणइ य ममं—चारुसामि ! मा विसायं
 5 वच्चह. तुव्वं भागधिज्जेहिं अप्पेण पक्खेवेण सरीरचिट्ठागुणेण बहुं दवं उवज्जेयवं. एस जणो
 दव्वोषज्जणाए सत्थो गच्छति, उट्टेह, अम्हे वि तेण समं वच्चासो त्ति । ततो मिलिया मो,
 पाविया य सत्थं, कमेण उत्तिण्णा मो सिंधुसागरसंगमं नदिं, वच्चासो उत्तरपुवं दिसं भय-
 माणा, अतिच्छिया हूण-खस-चीणभूमीओ, पत्ता मो वेअड्डपायं संकुपहं, ठिया सत्थिया,
 कओ पागो, वणफलाणि य भक्खियाणि, भुत्तभोयणेहि य कोट्टियं (ग्रन्थाग्रम्-४१००)तुंबेरु-
 10 चुण्णं सत्थिगेहिं । भणिया पुरंगमेण—चुण्णं परिणेण्हह, परिकरेण बंधह चुण्णस्स उच्चोलीओ,
 भरेह भंडं पोट्टलए, कक्खपएसे बंधह. ततो एतं छिण्णटंकं कडयं विजयाणदिहहं अत्थग्घमे-
 गदेसे संकुकयालंबणं संकुपहं कमिस्सामो. जाहे हत्था पसिज्जंति ताहे तुंबरुं परामुसिज्जइ,
 ततो फरुसयाए हत्थाणं अवलंबणं होइ, अण्णहा उवलसंकूओ नीसरिय निरालंबणस्स
 छिण्णदहे पडणमपारे भविज्ज त्ति । ततो तस्स वयणेण तुंबरुचुण्णाइगहणपुवं सबं कयं,
 15 उत्तिण्णा मो सबे संकुपहं, पत्ता मो जणवयं, ततो पत्ता मो उसुवेगनदिं, तत्थ ठिया,
 पक्काणि वणफलाणि आहारियाणि । ततो पुरंगमेण भणियं—एसा नदी वेयड्डुपवयपवहा
 उसुवेगा अत्थग्घा. जो उत्तरेज्ज सो उसुवेगगामिणा जलेण हीरिज्ज, न तीरए तीरिच्छं
 पविसिउं त्ति. एस पुण पहो गम्मइ वेत्तलयागुणेण. जया उत्तरो वाऊ वायइ ततो पवयं-
 तरविणिग्गयस्स मारुयस्स एगसमूहयाए महंता गोपुच्छसंठिया सभावओ मिउ-थिरा
 20 वेत्ता दाहिणेण णामिज्जंति. नामेज्जमाणा ‘उसुवेगनदीए दक्खिणकूलं संपावेंति’ त्ति अवलं-
 बिज्जंति. अवलंबिएसु वेलुयपँव्वाउदरा छुव्वंति. ततो जओ दाहिणो वाऊ अणुयत्तो भवइ
 ततो सो उत्तरं संछुभइ. संछुव्वमाणेसु वेलुपवसरणेसु पुरिसो उत्तरे कूले छुव्वइ त्ति गेण्हइ
 वेलुपव्वे. मारुयं पडिवालेह त्ति । तस्स मएण गहिया वेलुपव्वाउदरिया, बद्धं भंडं परिकरा
 य । मारुयं पडिवालेंता जहोपदेसं दक्खिणवाउविच्छूढवेत्तवंसोवतरणेण ठिया मो उत्तर-
 25 कूले । वेत्तलयागुविलं च पव्वयकडगं सोहयंता मगं अइच्छिया, गया टंकणदेसं । पत्ता
 मो गिरिनदीतीरं, सीमंतम्मि संठिओ सत्थो । भुत्तभोयणेहिं पुरंगमवयणेण नदीतीरे
 पिहप्पिहं विरइयाणि भंडाणि, एगो य कट्टरासी पलीविओ, अवक्कंता य मो एगंतं, अग्गिं
 सधूमं दट्टूणं टंकणा आगया, पडिवण्णं भंडं, तेहिं पिं कओ धूमो, ते गया पुरंगमव-
 यणेणं नियगट्टाणिं, निवद्धा छगला फलाणि य गहियाणि सत्थिएहिं । तओ पत्थिओ सत्थो

१ कट्टहडगंतेण शां० ॥ २ अम्हे इदाणि पडियारगा शां० ॥ ३ रणिगो ली ३ ॥ ४ रसमं शां०
 विना ॥ ५ वररु० ली ३ शां० । एवमग्गेषि ॥ ६ उवेली० ली ३ गो ३ । उच्चेली० क ३ ॥ ७ पुव्वा० शां०
 विना । एवमग्गेषि ॥ ८ णेण पु० शां० विना ॥ ९ पिहो क० शां० विना ॥ १० ट्ठाणनिविट्ठा छ० शां० ॥

सीमानदीतीरेण, पत्ता मो अयपहं, वीसंता कयाहारा पुरंगमवयणेण अच्छीणि बंधिऊण छगलमारूढा वज्जकोडीसंठियं पव्वयं उभओपासच्छिण्णकडयं अइकंता । सीयमारूढाऽऽहय-सरीरा संठिया छगलगा, मुक्काणि अच्छीणि, वीसंता समे भूमिभाए, कयाहारा य भणिया पुरंगमेण—मारेह छगले, चम्मब्भत्थे सरुहिरे ठवेह, अयमंसं पइत्ता भक्खेह, वद्धकडिच्छुरिया भत्थगेसु पविसह. तओ रयणदीवाओ भारुंडा नाम सउणा महासरीरा इहाऽऽग-5 च्छंति चरिउं. ते इहं वग्घ-ऽच्छभल्लहयाणं सत्ताणं मंसाइं खायंति, महंतमंसपेसी निलयं नयंति. ते वो सरुहिरे भत्थगपविट्ठे 'मंसपेसि' त्ति करिय उक्खिविय णइस्संति रयण-दीवं. निक्खित्तमेत्तेहि य भत्थया फालेयव्वा छुरियाहिं. तओ रयणसंगहो कायव्वो. एस रयणदीवगमणस्स उवातो त्ति. रयणसंगहं च काऊण वेयड्डपायसमीवे सुवण्णभूमि-मागम्मत्ति. ततो जाणवत्तेण पुव्वदेसे आगम्मइ त्ति । ततो सत्थिया तस्स वयणेण छगले 10 मारेउं पवत्ता । मया भणिओ रुद्धत्तो—नाऽहं एरिसं वाणिज्जं जाणामि. जइ जाणंतो न एंतो. तं ममं छगलं मा विवाडेह. एण्ण अहं कंताराओ नित्थारिओ, तो एयस्म उवयारो जुत्तो । रुद्धत्तो भणति—किं तुम्हे एगागी करिस्सह ? । मया भणिओ—विहीए देहपरि-चायं करिस्सं । ततो सो ममं मरणभीरू सत्थियसहिओ तं छगलं मारेउकामो । अहमेगागी न समत्थो निवारेउं । सो पुण छगलो ममं निवारणुज्जयं दीहाए दिट्ठीए निज्झाएइ एगगचित्तो । 15

ततो मया भणिओ—हे छगल ! असत्तो हं तुहं रक्खिउं. सुण पुण—जइ ते वेयणा, अत्थि तुमे पुव्वकओ नूणं मरणभीरूणं सत्ताणं वहो. ततो सयंकडकम्माणुभवणं, ण ते पओसो निमित्तभूए कायव्वो. भयवंतो अरहंता वीयरग-दोस-मोहा अहिंसा सब्बं अदि-ण्णदाणविरती वंभचरियं निम्ममत्तं च संसारवोच्छेदं भासंति. तं सब्बं सावज्जं जोगं वो-सिर सरीरमाहारं च, 'नमो अरहंताणं' ति य वयणं चित्ते निवेसेहिं, ततो ते सोग्गती 20 भविस्सति । एवं च भणंतस्स य मे छगलो अंसुपुण्णमुहो पणओ ठिओ । मया वि से उच्चारियाणि वयाणि, पच्चक्खायं भत्तं, अरहंतनमोक्कारो य सिद्ध-साहुसहिओ उदीरिओ । ततो सो संविग्गो चित्तलिहिओ विव निप्पकंपो विवाडिओ तेहिं । कया भत्था, रुद्ध-दत्तेणं पायवडिण्ण पवेसिओ भत्थं, सत्थिगा वि पविट्ठा णियगे । ततो कीय वि वेलाए उवतिया सउणा, ते सद्देण तक्किया, तेहिं आमिसलोल्लेहिं उक्खित्ता भत्थगा, अहं पुण 25 दोहिं भारुंडेहिं गहिओ । कहां पुण जाणामि ?, आगासे हल्लाविज्जमाणो कंटुगो विव उवायो पाएहिं निज्जामि, दूरं च णीओ । भंडमाणं तिव्वामरिससंपलग्गाणं पडिओ वय-णाओ महद्देहे । पडंतेण य मए भिण्णो भत्थओ छुरियाए, पवंतो उत्तिण्णो जलाओ । ततो गगणं निज्जामि, पस्सामि य सत्थिए गच्छमाणे विहंगभत्थजाणेहिं । मदीयं च भत्थं सउणा गहाय गया । चिंतियं च मया—अहो ! कयंतो मं बाहति, अहवा पुरादुच्चरिएण 30 मे इमा अवत्था । ततो मे चिंता जाया—न मे खमं पुरिसगारस्स, अहं मरिउं आरुहामि

पब्यं, जओ समो भूमिभागो तओ पवजिस्सं । ततो कयववसाओ दुरुहिउमारद्वो पब्यं, साहामिगो इव हत्थ-पाएहिं लग्गमाणो कहंचि पत्तो सिहरतलं ।

निज्झायमाणेण य मया दिट्ठं सेयं वत्थं चलंतं मारुएण । चित्तिं च मया—कस्सेयं वत्थं होज्ज ? त्ति । निव्वण्णयंतस्स य मे उवागया सण्णा—एस साहू एक्कपादो ऊसवियबाहू
5 आयावयंतो चिट्ठइ त्ति । चित्तिं च मया—सफलो मे पुरिसयारो साहुदंसणेण जातो त्ति ।
परितुट्ठो पत्तो मि साहुसमीवं, निसीहियं काऊण तिगुणपयाहिणापुवं वंदिऊण संठिओ
मि से अभिमुहो पसंसंतो हियएण—अहो!!! कयत्थो जोगपट्ठिओ त्ति । सो मं चिरं
निज्झाइऊण भणति—सावय ! तुमं चारुसामी इब्भस्स भाणुणो पुत्तो होज्जासि ? त्ति ।
मया भणिओ—भयवं ! होमि त्ति । ततो भयवया भणियं—कहं सि इह आगओ ? त्ति ।
10 ततो से मया गणियाघरपवेसादी पब्यारुहणपज्जंतं सबं परिकहियं । ततो साहुणा समत्त-
नियमेण आसीणेण भणियं—ममं जाणेह ?, अहं अमियगई, जो तुव्वेहिं मोइओ
मरणाओ त्ति । मया भणियं—भगवं ! किं ते पच्छा कयं ?, कहेह मे । ततो मे कहयति—
अमियगतिणो अवसेसो परिचओ

अहं तुम्ह सयासाओ उप्पइओ, आवाहिया य विज्जा, कहियं च मे तीए—वेयड्डुप-
15 षए कंचणगुहाए ते पिया अरीहिं समं अच्छए । ततो गओ मि कंचणगुहं । दिट्ठा
मया सुकुमालिया मिलाइमाणी इव पुप्फमालिया दुक्खसमुद्दमवइण्णा । वेयालविज्जाए
ममं सरीरं^१ मयं दंसेऊण भणइ—एसो ते भत्ता अमियगई, ममं भजसु त्ति, अहव जलंतं
पावयं पविससु त्ति । सा भणइ—अणुसरामि भत्तारं अमियगतिं त्ति । तेहिं महंतो
कओ कट्ठरासी, दिण्णो पावगो, सवं पक्खित्तं, पिया सवं परिसज्जिऊण निसण्णा ।
20 तंसि वेलाय अहं पत्तो, मया य हुंकारियं, पलाया ते, उक्खित्ता पिया चित्तगाओ,
विम्हयं गया 'अहं जीवामि'त्ति । ततो मया ते^२ निद्धाडिया पविट्ठा महण्णवं । ततो हं
नियत्तो गतो पिउसमीवं, कहियं तायस्स । ततो पिउणा मे धूमसिहो णिकायवुड्ढेहिं असं-
भासो कारिओ विज्जाहराणं । एवं अहं अच्छामि ।

अण्णया य मे पिउणा विज्जाहररायसुया मणोरमा नाम कण्णा आणीया । कयपाणि-
25 गहो हं भज्जाहिं सह रमामि । तओ य मइ रज्जधुरं निसरिऊण हिरण्णकुंभ-सुवण्ण-
कुंभचारणसमणाणं समीवे पव्वइओ णिस्संगो तवरओ विहरति । ममं च सीहजस-
वराहगीवा दुवे पुत्ता जाया, दारिया गंधव्वदत्ता । अहमवि सीहजसस्स रज्जं दाऊण
सुयपिउपरिणेव्वाणो पव्वइओ तेषिं चेव समीवे चारणसमणाणं । अहिगयसुत्तो अहं
कंठयदीवे कंकोडयपव्वए आयावयामि, रत्तितेण गुहाए परिवसामि ।

30 तं सुट्ठु जं सि भइमुह ! इह मिलिओ मया सह । इयाणि ण ते किंचि परिहाहिति ।

१ पव्वयं, आरूढो य जइ समं भूमिभागं पव^० शां० विना ॥ २ णो व्व ह^० शां० विना ॥ ३ णीरगं पदं शां० ॥ ४ ते धाडिं शां० विना ॥

मम सुया इहं दिणे दिणे वंदगा आगच्छंति, तो ते सुता इह सनयरे सुस्सुसं करिस्संति, चंपं च विउलेण अत्थेण सह नइस्संति त्ति ॥

एवं च मे भयवं कहेइ अचिरस्स त्ति पत्ता य विज्जाहररायणो सीहजसो वराहगीवो य, तेहिं पिया पयक्खिणीकओ वंदिओ य । साहुणा भणिया—पुत्ता ! तायस्स भे चिरस्स ताव कुणह पणामं, किह वि एस इहाऽऽगतो । ततो ते भणंति—तात ! किं एस चारु-5 सामी भविज्ज ? त्ति, जं भणह 'सो भे धम्मओ पिय' त्ति । तओ तेण भणिया—आमं, एसो थाण-धणपरिब्भट्टो मम दंसणमागओ चिरस्स त्ति । सब्बं तेसिं तेण परिकहियं । तओ तेहिं अहं पिउसरिसीए पडिवत्तीए वंदिओ, वीसमंतो य, भणिओ य—इदाणिं अम्हे दुप्पडियारस्स दुमोक्खस्स तातजीवियदाणोवकारिस्स सत्तीए पञ्चुवगारं करिस्सामो. अम्हं भागधिज्जेहिं तुब्भे इह आणीया; बोलीणो भे इदाणिं किलेसो । एवं च ते संलवंति । 10

देवो य पडिरूवो रुचिराऽऽभरणभूसिओ अरयंबरो तेयवं उवगतो । सो मं हरिसा-यंतो 'नमो परमगुरुणो'त्ति वंदंतो पणओ । पच्छा णेण अमियगई वंदिओ । पुच्छिओ य विज्जाहरेहिं—देव ! कमं पुच्छामो—किं साहू पुबं वंदणीया ? उयाहु सावय ? त्ति । तेण भणिया—साहवो वंदणीया, पच्छा सावगा. अहं पुण भत्तिरागेण कमचुक्को. एणसिं मया पसाएण इमं देवसरीरं लद्धं रिद्धी य त्ति । विज्जाहरेहिं पुच्छिओ—कहं ? ति । तओ भणइ—15 अहं छगलभावे जाइस्सरो छ जम्माणि सुमरमाणो एतेहिं धम्मे निजोजिओ. सुणह—पढमं ताव अहं अहव्वेयपवत्तेहिं मंतनिओगेहिं आहूओ जलणे पंचवारा, छट्ठं वणिएहिं मारिओ त्ति । तओ पुच्छिओ विज्जाहरेहिं—(ग्रन्थाग्रम्—४२००)देव ! कहं अहव्वेओ समुप्पणो ? केण वा कओ ? त्ति । तओ भणति—महाकालो नाम देवो परमाहम्मिओ, तेण सगर-पउट्टेण पसुवहो तस्स निरयगमणहेऊ पगासिओ. सो य पिप्पलाएण परंपर्राएसेण गहिओ. 20 तओ णेण तंनिस्साए अहव्वेओ पणीओ. सुणह य पिप्पलायर्पभवं—

पिप्पलायस्स अहव्वेयस्स य उप्पत्ती

अत्थि वाणारसी नाम नगरी, तत्थ सुलसा नाम परिवाइया बहुसिस्सिणीपरिवारा घागरण-संखसत्थकुसला बहुसम्मया परिवसह । जन्नवक्को य तिदंडी वायत्थी वाणा-रसिमागओ । तओ तेसिं आलावो जाओ । तओ सुलसा नाणमएण भणति जन्नवक्कं—25 जई सि मं जिणसि वाए तओ छम्मासे पाउयाओ वहामि त्ति । जाओ य पासणियस-मक्खं वाओ । सा जिया सहसत्थे जन्नवक्केण । माणं अवकिरिय सुस्सुसं पवत्ता काउं । तओ तेसिं भिन्नकहासु पवत्तासु अब्भासजोएण वेयकरो जाओ । तओ सिस्सिणीहिं परि-चत्ता 'असील' त्ति । एगा नंदा नाम चिरसंगया भगिणीभावे वट्टमाणी ठिया । सुलसाए

१ °कारस्स शां० विना ॥ २ भत्तीए उ० मे० ॥ ३ अब्भुव° ली ३ शां० विना ॥ ४ °रागमेण ग° शां० ॥ ५ तस्स निस्सा° शां० ॥ ६ पसवं शां० ॥ ७ °समया क ३ शां० विना ॥ ८ °ह ममं शां० ॥ ९ वइक° शां० ॥

गब्भो आहूओ । सा 'मा पगासगब्भा परिभूया भविस्स' इत्ति तित्थजत्ताववएसेण निग्गया
 नंदाए संदिसिऊण ठाणं । गंगातीरे सह जन्नवक्केण पिप्पलपायवस्स घणकुडंगपरिक्खि-
 त्तस्स अहे ठिया अच्छति । नंदा य से उदंतं वहइ । सा जाव पसवणदिवसा इति ताव
 निबिण्णा । जन्नवक्कसुस्सूसाए काले पसूया दारगं, 'तं सि ण्हायं जन्नवक्कस्स पासे
 5 ठाविऊण गंगातित्थे उयरामि' ति अवक्कंता । 'किं मे दारगेणं? ति, अलं च मे जन्नव-
 क्केणं' ति चिरावेंतीए दारगो रोवइ । जन्नवक्केण अवलोविया उचिए तित्थे, 'णत्थि, गय'
 ति चिंतापरो 'कंहं पासेमि णं?' ति अच्छति । वायचलिओ पिप्पलो पडिओ मुहे दार-
 गस्स, तेण सो आसाइओ, संठिओ रुत्तुं । चितियं जन्नवक्केण उज्झिउकामेण—इयाणि
 आहारं काउमारद्धो पिप्पलं अयइ, 'पिप्पलाओ भवउ' ति नामं सिलाए आलिहिऊण
 10 गओ । इओ नंदा सिणेहेण पसवणदिवसे जाणिऊण घयं गहेऊण तं पएसं पत्ता । सो
 दारगस्स पिप्पलो भट्टो मुहाओ चलमाणस्स, पुणो रोवइ, सुओ सहो नंदाए रुण्णस्स,
 चितियं च णाए—पसूया सुलस ति । तुट्ठा आगया कुडंगमंडवं, दिट्ठो अणाए दारगो,
 नामं च वाइयं 'पिप्पलाओ' ति, न पस्सइ य दो वि जणाइं, परिमग्गिऊण 'गहिओवक-
 रणाणि गयाणि' ति अणुकंपाए दारगं गहेऊणं अइगया वाणारसिं । दिण्णपीहइं कहेइ
 15 आसण्णजणस्स—गंगातीरे दिट्ठो ण्हाइउं गयाए । तेहिं भगिया—साहु कयं, अम्हे ते
 उवगहे वट्ठिस्सामो । जत्तेण से कओपग्गहो वड्ढाविदो तीए, अहिज्जिओ अक्खरसंजोगं,
 गहिया अणेण वेया संहंगेहिं ।

तओ वणिगाए कलहसीलो वालभावे नंदाए णं भण्णइ—अण्णेहिं जणिओ ममं
 बाहकरो जाओ ति । तओ तेण पुच्छिया—अम्मो! कहय कस्साऽहं पुत्तो? ति । सा
 20 भणइ—ममं ति । निबंधे कए कहिओ पभवो । तओ सो पदुट्ठो माया-पियरस्स, कओ
 अणेण अहव्वेओ, मातुमेह-पिउमेधा विकप्पिया, अभिचारुगा मंता, सो य लोकबहु-
 मओ समिद्धो जाओ । पुणो य जण्णवक्को आगतो, सो य पिप्पलादेण अहिणवबुद्धिणा
 पराजिओ, नीओ सगिहं सम्माणिओ अच्छति । पुच्छिओ—कस्स तुमं पुत्तो? सो पि-
 प्पलं साहइ । तेण णाओ—एसो मम पुत्तो ति, कस्सऽण्णस्स एरिसी सत्ति? ति ।
 25 तेण भणिओ—अहं पिप्पलं जाणामि, जइ पुण तुब्भं पुत्तो ति तो कयत्थो मि । सक-
 लुसो य णं उवचरति । कालेण य बहुणा सुलसा नंदाए वट्ठमाणी वोढुमागया, दिट्ठा
 अणाए नंदा पिप्पलायभवणे संकंता । पुच्छंतीये से कहिया पिप्पलायपरिवड्ढी । तस्स
 च्चिय नंदाए विदिता कया—एसा ते पुत्त! माया सुलस ति । तेण माया वि मिच्छोव-
 चारेण उवचरिया । भणिओ अणेण जण्णवक्को—ताय! तुब्भे महंता पिउमेहेण दिक्खि-
 30 ज्जह ति । तेण भणिओ—पुत्त! जं मे हितं तं कुणसु ति । ततो दिक्खिओ विजणे गंगा-

तीरे जंतिओ, भणिओ य—जीहं तात ! दंसेहि त्ति । सां य से लहुहत्थयाए कत्तरीए छिण्णा । ततो अवायस्स खारसित्तेहिं सरीरावयवेहिं कण्ण-णासोट्ट-कर-चरणादीहिं अग्गी-हुओ, साविओ य—दुरायार ! किं मया तव जायमेत्तेण अवरद्धं जं विजणे उज्झिओ मि ? त्ति. कीस कस्सइ न कओ विदितो जहा जीवावित्ति ? . तुमं सि मे सत्तु त्ति । निच्चिट्ठो छूढो गंगाजले, गंधोदयसित्ता य कया भूमी, पयासियं च 'मत्तो विमाणेणं' ति । 5 एवं सुलसा विवाडिया । एवं तस्स पिउ-मायघायगस्स पिप्पलादस्स अहं-सिस्सो वड्ढली नाम, सो हं अहवेयविदू माहणे पाढेमि, मओ य छगलो जातो ।

इओ य मिहिलाए जणगो राया । तस्स सुणगमेधो तावसो उवज्झाओ । तेण अहं पुरोहिण्ण रत्तो संतिनिमित्तं हतो पुणरवि जातो छगलो । एएणं पंचवारे सुणकमेधेण हुओ । सुमरामि य वड्ढलिप्पभवाओ जातीओ । पुणो टंकणदेसे छगलो जातो । बणि-10 एहि य तम्मि हम्मामि त्ति एएण मे उवइट्ठो अहिंसार्चिधो धम्मो । ततो मे चित्तियं—होइ एसो सुद्धो उवएसो धम्मस्स, वेदसत्थोवदेसस्स फलं इमं छट्ठं मरणमणुभवामि त्ति । एएण वयणं जिणदेसियं भावेण रोइयं, ठिओ मि बोसट्टकायो अरहंवनमोक्कारपरिणओ, मारिओ वणिएहिं । ततो हं नंदीसरदीवे जातो देवो । तमहं इभपुत्तस्स गुरुपूयं कार्त्तकामो आगतो ॥

ततो विज्जाहरेहिं भणियं—देव ! अम्हे पुवं करेमु पूयं. चारुसामी अम्हं तायस्स 15 जीवियदायगो, पच्छा तुब्भं धम्मोवदेसगो त्ति । सो भणइ—अहं ताव पूएमि, ततो तुब्भे काहिह सम्माणं ति । विज्जाहरेहिं भणिओ—देव ! तुब्भेहिं पूयाए कयाए का सत्ती अम्हं अतिसएउं ? . अम्हेहिं पुण पूइयस्स सुस्सूसापुव्वगं तुब्भे काहेह पूयं. कुणह पसायं ति । एवं देवं अणुमाणेऊण णीओ हं विज्जाहरेहिं सिवमंदिरं नगरं । देवो वंदिऊण 'चारुसामि ! चंपागमणूसुओ ममं सुमरसु' त्ति गतो । ततो हं नियगघरे इव सीहजस-वराहगीवेहिं 20 पिउसम्माणेण उवयरिज्जमाणो अच्छामि ।

अण्णया य भणिओ मया राया—सुमरामि अम्माणं, गच्छेमुं त्ति । ततो मं भणंति दो वि जणा—तात ! ण भे गंतुमणे धारेउं जुत्तं अम्हं, जह तुब्भं समाही तह होउ. एकं पुण सुणइ—इहं तातेण अमियगइणा इहगएण धूयाए विजयसेणां देवीअत्तियाए कारणे नेमिन्ती पुच्छिओ. तेण आदिट्ठा—'उत्तमपुरिसमारिया भविस्सत्ति, जो सविज्जा-25 हरं द्वाहिणभरहं भोच्छिहिति. सो य चंपाए एयं दारियं गंधवेण जिणेहिति चारुदत्त-गिहे ठियं. चारुदत्तो य भाणुसेट्ठिपुत्तो कारणेण इहं एहिति, तस्स समप्पिया तं पावि-हिति. तं कहं नज्जिहिति ?—गयमिहुणस्स चित्तकम्मलिहियस्स आउविसेसं नाहिति, वीणाओ य सो दूसेहिति सकेसतंति-दड्ढ-उदगहतदारुनिम्मियाओ, सत्तसरतंती मग्गि-हिति, एवं नायवो' तं नेह दारिगं त्ति । मया पड्डिवण्णं । ततो णेहिं विण्णो धरणिगोयर-30

१ सयं से उ० मे० ॥ २ वामि त्ति शां० ॥ ३ एतेहिं मे शां० ॥ ४ उं आगं शां० विना ॥ ५ सामि ली ३ शां० विना ॥ ६ उच्छेजसु त्ति शां० ॥ ७ णाए देवीए अं शां० विना ॥ ८ उच्छिहिति शां० विना ॥
ब० हि० २०

दुल्लहो रयण-हिरण्णरासी । पत्थाणकाले य विजयसेणाए देवीए सुया मे अप्पिया सप-
रिच्छदा सदास-पडिचारगा 'गंधवदत्ता एसा धूया राइणा पव्वयंतेण संदिट्ठा, तुब्भं
धम्मणेण धम्मनिक्खेवो' ति ।

चिंतिओ य मया देवो सणियमेणं उवागतो । विमाणेणं तेण आणिओ पुरिं चंपं
5 सविहवो सह गंधवदत्ताए परिचारिगासहियाए अद्धरत्ते । दिण्णो णेण विउलो अत्थ-
सारो ति निक्खित्तो उववणे पुरिबाहिं, पडमंडवेसु य पसुत्तो परिचारियवग्गो । 'रायं
संदिसामि तव निमित्ते, कज्जे य मे सुमरिज्जासि' ति वोत्तूण गतो देवो । विज्जाहर-
देवदिण्णा वेसर-खरा उट्टा य संठिया, सगडाणि य ठवियाणि विविहभंडोवक्खर-
भरियाणि । देवसंदिट्ठो य राया आगतो पच्चूसे दीविगापरिविओ अप्पपरियणो । मम
10 निवेदितं, पूइओ अग्घेणं, 'तं णाहं परिस्संतो, इयाणिं तुब्भेहिं अहं सणाहो गिहं पवि-
सिज्जउ, मोएमि णं अहं ति । उइए आइच्चे सुयवुत्तंतो माउलो आगतो, 'सो मे परि-
स्संतो, भणियं च णेण—अहो ! ते कुलं उण्णामियं, कओ ते पुरिसयारो । पुच्छिओ—
अम्माणं को पच्चतो ? । साहइ—सुणह—तुब्भेसुं पवसिएसु वसंततिलयां तुब्भे अपस्स-
माणी गिहे, असोगवणियं च हिंडिऊण पुच्छिया चेडिगाओ—कहिं गओ चारुसामि ?
15 ति. ताहिं कए निबंधे कहियं—अम्माहिं 'अत्थहीणो' ति काऊण उज्झिओ जोगपाण-
पीओ भूयगिहे. ततो उवलभिउं वत्तं गया धरिणिसयासं. अपस्समाणीय तुमं बद्धो
वेणीबंधो, दिण्णो निक्कओ रण्णो, पडियग्गया धरिणिं, मित्तवती य वयं रक्खमाणी
अच्छइ ति, राइणा य मोइयं गिहं । ततो हं पहट्ठो पवेसिओ^१ नेगमेहिं पूइज्जमाणो
नियगघरं, वंदिया अम्मा, मित्तवती उवगूहिया, वेणीबंधं मोइया वसंततिलया, धरि-
20 याणि य रयणाणि भंडगिहेसु । संपुण्णजोव्वणा य गंधवदत्ता कमेण जाया । ततो मया
सभामंडवो कारिओ, गंधववइणा(गंधवपइण्णा) य दारियाए पगारिंयं तुम्हं परिमग्गणत्थाय
गयमिहुणं कारियं, 'सिप्पिणा य लेक्खं कारियं । ततो हं कुलधम्माणुवरोहेण भोगे
भुंजमाणो विहरामि, मित्तसुयविज्जाहरसंदेसं च मासे मासे अणुट्ठेमि ।

तं एसो अत्थो जं मया तदा भणियं—दारिगा कुलेण तुब्भं समीं वा विसिट्ठा वा होज्ज
25 ति, अग्गिहुण्णकारणं च पुच्छिया ॥

एवं सोऊण मया सेट्ठी पूइओ विसज्जिओ य । अहमवि भुंजामि भोए गंधवदत्तं
लालंयतो, तीसे अणुमयाओ य सामा-विजयाओ सामबहुल-मिय-महुरभासिणीओ
कलासंपुण्णाओ । एवं मे सिट्ठिभवणे निरुवसग्गं वच्चइ कालो ।

१ 'मेवं उ° शां० विना ॥ २ 'चारगव° शां० ॥ ३ 'रेज्जासु ति शां० ॥ ४ तेणाहं शां० ॥ ५ सोम
प° शां० । सो मं प° उ० मे० ॥ ६ पच्चंतो शां० ॥ ७ 'या उ तु° शां० विना ॥ ८ 'च्छति इति ली ३ ।
'च्छति इति क ३ गो ३ ॥ ९ 'ओ गिहं ने° शां० विना ॥ १० 'वयणा य दा° शां० विना ॥ ११ 'सियं
शां० विना ॥ १२ सेट्ठिणा उ २ विना ॥ १३ समाणा वि° ली ३ ॥

उवत्थिओ य पहाणो रिऊ वसंतो, संसाहिओ सिसिरो, भमइ कुसुमसुरभिरओ, सुवए सवणसुहयं परहुयारुयं, सुहोपभोगाइं सललियाइं मयणवसमुवेइ तरुणसत्थो, घुटा य सुवरणे जत्ता । चंपाहिवस्स पुव्वकराइणो देवीए समुहमज्जणदोहलविणोयणत्थं सरो संचारिमसलिलवित्थरिओ 'समुहो' त्ति दंसिओ उवायपुव्वं । तीए संपुण्णदोहलाए पुत्त-लंभपरितोसपुण्णमुहीय विणोयत्थाय संवच्छरजायं (ग्रंथाग्रम्—४३००) पुत्तं गहाय 5 पउरसहियाए किर पवत्तियाय अणुवत्तए बहुं कालं ।

ततो सिद्धिणो अणुमए कयं मे उउगुणसाहारणं परिकम्मं । आगया गंधवदत्ता मह-रिहाऽऽभरण-वसणा परियणाणुबद्धा, वंदिऊण पासे मे निसण्णा । सेट्टिसंदिट्ठं च मे पवहणं उवट्ठियं, उवगतो मि बाहिं भवणस्स, आरूढो य समं गंधवदत्ताए, गहिया वुट्ठेण से रस्सीओ, पत्थिओ मि रायमग्गेण, वाहण-पुरिससंबाहेण किच्छेण निग्गओ नयरीओ । 10 अणुबद्धं मे पवहणं परियणेण, थिमियं गम्मए पस्समाणेहिं कित्तणाणि । वच्चंति णागरया विभवे दंसेंता । कमेण उववणपरंपरदंसणमणो पत्तो जणो महासरं । तत्थ वासुपुज्जस्स अरहओ आयतणं, तत्थ पहाणो जणो कयपणिवाओ संठिओ तेसु तेसु पदेसेसु सैरासण्ण-कुसुमियपायवगहणेसु । अहमवि सेट्टिस्स णाइदूरे अवइण्णो पवहणाओ सह गंधवद-त्ताए, पुव्वसज्जिए आसणे ठितो, वीसंताण य दिज्जए अण्ण-पाणं, विहिए उवभुंजामहे सह 15 परिजणेण । भुत्तभोयणो य सह पियाए पस्सामि वसंतकालजणियसोभे सहयार-तिलय-कुरुवय-चंपगपायवे, ते य दंसेमि गंधवदत्ताए ।

दिट्ठं च मे असोगपायवस्स अहे सण्णिसण्णं नागकुलमिव चण्डालकुलं । मायंगे तत्थ मल्लदामालंकिए, चंदणाणुलित्ते, चुण्णभुक्खंडियबाहु-सीसे, कुवलयकिसलयतणसोल्लियक-यकण्णपूरे मत्ते विय मायंगे पासामि । तेसिं च मज्जे कालिया सिणिद्धछविया सुहभा-20 विया वुद्धा य पसत्थगंभीरा दसिणासंघायसुकुमालाणि वत्थाणि परिहिया दिट्ठा य मया पीढिकासण्णिसण्णा रायलच्छीविहूसिया । अण्णम्मि य अवगौसे सममऽसमीवे दिट्ठा य मया कण्णा कालिगा मायंगी जलदागमसम्मुच्छिया विव मेघरासी, भूसणपहाणुरंजि-यसरीरा सणक्खत्ता विय सवरी, मायंगदारियाहिं सोमरूवाहिं परिविया कण्णा । ततो ममं पस्समाणी संठिया, भणिया य सहीहिं—सामिणि ! नट्टोपहारेण कीरउ महासरसेवा । 25 ततो धवलदसणप्पहाए जोण्हामिव करेतीए ताए भणियं—एवं कीरउ, जइ तुम्हं रोयइ त्ति । कुसुमियअसोगपायवसंसिया मंदमारुयपकंपिया इव लया पणच्चिया । ताओ वि णं निसण्णाओ महुयरीओ विव उवगाइउं पवत्ताओ सुइमधुरं । ततो सा धवलेण लोयणजु-यलसंचारेण कुमुयदलमयं दिसावलिमिव कुणमाणी, पाणिकमलविच्छोभेणै कमलकिसलय-सिरिमावहंती, कमागयपाउद्धारेणै सारसारससोभमुव्वहंती नच्चइ ।

१ सवरणे (सरवणे) शां० विना ॥ २ °मुप्पण्णदो° ली ३ ॥ ३ सागरास° शां० ॥ ४ °सुमिएसु पदेसेसु सनयरासण्णकुसुमियपाय° शां० विना ॥ ५ °से मम ली ३ शां० मे० ॥ ६ °ए णाए शां० ॥ ७ °णं कोम° शां० विना ॥ ८ °रिमोहावंती शां० ॥ ९ °ण सरससोभ° क ३ गो ३ । °ण सरसरससोभ° ली ३ मे० ॥

तं च मे ददुं चित्ता समुपपण्णा—अहो ! इमा मायंगदारिया समयं अमुंचमाणी सि-
क्खियणुणे दंसेइ. रूवस्सिणी वियक्खणा य जातीए दूसिया. कुडिला कम्मगती, जेण इमं
रयणं अत्थाणे णिक्खित्तं । अहं च तीए रत्तहियओ पस्सामि । पुच्छइ य मं किं पि गंध-
व्वदत्ता, मया य तं नट्टगुण-गीयसहेण न सुयं । ततो कुविया, 'मदवसेण मायंगी पस्समाणो
5 ण मे पडिवयणं देहि'त्ति आवासमतिगया । अहं पि लज्जिओ कहंचि मायंगकण्णगाओ
दिट्ठिं निवारेऊण आवासमतिगतो । सा वि दारिया ममं पस्समाणी सह सहीहिं नियग-
त्थाणमुवगया, मायंगवुद्धा य पणमिऊण संठिया ।

ततो अवरं पतिलंबिए दिणयरे गंधव्वदत्ता परिजणेण आरोविया पवहणं, पयक्खिणं
पत्थियं पवहणं । कमेण अतिगतो मि पुरिं सह सेट्टिणा, पञ्चुवगतो परिजणेण, ओरुभिया
10 गंधव्वदत्ता, अइगया वासघरं, ठिया य सयणीए । भणइ मं गंधव्वदत्ता—दिट्ठा ते चंडाली ?
सा य बुद्धा ?, न रमति किं कमलवणे हंसो ? त्ति । ततो मया सा ससवहं पसाहिया—सुंदरि !
नट्टं विसेसओ दिट्ठं मया गेयं च सुयं, न मायंगि त्ति । एवं मे सा रयणी अइच्छिय त्ति ॥

॥ इति श्रीसंघदासगणिविरचिते वसुदेवहिंडौ गंधव्वदत्ता
लंभो तइओ सम्मत्तो ॥

15

गंधव्वदत्तालंभग्रं० ८९८-१३. सर्वग्रं० ४३३९-१८.

चउत्थो नीलजलसालंभो.

पभायाँए य सव्वरीए कयपरिकम्मो अत्थाणगिहे अच्छए । उवट्ठिओ मं दाराहिगतो—
सामि ! देवीओ भे दंसणं अभिलसंति, संदिसह त्ति । मया भणितं—पस्संतु छंदओ ।
ततो हं मुहुत्तमेत्तस्स पस्सामि पुव्वदिट्ठं मायंगवुद्धं । सा भणइ—'पुत्त ! सुहं ते ?, जीव
20 बहूणि वाससहस्साणि' त्ति वोत्तूण पडिचारगोपणीए आसणे असंकिया आसीणा । ततो
मया चित्तियं—'किं मण्णे राइणो एसा कयप्पसादा, जओ जणगिहाणि पविसइ ? त्ति,
आसणेसु निवेसइ ?' एवं च चित्तेमि । बुद्धौ य पभणिआ गंभीरमहुराए सरस्सतीए—
भइमुह ! जा ते सरमहे नच्चमाणी दिट्ठा कण्णगा तं भे दाउकामा अहमागया. पडिच्छसु
णं त्ति, जया एसा जोग्गा तव त्ति । मया भणिया—सरिसवण्णसंबंधं पसंसंति पंडिया,
25 असमाणगोत्तं न पसंसंति । ततो भणति—जयइ भयवं सुरासुरपइपूइयपायपउमो आइगरो
वंसाणं उसभजिणिंदो. तस्सेव चलणाणुग्गहेण परिवद्धियविमलकित्तिसमुदओ अम्हं वंसो
जयति । ततो मया भणिया—को तुब्भं वंसो ? त्ति । ततो भणइ—सुणाहि, जहा मया सुयं
पुव्वपुरिसपरंपरागयं पढमजिणचरियवण्णणाहिगारेण । मया भणिया—कहेह । ततो भणइ—

१. °हणं कमेण शां० विना ॥ २. °ण उरूढो पवहणाभो परिजणेण ओरु° शां० विना ॥ ३. °थायं च
सव्वरी कयं कयं क ३ गो ३ ॥ ४. °बुद्धिं शां० विना ॥ ५. °ह्वाय पभणियं गं० ली ३ ॥ ६. णं । सा 'तह'
त्ति मया भणिया. शां० विना ॥ ७. °सजणसं० ली ३ ॥ ८. °रपरिपू० ली ३ । °रपह्वरु० उ २ ॥

उत्सभसामिचरियं

इहेव भरहे इमाए ओसप्पिणीए छ कालभेदा, तं जहा—सुसमसुसमा १ सुसमा २ सुसमदूसमा ३ दूसमसूसमा ४ दूसमा ५ दूसमदूसम ६ त्ति । तत्थ जा य तइया समा तीसे दोसागरोवमकोडाकोडीपरिमाणाए पच्छिमतिभाए, नयणमणोहर-सुगंधि-मिड-पंचव-
 ण्णमणि-रयणभूसियसरतलसमरम्मभूमिभाए, महु-मदिरा-खीर-खोर्दरससरिसविमलपाग-5
 डियतोयपडिपुण्णरयणवरकणयचित्तसोमौणवावि-पुक्खरिणी-दीहिगाए, मत्तंगय-भिग-तुडि-
 य-दीवसिह-जोइ-चित्तंग-चित्तरस-चित्तहारि-मणियंग-गेहसत्थमत्थमाधूतिलगभूयकिण्णकप्प-
 पायवसंभवमहुरमयमज्जभायणसुइसुहसदप्पकासमल्लयकारसातुरसभत्त-भूसण-भवण-विकप्प-
 वरवत्थपरिभोगसुमणसुरमिहुणसेविए काले बहुकालवण्णणिज्जे विदेहिका दुवे सत्थवाहपुत्ता
 सह वड्डिया, सह पंसुकीलिया, निरंतरसिणेहसंबद्धा, सहियसंववहारिणो, पगइभइया; 10
 एगो पुण कारणे कम्हिइ माती । ते सहावभइया कालगया समाणा अज्जभरहमज्जदेसे
 एगो जातो मिहुणपुरिसो, वीओ^१ पुण मायापहाणयाए तहिं चेव धवलो हत्थी जाओ ।
 कमेण पत्ता जोवणं । सातिसयसौहुपुव्वकहियपउमसरसमागया अण्णोण्णदंसणविवड्डिय-
 पीइजोगा जाईसरा जाया । ततो तेण करिणा पहरिसपुण्णहियएणं नरमिहुणं खंधे समा-
 रोवियं । तेण य एरावणरूविणा चउदंतेण हत्थिरयणेण विररमाणो सो पुरिसो ‘विमल-15
 वाहणे एस अच्छति, एसो^२ एइ?’ त्ति मिहुणेहिं विम्हियमुहेहिं दीसमाणो पगासो जातो,
 उत्तमसंघयण-संठाण-लक्खणोववेयदेहो, नवधणुसयसमुस्सिओ । कालाणुभावेण य मणु-
 याणं तेसिं ‘मम इमा, ण तव भूमी; मम इमो गेहागारो पुव्वं अहिट्ठिओ फलदुमो पुक्ख-
 रिणी व’त्ति । कयाइं च विमलवाहणपुण्णोदयचोइएहिं मिहुणेहिं समागएहिं कयंजलिपुडेहिं
 विण्णविओ—विमलवाहण ! अज्जो ! होहिति णे पमाणं णिग्गहा-ऽणुग्गहेसु. तव संदेसेण 20
 वट्ठिस्सामो. न मो वयं सत्ता परोप्पराभिभवं निवारेउं. तुमं पभवसि णे जीविदाणं, कुणसु
 पसायं ति । ततो तेण ‘तह’ त्ति पडिस्सुयं । विभत्ता य मज्जदेसवत्तीणं नरमिहुणाणं भूमि-
 भागा दुमा य वावीओ य । भणिया य—सम्मए परेण उवकसियव्वं, न विक्कमेणं ति । जो
 य मज्जायमतिक्रमति तं विमलवाहणो मिहुणसमक्खं हक्कारेइ । ततो सो हक्कारओ आम-
 रणंतं दंडं सुमरमाणो नातिक्रमति । विमलवाहणस्स भारिया चंदजसा चंदप्पहापयर-25
 विमलजसा दसभागावसेसजीविया पसूया मिहुणं चक्खुमं च चंदकंतं च । विमल-
 वाहणो कुलगरो पलिओवमदसभागं जीविऊण कालगतो । चक्खुमं कुलगरो सुराण वि
 चक्खुहरसुंदररूवो हक्कारदंडणीतीये सविसेसतरं मिहुणेहिं पूइज्जमाणो असंखाओ वासको-
 डीओ सामित्तं करेमाणो विहरइ । ततो चंदकंता वि चक्खुमंतो भारिया नियगाउदस-

१ °खोहर° गो ३ ॥ २ °सोवाण° ली ३ ॥ ३ °म्हियि मा° क ३ गो ३ ॥ ४ °ओ मिहुणहत्थी ।
 कमेण शां० ॥ ५ °साहुपु° क ३ गो ३ ॥ ६ विचरमा° ली ३ । विरायमा° शां० ॥ ७ °सो चरइ सि
 ली ३ ॥ ८ °तीए स° ली ३ उ० । °तीय स° शां० ॥

भागसेसे जसभायणं जसवंतं रूवसालिणिं च सुरूवं ति मिहुणं पसूया । चक्खुमं
 अट्टधणुसयसमुस्सिओ जसमंतं कुलगरवावारे णिजुंजिऊणं समाहीए कालगतो । कालेण
 य मिहुणा हक्कारठितिं भिंदति, जसवया मक्कारो दंडनीई पउत्ता । सुरूवा वि चंदमिव
 मिहुणणयणाणंदणं अभिचंदकुमारं पडिरूवं च रूविणं मिहुणं पयाया । जसवं असंखेज्ज-
 5 वासकोडिजीवी सत्तधणुसयमूसियतणू अभिचंदसंकामियाहिगारो अतिकंतो । अभि-
 चंदो हक्कार-मक्कारेहिं मिहुणाण सासणं कुणमाणो सुहेण विहरति । पडिरूवाए य
 मिहुणनयणकुमुदसरयचंदो पसेणई नाम कुमारो, सुरवहूणं पि चक्खुरमणरूवा चक्खु-
 कंता य नाम कुमारी मिहुणं जणियं । अहिचंदो वि कुलगरो अट्टसत्तमधणुसयवरु-
 च्चदेहो गणणातीतवासकोडीपरिमियाऊ कालगतो । पसेणतिणा य हक्कार-मक्कारवइक्कमे
 10 धिक्कारो तैइया दंडनीती पउत्ता । तस्स भारिया चक्खुकंता कमेण य मणुयदेवं मरुदेवं
 नाम कुमारं, सिरिकंतं च सिरिमिव रूविणिं कुमारिं मिहुणं पसूया । पसेणई कुलगरो
 छट्टणुस्सउच्चिद्धदेहो असंखिज्जवासजीवी सभारिओ मरुदेवसंकामियसिरी सुहेण काल-
 गतो । मरुदेवकुलयरो अट्टच्छट्टधणुसयपमाणतणू तिहिं दंडनीतिहिं मिहुणाणि पालयंतो
 सुर इव मणुयभोए भुंजइ । सिरिकंता य कंतरूवं मणुयलोकनाभिभूयं नाभिकुमारं,
 15 मरुदेवी य देववहुपरिवंदियगुणं कुमारी मिहुणं पसूया । ततो मरुदेवो कुलगरो (ग्रन्था-
 ग्रम्-४४००) संखातीतवासकोडीजीवी नाभिसमप्पियपयापालणवावारो कालगतो । णाभी
 तिहिं दंडनीतीहिं फरुसवयणाहियाहिं रक्खइ मिहुणजणं, पणुवीसाहिगपंचधणुसऊसियमणो-
 हरसरीरो संखे ज्जवासकोडीजीवी सुहेण विहरति पसत्थवाणी ।

मरुदेवाए सुमिणदंसणं उसहसामिजम्मो य

20 कयाइं च भयवती मरुदेवा महरिहे सयणीते सुहपसुत्ता सिमिणे पासति वसभं नहं-
 गणाओ उवयमाणं । ततो चिंतेइ—किं संचारिमो रययपव्वओ होज्जा ? अहवा धवलो
 बल्लहओ होज्ज ? ति । पत्तो य समीवं, पिच्छइ य णं पसत्थमुह-नयण-कण्ण-खुर-सिंग-
 ककुह-पुच्छं मणोहरं विम्हिया, जंभायंतीए मुहमतिगतो । तओ चिंतेइ य—‘एवं सुंदररूवो
 महप्पमाणो वसहो मुहमतिगतो, इमेण मे न काय पीला सरीरस्स, परमा य निव्वुइ’ ति
 25 पडिबुद्धा १ । पुणो य सिमिणे तदणंतरं गलियजलजलद्धवलतरदेहमूसियं, चउविसाणं
 पिच्छइ एरावणं गयवरं २ । ततो य हारनियरच्छविं, जलणकविलकेसरविराजितं, सुपस-
 त्थरूवं सीहं सम्मुहं नियच्छए सा ३ । अभिसिंचइ य विगंसितसतपत्तसुहनिसण्णं, दि-
 सागयंदेहिं चउहिं लच्छिं णभंगणाओ उवयंतं ४ । दामदुयं पवरकुसुमसंचयनिम्मवियं,
 सुरभिगंधवासियदिसाविभागं ५ । उदिते, जोण्हापभांकरेंतदित्तिनिलये, सकले जुगवं च

१ °भागे से° ली ३ क ३ ॥ २ °समंतं शां० ॥ ३ °क्कारियाठि° शां० विना ॥ ४ °णइणा शां० विना ॥
 ५ ततिया शां० ॥ ६ सुरवइ व्व मणु° ली ३ । सुरो इव मणु° शां० ॥ ७ °लाओ उ २ मे० विना ॥
 ८ पेच्छति शां० ॥ ९ वियसियसवत्तपत्त° शां० विना ॥ १० °भाकीरंत° ली ३ ॥

चंद-सूरे पेच्छइ ६-७ । सकज्झयं च गगणतलमणुलिहंतं, मणिरयणोच्चितविसिट्टकुडभी-
सहस्समंडियाभिरामं महप्पमाणं च ८ । कणगकलसं जलभरियं, कमलसुट्टियं, पंकयपि-
हाणं ९ । ततो सरं कमल-कुमुद-कुवलयंसितसोमयरदरिसणिज्जं, कुसुमासवलोलभमरपरि-
भुज्जमाणसुभगं १० । पुणो समुद्धं च कुंद-कुमुददलनियर-रजतसमवण्णसलिलं खीरोदं,
मउयमारुतेरिततरंगहत्थेहिं नच्चमाणं ११ । तओ य सुंदरमुहीहिं सुरसुंदरीहिं सेविज्जमा-5
णमुत्तमं, कंचण-मणिजालभासुरं विमाणं पेच्छइ; नागभवणं च सुनिपुणनागवधूगीयस-
इमुहलं १२ । ततो ससि-सूरकंत-फलिह-कमलरायिंदणीलबहुलं रासिं रयणाणं मंदर-
समं १३ । पेच्छइ य विधूमं जलणमाहुतिपदिप्पमाणं महप्पमाणं १४ ।

दट्टूण य एरिसे विबुद्धा चोदस सिमिणे पसण्णचित्ता । ततो चित्तेइ—एरिसयं अब्भुययं
अज्जस्स कहेमि, सो फलं नाहिति । कहियं च णाए नाभिस्स सुभिणदंसणं । तं च सोऊण 10
नाभी परं परितोसमुवगतो सैमतीए विचारेऊण भणति सुइरसायणं वयणं—अज्जे ! तुमे उ-
त्तमा सुमिणा दिट्ठा, धण्णा, मंगल्ला. तुमं नवसु मासेसु अतीतेसु अम्हं कुलयरपुरिसप्पहाणं,
भरहवासतिलयं, तिलोगपयासं पुत्तं पयाहिमि । ततो तीए परितुट्ठाए ‘अज्ज ! एवमेयं, जं
तुमे वयहि’—त्ति पडिस्सुयं । ततो भयवं उसभसामी पुव्वभवे वइरनाभो तित्थयरनामगो-
यकयसंगहो सब्बट्टसिद्धाओ विमाणाओ तेत्तीसं सागरोवमाइं विसयसुहमणुत्तरं अणुहवि- 15
ऊण मरुदेवाए कुच्चिंसि उववण्णो उत्तरासाढजोगजुत्ते निसायरे । ततो नाभिकुलयरपत्ती
मरुदेवा देवेहिं देवीहि य पूइज्जमाणी सुहेण तित्थयरगब्भं परिवहइ । पुण्णे समये पसूया चे-
त्तबहुलट्टमीए विस्सदेवानक्खत्ते पुत्तं पुरिसाइसयं, सब्बमंगलालयं, तत्ततवणिज्जपिंजरसरीरं ।
दिसाकुमारिविणिम्मिओ उसभसामिजम्मूसवो

ततो अहेलोगवत्थवाओ दिसाकुमारीओ चलियासणाओ ओहिणा तित्थयरजम्मं जाणि-20
ऊण तक्खणमेव—

भोगंकरा भोगवती, सुभोगा भोगमालिणी ।

तोयधारा विचित्ता [य], पुप्फमाला अणिंदिया ॥

अट्ट वि जोअणप्पमाणेहिं आभियोगदेववेउच्चिएहिं विमाणेहिं सामाणिय-महत्तरिया-परिसा-
णीका-ऽऽयरक्खपरिवियाओ उक्किट्ठाए दिट्ठाए देवगतीते गेहाकारमणुपत्ताओ । तित्थयरं म- 25
रुदेविं च वंदिऊण विणएण जम्मणमहिमनिमित्तं संवट्टगवायपूयं जोयणपरिमंडलंतं पएसं
काऊण परिगायमाणीओ चिट्ठंति । ततो उट्टलोगवत्थवाओ अट्ट दिसाकुमारिमहत्तरियाओ—

मेहंकरा मेहवती, सुमेहा मेहमालिणी ।

सुवत्था वत्थमित्ता य, वारिसेणा बलाहगा ॥

एयाओ वि तेणेव कमेणं समागयाओ गंधोदगं वरिसिऊण तद्देव परिगायमाणीओ चिट्ठं-30
ति । तद्देव पुरित्थिमरुयगवत्थवाओ, तं जहा—

नंदुत्तरा य नंदा य, आणंदा णंदिवद्धणा ।

विजया य वेजयंती, जयंती अपराजिया ॥

ताओ वि तहेव पणमिऊण आयंसहत्थाओ गायमाणीओ चिट्ठंति । तओ दाहिणरु-
यगवत्थवाओ—

5 समाहारा सुप्पतिण्णा, सुप्पसिद्धा जसोहरा ।
लच्छिवती सेसवती, चित्तगुत्ता वसुंधरा ॥

एयाओ विणयपणयाओ भिंगारहत्थाओ चिट्ठंति । ततो पच्छिमरुयगवत्थवाओ—

इलादेवी सुरादेवी, पुहवी पउमावती ।

एगणासा णवमिगा, भद्दा सीया य अट्टमी ॥

10 एयाओ वि तहेव उवागयाओ तालियंटगहत्थाओ विणएण संठियाओ । ततो उत्तर-
रुयगवत्थवाओ—

अलंबुसा मीसकेसी य, पुंडरिगिणी य वारुणी ।

हासा सब्बपभा चेव, सिरी हिरी चेव उत्तरओ ॥

ताओ वि य चामरहत्थगयाओ चिट्ठंति । ततो रुचगविदिसिवत्थवाओ चत्तारि विज्जु-

15 कुमारिमहत्तरियाओ—

चित्ता चित्तकणगा सतेरा सोतामणी ।

ताओ य तेणेव विहिणा चउसु विदिसासु दीवियाहत्थगयाओ परिगायमाणीओ ठियाओ ।

तओ य रुयगमज्झवत्थवाओ दिसाकुमारीओ चत्तारि—

यंगारु रुयगसहा सुरूवा रुयगावती ।

20 ताओ वि भवपञ्चओहिनाणोवयोगविदियतित्थयरजम्मणाओ जाण-विमाणरयणारूढा-
ओ, सपरिवाराओ दुतमागंतूण कयवंदणाओ जिणजणणीए निवेइयागमणकारणाओ तित्थ-
यरस्स चउरंगुलवज्जं णाहिं कप्पेंति, कप्पेत्ता निहणंति, रयणपरिपूरियं ततो दुब्बावेदं
बंधंति । ततो य मरगयमणिसामले कयलिघरे तिविसिं विउब्बंति दाहिण-पुरत्थिमु-
त्तरथाणे भूसणभूसिए गेहागारदुमस्स कयलीघरमज्झदेसेसु य हेमजालालंकियाणि चाउसा-
25 णाणि विउब्बंति । ततो एताओ तित्थयरमायरं ससुयं मणिंकिरणकरंबियसीहासणसु-
ट्टियं कमेण सिणेहऽभं(ब्भं)गुव्वट्टियं काऊण, दाहिण-पुरत्थिमे तिविहसलिलणहायं सुम-
णसं काऊण, उत्तरचाउस्साले गोसीसचंदणारणिसंभवं अग्गि हुणंति, कयरक्खाकम्माओ
जम्मणभवणे साहरंति । ततो मंगलाणि गीयाणि उदीरेमाणीओ ठियाओ ।

देवविणिम्मिओ उसभजम्मूसवो

30 तम्मि य समए सक्को देवराया, बालरविमंडलजुइणा पालएण विमाणेण वितिमिरं गग-

१ सुणंदा शां० ॥ २ मितके० ली ३ । सेसके० क ३ गो ३ ॥ ३ ०डरिगी य शां० विना ॥ ४ ०णीओ
शां० विना ॥ ५ कण्ठा रुयंसा अ-रु-शां० विना ॥ ६ मिकरकरं शां० ॥ ७ ०णाणि-ली ३ ॥

णदेसं कुणमाणो, सपरिवारो जिणजम्मभूमिमुवगतो; तित्थयरजणणिं सुइमणहराए भार्हीए
 संथुणित्ता, दिण्णावसोवणीए मरुदेवीए कुमारपडिरूवए विउव्वियपासत्थिए वीसत्थाए
 परमादरविहियपंचरूवी भयवंतं करकमलपुडसुपरिग्गहियं काऊण, मंदरगिरिवरचूलामणि-
 भूयाए चूलिगाए दाहिणदिसाभायपइट्टियाए अइपंडुकंबलसिलाए खणमेत्तसाहरियं, चउ-
 विहदेववंदकयसण्णेज्झं भयवंतं सासयसीहासणसुहासीणो सहस्सनयणो ठितो । ततो 5
 अच्चुइंदो परितोसवियसियमुहारविंदो विहीए खीरोयसायरसलिलभरिण्ण कणयकलसट्ट-
 सहस्सेण अहिसिंचए, कमेण सव्वोसहि-तित्थोदएहि य अहिसिंचइ । अहिसिंचेते य लोग-
 णाहे देवा पसण्णहियया रयण-मैणि-कुसुमाणि वरिसंति । अच्चुइंदो भयवंतं विहीय
 अहिसिंचिऊण, पयओ अलंकिय-विहूसियं काऊण, ततो मंगलाणि आलिहइ सोत्थिया-
 दीणि; धूवं घाण-मणदइयं संचारेऊण, सुइमहुरं थोऊण भयवंतं पज्जुवासति । एवं पाण-10
 र्यादिया वि सुरपइओ भत्तिवसचोइया धुयभयं भवियकुमुदचंदं सव्वायरेण पूएऊण पर-
 मसुमणसा थुइपरायणा ठिया । ततो सक्केण तेणेव विहिणा खणेण भयवं जम्मणभवणे
 माउसमीवे साहरिओ । अवणीयसुयपडिरूवगा य पडिबुद्धा देवीहिं कयजयसदा मरु-
 देवी । खोमजुयलं कुंडलजुयलं च ऊसीसगमूले निक्खिवइ सुरवती, सव्वविग्घसमणं
 सिरिभायणमिव सिरिदामगंडं दिट्टिसमासासणकरं उल्लोयंसि निक्खिवइ, विउलं रयणरासिं 15
 दाऊण रक्खानिमित्तं घोसेऊण मघवं गतो सणिलयं । देवा सेसा य जिणप्पणामसमज्जि-
 यपुण्णसंचर्यां गया णियट्टाणाणि ।

ततो भयवओ(वं) पलिओवमट्टितियाए देवयाए सुरवतिसंदिट्टाए परिग्गहिओ कुरुसंभव-
 फल-रससुरवइविदिण्णकयाहारो वड्डइ सुहेण मिहुण्णगणकुमुदबालचंदो । सुमिणदंसण-
 निमित्तं अम्मा-पिऊहिं कयं नाम 'उसभो' त्ति । भयवओ संवच्छरजायगस्स य सहस्सन-20
 यणो^१ वामणरूवी उच्छुकलावं गहेऊण उवट्टिओ नाभिसमीवं । भयवया य तिविहणाण-
 प्पहावेण विण्णाओ देविंदाहिप्पाओ । ततो णेण लक्खणपसत्थो हत्थो दाहिणो पसारिओ ।
 ततो मघवया परितुट्टेण भणिओ—किं उच्छु अगु? त्ति । अगु भक्खणे य धाऊ । जम्हा य
 इक्खू अभिलसिओ तम्हा 'इक्खागुवंसो' त्ति^२ ठाविओ । ततो भयवं सुमंगलाए समं
 वड्डइ । तम्मि समए मिहुणं जायमेत्तयं तालरुक्खस्स हेट्टा ठवियं, तत्थ दारगो ताल-25
 फलेण विहाडिओ, सा दारिया विवड्डिया णाभिस्स निवेइया य । सा य^३ उक्किट्टसरीरा देव-
 क्रण्णगा विव णाभिणा सारक्खिया । तप्पभिइं च अकालमच्चू पवत्तो । जंभगेहिं लोगं-
 तिएहि य समाणरूवेहिं सेविज्जमाणो परिवड्डति । कुलगरा य चक्खुमं जसमं पसेणई
 य पियंगुसामा कुलगरभारियाओ य; सेसा सुधंतकणगप्पहा । उसभसामी पत्तजोवणो

१ ०रदीए क ३ गो ३ ॥ २ दिण्णोव^० शां० ॥ ३ ०णीते ली ३ ॥ ४ ०ए कण^० ली ३ विना ॥ ५ ०मयाणि कु^० उ
 २ संसं० विना ॥ ६ ०यादी वि शां० विना ॥ ७ ०या सयाणि ट्टाणाणि शां० विना ॥ ८ ०णमण^० ली० य० क
 ३ गो ३ । ०णज्जण^० डे० ॥ ९ ०णो बंभणरू^० ली ३ ॥ १० त्ति पगासिओ शां० ॥ ११ ०य अइउक्कि^० ली ३ ॥

* "अगु भक्खणे य धाऊ" इत्येतत् टिप्पनकमन्तः प्रविष्टमाभाति ॥

य छत्तसरिससिरो, पयाहिणावत्तकसिणसिरोओ, सकलगहणायगमणोहरवयणो, आयत-
 भुमयाजुयलो, पुंडरियवियसियनयणो, उज्जुयवयणमंडणणासावंसो, सिलप्पवालकोमला-
 (ग्रन्थाग्रम्—४५००)ऽहरो, धवल-विमलदसणपंती, चउरंगुलप्पमाणकंबुगीवो, पुरफलिहदी-
 हबाहू, लक्खणजालंकियपाणी, सिरिवच्छंक्रियविसालवच्छो, गयवज्जमज्झो, अकोसप-
 5 उमनाभी, सुबद्ध-वट्टियकडिप्पएसो, तुरगगुज्जदेसो, करिकराकारोरुजुयलो, निगूढजाणु-
 मंडलो, कुरुविंदावत्तसंठियपसत्थजंघो, कणयकुम्मसरिसपादजुयलो, मधुरगंभीरमणहरगिरो,
 वसभल्लियगमणो, पभापरिक्खित्तकंतरूवो । ततो देवराइणा सदारेण आगंतूण भयवओ
 विवाहमहिमा कया । ततो फिट्ठिओ मिहुणधम्मो । गयाणि य छ पुव्वसयसहस्साणि । देवोवणीय-
 परिभोगसुमणसस्स उसभस्स सुमंगलाए देवीए भरहो वंभी य मिहुणगं जायं, बाहु-
 10 बली सुंदरी [य] सुनंदाए । पुणो य एगूणपन्नं पुत्तजुयलकाणि सुमंगलालया सुमंगला
 पसूया । वीसं च पुव्वसयसहस्साणि वच्चंति सुहसागरगयस्स उसभसिरिणो ।

उसहसिरिरजाभिसेओ

कुलगरपउत्ताओ य दंडनीईओ अइक्कमंति कालदोसेण पुरिसा, उवट्टिया य भयवया
 भणिया—इमम्मि राया जइ होइ तस्स उग्गा दंडनीई होइ. तीए य पया पालेउं सक्का । ते
 15 पुच्छंति—केरिसो राया ? किह वा सो उवचरियवो ? । ताहे कहेइ विहिं सोवयारं । ते
 भणंति—होह राया, तुब्भे जोग्गा । तओ नाभिसमीवं पेसिया । तेणं भणियं—उसभं
 रायाणं ठवेह । ‘एवं होउ’ त्ति गया । [भयवया भणियं—] गच्छह पउमसरं, पउमिणि-
 पत्तेहिं जलमाणेऊणं जाव अभिसिंचह मं, जयसदं च पउंजह । ते जाव गया तमाणं संपाएउं
 ताव सक्केण लोयपालसहिण्ण रायाभिसेएणं अहिसित्तो, सब्बालंकारभूसिओ य । दिट्ठो अ-
 20 णेहिं परिओसवियसियमुहेहिं देवसंपरिवुडो । चित्तेऊण पाएसु सलिलं छोढूण कयज-
 यजयसदा ठिया कयंजलिवुडा । ‘अहो ! विणीया इमे पुरिसि’-त्ति चित्तेऊण संदिट्ठो सक्केण
 वेसमणो—‘इमेसिं विणीयाणं विणीयं रायहारिं णिम्मवेह. जं च रायजोग्गं तं च सव्वं
 पहुणो विहेहि’—त्ति संदिसिऊण कयपणामो गतो सुरवती । वेसमणेण य दुवालसजोयणा-
 यामा णवजोयणवित्थिण्णा निम्मविया नयरी । ततो पढमं राइणा विहत्ता चत्तारि गणा—
 25 उग्गा भोगा राइण्णा नागा । जे उग्गा ते आयरक्खा, भोगा भोगे भुंजंति, राइण्णा
 जे सामिणो समवैयसा, णागा जे कज्जनिवेयगा । एवं च गणसमग्गो कोसलाजणवयं
 पालेइ । ततो जणवयसयं पुरसयं च पुत्ताणं विदिण्णं । कर्यो य संबद्धा सम्माणिया
 य सुयाहिं समं पुत्ताणं ।

उवट्टियाओ पयाओ—ओसहीओ णे ण परिणमंति, संदिसउ पहु त्ति । भयवया
 30 भणिया—पाणीहिं परिमलिय णीतुसाओ आहारेह त्ति । पुणो कालंतरेण उवट्टिया भणिया—

१ ०सिरिओ शां० ॥ २ ०णऽणुण्णाएण भ० शां० विना ॥ ३ ०वयंसा समाणा, जे कज्जनिवेयगा ते
 णागा । एवं शां० विना ॥ ४ ०यायि सं० शां० विना ॥ ५ णित्तुसा० ली ३ शां० ॥

णितुसाओ पत्तपुडेसुं तीमियाओ पत्तपुडेसुं उम्हवियाओ आहारेह त्ति । पुणो उवट्टिया,
भयवं च हत्थिखंधवरगओ निग्गओ, अग्गी अ पादवसंधरिससमुट्टिओ निवेदिओ ।
भणिया य मणुया—एस अग्गी इयाणिं समुट्टितो. एसो पयण-पयासण-दहणगुणो उवगा-
रायं वो संवुत्तो. उवणेह य मट्टियं । तेहिं पुक्खरिणीओ मिउपिंडो उवणीओ, हत्थिकुंभे
य आहतो । भणिया य जिणेण—एरिसयाणि पत्ताणि काऊण अगणिदङ्काणि, ततो उदयसंजु-5
त्तपरिकम्मवियाओ ओसहीओ पयह. ततो उवउत्ताओ सरीरपत्थाओ भे भविस्संति त्ति ।
तेहि य मेहावीहिं बहुप्पयाराणि वियप्पियाणि, तत्थ कुंभगारा उप्पण्णा । जे य अय-रयय-सुव-
ण्णाईहिं भायणाणि वियप्पेंति, [तत्थ लोहगारा उप्पण्णा] । वैत्थरुक्खेसु पखीणेषु कुविंदो-
पदेसो कओ, तेहिं वत्थविहीओ वियप्पियाओ । गेहागारदुमपरिक्खए वड्ढुगीओ कम्म-
गरो । ण्हाविओ रोम-णह-परिवड्ढीए । एयाणि य पंच मूलसिप्पाणि, एक्केकं वीसइभेदं । 10
कम्माणि तणहारगादीणि ततो चेव उप्पण्णाणि । विभूसा वि, राइणो विभूसं देवेहिं विहियं
ददूण लोगो वि तहेव चेद्वति । बंभी-सुंदरीणं भयवया संकमुवट्टियाणं दाहिण-वामेहिं
हत्थेहिं लिवि-गणियाणि उवइट्टाणि । रूवं भरहस्स उवइट्टं । चित्तकम्मं बाहुबलिस्स,
लक्खणं इत्थि-पुरिसाईणं । कमेण य कलाओ कुमारणं मणिरयणायभूसणेषु मोत्तिगादीण
य । रोगतिगिच्छा वाणिज्जाओ य पवत्ता अयरिभूतचित्तपडियारा य । 15

उसहसिरिपवज्जा

एवं च भरहे गामा-SSगर-नयरमंडिते तेवट्टिं च पुव्वसयसहस्साइं रज्जपालणवावारं
काऊण, संवच्छरं किमिच्छियं दाणं दाऊण, लोगंतियपडिबोहिओ भरहादीणं पुत्ताणं
रज्जं दाऊण, कच्छ-महाकच्छादीणं खत्तियराईणं चउहिं सहस्सेहिं समं सुरोवणीयाए
सुदंसणाए सिबियाए सिद्धत्थवणे एक्कं देवदूसमायाय पव्वइओ भयवं मोणेण विहरइ । 20
पारणगकाले भिक्खत्थे पविट्टस्स कण्णगाओ कणग-दूस-भूसणाणि आसे हत्थी य जणो
णीणेइ । ते छुहाभिभूआ वयणं पि अलभमाणा णिविण्णा माणेणं भरहस्स रण्णो भएण
अरण्णेषु मूल-फलाहारा ठिया तावसा वक्कला अजिणधरा जाया ।

नमि-विनमीणं विज्जाहररिद्धिपत्ती

नमि-विनमी य भयवओ संबंधिकुमारा अत्थाणिवेलासु दो वि खग्गपाणिणो सेवंति 25
अपरितंता । धरणो य नागराया तित्थयरवंदणरयो पस्सइ णं विणएण पज्जुवासमाणा ।
कोऊहलेण य पुच्छिया—किमत्थं सेवह सामिं ? ति । ते भणंति—सामिणा पुत्ताणं खत्ति-
याण य विदिण्णाओ भूमीओ, अम्हे पुण दूरत्था आसि, तं इयाणिं सेवंताणं काहिति णे
पसायं पहु त्ति । एवं भणिए ईसिं सप्पहासो भणइ पण्णगवई—भो ! सुणह—भयवं गय-
रोस-तोसो, सरीरे वि णिम्ममत्तो, अकिंचणो, परमजोगी, निरुद्धासवो, कमलपलासनिरु-30

१ ष्य मे सं० शां० ॥ २ तत्थ रु० ली ३ उ २ मे० ॥ ३ सअक० ली ३ । समक० गो ३ शां० ॥

४ षंधे कु० ली ३ शां० ॥ ५ प्थाणे वे० शां० विना ॥

बलेवचित्तो. चिरं जं भे उवासिओ तस्स भे फलं देमि—वेयड्ढुपवओभयपासट्टियाओ दुवे
 विज्जाहरसेठीओ दोण्ह वि जणाणं. ताओ य न सक्का पादचारेण गंतुं, ततो भे गगण-
 गमणजोगाओ विज्जाओ देमि, ताओ य महप्पभावाओ. विज्जाहि य विलोहेऊण जणं
 णेहि^१-त्ति । ते एवं भणिया पणया भणंति—पसादो णे, देह विज्जाओ । ततो तेण गंधव-
 5 पणगाणं अडतालीसं सहस्साणि दिण्णाणि, महारोहिणी-पन्नत्ती-गोरी-विज्जुमुही-महा-
 जाला-तिरिक्खमणि-बहुरूवाइयाओ । ततो ते लद्धपसाया वेयड्ढुउत्तरसेठीए विणमि
 सट्ठिं णगराणि गगणवल्लहप्पमुहाणि निवेसेइ, णमि दाहिणसेठीए रहणेउरचक्कवालादीणि
 पण्णासं णिवेसेइ । जे य जओ जणवय्याओ आणीया मणुया तेसिं तंनामा जणवया जाया
 वेयड्ढे । विज्जाणं च सन्नाहिं निकाया जाया, तं जहा—गोरीणं गोरिका, मणूणं मणु-
 10 पुव्वगा, गंधारीणं विज्जाणं गंधारा, माणवीणं माणवा, केसिगाणं केसिगपुव्वगा,
 भूमीतुंडगविज्जाहिवयओ भूमीतुंडगा, मूलवीरियाणं मूलवीरिया, संकुयाणं संकुक्का,
 पंडुगीणं पंडुगा, कालगीणं कालगेयाँ, मायंगीणं मायंगा, पव्वईणं पव्वएया, वंसल-
 याणं वंसलया, पंसुमूलिगाणं पंसुमूलिगा, रुक्खमूलिगाणं रुक्खमूलिया, कालि-
 याणं कालकेसा, एवं एएहिं विणमि-णमीहिं विभत्ता अट्ट य अट्ट य निकाया । तओ
 15 ते देवा इव विज्जाबलेण सयण-परियणसहिया मणुयदेवा भोए भुंजंति । पुरेसु य भयवं
 उसहसामी देवयं सभासु ठाविओ, विज्जाहिवती य देवया सगे सगे निकाए । दोहि वि
 जणेहि य विभत्ताणि पुराणि सुयाणं खत्तियाण य संबंधेणं ।

सिजंसस्स उसभसामिणो इक्खुरसदाणं

भयवं पियामहो निराहारो परमधिति-बल-सत्तर्सागरो सयंभुसागरो इव थिमिओ
 20 अणाउलो संवच्छरं विहरइ, पत्तो य हत्थिणाउरं । तत्थ य बाहुबलिस्स सुओ सोम-
 प्पहो, तस्स य पुत्तो सेज्जंसो । ते य दो वि जणा णयरसेठी य सुमिणे पासंति तं
 रयणिं । समागया य तिण्णि वि । सोमंस्स समीवे य कहेइ सेज्जंसो—सुणह अज्ज मया
 जं सुमिणे दिट्ठं—मेरु किल चलिउ इहाऽऽगतो मिलायमाणप्पभो, मया य अमयकलसेण
 सित्तो साहाविओ जातो. पडिबुद्धो । सोमंप्पभो कहेइ—सुणाहि सिजंस ! जं मया दिट्ठं—
 25 सूरु किर पडियरस्सी जातो, तुमे य से उक्खित्ताओ रस्सीओ, ततो पभासमुदयो जातो ।
 सेठी भणति—सुणह जं मया दिट्ठं—अज्ज किर कोइ पुरिसो महया दस्सुबलेण अभि-
 भूओ, सेयंससामी य से सहाओ जातो, ततो णेण पराजियं परबलं. एयं दट्ठूण पडिबुद्धो ।
 ततो ते सुमिणफलनिष्फत्तिमविंदमाणा गिहा निग्गया ।

१ °ह त्ति शां० । °हेत्ति भे० ॥ २ °विज्जामु° ली ३ । °विज्जमु° उ० । °विज्जमु° शां० ॥ ३ °या णी°
 शां० ॥ ४ °णं विज्जागं° शां० विना ॥ ५ °कुआ ली ३ । °कुका शां० ॥ ६ कसं० उ० भे० विनाऽन्यत्र—
 °लगया ली ३ मो० सं० गो ३ । °लगा शां० ॥ ७ °या, सामगीणं सामगा, मायं° शां० विना ॥ ८ °सारो
 शां० ॥ ९ °मप्पभसमी° शां० ॥ १० सोमो क° शां० विना ॥

भयवं पि अणाउलो सेयंसंगिहमतिगतो । ततो सो पासायगतो आगच्छमाणं पियामहं पस्समाणो चिंतेइ—‘कत्थ मण्णे मए एरिसी आगिई दिट्ठपुव्व?’ति, मग्गणं करेमाणस्स तदावरणखओवसमेण जाईसरणं जायं । संभंतो उट्ठिओ ‘एयस्स सब्बसंगविवज्जियस्स भत्त-पाणं दायवं’ ति भवणंगणे पस्सई इक्खुरसकलसे पुरिसोवणीए । तओ परमहरिसिओ पडिळाहेइ सामिं खोयरसेणं । भयवं अच्छिद्दपाणी पडिगाहेइ । ततो देवेहिं मुक्का पुप्फ-5 वुट्ठी, निवडिया वसुधारा, दुंदुहीओ समाहयाओ, चेलुक्खेवो कओ, ‘अहो! दाणं’ ति आगासे सहो कओ । जत्थ य पदेसे भयवं संठितो पढमजिणो तत्थ णेण मणिपेठिया कारिया ‘गुरुचरणथाणं पूर्यणिज्जं’ ति । तत्थ भोयणकाले अच्चणं करेइ । तओ लोगो वि जत्थ जत्थ ठिओ भिक्खं गेण्हति तत्थ तत्थ णं मणिपेठिगाओ करेइ । एत्तो पाएण बंभ- त्थलपवत्ती जाया । सेयंसो इमीए ओसप्पिणीए पढमजिणभिक्खादाया । 10

सिज्जंसं पइ सोमप्पभादीणं भिक्खादाणविसया पुच्छा

तं च जिणपूयणं सेयंसस्स सोऊण रिसओ रायाणो य सोमप्पभादयो परमेण कोउह्लेण पुच्छंति सेयंसकुमारं—सुमुह ! कहां तुमे विण्णायं जहा ‘भगवओ परमगुरुस्स भिक्खं दायवं?’ ति. कहेहि णे परमत्थं । ततो भणति—सुणह जह मया जाणियं अण्ण-पाणं दायवं पभुस्स ति । सेयंसो पकहिओ सवणसुइसुहेण सदेण—मम पियामहस्स दिक्खियस्स रूवदंसणे 15 चिंता समुप्पण्णा—‘कत्थ मण्णे एरिसं रूवं दिट्ठपुव्वं?’ ति. विचारेमाणस्स बहुभवियं जाईसरणं समुप्पण्णं. ततो मया विण्णायं भयवओ भिक्खादाणं । ततो ते रायाणो परमविम्बिया भणंति—(ग्रन्थाग्रम्-४६००) साह, केरिसो सि केसु भवेसु आसि ? । तओ भणति—

सिज्जंसक्खायं उसभसामिसंबद्धं पुव्वभवचरियं

इओ सत्तमे भवे मंदर-गंधमादण-णीलवंत-मालवंतमज्झवत्तिणीए सीयामहा-20 नदीमज्झविभत्ताए उत्तरकुराए अहं मिहुणइत्थिया, भयवं पुण मिहुणपुरिसो आसी । ततो तम्मि देवलोयभूए दसविहकप्पतरुप्पभवभोगोपभोगपमुइयाइं कयाइ उत्तरकुरु- इहतीरदेसे असोगपायवच्छायाए वेरुलियमणिसिलायले नवनीयसरिससंफासे सुहनिसण्णाइं अच्छामु । देवो य तम्मि हरए मज्जिउ उप्पइओ गगणदेसं । ततो णेण णियगप्पभावेण दस दिसाओ पभासियाओ । ततो सो मिहुणपुरिसो ‘तं उप्पिजलकं पस्समाणो किं पि चिंते-25 ऊण मोहमुवगतो । इत्थियाए य ससंभमुट्ठियाए पत्तपुडगहिण सलिलेण सित्तो लद्ध- सण्णो भणइ—हा ! सयंपभे ! कत्थ सि ? हा ! सयंपभे ! कत्थ सि ? , देहि मे पडिवयणं ति’ । तं च तस्स पडिवयणं सोऊण इत्थी वि ‘कत्थ मण्णे मया सयंपभाहिहाणं अणुभूयपुव्वं?’ ति चिंतेमाणी तहेव मोहमुवगया, पच्चागया भणति—अज्ज ! अहं सयंपभा, जीसे भे

१ °सभवणमति° शां० ॥ २ °इ खोयरस° शां० ॥ ३ °यइतव्वं ति ली ३ ॥ ४ °भासेण शां० ॥ ५ तं च उप्पि° क ३ । तमुप्पि° शां० ॥ ६ ति । तओ तस्स शां० विना ॥

गहियं नामं ति । ततो सो पुरिसो परं तुट्टिमुबहंतो भणति—अज्जे ! कहेहिं मे, कंहं तुमं सयंपभा ? । ततो सा भणइ—कहेस्सं भे, जं मयाऽणुभूयं—

मिहुणित्थियाऽऽवेइया पुबभविया अत्तकहा

अत्थि ईसाणो णाम कप्पो, तस्स मज्झदेसाओ उत्तरपुरत्थिमे दिसीभाए सिरिप्पभं
5 नाम विमाणं । तत्थ य ललियंगतो नाम देवो पभू, तस्स य सयंपभा अग्गमहिंसी
बहुमया आसी । तस्स य देवस्स तीए सह दिव्विसयसुहसागरंगयस्स बहू कालो दिवसो
इव गतो । कयाइं चिंतावरो पवायमल्लदामो अहोदिट्ठी ज्झायमाणो विण्णविओ मया सह
परिसाए—देव ! कीस किं विमणा दीसह ? को भे मणसंतावो ? । ततो भणति—मया
पुबभवे थोवो कओ तवो, तओ मे ‘तुब्भे विप्पयुंजामि’ त्ति परो संतावो । ततो अम्हेहिं
10 पुणरवि पुच्छिओ—कहेह, तुब्भेहिं कंहं थोवो तवो कओ ? कंहं वा इमो देवभवो लद्धो ?
त्ति । ततो भणति—

ललियंगयदेवकहिया पुबभविया अत्तकहा

जंबुद्दीवे अवरविदेहे गंधिलावतिविजये गंधमादण-वक्खारगिरिवरासण्णे वेय-
डूपव्वए गंधारओ नाम जणवओ । तत्थ जणसमिद्धसेवियं गंधसमिद्धं नयरं । राया
15 राजीवविबुद्धवयणो जणवयहिओ सयबलस्स रण्णो नत्तुओ अइबलस्स सुओ महा-
बलो नाम; सो अहं पिउ-पियामहपरंपरागयं रज्जसिरिमणुभवामि । मम वि बालसहो
खत्तियकुमारो सयंबुद्धो जिणवयणभावियमती; संभिण्णसोओ पुण मे मंती बहूसु
कज्जेसु परिपुच्छणिज्जो ।

समतिच्छिण्णए काले बहुम्मि कयाइं गीय-वाइयपडिरओ नच्चमाणिं णट्टियं पस्सामि । सयंबु-
20 द्धेण य पण्णविओ—देव ! गीयं विलवियं विजाणउ पुरिसस्स, नट्टं विडंबणा, आभरणा भारा,
कामा दुहावहा, परलोगहिए चित्तं निवेसेयव्वं, अहिओ विसयपडिबंधो असासए जीविए
त्ति । ततो मया रागेण भणिओ—कंहं गीयं सवणामयं विलावो ? कंहं वा नट्टं नयणंभुदयं
विडंबणा ? कंहं वा देहभूसणाणि भारं भाससि ? लोगसारभूए कामे पीइकरे दुहावह ? त्ति ।
ततो असंभंतेण सयंबुद्धेण भणियं—सुणह सामि ! पसन्नचित्ता जहा गीयं पलावो—

25 जहा काइ इत्थिया पवसियपइया पइणो सुमरमाणी तस्स समागमकंखिया समतीय
भत्तुणो गुणे वियप्पमाणी पओस-पच्चूसे दुहिया विलवइ । भिच्चो वा पभुस्स कुवियस्स
पसायणनिमित्तं जाणि वयणाणि भासइ पणओ दासभावेण अप्पाणं ठाविऊण, सो य
विलावो । तहेव इत्थी पुरिसो वा अण्णोणसमागमाहिलासी कुवियपसायणनिमित्ते जातो
काय-मण-वाइगीओ किरियाओ पउंजियाओ कुसलजणचित्तियाओ विविहजाइनिबद्धाओ
30 ‘गीयं’ ति वुच्चइ । तं पुण चित्तेह सामि ! ‘किं विलावपक्खे वट्टइ ? न वट्टइ ?’ त्ति ॥

१ ०ररय० शा० ॥ २ शा० विनाऽन्यत्र—०प्पजुजीहामि कसं० संसं० उ० मे० ॥ ३ ०द्धनय० शा० ॥

इदाणिं णट्टं सुणह जह विडंबणा—इत्थी पुरिसो वा जो जक्खाइहो परवत्तवो, मज्जे पीए वा जातो कायविकखेवजातीओ दंसेइ, जाणि वा वयणाणि भासति सा विलंबणा । जइ एवं, जो य इत्थी पुरिसो वा पट्टणो परिओसनिमित्तं निजोजिउ धणवइणो वा विउसज-णनिबद्धं विहिमणुसरंतो जे पाद-सिर-नयण-कंधरादि संचालेइ सा विलंबणा परमत्थओ ॥

आभरणाणि भारो त्ति गहेयवाणि—जो सामिणो निओए कडकाईणि आभरणाणि 5 पेडागयाणि वहेज्जा सो अवस्सं पीडिज्जइ भारेण । जो पुण परविम्हयनिमित्तं ताइं चेव जोगेसु सरीरत्थाणेषु सण्णिवेसियाणि वहति सो रागेण णं गणेइ भारं, अत्थि पुणो से । जो य परपरिओसनिमित्तं रंगयरो नेवत्थिओ सुमहंतं पि भारं वहेज्ज ‘न मे परिस्समो’ भावेमाणो । कज्जगुरुययाए ण मण्णेज्ज वा भारं, तत्थ वि भारो परमत्थओ ॥

कामाणं दुहावहत्तं

10

कामा दुविहा—सदा रूवा य । तत्थ सदमुच्छिओ मिगो संहं ‘सुहं’ ति मण्णमाणो मूढ-याए अपरिगणियविणिवाओ वह-बंध-मरणाणि पावइ । तहेव इत्थी पुरिसो वा सोतिवि-यवसगतो सदाणुवाई सदे साहारणे ममत्तबद्धबुद्धी तस्स हेउं सारक्खणपरो परस्स कलु-सहियओ पदुस्सइ, ततो राग-दोसंपबंधपडिओ रयमाइयइ, तन्निमित्तं च संसारे दुक्ख-भायणं होइ गीयरागा । तहा रूवे रत्तो रूवमुच्छिओ साहारणे विसयसमुदे ममत्तबुद्धी 15 रूवरक्खणपरो परस्स पदूसइ, संकिलिट्ठचित्तो य पावकम्मं समज्जिणइ, तप्पभवं च संस-रमाणो दुक्खभायणं भवइ । एवं भोएसु वि गंध-रस-फासेसु सज्जमाणो परंसि पदूसंतो मूढयाए कम्ममाययति, तओ य जम्म-जरा-मरणबहुलं संसारं परीइ । तेण दुक्खावहा कामा भोगा य परिच्चइयवा सेयत्थिणा ॥

एवं भणंतो सयंबुद्धो मया भणिओ—मम हिए वट्टमाणस्स अहिओ सि, दुट्टमई 20 वट्टसि, जो मं संसतियपरलोगसुहेण विलोभंतो संपयसुहं निदंतो दुहे पाडेउभि-च्छसि । ततो संभिण्णसोएण भणिओ—सामि ! सयंबुद्धो जंबुग इव मच्छकंखी मंस-पेसिं विहाय जहा निरासो जातो, तहा दिट्टसुहं संदिद्धसुहासया परिच्चएंतो सोइहिति । सयंबुद्धेण भणिओ—जं तुमं तुच्छे-कप्पणामेत्तसुहमोहिओ भणसि, को^१ तं सचेयणो पमाणं कैरेज्जा ? जो कुसलजणसंसियं रयणं सुहागयं कायमणियमणुसरंतो न इच्छइ 25 तं केरिसं मण्णसि ? संभिण्णसोय ! अणिच्चयं जाणिऊण सरीर-विभवाईणं धीरा भोए षंजहिय तवस्सी संजमे य निव्वाण-सुरसुहसंपायगे जयंति । संभिण्णसोओ भणति—सयंबुद्ध ! सक्का मरणं होहिति सुसाणे ठाइउं तुमं. जहा टिट्ठीभी गगणपडण-संकिया धरेउकामा उद्धपाया सुयइ तहा तुमं किर ‘मरणं होहिति’ त्ति अइपयत्तकारी संपयसुहं परिच्चइय कालियं पसंसेसि. पत्ते य मरणसमए परलोगहियं आयरिस्सामो । 30

१ ण जाणइ ली ३ ॥ २ सद्दो शां० विना ॥ ३ संपथपं शां० विना ॥ ४ परिच्चियव्वा शां० ॥ ५ उच्छक-सुहं ली ३ विना ॥ ६ को ते स० शां० विना ॥ ७ कुज्जा ली ३ शां० विना ॥ ८ पयहिय शां० विना ॥

सयंबुद्धेण भणिओ—मुद्ध! न जुद्धे संपलगे कुंजर-तुरगदमणं कज्जसाहगं, ण वा णगरे उषरुद्धे जवसपत्तिधणोपायाणं, ण य गिहे पलित्ते कूवखणणं कज्जकरं. जइ पुण दमण-भरण-खणणाणि पुब्वकयाणि भवंति, ततो परबलमहण-चिरसहण-जलणणिष्ठावणाणि सुहेण भवंति; तहेव जो अणागयमेव परलोगहिए ण उज्जमति सो^१ उक्कमंतेसु पाणेषु, 5 छिज्जमाणेषु मम्मथाणेषु विसंवदितदेहबंधो परमदुक्खाभिभूओ किह परलोगहियं अणु-द्वेहिति?. एत्थ सुणाहि वियक्खणकहियं उवएसं—

वायसाहरणं

एक्को किर हत्थी जरापरिणओ^२ उम्हकाले किंचि गिरिनइं समुत्तरंतो विसमे तीरे पडिओ । सो सरीरगुरुयाए दुब्बलत्तेण य असत्तो उट्टेउं तत्थेव य कालगतो । वृग-सियालेहि 10 य अवाणदेसे परिखइओ, तेण मग्गेण वायसा अतिगया मंसमुदयं च उवजीवंता ठिया । उण्हेण डज्जमाणे कलेवरे सो पवेसो संकुचितो । वायसा तुट्ठा—अहो! निराबाहं जायं वसियवं । पाउसकाले य गिरिनदिवेएण निछुभमाणं महानइसोयपडियं पत्तं समुहं, मच्छ-मगरेहि य छिण्णं । ततो ते जलपूरियकलेवरातो वायसा निग्गया तीरम-पस्समाणा तत्थेव णिधणमुवगया । जइ पुण अणागयमेव निग्गया होंता तो दीहकालं 15 सच्छंदप्पयारा विविहाणि मंस-सोणियाणि आहारंता ।

एयस्स दिट्ठंतस्स उवसंहारो—जहा वायसा तहा संसारिणो जीवा । जहा हत्थिकले-वरपवेसो तह मणुस्सबोंदिलाभो । जहा तदब्भंतरं मंसोदगं तहा विसयसंपत्ती । जहा मग्गस्स निरोहो तहा तब्भवपडिबंधो । जहा उदयसोयविच्छोहो तहा मरणकालो । जहा वायसनिग्गमो तहा परभवसंकमो ॥

20 एवं जाण संभिन्नसोय! जो तुच्छए निस्सारे थोवकालिए कामभोगे परिचइत्ता तव-संजमुज्जोयं काहिइ सो सुगतिगतो न सोचिहिति. जो पुण विसएसु गिद्धो मरणसमयमु-दिकखइ सो सरीरभेदे अगहियपाहेज्जो चिरं दुहिओ होहिति. मा य जंबुक इव तुच्छक-प्पणामेत्तसुहपडिबद्धो विपुलं दीहकालियं सुहमवमण्णसु । संभिण्णसोओ भणइ—कहेहि णे, का जंबुकसुहतुच्छकप्पणा? । सयंबुद्धेण भणिओ—सुणाहि—

25 जंबुकाहरणं

कोर्ये किर वणयरो वणे संचरमाणो^३ वयत्थं हत्थि पासिऊण विसमे पएसे ठितो । एग-कंडप्पहारपडियं गयं जाणिऊण धणुं सजीवमँवाकरिय, परसुं गहाय, दंत-मोत्तियहेउं गयमच्छियमाणो हत्थिपडणँपेल्लिएण महाकाएण सप्पेण खइओ तत्थेव पडिओ । जंबुएण य परिब्भमंतेण दिट्ठो हत्थी मणुस्सो सप्पो धणुं च । भीरुत्तणेण य अवसरिओ, मंसलो- 80 लुयाए पुणो पुणो अलीणो 'निज्जीवं' ति य निस्संको तुट्ठो अवलोएइ, चित्तेइ—'हत्थी मे

१ सो अक्क° शां० ॥ २ ओ उम्हका° क इ गो ३ । ओ गिम्हका° शां० ॥ ३ वाइसा शां० ॥ ४ कोइ कि° शां० विना ॥ ५ णो वणहत्थि पस्सिऊ° शां० ॥ ६ मवकिरि° शां० ॥ ७ णावपे° ली ३ ॥

जावज्जीवियं भत्तं, मणुस्सो सप्पो य किंचि कालं होहिति, जीवाबंधणपदं ताव खायामि' ति उवरओ मंदबुद्धी धणुकोडीए छिण्णपडिबद्धाए तालुदेसे भिण्णो मओ । जइ पुण अप्प-सारं छड्डेउं हत्थि-मणुस्सोरगकलेवरेसु सज्जंतो तो ताणि अण्णाणि य चिरं खायंतो । एवं च जो माणु-(ग्रन्थाग्रम्-४७००)स्सए सोक्खे पडिबद्धो परलोगसाहणनिरवेक्खो सो जंबुक इव विणस्सिहिति ॥

5

जं पि जंपह 'संदिद्धं परलोयं, तप्पभवं च सोक्खं' तं अत्थि. सामि ! तुब्भे कुमार-काले सह मया णंदणवणं देवुज्जाणमुवगया. तत्थ य देवो उवइओ. अम्हे तं दट्टुण अवसरिया. देवो य दिवाए गतीए खणेण पत्तो अम्ह समीवं. भणिया अणेण अम्हे सोम-रूविणा—'अहं सयबलो, महब्बल ! तव पियामहो रज्जसिरिं अर्वज्झिऊण चिण्णवओ बंभलोए कप्पे अहिर्वई जातो, तं तुब्भे वि मा पमाई होह, जिणवयणेण भावेह अप्पाणं, 10 ततो सुगतिं गमिहह' ति. एवं वोत्तूणं गतो देवो. जइ सामि ! तं सुमरह ततो 'अत्थि परलोगो' ति सहहह ।

मया भणिओ—सयंबुद्ध ! सुमरामि पियामहदरिसणं । लद्धावकासो य भणति पुणो वि सयंबुद्धो—सुणह पुत्रवित्तं—

महाबल-सयंबुद्धपुत्रजाणं कहासंबंधो

15

तुब्भं पुत्रको राया कुरुचंदो नाम आसि, तस्स देवी कुरुमती, हरिचंदो कुमारो । सो य राया णाहियवादी, 'इंदियसमागममेत्तं पुरिसकप्पणा, मज्जंगसम-वाए मयसंभव इव, न एत्तो परभवसंकमणसीलो अत्थि, न सुकय-दुक्कयफलं देव-नेर-इएसु कोइ अणुभवइ' ति ववसिओ, बहूण सत्ताण वहाय समुट्ठिओ, खुर इव एकंत-धारो, निस्सीलो, निव्वओ । तओ तस्स एयकम्मस्स बहू कालो अतीतो, मरणकाले य 20 असायावेयणीयबहुलयाए नरयपडिरूवपुग्गलपरिणामो संवुत्तो—गीयं सुइमहुंरं 'अक्कोसं' ति मण्णइ, मणोहराणि रूवाणि विकित्ताणि पस्सति, खीर-खंड-सक्करोवमं 'पूइं' ति मण्णइ, चंदणाणुलेवणं मुम्मुरं वयइ, हंसतूलमउयं सेज्जं कंटगसाहासमाणं वेदेइ । तस्स य तहाविहं विवरीयभावं जाणिऊण कुरुमती देवी सह हरिचंदेण पच्छण्णं पडियरइ । सो य कुरुचंदो राया एवं परमदुक्खिओ कालगतो । तस्स य नीहरणं काऊण हरिचंदो सयं 25 नयरं गंधसमिद्धं नाएण अणुपालेइ । ततो य तहाभूयं पिउणो मरणमणुचितयंतस्स एवं मती समुप्पणा—अत्थि सुकय-दुक्कयफलं ति । ततो णेण एगो खत्तियकुमारो बालव-यंसो संदिट्ठो—भहमुह ! तुमं पंडियजणोवइट्टं धम्मसुयं मे कर्हयसु, एसा ते सेव ति । तओ सो तेण निओगेण जं जं धम्मसंसियं वयणं सुणेइ तं तं राइणो निवेएइ । सो वि

१ ँ चैव शां० विना ॥ २ कसं० उ २ मे० विनाऽन्यत्र—त्ति णवउव० मो० सं० गो ३ । ति ण उव० ली ३ ॥ ३ णं णामुज्जा० ली ३ ॥ ४ ँवइज्झि० शां० विना ॥ ५ विक्रियाणि शां० विना ॥ ६ पूयं ति उ २ विना ॥ ७ ँचंदरा० शां० विना ॥ ८ ँहइसु उ २ मे० विना ॥

- संदिहंतो सुस्तीकयात् तद्देव पडिबज्जति । कयाइं च नगरस्स नाइदूरे तहारुवस्स साहुणो
केवल्लिणापत्तीमहिं काउं देवा उवागया । तं च उवल्लिणं सुबुद्धिणा खत्तियकुमा-
रेण रण्णो निवेदितं हरिचंदस्स । सो वि देवाऽऽगमणविम्हइओ जेयणसुरगारुओ गतो
रुहसमीवं, बंदिऊण थ विणणण निसण्णो सुणइ केवल्लिमुहुग्गं वयणाभयं । संसारकहं
5 मोक्खसुहं च से सोऊण 'अत्थि परभवसंकमो'त्ति निस्संकियं जायं । ततो पुच्छइ कुरु-
चंदो राया—मम पिया भयवं ! कं गइं गतो ? ति । ततो से भयवया कहियं विवरीय-
विसवळंभेणं सत्तमपुडवीनेरइयत्तं च—हरिचंद ! तव पिया अणिवारियपावाऽऽसवो
बहूणं सत्ताणं पीडाकारी पावकम्मगुरुत्ताए णं णरगं गतो. तत्थ परमदुबिसहं निरुवमं-
निप्पडिआरं निरंतरं सुणमाणस्स वि सचेयणस्स भयजणगं दुक्खमणुभवति । तं च तहाविहं
10 केवल्लिणा कहियं पिउणो कम्मविवागं सोऊणं संसारभीरु हरिचंदो राया बंदिऊण पर-
मरिखिं सनचरंभइगतो । पुत्तस्स रायसिरिं समप्पिऊण सुबुद्धिं संदिसति—तुमं मम सुयस्स
उवएसं करेज्जासि ति । तेण विण्णविओ—सामि ! जदि अहं केवल्लिणो वयणं सोऊण
सह तुब्भेहिं न करेमि तवं तो मे न सुयं. जो पुण 'उवएसो दायवो' ति संदिसह तं
मम पुत्तो सामिणो कहेहि ति । राया पुत्तं संदिसइ—तुमे सुबुद्धिसुयसंदेसो कायवो
15 धम्माधिकारे ति । तुरियं निग्गओ सीहो व पलित्तगिरिकंदराओ, पवइओ केवल्लिसमीवे
सह सुबुद्धिणा, परमसंविग्गो सज्झायपसत्थचित्तणपरो परिखवियकिलेसजालो समुप्प-
ण्णनाणांतिसओ परिनिव्वुओ ति । सुणिमो—तस्स य हरिचंदस्स रायरिसिणो वंसे
संखातीतेसु नरवईसु धम्मपरायणेषु समतीतेसु तुब्भे संपदं सामिणो, अहं पुण सुबुद्धिवंसे ।
तं एस अम्ह नियोगो बहूपुरिसपरंपरागतो धम्मदेसणाहिगारो ॥
- 20 जं पुण त्थ मया अयंडे विण्णविया तं कारणं सुणह—अज्ज अहं नंदणवणे गओ
आसि, तत्थ मया दिट्ठा दुवे चारणसमणा आइच्चजसो अमियतेओ य. ते मया
वंदिऊण पुच्छिया—भयवं ! महाबलस्स रण्णो केवइयं आउं धरइ ? ति. तेहिं निदिट्ठो—
मासो सेसो. ततो संभंतो मि आगतो. एस परमत्थो. ततो जं जाणह सेयं ति तं
कीरउ अकालहीणं । ताणि य उवसमवयणाणि सयंबुद्धकहियाणि सोऊण अहं धम्माभि-
- 25 मुहो आउपरिक्खयसुतीय आममट्टियाभायणमिव सलिलपूरिज्जमाणमवसण्णहियओ भीओ
सहसा उट्ठिउ कयंजली सयंबुद्धं सरणमुवागतो—वयंस ! किमियाणिं मासावसेसजीवी
करिस्सं परलोगहियं ? ति । तेण म्हि समासासिओ—सामि ! दिवसो वि बहुओ परि-
वत्तसवसावज्जजोगस्स, किमंग पुणो मासो ? । तओ तस्स वयणेण पुत्तसंकामियपयापा-
ळणवावारो ठिओ मि सिद्धाययणे कयभत्तपरिआओ संथारगसमणो सयंबुद्धोपदिट्ठजिण-
- 30 बहिमासंपायणसुमणसो अणिच्चयं संसारदुहं पाउवगमणं च वेरगाजणियाणि सुणमाणो
कालगतो इह जातो । एवं थोवो मे तवो चिण्णो ति ॥

१ णुप्पायमं शां० ॥ २ जवीणं शां० ॥ ३ लहणं शां० ॥ ४ रमुवगं क ३ ॥ ५ काहें शां० ॥
६ कारि ति शां० विना ॥ ७ णाइसेसो पं शां० ॥ ८ दुवंसपरं शां० विना ॥

एवं च अज्जललियंगण देवेण कहियं मम सपरिवाराए । ईसाणदेवरावसमीवाध्वे
 य दढधम्मो नाम देवो आगतो । सो भणइ—ललियंगय ! देवराया नंदीसरदीवं
 जिणमहिमं काउं वच्चति त्ति गच्छामि अहं, विदितं ते होउ त्ति । सो गतो । ततो
 अहं अज्जललियंगयदेवसहिया 'इंदाणत्तीए अवस्स गमणं होहि त्ति इयाणिं चेव
 वच्चामो' त्ति गया पुण नंदीसरदीवं खणेण । महिमा कया जिणाययणेसु, तिरियलोए 5
 य तित्थयरबंदणं करेमाणो सासयचेइयपूयं च चुओ ललियंगओ । परमसोरागिंइज्ज-
 माणहिययघरा य अहं विवसा गया सपरिवारा सिरिप्पभं विमाणं । परिहायमाप्प-
 सोहं च ममं दट्टूण आगतो सयंबुद्धो देवो भणति—सयंपभे ! जिणमहिमं कुण्णु,
 चयणकालो, बोहिलाभो भविस्सइ त्ति । तस्स वयणं परिग्गहेऊण नंदीसरे वीवे तिरिय-
 लोए य कयपूया अहमवि चुया समाणी जंबुहीवकविदेहे पुक्खलावइविजए पुंडरगि-10
 णीए नयरीए वइरसेणस्स चक्कवट्टिस्स वसुमतीए देवीए दुहिया सिरिमती नाम जाया ।
 सा हं पिउभवणपउमसररायहंसी धावीजणपरिग्गहिया जमगपवयसंसिया इव लया सुहेण
 वड्डिया । गहियाओ य कलाओ अभिरामियाओ ।

कयाइं च पओसे सव्वओभद्दगं पासायमभिरूढा पस्सामि नयरबाहिं देवसंपायं । ततो
 चिंतापरायणाए मे सुमरिया देवजाती, सुमरिऊण य दुक्खेणाऽऽहया मुच्छिया । परि-15
 चारिगाहिं जलकणपडिसित्ता पच्चागयचेयणा चिंतेमि—'कथ मण्णे पिओ मे ललियंगतो
 देवो ? त्ति, तेण य मे विणा किं जणेण आभट्टेणं'ति मूयत्तणं पँकयं । भणइ परियणो—जंभ-
 एहिं से वाया अक्खित्ता । कओ य तिगिच्छएहिं पयत्तो, कयाइं बलि-होम-मंत-रक्खाविहा-
 णाइं । अहं पि मूयत्तणं न मुयामि, लिहिऊण य आणत्तीं देमि परिचारियाणं । उक्कणायं
 च ममं अम्मधाती पंडिया नाम विरहे भणति—पुत्त सिरिमइ ! जइ कारणेण केणइ 20
 मूई ततो मे अजंतिया साह, ततो सत्तीए कज्जसाहणे पयइस्सं. अत्थि मे विजाबलं,
 जेण मणुस्सलोए साहीणं पयोयणं संपाइस्सं. अह पुण सच्चमूई देवदोसेण तो किं सक्क
 काउं ? । तीय वि एवं भणिए मया चिंतियं—सुट्टु भणइ धाई, मम हिययगयं अत्थं को
 साहेइ ? तं कहेमि से सब्भावं । तओ मया भणियं—अम्मो ! अत्थि कारणं, जेण संपइ-
 कालं मूयत्तणं करेमि त्ति । ततो सा तुट्टा भणति—पुत्त ! साहसु मे कारणं, तं च सोऊण 25
 जह भणसि तह चेट्टिस्सं त्ति । ततो मया भणिया—सुणाहि—

सिरिमइनिवेइया निण्णामियाभवसंबद्धा अत्तकहा

अत्थि धायइसंडे दीवे पुत्रविदेहे मंगलावइविजए नंदिग्गामो नामं सण्णिवेसो ।
 तत्थ अहं इओ तइयभवे दरिइकुले सुलक्खण-सुमंगल-धण्णिणाउज्झिगाईणं छण्हं

१ ० च्चहि त्ति शां० ॥ २ अहं वंदितुं तं ते शां० विना ॥ ३ ० गिणा ढ० क ३ गो ३ उ० मे० । ० गिणा
 पड० ली ३ ॥ ४ पकारियं शां० ॥

भगिणीणं पच्छओ जाया, न कयं च मे नामं अम्मा-पिऊहिं 'निन्नामिय'त्ति भण्णामि ।
सकम्मपडिबद्धा य तेसिं अवसाणं जीवामि ।

ऊसवे य कयाइं अड्ढकडिंभाणि नाणाविहभक्खहत्थगयाणि सगिहेहिंतो निग्गयाणि ।
ताणि य ददूण मया माया जाइया—अम्मो ! देहि मे मोयगे अण्णं वा भक्खयं ति,
5 डिंभेहिं समं रमामि त्ति । तीए रुट्टाए हया निच्छूढा य गिहाओ—कओ ते इहं भक्खा ? .
वच्चसु अंबरतिलयं पव्वयं, तत्थ फलाणि खायसु मरसु व त्ति । ततो रोवंती निग्गया मि ।
सरणं विमग्गमाणीए दिट्ठो य मया जणो अंबरतिलयपव्वयाभिमुहो पत्थिओ । गया मि तेण
सहिया । दिट्ठो य मया पुहवितलतिलयभूओ, विविहफलभरनमिरपादवसंकुलो, कुलहरभूओ
सउण-मियाणं, सिहरकरेहिं गगणतलमिव मिणिडं समुज्जओ अंबरतिलगो गिरिवरो ।
10 तत्थ य गेण्हइ जणो फलाणि, मया वि पक्क-पडियाणि सादूणि फलाणि भक्खियाणि ।

रमणिज्जयाए य गिरिवरस्स संचरमाणी सह जणेण गंभीरं सुणिमो सहं अइमणोहरं । तं
च अणुसरंती गया मि तं पदेसं सह जणेण । दिट्ठा मया जुगंधरा नाम आयरिया, विविह-
नियमधरा, चोइसपुबि-चउणाणिणो, तत्थ य जे समागया मणुया देवा य तेसिं जीवाणं
बंध-मोक्खविहाणं कहयंता, संसए य विसोधिंता । ततो हं तेण जणेण सह पणिवइऊण
15 निसण्णा एगदेसे सुणामि तेसिं वयणं परममहुरं । कहंतरे य मया पुच्छिया—भयवं ! अत्थि
ममाओ कोइ दुक्खिओ (ग्रन्थाग्रम्-४८००) जीवो जीवलोए ? त्ति । ततो तेण भणियं—णि-
ण्णामिए ! तुमं सदा सुभा-ऽसुभा सुतिपहमागच्छंति, रूवाणि य सुंदर-मंगुलाणि पाससि,
गंधे सुभा-ऽसुभे अघायसि, रसे वि मणुण्णा-ऽमणुण्णे आसाएसि, फासे वि इट्ठा-ऽणिट्ठे
संवेदेसि, अत्थि य ते पडियारो सी-उण्ह-तण्हा-छुहाणं, निहं सुहागयं सेवसि, निवाय-
20 पवायसरणासओ वि य ते अत्थि, तमसि जोतिप्पगासेण कज्जं कुणसि. नरए नेरइयाणं
निच्चं असुभा सह-रूव-रस-गंध-फासा, निप्पडियाराणि परमदारूणाणि सी-उण्हाणि खुहा-
पिवासाओ य, न खणं पि निहासुहं दुक्खसयपीडियाणं, निच्चंधयारेसु नरएसु चिट्ठमाणा
निरयपॉलेहिं कीरमाणाणि कारणसयाणि विवसा अणुहवमाणा बहं कालं गमयंति. तिरिया
वि सपक्ख-परपक्खजणियाणि सी-उण्ह-खु-प्पिवासादियाणि य जाणि अणुभवंति, ताणि ब-
25 ङ्गणा वि कालेण न सक्का वण्णेउं. तव पुण साहारणं सुह-दुक्खं. पुव्वसुकयसमज्जियं अण्णेसिं
रिद्धिं पस्समाणी दुहियमप्पाणं तक्केसि त्ति. जे तुमओ हीणा बंधणागारेसु किलिस्संति,
जे य दास-भयगा परवत्तवा णाणाविहेसु देहपीडाकरेसु कम्मेसु णिउत्ता किलिस्संति,
आहारं पि तुच्छमणिट्ठं भुंजमाणा जीवियं पालेंति, ते वि ताव पस्ससु त्ति । मया पण-
याए 'जहा भणध त्ति तहा' पडिसुयं । तत्थ धम्मं सोऊणं केइ पव्वइया, केइ गिहवास-
30 जोगाणि सीलवयाणि पडिवण्णा । मया वि विण्णविया—जस्स णियमस्स पालणे सत्ता
मि तं मे उवइसह त्ति । तओ मे तेहिं पंच अणुवयाणि उवइट्ठाणि । वंदिऊण परितुट्ठा

जणेण सह नंदिग्गामं गया, पालेमि वयाणि संतुट्टा । कुडुंबसंविभागेण य परिणयाय संतीय चउत्थ-छट्ट-ऽट्टमेहिं खमामि ।

एवं काले गए कम्हिइ कयभत्तपरिच्चाया राईए देवं पस्सामि परमदंसणीयं । सो भणति—णिण्णामिए ! पस्स मं, चिंतेहि य 'होमि एयस्स भारिय' त्ति, तओ मे देवी भविस्ससि, मया य सह दिबे भोए भुंजिहिसि त्ति । एवं वोत्तूण अदंसणं गओ । अह-5 मवि परिओसवियसियहियया 'देवदंसणेण लभेज्ज देवत्तं' ति चिंतिऊण समाहीए कालगया, सणियाणा ईसाणे कप्पे सिरिप्पभे विमाणे ललियंगयस्स देवस्स अग्गमहिस्सी सयंपभा नाम जाया । ओहिणाणोपओगविण्णायदेवंभवकारणा य सह ललियंगएण जुगंधरगुरुवो वंदिउमवइण्णा । तं समयं च तत्थेव अंबरतिलए मणोरमे उज्जाणे समोसरिया सगणा य । तओ हं परितोसविसप्पियमुही तिउणपयाहिणपुबं णमिऊण णिवेइयणामा णट्टोवहारेण 10 महेऊण गया सविमाणं, दिबे कामभोए देवसहिया णिरुसुगा बहुं कालं अणुभवामि । देवो य सो आउपरिक्खएण अम्मो ! चुओ ण याणामि कत्थ गओ ? त्ति । अहमवि य तस्स विओगदुहिया चुया समाणी इहाऽऽयाया, देवउज्जोवदंसणसमुप्पण्णजाईसरणा तं देवं मणसा परिवहंती मूयत्तणं करेमि 'किमेतेण विणा संलावेणं कएणं ?' । एस परमत्थो ॥

लद्धमणुस्सजम्मणो ललियंगयदेवजीवस्स गवेसणा

15

तं च सोऊणं अम्मधाई ममं भणति—पुत्त ! सुट्टु ते कहियं. एतं पुण पुषभवचरियं पैडे लेहिऊणं तओ हिंडावेमि. सो य ललियंगओ जइ माणुस्सए भवे आयाओ होहित्ति तओ सचरियं दट्टूण जाई सुमरिहित्ति. तेण य सह णिव्वुया विसयसुहमणुभविस्ससि त्ति । तओ तीए मएणाऽणुसज्जिओ पडो विविधवण्णाइं पट्टियाहिं दोहि वि जणीहिं । तत्थ य पढमं णंदिग्गामो लिहिओ, अंबरतिलगपव्वयसंसियसुकुसुमियाऽसोगसण्णिसण्णा गुरवो य, 20 देवमिहुणं च वंदणागयं, ईसाणकप्पे सिरिप्पभं विमाणं सदेवमिहुणं, महब्बलो राया सयंबुद्ध-संभिन्नसोयसहिओ, णिण्णामिगा य तवसोसियसरीरा, ललियंगओ सयंपभा य सणामाणि । तओ णिक्फण्णे लेक्खे धाई पट्टगं गहेऊण 'धायइसंडं दीवं वच्चामि' त्ति तीसे विज्जापभावेण आगासगमणं उप्पत्तिया जुवतिकेसपास-कुवलय-पलाससामं नहयलं । खणेण य पच्चागया पुच्छिया मया—अम्मो ! कीस लहुं णियत्ता सि ? त्ति । सा 25 भणइ—पुत्त ! सुणह कारणं—'इहं अम्हं सामिणो तव पिउणो वरसवट्टमाणिणिमित्तं विजयवासिरायाणो बहुका समागया, तं जति इहेव होहित्ति ते हिययसाहीणो दइओ तओ कयमेव कज्जं' ति चिंतिऊण णियत्ता. तम्मि य जइ ण होहित्ति इह परिमग्गणे करिस्सं जत्तं ति । सुट्टियहिययाँ मया भणिया । अवरज्झ(ण्ह)ए गया पट्टगं गहेऊण पच्चावरण्हे आगया पसण्णमुही भणइ—पुत्त ! परिणेव्वुया होहि, दिट्टो ते मया सो ललियंगओ । मया 30

१ °वभाव° शां० ॥ २ पडि ले° ली ३ उ० विना ॥ ३ सुट्टिहिया मो० सं० गो ३ उ २ । सुट्टिहियया कसं० ॥

पुच्छिओ—अम्हो ! साहह—सो कहं ? ति । सा भणइ—पुत्त ! मया रायसग्गे पसारिओ पट्टओ । तं च पस्समाणा आलिकखकुसला आगमं पमाणं करेता प्संसंति, जे अकुसला ते वण्ण-रूवाणि पासंति । दुमरिसणरायसुओ दुहंतो कुमारो, सो मुहुत्तमेत्तं पासि-
 5 ऊण मुच्छिओ, खणेण आसत्थो पुच्छिओ मणूसेहिं—सामि ! किं थं मुच्छिया ? । सो भणइ—चरियं^१ नियरां पट्टलिहियं दट्टूण य मे सुमरिया जाई—अहं ललियंगतो देवो आसि, सयंपभा मे देवि ति । मया पुच्छिओ—पुत्त ! साहसु को सण्णिवेसो ? । भणइ—
 पुंडरिणिणी नयरि ति । पव्वयं 'मेहं' साहति, अणगारो को वि एस विस्सरइ से नामं, कप्पं लोहम्मं कहेइ, राया मंतिसहिओ को वि एस ति, का वि एसा तवस्सिणी न जाणं से नामं ति । ततो 'उच्चवगो' ति जण्णिऊण मया भणिओ—पुत्त ! सच्चं सच्चं, जं ते जम्मंतरे
 10 वीसस्सियं तेण किं ? । सच्चं तुमं सि ललियंगतो. सा पुण सयंपभा नंदिग्गामे पंगुली केण वि कम्मदोसेण जायां. एयं च णाए चरियं लिहियं तव वत्तमग्गणहेउं. मम य धायइसं-
 डगयाए दिण्णो य पट्टओ. मया य अणुकंपाए तीसे तव परिमग्गणं कयं. एहि पुत्त ! जाव ते नेमि धायइसंडं ति । अवहसिओ मित्तेहिं, 'गम्मउ, पोसिज्जउ पंगुलि' ति । तओ अव-
 कंतो । मुहुत्तमेत्तेण आगतो लोहग्गलाओ धणो नाम कुमारो, सो धावण-लंघणा-SSच-
 15 रणेसु असमाणो ति वइरजंधो भण्णइ । सो उक्कगतो पट्टगं दट्टूण ममं भणति—केणेयं लिहियं चित्तं ? ति । मया भणियं—किंनिमित्तं पुच्छसि ? । सो भणइ—ममं एयं चरियं—
 अहं ललियंगतो नाम आसि देवो, सयंपभा देवी. 'असंसयं तीए लिहियं ति, तीए य वा उवदेसेणं' तक्केमि । ततो मया पुच्छिओ—जइ ते चरियं, साहसु य को एस सन्निवेसो ? । सो भणति—नंदिग्गामो एस, पव्वओ अंबरतिलओ, जुगंधरा य आयरिया, एसा
 20 खमणकिलंता णिण्णामिया, महब्बलो राया सयंबुद्ध-संभिण्णसोएहिं सह लिहिओ, एस ईसाणो कप्पो, सिरिप्पभं विमाणं; एयं सच्चं सपच्चयं परिकहियं तेण । तओ य मया तुट्ठाए भणिओ—जा एसा सिरिमती कुमारी पिउच्छाए दुहिया सा सयंपभा, जाव रण्णो णिवेएमि ताव ते लब्भइ ति सुमणसो गतो । ततो मि कयकज्जा आगया । पुत्त ! रण्णो निवेएमि, ततो ते पियसमागमो भविस्सइ ति । एवं वोत्तूण गया । निवेदितमणाए रण्णो ।
 25 ततो हं सहाविया रण्णा, देवी य वसुमई । तओ दोण्ह वि राया पकहिओ—सुणह, जो सिरिमतीए ललियंगओ देवो आसी. जहा णं अहं जाणं ण तहा सिरिमती—

बइस्सेणकारिओ ललियंगयदेवपरिचओ

इहेव जंबुहीवे अवरविदेहे सलिलावतिविजए वीयसोगा नयरी, जिरियंसतु नाम

१ कहह ली ३ ॥ २ आलेख^० शां० ॥ ३ दुमसेणराय^० ली ३ । दुमविसणराय^० मो० सं० गो ३ ॥
 ४ किं व सु^० क ३ । किं पसु^० ली ३ ॥ ५ थं पि नि^० शां० विना ॥ ६ उच्चभाव^० ली ३ ॥ ७ थं थराग-
 मेसु कुसला एयं शां० ॥ ८ थं चित्तियं ति ली ३ ॥ ९ एव स^० शां० ॥ १० विजयस^० शां० ॥

राया, तस्स मणोहरी य केकई य दुवे देवीओ, तासिं अचलो विहीसणो य पुत्त ।
उपरए पिउम्मि विजयद्धं भुंजंति बलदेव-वासुदेवा ।

मणोहरी य बलदेवमाया कम्मिय काले गए पुत्तं आपुच्छति अचलं—अणुमूया मे
भत्तुणो सिरी पुत्तसिरी य. पवयामि, परलोगहियं करिस्सं, विसज्जेहि मं ति । सो नेहेण
न विसज्जेइ । निब्बंघे कए भणत्ति—अम्मो ! जइ निच्छओ ते' कओ तो मं देवलोयग-
५ योए वसणे पडिबोहेयवो त्ति । तीए पडिबन्नं । पवइया य परमधित्तिलेण एगारसंगैवरी
वासकोडी तवमणुचरिऊण अपरिबडियवेरगा समाहीए कालगया लंतए कप्पे इंदो
आयाओ । तं ताव जाणेह ममं ।

बल-केसवा य बहं कालं पमुइया भोए भुंजंति । कयाइं च निगया अणुयत्तयं आसेहिं
वायजोगेण अवहिया अडविं पवेसियाँ । गो-रहसंचारेण य न विण्णाओ मग्गो, जाव णं 10
दूरं गंतूण आसा विवण्णा, विभीसणो य कालगतो । अचलो नेहेण न जाणइ, 'मुच्छिओ'
त्ति णेइ णं सीतलाणि वणगहणाणि 'सत्थो भविस्सइ' त्ति । अहं च लंतगकप्पगतो
पुत्तसिणेहेणं संगारं च सुमरिऊण खणेणं आगतो विहीसणरूवं विउव्विऊण । एइगतो
भणिओ बलो—भात ! अहं विज्जाहरेहिं सह जुज्झिउं गतो, ते मे पसाहिआ. तुम्हे पुण
अंतरं जाणिऊण केण वि मम रूवेणं मोहिया, वच्चिमो नयरं. एयं पुणो 'अहं' ति तुब्भेहिं 15
वूढं कलेवरं, सक्कारेमु णं । तं डहिऊण रहेण सनयरमागया पूइज्जमाणा जणेणं, घरे य
एक्कासणनिसण्णा ठिया । तओ मया मणोहरीरूवं दंसियं । संभंतो य अचलो भणत्ति—
अम्मो ! तुब्भेत्थ कओ ? । पवज्जाकालो संगारो य सबो परिकहिओ, विभीसणसरणं,
'अहं लंतगाओ कप्पाओ भंवपडिबोहणनिमित्तं इहमागतो, परलोगहियं चित्तेहि अणिं
मणुयरिद्धिं जाणिऊण' । गतो सकप्पं लंतगइंदो । 20

अचलो पुत्तसंक्रामियरायसिरी तवमणुचरिय ईसाणे कप्पे सिरिप्पभे विमाणे ललि-
यंगओ नाम सुरो जाओ । अहं पुण सदेवीयं पुत्तसिणेहेणं अभिक्खणं लंतयं कप्पं
नेमि त्ति जाहे जाहे सुमरामि । सो पुण ललियंगतो देवो सत्तनवभागे सागरोवमस्स
देवसुहं परिभोत्तूणं ततो सिरिप्पभाओ विमाणाओ चुओ, तत्थ अण्णो उववण्णो । तं
पि अहं पुत्तसिणेहेणं चैव लंतयं कप्पं नेमि । एवं सत्तरस ललियंगया अईआ । एसो 25
वि य जो मे सिरीमतीए ललियंगओ अट्टारसमो लंतयकप्पं नीअपुव्वो बहुसो, जाणामि
णं । तओ लंतयकप्पाओ चुओ हं वइरसेणो जातो ॥

राया भणइ—सहावेह वइरजंधं ति । आणत्तो कचुंगी गतो । आगतो य वयरजंधो ।
दिट्ठो य (मन्थाग्रम्-४९००) मया परितोसवियसियच्छीए अच्छेरयभूओ, सरयरयणि-

१ मे शां० विना ॥ २ ०या वसणे पडिबोहेज्ज त्ति शां० ॥ ३ ०गवी वा० शां० विना ॥ ४ ०त्तं आ०
शां० विना ॥ ५ ०या । तो रह० शां० ॥ ६ ०लो मोहे० ली ३ ॥ ७ ०णमाग० शां० ॥ ८ ०ओ अचलो
क ३ ॥ ९ तं जहि० संसं० शां० विना ॥ १० तव ली ३ शां० ॥

अरसोमवयणचंदो, तरुणरविरस्सिबोहियपुंडरीयनयणो, मणिमंडियकुंडलघट्टियपीणगंडदेसो,
 गरुलाऽऽययतुंगनासो, सिलप्पवालकोमलसुरत्तदसणच्छयणो, कुंदमउलमालासिणिद्धदसण-
 पंती, वयत्थवसभनिभखंधो, वयणतिभागूसियरयणावलिपरिणद्धगीवो, पुरफलिहाऽऽयाम-
 दीहबाहु, नयरकवाडोवमाणमंसलविसालवच्छो, करसंगेज्झमज्झदेसो, विमउलवरपंकयस-
 5 रिसनाभी, मिगपत्थिव-तुरगवट्टियकडी, करिकरणिभऊरुजुयलो, निगूढजाणुपदेससंगतह-
 रिणसमाणरमणिज्जजंधो, सुपइट्टियकणगकुम्मसरिसलक्खणसंवाहचलणजुयलो । पणओ य
 रायणो । भणिओ य—पुत्त वइरजंध ! पडिच्छसु पुषभवसयंपहं सिरिमतिं ति । अव-
 लोइया णेण अहं कैलहंसेणेव कमलिणी । विहिणा य पाणिं गाहिओ मम ताएण ‘वइ-
 रजंधो !’ ति महुरमाभासमाणेण, दिण्णं विउलं धणं परिचारियाओ य । विसज्जियाणि य
 10 अम्हे गयाणि लोहगगलं । भुंजामो निरुविग्गा भोए ।

वइरसेणो वि राया लोगतियदेवपडिबोहिओ संवच्छरं किमिच्छियं दाणं दाऊण निय-
 गसुएहिं नरवईहि य भत्तिवससमेतेहिं सह पवइओ पोक्खलपालस्स रज्जं दाऊण ।
 उप्पण्णकेवलनाणो य धम्मं देसेइ । मम वि कालेण पुत्तो जातो, सो सुहेण संवड्ढिओ ।

कयाइं च पोक्खलवालस्स के वि सामंता विसंवइया । तेण अम्हं पेसियं—एउ वइर-
 15 जंधो सिरिमती य ति । अम्हे विउलेण खंधावारेण पत्थियाणि पुत्तं नयरे ठवेऊणं । सर-
 वणस्स य मज्जेणं पंथो पडिसिद्धो जाणुकजणेण—दिट्ठीविसा सरवणे सप्पा, ण जाति तओ
 गंतुं ति । तं परिहरंता कमेण पत्ता पुंडरिणिणीं । सुयं च णेहिं नरवईहिं वइरजंधाऽऽ-
 गमणं । ततो ते संकिया पणया । अम्हे वि पोक्खलपालेणं रण्णा पूएऊण विसज्जिया,
 पत्थियाणि सनयरं । भणइ य जणो—सरवणउज्जाणमज्जेण गंतवं, सप्पा निबिसा जाया,
 20 केवलनाणं तत्थ ठियस्स साहुस्स उप्पण्णं, देवा य उवइया, देवुज्जोएण य पडिहयं दिट्ठीगयं
 विसं सप्पाणं ति । ततो अम्हे पत्ताणि कमेण सरवणे आवासियाणि । सागरसेण-मुणिसेणा
 य मम भायरो अणगारा सगणा तत्थेव ठिया । ततो अम्हेहिं दिट्ठा तवलच्छिपडिहत्था
 सरयसरजलपसण्णहियया सारयसगलससिसोमवयणा । ते य सपरिवारा परेण भत्तिबहु-
 माणेणं वंदिया । सपरिवारा य फासुएणं असण-पाण-खाइम-साइमेणं पडिलाहिया ।

25 ततो अम्हे तेसिं गुणे^३ अणुगुणेंताइं ‘अहो ! महाणुभावा सायरसेण-मुणिसेणा,
 अम्हे विमुक्करज्जधुरावावाराइं कया मण्णे णिस्संगाइं विहरिस्सामो ?’ ति विरागमग्गमो-
 इण्णाइं कमेण पत्ताइं सनयरं । पुत्तेण य अम्हं विरहकाले भिच्चवग्गो दाण-माणेहिं रंजिओ,
 वासघरे य विसधूमो पओइओ । विसज्जियपरियणाणि य विगाढे पओसे अइगयाणि
 वासगिहं, साहुगुणरयाणि धूमदूसितधातूणि कालगयाणि इह आयाइं उत्तरकुराए ति ।

30 तं जाणाहिं अज्ज ! जा णिण्णामिका, जा य सयंपभा, जा य सिरिमती सा अहं

ति जाणेह. जो महळबलो राया, जो य ललियंगओ, जो य वडरजंघो राया ते तुम्हे ।
एवं जीसे नामं गहियं भे सा अहं सयंपभा ॥

ततो सामिणा भणियं—अज्जे ! जाइं सुमरिऊण देवुज्जोयदंसणेण चित्तेमि 'देवभवे
वट्टाहि' त्ति, ततो य से सयंपभा आभट्टा. तं सच्चं एयं जं तुमे कहियं । परितोसमाण-
साणि पुत्रभवसुमरणसंधुक्कियसिणेहाणि त्ति सुहागयविसयसुहाणि तिण्णि पलिओवमाणि 5
जीविऊण कालगयाइं सोहम्मे कप्पे देवा जाया । तत्थ वि णे परा पीई आसि । तिपलि-
ओवममियं ठित्ति अणुपालेऊण चुया वच्छावड्विजए पहंकराए नयरीए तत्थ सामी
पियामहो सुविहिविज्जपुत्तो केसवो नामं जातो, अहं पुण सेट्ठिपुत्तो अभयघोसो, तत्थ
वि णे सिणेहाधिकया । तत्थेव नयरे रायसुओ पुरोहितसुओ मंतिसुओ सत्थवाहसुओ य,
तेहिं वि सह मित्ती जाया । कयाइं च साहू पडिमापडिवण्णो किमिकुट्टी दिट्ठो समाग-10
एहिं, भणिओ य पंचहिं वि जणेहिं केसवो परिहासपुवं—तुम्हेहिं नाम एरिसाणं तव-
स्सीणं तिगिच्छं न कायवं, जे अत्थवंता जणा ते तिगिच्छियव्व त्ति । सो भणति—वयंस !
अम्हं धम्मियजणो निरुजो कायवो, विसेसेण पुण साहवो पडिचरियवा. एस पुण साहू
ओसहं पाउं नेच्छइ छड्डियदेहममत्तो, सो अब्भंग-मक्खणेहिं पडिचरियवो त्ति, तत्थ मम
तिहं अत्थि सयसहस्सनिप्फणं, गोसीसेणं चंदणेण कज्जं कंबलरयणेणं च त्ति । अम्हेहिं 15
पडिवन्नं—कीरउ, सबं पि संपाडेमो । रायपुत्तेण कंबलरयणं दिण्णं, चंदणं च गहियं ।
पडिमाए ठिओ साहू विण्णविओ—भयवं ! अम्हे ते हितबुद्धीए जं पीडं करेमु तं खमसु
त्ति । अब्भंगिओ तेह्णेण, तेणाऽहिगतंरं किमी संचालिया, ते परमवेदणं उदीरंता निग्गया,
मुच्छिओ तवस्सी कंबलेण संवरिओ, तं सीयलं ति तत्थ लग्गा किमी, पप्फोडिया
सीयले पदेसे, चंदणेण लित्तो, पच्चागओ पुणो वि मक्खिओ, तेणेव कमेण किमी निग्गया, 20
चंदणेण सत्थो कओ, जाहे खीणा किमी ताहे चंदणेण लिंपिऊण गया सो सगिहाणि ।
सुयधम्मा य सब्बे पडिवण्णा सावयधम्मं, केसवो साहुवेयावच्चपरो विसेसेण ताव उग्गेहिं
सीलवय-तवोवहाणेहिं अप्पाणं भावेऊणं समाहीए कालगया अच्चुए कप्पे इंदसमाणा
देवा जाया । दिवं च सुहमणुभविऊणं ठित्तिखएण चुया कमेण केसवो वडरसेणस्स
रण्णो पुक्खलावड्विजए पुंडरिगिणीए नयरीए मंगलावतीए देवीए पुत्तो वडरनाभो 25
नाम । रायसुयाई कणगनाभ-रुप्पनाभ-पीढ-महापीढा कमेण जाया कुमारा । अहं च
तत्थेव नयरे रायसुओ जातो, बालो चेव वडरनाभं समलीणो सारही जातो सुजसो
नाम । वडरसेणो वडरनाभाईणं रज्जं दाऊण लोगतियदेवपडिबोहिओ संबच्छरं कयवि-
त्तविसग्गो पव्वइओ, समुप्पण्णकेवलनाणो धम्मं देसेइ सयंबुद्धो । वडरनाभो समत्तवि-
जयाहिवो चक्कवट्ठिभोए भुंजति । भयवं तित्थयरो पुंडरिगिणीए अग्गुज्जाणे समोस-30
रिओ । वडरनाभो वंदिउं निज्जाओ सपरिवारो, जिणभासियामयपरिसित्तहियओ समु-

पुण्णवेरगो पुत्तसंकामियरज्जसिरी ससहोयरो पवइओ । अहमवि पुवसिणेहाणुराणेण वइ-
रनाभमणुपवइओ । ततो वइरनाभो लद्धिसंपन्नो थेवेण कालेण चोदसपुष्ठी जातो, कण-
गणाभो वेयावच्चकरो । भयवया य 'वइरनाभो भरहे पढमतित्थयरो उसभो नाम
भविस्सइ' त्ति निदिट्ठो, 'कणगणाभो चक्कवट्ठी भरहो नाम तव पुत्तो भविस्सइ त्ति,
5 रूप्पणाभाई एगमणुस्सभवलाभिणो अंतं करेस्संति' । पुवभवियकेसवादीणं चरियं
सील-संजयासंजयभावुज्जलं कहियं । ततो अम्हे छ पि जणा बहुगीओ वासकोडीओ
तवमणुचरिऊण समाहीए कालगया, कमेण य सव्वट्ठसिद्धे देवा जाया । ततो चुया इहं
जाया । मया य पियामहल्लिगदरिसणेणं पोरणाओ जाईओ सरियाओ । विण्णायं च
अण्ण-पाणं दायवं त्ति, न दवं तवस्सीणं ॥

10 एयं च कहं सोऊण सेज्जंसो पहट्टमणसेहिं पूइओ नरवइपभिईहिं । ततो उसभसा-
मिणो वाससहस्सेण केवलनाणं दंसणं च उप्पणं । सम्मत्ताइसेसपयासो भवियाणं धम्मं
देसेइ । नमि विनमी य बहुं कालं देवा इव सच्छंदगमणालया निरुविग्गा भोए भुंजंति ।
समुप्पण्णवेरगा य पुत्ताणं नयराणि संविभजिऊण जिणचंदसमीवे पवइया, जेसिं मया
वंसकित्तणा कया ॥

15 नीलजसापरिचओ

णमिस्स य वंसे संखातीताणि णरवतिसयाणि समतीताणि, जाणि रायसिरिं तणमिव
पडग्गालगं पयहिऊण पवइयाणि । तम्मि य वंसे अपरियावत्ते विहसियसेणो नाम राया,
तस्स पुत्तो पहसियसेणो णाम, तस्साहं भारिया हिरण्णमती नाम विक्खाया विज्जाहरलोए
नलिणिसभनगरसामिणो हिरण्णरहस्स सुया पीईवद्धणाए देवीए अत्तिया । मम य
20 सीहदाढो पुत्तो, तस्स य दुहिया नीलजसा दारिया पहाणकुलसंभवा कीलापुवं विज्जाणु-
वत्ती मायंगवेसा, जा तुमे दिट्ठा । एज्जासि त्ति तं पएसं, ततो ते सोहणं भविस्सइ त्ति ।
मया भणिया—जाणीहामो त्ति । ततो विमणा णिगया 'जाणिहिसि' त्ति वोत्तूणं ।

अहमवि गंधवदत्ताकोवपसायणोवायचिंतापरो दिवसं गमेऊण पदोसे सन्निविट्ठो सय-
णीए हत्थफासेण पडिबुद्धो चित्तेमि—अपुवो हत्थफासो, न एस गंधवदत्ताए त्ति । तं
25 उम्मिल्लियलोयणो दीवमणिपगासियं पस्सामि वेयालं भीसणरूवं । चित्तियं मया—सुणामि,
दुविहा वेयाला—सीया उण्हा य. जे उण्हा वेयाला ते सत्तुं पउंजंति विणासेउकामा.
सीया वेयाला पुण णेइ आणेइ त्ति णित्तियं—ति एवं चित्तेमि । कट्ठति मं वेयालो बला वि
कयाइ । मम वि चिंता जाया—नेउ ताव मं, जेणाऽऽणत्तो त्ति तस्स समीवं. तेण सह जं
पत्तकालं तं करिस्सं । णीओ मि णेण गब्भगिहाओ, चेडीओ पस्सामि पसुत्ताओ । चित्तेमि—
30 ओसोविया वेयालेण, जं पाएहिं वि छिक्का न चेतंति । पत्तो य दुवारं, अंगच्छियं णेण

१ °स्स हिरण्णमती नाम अहं भारिया विक्खा° शां० ॥ २ °ण्णधरस्स शां० ॥ ३ भेस° उ २ विना ॥
४ त्ति य एवं शां० । त्ति णित्तियं त्ति एवं क ३ गो ३ उ० ॥ ५ °लाविला वि उ २ भे० विना ॥ ६ न
विहंति ली ३ क ३ गो ३ । न विहंति उ० ॥ ७ अवाग° शां० ॥

वीसरियाणि कवाडाणि, णिग्गएणं संमिलियं मुहं. संवरियं दुवारं । चित्तियं मया—वेया-
लेण कओ अवकारिणा वि उवगारो सेट्ठिभवणं संवरियदुवारं करेतेणं ति । निग्गयस्स मे
सिरिदामगंडं पाएसु लग्गं, तं च चंदप्पभापगासियं दट्ठुणं 'से सोहणं निमित्तं' ति परिग्ग-
हियं । थोवंतरे सेओ वसभो अणुलोमो दिट्ठो, तं पि से परिग्गहियं सुंदरबुद्धीए । थोवं-
तरे हत्थी सतीतो दिट्ठो, रायगिहे य थेरियाए सदाविओ—एहि वच्चामो, सा ते पिय्या पुत्त ! 5
पडिच्छइ त्ति. एहिं तुमं, हत्थिस्स उवरिं अच्छसु मुहुत्तं जावमहमागच्छामि । सा आरूढा,
उट्ठिओ य हत्थी, सा भीआ, (प्रन्थाप्रम्-५०००) आहोरणेण भणिआ हसंतेण—सोभिता
सि भयवति ! त्ति । ततो मे उप्पण्णा चिंता—इमो संजोयसंलावो पसत्थं निमित्तं । पस्सामि
य चेइयघरं, साहुसइं च सुणामि । ततो एवंविहेहिं पसत्थसउणेहिं अणुमणियगमणो
इव नीणिओ वेयालेणं, संपाविओ पिउवणं । दिट्ठा य मया मायंगवुद्धा किं पि जंपंती । 10
भणिओ अणाए वेयालो—भइमुह ! संपावियं ते पयोयणं, सुट्ठु कयं ति । ततो ममं मो-
त्तूणं हसिऊण अदरिसणं गतो । अहं पि णाए आभट्ठो—पुत्त ! मा ते मणुं भवउ 'वेया-
लेणाऽऽणीओ.' अहं जाणामि ते सत्तं पभावं च. न ते मया परिग्गहियस्स कायि सरीर-
पीला. 'अवमण्णसि ममं' ति तो मे एवं आणीओ. नयामि ते वेयड्ढं, मा किंचि भणा-
सि त्ति । मया भणिया—तुब्भे जाणह जं पत्तकालं । ततो अणाते उक्खित्तो । णेइ मं 15
मणोणुकूलाणि वयणाणि भासंती । एगम्मि य पएसे कणयधूमं पियंतं पुरिसं पस्सामि ।
पुच्छिया मया—देवी ! को एस पुरिसो ? त्ति । सा भणइ—पुत्त ! एस अंगारओ विज्जाभट्ठो
साहणं कुणति विज्जाए. वच्चासु से समीवं, उत्तमपुरिसदंसणेण सिज्झंति विज्जाओ. पस्सउ
तुमं ति, तो कयत्थो होहिति त्ति । मया भणिया—दूरेण परिहरह, न एयं दट्ठुमिच्छामि ।
ततो तीए तं परिहरंतीए आणीओ मि खणेण वेयड्ढं । उज्जाणे य निक्खिविऊण गया मं । 20

ततो मुहुत्तंतरस्स आगया पडिहारी, तीय मि सपरिचारीए कोउयसएहिं ण्हविओ,
अइणीओ मि नयरं । पस्सइ मं जणो पसंसमाणो रूवाइसयविम्हिओ 'न एस मा-
णुसो, देवाणं अण्णतरो' त्ति । पत्तो मि रायभवणं, पूजिओ मि अग्घेण, पविट्ठो मि
अब्भंतरोवट्ठाणं, दिट्ठो य मया राया सीहदाढो सीहासणत्थो । चित्तियं मया—
अवस्स गुरुजणो पूएयवो त्ति । मया य से कओ अंजली । पहट्ठवयणेण राइणा 25
उट्ठिएण नमंतो छित्तो बाहूसु । ततो उवणीए आसणे उवेसाविओ मि रण्णा सबहु-
माणं । ततो विज्जाहरवुद्धेहिं पउत्तांसिस्स पुरोहिएण उदीरिओ पुण्णाहो । ततो निग्गया
नीलजसा रायदुहिया णीलबलाहकसंकडाओ विव नवचंदलेहा, हंसलक्खणाणि धवलाणि
खोमाणि निवसिया, सियकुसुमदुवापवालसणाहकेसहत्था, महग्घाऽऽभरणालंकिया,

१ °रिदत्तं गंडं पालएसु शां० विना ॥ २ °या पिया पडि° शां० ॥ ३ आसाढा वेट्ठिओ य हत्थी उ २
कसं० मोसं० विना ॥ ४ संजायसं° ली ३ । संयोगसं° शां० ॥ ५ °रिवाराए ली ३ ॥ ६ °ण्णेण प° शां०
विना ॥ ७ °त्तासीसस्स शां० ॥

सहिजणपरिवारा दिंसादेविपरिवारा इव वसुमती । संवच्छरेण भणियं—देव ! पसत्थं
 निमित्तं, मुहुत्तो य सोहणो, सामिपादा नीलजसाए पाणिं गिण्हसु त्ति । ततो पडुप्पा-
 इयाणि तूरसयाणि, पगीयाओ अविधवातो, पढंति सुयमागधा । ततो हं उवगओ, विरइयं
 ण्हाणपीढं । ततो नियगपक्खेण उवणीया नीलजसा । निकायवुद्धेहिं अविहवाहि य
 5 कणगकलसेहिं सुरभिसलिलभरिएहिं कओ णे अभिसेओ । हुओ हुयवहो मंतपुंरोगेहिं,
 गहिओ मे पाणी रायदारियाए, पयक्खिणीकओ हुयवहो, पक्खित्ता लायंजलीओ, पउ-
 त्तासीसाणि हंसलक्खणाणि खोमाणि परिहियाणि, पेच्छाघरनिसण्णाण य कयं पडिकम्मं,
 पज्जालियकणगदीवं अइगया मो वासगिहं सह परिचारिगाहिं । ततो सुरपतिनीलमणिसु-
 कयचक्खवालं, नवकणयचियसुकयफुल्लविरत्तगंधं, नाणारागभत्तिरइयं, रयणचित्तं, चित्तक-
 10 म्मबिब्बोयणं, विपुलतूलीयैवेणसमुच्चएणं(?) अच्छुयं, भागीरहिरम्मपुलिंणोवमं, पीढिया-
 परंपरागयं, अभिरोहिणीयं, सुकयउल्लोयं, आविद्धमल्लदामकलावं, महसुहं सयणीयमभिरूढो
 मि । अतिच्छिया मे रयणी सुहेण पवियारसुहसण्णाधा । पडिबुद्धो मि मंगलेहिं विभाए ।
 कयं मे पडिकम्मं कुसलाहिं कम्मपडिगारियाहिं । निग्गओ मि पेच्छाघरं, उवट्ठवियं मे
 कलमभोयणं पत्थं सुहपरिणामं च, भुत्तो मि सह पियाए, गहियमुहवासओ अच्छहे ।

15 सुणामि य कोलाहलं बहुजणस्स समुदारावभूयं । पुच्छिया मया पडिहारी पभावई
 नाम—किंनिमित्तो एस समुदोवमो सहो महाजणस्स ? त्ति । सा मं विण्णवेइ—

सुणह सामि !, णीलगिरिम्मि सगडामुहे नयरे अंजणसेणाए देवीए नीलधरस्स
 विज्जाहररण्णो दुवे पुत्तभंडाणि—नीलंजणा दारिया, नीलो य कुमारो । तेसिं बालभावे
 कीलंताणं इमो आलावो आसि—अम्हं जया पुत्तभंडाणि होहिंति ततो चेव विवाहियाणि
 20 होहामो त्ति । णीलंजणा य नीलंधरेण पत्तजोवणा अम्हं सामिणो सीहदाढस्स दत्ता ।
 नीलकुमारो वि सविसए राया, तस्स नीलकंठो नाम पुत्तो जाओ । अम्हं पुण सामि-
 णीय नीलजसा । रण्णा य सीहदाढेण बहस्सतिसम्मो नाम नेमिती पुच्छओ—
 दारिगा कस्स देया ?, केरिसं वा भत्तारं पाविज्जा ?, तुब्भे णाणचक्खुणा अवलोएऊण
 संदिसह त्ति । तेण निमित्तवलेण भणियं—राय ! एस कण्णा अड्ढभरहसामिणो पिउस्स
 25 भज्जा भविस्सइ त्ति । राइणा पुच्छओ—सो किंत्थ ? किह व जाणियवो ? त्ति । तेण
 भणियं—चंपाए चारुदत्तगिहे अच्छत्ति संपयं, महासरजत्ताए दट्ठवो त्ति । ततो देवीओ
 निकायसहियाओ कुमारिं गहाय गयाओ, आणीया य तुम्हे इमं नीलगिरिं । नीलो
 य निकायवुद्धेसु उवट्ठिओ—मम दारिया पुवदत्ता सीहदाढेण धरणिगोयरस्स दत्ता,
 पिच्छह नायं ति । तेहिं पुच्छओ—किह तुहं पुवविदिण्णा ?, कहयसु त्ति । सो भणइ—

१ दिसदेवयापरि° शां० ॥ २ तूराणि शां० विना ॥ ३ नियगवु° शां० ॥ ४ °रोहिण्हिं शां० ॥ ५ °लीय-
 पवेणीसमुच्चए° गो ३ उ० मे० । °लीयपावणीसमुच्चए° क ३ । °लीयणवणीवपुच्चए° ली ३ ॥ ६ °लिणा-
 यामं ली ३ ॥ ७ °णाहो प° शां० विना ॥ ८ कत्थ कह शां० विना ॥

बालभावे अहं नीलंजणा य कीलामो. ततो अम्हं संलावो आसि—जस्स मो एगयरस्स दारिया होज्जा दारगो वा ततो वेवाहिगाइं होहामि—त्ति. मम य नीलकंठो पुत्तो जाओ, नीलंजणाए देवीए नीलजसा दारिया जाया, सा मम समयओ अजाया चेव पुबदत्ता । तेहिं भणियं—न जुज्जइ दाणं. कण्णा पिउवसा, पिउणा अविदिण्णा न पभवति किंचि दाउं. अजाया तव कहं दत्ता दारिया ? . दिण्णा कण्णा भत्तुणो वसा ण पभवति अब्बाणं. माया 5 उवरए भत्तुणो आभवेज्ज. तं जइ राइणा सीहदाढेण दत्ता पुबिं, पच्छा धरणिगोयरस्स देइ, ततो अबवहारी होज्जा. मिगतण्हाए जलं पत्थेमाणो मोहं किलिस्सइ त्ति । एवं बुद्धेहिं भणिओ निव्वयणो ठिओ । एयनिमित्तं सामि ! कलकलो आसि त्ति सा गया कहेऊण ।

अहमवि पियाए नीलजसाए सह नीरुसुओ पंचलक्खणविसयसुहसायरावगाढो विहरामि । कयाइं च भणइ ममं नीलजसा—अज्जउत्त ! ‘तुब्भे अविज्ज’ त्ति विज्जाहरा परिम-10 वेज्जा, तं सिक्खह विज्जाओ, ततो दुद्धरिसा होहिह त्ति । मया भणिया—एवं भवउ, जं तव रुयियं । ततो तीसे अणुमए विज्जागहणनिमित्तं अवइण्णो मि वेयहुं । तत्थ य रमणीयपएसे पियासहिओ विहरामि । दिट्ठो य अणाए संचरमाणो मोरपोयओ, सिणिद्धमणहरो, पिच्छच्छादणो, ईसिंविभाविज्जमाणचंदकविचित्तपेहुणकलाबो । सो य अम्हं आसन्नेण संचरइ । तं च दट्ठूणं नीलजसा भणति—अज्जउत्त ! घेप्पउ एस मोरपोयओ, कीलणओ भविस्सइ 15 त्ति । मया भणियं—एवं होउ त्ति । अणुवयामि णं । सो य पायवसंकडाणि वणविवराणि पविसइ, सिग्घयरं च गच्छति । ततो मया भणिया—असत्तो हं मोरं घेत्तुं, अइसिग्घयाए नस्सइ, तुमं चेव णं गिण्ह विज्जाबलेणं । सा पघाविया विज्जापभावेण उवरिं सि ट्टिया । मोरो य तं पिट्ठीए घेत्तूणं दूरं च गंतूण अंतरं लहिऊण य उप्पइओ । मया चितियं—रामो मिगेण छलिओ, अहमवि मोरेण, नूणं हिया पिया नीलकंठेण । अहं पि अडवीए हिंडामि त्ति ॥ 20

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरहयाए वसुदेवहिंडीए चउत्थो

नीलजसालंभो सम्मत्तो ॥

नीलजसालंभग्रं० ७३४ अ० १४. सर्वग्रन्थाग्रम्—५०७४.

पंचमो सोमसिरिलंभो

25

हिंडंतो पत्थिओ मि एगाए दिसाए । दिट्ठा य मया मिगा, ते उप्पइया दूरं गंतूणं सउणा इव निवइया । ततो मे उप्पण्णा चिंता—एते वायमिगा दिट्ठा पसत्थदंसणा महंतं लंभं वेदिहि त्ति सुबए विउसजणाओ । ते अइकंतो मि । दिट्ठा य मया गावो जूहगयाओ, ताओ ममं पस्समाणीओ गंधेण उडिग्गाओ पहकरेण ममं उवगयाओ । तासिं सम्महं

१ ओवजाया शां० विना ॥ २ ओजाबलेण शां० ॥ ३ ओं वेदिति त्ति सु० ली ३ । ओं वेदिति सु० उ २ मे० ॥

परिहरंतो अहं आसणं रुक्खं दुरूढो । ताओ वि परिवारेऊण उम्मुहीओ ठियाओ । ताओ तदवत्था पस्सिऊणं गोवा डंडहत्था तं पदेसमुवागया । दिट्ठो य णेहिं अहं । ततो णेहिं गाओ पारद्दाओ, अहं च पुच्छिओ—कयरो सि इंदाणं ?, कहेहि अच्छलेणं ? ति । मया भणिओ—अहं माणुसो, मा भाह, इहं जक्खिणीणं दोण्हं कलहंतीणं पडिओ^१ मि. साहह, को 5 इमो गामो ? नयरं वा आसणं ? ति । ते भणंति—इहं^२ वेदसामपुरं नयरं. तत्थ कविलो राया. इहं पुणं समीवे गिरिकूडं नाम गामो । मया भणिया—कयरो मग्गो तत्थ गंतुं ? । ते भणंति—न कोइ प्हो, किमंग पुण जा दुद्धवाहिएहिं पँदपज्जा कया तीएऽणुसज्जमाणो वच्चसु त्ति । तीए पदपज्जाए पत्थिओ दूरं गंतूणं वावि-पुक्खरिणि-वणसंडमंडियं पत्तो मि गामसमीवं ।

पस्सामि दियादओ तेसु थाणेसु समागए वेदपरिच्चयं कुणमाणे । गओ मि एगं पुक्खरिणिं, 10 अवगाढो तत्थ सिणाओ । आभरणाणि चेलंते बंधेऊण अइगओ गिरिकूडं गामं । आय-यणं च रमणीयं पस्सिऊण पविट्ठो य । तत्थ य माहणदारया वेयपदाणि उच्चारिते खलियाणि णिएंति । ते य दट्ठूण तहागए पुच्छिओ मया माहणो—किं एते दियादयो इह आय-यणे वेयपयाणि अब्भसंति ? पुणो पुणो य निग्गच्छंति खलिया ? कहेहि कारणं । सो भणति—सोम्म ! सुणाहि—इह देवदेवस्स गामभोइयस्स दुहिया सोमसिरी नाम सोम- 15 लेह व्व अभिमया, मणोहरसरीरा, कमलनिलया इव सिरी कमलविरहिया, पसत्थकर-चरण-नयण-वयणा. सा उत्तमपुरिसभारिया आदिट्ठा नेमित्तिणा. बुहविबुधपुरओ वेदिकपुच्छं दाहिति तस्स दायव्व त्ति. तओ तीसे रूवा-ऽऽगमविम्हइया माहणा वेदमागमंति. एयं कारणं । ततो मया सो पुच्छिओ—को एत्थ उवज्झाओ पहाणो ? । सो भणति—बंभदत्तो पहाणो, तस्स य सतोरणं गिहमालोयए, गच्छ, तत्थ अहीय त्ति । तओ मया चिंतियं—आगमो 20 महागुणो पुरिसेण सब्बपयत्तेण य आगमेयव्वो । एवं संपहारेऊण गतो मि बंभयत्तस्स गिहं, दिट्ठो य मया मज्झिमवए वट्टमाणो विणीयवेसो । मया वंदिओ ‘अहं खंदिलो गोयमो’ त्ति (ग्रन्थाग्रम्—५१००) भणंतेणं ति । तेण म्हि महुरमाभट्टो—भइमुह ! सागयं ?, निविससु आसणे त्ति । माहणी य निग्गया गिहदेवया इव रूविणी मंगलमेत्तभूसणालंकिया । तीए मे कओ पणिवाओ । सा भणइ ममं अवलोएऊणं—जीव पुत्त ! बहूणि वाससहस्साणि 25 त्ति । संदिट्ठा अणाए चेडी ममं पादसोयनिमित्तं । कयपायसोएण य मया दिण्णाणि कडयाणि माहणीए ‘इमाणि मे दक्खिणाए लद्धाणि तुब्भे परिभुंजह’ त्ति । सा ताणि दट्ठूण परितो-समागया । दंसियाणि अणाए बंभयत्तस्स । सो भणइ मं—केणं सि आगमेणं ति अत्थी ? जमहं जाणामि तस्स पभवसि त्ति । मया भणिओ—वेयत्थं पढेज्जा तुब्भं अणु-मए । सो भणइ—एवं भवउ, वेदा दुविहा, आरिया आणारिया य, कयरं सिक्खसि ? त्ति । 30 मया भणियं—सुणामि विसेसं । सो आयरिय(आरिय)वेदुप्पत्तिं कहेइ—

१. ओ त्ति । सा० ली ३ ॥ २ उ० मे० विनाऽन्यत्र—०हं चेव साम० क ३ गो ३ ली ३ । ०हं देवसाम० शां० ॥ ३ ०रिकडं० शां० । एवमग्रेऽपि ॥ ४ पदकया पज्जा, तीए शां० ॥

आरियवेयउप्पत्ती

इह किल भरहे मिहुणकुमुदचंदा कुलगरा आसि विमलवाहणादि सत्त । सत्तमस्स नाभिस्स मरुदेवा य भारिया, उसभो नाम तिहुयणगुरू इक्खागवंसतिलओ पुत्तो आसी । सो य किर जायमेत्तो चेव मेरुसिहरे सुरेहिं तिथयराभिसेएण अहिसित्तो । विवड्डुमाणो य कलाविहाणाणि सिप्पसयं पयाहिओ उवइसित्ता, रायधम्मं पवत्तेऊण, वीसं सयसहस्साणि 5 पुवाणं कुमारवासमज्झाऽऽवसिऊणं, तेवट्ठिं पुव्वसयसहस्साणि रायसिरिमणुभविऊण, पुत्त-सयस्स जणवर्यंसतं विभजिऊण चउहिं खत्तियसहस्सेहिं सह निक्खंतो । वाससहस्सेण य पुरिमताले उप्पाइयकेवलणाणो भरहसुयं उसभसेणं पढमगणहरं ठवेऊण, बंभी य भरहभगिणी पवत्तिणीपए, ततो भविए विबोहेमाणो सरदकाले रवी विव कमलायरे विहरति वसुहं निरुवसगं ।

10

भरहो य भयवओ उसभस्स पढमसुओ । तस्स सामिणो केवलुप्पत्तिदिवसे रय-णाणि चक्कादीणि समुप्पण्णाणि । उप्पण्णरयणेण य सट्ठीए वाससहस्सेहिं भरहमोयवियं । ततो विणीयाए महारायाभिसेयं पत्तो । भयवं च उसहसिरी चउरासीतीए रिसिसह-स्सेहिं तीहि य अज्जासयसहस्सेहिं सहिओ विणीयाए नयरीए समोसरिओ । ततो भर-हेण रण्णा तिन्नि सट्ठाणि सूयसयाणि संदिट्ठाणि—जाव भयवं तिथयरं वंदिमो जामि 15 ताव साहुजोगं विविहं भत्त-पाणं उवट्ठावेज्जाह त्ति । पत्तो य भरहो भयवंतं परमगुरुं वंदिऊण उवासए । सक्कादओ य देवा उवागया । तदंतरे उवट्ठिया महाणसाहिगया—सा-मि ! आणीयं भोयणं ति । ततो भरहो वंदिऊण विण्णवेइ—तात ! गिण्हंतु साहवो साहु-णीओ य भत्त-पाणं ति । उसभसामिणा भणियं—भरह ! साहुनिमित्तं भत्त-पाणं एत्थेव आणीयं रायपिंडो य पीडाकरं वयाणं, न कप्पइ जईणं । एवं भयवया भणिए 'तातेहिं 20 अहं सब्बहा परिचत्तो'त्ति चित्तेऊण विसण्णो ठितो । सक्केण य देवराइणा तस्स चित्तपसा-यणनिमित्तं भयवं पुच्छिओ—कतिविहो उग्गहो ? त्ति । सामिणा भणिओ—सक्क ! पंचविहो उग्गहो—देविंदोग्गहो राउग्गहो गहवइउग्गहो सागारिउग्गहो साहम्मिउग्गहो । ततो भणति देवराया—भयवं ! भरहे अहं पभवामि णं ? ति । भयवया भणियं—चक्कवट्ठिभोय-काले न पभवति इंदो, चक्कवट्ठिविरहे पुण पभवइ त्ति । ताहे भणति—जया अहं पभविस्सं 25 तया मए अणुण्णाओ उग्गहो साहूणं—दव्वओ जं दव्वं उवउज्जइ, खेत्तओ पुण जाव लोयंतो, कालओ दो सागरोवमाइं, भावओ वि सुहमा विसेसा । ततो भरहेण चित्तियं—सक्को जया पभविस्सइ तदाऽणुजाणिहित्ति. अहं पि ताव पुच्छामि उट्ठेऊणं । वंदिऊणं पियरं पुच्छ-ति—ताय ! अहं पभवामि भरहे वासे कित्तियस्स ? त्ति । सामिणा भणिओ—भरह ! तुमं पभ-वसि सयलस्स भरहविजयस्स. तवाऽणुमए भरहे पत्तावेमि मणुए. अणुजाणंतो तुमं विपुलेणं 30 णिज्जराफलेणं संजुज्जिहिसि. जया अचित्तं दव्वं समणाणं उवओगे वच्चति तस्स तुमं सामी ।

तओ पहट्टो विण्णवेइ—ताय ! मया पव्वइउकामो मणुस्सो इत्थी वा अणुण्णाया, जइ इत्थीरयणं पव्वयइ, जं वा दव्वं उवउज्जति साधुवग्गस्स । एवं भणिए तित्थयरवयणामयसित्ताइं भरहस्स पंच पुत्तसयाइं सत्त य नत्तुयसयाणि पव्वइयाणि सयराहं; तं अब्भुयमिव आसि ।

भणियो य सक्को भरहेणं—देव ! अम्हं तित्थयरसमीवे वट्टमाण्णं वंदण-संसयपरि-
5 च्छेओ य साहीणो, तुम्हं मणुस्सलोअमागंतव्वं वंदिउं ति । सक्को भणइ—जो संसओ वितिमिरो न होहिति तन्निमित्तं तित्थयरसमीवमागंतव्वं. जा पुण वंदण-पज्जुवासण-पूया तत्थ वि सा सिद्धाययणसन्निहियासु पडिमासु पज्जुज्जति तित्थयरचित्तं निवेसेऊणं ति । एवं सोऊण जिणाययणाणि कारावियाणि वड्डइरयणेण । सक्कसंदेसेण य सावर्यो 'तव-सील-कलिय' त्ति समोसरणंगया भोइया साहुजणुहेसिककडं भत्त-पाणं ।

10 पुणो अणेण पुच्छिओ इंदो—देव ! जारिसं तुब्भ रूवं देवलोए तं मे दंसेहि त्ति । सक्केण भणियो—भरह ! मम दिव्वं रूवं पिहुजणो न सत्तो दट्टुं, तुज्झ पुण एगदेसं दंसेमि त्ति । ततो णेण परमरूवस्स नियगस्स पदेसिणी सभूसणा दंसिय त्ति । दट्टूण य साँ आ-गिती ठाविया, महिमा य कया, ततो इंदमहो पवत्तो ।

सावगा णेणं संदिट्ठा—पइदिवसं भुंजंतु मम गिहे, भुत्ता य ममं भणंतु 'जितो भवं'
15 ति । ते परमण्णं भुंजिऊण रायरायं दाहिणहत्थेण समुस्सवेऊण भणंति 'जिओ भवं' ति । ततो चिंतेइ—मया सागर-हिमवंतगिरिमेरगं निज्जियं भरहं, को मं जिणइ ? त्ति । पुणो से समतीए विचारेंतस्स एवं मणसी भवइ—सच्चं, जिणंति ममं इंदियविसयपसत्तं अणि-वारिया राग-दोस त्ति ।

एवं च काले वच्चमाणे रायदरिसणं देवदरिसणमिव मण्णमाणो कोऊहलिगो जणो सावगेहिं
20 समं पविसति, आसीसं पउंजति । भोयणाहिगारे य दुवारनिउत्तेहिं पुरिसेहिं ते तहागए जाणिऊण रण्णो निवेदितं—देव ! सावगववएसेण बहुतरा भोयणत्थाणं तुब्भे दट्टुं पविस्संति, एत्थ सामी पमाणं ति । ततो भरहेण चिंतिऊण भणिया—होउ, करिस्सं विसेसणं ति । तेसिं च पइण्णा—ण हंतवा पाणिणो, 'मा हणह जीवे त्ति तओ माहण' त्ति बुच्चंति । सदा-वेऊण राइणा पुच्छिया—एयाणि सीलाणि जस्स जावंतियाणि सो तावंतिगाणि कहेउ त्ति ।
25 पत्तेयं कहेति तव-सील-गुणव्वयाणि । तत्थ जे पंचाणुव्वया तेसिं एगं कागणिरयणेणं वेग-च्छिगं रेहं करेति, जे य तिन्निगुणव्वय-अणुव्वयधरा तेसिं दुवे रेहाओ करेइ, जस्स अणुव्वय-गुणव्वय-सिक्खावयाणि तस्स तिन्नि रेहाओ करेइ, एवं च माहणा अंकिया पगासा जाया । तेसिं जा आयारधम्मया सा सयसहस्सेण निबद्धा । ततो ते एक्कारसउवा-सगपडिमाविहाणसहियं, सीलव्वय-नियमवियप्पभूसियं, मरणविहि-सुगतिगमण-सुकुलपच्चा-
30 याइ-बोहिलाभफलं, णिव्वाणगमणोवायदेसणासारं वेयमारियं पढंति परमरिसिदेसियं ।

१ मीवे समागं° शां० ॥ २ ष्या वत्तसी° क ३ गो ३ । ष्या बंभसी° उ० मे० ॥ ३ णमागया° उ २ मे० ॥ ४ सा अंगुली ठा° ली ३ । सा आगती ठा° शां० ॥ ५ ण आदि° शां० ॥ ६ णो माहण त्ति बु° शां० कसं० विना ॥ ७ षरिसं प° शां० ॥

उसहसामिनिवाणं

भयवं च जयगुरू उसभसामी पुव्वसयसहस्सं वाससहस्सूणयं विहरिऊण केवली अट्टावयपव्वए सह दसहिं समणसहस्सेहिं परिनिव्वाणमुवगतो चोदसेणं भत्तेणं माघब-हुले तेरसीपक्खे अभीइणा णक्खत्तेणं एगूणपुत्तसएण अट्टहि य नत्तुयएहिं सह एगसमयेण निव्वुओ । सेसाण वि य अणगाराणं दस सहस्साणि अट्टसऊणगाणि सिद्धाणि तम्मि चेव 5 रिक्खे समयंतरेसु बहुसु । ततो भरहो राया परमसंविग्गो सुरा-ऽसुराहिवा सहस्सनयणा-दयो तीसु सिबिगासु थावेऊण सिद्धसरीराणि तित्थयर-इक्खागवंस-सेसाणं अणगाराणं, महया तूरनिनाएणं कुसुमवरिसाणि वरिसंता नाइदूरं नेऊण, गोसीसचंदणचितीसु थावेऊण, जहाकमेण थुणंता सुतिमहुराहिं थुतीहिं पयाहिणं करंति देव-गंधव्वा सअच्छरगणा । ततो सक्कसंदिट्ठेहिं अग्गिकुमारेहिं देवेहिं अग्गिमुहाणं विउव्विय अग्गी उप्पाइया, तप्प-10 भिइं रूढं लोए 'अग्गिमुहा देव' त्ति । ततो सुरहिगंधदव्वपव्वभारं घयं महुं च पक्खिवित्ता दहंति सिद्धसरीराणि देवा । उयहिकुमारेहि य स्त्रीरोदसायरसलिलेण निव्वावियाओ चिया-ओ । गहिया य देविंदेहिं जिणसकहाओ मंगलत्थं, नरवईहि य सिद्धसरीरावयवा, जणेण माहणेहि य अग्गी नीओ चियगाहितो । पिहप्पिहा य थाविउं पयत्तेणं सारक्खंति । जस्स य उग्गा काय सरीरपीडा सो तीए भूईए छित्तो सत्थो भवति । ततो ते तमग्गि चंदण-15 कट्ठेहिं सारक्खंति । भरहो य राया पूएति । तेहिंतो अग्गिकुंडउप्पत्ती माहणाणं । थूभा य कारिया भरहेण जिणपरिणिवाणभूमीए, महिमं च करेइ । माहणा वि जिणभत्ति(त्ति)-चक्कवट्टिअणुमतीए महेंति, समागया वि जिण-चक्कवट्टीहिया । आइच्चजसादीहि य सुवण्ण-सुत्ताणि दिण्णाणि माहणाणं ।

एवं आरियाणं वेयाणं माहणाणं च भरहाओ पढमचक्कवट्टीओ उग्गमो । 20 सावयपण्णत्ती वेदो कालेणं संखित्तो तुच्छो धरति ।

॥ एसा आरियवेदउप्पत्ती ॥

खंदिल ! इदाणिं सुणह अणारियाणं वेदाणं उप्पत्तिकारणं—

सगरसंबंधो

अत्थि चारणजुवलं नाम नयरं । तत्थ अयोधणो नाम राया । तस्स दितिनाम महा-25 देवी । तीसे सुलसा नाम दुहिया, सा परमरूववती, सुरजुवईणं पि विम्हयजणणी, रूवळ-च्छीए लच्छी विव कमलवणविणिग्गया । तं च दट्टूणं तहागयं जाणिऊणं पिउणा से अजो-धणेण सयंवरो आदिट्ठो । विदितकारणा समागया रायाणो । अपराजित्तं-जियभय-भीम-अरिंद-सम-भीसण-मघवं-सुजात-महुपिंगल-हिरण्णंवम्म-घणरहपभितओ अणेगे कुल-सील-विण्णाणसालिणो समागया रायाणो । अहिराया य तं समयं साकेए नयरे सगरो नाम 30

१ °व्विया अ° शां० विना ॥ २ रूढिं ली ३ उ० मे० ॥ ३ °उ चेय णं सा° शां० विना ॥ ४ काइ स° उ० मे० ॥ ५ °रिसाणं शां० ॥ ६ °रिसवे° शां० ॥ ७ °तहभय° ली ३ मो० सं० गो ३ । °तरभय° कसं० उ० मे० ॥ ८ °सम्म° उ० मे० ॥ ९ °सुजाभमहु° शां० विना ॥ १० °ण्णधम्म° शां० विना ॥

राया । तस्स पडिहारी बहुमया मंदोदरी नाम । पुरोहिओ पुण बहुस्सुओ विस्सभूती । ततो सगरेण पडिहारी अयोधणगिहे पेसिया (ग्रन्थाप्रम्-५२००) 'उवलभसु सयंवरदिवसं' ति । अतिगया सा दितिदेवीगिहं । सा य पमयवणे सह सुलसाए आलावं करेती अच्छति लयाहरे । मंदोदरी य देवीए परिजणेण न निवारिया पमयवणमतीति । सा
 5 आसण्णा ठिया तासिं पच्छण्णा 'सुणामि ताव सिं माया-दुहियाणं रहस्सं' ति । एय-
 म्मि वेलाए दिती परुदंती सुलसाए भणिया—अम्मो ! मा रोवह, कण्णा पिइ-मायाहिं
 दिण्णाओ अवस्स अम्मा-पिऊहिं विजुज्जेति ति । सा भणति—नाऽहं पुत्त ! 'तुमे विजु-
 ज्जेहामि' ति रोवेमि. 'तुहं विदिण्णो सयंवरो पिउणा, अम्हं कुलधम्मं वइक्कमेज्जासि' ति मे
 माणसं दुक्खं उप्पणं । कण्णाए भणिया—कीस एवं संलवसि ? अमंगलं करोहि वा ? कह-
 10 मिहं कुलधम्मं वइक्कमंते संका ? । दिति भणति—सुण पुत्त !—

इहं सुरासुरेद्विद्वंदियचलणारविंदो उसभो नाम पढमो राया जगप्पियामहो आसी । तस्स पुत्तसयं । दुवे पहाणा—भरहो बाहुबली य । उसभसिरी पुत्तसयस्स पुरसयं जण-
 वयसयं च दाऊण पवइओ । तत्थ भरहो भरहवासचूडामणी, तस्सेव नामेणं इहं 'भर-
 हवासं' ति पवुच्चति, सो विणीयाहिवती । बाहुबली हत्थिणाउर-तक्खसिलासामी ।
 15 भरहस्स य रण्णो आजहघरे चक्करयणं समुप्पणं । ततो चक्करयणदेसियमग्गो गंगाए
 महानेतीते दाहिणेण कुलेण भरहमभिजिणमाणो, पुरत्थिमेण मागहतित्थकुमारेण पूइओ
 'अहं देवस्स अंतवालो आणाकरो' ति, दक्खिणेण वरदामतित्थकुमारेण पणएण पूइओ,
 पच्चत्थिमेण पभासेण सम्माणो, ततो सिंधुदेवीए कयपणामो, वेयड्डुकुमारपणमिओ,
 तिमिसगुहाहिवकयमालदेवदत्तविचारो, उत्तरड्डुभरहनिवासीचिलायपक्खियमेहमुहा
 20 देवा मेहवरिसोवसग्गनिवारणं छत्तं चम्मरयणं संपुडकयं व खंधावारकयपरित्ताणो, हिम-
 वंतकुमारविणयसम्माणिय-पणमिओ, उसभकूडे नियनामंकियं, सिंधु-हिमवंतंतरे
 सेणावतिकयविजओ, नमि-विनमिविज्जाहराहिवोवणीयजुवईरयणो, गंगादेवीकयपणामो,
 हिमवंत-वेयड्डुविवरगंगानदीविजितपुवभागो, खंडप्पवायगुहाविणिग्गओ, नवनिहिक-
 यपूओ, गंगा-वेयड्डुंतरनराहिवसंपेसियरयणभरियकोसो विणीयणयरिमणुपत्तो ।

25 एत्तो महत्तरमहारायाहिसेओ अट्टाणउत्तिं भायरो भणति—सट्ठीए वाससहस्सेहिं निज्जि-
 यं मया भरहं सविज्जाहरं. तुम्हे मम विसयवासी सेवह मं, अहवा निविसया होह ति ।
 ते भणंति—तातेण विदिण्णविसर्याणं अम्हं आणं दाउं नाऽरिहह ति । जांहे सेवानिमित्तं
 पुणो पुणो चोएइ ताहे ते उसभसामिणो गया समीवं, पणया विण्णवेति—ताया ! तुम्हेहिं
 कयप्पसाया, बाहति णे भरहो, संदिसह जमम्हेहिं कांयवं ति । भयवया य वेरग्गजण-

१ ०रुदिता सु० शां० ॥ २ ०ज्जहिस्सि ली ३ क ३ गो ३ । ०ज्जहिस्सि उ० मे० ॥ ३ ०जुज्जाहिमि शां० ॥
 ४ ०सुरवंद्रवंदि० शां० ॥ ५ ०नदीए दा० शां० विना ॥ ६ ०यपंथाणो वेय० कसं० संसं० उ० मे० ॥
 ७ ०वंतुत्तरे शां० ॥ ८ ०णं तुम्हे आ० शां० ॥ ९ जात्रे शां० ॥ १० करणिस्सं ति शां० ॥

गेहिं वयणेहिं अणुसासिया अणुत्तरदेवभावं च संभारिया । ततो ते चरिमसरीरा तित्थयर-
भासियामयसित्तहियया वेयालियवित्तसंबोहिया विमुक्कवादवावारा समणा जाया ।

बाहुबलिस्स भरहेण सह जुज्झं दिक्खा णाणुप्पत्ती य

तओ तेसिं च पुत्ते रज्जे ठवेऊण भरहो तक्खसिलाहिवस्स पेसेइ—सेवसु ममं ति ।
बाहुबलिणा य दूओ भणिओ—होड, जियं भरहेण भरहं, को वा अण्णो अरिहत्ति 5
पहुत्तं?. जं पुण ममं तातेण भूमीभागं विइण्णं इच्छति सेसपत्थिवसमाणं काउं, तं न
सुद्धु संलवइ त्ति । ततो दूओ गहियवयणत्थो गओ भरहसमीवं । निवेइयं अणेण सबं ।
ततो भरहो सबबलेणं तक्खसिलाविसयं पत्थिओ । बाहुबली विसयाओ विणिगओ ।
समागया उ रज्जसीमंते । तो तेसिं च परिणिच्छिण्ण उत्तमे जुज्झे दिट्ठीपराजिओ जिओ
बाहुबलिणा भरहो । तओ मज्झिमं मुट्ठीजुज्झमाढत्तं । तत्थ जियमप्पाणं जाणिऊण भरहो 10
चित्तइ—किं मण्णे अहं न होज्ज चक्कवट्ठी? बाहुबली ममाओ अहिगबलो त्ति । एयम्मि
समए देवयाए से चक्कं करे पक्खित्तं । तं च तहागयं ददूण बाहुबली भणति—तुमं अहमजुद्ध-
मस्सिओ, मुट्ठीजुद्धेण निज्जिओ आउहं गिण्हसि । सो भणति—न मम कामचारो, देव-
याए पक्खित्तं सत्थं हत्थे । तओ भणति बाहुबली—जइ तुमं लोगुत्तमसुओ होऊणं
मज्जायमत्तिकमसि पिहुजणे का गणणा?. अहवा न तुमं दोसो, विसयलोलुयाए तुमं 15
सि अपदं कारिओ ‘उसभसिरिसुतो’ त्ति जणेण पसंसिज्जमाणो. जइ य तुम्हंविहा णं पि
पहाणपुरिसा णं विसयवसगा अकज्जुज्जया भवंति तो अलं मे एरिसपज्जवसाणेहिं भोगेहिं ।
परिचत्तसबसावज्जजोगो ठितो । ‘अहं अणुप्पन्नकेवलाइसओ य कहं डहरए भाउए दच्छिस्सं?’
ति वोसट्ठकाओ ठितो । ततो भरहो जायाणुसओ अणुणेइ । सो वि भयवं मंदरो इव थिरज्जव-
साओ न हु ताणि अणुणयवयणाणि पसत्थज्झाणमस्सिओ चित्तं निवेसेइ सयलेण वि भरह- 20
विसएण निमंतिओ । ततो भरहो राया सोमप्पहस्स रज्जं दाऊण सनयरमागतो । सो वि
बाहुबली संवच्छरं थैणूभूओ चिट्ठति, अइमुत्तयवल्लिए य समीवजायाए पायवो विव
वेढिओ । भयवं च उसहसामी सगणो विहरमाणो तक्खसिलाए समोसरिओ । बंभीए
य अज्जाए पुच्छिओ—भयवं! बाहुबलिस्स परमजोगिणो दुक्करतवुज्जयस्स पुढवी विव
सबफासविसइस्स केवलं कहं नोप्पज्जए? । भयवया भणियं—अज्जे! तस्स माणपव्वयारूढस्स 25
न केवलनाणलंभो. तस्स ‘कहं डहरए भाउए कयकज्जा वंदिस्सं?’ ति परिणामो, ततो निय-
त्तस्स उप्पज्जइ नाणं । तीए भयवं पुच्छिओ—पडिचोइओ मया विमदो लभेज्ज केवलनाणं?
ति । ततो भयवया भणिया—आमं ति । ततो बाहुबलीअवरोहसहिया बंभिभयवती गया
तं पएसं, जत्थ ठिओ महप्पा बाहुबली । पडिमं ठितो दिट्ठो य णाए तवतेयसा दिप्प-
माणो तावसेहिं ‘एस अम्हं देवय’त्ति मणिज्जमाणो सबहुमाणं, पलासपट्टपरिहिओ विव 30
सक्कज्जओ, जडाहिं भमरावलीरूवचोरीहिं कणगपव्वइओ इव सिरपवत्तंजणधाउधरो,

एकपोगगलपइट्टियविसरियनिसित व पसण्णदिट्ठी । देवीहि य 'अहो ! अच्छरियं, सामी जं जंगमपवरो होइऊण थावरो सि जाओ, सुहोइएण य तए कहं सी-उण्ह-वरिसनिवायं सहियं ?' करुणं भणंतीहि वंदिओ । तओ य णाहिं वलीओ वेल्लिया । बंभीए सरस्सईए व पञ्चक्खेणं भणिओ—जेट्ठज्ज ! ताओ आणवेइ—न मायंगाभिरूढस्स केवलनाणसंपत्ती हवइ.

5 गम्मउ तित्थयरसमीवं । तं च से वयणं अमयमिव सुइपहमुवगयं विसुज्झमाणलेसस्स । 'दुहु कयं, जं तिलोगगुरुपादमूलं न गओ' चिंतयंतो अपुव्वकरणं पविट्ठो । चलयिमो-हावरणंतराएण य पादो चालिओ, उप्पणं च से केवलं, ताहिं वंदिओ । अहासण्णिणहि य देवयएहिं मुक्काओ पुप्फवुट्ठीओ, थोउं च सुतिमहुरं पवत्ता । सो वि बाहुबली सब्बणू गतो भयवतो उसभसिरिसमीवं, अइगओ केवलिपरिसं । बंभी वि सपरिवारा गया 10 तित्थयरपादमूलं साहियकज्जा ।

कयाइं च आइच्चजसेण रण्णा सोमप्पभेण य कओ सँमवाओ—अम्ह रायाणो भिच्चा, जइ तेसिं धूयाओ दाहामो तओ गव्विया भविस्संति. अम्हं दुवे कुलाणि प्पभवंतु, परोप्परं च कण्णादाणं तओ सोहणं भविस्सइ त्ति । बाहुबलिवंसे य अँजिय-जय-संजय-विजय-वेजयंत-संख-मेहरह-समबिंदु-धुंधुमारअतीतेसुँ असंखेज्जेसु, सणंकुमार-संति- 15 कुंधु-अर-सुभोमेसु य चक्कवट्ठीसु अतीतेसु, भवसिद्धीयनरवईसु य, पगासे बाहुबलीवंसे तिणपिंगू नाम राया आसि; तस्स अहं भगिणी । तस्स पुण तव पिउणो अयोधणस्स भगिणी सच्चजसा नाम महादेवी, तीसे पुत्तो महुपिंगलो नाम राया ।

तं पुत्त ! एवं काले अतिच्छिए भरह-बाहुबलीवंसगामिणीओ कण्णाओ आसि. 'तुमं भरहस्स पढमचक्कवट्ठीणो वंसे जाया, ण जाणामि कं रूवमोहिया वरइस्ससि' त्ति मे रुणं । 20 ततो सुलसाए भणिया दितिदेवी—अम्मो ! न ममाओ कुलधम्मो विणस्सिहिति. अहं महु-पिंगलं चैव रायमज्जे वरइस्सं ति ॥

एवं सोऊण मंदोदरी 'एस से परमत्थो' त्ति चिंतेऊण थोवंतरे समोसरिऊण देवीस-मीवमुवगया । दितीए सभवणमइणेऊणं पूइया विसज्जिया य । सगरस्स णाए कहियं—निम्माओ देव ! सयंवरो त्ति । तेण पुच्छियं—कहं ? ति । तीए जहासुयं कहियं ति । 'केरिसी 25 सा दारिय ?' त्ति पुच्छिया साहति—तिलोयसुंदरि त्ति, न सक्का तीसे एक्काए जिब्भाए रूव-सिरिं वण्णेउं. सिरी जइ तारिसी 'कयत्थ' त्ति तक्केमि, सुरवहूणं पि विम्हयजणणी । जह जह य वण्णेइ मंदोदरी सुलसारूवातिसयं तह तह सगरो मदणबाणभायणं जातो ।

विस्सभूइयस्स णेण विरहितेहिं कहियं—सुलसा कण्णा जइ मम न होहिति भारिया किं मे रज्जेण रायभावेण य ?, किं च मे जीविण ? भग्गमणोरहो त्ति. तं चिंतेहिं, कहं मम 30 सा हत्थब्भासं पावेज्ज ? त्ति. विक्कमेण ? उवादेण ? त्ति । तेण भणिओ—सुण राय !, जइ बला हरसि कण्णं तो बज्झो भविस्ससि रायसेण्णस्स. उवायं तहा हं चिंतेमि जहा तुमं

१ संकेओ ली ३ ॥ २ °दाणं भवि° कसं० शां० विना ॥ ३ अजियजस-जय-विजय° ली ३ संसं० ॥

४ °सु संखे° शां० विना ॥ ५ त्ति तओ मे ली ३ ॥ ६ °सं भविज इत्ति शां० ॥

सुलसं कण्णं लब्धिसि. अकलकं करेहि ततो सयंवरदिवसो अतिच्छिहिति. उवाओ य सुसंधी भविस्सति. ततो 'अकल्लो अहिराया सगरो' ति संविग्गो अओधणो भविस्सइ, समागओ य खत्तिर्यजणो ति । तेण विस्सभूइमएण गेलण्णं दरिसियं । इयरेण तंबपत्तेसु तणुगेसु रायलक्खणं रएऊणं तिहल्लारसेणं तिम्मिऊण तंबभायणे पोत्थओ पक्खित्तो, निक्खित्तो नयरबाहिं दुष्वावेढमज्जे । सगरेण य विस्सभूइमएण से उवागया रायाणो 5 भणिया—जावाऽहं सहो होमि ताव सहिया कत्थइ पदेसे वावीओ पोक्खरिणीओ खणावेह कित्तिहेउं । 'तमेवं भवउ' ति सब्बेहिं पडिवण्णं । विस्सभूइणा य निहाणभूमी दंसिया—इमा आसण्णोद्गा । तत्थ य णं खम्ममाणे कलसो दिट्ठो । आणीओ य रायसमीवं । 'किं होज्ज एत्थं ?' ति उग्घाडिओ, (प्रन्थाप्रम्—५३००) दिट्ठो य पोत्थओ । 'धुवं एत्थ निहीपरिमाणं लिहियं' ति उग्घाडिओ पोत्थओ, परिमज्जिओ वाइओ य विस्सभूइणा । तत्थ लिहियं—10

कंको रिसी जयसत्तुणा पोयणाहिवेण रण्णा पुच्छिओ 'भयवं! जयनामा चक्कवट्टी बोली-णो, पुरओ केरिसा रायाणो भविस्संति आगमिस्से जुगे ?' भणति—सागेयाहिवो सगरो नाम राया भविस्सति । तस्स य जा सरीरागिती सा लक्खणसंजुत्ता वण्णिणा । [* सगरो हिईणिर-क्खियं च *] तस्स य सुलसा नाम अग्गमहिंसी भविस्सइ अओहणरायदुहिया, सा य मंदो-दरीजहाकहिया वण्णिणा । जे य पहाणा रायाणो जेसु जेसु देसेसु तेसिं पि य जहादिट्ठाणि 15 पसत्थाणि लक्खणाणि निबद्धाणि । महुपिंगलो य सब्बहा णिलक्खणो वण्णिओ खुज्ज-काण-गाण, मूयं-ऽध-बहिर-वडभेहिंतो [महु]पिंगलो अहमो विणीणिओ अब्भसिउ ण सक्को ति ।

ततो 'महुपिंगलो राया पुवरिसिनिदिओ' ति निब्भच्छिओ परिसामज्जे लज्जिओ निग्गतो । सगरो राईहिं पसंसिओ । खत्तियाणुमए य 'सुलसा पुवरिसिनिदिट्ठ' ति दिण्णा सगरस्स । महुपिंगलो वि तेण निव्वेएण पुत्तस्स रज्जं दाऊण तावसो पवइओ, तवमणुचरि- 20 ऊण जमस्स लोगपालस्स अमच्चो परमाहम्मिओ महाकालो नाम देवो जाओ । सगरो य सुलसाए सह भोगे भुंजति । महाकालो देवो विण्णायकारणो पदुट्ठो सगरस्स य, राईणं च जेहिं निब्भत्थिओ, विस्सभूइस्स य, सुलसाए य 'जं इमिणाए पढमो वरिओ, जा मम गती तीए सा अणुयत्तियवा होइ, असमत्थयाए वा पाणपरिच्चाओ कायवो' ति पदुट्ठो बहेच्चकामो वि 'थोवदुक्खाणि मारिज्जमाण्णं होहिंति' ति नरयगमणहेउं तेसिं 25 चिंतेंतो उवेक्खति दलियं विमग्गमाणो ।

नारय-पव्वयग-वसूणं संबंधो

इओ य चेईविसए सुत्तिमतीए नयरीए खीरकयंबो नाम उवज्झाओ । तस्स य पव्व-यओ पुत्तो, नारओ नाम माहणो, वसू य रायसुओ । सेसा (सीसा) य ते सहिया वेयमारियं पढंति । कालेण य विसयसुहाणुकूलगतीए कयाइं च साहू दुवे खीरकयंबंधरे भिक्खस्स 30 ठिया । तत्थेगो अइसयनाणी, तेण इयरो भणिओ—एए जे तिण्णि जणा, एएसिं एक्को

राया भविस्सइ, एगो नरगगामी, एगो देवलोयगामि ति । तं च सुयं खीरकदंबेण पच्छ-
ण्णदेसट्टिएण । ततो से चिंता समुप्पण्णा—वसू ताव राया भविस्सइ. पव्वय-नारयाणं
को मण्णे नारगो भविस्सइ ? ति । तेसिं परिच्छानिमित्तं छगलो णेण कित्तिमो कारिओ ।
लक्खरससगब्भं च कारिऊण णारओ णेण संदिट्ठो—पुत्त ! इमो छगलो मया मंतेण
5 थंभिओ, अज्ज बहुलट्ठमीए संता(झा)वेला, वच्चसु, जत्थ कोइ न पस्सति तत्थ णं वहेऊण
सिग्घमेहि ति । सो नारओ तं गहेऊण निग्गओ ‘निस्संचाराए रच्छाए तिमिरगणे पच्छ-
ण्णं सत्थेण वहेमि’ ति चिंतेऊण ‘उवरिं तारगा नक्खत्ताणि य पस्संति’ ति वणगहणम-
तिगतो । तत्थ चिंतेइ—वणस्सइओ सचेयणाओ पस्संति । देवकुलमागतो, तत्थ वि देवो
पस्सति, ततो निग्गतो चिंतेति—भणियं ‘जत्थ न कोइ पस्सति तत्थ णं वहेयव्वो’ तो अहं
10 सयमेव पस्सामि. ‘अवज्झो एसो नूणं’—ति नियत्तो । उवज्झायस्स जहाविचारियं कहेइ ।
तेण भणिओ—साहु पुत्त ! नारय ! सुट्ठु ते चित्तियं. वच्च, मा कस्सइ कहयसु ति एयं
रहस्सं ति । बित्तिरार्इए य पव्वयओ तहेव संदिट्ठो । तेण रत्थामुहं सुण्णं जाणिऊण
सत्थेण आहतो, सित्तो लक्खारसेण ‘रुहिरं’ ति मण्णमाणो सचेलं ण्हाओ, गिहमागतो
पिउणो कहेइ । तेण भणिओ—पावकम्म ! जोइसियदेवा वणप्फतीओ य पच्छण्णचारिय-
15 गुज्झया पस्संति जणचरियं. सयं च पस्समाणो ‘न पस्सामि’ ति विवाडेसि छगलगं.
गतो सि नरगं. अवसर ति । नारदो य गहिअविज्जो खीरकयंबं पूएऊण गओ सयं
ठणं । वसू दक्खिणं दाउकामो भणिओ उवज्झाएण—वसू ! पव्वयकस्स समाउयस्स
रायभावं गतो सिणेहजुत्तो भविज्जासि. एसा मे दक्खिणा, अहं महंतो ति । वसू य
राया जातो चेइए नयरीए । अडवीए य वाहेण ‘मिगं वहेमि’ ति सरो छूढो । आगास-
20 फलिहपत्थरंतरिओ मिगो न विट्ठो, नियत्तो सरो । संकिएण वाहेण सरपहजाइणा विण्णा-
ओ फलिहो । ‘एस रायजोग्गो’ ति रुक्खे तच्छेऊण अभिण्णाणनिमित्तं वसुमंतिस्स
कहेइ । तेण पूइओ । आणाविओ फलिहपत्थरो । तत्थ ठवियं रायसिंहासणं । जेहिं आणीओ
मणी ते सदारा विणासिया रहस्सभेदभीएण मंतिणा । सीहासणट्ठितो य आगासत्थिओ
दीसइ जणेणं । ततो खाइं गतो ‘उवरिचरो वसु’ ति । खीरकदंबो य कालगतो । पव्व-
25 यओ उवज्झायत्तं करेइ । पव्वयसीसा य कयाइं णारयसमीवं गया । ते पुच्छिआ नारएणं
वेयपयाणं अत्थं वितहं वण्णेति, जह—‘अजेहिं जत्तियव्वं’ ति, सो य अजसदो छगलेसु
तिवरिसपज्जुवसिएसु य बीएसु वीहि-जवाणं वट्टए, पव्वयसीसा छगले भासंति । नार-
एण चित्तियं—वच्चामि पव्वयसमीवं. सो वितहवादी चोएयव्वो, उवज्झायमरणदुक्खिओ य
दट्ठव्वो-त्ति संपहारिऊण गतो उवज्झायगिहं । वंदिया उवज्झायिणी । पव्वयओ य संभा-
30 सिओ—अप्पसोगेण होएयव्वं ति । कयाइं च महाजणमज्जे पव्वयओ ‘रायपूजिओ अहं’

१ क ३ विनाऽन्यत्र—मीए संता वेला व° ली ३ । मी पसंता वेला व° गो ३ उ० मे० । मीए संतवेलाए व° शां० ॥ २ बोहेयव्वो शां० ॥

ति गब्विओ पण्णवेति—अजा छगला, तेहि य जइयव्वं ति । नारएण निवारिओ—मा एवं भण. समाणो वंजणाहिलावो, अत्थो पुण धण्णेसु निपतति दयापक्खण्णुमतीए य त्ति । सो न पडिवज्जति । ततो तेसिं समच्छरे विवादे वट्टमाणे पव्वयओ भणति—जइ अहं वित्तहवादी ततो मे जीहच्छेदो विउसाणं पुरओ, तव वा । नारएण भणिओ—किं पइण्णाए ?, मा अधम्मं पडिवज्जह. उवज्झायस्स आदेसं अहं वण्णेमि । सो भणति—अहं वा किं समईए भणामि ?, अहं 5 पि उवज्झायपुत्तो, पिउणा मम एवमातिक्खियं ति । ततो नारएण भणियं—अत्थि णे तइयओ आयरियसीसो खत्तियहरिकुल्लप्पसूओ वसू राया उवरिचरो, तं पुच्छिमो, जं णे सो लवति तं पमाणं । पव्वइएण भणियं—एवं भवउ त्ति । ततो पव्वएण माऊए कहियं विवादवत्थु । तीए भणिओ—पुत्त ! दुट्ठु ते कयं. नारओ पिउणो ते निच्चं सम्मओ गहण-धारणासंपण्णो । सो भणति—मा एवं संलवसि. अहं गिहीयसुत्तत्थो नारयकं वसुवयणपडिहयं छिण्णजीहं 10 निव्वासेमि. दच्छिहिसि त्ति । सा पुत्तस्स अपत्तियंती गया वसुसमीवं । पुच्छिओ य तीए संदेहवत्थुं—किह एयं उवज्झायमुहाओ अवधारितं ? ति । सो भणति—जहा नारओ भणति तह तं, अहमवि एवंवादी । ततो सा भणति—जइ एवं तुमं सि मे पुत्तं विणासेंतओ, तओ तव समीवे एव पाणे परिच्चयामि-त्ति जीहं पगद्धिया । पासत्थेहि य वसू राया भणितो— देव ! उवज्झाइणीए वयणं पमाणं कायव्वं. जं चेत्थं पावगं तं समं विभंजिस्सामो 15 त्ति । सो तीसे मरणनिवारणत्थं पासत्थेहि य माहणेहिं पव्वयगपक्खिएहिं गाहिओ । ततो कहंचि पडिवण्णो ‘पव्वयपक्खं भणिस्सं’ ति । ततो माहणी कयकजा गया सगिहं । बित्तिय-दिवसे जणो दुहा जातो—केइ नारयं पसंसिया, केइ पव्वयं । पुच्छिओ वसू—भण किं सच्चं ? ति । सो भणति—छगला अजा, तेहिं जइयव्वं ति । तम्मि समए देवयाए सच्चपक्खि-काए आहयं सीहासणं भूमीए ठवियं । वसू उवरिचरो होऊण भूमीचरो जातो । अबलो-20 इया णेण पोत्थाहका दिया । तेहिं भणियं—सो चेव ते वाओ अवलंबियवो त्ति । सो मूढ-याए भणति—जं पव्वओ भणति तहा सो अत्थो । नारएण भणिओ—राय ! अणुयत्तिओ पव्वओ. इयाणिं पि सच्चमवलंबह ट्ठिओ य धरणिवट्ठे । ततो दियचोत्तिओ ‘ते उद्धरामो अम्हे’ त्ति भणंतो चेव रसातलं अहिगतो । धिक्कारिओ पव्वओ ‘विणासिओ णेण राय’त्ति । तदंतरे अवकंतो नारओ । कुमारा य वसुसुया अट्ट कमेण अहिसित्ता विणासिया देवयाए । एयम्मि 25 समए महाकालो देवो ‘लद्धो सहाओ’ त्ति माहणरूवं काऊण पव्वयसमीवमुवगतो । रोयमाणो पव्वयकेण पुच्छिओ—किं रोवसि ? त्ति । सो भणति—सुणाहि पुत्त !—विण्हु उदंको पव्वतो खीरकयंब संडिल्लो त्ति गोयमस्स सीसा पंच. तत्थ अहं संडिल्लो त्ति. मम य खीरकयंबस्स य अतीव पीई आसि, तं मयं सोऊण तुह समीवमागतोऽहं. जं तेणाऽऽगमियं तं ते गाहेमि त्ति । तेण ‘तह’ त्ति पडिवण्णं । ततो देवो सुत्तिमतीए मारिं उवदंसेइ, पसुवहमंते य 30

१ °लए वसू शां० विना ॥ २ °दत्थं । शां० ॥ ३ पडिच्छयं हयं उ २ मे० विना ॥ ४ °भतिस्सा° शां० ॥
५ तेहि य चोदितो शां०

- रण्ण भणति—पव्वयय ! पुत्त ! संतिं करेहि जणस्स, इमे पढसु मंते त्ति । सट्ठिं च देवसहस्साणि आभिओग्गाणि पव्वययगपच्चयए तथा संसिया कहेंति—पसू अम्हे देवा जाय त्ति । विमाणगया दंसेंति अप्पाणं । विम्हिओ जणो—अहो ! अच्छरियं त्ति । मारी पसरिया घरे घरे । वसु वि य ससरीरो दरिसिओ जणस्स । मंतप्पभावपडिरत्तो पडिओ संडिल्ल-
- 5 देवस्स पव्वययगस्स य । ततो सगरविसए मारी विउव्विया । सुयं च सगरेण—चेदीविसए माहणा संतिकरा अत्थि त्ति । अब्भत्थिया य गया पव्वययग-संडिल्ला । तत्थ य पसूहिं संती कया । दंसेंति य आहिओग्गा देवा—अम्हे पसवो आसी, पव्वययसामिणा मंतेहिं हया देवा जाय त्ति । सगरो दट्ठूण पाडिहेरं भणति—सामि ! जहा हं सुगतिगामी भवामि तहा मे कुणह पसायं । संडिल्लेण भणिओ—तव रज्जं पसाहमाणस्स बहुं पावं. सुण, विहीए
- 10 जहा सग्गामी भवंति मणुस्सा । ततो अस्समेह-रायसुयाइहिं कया विहाणरयणा, सुणाविओ य सग्गगमणफलं च । जायसद्धो सगरो सेसया रायाणो विस्सभूती य । सगरो आसमेहेण दिक्खिओ, सुलसा य पत्ती; विस्सभूती उवज्झायो सत्ताणं च बहूणं वहं कारा-विओ । अंते य सुलसा आसमेहेण भणिया—जोणिं फुससु, तो विमुक्कपावा सग्गगामिणी भवि-स्ससि त्ति । देवेण य(ग्रन्थाग्रम्-५४००)तेणं गहिया, सुमराविया य सयंवरमहुपिंगुज्झणं ।
- 15 सा तिक्खवेयणापरिगया मउयसहावयाए धरणग्गमहिंसी जाया । रायसुएण य दिक्खिओ सगरो । जण्णसंभारं च गंगा-जउणसमागमे दिवायरदेवो रायसुओ नारयवयणेण गंगाए पक्खिवति । संडिल्लो पुच्छिओ—को संभारं अवहरइ ? त्ति । भणइ—रक्खसा देवपीणगं असहंता अवहरंति. थावेज्जउ उसभसामिपडिमा । थविया य जण्णरक्खणनिमित्तं । ततो दिवायरदेवो नारयं भणति—अज्ज ! इयाणिं मम एएसिं पावकम्माणं न जाइ विग्घो काउं.
- 20 विज्जापडिघाओ भवति विज्जाहराणं जिणपडिमाय अवराहं करेंताणं. तं इयाणिं मज्झत्था होहामो. किं वा अम्हे एएहिं दुक्कएणं संबज्झिस्सामो-त्ति ठिओ सह नारएण । ततो सो संडिल्लो सगरं भणति—कीरंतु मे इट्ठया, कलेवराणि जंगमाणं सत्ताणं विविर्हाणि पक्खि-विऊण कहमवावीसु, कुहियाणं अट्ठीणि उद्धरिज्जंतु ; जाहे किमिपुंजा इव जाया ततो तीए मट्ठियाए य इट्ठगां किज्जंति अक्खनिबंधपमाणाओ, तओ अंगुलं सेसपागेहिं हीणाओ
- 25 भवंति । गाहाविओ सगरो । ततो घय-महु-वसाओ आवागे रयंतेहिं पक्खिप्पंति थरे थरे । तेण वीसगंघेण सिरीसिवाणि उइंति किमि-पिपीलिका य । ताहि य इट्ठकाहिं चिती कीरइ अगपयपयट्ठियपुरिसपमाणा । छगला आसा पुरिसा य वहिज्जंति पयाग-पइट्ठाणमज्झे

१ कसं० संसं० विनाऽन्यत्र—०ससेहेण मे० । ०ससेकेण शां० । ०ससोहण ली ३ मो० गो ३ ॥
 २ ण महि० कसं० संसं० मो० गो० वा० विना ॥ ३ ०संगमे शां० ॥ ४ ०जाथंभणं जि० शां० ॥ ५ शां०
 विनाऽन्यत्र—कीरेतु ली ३ क ३ गो ३ । कीरउ उ० मे० ॥ ६ ०हाणं प० शां० विना ॥ ७ उवरि० शां० ॥
 ८ ०तो तेभवत्तिकाय इट्ठि० शां० ॥ ९ ०गा विज्जं उ २ मे० ॥ १० ०निबद्धप०शां० ॥ ११ थरं थरं शां० ॥
 १२ अइति क ३ गो ३ उ० मे० ॥ १३ ०पयवहिट्ठिय० शां० ॥

एगूणपणं दिवसे । कल्लाकल्लिं च पंच पंच वहुंति; वितिओ आएसो—चउसंझायं पंच पंच वहुंति सत्ताणि । दक्खिणलोभीय य समागया बहवे दिया पसंसंति पव्वय-संडिल्ले ।

नारएण य भणिओ सगरो राया—पव्वयगेण वसुराया णिहणमुवणीओ. मा एतस्स पावकम्मस्स सोऊण पाणवहं करेह त्ति । सो भणति—संडिल्लसामी पव्वयओ य मम हिया कामं, जं एते उवदिसंति तं मे पमाणं, तव न करेमि वयणं. जेण सि अत्थी तं गि-5 णिहऊण वसु, अवसर त्ति । सो एवभग्गपणओ दयाए दिवाकरदेवेण सह रायसुएण अव-कंतो । सगरस्स य दढकरणत्थं रातीण य वसू महाकालेण दंसिओ विमाणगतो । वीसभूती य 'विहि' त्ति पुबं पज्जाइओ । सगरं पि गहियनिरयगतिसंबलं जाणिऊण, 'ससरीरं सग्गं नेमि' त्ति भावेऊणं, संभारिय वेरकारणं निवाडेति अंकमुही सेणमुही महाचुली य किर-यरूविणीओ । तत्थ य सोमवल्ली, तं छिंदिऊण सोमपाणं । एत्थ य किल पयारया बहुका 10 तं 'दितिपयाग'न्ति वुच्चति तित्थं । परमत्थमयाणमाणेहिं य 'पयागं' ति पयासियं ।

दिवागरदेवो य कुमारो य वेदसामपुराहिवो जातो । बुह-विबुहाणं च साहूणं तम्मि समए गिरितडे केवलनाणुप्पत्ती । अहासन्निहिया य देवया य महिमानिमित्तं उवागया । देवुज्जोयविम्हिओ य दिवाकरदेवो राया नारयसहिओ तमुवगतो । वंदिय केवल्लिं पुच्छइ सगरगतिं । केवलीहिं य से नरगगमणं वेरनिज्जामणं च महाकालदेवपउत्तं कहियं । तं 15 च सोऊण णारओ पव्वइओ भीओ संसारगमणस्स । सिद्धा य बुह-विबुहा केवल्लिणो । इहेव नारयसुयाणं दिवाकरदेवेणं गिरितडग्गामो दिण्णो । तेहिं बुध-विबुहबोहियाओ पडिमाओ थावियाओ आययणे ।

एवं महाकालदेवचरियं इह परंपरागयं ति । जा संडिल्लऽट्टाणुमयाणुसारिणी गंथ-रयणा सो अणारिओ वेओ ॥

20

वसुदेवस्स वेयञ्जयणं तप्परिक्खा य

इहं च आसि नारओ, तस्स सुओ सारओ, ततो बहुरओ, परओ मरुमरुओ मरुभूर्इ नारओ वीसदेवो सूरदेवो त्ति परंपरेण सामिणो इमस्स गामस्स. ततो खंदिल्ल! देव-देवस्स सुया सोमसिरिदारिया परमरूववती न सक्का पागयमाणुसेण बुह-विबुहपुरओ वेयं समज्जिणंति(ती) । तओ मया भणिओ—वेयं दुविहं पि पढामि त्ति, कुणह पसायं ति तेण । 25 तहवभेय(?)समागएसु वेयवाईसु ममं पस्सिऊण देवदेवो बंभदत्तं पुच्छति—कओ एए आगय ? त्ति । तेण भणियं—मम गिहे सज्झायपसंगेण चिट्ठंति मागह त्ति । तेण भणियं—दुट्टु कयं जं न ममं कहियं । तओ न कोइ वेयविऊ अणुओगं दाउमिच्छति । तुसिणीया परिसा थिमियसागरो इव डिया । भोइएण भणियं—जइ ता कोइ न उच्छहइ वुत्तं, गच्छंतु जहागयं माहणा. पुणो समागमो भविस्सइ त्ति । ततो मया भणियं—पुच्छंतु अहि-30 कया, कयाइ अम्हे भणिस्सामो । पुच्छिओ य । मया सरोववणं अखलियं भणियं, तस्स

परमत्थो अवितहाणुवाई अत्थो त्ति । तओ^१ भोइएणं लवियं—भो ! सुणह वेयपारगा !, जो वा अहियविज्जो, अब्भुवगच्छउ इमेसिं वेयपारगाणं बुद्धाणं पुरतो पुच्छं णिवत्तेउ । ततो न कोइ वेयविऊ अणुओगं दाउमिच्छति । तुसिणीया परिसा थिमियसागरोवमा ठिया । तओ अहं लविओ उवज्जाएणं—भइमुह ! पावसु पुच्छाए कन्नारयणं ति । तओ 5 समुट्ठिओ, कओ मे पणामो जिणाणं । दिट्ठो हं बहुजणेण अणुओगसमागएणं कोमुइचंदो गीवासमुल्लसंतजन्नोइयपवित्तो । तओ मे लविया वेयत्थपारया बुद्धा—पुच्छह^२ वो जत्थ संसओ^३, जत्थ जं वा पुच्छेयव्वयं । तओ गंभीरयानिग्घोसवायं सोऊण विम्हिया अणुओगगया लवंति—सम्माणिओ एएणं पुच्छाहिकारो त्ति कहेइ से इमा फुडविसय- कखरा वाय त्ति । तओ हं लविओ बुद्धेहिं—भो पियसँरूव ! कहयसु, को वेयस्स पर- 10 मत्थो ? त्ति । ततो मया लवियं—नेरुत्तिया भणंति—विय जाणे; तं वियंति, तेण वा विदंति, तम्हि वा विदंति वेओ भण्णति. तस्स परमत्थो अवितहाणुवाई अत्थो त्ति । तओ परितुट्ठा वेयपारगा, लवियं च—तस्स किं फलं ? ति । मया लवियं—सो विन्नाण- फलो त्ति । तेहिं लवियं—विण्णाणस्स किं फलं ? । मया लवियं—विरई फलं ति । तेहिं लवियं—विरई किंफला ? । मया लवियं—संजमफला । तेहिं लवियं—संजमो किंफलो ? । 15 मया लवियं—अणासवफलो । तेहिं लवियं—अणासवो किंफलो ? । मया लवियं—तवोफलो । तेहिं लवियं—तवो किंफलो ? । मया लवियं—तवो निज्जराफलो । तेहिं लवियं—निज्जरा किंफला ? । मया लवियं—केवलनाणफला । तेहिं लवियं—केवलनाणं किंफलं ? । मया लवियं— अकिरियाफलं । तेहिं लवियं—अकिरिया किंफला ? । मया लवियं—अओगफला । तेहिं लवियं—अओगया किंफला ? । मया लवियं—सिद्धिगमणपज्जवसाणं अवाबाहसुहफला व त्ति । 20 तओ परितुट्ठा वेयपारगा । जमगसमगं मम साहुक्कारेण पूरियं गगणं परिसापहाणेहिं । तुट्ठेण भोइएण 'देवाण नूणं एक्को तेत्तीसाए' त्ति पसंसिज्जमाणो नीओ घरं, पूइओ वत्था-SSभरणेहिं । सोहणम्मि य दिणे सोमसिरी दिक्खिया, अहं च । उवणीयाणि मो चाउरंतयं । दिट्ठा य मया सोमसिरी पसत्थमुह-नयण-दसण-कर-चरण-जहण-थणकलस मज्जणविहीए । तीसे पाणिं गाहिओ मि । रमामि य तीए सहिओ रईए विव कामो । पस्सइ मं माहणो देवय- 25 मिव । बुह-विबुहाण य णिकेते कयाइ दियौदओ पुच्छंति य मं आगमेसु । अहमवि पभवंतो चउगयस्स भणामि निन्नयं । एवं मे तत्थ गिरित्ठे वसंतस्स वच्चति सुहेण कालो त्ति ॥

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरइए वसुदेवहिंडीए
सोमसिरिलंभो पंचमो सम्मत्तो ॥

सोमसिरिलंभग्रं० ३९८ अ० ९. सर्वग्रन्थाग्रम्—५४७२-९.

१ ली ३ विनाऽन्यत्र—^०ओ भाएणं क ३ गो ३ उ० मे० । ^०ओ भाणएणं शां० ॥ २ भो ! ज^० शां० ॥ ३ ^०ओ जं शां० ॥ ४ ^०सुरू^० शां० विना ॥ ५ ^०या पु^० शां० विना ॥ ६ ^०रिकूडे क ३ ॥ ७ सोमसिरि- लंभो पंचमो सम्मत्तो इत्येवंरूपा पुष्पिका शां० ॥

छट्ठो मित्तसिरि-धणसिरिलंभो

कयाहं च पस्सामि बहिया गामस्सं इंदजालियं । तेण णागकुमारा णगोहपायवम-
स्सिया दंसिया । मया चिंतियं—एस विज्जाहरो केणइ कारणेण इहागतो, एएण सह का-
यवो संगमो त्ति । पुणो य मे बुह-विबुहायतणे य दिट्ठो । सो मं आयरेण पुणो पुणो
निज्जायइ । मया पच्चभिन्नाओ—एस सो विज्जाहरो त्ति । पुच्छिओ य—भणह किमाग- 5
मणं ? किं वा कीरउ ? त्ति । सो पुण सुणेऊणं विरहे ममं भणति—भदमुह ! अहं विज्जा-
हरो, अत्थि मे दुवे विज्जाओ सुहसाहणाओ सुंभ-निसुंभाओ उप्पय-निपयणीओ, ताओ
तव देमि. तुमं सि तासिं भायणं. जं पुण बलिविहाणं तं अहं सबं उवणेमि. तुमं कालच-
उहसीए एगागी ममं मिलसु. अट्टसहस्साऽऽवत्तिया य ते विज्जा सिज्झिहिति त्ति । मया
पडिवण्णं । चउहसीए य उववासिओ । गहियाओ विज्जाओ । भणिया य मे सोमसिरी— 10
नियमो मे को वि, आययणे वसिस्सं त्ति । सोमसिरिं आपुच्छिऊण ‘मा कस्सइ कहे-
ज्जासु’ त्ति निग्गओ वियाले । तेण णीओ मि पच्चयविवरं छिण्णकडगसंसिए य पएसे ।
कयं बलिविहाणं । भणति—आवत्तेह विज्जं, अट्टसहस्से य पुण्णे विमाणं उवयति तं
आरुह णिस्संको. सत्तट्टतलगाणि उप्पइओ य इच्छाए निवत्तणि आवत्तेति ततो उवयइ.
सिद्धा एय ते विज्जा. अहं नाऽइदूरे रक्खानिमित्तं अच्छिस्सं-ति अवक्कंतो । अहं पिं 15
जवामि एगचित्तो । उवइयं च विमाणं घंटाजालकणरवंतं विविहकुसुमदामसुरहिगंधं ।
तत्थ य मज्जे आसणं । मया चिंतियं—सिद्धा य मे विज्जा, आरुहामि विमाणं-ति संपहा-
रेऊणं आसीणो आसणे । उप्पयत्ति य सणियं सणियं । थोवंतरमुप्पइयं तं पच्चयकडगाणुसारेण
‘पत्तं समं’ ति तक्केमि । पउत्तं एक्कदिसाहिमुहं, णीणुन्नएसु खलंतं वच्चति । उप्पण्णा मे
चिंता—जहा पच्चयभित्तिमणुसरति, णिण्णुण्णयं च गच्छति खलमाणगतियं, तथा कोइ पओगो 20
होज्जा. तो उवयणिं आवत्तेमि त्ति । आवत्तिए वि वच्चति । मणुस्साण य परिस्समजणिय-
मुस्साससहमाकण्णेमि । विभायं च, दिट्ठा य मया तत्थऽवक्खेवेण मणुस्सा कहां पि मं
निंति । चिंतेमि—रज्जूओ ओसारियं नूणं एयं कित्तिमं विमाणं केण वि पुरिसेण पउत्तं कस्स
वि मएणं ति । अबइण्णो मि विमाणाओ । पच्छओ य मे लग्गा मणुस्सा ‘देव ! मा भाहि,
मा पलायसु, कहिं वा गच्छसि त्ति अम्हेहिं अणुब्रज्झमाणो ?’ त्ति जंपमाणा । अहं पि सिग्घं 25
पलायामि । जत्थ मंदायंति तत्थ वीसमामि । एवं तेहिं चिरं अणुगतो, न चातिओ गहेउं ।

दूरं च भमिऊण अबरण्हे सूरत्थमणवेलाए परिस्संतो तिलवत्थुगं नाम सन्निवेसं
पत्तो । दुवारं च संबरियं । न देंति मणुस्सा पवेसं । मया भणियं—अहं माहणो अद्धाणेण
परिस्संतो, देह मे पवेसं ति । ते भणंति—(ग्रन्थाग्रम्—५५००) अम्हे पोरिसायस्स वीहेमो.

१. °स्स आगहं इंद° शां० ॥ २. शां० विनाऽन्यत्र—°निपयणी° उ० मे० । °निओयणी° क ३ गो ३ ली ३ ॥
३. °सियव्वं शां० ॥ ४. °सियए पए° शां० ॥ ५. °ण्णे अणुण्णे वा विमा° शां० ॥ ६. पि ज्ञापमि शां० ॥

माहणो समणो वा होहिति, अवेलाए जो संचरति सो रसंतो खज्जति रक्खसेणं ति । एवं
 निरणुकंपे जाणिऊण गामेयगे, णातिदूरे गामस्स आययणं, तत्थ य मि गतो । अइगंतूण
 य संबरियदुवारो पसुत्तो मि । अड्डरत्ते आगतो पुरिसो, सो उ महया सहेण भणति—
 उग्घाडेसु दुवारं पहिय !, मा ते कवाडं भंजेऊण बहिस्सं ति । तेण सहेण पडिबुद्धो मि ।
 5 मया भणियं—अवसरह, मा मे उण्णिहयं करेह, मा ते सिक्खावयं काहं ति । ततो रुट्ठो
 सुट्ठयं रवति । मया य उग्घाडियं दुवारं । पस्सामि य पुरिसं लउडहत्थं, महाकायं,
 अचेलं, परूढमह-केस-मंसुं, भायरदसणं च, नरवसाविस्सगंधियं, खंधेण गहिरतरदंसणं ।
 महया केसभारेण विलुलिएण तेण मे लउडो मुक्को, सो मया वंचिओ । गीवापएसे य
 पराहुत्तो, ततो मुट्ठिजुद्धं लग्गो । आहम्ममाणो य मया महया सहेण रसति, ओस-
 10 रिओ य पुणो पुणो अभिहवति । अहमवि तस्स गायफरिसं परिहरंतो मुट्ठीय अग्गहत्थेहिं
 निवारेमि । गामजणो य तेण रवियसहेण पडिबुद्धो पडहसहं कलकलसहं च कैरेइ । गहिओ
 य अणेण अहं । मया 'एस णं परिभवियवो' त्ति पुरिसाओ बाहुंजुयलेहिं पीलिओ रहिरं व-
 मंतो महया सहेण रसंतो पडिओ । अहमवि देवकुलमतिगओ, 'पभाए ण्हाइस्स' ति ट्ठिओ ।
 संझाकाले य साउहो बहुओ गामलोओ निग्गतो । दिट्ठो य णेहिं पुरिसादो बार्हिं
 15 देवकुलस्स गओ विव गेरुयधाउभूसिओ पडिओ । सद्दो य णेहिं कओ । मया य अवलो-
 इओ जणो, निग्गतो म्हि । समकं तेहिं मे कओ पणामो—'देव ! जीवह बहूणि वाससय-
 सहस्साणि' त्ति । भणंति—अम्हेहिं नायं—माहणो रक्खसेणं खइओ 'रवंतो भवसि' त्ति. तं
 सामी ! तुम्हे देवा, जेण इमस्स विसयस्स अकालमञ्जू पुरिसादो विणासिउ त्ति । ततो
 णेहिं सन्निवेशबहिं परितुट्ठेहिं इमस्स कलसऽट्ठसएहिं पुविं माहणेहिं ण्हविओ मंतपूएण य
 20 वारिणा, पच्छा वुट्ठाहिं धवलपडसंवुयाहिं । ततो पच्छा कण्णाहिं विचित्तवत्थ-मल्ल-ऽणु-
 लेवणाहिं दिसादेवयाहिं विव समागयाहिं वत्था-ऽऽभरणभूसिओ, तुडियनिनाएण य महया
 रहं सेयबलिवहसंपउत्तं आरोविओ मि । मंगलवयणाभिणंदिओ कयतोरणविभागं च पडा-
 गमालोवसोहियं पविट्ठो मि तिलवत्थुयं । कयवंदणमाला-पुण्णकलससस्सिरीए आवासपडि-
 दुबारे अवइण्णो मि रहाओ । अइगओ आवासं विस्थिण्णसयणा-ऽऽसणं । आसीणो मि^६
 25 आसणे । ततो महत्तरएहिं समवाएऊणं कण्णाओ रूववतीओ सद्दक्खिणां मालंकियाओ
 उवट्ठवियाओ । विण्णवेंति य ममं—सामि ! तुम्हेहिं परित्तातिओ इमो जणो तुहं इयाणिं
 आणाविहेओ अज्जप्पमितिं. एयाओ दारियाओ पहाणकुलसंभूयाओ, ताओ भवंतु सुस्स-
 सिकाओ. पसायं कुणह त्ति । ततो मया भणियं—सुणह, अहं माहणो सज्झायमिमित्तं
 निग्गओ. अलं मम दारियाहिं. पूजिओ नाम अहं एतीए य पडिवत्तीए. एसा मे बुट्ठी

१ ली ३ विनाऽन्यत्र—^०रिसो मह^० शां० । ^०रिसो उ मह^० क ३ । ^०रिसाओ मह^० गो ३ मे० ॥
 २ खंधियगंधेण गहिर^० उ २ मे० विना ॥ ३ करोति शां० ॥ ४ ^०हुयुगले^० ली ३ क ३ गो ३ ॥ ५ ^०सेहिं
 खइ^० शां० विना ॥ ६ मि सयणासणे शां० कसं० विना ॥ ७ ^०णमो अलं^० शां० विना ॥

जं तुम्हं सिवं. विसज्जिया य मया सुहभागिणीओ होंतु-त्ति कण्णावंदं विसज्जियं । ताओ मसं पुप्फेहिं देवमिब अवकरेऊण गयाओ सगिहाणि । पच्छिमकाले य अन्नेसिं दिज्जमाणीओ वि न इच्छंति भत्तारं 'अम्हं स एव भत्ता' ।

पुच्छिया मया बुद्धा—को एस पुरिसाओ ? त्ति । ते भणंति—सुणह—

सोयासपुरिसायस्स उप्पत्ती

5

कंचणपुराहिवस्स रण्णो एस पुत्तो सोयासो नाम मंसलोलो । रण्णा य कयाइं अमाघाओ घोसिओ । तओ सोयासमणूसा वंसगिरीओ मऊरे आणेंति कुमारस्स मंसनिमित्तं । सूयस्स य वक्खित्तस्स कप्पिओ मऊरो बिरालेण हितो । सो भीओ कुमारस्स निग्गतो मंसहेउं—कत्थ लभेज्ज भक्खमभक्खं वा ? । तेण बालरूवं परिहाए सैज्जमयमुज्जियं दिट्ठं, तस्स मंसं सक्कयं, भोयणकाले कुमारस्स सोयासस्स दिण्णं । 'रसियं' ति 10 भुत्त-भोयणो सूयं भणति—तुमं जाणमाणो अण्णया मम एरिसं न पयसि कीस ? त्ति । तेण अभएण विण्णविओ—देव ! विरहे वो कारणं कहतिस्सं ति । तेण कयंजलिणा सबभूयं कहियं । सो तुट्ठो, पूजितो तेण सूदो भणिओ य—सोम्म ! अलं अण्णेण मंसेण, पइदिवसं कीरउ जत्तो त्ति । ततो सयंमयाणि दाररूवाणि गवेसेंति से मणूसा, अलभंता य पच्छण्णं वहंति बालाणि । सो य गिद्धो माणुसमंसस्स सेसाण न इच्छइ । पउरउवद्वे य 15 रण्णा पच्छण्णं रक्खपुरिसा ठविया । तेहिं गहिया कुमारमणूसा । तेहिं पुच्छिएहिं कहियं—सोयासस्स सामिणो नियोगेण अम्हे अणाहमयगाणि जीवंताणि य विवाडेऊण मंसं उवणेमो त्ति । परिचितेऊण रुट्ठेण रण्णा निविसयो आणत्तो । एगागी मारेऊणमाऽऽमगं पउलियगं च माणुसमंसं खायइ । रक्खसेण अहिट्ठितो भमंतो इमं भूमिमागतो । विसओ तस्स भएण इहमावासिओ । तो जं पस्सति तं एक्केणेव लउडप्पहारेण मारेऊण खायति । 20 साउहं पि जणं न गणेइ । तो तुम्हेहिं जणो परित्ताइओ त्ति ॥

उवणीयं मे भोयणं । समागयाणं दीणा-ऽणाहाणं दिण्णं भोयणं, दिण्णसेसं भुंजामि । वसिऊण य तत्थ निग्गओ, गओ मि अयलग्गामं । तत्थ रायपहे एकस्स सत्थवाहस्स आवणं अल्लीणो । तेण अब्भुट्ठेऊण दिण्णं आसणं । मुट्ठत्तरेण य लाभो महंतो लद्धो । तेण वि नीओ सगिहं । मज्जिओ मि सोवयारं । भुत्तभोयणस्स य मे पणओ कहेइ— 25

सुणह सामि !—अहं धणमित्तो नाम वइसजाइओ, सिरी मे भज्जा सरिसकुलसंभवा, तीसे दुहिया मित्तसिरी दारिया । सा मया नेमित्तियस्स कहिया—पस्स ताव दारिकं, केरिसी से भवियव्वया ? । तेण लक्खणाणि पस्सिऊण भणियं—एस पुहँइपइणो भारिया भविस्सति । मया भणिओ—कत्थ सो ? कहं वा विण्णायवो ? त्ति । सो भणति—जम्मि ते पासट्ठिए सयसहस्सगुणो लाभो भविस्सति, तक्खणादेव तं जौणिज्जासि त्ति । तं एस 30 दारिया तुम्हं सुस्सूसिया होउ त्ति ।

ततो सोभणे दिवसे पाणिग्गहणवेलाए आणिया मित्तसिरी सिरीसकुसुमसुकुमालसरीरा, सरससररुहनयणलोभणमुही, मुहकमलभूसणकसणतारकालंकियनयणजुयला । विहीय पाणिग्गहणे वित्ते उवट्टविया सोलस कोडीओ सत्थवाहेण । ततो रमामहे सह तीए महुर-तरभासिणीए ।

- 5 तस्स य गिहस्स समीवे सोमस्स माहणस्स दइया सुनंदा नाम माहणी । तीसे पंचण्हं दारगाणं अणुमग्गजाया भगिणी धणसिरी नाम दारिया । पुत्तो य से एक्को, सो मेहावी लल्लो । ततो मे कहेइ मित्तसिरी—अज्जउत्त ! सोमस्स सुओ एस दारओ असत्तो वेयं पढिउं, तेण दुक्खियाणि माहणाणि. सक्केज्ज वो तिगिच्छं काउं जेण अज्जयणजोग्गो भवे ? । मया भणिया—तव पियनिमित्तं घत्तिस्सामि त्ति । ततो से मया कत्तरीए जीहा-
- 10 तंतु सिग्घयाए कसिणा छिण्णा, रोहणाणि से पउत्ताणि । ततो विसदवाणी संवुत्तो । तुट्टेहि य मे धणसिरी महुमासवणसिरी विव रूविणी उवणीया—देव ! जीवाविया अम्हे दारयं तिगिच्छंतेहिं । सो य मे दारओ वेयं पाढिओ, थोवेण कालेण बहु गयं । ततो हं दोहिं वि मित्तसिरी-धणसिरीहिं सहिओ कीलमाणो तत्थ वसामि किंचि कालं ति ॥

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरहए वसुदेवहिंडीए मित्त-
सिरि-धणसिरिलंभो छट्टो सम्मत्तो ॥

15

मित्तसिरि० ग्रन्थाग्रम्—१००-६. सर्वग्रन्थाग्रम्—५५७२-१५.

सत्तमो कविलालंभो

- उपेण्णवीसंभाण य सिं दोण्ह वि जणीणं कहिओ मे पुच्छंतीणं पभवो सच्छंदविहारो य । ततो परिओसविसप्पमाणसोभासमुदयाओ संवुत्ताओ । अण्णया य पयहिऊण निग्गतो
- 20 मि^३ गओ वेदसामपुरं । तत्थेव बहिया 'वीसमामि' त्ति उज्जाणमतिगतो । पस्सामि य तरुणजुवतिं एक्काए वुट्टाए डहरएहि य चेडरूवेहिं सहियं उववणदेवयामिव किं पि हियय-गयमत्थमणुचिंतयंती लेप्पयजुवतिमिव निच्चलच्छी ज्ञायमौणी अच्छइ । ततो सा ममं पस्समाणी सहसा उट्टिया, कंठे गहेऊण परुदिता—सहदेव ! वल्लह ! देवर ! कओ सि ? त्ति । ततो कुसु-
- 25 मियाऽसोगच्छायासण्णिसण्णस्स मे कहइ रोवंती—इहं कविलस्स रण्णो महऽस्सपती पिया मे वसुपालिओ नाम, तस्साहं दुहिया वणमाला णाम. सा हं पिउणा कामरूवातो नरवइनिओएण कयाइं दोच्चेण रा(आ)यस्स सुरदेवस्स कामरूवगस्स दिण्णा, सो ममं गहेऊण सगिहमागतो. ततो हं सहदेव ! तुमंसि पवसिए कहिं पि सुरदेवेण कुलघरस्स सुमरमाणी कस्सइ कालस्स इहाऽऽणिया. थोवस्स य कालस्स सो ताहे सुरदेवो अप्पणो मम वा मंदभागयाए पाणेहिं विउत्तो. ततो हं परमदुक्खिया गिहे रतिं अविंदमाणी
- 30 इमीए बहिरवुट्टाए बालरूवेहिं सहिया उज्जाणमिहमागया सोगविणोयनिमित्तं. तुमं च

१ णुपुव्वजा^० शां० विना ॥ २ मित्तसिरि-धणसिरीय लंभो छट्टो सम्मत्तो शां० ॥ ३ मि पत्थिओ मि वेद^० शां० ॥ ४ चिंतिजंती शां० ॥ ५ णी पिच्छइ शां० विना ॥ ६ बहिं वु^० शां० विना ॥

मे दिट्ठो, इयाणिं धिहं लभिस्सामो-त्ति एवं कहेइ । अहं पिणं 'हुं हुं' ति करेमि । चित्तिं च मया—कयमिमीए देवरनाडयं, तं पस्सामि ताव से परिणामं ति । सा य भणति—वच्चामो गिहं ति । ततो पत्थिया मो वेदसामपुरमज्जेण । विम्हितो जणो पेच्छति मं 'को णु एसो देवरूवि?' ति । अइगतो मि वसुपालियगिहं ति । वणमाला कहेइ घर-जणस्स—एस मे देवरो सहदेवो चिरपवसिओ दिट्ठो ति । तुट्ठेण य घरजणेण अच्छेर-5 यमिव दिस्सहे । कयपायसोयस्स य सिणेहऽब्भंगं-सम्मइण-पघंसण-सिण्हाणाणि वणमाला करेइ सयं । सिणेहऽब्भंगगतस्स परिहियवत्थंस्स य चिरायमाणे वसुपालिए उवणीयं मे भोयणं । भुत्तभोयणो य आसणगतो अच्छामि । आगओ वसुपालिओ । तेण मे कओ पणिवाओ दंसणेणेव । कहियं च से वणमालाए—ताय ! एस मे देवरो सहदेवो ति । सो भणति—सागयं ते ? ति । पुणो पुणो य मे पस्सति । तीए य भणिओ—ताय ! 'तुब्भे 10 चिरायह' ति भुत्तो सहदेवो. कहाऽवक्खेवो आसि ? ति । सो भणति—सुट्ठु कयं जं भुत्तो, मम पुण वक्खेवं सुणाहि—

कविलो राया भिगुणा नेमित्तिणा अण्णया भणिओ—राय ! कविला कण्णा सत्थका-राऽणुमयलक्खणोववेया अट्ठुभरहाहिवपिउभज्जा भविस्सति । रण्णा पुच्छिओ—कत्थ सो होज्जा ? कहं वा नायवो ? ति । सो भणति—निमित्तबलेण भणामि—(ग्रन्थाग्रम्—५६००) 15 जो फुल्लिगमुहं आसं दमेहिति तं जाणसु. सो पुण गिरितडे संपयं अच्छत्तिं देव-देवस्स गिहे । तं वयणं परिघेत्तूण महरिहवत्थाऽऽहरणा जे कुसला मणुस्सा ते भणिया—को तं गिरितडाओ इहाणेज्जा अविजाणियं ? । तत्थ इंदसम्मेण इंदजालिएण पडिवणं—अहं आणेमि तं तव नेमितीकहियं जामाउगं ति । सो सपरिवारो गतो अज्ज बहुयस्स कालस्स आगतो कहेइ राइणो—देव ! अहं गतो गिरितडं, दिट्ठो य मया सो पुहवितल्लेति-20 लओ मणस्स अच्छेरयभूओ. विज्जासाहणववएसेण य निणीओ गामाओ पव्वयकडयसंसिए य पएसे. विमाणं जंतमयं रज्जुपडिबद्धं विलइओ राओ. ततो णं गगणगमणसंठियं निस्संदं नेमो. विभाए च नाऊण 'हीरामि' ति पलाओ, महाजवो न सक्किओ गहेउं. इमो य मे कालो परिभमंताणं, ण य से सुती वि लद्ध ति निवत्ता मो । तं एयमट्ठं सोऊणं राया विमणो 'कहं तस्स पडिवत्ती होज्ज ?' ति वियारेमाणो अच्छति । तस्स समीवे अहं आसि । 25 एसोऽवक्खेवो-त्ति तेण वणमालाए कहियं ।

तं च वयणं सोऊण मे चिंता जाया—जातं इहं अच्छियव्वं ति । अवरज्जुके य वसुपालियसमक्खं वणमाला ममं भणति—सहदेवसामि ! सक्केह फुल्लिगमुहं आसं दमेऊणं ? । मया भणिया—आसं दट्ठूण तस्स पगती विण्णायए । वसुपालिएणं भणियं—पस्सह आसं

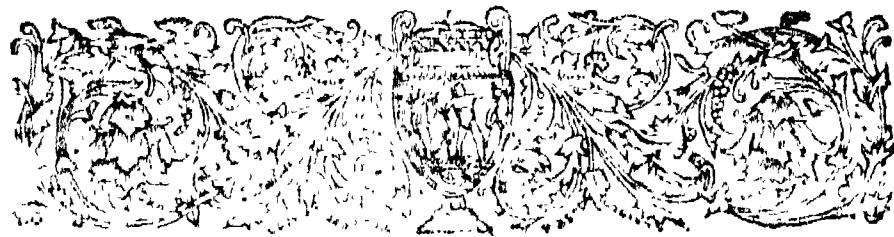
१ गगतस्स उम्मइ° शां० विना ॥ २ पत्थिनियत्थस्स शां० ॥ ३ पणामो दंसणेण । क° शां० विना ॥ ४ ति सुरदेव° शां० ॥ ५ लसं(मं)गलतिल° शां० ॥ ६ मणुस्सअ° शां० ॥ ७ उ० मे० विनाऽन्यत्र—°सि-यपए° ली ३ शां० । °सियए य पए° क ३ गो ३ ॥ ८ से पडत्ती वि क ३ गो० ॥ ९ एसो व° शां० विना ॥

सच्छंदैणं । दिट्ठो य मया फुलिंगमुहो बालकुमुयपत्तरासिवण्णो, उक्किट्ठप्पमाणो, पण्णत्तरिं
 अंगुलाणि ऊसिओ, अट्ठसयंगुलपरिणाहो, बत्तीसंगुलिवयणो, आवत्तसुट्ठो, पसत्थखुर-कण्ण-
 केस-सर-संठाण-णयण-जंघो, अतितेयस्सियाए अणारोहणीओ । तं दट्ठूण य मया भणिओ—
 सक्का आसं दमेऊणं ति । वसुपालितो भणति—रण्णा पुव्व संदिट्ठो मि—जो इच्छति आसं
 5 दमेऊण तस्स वियरह कामओ. दमियं च मम निवेदेसुं ति. तं संदिसह जं एत्थं कायव्वं ।
 मया से बलिविहाणं संदिट्ठं, कुंचमुहीओ संकला पडिबद्धाओ 'सूईओ चत्तारि कारह' ति ।
 तेण जहासंदिट्ठं कयं । अहं पि कयमंगलो फुलिंगमुहमभिरूढो । सूईओ संकलिय पल्ला-
 णस्स चउसु अंगेसु सन्निवेसियाओ । जओ पडिउभिच्छति ततो सूतीपडिपेह्णिओ ठाति ।
 उद्धाइओ निवारिज्जइ. न य से खेयं होति । ततो ठाउं इच्छति, तं वहिउमारद्धो । राया
 10 अवलोयणगतो पस्सति । वायगजणो य सिक्खाकुसलो विम्हिओ य पसंसति साहुक्कार-
 मुहलो । तओ मया तोसिओ य राया, दमिओ फुलिंगमुहो । इंदसम्मो य पस्सिऊण ममं
 पडिओ पाणसु—खमह जं अम्हेहिं तुम्हं भवियव्वं अयाणमाणेहिं चेद्वियं गिरित्ठे ।

ततो सोहणे दिवसे कविला रायकण्णा दिक्खिया, अहं च । उवणीया य मे समीवं
 कणगसुधोयनिम्मिया विव देवया, निव्वयणिज्जमणोहरसरीरा, सरयपसाहियसरकोमलकम-
 15 लवयणा । तओ हुओ विहिणा हुयासणो पुरोहिण्ण । गाहिओ मि पाणि कविलाए राय-
 वरकण्णाए कविलेण । ततो मे परमपरितोसविसप्पियनयणजुयलेण पयक्खिणीकओ जलण-
 देवो, छूढा लायंजलीओ । उवणीया बत्तीसं कोडीओ विलिण्ण कविलेण । धुवदंसणसुम-
 णसो य कविलाय सह मुदितो वसामि कविलरायगिहे । तस्स य सुओ अंसुमंतो नाम
 कुमारो, सो मं सेवति विणीओ । गाहेमि णं कलासु विसेसं । कविलागुणपडिरत्तस्स
 20 निरुस्सुयस्स य मे वच्चति कालो । जणेमि णं तत्थ हं कविलं नाम कुमारं ॥

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरइए वसुदेवहिंडीए
 कविल(ला)लंभो सत्तमो सम्मत्तो ॥

कविलालंभग्रन्थाग्रम्—श्लोक ६३ अ० १७. सर्वग्रन्थाग्रम्—श्लोक ५६३६.

१ °देण य । दि° शां० विना ॥ २ °वेदियव्वु ति शां० विना ॥ ३ °णगो प° शां० ॥ ४ कविलालंभो
 सत्तमो सम्मत्तो इतिरूपा पुष्पिका शां० ॥

श्रीआत्मानन्द-जैनग्रन्थरत्नमालायामद्यावधि मुद्रितानां ग्रन्थानां सूची ।

ग्रन्थनाम.	मूल्यम्.	ग्रन्थनाम.	मूल्यम्.
X १ समवसरणस्तवः	सावचूरिकः ०- १-०	X २८ सम्यक्त्वकौमुदी	०-१२-०
X २ क्षुल्लकभवावलि- प्रकरणम्	सावचूरिकम् ०- १-०	X २९ श्राद्धगुणविवरणम्	१- ०-०
X ३ लोकनालिद्वात्रिंशिका	सटीका ०- २-०	X ३० धर्मरत्नप्रकरणं	सटीकम् ०-१२-०
X ४ योनिस्तवः	सावचूरिकः ०- १-०	X ३१ कल्पसूत्रं	सुबोधिकाख्यया व्याख्ययोपेतम् ०- ०-०
X ५ कालसप्ततिका- प्रकरणम्	सावचूरिकम् ०- १-६	X ३२ उत्तराध्ययनसूत्रं	सटीकम् ५- ०-०
X ६ देहस्थितिस्तवः	सावचूरिकः ०- १-०	X ३३ उपदेशसप्ततिका	०-१३-०
X ७ सिद्धदण्डिका	सावचूरिका ०- १-०	X ३४ कुमारपालप्रबन्धः	१- ०-०
X ८ कायस्थितिस्तवः	सटीकः ०- २-०	X ३५ आचारोपदेशः	०- ३-०
X ९ भावप्रकरणं	सटीकम् ०- २-०	X ३६ रोहिण्यशोकचन्द्रकथा	०- २-०
X १० नवतत्त्वप्रकरणं भाष्यटीकोपेतम्	०-१२-०	X ३७ गुरुगुणपट्टत्रिंशत्षट्त्रिं- शिकाकुलकं	सटीकम् ०-१०-०
X ११ विचारपञ्चाशिका	सटीका ०- २-०	X ३८ ज्ञानसारः	सटीकः १- ४-०
X १२ बन्धपट्टत्रिंशिका	सटीका ०- २-०	३९ समयसारप्रकरणं	सटीकम् ०-१०-०
X १३ परमाणुखण्डपट्टत्रिंशिका पुत्रलपट्टत्रिंशिका निगोदषट्त्रिंशिका च	सटीका ०- ३-०	X ४० सुकृतसागरः	०-१२-०
X १४ श्रावकव्रतभङ्ग- प्रकरणम्	सावचूरिकम् ०- २-०	X ४१ धम्मिल्लकथा	०- २-०
X १५ देववन्दनादिभाष्य- त्रयं	सावचूरिकम् ०- ५-०	४२ प्रतिमाशतकं	सटीकम् ०- ८-०
X १६ सिद्धपञ्चाशिका	सटीका ०- २-०	X ४३ धन्यकथानकम्	०- २-०
१७ अज्ञायउच्छकुलकं	सावचूरिकम् ०- २-०	X ४४ चतुर्विंशतिजिनस्तुतिसंग्रहः	०- ६-०
१८ विचारसप्ततिका	सावचूरिका ०- ३-०	X ४५ रौहिणेयकथानकम्	०- २-०
१९ अल्पबहुत्वगर्भितं महाधीरस्तवनं	सावचूरिकम् ०- २-०	X ४६ लघुक्षेत्रसमासप्रकरणं	सटीकम् १- ०-०
२० पञ्चसूत्रं	सटीकम् ०- ६-०	X ४७ बृहत्संग्रहणी	सटीका २- ८-०
२१ जग्बूस्वामिचरित्रम्	०- ४-०	X ४८ श्राद्धविधिः	सटीका २- ७-०
२२ रत्नपालनृपकथानकम्	०- ५-०	X ४९ पद्मदर्शनसमुच्चयः	सटीकः ३- ०-०
२३ सूक्तरत्नावली	०- ४-०	X ५० पञ्चसंग्रहपूर्वार्द्धं	सटीकम् ३- ८-०
२४ मेघदूतसमस्यालेखः	०- ४-०	X ५१ सुकृतसंकीर्तनम्	०- ८-०
२५ चेतोदूतम्	०- ४-०	X ५२ चत्वारः प्राचीनाः कर्मग्रन्थाः	सटीकाः २- ८-०
X २६ पर्युषणाष्टाहिकाव्याख्यानम्	०- ६-०	X ५३ सम्बोधसप्ततिका	सटीका ०- १-०
X २७ चम्पकमालाकथा	०- ६-०	X ५४ कुवलयमालाकथा	१- ८-०
		५५ सामाचारीप्रकरणं आराधक- विराधकचतुर्भङ्गी च	सटीका ०- ८-०
		५६ करुणावज्रायुधनाटकम्	०- ४-०
		X ५७ कुमारपालमहाकाव्यम्	०- ८-०

ग्रन्थनाम.	मूल्यम्.	ग्रन्थनाम.	मूल्यम्.
५८ महावीरचरियम्	१-०-०	६८. सप्ततिशतस्थानक- प्रकरणं	सटीकम् १-०-०
५९ कौमुदीमित्रानन्दं नाटकम्	०-६-०	६९ चेद्व्यवन्दणमहाभासं छायाटिप्प- णीयुतम्	१-१२-०
६० प्रबुद्धरौहिणेयनाटकम्	०-५-०	७० प्रश्नपद्धतिः	०-२-०
६१ धर्माभ्युदयनाटकं } सूक्तावली च }	०-४-०	X७१ कल्पसूत्रं किरणावलीटीकोपेतम्	०-०-०
६२ पञ्चनिर्ग्रन्थीप्रकरणम् सटीकम्	०-६-०	७२ योगदर्शनं योगविशिका च सटीका	१-८-०
६३ रयणसेहरीकहा	०-६-०	७३ मण्डलप्रकरणं सटीकम्	०-६-०
६४ सिद्धप्राभृतं सटीकम्	०-१०-०	७४ देवेन्द्रनरकेन्द्रप्रकरणं सटीकम्	०-१२-०
६५ दानप्रदीपः	२-०-०	७५ चन्द्रवीरशुभा-धर्मधन-सिद्धदत्तक- पिल-सुमुखनृपादिमित्रचतुष्ककथा	०-११-०
६६ बन्धहेतूदयत्रिभङ्गीप्रकरणं सटीकम्, जघन्योत्कृष्टपदे एककालं गुणस्थान- केषु बन्धहेतुप्रकरणम्, चतुर्दशजीव- स्थानेषु जघन्योत्कृष्टपदे युगपद्बन्ध- हेतुप्रकरणं सटीकम् बन्धोदयसत्ता- प्रकरणं च सटीकम्	०-१०-०	७६ जैनमैघदूतकान्यं सटीकम्	२-०-०
६७ धर्मपरीक्षा जिनमण्डनीया	१-०-०	७७ धावकधर्मविधिप्रकरणं सटीकम्	०-८-०
		७८ गुरुतत्त्वविनिश्चयः सटीकः	३-०-०
		७९ ऐन्द्रस्तुतिचतुर्विंशतिका सटीका	०-४-०
		८० वसुदेवहिण्डीप्रथमभागः	३-८-०
		८१ वसुदेवहिण्डीद्वितीयभागः	३-८-०

श्रीआत्मानन्द-जैनग्रन्थरत्नमालायां सुद्यमाना ग्रन्थाः ।

वसुदेवहिण्डीतृतीयभागः

बृहत्कल्पसूत्रं सटीकम् [पीठिका]

सटीकाः चत्वारः नव्यकर्मग्रन्थाः

बृहत्कल्पसूत्रं सटीकम् द्वितीयो विभागः

